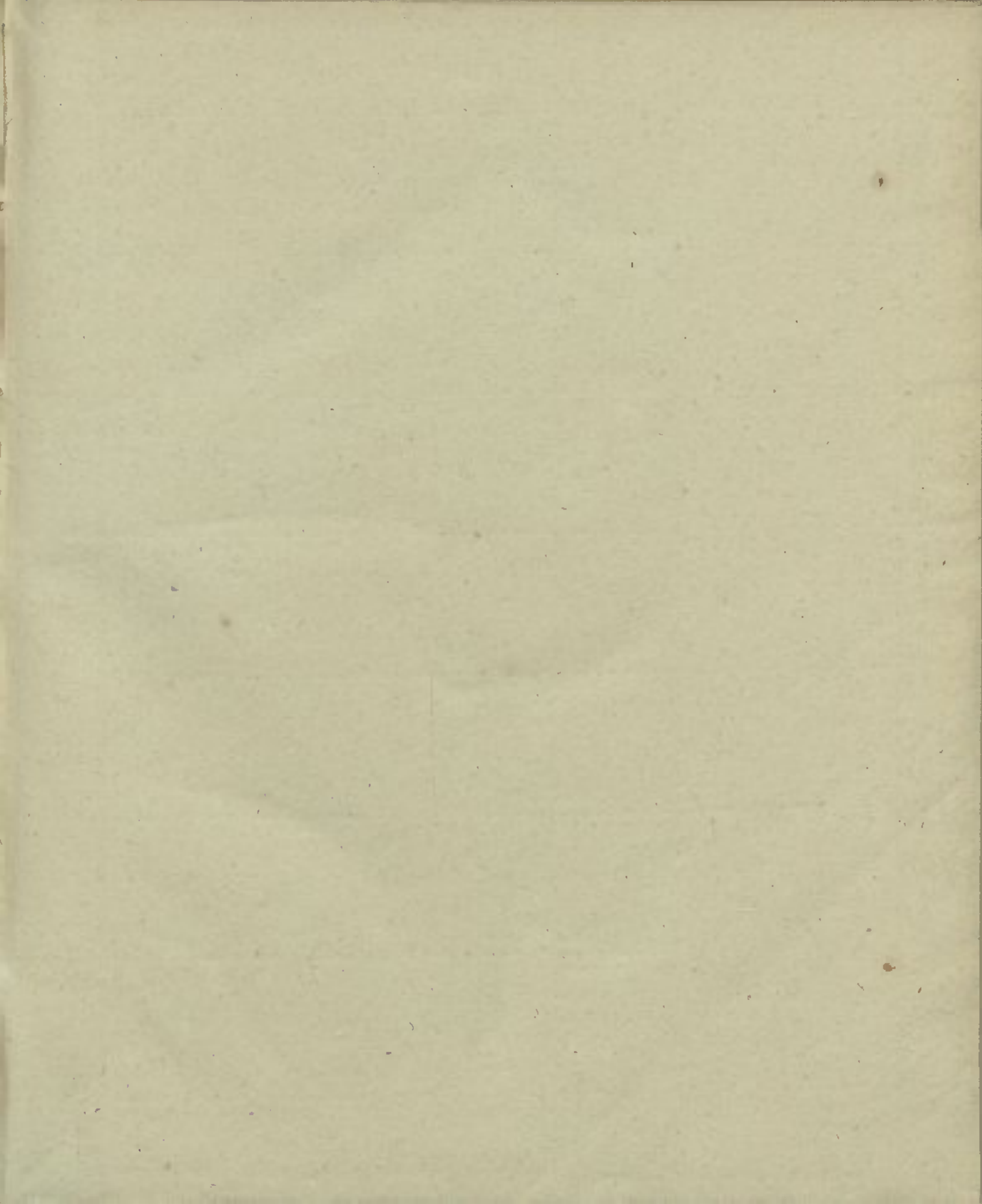

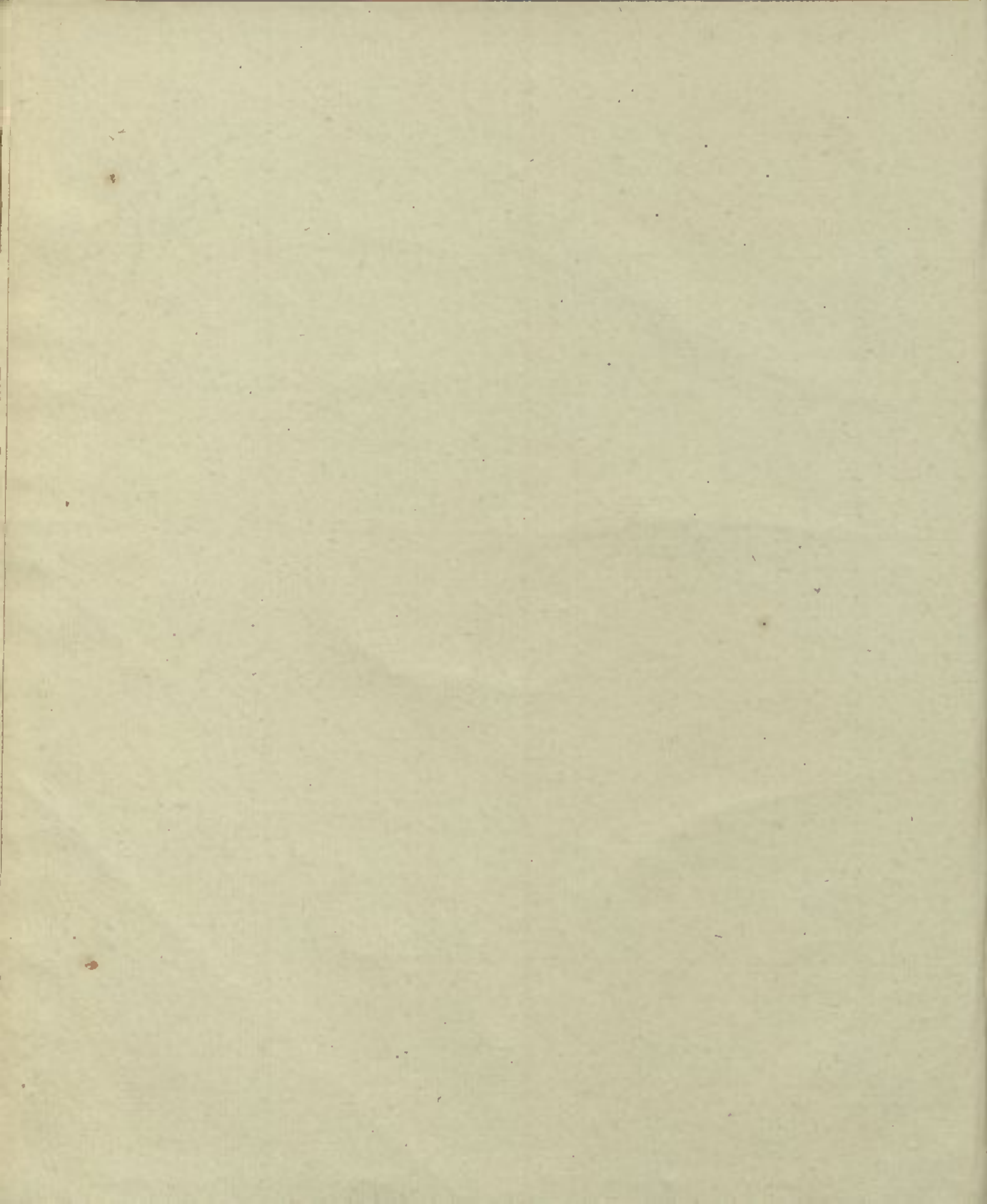
Est. *F*
Prat. *4*
Liv. *3*

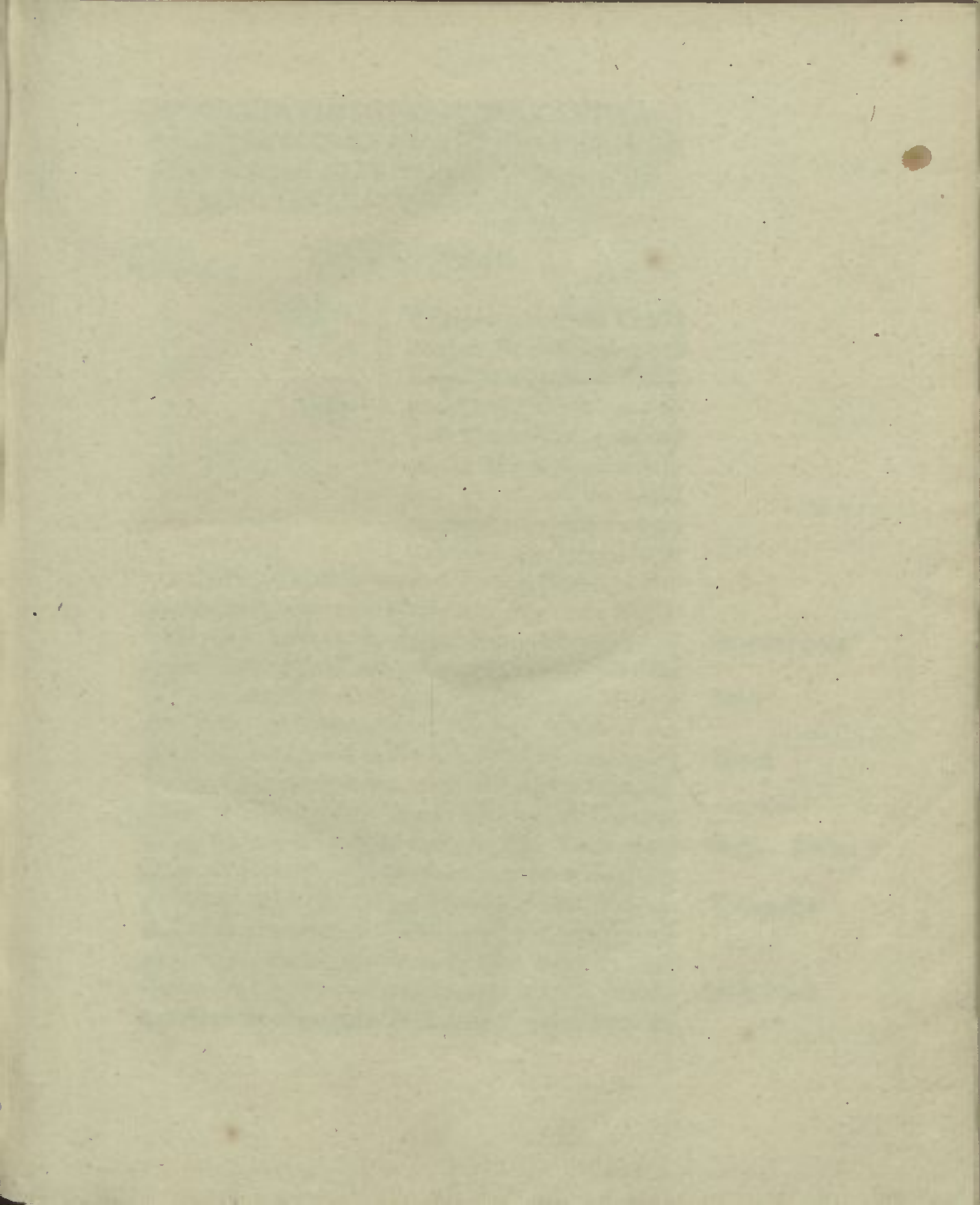

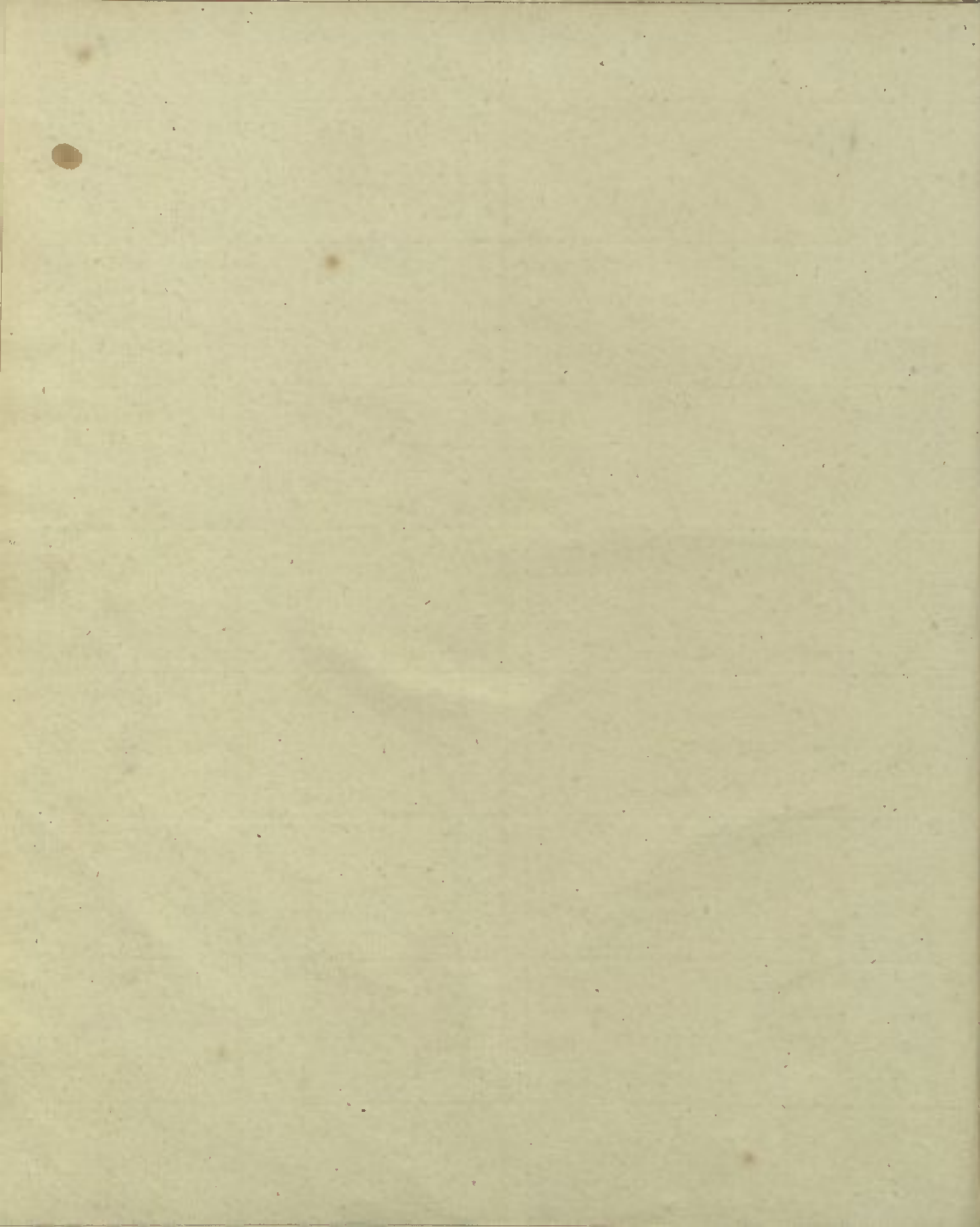

Jmc
1439

ABBREVIATIO PII PONT. MAX. SVpra
DECADES BLONDI AB INCLINATIONE IM-
PERII VSQVE AD TEMPORA IOHANNIS
VICESIMI TERCII PONT. MAX.

IX LIBRO PRIMO.

VIT autem in Vrbe Consta-
tinopoli Romanum Imperiū
magna cum gloria sub Cōsta-
tino Constantini filio ac p te-
pora filiorum eius & amplius
usq; ad Theodosii senioris fi-
lios Hlponium & Archadiū
per Annos circiter Septuagin-
ta Sub illis uero magna Impe-
rii inclinatio facta est. Intransibus Ytaliā Gothis & Ro-
manam Urbem inrumpentibus paulo ante quam Beatus
Hieronimus e uita decederet: & postremo Gallias atq; Hi-
spanias uastantibus: Paulo post & Hunorum secuta est in-
undatio: quorū Rex Attila Aquileiā deleuit: q etiā i cāpis
Cathelaūicis cū Gothis cōfligit cruentissima uictoria: i qua
Theodericus cecidit Rex Gothorū. Ipse uero Attila post
Aqleiā deletā: domū rediens noua cōiuge ducta inter dor-
miēdam fluēte e naribus sanguie suffocatus est. Odoacer
quorū Rugorum Rex Quatuordecim annis Ytaliā serui-
tio pressit Et Franci transmissio Reno magnum i Gallia Im-
perium questuere. Odoacrem Theodericus alter Vesogotharū
Rex interfecit: & ipse Imperium Ytalie consecutus
est: eiusq; successores pluribus annis Ytalie dominati sunt:
Secuta ē & Lōgobardorū calamitas q cū ex insula Scantia
exiissent: & aliquamdiu in Germania confedissent: &

Hieronimi mors

Huni

Gothi

Rugi Franci

Vesogothi

Lōgobardi

Marfes Eumicus

Parthi
Vandalis.

Imperii ruina

Lignum crucis

clades a Turcis

Gothorum origo

Octavianus Cesar

postea in Pannonia cum Alboino rege suo habitassent po-
 stremo a Marfete Eumico uocati Ita a oppressere. Sub Iu-
 stiniano tamen aliquantulum res Romana apud Constanti-
 nopolim reffloruit: qui per Belisarium non solum Asia ma-
 ximam partem a Parthorum rabie liberauit sed ipsam Af-
 ricam ex faucibus Vandalorum eripuit. & Gothorum ge-
 nus ex Roma atq; Italia pepulit penitusq; deleuit qui Vic-
 tigem ultimum eorum regem bello uictum captumq; dux-
 it Constantinopolim. Sed non tam gloriosa huius uictoria
 fuit q̄ lacrimosa Marfeti. perfidia qui ut diximus Longo-
 bardos ad Imperium Italice perduxit. Maxima uero Impe-
 ri ruina sub Heraclio Cesare contigit: qui et si magno triu-
 pho de Persis potuit esse occiso Cosdroe filio ac reportato
 sancte Crucis ligno Imperii nomen extulit In heresim tamen
 lapsus est & sub eo Maumethe emerisse ferunt: gentili pa-
 tre & iudea matre natum: quem Arabes & Sarraceni om-
 nes ueluti prophetam habent. Hic & Arabes & Egiptios et
 Syros & Lidos a Romano Imperio separauit et qui nostra
 etate eius blasphemie sectatores sunt ad interuentionem &
 Imperii Romani & Christiane religionis aspirant. Justinia-
 no usq; ad Heraclium anni intercedunt circiter Nonaginta
 ultima clades a Turcis profecta est Qui ut diximus regna-
 re apud Francos Pipino ex Scithia in Asia migrare ges-
 Gothica prius Gethica dicta est. Scithe hi fuerunt qui in Eu-
 ropa Tharaidi sedes proximas habuere ferox hominum
 genus & ad mortem paratissimum. hos Trogus Pompei-
 us in Asia collocasse uidetur Reseorum per Asiam gesta
 commemorans Quos Paulus orosius Romanas ingressos p-
 uincias societatem Romani imperii precibus quesiuisse di-
 cit: quam armis uindicare potuissent Tacetq; eos a Lucullo
 Romanorum duce uictos ac Mesia pulsos. ait idem orato-
 res eius gentis ad Octavianum Cesarem Tarracone agen-

rem profectos ut quam a uictore remotissimo pacem pete-
rent facilius impetrarent. Ablaius origine Gothus scribit
illos ab Agrippa Danubium transire compulso sub Do-
miciano fuisse reuersos cum quibus congressus Opius Sa-
binus primum: & postea Fuscus Cornelius Romani: duces
copias amiserunt & in prelio ceciderunt Cuius cladis mag-
nitudinem referens Cornelius tacitus interfectorum nume-
rum suppressit. domuit tamen Gothos & Romanis proui-
ciis expulit. Paulopost insignis Princeps Traianus pacem
dedit in Barbarico solo quiescere promittentibus. Hordem
anno postmodum fere Nonagesimo. Anthonius Basianus
Caracalla in orientem cum exercitu transiturus: cum non sa-
tis quiescerent tumultuariis preliis superauit. Et Anno de in-
de Vigesimo Gordianus Junior Gothos ad Danubium
uenire parantes magis repulit q̄ superauit. Anno exinde
octauo Imperante Philippo qui primus christianorum pri-
cipum christianus extitit Romani soli prouincias intraperunt
& non solum ipsi qui Veso gothe dicebantur sed Ostrogo-
thas quoq̄ secum duxere Trecenta uiroꝝ milia i armis
habentes: a quibus Messia & Tracia miserabiliter uastate
sunt Aduersus quos missus Decius Pannoniensis: aliquot
preliis superatus: re infecta Romam reuertit Philippus fra-
de suorum occisus interiit: Imperator qui eum secutus est:
eam gentem dimisit intactam: que sub Gallo & Volusia-
no: sedus: cum re publica inuolauit. Quibus Imperatori-
bus sublatis Valerianus qui eis successit: in uincula Saporis
Persarum regis deductus est Quo tempore Tringinta tiran-
ni Imperiam lacerauerunt: Gothi Bithiniam inuasertunt Nico-
mediam uastauerunt Traciam & Macedoniam occuparunt
Thessaliam obsederunt: Deinde Macriani ducis uirtute
in Achaia sperati recessere: quorum alia manus per Asia
baccata templum Diane Ephesie spoliavit atq̄ incedit. Re

do silim, 20, 20, 20, 20, 20, 20

ordio, 20, 20, 20, 20, 20, 20

ordio, 20, 20, 20, 20, 20, 20

ordio, 20, 20, 20, 20, 20, 20

ordio, 20, 20, 20, 20, 20, 20

Gothoꝝ.ccc. milia su-
perantur

Gallof. et ualusiāf im-
peratores

xxx. tyrāni impii

Macrianus Gothof su-
perauit

Gothorum .ccc. milia occi-
ciduntur

Gothi serui
Claudii remuneratio

Canabius Rex Gotho-
rum occiditur

Amarones *Amazones*
Amazones

Sarmacia Gothi occu-
pant

Huni Ostrogothas
subiecere

Huni Veso gothas ex-
pellunt

psit vo eoye audacia Mox laius naganra: Claudius impe-
rator eius nominis secundus: q plura Biennio q̄ q̄sq̄a Ro-
manoye p̄cipū decēnio sūma felicitate cōfecit. T recēta enī
Gothoye milia dēuit. duo milia nauū submersit: pugnauit
apud Melios: et multa plia apud Martinopolim cōfecit Ca-
p̄ti sunt pleriq̄ Reges: capte diuersayē gētū nobiles: femine
replete barbantis cultoribus Romae puincie: Nec ulla fuit
regio que Gothicū seruū triumphali quodā seruitio nō ha-
bēret. Claudiū ob eā rem bñ gestā Senatus statua aurea do-
nauit. Aurelianus etiā princ. ps fortissimus Canabiū Regē
Gothoye nouos ultra danubium motus pantem. cum qnq̄
milibus interfecit Quo in prelio capte sunt decem mulierēs
uirili habitu pugnātes quas in triumphum ab Aureliano
ductas titulus p̄ferebat Amaronibus ortas esse. Iē Gothi
anno deinde trigesimo resumptis uiribus nouos intentauer̄
motus. Sarmaciā enī Europe Barbarici soli Romanoꝝ pu-
iciam suis cōterminam Scithie finibus occupauerunt: quos
Flavius Constantinus magnus nō minor q̄ Claudius clade
profligauit. & tñ renouato cū his qui cladi sup̄fuerant: fede-
re ipsis in bello quod contra Licinium in oriente gessit est u-
sus Continuerunt se postea Gothi tot cladibus acceptis in
suo natali solo intra Scithiam Romanis puinciis adiacentē
per annos circiter Septuaginta Quo tempore Huni malo
Romanorum Ostrogothas accolas suo subiecerunt Impe-
rio. Sunt autem Huni & ipsi Scithe: sed magis efferati quā
Gothi ut qui montibus ripheis propinquiores existunt.
Gothi bifariam diuisi fuerunt Alii Ostrogothe dicti sunt
Alii Veso gothe. id est orientales & occidentales. Sic enī
Germanica sonat appellatio. Veso gothas suis sedibus Hu-
ni eiecere: qui ab ultimā Meotide inter glarialem Thana-
ym & Massagetarum imanibus populis eruperūt ubi clau-
sis rapibus feras gentes Alexandri claustra cohjbuere. Ve

so gothe transito Danubio fugientes a Valente Imperato-
 re line ulla federis partitione suscepti fuerunt. Deinde prop-
 ter intollerabilem auariciam maximi ducis fame & iniuriis
 adacti arma corripuere Euicto Valentis exercitu per Tra-
 ciam: se immiscentes omnia cedibus & incendiis sedauere
Sed Ablautius scribit Ostrogothas ab Hunis prius pulsof
fuisse. Et inde Vesogothas metu percussos in Romanorum
fidem tutelamq; confugisse Impetrata sede citra Danubium
in Mesia a Valente cum Christi fidem accipere promississet
Valens autem dedit illis Ariane heresis Episcopos a qui-
bis Vesogothae non tam conuersi quam peruersi fuerunt p
fecitq; Lupicinum atq; Maximum Romanos duces: qui cu-
rarent aduenis necessaria importari qui per auariciam illos
oppressere. Ob quam rem Frigitermus Alateus & Saphia
Gothorum Reguli comoti Lupicinum ac Maximum inter-
fecerunt Et in libertatem se erigentes Daciae Ripensis Mesie
Tracieq; possessoribus tributa imparauere aduersus quos
Valens profectus Quinto decimo Imperii sui Anno cum
Vesogothis in Tracia congressus magna strage superatus
est: & ipse sagitta saentius cum in uille cuiusdam casam de-
portatus esset ab insequentibus hostibus deprehensus subi-
to igne consumptus est Qua uictoria elati Vesogothae Co-
stantinopolim obsederunt: qua Dominica Valentis uxor
peccunia in populum distributa seruauit & Gratianus Va-
lentis nepos qui Occidentale gubernabat Imperium afflic-
tis rebus succurrens Vesogothis resistere statuit Ad quam
rem Theodosium ex Hispaniis accersitum ingenti uirtute
uirum consortem Imperii declarauit. qui apud Sirinium in-
ductis purpura Vesogothis congressus multis & magnis
preliis eos superauit & uictor Constantinopolim intrauit
Deinde pacem cum Athanarico Vesogothorum Rege p-
cussit Ablautius scribit Theodosium quamq; uincentem.

Valentis Imperis auaritia

Valentis exercitus

Arriani epi Gothos p-
uertunt

Lupicinus Maximus
Gothi libertate uendi-
cant

Valentem superant & co-
burunt
Constantinopoli obside
Gratianus Imperator

Theodosius vesogo-
thas superat

Athanaricus Rex go-
pax cum Gothis

Athararici mors

Gothi reip. militant
Gracianus occiditur

Gothi occiduntur
Theodosius Mediolani obiit

Gildo africā occupat

Ruphinus in oriente moritur

Sueui Alani

Anno dñi. cccc. vii.

morbū incidisse atq; ideo Gracianum pacem cum Vesogothis constituisse: quam liberatus breui Theodosius ob reuerentiā college uiolare noluerit. Athararicus per amicitiam Constantinopolim ingressus: admiratus urbis magnificentiam: illic morbo correptus interit. Et Vesogothæ Rege carentes Theodosio & rei publice militarunt Gracianus paulo post apud Lugdunum Galliæ ciuitatem interfectus fuit Arbogasti & Eugenii opera aduersus quos Theodosius profectos Gothos premisit: qui ad internitionem occisi fuerunt. Theodosius apud Mediolanum in matura rei publice morte preuentus est Archadio & Honorio successoribus relictis: Ordinauerat idem tres Duces Ruphinum qui orientem Stiliconem qui occidentē & Gildonem qui Africam gubernaret. Hic ultimus Impenum Africæ sibi uē dicauit aduersus quē missus ab Honorio Mastelrerius frater eius: cuius filii a Gildone fuerant interfecti Gildonē ipsum prelio superatum cupientissime interfecit Sed imitator fraterne impietatis a militibus est occisus Ruphinus dum Barbaris ad rebellionem paratis Imperium sibi parat in oriente Archadio curante interfectus est Stilico genere Vādalis duas Honorii filias in matrimonium accepit Cum prima obiisset intacta. impietatem suam magnis simulationibus texit. Eucherio filio suo Imperium paratis quod non prius attentare ausus est quam Imperatores maximis calamitatibus inuoluisset. Ob quam rem Sueuorum Burgundorum Alanorum & Mandalorum immanes gentes ad inuadendas Gallias inuitauit. & Vesogothis ulterius stipendia dari dissuasit. Sperans Vesogothas desperatione coactos in Italiam proficisci: & se Ducem aduersus eos decerni: q̄ copiis ingentibus instructis facile Imperium obtineret. Anno itaq; Septimo & quadringentesimo Christiæ salutis Stilico & Aurelianus Consules creati sunt: Quo tempore

4
Vesogothi stipendio priuati in Pannonia secesserunt ubi re-
gem. quo per annos Viginti quinque catuerant. creauerunt
Rex autem qui creatus est Alaricus fuit ex familia Baltho-
rum in Gothis nobilissima natus: Cui & Radagasus et ip-
se Gothus cum ducentis milibus se adiunxit. Hi duo & Tra-
ciam & Pannoniam & Noricum & omnem Illiricum & pre-
nam Ytalie partem miserandis stragibus ac direptionibus
afflixerunt. Radagasus Ytaliam ingressus & Appenninū
transgressus apud tesulas con-sedit ubique Duce Stilicone ob-
fessus est. Qui cum inopiam rerum omnium pateretur. fuge
se comisit. Sed captus & paulisper retentus. Deinde interfec-
tus est. Gothorum tacita captura facta. ut more pecorum
uenderentur. Quidam non Stiliconem Radagasum cepisse
sed Uldin & Saurum quorum alter Hinnus alter Gothus
Romane reipublice militabat post cladem Radagasi Alari-
cus cum Vesogothis imperio militare consuetis Ytaliam in-
trauit atque usque Rauennam progressus in loco con-sedit cui di-
citur Candianum. Interea Barbari Sueui ac Burgundi & A-
lani ad ripam Rheni peruenerant Stilico Laud ultra diffe-
rendum ratus cum omnibus copiis a Constantinopoli mo-
uens terrestri itinere in Ytaliam properauit atque per Aquile-
am & Altinum Patauinūque agrum in Rauennatem delatus
est. & ubi nunc Ferraria est con-sedit. Tum uicus erat muro
munitus. Alaricus e Candiano recedens ad Polentiam uicū
se recepit uiginti milibus passuum a Rauenna distante. Stili-
co Rauennam intrauit & rei militaris peritia callens pluri-
bus cladibus Alaricum affecit. potuissetque delei si uoluisset
sed noluit atque ita tribus annis bellum protraxit. Alaricus
perfidiam Stiliconis Honorio significauit orans ut sibi se-
des in ea parte Gallie darentur ad quas Sueui Alani & Bar-
gundiones ducibus Vandalis irrupturi uidebantur. Resce-
uerat Honorius ea etiam per alios scripsitque Stiliconi ut pā

Alaricus Rex creatur
Balthorum familia

Gothi uenduntur

Patauinū Ferrarie lo-
cus

1011
Saulus Hebreus Dux
Stiliconis

Gothi Urbem capiunt
Hieronimi tempus

Maxima fames Urbis

Rome prius destructio
Anno ab Urbe condi-
ta
ab incarnatione xpi

cem cum Gothis faceret: diemque statueret quales illi in Gal-
lias conferrent paruit **Stilico** & mali. Gothis per simula-
tionem concessit ac maiora pollicitus est: quos postea sacra
pasca die securos et per religionem ociosos ex improviso
aggressus est **Immisso Duce** Saulo gente & religione He-
breo: Qui ardentiori odio Christianos sacra die persecutus
est. magnamque cedem edidit. **Sed cum** pauci aduersus mul-
tos pugnarent: **Alaricus** quam raptim aciem struxit. Et in
Hebreum ruens usque ad internitionem eius copias deleuit.
Et omnia Gallie cura aduersus **Stiliconem** se conuertit.
Stilico animo consternatus auxilia ab Imperatore postula-
uit **Honorius** Duces misit qui **Stiliconem** & **Hucherium** di-
gna mercede interfecerunt. Gothi tamen ytaliam per annum
liberius populati. **Urbem** obsederunt et nullo defensionem exer-
citu non tamen paruo negotio irruerunt. Quo tpe Hieronimus
apud Bethlehem floruit. **Capta est** **Urbis** que totum cepit
orbem. **Sed** fame perit ante quam gladio. Et ut **Hieronimus**
ad principiam scribit uix pauci qui caperentur inuenti sunt
ad nepharios ciuos irrupit esurientium rabies & sua inui-
cem membra laniantur: dum mater non parcat lactanti infan-
tie & recepit utero quem paulo ante effuderat. Id factum est
kalendis aprilis. Tuncque primum Roma rerum domina ef-
se desinit. **Annus** tunc **Urbis** sexagesimus quartus & centes-
simus supra millesimum numerabatur. Qui salutis Christi-
ane **Duo** decimus & quadringentesimus fuit. Prohibuit **A-**
laricus ne fugientes ad **Basilicas** **Petri** et **Pauli** dederentur.
Iussitque a cedibus & sanguine remperari. **Ibi** **capta est** **Gal-**
la **Placidia** **Theodosii** superioris filia que **Barbara** castra
secuta est. **Gothi** **Tertia** die **Urbem** egressi **Campaniam**
Lucaniam et **Brutios** populati sunt. **Tempore**que prohibiti
ne in **Siciam** transirent. **Interim** **Alaricus** apud **Consentiam**
Brutorum **Urbem**: que hoc anno vi capta & direpta est.

morbo correptus interiit. **C**orpus eius locello ditissima sup-
 pellectile completo in alveo driuari amnis Basenti cōdide-
 runt. **A**larico successit Athaulphus et ipse Baltus cui Placi-
 dia dsponsata ē: et apud forū Cornelii nuptie celebrare: sūt
 hec mulier uirum magnopere drliniuit ita ut in reditu per ur-
 ibem a cedibus tempatum sit et **V**rbs suis magistratibus di-
 missa. **F**uerat animus Athaulphi Romā tursus delei: et no-
 uam condere **G**othiāq; appellare et Impatoribus futuris
 nomen relinquere Athaulphum **A**ugusto inuidens qui de
 se posteris nomen dedit **S**ed Placidia hec omnia ex mente
 eius auertit & fedus inter uirum et Impatores constituit. **O**-
 rosius dicit **A**lanorum **S**ueuotum & **V**adaloꝝ gentes an-
 te biennium Romane irruptionis p Salicōnem concitatas
 inuasisse **G**allias **N**ec dicit unde fuerint **P**linius **V**andalos
 et eorū prem **B**urgundiones unam esse dicit: ex **Q**uicq; inte-
 rioris **G**ermaniē pibus **H** paulo post **S**ueuos illis proxi-
 mos ponit **A**lani autem & si origine sunt **S**cithes: **I**n ipsis
 tamen **V**adaloꝝ regionibus habitabant sed **S**ueuos **O**-
 tauius **A**ugustus teste **S**uetonio ex **G**ermania in **C**iterio-
 res **R**heni ripas transtulit: **E**iusdemq; **A**ugusti temporibus
 ea pars **V**adaloꝝ qbus **B**urgundionibus postea sui nomē
 ad octuaginta armatorum milia **V**lteriores **R**heni ripas
 infederant: quos **D**rusus & **T**yberius **C**esares sicut **C**orne-
 lius refert post subactam interiorem **G**ermaniam in sedes
 proprias tepulerunt: **E**t extra **V**rbes munitaq; loca distri-
 patant **A** quibus habitandi uicariū modis quos patrie gē-
 tis **V**ocabulo **B**urgos appellabant: **E**os **B**urgundiones
 fuisse **A**ppellatos asserit **O**rosius: facta est & alia in hīs
 gentibus mutatio. **N**am **V**andalī a **F**luuio **R**egionis sic
 dicti se **S**clauos dixerunt: a **N**omine gentis **Q**ue ab **O**ffe-
 ro **C**ymmerico in **T**hanaym fluium habitare solita est:
Et tamen cum eorum pars tempore **M**auritii **C**esaris in

Alarici mors
Athaulphus successit

Placidia uxor

Sueui
Alani

Burgundiones prius
Vandali

Vandalī Sclauī

Sclauī apud thanaym

Boemorum Polonorum
denominatio

Franci Germana gens
Franconia

Honorius Archadius

Treveri

Edui Vesuniorum Lingon-
nes Cabilones Matiscor-
nes

Gracianus Britanniam

Constantinus Imperator

Dalmatiam & Illyricum commigrasset: qui domi manserunt
partim Bohemi partim Poloni dicti sunt. **Vandali** ergo
Burgundiones & **Alani** suadente **Stilicōe** in Gallias transierunt
Suevos quoque qui in **Eduis** erant sibi adiunxerunt **Tricenta** arma-
torum milia fuisse tradunt. **Franci** etiam tunc erant in **Gallia Ger-**
mana gens ex provincia **Franconia** quam **Constantinus Flavius**
Constantini filius primus Romanorum ducum domavit in
patria. ob quam rem usque ad tempora **Honorii** et **Archadii** quati-
in patria manserunt. Sed hoc Imperii anno septimo mutandi
melioris soli gratia patriis sedibus relictis **Rhenum** transmisse-
runt & apud **Treuiros** **Matricorenses** qui & **Methenses**
ac **Leucos** qui & **Tullenses** **Veredunenses** quoque cōfederant quos
Suevis ob uerustas similitudines instigantibus **Vadali** **Burgū-**
diones quoque & **Alani** **Rhenum** per uiam & arma transire & in
Franconia se recipere compulerunt. **Francis** ultra **Rhenū** pulsis
Vadali **Alani** et **Sueui** ad diripiendas uastandasque **Gallias**
sunt profecti. **Burgundiones** sedes delegerunt apud **Eduos**
Vesuncios **Lingonas** **Cabilonenses** et **Matiscōnes** in quibus
proximis **Ciuitatibus** ad hec usque tempora permanserunt et no-
men terre **Burgundie** datū per annos iam mille **Vadali** **Sue-**
ui & **Alani** relictis in **Eduis** **Burgundionibus** in **Aquitani-**
am transiere omnemque **Galliarum** partem intra **pyrtheu**
et **Ligerim** populatōibus sedarunt. conati quoque in **Hispanias** ir-
rumpere difficultate montium stentis sunt. Eodem tempore
Gracianus insulam **Britanie** eius terre municeps per tyran-
nidem inuasit etiam **Romanis** militibus mox occisus est. qui
Constantinum quempiam ex intima militia sola spe nomi-
nis inducti **Imperatorem** elegerunt. Is transit in **Gallias** contra
Barbaros. Et apud **Cenomanos** se continsē pacem cum illis
tractauit sed illusus est. misit tamen **Iudices** in **Hispanias** quos
provinciae obediter acceperunt. **Didimus** tamen et **Verianus**
Palentini fratres nobiles & in patria torcupletes spreuerunt

ut contra eum & Barbaros phybreni Castra Imperatorū
 Honorio conseruarent: Quod multo tempore fecerunt: nul
 lo adiuti publico sumptu. Sed tantummodo seruatorum ver
 naculorumq; manu: aduersus quos misit Constantinus Bar
 baros Pictos: qui ab Honorio quietis ubiq; rebus in sedus
 recepti. & in militiam Brittanicam allecti Honoriaci uoca
 bantur. A quibus duce Constantio filio: Quem ex mona
 cho. Cesarem Constantinus dixerat in Hyspanias missis Di
 dimus & Veranianus interfecti sunt. & Palentinus ager
 populatus. Interea Paganī proxima Pyrbene incolentes ip
 sius montis saltus pro sua salute tueri annexi sunt: quos Cō
 stantius Honoriaciq; Viribus deturbabant. ac Vandalos
 Sueuos & Alanos intra Hyspanias amiserunt: Vt eorum
 freti auxilio: in preda semel degustata possent licentius de
 seuire. Et Barbari quidē patefacto pyrbenei claustro Hor
 rendas & inauditas strages hominum commiserunt. Urbē
 Asturga expugnarunt. Toleranum agrum uastauerunt: ut
 bemi non ualentes euincere. Et Thagi amnis fluentia peten
 tes: ad Olissiponis mensa confedere: Vnde accepta pecuni
 a discesserunt. Interim Constantius Cesar Constantini filius
 ad genitoris Coptas se contulit: qui Arelati se continebat
 aduersus Honorium & Vesogothas se muniens: quos fa
 ma esset cum ipso Imperatore aduersus Ceteram Barbariē
 tyrannosq; esse ducturos: Qua suspitione adductus Con
 stantinus alterum filium Constantem Viennam misit. ut uē
 turas ex Ytalia copias ne Vesogothis iungerentur destine
 ret. Hoc tempore Archadius apud Constantinopolim de
 cessit: cui successit Theodosius minor eius filius: & Hono
 rius Vesogothorum aotiatione respirans Qui apud Bar
 chilonem in Hyspania citeriori quieti cōsedebant: tyrānos
 tollere statuit. Sperans & Barbaros posse delei Cōstatiūq;
 Comitem magistrum militie declarauit: qui dux impiger ex

Barbari picti

Constantius ex mona
cho cesar Dindimus
& frater occiditur.

Asturga Vrbs capie

Archadius Impr mo
ritur Theodosius suc
cessor

Britania recuperatur

Athalus Impris noie
inlignitus

Classis. iiii. miliu natiu

Marinus Comes

Heracliani corporis fuga

Sabinus exul

Africa pacatur

Patricia gente Romanus in Gallias profectus Constanti-
num tyrannum apud Arelatem caprum interfecit: Costaciu
vo Costacini filium Geronius Comes suus apud Viennam
occidit atq; in eius locu maximu quenda substituit. Ipseq;
Gerontius paulopost a suis militibus est necatus Et milites
ipsi Honorio reconciliati Maximu purpura exatu in Hys-
pania ulteriore relegarunt & in Africa ab Honorio traice-
re iussi sunt. Et inde in Italiã reuocati: Britania vo missis lega-
tis recuperata est. Iouinus vo nobilis Gallicus ut primu ty-
ranidem assumpsit et frater eius Sebastianus occisi sunt per
idẽ tepus Athaulphus Vesogothar Rex petita iniquis co-
ditionibus pacẽ nõ impetrauit. Ob qua re Athalo quoda
Imperatoris noie inlignito et secũ adducto, ulteriore Hys-
pania et Africa iuadere statuit. Athalus iudices in Africa
misit quos Heraclianus ad cõseruationẽ Africẽ missus expu-
lit. et classe compata in Athalu duxit. eumq; maritimo plio
supauit q fugies Hispanis se credidit: & ab his uinctus usq;
ad Arelatum ad Constanciu Comitẽ ductus: et deinde ad
Honoriu missus q eum Rome añ currũ in triumpho duxit:
& postea manu priuarũ longioris uite ludibrio apud Lyp-
parim Insula cõseruari iussit. Heraclianus autẽ ob rem bñ
gestã cõsulatum adeptus in pfidia lapsus est. Sabinus enim
generi sui consilio usus classem Quatuor miliu et Septingẽ-
tary natiuũ armauit in Africa atq; in ytaliam traiecit: ubi
estensione facta: eum in urbem duceret Marinum Comitem
cum Romano populo obtiuũ habuit: terrisq; prius quã
prelium cõmitteretur fedissimam fugam fecit. Arrepta enim
õnerarie nauis scapha: solus Carraginem rediit atq; ibi mili-
tari tumultu interfecus fuit. Sabinus Constantinopolim
fugit: Vnde ad Honorium ductus: exilio est dampnatus
atq; hoc modo forma Imperii pulchrior reddita est. Aph-
rica pacata Sed restabant Vesogothæ et alii Barbari in Hi-

spania ac Gallia In Vesogothas igitur primo exercitū mit-
 tere statuit: que prouincia Constantio Comiti demandata
 est: qui apud Arelatum exercitu reparato breui Athaul-
 phum Regem com meatum omnia Galliarum & citatio-
 ris Hispanie Maritima interclusit Narbonamque linque-
 re & in ulteriorem Hispaniam fugere coegit. In quas dif-
 ficultates adductus Athaulphus cum exercitum reparare
 uellet: a suis militibus interfectus est Tertio Anno postquam
 creatus fuerat: imputantibus quod uxoris placidie blanditiis
 illectus: nolisset Imperatorem inuadere Tyrannorum mo-
 tibus agitatum. Cui successus est Sigericus qui cum pacis
 ab Imperatore oblate: cupidus uideretur pari modo est
 obtruncatus Et Vallia ei surrogatus: qui suorum militum
 rabiem expleturus: magnam eorum manum nauigio & ar-
 mis instructam in Africam ire iussit. Sed hii omnes in Ga-
 ditano factō Naufragio perierunt: Qua clade territus pa-
 cem cum Honorio percussit: lectissimis obsequiis Placi-
 diam reddidit atque obsequium aduersus alios Barbaros
 promisit Qua pace firmata Honorius Constantio Cesari
 declarato Placidiam sororem in matrimonium dedit. Ex
 qua Valentiniānum Tertium suscepit: qui Honorio pueri-
 tiam egressus surrogatus est Constantius Vesogothorum
 & Vallie auxiliis usus in Alanos duxit apud Emeritā Lusit-
 anie Metropolim confedentes Barbari enim Hispanias in-
 ter se diuiserant. Vandalis Betica que ab eis Vandalosia
 dicta est obtinuit Alanis Sueuisque Lusitania Et sorte iterum
 inter Alanos ac Sueuos ducta Olisiponem & quicquid
 ultra pertinet ad Beticā Illi Emeritāque cum omni Gallicia habuerunt
 Soli tamen Cantabri & Astures Gallicie paucie populi i fide
 Romanorum permansere Constantius adiuuantibus Ves-
 logothis Alanos apud Emeritā graui plōnicit. eorum regē
 Achatā interfecit quod clade ceteri Barbari cōterriti pacē ab Ho-

Athaulphus occidit
 et Sigericus eius succes-
 sor

Sigericus

Valentiniānus Honorii
 successor

Emerita Lusitanie urbs

Cantabri et Astures in
 fide manserunt

Tertullus tyrannidem
accipit & a Romanis
brevi occiditur

*subito aedificata
vnde in auzingie p
701*

Athalus a romanis ra
uennam ducitur

Constantius moritur
Ecclus patricius mgf mi
litum

Doroscana arbs Mesie

701

norio petierant Interim **Tertullus** uir patricius Imperium
Rome assumpsit: quem magna pars Ytalie sequebatur Sed
a Romanis **Honorio** fidem seruantibus: breui occisus est
Nec propterea absuit quin inuentus sit alter **Athalus** Im-
perium Rome intradens Quibus difficultatibus adductus
Honorius: **Rauennam** uenit & **constantius** **Vandalis** ac
Sueuis petite pacis spem faciens: cum **Placidia** coniuge ad
Honorium transiit **Quod** audientes **Romani** tyrannum
Athalum iniectis catenis **Rauennam** perduxere & Impe-
ratori munus dedere qui illum manu mutilatum **Constanti**
nopolim relegauit **Moxq;** **Honorius** **Constantium** purpu-
ra indutum occidentalis Imperii consorem fecit. **Prima** igitur
cura fuit: stabilito cum **Vallia** **Gothorum** rege in **Hys-**
paniis sedere illum in ceteram **Barbariam** armare **Tholosa-**
niq; illi cum aliquot **Anxitane** prouincie **Ciuitatibus** per-
misit incolere. **Hinc** ea regio **Vastoma** dicta est: quod lati-
nis uerbis occidentalem **Gothiam** significat **Et** hinc **Hono-**
rius **Romam** perrexit **Constantius** ad paranda in expedi-
tionem **Hyspanicam** necessaria **Rauenne** substitit. **Ibiq;** sep-
timo Imperii sui mense morte preceptus est: eiq; surrogatus
est ab **Honorio** magister militum **Hecius** **Patricius** uir: for-
tissimus: cuius genitor **Gaudentius** ex **Doroscana** ciuitate
Mesie oriundus sub **Romanis** principibus **Militauit**: **Hoc**
tempore **Ecclus** **Burgundiones** nouos motus parantes bel-
lo compescuit. **Francosq;** qui **Rheni** ripas iterato infederat
Gallias irrupturi magna superatos cede repulit in **Germa-**
niam **Et** **Alanos** acerrimis preliis agitauit: qui post accep-
tam a **Constantio** **Cesare** cladem: apud **Olisiponem** sub tu-
rela **Suecorum** qui uenerant **Sed** audita **Constantii** morte ad
Emeritam reuersi eam prouinciam sibi uendicare querebant
Et **Vandalis** ac **Sueuis** tanto metu liberati uoluntate pacis ob-
fecerant **Alaisq;** astabant ut **Lusitania** occupent quorq; motus

timens Ecius in citiorem Hispaniam se recepit. Quod e-
 grefertens Honorius Castinum Comitem genere Scytham
 magistrum militum ac Consulem declaratum Ecio successo-
 rem misit. Castinus receptis Ecii copiis et reparato exercitu
 in citiorem Hispania se continuit nec mouisset nisi affuisset
 auxilio Bonifacius Comes genere Trax qui Africam pro
 Honorio procurabat & beato Augustino amicissimus fue-
 rat. Hi simul iuncti Castinus & Bonifacius res claras cōtra
 Barbaros gesserunt: extulissentq; magnopere imperium ni-
 si Castinus inuidia motus: quia Bonifacius precellete uide-
 batur illum in ulteriora Hispanie missum tanq̄ hostibus in-
 predam obiectum a se obligauisset. Quod ille intelligēs &
 indigne ferens illico paratis nauibus copias suas in Africā
 transportauit. Hoc tempore Honorius Rome mortuus est
 Iohannes quidam curante Castino Tyrānidem inuasit cui
 Ecius patricius assensit ob ignominiam ab Honorio recep-
 tā: qui eū ab Hispania reuocauerat. Et emulatio uirtutis in-
 ter Bonifacium & ipsum odium auxerat. Ecius maius ma-
 lum meditatus Hunos ad ytalie inuasionem primus excita-
 uit: gentem ut ostendimus Cythiam. Que auditis Vulo go-
 tharum successibus eorū exemplo finibus egressa apud Pā-
 noniam per id temporis confedebat.

EX LIBRO SECVNDO

T Obante apud Urbem in Imperatorē assu-
 pro Castinus ueritus ne Barbari se inuaderent
 parata classe in Africā nauigauit. & apud Yp-
 onem cōsedit simulans Bonifacii in amicitia
 se confidere. Sed suspecta erat eius beniuolentia Bonifacio
 Beatus Augustinus eos inuicē concilians: recepto utrimq;
 iuramento. Sed Castinus dolose agens circumuenire Boni-
 facium nitebatur. Ob quam tem fracta pace ad prelium uē-
 tum est. & Castinus uictus in Hispaniam sese recepit. Erat

Castinus magister mili-
 tum

Bonifacius Trax
Beatus Augustinus.

Castini inuidia

Honorius Rōe morie
Iohānes Tyrānidem
rapuit

Yppone

Augustinus Bonifacio
et Castinū cōcilia-
uit

antem **Castinus** Schita & **Bonifacius** Trax. & hic catho-
licus ille **Arrianus**: Iohannes audita **Castini** fuga: qui in ci-
teriore **Hyspaniam** se receperat: aduersum **Bonifacium**
ducere in **Africam** statuit: conductis militibus qui **Hono-**
rio pridem per **Ytaliam** militauerant. **Bonifacius** qui prius
crudellem **Aphrorum** gentem ab omni populatione pro-
hibuerat nec eorum sibi gratiam reconciliaret: liberam eis
predandi licentiam prebuit. De qua re ab **Augustino** ad
modum increpatus est. Transiente autem in **Africam**: Ioh-
hanne: **Theodosius minor**: qui iam quinque annis Impera-
uerat apud **Constantinopolim** audita **Honorii** morte **Val-**
entinianum **Placidie** amite sue ex **Constantio** filium. **Cesa-**
rem declarauit. **Placidia** cum filio adolescente expeditas in
Ytaliam legiones duxit atque ab omnibus recepta est nisi a
Rauennatibus qui Iohannis studiosi erant Sed obsessi &
grauiter oppugnati mulieri sese dederunt que in principes
factionis aduertit Iturus in **Africam** Iohannes **Ytalie** cura
Castino comiserat: qui a **Marsilia** discedens per **Galliam** cis
Alpinam iter habens urbes & oppida Iohannis retinere
conabatur: aduersus quem missus a **Placidia** **Ardaburius**
orientis prefectus qui sepe **Parthos** profligauerat apud
Vercellas prelium comisit. Quo derelictus a suis **Castinus**
illico captus est **Ecius** enim & ipse **Rome** captus ad **Valen-**
tinianum **Raenne** morantem perductus est **Castinus** in ex-
ilium missus est **Ecius** conseruatus eo quod **Hanis** a se concita-
ris suadere promisit ut apud **Pannonias** se continerent: quod
& fecit expurgatusque nota sibi imposta prefectus est **Gal-**
liarum urbibus ac regionibus quas nec **Vesogothus** neque
Burgundio possideret Eoque prefectus ad **Turonios** **An-**
degauos **Cenomannos** & **Nannetes** ac **Cyates** qui & **Ve-**
neti dicti sunt sese recepit **Valentinianus** His peractis a po-
pulo **Romano** accersitus ex decreto **Theodosii Augustus**

Sancti Augustini mo-
nita

Valentinius Cesar

Rauennates domantur

Castinus gubernator

Ardaburius Castinum
capit

Ecius rome capitar

Ecius preficitur Gallis

Turonos Andegati

Cenomanni Nannetes

Giantes

appellatus est per id temporis interfecto ut diximus apud
 Arelatum Constantino Tyranno uacuum militie alias mi-
 lite Britaniam picti & Scoti Albienses inuadunt Brittan-
 nosq; parentes Imperio magnis calamitatibus affligunt. q-
 bus cum imploratus Ecius auxilium non daret Necesse fuit
 cum Scotis ac Pictis federa inire & a re publica deficere
 Sed cum Barbariem Scothorum ac Pictorum perferre nō
 possent Obtrata ab Ecio una legione iterum ad Romanos
 redierunt Que legio breui reuocata est: cum Burgundiōes
 novos paraturi motus uiderentur Ob quam rē rursus Bar-
 bari Brittaniam populationibus incendiisq; fedarū Quod
 sentiens Valentinianus Gallionem Rauennatem cum alia
 legione misit ac Brittanos in fide continuit. Interea Iohan-
 nes in Africa post multa uariis in locis & euentu uario cō-
 missa prelia a Bonifacio et uictus et interfectus est. Quod
 intelligens Valentinianus prouintiam a Bonifacio repetiit
 aduersus quem mandata detrectantem Maercius ex Rauē-
 na. & Gallio ex Brittaniam cū magnis copiis missi sunt Qui
 bus occurrens Bonifacius in ipsa excensione congressus co-
 pias eorum profligauit & ipsos Duces interfecit Quā cla-
 dem audientes Franci qui prius ab Ecio ex Galliis in patriā
 repulsi fuerant. denuo Clodione & Moreneo filio ex Fran-
 conia profecti trāsmisso Rheno in Senonum prouincia se-
 dem apud Aurelianenses Parisiosq; ceperūt. Ecius qui Bur-
 gundiones totiens profligauerat ut ad internitionem peri-
 turi uiderentur Intelligens magnas imminere Imperio cala-
 mitates: pacem illis concessit Nec tamen Valentinianus re-
 cuperāde Africe curam obmisit Sed reparato exercitū Sy-
 sulphum egregium ducē eo misit qui Carthaginem ducens
 ea Vrbe proximisq; oppidis breui positus est. Bonifacius
 in Mauritaniam fugit Dum hec geruntur Vesogothi pacē
 cum Imperio tenentes. & ocium abhorrentes aduersus Vā

Picti Scoti Albienses
Britanie defectio

Britani ad Imperium f-
dierunt

Legio ex Britania ruo-
catur

Barbari Britaniam rur-
sus inuadunt

Gallio Britones defen-
dit

Iohannes tyrannus oc-
ciditur

Maercius et Gallio cō-
tra Bonifacium

Bonifacius hostes sup-
auit

Franci rursus in Gallia

Sylphus

Bonifacii fuga

Vandali in Africam

Genericus Rex

Vesogothi occupant

Alani et Seui

Sebastianus in Alaos

Alani et Seni ad Vesogothas fugiunt

Vandalorum sedes
rea

Mauritaniam
Carthago yppone

Tigitana Maurítania

Sylphus in ytaliam
reuocatur

Carthago capitur

dalos qui magnam **Hyspanie** partem occupauerant. bellū gessere: **Sed cum Vandali** pares esse non possent cogitarēt q̄ sedes mutare. **Bonifacius a Sylulpho** pressus. **Genericū** eorum Regem in auxilium implorant stipendium predāq̄ promittens. & **Africe** multas urbes accepit. **Genericus cō**ditionem & impositis **Vandalis** cum uxoribus & liberis atq̄ omni suppellectile in **Naugio** ex **Betico** litore transfretauit in **Africam**. **Et Vesogothi** relictas a **Vandalis** sedes occuparunt. **Alani** autem & **Sueui** mansere apud **capras** per sortem **Lulitanie** **Regiones**: **Aduersus** quos **Valentinianus** **Sebastianum** **Comitem** misit. qui ex **Terraconensi** **Hyspania** mouens in **Alanos** duxit. **Emeritam** & **Galatie** **Regionem** **Congressusq̄** cum eis bello superior factus illi relictas **Galatia** atq̄ **Emerita**: ad **Vesogothos** in **Betica** confugere. **Idem** & **Sueui** fecerunt. **Olissipone** & ceteris urbibus per terrorem relictis. **Genericus** in **Africam** nauigā in eas terras se contulit. quas **Bonifacius** ei promiserat. **Id** fuit omne litus quod a freto **Septe** ad **Cesaream** usq̄ protēditur. **Sed non** teruauere terminos **Vandali**. qui mox utraq̄ **Mauritanias**. **Numidiamq̄** populati sūt. neq̄ his pepercerunt que **Bonifacius** obtinebat. **Carthaginem** uero & **ypponem** **Sylulphus** tutatus est. **Ea** intelligens **Valentinianus** neq̄ putans tanto furori posse resistere. petenti **Genérico** pacem largitus est & apud **Tingitanam** **Mauritaniam** petitas sedes. **Sic** **Carthagini** & reliquis **Africe** **provinciis** cōsultum putans. & **Barbaram** fidem securus **Sylulphum** in **ytaliam** reuocauit. ad **Eciam** missurus qui magnas copias in **Galliis** comparabat. **Quod** uidens **Genericus** rupto federe **Carthaginem** occupauit. ac cedibus & rapinis fedauit. **Pi**uina & hūmana perturbans: **Episcopum** & **clerum** expulit & **Arrianos** introduxit. **Sic** **Carthago** illa prepotens capta est. **Anno** **Quingentesimo**. **Trigesimo** quito postquam

Romanis ceperat esse subiecta Bonifacius merore confectus uita excessit & Augustinus Tertio mense obsidionis ypponi ante Bonifacium mortem obiit ne patriam suam a Barbaris quod breui euenit capi ac diripi uideret Quatuordecim enim mensibus eam urbem Gensericus obsedit. Bonifacius enim a Vandalis acceptus eo confugerat yppone quod diu defenderat Aliqui redeuntem in ytaliam Bonifacium tradunt Magistrum militie factum fuisse & aduersantem Ercium prelio superasse & paulo post obiisse cuius sententie Prosper est Sed possidio priora referenti plus creditur Gensericus Africam omnem Egiptum usque ad Ethiopiam suo subiecit Imperio Per hoc tempus Huni quos diximus in Pannonia consedisse indignati quod ab Hecio prohibiti fuissent ulterius procedere Ostrogothas Gepidasque & alias multas gentes uicinas coegerunt Romanum Imperium uastatum Aduersus quos Hecius copias apparabat eam nocti occasione Scoti ac Picti rursus Brittanos uexare ceperunt Qui non obtento auxilio ab Hecio seipso aliquam diu defenderunt Postremo Anglos & Saxones cum Vortigerio Rege in auxilium uocauere eorumque preda fuerunt plus enim Romanis Ciuibus & Brittanorum primoribus quam Pictis aut Scotis infesti fuerunt Anglici Gensericus per annum Africa portus classem in Sycliam duxit magnamque predam egit obtinuissetque insulam nisi Sebastianus a Valentiniano ex Hyspania in Africam copias ducere iussus fuisset Quod audiens Gensericus in Africam rediit Sebastianus autem qui iam Lusitania portus erat Tyrannidem affectum cum Vandalis & Vesogothis fedus inuit a quibus paulo post circumuentus & interfectus est & Vesogothi Sueui atque Alani Lusitaniam Terraconensemque Hyspaniam & Aquitaniam ceperunt Ita ut a Ligeri flumine Gallico usque ad Carthaginem Barbari cuncta occuparant exceptis Asturi

Bonifacius moritur
Augustini mors

Varia opinio

Prosper scriptor
Possidius scriptor

Hecius contra Barbaros

Anglos et Saxones

Gensericus in Syclia

Sebastianus in Africa

Lusitania

Ariouinolus & auilaf

Bleda & Attila reges
hunorum

Ardaricus Gepidarū

Priscus epistolaz mgr
Indigoia Gothus

Vicus Gothoz ampli
ssimus

Attila regia aula
Mundzeticus attile pf
Octar & Roas fratres

Attila mores

Forma Attila

bus & Catabris q̄ p̄ sua constantia Romanorum iudices
conseruarunt. Theodosius iunior ea cogitans Ariouinolu
& Auilam Duces cum magnis copiis in Siciliam misit ut
inde in Africam traicerent. Sed illi diu neſtentes moras in-
sulam magnis calamitatibus afflictarunt donec a Theodo-
sio reuocati sunt propter nouum periculum quod ab Hu-
nis Gothis & Gepidis imminebat. Hunorum Reges Ble-
da & Attila fratres fuerunt. Gepidarum Ardaricus Ostro-
gotharum Valamir qui omnem Illiricum Traciamq̄ uasta-
bant. Priscus qui apud Theodosium iuniorem epistolaru
magister fuit. scribit se missum Oratorem ad Hunorum Re-
ges in Scythiam Et in gentibus fluminibus transmissis ad lo-
ca peruenisse ubi dudum indigoia Gothorum fortissimus
Sarmatarum dolo ocubuerat. indeq̄ non longe in uicum
in quo Rex Attila morabatur accessisse uicumq̄ instar am-
plissime Ciuitatis fuisse. In quo lignea menia ex tabulis niten-
tibus fabricata essent. Quarum tabularum compago ita soli-
dum mentiebatur ut uix ab int̄o posset iunctura compre-
hendi. Triclinia ambitu prolixiore destincta porticusq̄ in
omni decore dispositus. Aream uero curtis ingenti ambitu
cinctam. ut amplitudo ipsa Regiam curiam ostentaret atq̄
hanc sedem fuisse attili Regi Barbariem totam tenenti. cui
pater fuit Mundzeticus & illi fratres fuerē Octar & Roas
qui añ Attila regnū tenuer. Illis v̄o defunctis Bledam cum
germano Attila successit in regno. fuit aut̄ Attila superbus
incessu huc atq̄ illuc circumferens oculos ut elata potentia
Ipsa quoq̄ in motu corporis appareret bellorum amator
Sed ipse manutemperans consilio ualidissimus supplicanti-
bus exorabilis propicius autem in fide semel susceptis for-
ma breuis lato pectore capite grandiore minutis oculis ra-
rus barba canis aspersus symeo naso tetro colore originis
sue signa pre se ferens. Theodosius dum horam conatibus

11

occurrere cogitat pestilentia correptus iterum. **V**alentinianus secundus audita morte **T**heodosii junioris pacem cum **G**enserico **V**andalorum rege constituit diuisa certis spatiis **A**frica cum eo quam pacem et **G**ensericus cupide acceperat ut patas sibi a suis **D**ucibus insidias uindicaret quorum in genere numerum securi percussit et **M**artianus **T**heodosio susceptus libenter confirmavit ut **H**unorum **G**epidarum et **O**strogothorum facilius impetum sustineret aduersus quos **A**rnesticum in gentem militum misit, qui illos apud **M**artianopolim proelio fudit. **S**ed dum incaute et nimis animi de uictoria persequitur ab **A**tila circumuentus interficitur. **A**ugebant tamen **B**arbari inopia rei frumentarie et seditioibus agitantur. **E**t pars nobilium ad **M**artianum multa promittente inclinabat. **B**leda quoque non satis **A**tilae consentiebat, qui et longiore militiam dissuadebat, et **O**strogothorum **G**epidarumque Reges non tamquam subditos sed tamquam socios habendos esse censebat, ob quam rem dum **B**udaliam urbis muro cingende operam impedit, fraterna fraude perimit. **H**ic **A**tila unicus **H**unorum dominus terrori omnibus esse cepit. **E**t **A**ndaricum ac **V**alamirum subditorum loco habuit. **S**tatuitque relicta **P**annonia et **H**ilirico quae prouincie amplius tantas copias alere non poterant, sedes mutare ac **R**omanum **I**mpium pessundare, ad quam rem **E**cium Patritium natione **M**esium quo cum **I**ohannis tyranni tempore amicitiam contraxerat allicere conatus est multa pollicitus si profugas suos **V**esogothas per suam et **R**omanorum a bello cessationem punire permitteretur dissimulans quod aduersus **I**mpium aliquid moliri uellet. **T**heodoricum autem qui apud **V**esogothas **V**allie successerat, multis argumentis et rationibus a **R**omanorum societate dissiungere satagebat. **V**eteres inimicitias et urbis irruptionem commemorans cuius obliuisci **R**omani non possent. **S**ed frustra conatus est. **N**am **E**cium et **T**heodericus federe iuncti sunt. **I**n quo federe et **B**urgundiones et **F**raci quorum **R**ex erat **M**eroueus, et **S**axones riparioli et **H**ambrones et **S**armate

Theodosius moritur
Valentinianus secundus
Pax cum **B**arbaris

Martianus successor

Arnesticus magister militum
Barbari superantur

Budalia Vrbs

Andaricus **V**alamir

Atila contra **R**omanum
Impium

Simulatio

Meroueus

Lambrones

Sarmate

Lutetiani

Nicasius Epus occidit

Caput Trucatu loq̄

Cathalaunici Campi

Singibares dux

Theodoricus occidit

Attila superatur

C. lxx. Milia hominū

ceduntur

Thorismūdas succedit

Lutetiani Hunorum metu recepti sūt. **A**ttile preter **Q**strogothas ac **G**epidas iūcti sunt Marcomani **Q**uadi **F**ruli & **T**uringi ita ut **Q**uingenta armatorum milia secum duceret. **Q**uo exercitu **G**ermaniam ingressus multis eam i locis populatus est. atq; in **G**alliam transiens primo Remos aggressus urbem ui cepit. eamq; sanguine sedauit nec sexui nec sanguini pepercit. **N**icalium urbis Ep̄m capite obruncauit qđ etiam precisum diuini eloquii carnia eructauit. **E**xinde **A**urelianum se contulit. **S**ed cum **F**iciū ac **T**heodoricum apud **T**olosam in castris esse didicisset. responsumq; auruspicum accepisset prelium dubium & primarii. hostium **P**ucis necem promittens ratus **F**iciū casurum in pugnam exarsit relicta obsidione in **C**athalaunicos campos **T**holose subiectos descendit **S**ingibaremq; **A**lanorum **D**ucem qui cū **G**othis militabat magnis premiis attraxit ut cōmissio prelio ad se fugeret atq; in **R**omanos crassaretur **Q**uem **F**icius intellecta fraude in municipio **T**holose proximo concludit. cōmissum est prelium cruentissimum in quo **T**heodericus suorū magis pressura allisus quam hostium ferro interfectus occubuit **H**uni terga dederunt. **A**ttila magna suorum clade superatus iam nocte cadente ad carrorum septa confugit lumen torum clirellas in struem congerens. **I**n qua si durius aliquid sibi accideret suorū gladio confossus subiectis flammis illico cremeretur **C**eciderunt in eo prelio ex utraq; parte centum et sexaginta quinque milia hominū **T**horismūdas **T**heoderici filius qui eo in bello militauit. repertum patris cadauer regii funeris pompa **T**holosam detulit. ubi a suis **R**ex declaratus est **S**uadebat **T**horismundus **F**icio. ut uictoriā prosequeretur **S**ed ille non tam uictos **H**unos quam uictores **V**esogothas ceterosq; **B**arbaros uerebatur. **S**uasit ergo **T**horismundo ut in regnum suam rediret quod fratres occupare conarentur. & ceteros **B**arbaros domū remisit. **A**t

tilla uero instaurato exercitu ad priorem ferme magnitudi-
 nē p Germaniā i Illiricū rēdit Et **Traguriū** **Sibinicū** **Belgra-**
dū **Iaderā** **Segniā** **Polā** pentū **Emoniā**q; diripuit, atq; icen-
 dit **Que** opida **Marciāus** Impr sine p̄sidio reliq̄rat, ad **Ar-**
si am vō fluuiū et **Tergestinū** synū nōnullas **Valētiniani**, co-
 pias repit, q̄ mox spulse sunt, et in **Agleiā** se r̄ceperūt. **Arti-**
la **Agleiā** obsedit et interim circūiacētia opida uastauit, sed
 populū eorū ad p̄pinqs isulas cōfugerāt, despaueratq; **Ar-**
tila posse **Agleiā** capi: nisi ciconias ex altis turribus pullos
 offerētes uidisset, q̄ dauguriū capiēde urbis ratus in p̄posi-
 to p̄stitit, breuiq; ea potitus est. **Triēniō** enī obsidio dura-
 uir, q̄dā f̄ferūt laborātes fame ciues statuas tanq; custodes i
 menibus disposuisse ac gradū migrasse neq; intellectā frau-
 dē nisi postq; ciconie secure sup statuas cōfederūt, sed p̄ma
 sentētia uerior. **Capta** ē enī urbs ui ac direpta et solo eq̄ta et
 mulieres p̄stitute quaz; una ne pudiciciā admitteret ex sum-
 mis edibns in subiectū **Natisonē** fluuiū p̄cipitē se dedit. **Hic**
Attila **Padauū** **Vicentiā** **Veronā** **Mediolanū** **Ticiniū** quā
 q̄ se spones dedētes ne diripent̄ inuasit ac diripuit: flagel-
 lū se dei uocitās terrorēq; populorū **Ad** quem **leo** p̄rimus
Pontifex **Rōanus** hortante **Valentiniano** p̄ salute ytalie p̄-
 fectus ē **Quē** apud **Minciū** annē castra habentē sp̄it dubiū
 an ultra p̄gredereſ, eorū memorē que **Alarico** contigisset,
Molluit eū p̄otifex et domū ut r̄diret p̄suasit, ferunt dū **Pō-**
nifex loq̄retur uisus **Attile** fuisse uiros duos strictos tenētes
 gladios eiq; minitantes nisi peret quos putant **Petrū** et **Pau-**
lū fuisse r̄diit, ergo i **Noricū** **Attila** ubi nūc **Baioaria** et **Au-**
stria ē. **Quē** **Honoria** **Valentiniani** **Impatoris** soror p̄ eunu-
 chū pellexit ut se cnpientūssimā in uxore p̄cibus ac minis
 extorq̄ret a fratre q̄d ille multis modis intētauit. **Impetras-**
setq; nisi mors eius interuenisset **Is** enim q̄uis multas habe-
 ret uxores aliā supduxit cui erat **Ildiconi** nomē cū q̄ dū dor

Attila Illiricū perit
Traguriū Belgradum

Arfia fluius

Aquileie obsidio

Ciconiarum augurium

Aquileie euersio

Natison fluuius

Miraculum

Noricū ubi Bauaria et
Austria

Vxores plures, Attile
Ildicon uxor

Attila sanguie suffocatus

Hernacus et Durith

Trasilia Valentinianum
occidit.

ymola forū cornelii.

Exarchatus urbes

Palliū Imprīs cōferē E
piscopo

Maximus Valentinia
ni successor

mit. effuso de naribus sanguie suffocatus ē eadē nocte **M**arci
anus apud **C**ōstātinopoli fractū **A**ttile arcū p̄ somnū uidit
quartus hic ē q̄ dragesimū annus fuit post **R**omā captā. Intra
q̄d tēpus **G**ermāia **D**acia **S**armana **H**ispania **A**grania va
stōia **E**duētiū **V**esontioꝝq̄ **G**allia amissa ē. et p̄lioz. terra
nec ultra recuperata ē. **A**ttila mortuo **V**alamir et **T**heodemir
Ostrogothoz et **D**erdericus **C**epedaz **R**eges i libertatē se
uēdicarūt. idē fecerūt **Q**uadi **E**ruli et **T**urigi aduersus quos
idignati **H**ernacus et **D**urith **A**ttile filii arma mouerūt. **A**r
dericus **H**ernacū cōgressus **T**riginta armatoꝝ milia habēti
eū plio supatū interfecit. **V**alamir quoq̄ et **T**heodemir sup
atū bello. **D**urith intra **S**cythiā fugauerūt. nec ultra **H**unoz
arma i **G**othos audita sunt. **A**nno secūdo post **A**ttile mor
tē. **T**rāsila **E**cii cōmilito **V**alētiniāno **I**mpatorē **R**ome occi
dit iulionē **E**cii quē **V**alētiniāno suadente **M**aximus **P**rici
us interiecerat. et hic tñ **M**aximus **T**rāsila ad hoc facinus im
pnlit. **I**mpauerat autē **V**alētiniānus ānis triginta quoz ma
iore pte egit **R**anēne cuius **E**p̄o duodecī ciuitatū subiecit **E**
piscopos **A**rimini **C**eleue **H**oriliū **F**ori **P**ōpili **F**auētie **F**ori
cornelii. q̄ ymola dī **B**rintii **B**ononie **M**utine **R**egii **P**armē
Placētie q̄ ciuitates sub **E**xarchatu postea fuerūt. **V**alētiniā
nus menia **R**auenne āpliauit. et **I**ohānē **E**p̄m pallio ex cādi
da lana cōfecto uti iussit quo tūc solus urebat **I**mpator. un
postea cum **R**omanis **P**ontificibus **R**auennates contende
re presumpserunt. **S**ubstitutus est **V**alētiniāno **M**aximus
Patricius eius necis auctor **Q**ui **E**udoxiam **V**alētiniāni
relictam renitentem rapuit. **V**iolentoque sibi matrimonio
copulauit. **Q**ue tanto scelere indignata **G**ensericum **V**an
dalorum & **A**fricē **R**egem ad inuadendum **I**taliam inuit
tauit. **Q**ui tanto nuncio letus **A**phrorum **M**aurorumq̄ &
Vandalorum **T**recenta milia in **I**taliam nauibus importa
uit. **R**omamq̄ petiit. **C**uius aduentū territi **C**ues ad muniti

ora loca demigrantes **V**rbem relinquere. In qua fuga **M**aximus **T**yrannus ab **V**rso milite **R**omano occisus est. uidebat adhuc **L**eo qui **A**ttilam placuerat. qui cum paucis **x**p̄i seruis **G**ensericum adiens rogauit ut preda contentus ecclesiarum sacra intacta dimitteret atq; incendio **V**rbis parceret. quem **B**arbarus minime exaudiuit. Multa in **V**rbe incendia facta sunt. Et omnia direpta. **C**iuēs quatuordecim diebus ab **V**rbe abfuerunt. donec **B**arbari **V**rbem relinquētes **H**udoxiam & filiam ex **V**alentiniano susceptam secum ducentes per **C**ampaniam abierant. **R**emanserant tamen in **V**rbe opifices & fabri & turba uilior. **E**xpugnarunt **B**arbari **C**apua. eamq; destruxerunt. **A**triuērunt & alia **C**āpanie opida. **N**eapolim tamen expugnare non potuerunt. **A**nnus hic octauus & q̄dragelimus fuit a direpta prius urbe & **M**artiani Imperatoris sextus **Q**uo tempore **A**nitus **S**enatorii ordinis uir a **R**omanis Imperator electus est. cū quo **M**artianus pro pace rei publice fedus iniit. **H**oc tēpore **T**horismundus qui septem ānis regnauerat uidens Imperii calamitarem nichilq; amplius rimens ciuēriorem **H**yspaniam & **G**allie ciuitates extra **B**urgundionū **F**rancorūq; ditionem constitutas inuasit. **L**ugdonensem uero ac **N**icie prouintiam usq; **M**arsiliam **B**urgundio occupauit **N**arbonensem prouintiam cū his q̄ **L**ygerim inter & **R**henum sūt turrarus est **G**eruanus quidam **R**omanus qui ibi prefectus a **V**alentiniano fuerat. **T**uncq; obiit **M**artianus anno Imperii septimo. **C**ui surrogatus est **L**eo primus eius nominis & primus qui ex **G**reca progenie Imperaret quāq; aliqui **B**esiscum dicunt **I**s **S**edeci ānis Impauit in q̄bus magnas calamitates res publica passa ē. et priō āno eius **A**nitus **R**ōe obiit. **E**xercitus apud **R**auēnā suadente **L**eoē **M**aiorauū **I**mpatorē creauit. et āno **T**ertio interfecit. apud **T**ardonem **C**is **A**lpine **G**allie **C**iuitatem. **S**euerianusq; illi surrogatus est.

Vrsus Romanus miles
Leo pontifex

Vrbis incensio

Barbari Capuā expugnāt

Anitus a Romāis Impator eligitur

Lugdunensis Gallia

Martianus moritur
Leo .i. **G**recus surrogatur

Richiner Patricius

Alanor Rex occidit

Geruandus prefectus

Patricius tyrannus

Genfericus Rex

Verrina uxor anthemii

Populonie litus

Asper iugulatus

Quo tempore Biorghus Rex Alanorum per mōtes Tri-
dentinos ytaliam ingressus est. Hiis Alani ex hiis fuerunt
quos cōstātius Cōes i betica diuisit aduersus hūc missus ē Ri-
chiner gēte Gothus. sed a Seueriāo i Patriciū allectus q̄ iter
Bēatū lacū et Bergamū urbē cū Alāis cōflīxit et Regē eorū
Biorghū interfecit Seueriano aut̄ āno tertio defūcto An-
themius suffectus ē q̄ fuerat Martiāi Impr̄is gener cuius Im-
p̄ii initio Geruāndus Narbonēsis Gallie prefectus tyrānidē
assumpsit sed ab Anthemii ducibus supatus captusq̄ in exi-
liū actus ē Interea et patricius noie i tyrānidē Rōe aspirauit
q̄ nactus occasione Genfericus vādaloꝝ Rex cū maxis copi-
is in ytaliā nauigauit. ut Rōanū Imp̄iū iuaderet. qd̄ scētēs Le-
o Impr̄ Anthemio p̄icipi Rōano opē tulit. missō Basilisto
Patricio cū ualida classe cuius sorore v̄rinā noie Anthēius
hēbat vxorē. hic nauigās i ytaliā Anthemii classi se cōiūxit
et occurrēs Genferico cōtra populōie litus iuitū illū pugnare
cōpulit. ac prelio supauit turpicq̄ fuga i Africā sp̄nlit. nec t̄n
quēit apud Cōstātinopolim Leo siq̄dē Asp̄ patricius cū du-
obus filiis Ardobure ac P̄riciolo eū cōficerē rēp̄rauerūt. qd̄
cū nō successisset aptū ei bellū mouit. Ardaburē filiū cū fauo-
re quorūdā ciuū Cesarē appellās. sed r̄deūte Basilisto i urbē
pugnātū ē et captus Asp̄ cū filiis iugulatus ē hec intelligētēs
Volamir et Theodemir Ostrogothe q̄ supatis Hunis cir-
ca Danubiū aliq̄diu geti defederāt. Illiricū uastare ceperūt.
nec quieuerūt donec Pānonia ac Mesia ab Impatore accep-
ta fedus inire cū Leone. Datus ē aut̄ obses Impatori Theo-
dericus Theodemiris ex Arilena cōcubina filius. Valemir
autem hac pace fretus Scythas inuasit & ab eis occisus est.
Theodemir solus Regno potitus cui ad ḡfam capiēdā Leo
filiū misit f̄gio indumēto comitatuq̄ deductū ob q̄rē fede-
ra cū magna rei publice utilitate r̄nouatit Theodericus ad
olefcēs duo p. xx. natus ānos i Sarmatas trāsmisso dānbio

irruit et Rege illorum Babac interempto uictor ad genitorem rediit. Interea apud Romam & in ytalia Richiner patricius que Anthemius Gallie p̄fecerat Ob rē tpe Seueri ani aduerlus Alanos bñ gestā et filiā ei cōiūxerat ingratiſſimus uir aduerlus Socerū copias cōpauit Nec r̄cōciliatus p Epiphaniū Ticinēſē Ep̄m pacē seruaui et ad urbē usq; castrameratus est. Anthemius in urbe se cōtinebat. Bilimiris uelogothi ex Narbonēſi puincia aduentū expectās. fuerat autē hic uictor Narbonēſi puincie p̄fectus Geruando. Et ob hāc grām cū copiis uia cassia uerlus urbē uenit ad molē Adriani Ciuitatē ingressurus Sed Richiner mediū se interposuit ne ingrederet Interea Leo Olymbriū Ducē suū cum exercitu in Ytaliā milit. q̄ ex Rauenna snū aduentū expectari Anthemio nūciauit. Anthemius eo nūcio letus in lignia Imp̄ii deponit et in priuatā cōcidēs uitā urbis custodiā Senatū populoq; cōmēdauit. Interea Bilimer cū Richinēſ cōgressus ab eo interfectus est. et Richiner urbe potitus Anthemiū Socerū suū ad se ductū quarto quom Impare cepat Anno a carnificibus lacerari iussit. Olymbrio adhuc apud Rauennā cōsedēte Sed Richinar tercio post mense acerbis morbi cruciatibus cōsumptus est. et Olymbrius a populo Romano uocatus Impr̄ occidētalis Imp̄ii appellatus ē. Cū dibarō nepote quē cū exercitu Rauenne dimiserat in Patriciū declarato Sed Olymbrius post quartū mensem Rome obiit et Gundibaro Patricio adnitente Glicerius qdam Senator Impr̄ cōstitutus est. Romano populo egre cōsentiente quē Glicerū eodē Anno quo fuerat assumptus ne Patricius Leonis Imp̄atoris auctoritate ac Romanoꝝ auxilio fretus Impio deiecit et apud Salernū Ep̄m cōstitui curauit Cū dibarō indignatus Rauēnates et multos ytalie populos inepotē et Rōāos aruit. sed sc̄s Epiphāius Ticinēſis Ep̄s hos motus cōpōſuit. iteri Leo Impr̄ ualitudie correptus apud Cō

Bilimir p̄fectus Narbonenſis

Adriani moles Castrę sancti angeli

Bilimer occiditur

Olimbrius Imperator

Glicerius succēdit

Sanctus Epiphanius Ticinēſis Ep̄scopus

Zeno interficitur

Maringis uxor zenois

Nepos Impr rōanus

Odoacer Turingie
dux

Taruisini Brixiani

Saxones in Brittanos
seuierunt

Statinopolim Leonem Secundū ex Marigine soror̄ neporē
et Zenonis Isaurici filiū successorem imperii designauit. Ipe
uo Leo puer cū paucis mensibus impasset Zenonē genitorē
manu ppria coronatū fecit Imperatorē. Zenone autem apud
Calcidone agēte Verrina Augusta eius socrus Basilicū fra-
trē suū Imperatorē in Cōstantinopolim appellauit. quod au-
diens Zeno Isauriā se cōtulit mallēs cū Maringine uxor̄ ex-
ulare quam rē publicā sua causā pturbari Cuius fuga letatus
Basilistus in heresim Nestorianā lapsus Marcū filiū Cesarē
appellauit. Sed ciuitas Basilisti turpitudinibus cōmota Ze-
nonē fuocauit qui Cōstantinopolim reuersus Basilistū Mar-
cūq; et Verrinā captos in Cappadociā relegauit. Rome aut̄
Nepos Impator sedatis Gūdibari motibus Orestem mili-
tie sue magistrum cū magnis copijs in Gallias aduersus Ve-
sogothas qui Turonios Cenomānosq; & alios in fide Ro-
mana manentes uexabant. mittere statuit Sed ille cōprimū
Rauēnā applicuit augustulū filiū suū Imperatorē creauit. quo
cognito Nepos in Dalmatiā fugit. Augustulus cū Genserico
Vādalorum Rege fedus iniit: sed nouus turbo. exortus
est Siquē Hruli & Turingi Odoacre uiro acris ingenii Du-
ce sibi cōstitto ab inferioribus Danubii hostiis ytalīā sunt
ingressi q; prius in exercitu Attilē fuerant Hii Agleia ad si-
nistrā relicta in Taruisinos Vicētinosq; & deinde in Brix-
ianos flexerunt. Hoc tpe Ambrosius Romanus in Britania
Ducē se p̄buit his qui Anglicoꝝ tyrānidē ferre nō poterāt.
Et Impator appellatus sepe numero cū Saxonibus tumul-
tuarie cōfligens uictor euasit. See postremo in prelio ceci-
dit Saxones crudeliter usi uictoria in omnes Brittanos
seuierunt. Quibus malis commoti Britanni apparatus cir-
ca littora nauibus omnes populariter emigrarunt. Hacq;
loca tenuerunt. In quibus nunc Brittanīa dicitur Orea-
notenus in Turonibus Cenomannus & Cantibus q; et Ve

neti Impante Zenone apud Constantinopolim & Augustule Rome sub itroitu Odoacris in ytaliam Anno ab urbe capta p Gothos Tertio & Sexagesimo Augustulus audito Odoacris aduentu Orestem genitorem suum magistrū militie designatū aduersus eum misit. Quē apud Laudā copiam pugne facturū auxilia deseruerunt Et Romane legiones terite prelium detrectarunt. Orestes solutis castris in Tucinū se recepit ubi obsessus captus est & Placentiā ductus. Hicq̄ spectante exercitu ab Odoacre gladio suffossus urbis Ticini direptioni exposita et ager fastatus Ceteri ytalie populi certatim deditiōem fecere Augustulus ex Rauēna Romam & deinde Lucullanū Campanie opidum fugit Hicq̄ post annum & mēses duos Imperii sui purpuram & Diodema deposuit. Anno quingentesimo septimo decimo postquam Octāuius Augustum se appellauit.

EX LIBRO TERTIO

Atila Rege Hunorum Aquileiam obsidente Cites illius urbis Gradum mi grauerē Concordiēses Crapulas & Altinates Torcellū Maiorū Burianū Amorianū Cōstārianū & Aymānū. Padauini autē sacra & suppellectilē p̄ciosam cum in bellī multitudine in riuum altum cōportarunt. Iuuenturē ad tutā dā menia retenta Montēsilicenses uerō Adestiniq̄ & Euganeorum Collim incolē Merhamaucū & Albiolam Palestrinā Modiam cōfugere diruto deinde Montēsilice Patauio & Adesto Vincētia & Verona uastata Patauinorū plurimī in paludes sue ditionis: quo & p̄ciosa miserāt habitatum iere id est ad Riuum altum Cui duro a soliditate fuit cognomen Sic & ceteri Venetie prouintie populi premēte metu in paludibus confederunt. Ea prouincia Abdūa Padolacu Benaco Adriatico mari et alpiibus terminat. Hinc origo venete urbis. Odoacer igit̄ Oiste interfecto cū Romā

Anno ab urbe capta a Gothis lxxiii.

Orestes pater augustuli capitur

Lucullanū Campanie oppidum

Attila Hunorum Rex

Montēsilicenses Adestini & euganei

Venetie terminī

Mare adriaticū & Alpes Origo Venetiarū

Phelreus Rex Rugorū

Phelreus Rex Rugorū

Phelreus Rex Rugorū

Godoochus Lumbar
dus

Audoinus

Theodericus

Theodericus

Theodericus

Theodericus

Theodericus

Theodericus

Theodericus

Theodericus

Theodericus

Theodericus

Theodericus Rex

Busaris burgarorū dux

Busaris burgarorū dux

Soricium agleie flumen.

Soricium agleie flumen.

pergeret occurrente populo benigne receptus est & sum-
mis honoribus in Capitolium ductus Rone & ytalie Rex
est appellatus. Interim Phelreus qui & Phenā dicitur est
Rex Rugorum Viteriorem Danubii ripam colentium Fru-
los uicinos qui in patria post Odoacris profectioem re-
manerant. infestare cepit. Aduersus quem ex ytaliam profec-
tus Odoacer prelium commisit & occiso Rege Rugorum
gentem ad internitionem usq; de leui Prouintiamq; Rugi-
landam quam illi incolebant crudelissime Vastauit & in y-
taliam rediit. Longobardi autem Duce Godoocho Rege
suo ea Rugilandie loca possessoribus uacua ingressi sunt. Et
ad tempora usq; Andoini noui eorum Regis per annos cir-
citer Viginti habitauerunt. Interim quiesca apud Constanti-
nopolim cuncta manebant. Cum defuncto Theodemiri
Ostrogotharū Rege Theodericus successisset Romanorū
amicus. Hic ad Zenonem uocatus ea facilitate pfectus est
q̄ Leo illū miserat. Zeno statuā illi eq̄stre ex ere in palatio
locavit & Patriciatu dignitate donauit. Sic ac exercitui
stendia prebens & per aliquot annos eum apud se reti-
nuit. Sed cum Ostrogothe non quiescerent. Intelligentes
Mesogothas Sueuos Alanos Vandalos Burgundiones
Erulos & Turingos per Ytaliam Galliam Hyspaniam &
Africam gloria excellere. Petiit a Zenoe ut aduersus Odo-
acrem in Ytaliam mitteret. Idq; concessum est ut amico po-
tius quam Hosti Ytaliam pateret. Profectus ex Pannoniis
Theodericus prius quam Noricum ingredi posset Strapi-
liam Gepidarum Regem iter impediens. qui Anderico
defuncto successerat prelio fudit. Et pari modo Busarim
Burgarorum Ducem Gentis accolē Danubii qui magnas
sibi difficultates intulit. ingressus Ytaliam apud Soriciū
Aquileie Pirate fluium Odoacrem obuium habuit. Cum
q̄ crueto prelio supauit qui ad Padū cuius uada oppidatq;

presidii & classe munierat delatus eo loco substituit. **V**bi
 nunc est **H**ostilia Veronensium. **T**heodericus dedit tibus
 ciuibus Veronam cepit. & paulo post redeuntem **O**doacrem
 in campis Verone subiectis iterum superauit. uictus
Odoacer Romam perens clausas portas inuenit. & subur-
 banum agrum incendiis sedans Rauennam se contulit. **P**o-
 pulos Ytalie pertrenans ut sibi fauerent Inter quos plures
 fuerunt **P**adi accolae: & **A**stypa prefectus Flaminie ac **E**-
 milie **Q**uod sciens **T**heodericus apud **T**icinium se com-
 munitur. **H**oc tempore **G**ondobaldus **B**urgundiorum **R**ex
 ytaliam ingressus per saltum **D**omussule magnam predam
 ex **C**omensibus. & deinde ex **T**haurinis ac **y**porediesibus
 asportauit. **Q**uo absente **C**lodoneus Francorum **R**ex **C**ro-
 childem **C**hilperici filiam forma egregiam pertentaui: an se
 uirum uellet & uoluntariam inuenir. **C**hilpericus **R**ex **B**ur-
 gundionum fuerat. & a **F**ratre suo **G**udobaldo interfectus
Ob quam rem non putabar. **C**rothildis patrum suum co-
 sesurum & rapi cupiebat. facileq; **C**lodoneo consensit ea le-
 ge ut **C**hristianus fieret. **N**ec **G**udobaldus ausus est poten-
 ti **R**egi neprem denegat presertim cum sine dore peteretur.
Clodoneus quamuis uxori in seipso promissa neglexerit.
 duos tamen filios ex ea susceptos **C**hristianos fecit. **T**heo-
 doricus autem postquam **O**doacrem **R**auenne morari di-
 dicit. eo se contulit & urbem per **T**riennium obsedit. **E**xe-
 untem ad pugnam **O**doacrem bis prelio superauit. **E**t tan-
 dem acrius obsessa ciuitate. **O**doacer hortante **I**ohanne **E**-
 piscopo sese dedit **T**heodericus urbem ingressus **S**ecun-
 da die **O**doacrem & filium eius adolescentem contra fede-
 ra interfecit. **E**ruorum **P**lebem conseruauit. **E**xide rota yta-
 lia & ipsa **R**oma eum complexa est: **Q**ui omnium **B**ar-
 barorum mitissimus fuit. **M**ilitq; **E**piphanium **T**icinen-
 sem **E**piscopum cum magna pecunia in **B**urgundiam: **Q**ui

Hostilia Veronensium

Astypa prefectus

Domussule salrus

Comeses Taurini

Clodoneus francoꝝ rex
Crothildis

Crothildis Clodoneo
consensit ut xpianus fi
eret

Iohanes Epus Rauenas
Odoacer cu filio inter-
ficit

Hygeris & Sequana flu.
uii

Clodoneus Francorū
Rex baptisatur
Sepulchram Octauia
ni

Rauenne origo et pro
cellus
Classense oppidum

Eruli alium Regem ac
cipiant
Augusta pretoria sub
alpihus
Andefledā regis fran
cie filiā Theodericus
uxorem duxit
Amalaberga hermū
fredi matrimoniū dat

captiuos redimeret. Sedem tamen regni sui **Rauenne** con-
stituit. **Clodoneus** interea aduersus **Gundobaldum** **Vxo-**
ris sue **Patrum** bellum gessit. Ciuitatesq; inter **Hygerim** &
Sequanam. sitas suo adiecit Imperio & interueniente **Cro-**
thildi, pacem **Hosti** dedit. Deinde aduersus **Alemannos**
bellam gessit. In quo cum sui caderent: memor factus eo-
rum que **Vxori** promiserat de fide suscipienda suspicatus
propter negligentiam se puniri uotum uouit Deo celi: q;
si uinceret **Vxoris** consilium amplecteretur. Hinc **Victor**
effectus **Alamannis** in deditioem acceptis: tributum im-
posuit. ac **Domum** reuersus **Vigesimo** quinto regni sui **An-**
no a **Beato Remigio Remensi Episcopo** cum multis **Francis**
baptisatus est. **Theodericus** quamuis **Rauenne** ageret:
Romam tamen multis modis exornauit **Sepulchrum** **Oc-**
tauiani instaurauit. **Spectacula** exhiberi iussit: edificia mul-
ta reformauit. ac **Basilicas**: atq; ita se gessit: ut inter opti-
mos numeraretur. **Rauenna** ut **Plinius** ait **Sabinensium**: an-
te **Vrbem** conditam fuit **Oppidum** **Sed** primum incremē-
tum sub **Cesare Augusto** habuit: qui apud eam classem te-
nuit perpetuo **Anni** tempore expeditam: et in oppido clas-
seni milites mansere qui classem implerent. **Rauennam** au-
tem muro clausit **Claudius germanicus**: **Sed** muros ipsos
instaurauit & ampliauit **Valentinianus secundus** **Placidie**
filius **Theodericus** **Erulis** interfecto **Odoacre**: alium **Regē**
dedit & in extremis ytalie partibus apud **Augustam** pre-
toriam sub alpihus habitari permisit: **Eumq;** in filium adop-
tauit. Ipse uero **Theodericus** **Clodonei** **Regis** **Francie** filiā
nomine **Andefledā** uxorem duxit. Sororem suam uero
nomine **Armafledā** **Henrico** **Vandalorum** & filiarum
unam **Alarico** **Vesogotharum**: alteram **Gundeboto** **Bur-**
gundionum. Neptem uero **Amalabergam** **Hermunfredo**
Turingionum **Regibus** in matrimonium coniunxit. **Luca**

rio etiam nobili ex **Balorum** prosapia oriundo qui **Veteri**
 ci fuit filius tertiā filiā **Amalafunthā** i uxore tradidit quo ge-
 nero. tāq̄ filio usus est. atq̄ ita et **Hyspaniā** et **Galliā** placā-
 tā tenuit. cū vō **Clodoneus Rex Francoꝝ** **Alaricū** **Vesogo-**
thay Regē in cāpis vō glaudēsibus interfecisset. **Vastoniā**q̄
 cepisset. **Theodericus** iu ultionem generi. contra **soceꝝ** ar-
 ma sumpsit. et multis **Frācoꝝ** trucidatis **Vastoniā** recuperatā
 pro **Almarico** **Alarici** filio nō puo tpe gubernauit. **Siciliā**
 vō **Salmaniā** **Liburniā**q̄ et **Illiricū** obtinuit. **Narbonē** **Gal-**
liā et ea q̄ extra **Burgundiā** ad **Theutones** ptinēt exceptis
Aluernis. Regno suo adiecit. que loca **Theodatus** nepos
 eius qui postea tertio loco regnauit. multo tempore admi-
 nistravit **Pānoniā** et **Noricōs** regno suo adiunxit. p hoc tē-
 pus **Bulgari** relictis sedibus quas ad **Danubiū** ripas secūdā
Pānonias et **Noricū** habere cōsueuerāt **Traciā** deuastabāt
 nec poterat **Zeno** **Impr** resistere. post recessum **Theodēri-**
ci et maxime q̄ **Costātinopolis** maximo flagrauit incēdio
Tridētū **Theodericus** muro cinxit. p idē tēpus **Zenone** de-
 functo q̄ sedecim ānis **Impauit**. **Anastalius** **suffectus** ē **Im-**
pator **Quo** tpe et **Auasalius** **Romāus** **Pōtifex** decessit. Et
 duo i scismate surrogati sunt **Symachus** in palatio **Watera-**
nenli et **Laurētius** in ede beate v̄ginis q̄ noua dī **Res** apud
Theodericū discussa est obrinuitq̄ **Symachus** q̄ clemētia u-
 sus **Laurētū** **Nucerinū** **Ep̄m** dedit **Sed** **Romani** iā pace fa-
 stidiū **Laurentiū** reduxere dissidiūq̄ fecerūt. **Rex** **Qāonū** ig-
 natus **Petrū** **Altinū** **Ep̄m** **Romā** mīsit q̄ utroq̄ deiecto se-
Pōtificē cōstituerat **At** **Symachus** cōgregata **Synodo** cen-
 tū uiginti **Ep̄oꝝ** de crimibus se purgauit et **Petrū** et **Laurētū**
 um relegari obtinuit. **Sed** **Romāi** nō destitēre **Fausto** ex cō-
 sule **Pōtificē** clerūq̄ defendente **Probinio** vō altero ex cō-
 sule plebē cōcitante in urbe p̄liatū ē et cedes cōmissa et in sa-
 cerdotes v̄ginēsq̄ crassatū. et p hoc tempus gestum est pre-

Theodatus nepos

Theodoricus

Anastalius Imperator

Theodericus Impator
Nucerinus Episcopus

Faustus clerū defendit
Probinus Conlui

lium inter Clodouē et Alaricū. de quo ātea diximus **Tūc**
quoq; Clodoneus Theodericū filium. ex ancilla susceptum
in Albienſes Rutenosq; & Aluernos milit: eosq; ſibi ſubie-
cit. ac Tholoſam Vaſtoniāq; occupauit. **Almarico** Alari-
ci filio. intra phireneum ſe cōtinēte Inuaſit quoq; Clodone-
us **Eugorismam** & **Burdigalam** Ciuitates **Veſogotharum.**
eo q; **Arrianā** hereliſim tenerēt **Et Epōs** catholicos in illis cō-
ſtituit **Quod intelligēs** **Anaſtaſius.** ad modum laudauit. au-
diens ſuo tpe **Veſogothas** puniros eſſe. miſitq; preciōſā tu-
nicam **Clodoneo** et patriciū eum creauit **Qui ramē** p̄timum
pariſios accedens. eam urbem: regni ſedem cōſtituit **Theo-**
dericus tamen ut ſupra diximus **Vaſtoniā** recupauit per **Il-**
bam Comitem: quē **Gepidarū** militibus preſecit **Hoc** tēpe
deſūcto **Symaco** **Ormiſda** **Romanus** pontifex electus: eſt
Qui hortante **Theoderico:** apud urbem: puinciale **Syno-**
dum congregauit In qua hereliſim **Euticianā** dampnauit: que
p̄rius ramē dampnara fuerat **Et** oratoribus **Quinq;** **Conſtā-**
tinopolim miſſis: **Iohannē** illius urbis **Ep̄m:** & p̄ cū reliquos
Grecos ab hereliſi deſtiterē iuſſit **Sed** **Ep̄us** & **clerus** **Conſtā-**
tinopolitanus: inobedientes fuerunt **Nec** **Anaſtaſius** **Impa-**
tor decreto ſe ſubſcribere uoluit **Dicens** papam pocius **Im-**
patori parere debere **Eiuſq;** oratores urbe deiecit **Ob** quā
rē fulmine ictus. creditus eſt penas dediſſe **Quo** Anno **Sy-**
macus & **Boecius** conſules fuere **Anaſtaſio** **Iuſtinus** ſenior
ſurrogatus eſt **Quo** tēpe **Euticiane** labes exticta eſt **Et** **O-**
rmilde mortuo **Iohannes** **Tuſtus** ſucceſſit **Iuſtinus** **Arria-**
nos ex Imperio ſuo deiecit **Quod** **Theodericus:** egre tulit
eadem labē infectus **Er** p̄pter eā **Boeciū** & **Symacum.** pa-
pam relegauit **Er** **Iohānem** papam **Ire.** **Conſtantinopolim.**
iuſſit **Et** **Theodacum** nepotem ex **Narbonenſi** prouincia ſi-
uocauit **Iohāni** uero. plures ex nobilitate romana **Collegas**
adiunxit. mandans eis ut a **Iuſtino** impetrarent **Arrianorū**

Ilba Comes

Symacus moritur
Ormiſda ſurrogatur

Impatoris ſuperbia
Iuſtinus Imperator

Iuſtinus deicitur

restitutōem **N**isi obtinerēt Catholicis Ep̄is per suū regnū uicem redderet. **I**ustinus magno honōr **I**ohānē Papā excepit Cōcessitq̄ postulatā ne xp̄iani catholici trucidarent. honorauitq̄ multū **R**omāos legatos. qđ egre tulit **T**heodericus illosq̄ cruciatu famis in carcere necauit. **B**oetiū et **S**ymachum **P**apie iugulari iussit Ipse v̄o **T**heodericus nonagesimo octauo die postq̄ **I**ohānes Pōtifex et **R**omani illi obediērant apoplexi siue ut alii uolunt p̄fluuiō uētris interiit. āno trigesimo octano postq̄ **I**talie potius est regno. huic successit **A**malasuntha filia tūc uīdua cū **A**thalarico filio suo octo ānorū quē ex **E**ucharīo suscepit. q̄ mulier prudentissima fuit multaq̄ p̄ris malefācta repauit. **B**oetiū et **S**ymachi filiis p̄ionium reddidit **A**thalaricū discipulis erudiri curauit **S**ed **G**othi impediuerūt dicentes **R**egē suū sub preceptoribus esse minime debere et arma illi nō litteras cōueniē. mortuus est p̄ hoc tempus **I**ustinus **I**mpr cui **I**ustinianus successit. **P**roceres **G**othi inter **A**malasunthā et filiū discordias seminare. ob quā rē illa **T**heodatū cōsobrinū snū i **E**truria aliquot ciuitates tenentē quia seductoribus filiū cōsentiret cōhercuit. **E**t **A**thalarico **R**ome relicto **R**auēnam pergēs tres **G**othorū p̄cerēs qui malōrum cōsiliōrum puero suafores erant interfici curauit. **H**ic tñ **A**thalaricus quīs **A**rriāus esset **B**onifaciū et **I**ohānem cui mercurio fuit nomen **R**omanos **P**ontifices magnis fauoribus est p̄secutus et multa digna laude pegit **C**uius tempore mortuo **F**rancorū **R**ege **C**lodemir et **C**hidelbertus eius filii in paterni regni diuisione p̄res **B**urgundionum regni et **A**lemānorū quas occupauerat **C**lodonius et queq̄ in alpibus ad ytaliam spectāt **T**heodoberto eorū nepotī quem in **M**etensibus **R**egem cōstituerunt regēdas possidendasq̄ dederunt. hic **T**heodobertus rapinis assuetus quē **T**heodericus pater in **A**lemānorū expeditionēs duxerat **R**omanam prouintiam cuius ca

Iohannes Papa

Boetius & Symachus

Iohannes pont. morit

Iustinus Impr moritur

Bonifacius pontifex

Massilia Septimiarum ca-
pitur

Athalaricus moritur

Theodatus Phis

Amalasanthe doctria

Agapitus Pon. Ro.

pūt est Massilia **S**eptimanorum que **R**egis ytalici esset inua
sit **A**malasuntha rogauit ut desisteret neq; occasionem Iu
stiniano daret Imperii recuperandi federaq; inter **A**thalaric
cum filium & **T**heodobertum impetrauit **S**ed **T**heoda
tus iniurie memor ab **A**malasuntha recepte, que ipsum re
petendarum dampnauerat, cum Iustiniانو egit ut ytaliā re
cuparet **I**nterim mortuus est **A**thalaricus: **O**ctauo Anno
postquā regnum acceperat **O**b qm̄ rē **A**malasuntha **T**he
odatum sibi reconciliauit, et regni consortem accepit. **E**rat
autem **T**heodatus **G**recis latinisq; litteris eruditus **Q**ui ut
ait **C**assiodorus temporum suorum hystoriam scripsit & in
ter philosophos quibus operā impenderat **P**latonem ma
xime sectabatur. **C**eterum iners fuit & inconstans pecunia
rumq; auidus, hortante tñ **A**malasuntha in **B**urgundiones
qui a **T**heoderico **M**etensium rege in **L**yguriam & **E**miliā
missi fuerant atq; **A**lemannos qui **V**enetiam deuastabant,
delatus utramq; gentem cum magna illorum cede ytalia pe
pulit **E**t cum eodem exercitu per legatos **R**omanam prouin
tiam recuperauit, pacem Iustiniani & **F**rancorum **R**egis p
oratores cōsecutus multaq; bona opera eiusdem suasu femi
ne fecit **S**ed ad ingenium reuersus rapinis indulgit & **A**ma
lasuntham resistentem in **I**nsulam **V**ulsinensium lacus relega
uit occidiq; permisit a filiis & agnatis **G**othorum procerū
quos **A**thalarici corruptores ipsa **R**egina iusserat interfici
Fuit autem **A**malasuntha memorabilis femina grecis ac la
tinis litteris egregie imbuta omnium gentium linhuas callēs
que per id tempus **R**omanum Imperium inuaserant **Q**uius
mortem Iustinianus egerime tulit **A**d quem placandū mis
sus est **A**gapitus **R**omanus **P**ontifex quem Iustinianus ho
norifice suscepit. **S**ed cum Iustinianus ab **A**nthemio **C**on
stantinopolitano **E**po seductus **E**utitianam heresim saperet
illamq; confirmari peteret **A**gapithus **D**ioeletianum eum

appellauit eumq; resipiscere fecit & Anthemio eiecto Men-
 nam substituit & cuncta impetrauit que uoluit **T**heodatus
 de Iustiniano securus defuncto Agapitho clerū Romanum
 quod nullus antea tyrānus intentauit in electionem quam
 faceret uel illato consensum pmittere coegit et p pactiōem
 pecunia accepta Silueriū creauit. ob quam tem rursus apud
 Imperatorem delatus punitionem timens mitius Imperium
 egit **C**assiodorus **R**auenna oriundus multa de eo scribit. &
 presertim ut uiuum octinaticum ex agro Veronensi odorif
 saporisq; suauissimi magnam uim Romā aduehi curauit &
 ut anonam ex histria **R**auennam duci iussit **Q**uo tempore
 iam **V**eneti numerosa nauigia obtinebant et **T**heodati mā
 datis parebant qui eius iussu frumentum uehebant de qui-
 bus scribit **C**assiodorus **V**enetiē predicabiles quōdam ple-
 ne nobilibus ab **A**ustro **R**auennam **P**adumq; contingūt ab
 oriente: iocunditate lonii littoris perfruuntur ubi alterius e-
 stus egrediens modo claudit modo aperit faciem reciproca
 inundatione camporum hic urbis aquatiliū auuū more do-
 mus est **N**amq; terrestris modo cernitur insularis ut illic ma-
 gis existimes esse cyclades ubi subito locorum facies respici-
 cis immutatas **F**orum quippe similitudine per equora lon-
 ge parentia domicilia uidentur spatia que non natura pro-
 tulit sed hominum cura fundauit uiminibus illigatis terrena
 illic soliditas aggregatur & maritimo fluctui tam fragilis
 munio non dubitatur opponi quando uadosum litus mo-
 lem nescit eicere undarum & sine uiribus fertur q; altitudi-
 nis auxilio non iuuatur **H**abitatoribus igitur una copia est
 ut solis piscibus expleantur **P**aupertas ibi cum diuinibus sub
 equalitate coniuuit unus cibus omnes reficit habitatio simul
 uniuersa concludit **N**esciunt de penaribus inuidere & sub
 hac mensura degentes euadunt uicium cui mundum constat
 esse obnoxium **I**n **S**alinis autem exercendis tota contentio

Anthemius priuatur
Theodati uis. in clerū

Potifex per corruptio-
 nem eligitur

Cassiodorus historicus

Descriptio Venetiæ

Ix piscibus uiuunt

Sales conficiunt

Anni. XLVIII. a Ve-
neria condita

Primi magfatus Vene-
torum Tribuni
Fundamēta Venete

Hermogenes

Mundus Dux

ytalia sub Gothis.
XXXVIII. Annis

est pro aratis pro falcibus Chilindros uoluntis & alia ple-
raque **Quadr**aginta octo annis tunc **V**enetias steterat ab a-
quis gradatis usque **L** lauretum **V**eneria extenditur per octua-
ginta milia passuum **C**reuit autem cito **V**eneria quia multa-
rum urbium eo simul opes congeſte sunt **A**trila **I**taliam ue-
xante. primi magistratus **V**eneticorum **T**ribuni appellati
sunt. **L** Laurentius maſochus patria **V**eneticus affirmat fundamēta
Vrbis **V**enete septimo kalendas. **A**prilis iacta fuisse **A**n-
no salutis **Q**uadringentesimo & **V**igesimo primo. **Q**uod
stare non potest. **N**on dum enim **A**trila destruxerat **A**qui-
leiam **Q**uod factum est **A**nno **Q**uadringentesimo quin-
quagesimo sexto. **T**unc enim **V**enetie principium habue-
re. **I**ustinianus **I**mperator a **I**ustino auunculo constitutus
Parthos bella mouentes per suos **D**uces pluribus bellis su-
perauit. **P**ostea apud **E**ufratem exercitus eius superatus est
Erulos **C**epidas & **B**ulgaros **I**lliricum deuastantes per su-
os **I**udices perſigauit. **E**t iterum per **B**ellisanum **P**atricium
& per **H**ermogenem magistrum **O**fficiorum **P**arthorum
impetum repressit. sed usque cum eis inuit. **D**einde per eundem
Bellisanum **A**fricam a **V**andalis liberauit. **Q**ui **B**illiuerem
Regem captiuum cum opibus spoliisque **V**andalorum **C**on-
Stantinopolim perduxit. **E**t **C**onsul ordinarius designatus
de **V**andalis triumphauit. **D**einde missus in **S**iciliam **I**nsu-
lam recuperauit. **E**t ad bellum contra **T**heodatum proces-
sit. **I**ustinianus ad **A**domirem & **C**hildebertum **F**racorum
Reges eorumque nepotem **T**heodebertum **I**uguriam tenen-
tem multis muneribus ut quiesceret placauit dicens indig-
num esse auxilio **T**heodatum qui heresi **A**rriana **I**taliam
inſiceret. **M**ilitem **M**undum quendam **P**ucem in **D**almacia
qui **G**othis prelio superatis **S**alonam cepit **I**nuoluitque tu-
multa **D**almatas **I**ustiniano subiicere renitentes **Q**uadra-
ginta octo annis sub **G**othis **I**taliam fuerat. **T**riginta octo

sub Theoderico. Sub Athanarico octo Et sub Theodato duobus & plurimum floruerat meliora sub Iustiniano sperans quod per eius auaritiam contra euenit.

EX LIBRO. IIII.

QUINCENTUM ET QUADRAGINTA DUOBUS ANNIS inclinasset Imperium. **Bellisarius** recuperata Sicilia in Africam nauigauit. aduersus **Storzam** Qui tyrannidem illic interfecit. **Iudicibus** arripuerat. mira que felicitate prouinciam liberauit. ac rursus in Siciliam rediit. Interim in Dalmacia **Gothi** exercitum reparantes **Salonam** obsidere statuerunt. **Occurrentem** quoque **Mauritium** **Mundi** filium adolescentem interfecerunt. **Quod** sentiens **Mundus** ira concitus **Gothos** aggressus magna occisione eos fudit. Sed dum fugientes persequitur ab eis occisus est. & suus exercitus dissipatus & **Salona** recuperata. **Que** res tantam **Theodato** fiduciam intulit ut omnia reuocauerit que per Legatos pro pace obtinenda **Iustiniano** promiserat. **Iustinianus** uero **Constantianum** belli Ducem in Dalmaciam misit. **Bellisarius** pulsus e Sicilia **Gothis** in **Ytaliam** nauigauit. in **Brutiorum** prouinciam. **Embrinium** quoque **Theodati** generum qui eam tenebat. in deditonem accepit. & ad Imperatorem misit. qui cum **Patricium** creatum multis muneribus donauit. **Bellisarius** **Lucanis** deditonem facientibus **Neapolim** uenit. **Urbem** quoque obsidione cinxit. & tandem ostendente **Isauro** milite per aqueductum eam **Ciuitatem** obtinuit. **Sicut** nostra etate **Rex** **Alfonus** rapras uiris uxores reddidit. **Neque** in **Gothos** qui presidio erant seuitum est. quamuis **Iordanis** & **Romanos** & **Neapolitanos** & **Gothos** trucidatos fuisse dicat. **His** audinis **Gothi** qui **Rome** erant haut amplius in-

malim. xxx. scilicet
sch. V. ca. 270
m. 10. 11. 12. 13. 14.

Bellisarius in Africam

Mundus Gothos fudit

Embrinius Theodati gener

Neapolim cepit

Iordanus Hystoricus

Ruglate xxxv. miliari
bus ab Vrbe
Victigis creatur

Porta Asinaria
Bella Narniam capit

Rome XIII. Aquedu
ctus destruxerunt

Asinarius Gothus

ertiam Theodati ferendam purant Egressi Vrbe apud Ro-
geram que nunc Ruglate dicitur castra fecerunt Trigesimo
quinto ab urbe miliario Ibiq; Victigitem sibi Regem fece-
runt obscuro genere ortum. Sed rei militaris peritia uali-
dum Theodatus per deuia fugiens Rauennam petebat.
Sed ab Otaro quodam Gotho post illum misso interfec-
tus est Tertio postquam Regnare coeperat Anno Victi-
gis Romam rediens confirmato populo Iuderim ibi dimit-
tit cum Quatuor milibus militum Et Rauennam profectus
omnes per Ytaliam dispersos ad se Gothos uocat. Martha
sunthamq; Theoderici Regis ex Amalasutha filia nep-
tem inuitam capit uxorem que Victigis ignobilitatem as-
pemabatur. Bellisarius Romam profectus a Ciuisbus ultro
receptus est Et qua die que fuit quarto kalendas decembris
Asmariam portam intrauit. eadem Gothi flaminea sunt e-
gressi remansit Iuderis Regis sui seuiam timens quem Bel-
lisarius Constantinopolim misit Narniam per Bellam coe-
pit. Et Constantianum in Etruriam misit: qui Spoletum &
perusiam coepit. eamq; presidio muniuit. Pissias & Nilas
Gothorum Duces ad tuendam Perusiam missi. ubi ea cap-
tam inuenerunt cum Constantiano proelium commiserunt. q
eos uictos captosq; Romam ad Bellisarium misit: Quibus
cognitis Victigis ex Rauenna cum Centum milibus pug-
nator; siue ut alii uolunt Centu qnquaginta Roma uersus
iter habuit. Cum Tybur intrare confiderent ab oppidanis
repulli sunt: Sed tandem Vrbi appropinquantes eam ob-
sederunt. & aqueductus omnes fregerunt: Qui numero
Quatuordecim erant: mirabili effecti opere. Erat Bellisari-
us in Vrbe cum Quinq; milibus tantum militibus. Nec fa-
tis in populo Romano uidebat. Petit igitur auxilium a
Iustiniano Qui Valerianum & Martianum iussit in Ytali-
am nauigare. Per hoc tempus Asmarius & Miginarius

Gothi in **Dalmatiam** missi a **Constantiano**. plurimas acce-
 perunt clades. **Childebertus Ademiris & Clotarius**. Fran-
 corum Reges hortatu **Prothildis** matris sue in patruū ut o-
 stendimus ultionem **Sigilmundum & Gothimarum** fra-
 tres **Burgundionum** Reges arma uerterunt. Occurrit **Sigil-**
mundus & apud Agaunenses prelio cōmisso uictus est. &
 cum uxore ac liberis captus atq; cum eis in puteo necatus
 Exinde **Clodemiris** solus contra **Gothimarum** bellum ges-
 sit Et dum fugientem hostem prosequitur ab eo confossus
 occiditur. Sed milites eius ardentius preliantes **Gothima-**
rum Imperatum interiecerunt. **Almaricus Vesogotharum** Rex
Hispaniam obtinebat et Regum Francie sororem habebat
 uxorem **Quam** cum male tractaret **Childebertus** aduersus
 eum in **Hispaniam** duxit exercitum Et fugientem ad naues
Almaricum apprehendit et interfecit **Theletum** Urbem
 cepit & magnis populationibus per **Hispanias** factis sor-
 rem uiduam in patriam reduxit. Quo recedente **Vesogo-**
the **Teudam** sibi regem creauere. Seuerunt & inter se **Frā-**
corum Reges. **Clodemiri** enim defuncto duo fuerunt filii in-
 fantes quos cum **Prothildis** unice amaret et ad paterni Re-
 gni portionem eos alere uideretur **Clotarius & Childe-**
bertus terf. allisos interiecerunt **Theodebertus** quoq; **Thueis** e-
 or. nepos cū **Childeberto** patruo in altere patruū coniura-
 uit. quos ad plū exeūtes **Prothildis** cōposuit et **Childeber-**
tū cum **Clotario** in **Hispaniā** ducere contra **Gothos** **Arria-**
nos et **Theodebertū** in **ytaliā** hortata ē Illi **CesarAugustam**
 obsederūt obtinuisseratq; nisi **Beatus Vicētius** illā urbē mi-
 raculose dēdidisset **Eoq; tpe** **Prothildis** obiit. et **Theobertus**
 i **ytaliā** p̄fectus **Liguriā** ē positus sed morbo correptus cum
 p̄da r̄diit **Amigo** et **Bucellio** et **Lotario** magni exercitus du-
 cibus filictis **Theobertus** moriēs **Theodoaldū** filiū successo-
 rē hūit. Interi uictigis **Portuēse** urbē cepit et **Rōanos** Ciues.

trahit ex illis 2. J. J. V.

Agaunenses

modum 1. J. J. V.

Almaricus Occiditur

Theletum Capitur

Teuda Rex creatur;
Francorum Reges

antiqua de ibi...

VIII.C. Milites Huni

Italia Fame laborat

Auares Huni

Bauaria dicitur ab Auares

quos secum duxerat obsides interfecit apud Rauennam & ob rerum penuriam Bellisarius inermem turbam Neapolim misit & in Siciliam Siluerium quoque tamquam cum hostibus sapientem in exilium misit. Interea uenerunt Octi genti milites Huni a Iustiniano missi Qua fiducia lacessere Bellisarius Gothos ausus est adeo ut etiam Castra eorum diriperet. Sed male ei successit Cum Gothi resumptis uiribus in Prædabundos impetum fecerunt magnamque cedem commiserunt. Ob quam rem contentus postea fuit moenia defendere quo tempore non solum Roma Sed tota Italia fame laboraret Ita ut in diocesi Mediolanensi mater filium comederit. Per hec tempora Longobardi qui Duce Andoino nouo Rege Danubio transmissi Pannoniam inferiorem inuaserant. & Thurismundum Regem Gepedarum Ardarici cuius supra meminimus. Pronepotem prælio superauerant. mortuo Andoino decimo loco filium eius Alboinum Regem fecere Gepido uero Cunimundum Thurismundo mortuo filium successere Et inter hos iterum bella fuerunt. Alboinus Clotismundam Clotarii Regis Fancie filiam uxorem duxit Cuius gratia Auares cum Longobardis aduersus Gepidas arma sumplerunt. fuerunt autem Auares Hunorum genus & exercitus Attili reliquie quos diximus defuncto Attila a Gepidis subici recusantibus superatos Nam Durith Attilæ filius a Valamire & Theodemire Ostrogotharum Regibus cum Gepidis sentientibus intra Cythiam fugere compulsus illico a suis interfectus est. et Zeliorbes ei successus qui cum Viginti milibus Hunorum Coldroe Parthorum Regi contra Iustinianam in auxilium perrexit sed Coldroas suspectam habens eius fidem multis uulneribus confossum interfecit. Huni autem qui Cladi supuerant. Hunorum nomen exorsu ab Auario qui Zeliorbi successit in Regno sese Auares nuncupauere. Qui relictis Pannoniis in

Noricum recesserunt. A quibus ea prouincia unius littere additione Bauaria dicta est. Strabo tamen a Bois, qui eam terram coluerunt. Italia relicta Baioariam potius appellari uelle uidetur. Cum igitur Childebertus & Clotarius fratres ac Theodebertus nepos Francorum Reges usque ad Bauarie & Austrie fines ditionem protulissent. Auares adducti Gloritudine & genitoris precibus cum Longobardis contra Gepidas bellum accepere. Nam cum Gepide Alboinum Longobardorum Regem in terra sua inuaderent. Auarus eos a tergo aggressus est. Cunimundus Gepidarum Rex a tergo & a fronte bellum instare cernens Alboinum prius aggredi statuit. Quo uicto facile Auares superaturus esset. Sed congressus Alboini dextra occisus est cuius caput pilo inuixum aliquamdiu per castra delatum est atque ex eius craneo Pateram auro celatam fieri curauit. Ex qua solemniter conuiuio bibere solitus erat & Rosemundam eius filiam uirginem forma prestantem sibi matrimonio copulauit. Ex illo tempore Gepidarum nomen extinctum est. Neque enim amplius sui generis Duces habuere. Sed partim Auaribus paruenerunt in superiori parte Pannonie manentes partim in Longobardorum nomen transuerunt. Bellisarius interim Anthoninam uxorem ad se uocauit & noua auxilia a Iustiano accepit. Que distributa per uicina oppida difficultatem Gorbis facere annone habende. Propter quam rem Trium mensium inducie facte sunt & Legati Constantino polim missi.

EX LIBRO .V.

In medio tempore mortuo Agabito Romano Pontifice Theodora Augusta magnopere annexa e ut Anthemus quem supra ut hereticum ab Agabito diximus flegatum in Constantinopolitana ecclesia restitueret. cui et vigilius Diaconus cuius Romanus tunc apud eam

Bellum contra Gepidas

Cunimundus Rex Gepidarum occiditur

Rosemunda quodam
Cunimundi filia
Finis Gepidarum

Agabitus Pontificis moritur

Vigilius apocrifarius

Siluerius in exiliū mit-
titur

Vraias victigis nepos

apocrifarios stimulos adiecit. affirmans **Siluerio** deposito
si se Pontificem fieri contingeret **Menna** deiecta **Anthemi-**
um uelle reducere. **Scribit ergo Augusta Siluerio ut An-**
themium rogaret alioquin ad se pergan. **Ille nec hereticum**
posse restitui nec sibi facultatem esse ad eam ire respondet
Scribit ergo Bellisario & Anthomne ut Siluerium corri-
piāt Bellisarius Anthomne rem committit **Que per uigili-**
um testes subordinat tanquam Siluerius Romam prode-
Gothis statuent. uocatur ab **Anthomna Siluerius & incre-**
patus de prodicione priusquam respondeat pallio detrac-
to cuculla monastica induitur **Quo facto clerici Romani**
uigilium Pontificem proclamant Siluerius in exilium mis-
sus apud Insulam Pontianam non sine Sanctitatis opinioe
uitam finiuit Mediolanenses interea Legatos ad Bellisarium
mittunt dediditionem promittentes si presidium mittatur. id
q̄ obtinent Tentantur in urbe prodiciones sed minime ef-
fectum habent Mittit Bellisarius copias in agrum Picenum
Et deinde Ariminenses ire iubet Namq̄ urbem intercipit qd̄
intelligens Victigis non ausus ultra obsidionem ad urbem
tenere crematis castris cum cum omnibus copiis Rauennā
contendit Anno toto et nouem diebus postquam obsidio
cepta erat Presidia tamen in Tuscia & in Piceno reliquit a
pud Vrbes que in fide manserant Deinde Ariminum omi-
conatu obsidet Mundilas ad Mediolanum missus per mare
& Lygures transitum fecit & a Mediolanensibus cupide re-
ceptus est aduersus quem Vraias Victigis ex fratre nepos
missus est. Et Bellisarius Roma dimissa in hostes contendit
qui Picenum infestabant Et Rebus ibi compositis Arimi-
nam obsessamq̄ urbem liberat & Vrbinum recipit Cū fons
ex quo ciuitas bibebat sua sp̄te deficeret & urbem ueterē
obsessā anone caritate obtinuit. Iohānes Bellisarii Dux ab
obsidioe Ceseue turpiter recedit Theobaldus Rex Metenā

sium rogatus a **V**ictigite decem milia Armatorum ex
Ligustinis suisq; militibus ad **V**raiam mittit. **V**raias **M**e-
diolanum obsidet & fame tandem compulsam. **C**iuitatem
 capit **B**ellisarius **C**opias suas **T**risariā diuidit. **I**pse ad
Auxiniū obsidēdā pgit **C**iprianū et **I**ustinū ad obsidendas
Fesulas mittit **M**artinū **I**ohannē et **V**italianū cōtra **V**raiam
 dirigit. obsesse sūt urbes. sed nulla erat spes nisi i defectu an-
 none. iter hec **T**heobaldus **R**ex **M**etēsium magnas **F**rāco-
 rum et **B**urgundionum copias in ytaliā mittit. q̄ q̄ntas pos-
 sint ytalie terras occupēt. **V**raias ex **M**ediolano **R**auennā
 uocatus in **P**lacētinum trāsit. **I**ohānes et alie copie **B**ellisarii
 ad **S**eptimū miliarīū ei occurrūt. **F**rāci et **B**urgūdiōes p **A**p-
 pēninū in **P**lacētinū descēdunt **V**raias in auxiliū suū uenire
 arbitrat. **S**ed dū alter alteri cōiungit exercitus orta dissen-
 sione prelium cōmittit et **G**othi supati fugā capiūt. **R**auen-
 namq; p̄gunt **I**ohānes fugiētes uidēs **C**redit **B**ellisarium oc-
 culto itinere p̄fectum cōfluxisse occurrentesq; **F**rācos repit cū
 q̄bus cōgressus supat atq; ita fortuitu et **G**othi et **R**omani
 una die a **F**rancis et **B**urgundionibus prelio supati sunt. q̄
 tñ paulo post in dissipationē abiēre **Q**uidā hec negant. **E**t
Guido **R**auēnas sacerdos **B**urgundiones **F**rancosq; qui **L**i-
 guriā pro **T**heodobaldo tenebāt. a **G**othis mercede cō-
 ductos **M**ediolanēsis urbis obsidione interfuisse tradit. &
 postea proprio periculo respicientes fauisse **G**othis cū **B**el-
 lisarius **R**auennam obsideret. & hoc magis credibile. **G**o-
 thi qui **F**esulas tenebant fame pressi **C**ypriano et **I**ustino se
 dedidēre **E**t paulo post **A**uxiniū a **B**ellisario captum est.
Qui contractis undiq; copiis misso uno ex p̄fectis copia
 rum ad custodiendas **P**adi ripas ad obsidēdā **R**auēnā se cō-
 tulit quo cōgnito **F**rāci legatōnē ad **G**othos miser qnq̄gita
 milia armatorū p̄mittentes si se in p̄tem **R**egni ytalici reci-
 perent **E**t **B**ellisarius concordiam **G**othis obtulit. qui plus

Theobaldus Rex

Gothi fugiunt.
Iohannes supatur

Gothi se dedidēre!

ytalia regnum dicitur.

fidei Romanis adhibuere quam Francis. & factis inducis
Legati ad Impatrem missi sunt q eius uoluntate exquireret. in-
terim frumeta apud Rauenam incendio casuali columpra sunt
Et Sigiphis unus ex Gothorum ducibus Castella q i alpibus
habebat Bellisarii militibus custodienda dedit. aduersus que
Vraias pfectus illu et Bellisarii milites obsedit Sed Iohan-
nes vitabertani et Martinus castella qdam cum uxori bus et
filii s Gothorum qui cum Vraia militabant intercepere. ob
quam rem destitutus Vraias a militibus suis cum paucis in
de rediit Nec Victigi opem ferre potuit Interim legati Iu-
stiniani decretum attulere ut Victigis omnia transpadum lo-
ca retineat circa Padum cuncta dimittat. media pecuniarum
regaliu ptem Impatori tradat reliquam sibi habeat. Et Go-
thi qui citra Padum sunt subiecti Romano Impio sint. au-
diunt hec libenter Gothi. sed Bellisarius indignatus decre-
to subscribere noluit Diffidantibus itaq Gothis iteru bellu
resumptu est et Rauenna capta Victigis cum ceteris Go-
thorum principibus cumq thesauris et omni gaza captus
in Constantino polim ductus est Quos Bellisarius secu du-
xit anno quinto postq in ytaliam bellum gerere ceperat In y-
taliam Gubernatores remanserunt Iohanues et Bessa et Vita-
lis et Costianus ex Dalmatia ueniens qui multa mala apud
ytalos comiserunt rapientes qcunq potuerunt In socios sup-
bi In hostes non satis feroces accessit auaritia Iustiniani qui
quamq multa per qstores raperet non tm militem ut pare-
rat pecunia iuuabat Gothi rege destituti Id honoris Vraie
mandant Is indignum duxit Victige uiuo ppinquo suo.
regnu acceptare. Creatur igitur Rex magne inter Gothos
aucltoritatis Iddonadus qui logo tēpore Veronā tenuerat
Is Papiā uocatus ibi purpurā accepit. & Rex Gothorum
approbatus est Qui collectis Gothorum reliquiis breui
omnes trans Padum omnesq Venetie Regionis Vrbes

Ranenna capta

Vraias regnum tenuit

Gothi vraia regē uo-
cant

Id donatus rex Goth-
orum

in potestatem recepit ac **Gothorum & Italorum** exercitū mag-
nū comparauit. et cōmissio prelio cum vitali apud **Teruiliū**
cum paucis illum reliquit fuga euadentem **Ceteri** trucidati
sunt aut capti q̄ uictoria auctus **Idonadus** siue **Idonallus**
vraia tāq̄ cū hostibus sentiret iterfecit. facile enī **Ostrogo-**
the iter sese sāguinē fūdebāt. nec **Regibus** p̄cebāt. hac de cā
Idonadus ipse a **Builla** unī ex custodibus suī corpis in solē
nī conuiniō ē occisus et **Athaticus** ei successus q̄ mēse q̄nto
occisus ē et **Totila** surrogatus q̄ etiā **Baduilla** uocabat̄ ne-
pos **Idonadi** q̄ apud **Teruiliū** sibi timēs māebat et amicitia
am **Rōanorum** q̄rebat. sed **Gothi** **Artharico** inrefecto ipsum
ad regnū uocauere p̄ul q̄ cū **Rōanis** iūgeret̄ **Increpati** **Du-**
ces **Iustiniani** de negligētia apud **Rauēnā** cōuenere. et **Ver-**
onā ducere statuerūt. Quā cū missio **Arthauade** **Armenio**
capissent **Et** **Gothi** in arcē fugissent. dū de preda inter se cō-
tendūt illā amiserunt. nā negligētes in cāpis ex arce uisi sunt a
Gothis q̄ mox in urbē descēdentes exercitū q̄ intrauerat p̄-
merūt. **Arthauades** p̄ murū euasi **Duces** **Iustiniani** retrocef-
sere **Et** cū exercitū **Totile** circa **Trebiā** fluiū cōflicxerūt uic-
tiq̄ sunt. quo in prelio **Arthauades** **Armēius** singulari cer-
tamine **Valarim** **Gothū** puocantē utroq̄ exercitū inspectā
te hasta transossū occidit **Et** ipse uī atq̄ ipetu equi adap-
tus interfecti cuspide transigitur ex quo nūlnerē tertio die
obiit oīa militaria signa ad **Totilā** flata sunt. magna gloria
exultantē q̄ uix tertiā p̄tem habuit militū respectū hostium
usus est hūane hac uictoria **Captiuosq̄** multos gratuitū di-
misit **Et** p̄tem exercitus in **Fulciā** misit **Sub** **Bleda** **Rodei-**
co et **Vliari** q̄ **Iustinū** intra **Florentie** menia obsederunt inop-
pia rei frumētariē laborantē **Bellas** **Cypriāns** et **Iohānes** illi
subueniētes obsidionē soluerūt. sed dū hostes insequunt̄ **Ioh-**
hānes q̄ p̄cesserat **Gothos** mōte quodā aggredit̄ et pugnā-
do miles unus apud eū interficitur **Creditur** **Iohānes** mor-

Vitalis superatur

Varia interficitur

Idonadus pcciditur
Acharicus creatur

Ducum auaritia
Verona capitur

Arthauades enasit

Totile victoria

Bleda Rodeicus Vli-
aris Totile Ducis

Septimi ani bellum

Totilas in Etruriam

Demetrius secdo superat

Neapolis deditur

Conon dimittitur

Pola Rauenna

taus & fuga omnes capescunt. Non tamen Gothi Florentiam reuerterunt. Atq; ita finitum est Septimi anni bellum

EX LIBRO SEXTO

SEquenti ano Totilas in Etruriam transiit. Et de inde Tiberi transmissio Beneuentum petiit. Namq; urbem menibus spoliavit. Neapolim obsedit cuius presidio erat Conon cum mille militibus durante obsidione partem exercitus Cunas misit. In qua Ciuitate mulieres ex nobilitate Romana quasdam cepit. & liberas parentibus ac maritis cum honesto comitatu remisit. Cepit Apuliam Lucaniam atq; Calabriam. neq; huic pecunia ulla ad milites Iustiniani perueniebat. Duces eius urbes inter se diuisere custodiendas. Iohannes Romam Bessas Spoletum Cyprianus Penusiam Iustinus Felulas Constantianus Rauennam. interim Neapolis acrius osidebatur. Quod intelligens Iustinianus Maximinum cum nouis copiis misit. quo apud Epirum cunctante Demetrium cum classe in Siciliam nauigare iussit. hic Romam & Siciliam nauigauit. et deinde Neapolim ubi conflictus est Maximinus classem suam ei comisit. Cum qua rediens Demetrius iterum a Totila uictus est cum ad litus uiuentorum deuenisset. captus est Demetrius & in uinculis habitus. Alloquitur Neapolitanos Totilas deditioem q; suadet Quibus indutias Triginta dierum petentibus ter Triginta dies concessit. Deniq; Neapolis deditur In qua nulla uiolentia facta est Conon abire permissus & nauigia ei concessa sunt. huius rebus cognitis Iustinianus iterum Bellisarium ad bellum Ytalicum elegit qui medio tempore aduersus Parthos bellum gesserat nec plane sineirat. Veniens in Ytaliam Bellisarius Idruntum oppidum Calabriae obsidione liberat. misso Valerino Ipse Polam nauigauit. ac Rauennam uenit reperitq; res peius se habere q; putabat. ita ut peniteret eum in ytaliam uenisse To

tilas Tybur in potestate accepit. Deinde ad Anximum obli-
 dendum prexit: Firmum quoque et Asculum pacifice cepit: Spole-
 tumque & Alifium. Cyprianum uero qui Perusiam perat a suo mili-
 te interfici curauit: milites tamen urbem defendere. Qua dimissa:
 ad obsidionem Romae profectus est. Ibi Bellas et Cononem perant
 & noua praesidia a Iustiano missa. Praelatum est extra urbem
 Graeci uincunt & in urbem repellunt. Feteus princeps Sena-
 tus tanquam suspectus Roma pellitur. Alius Gothorum exercitus
 Placenniam interim obsidet. Bellisarius Dyrachium nauigat:
 Ibi quoque auxilia a Iustiano expectat. Valentinus & Focas qui
 Portuensem urbem praesidio tenebant: cum Gothis praesentes circu-
 uenti & interfecti sunt: & Portuensis ciuitas capta. Vigilus
 praefex Romanus cum praemissa Theodora non seruasset: uoca-
 tus Constantino polim: apud Siciliam consedit: magnamque uim
 frumenti Romanis misit: quae a Gothis capta est. Pelagius dy-
 aconus pro pace ad Totilam dimissus superbe exceptus est. Bel-
 lisarius nouis copiis apud Dyrachium acceptis: Adruntum nau-
 gat: Gothosque obsessores inde pellit. Deinde Romam petere
 conatur. Totilas pontem supra Tybrim erigit & praesidia collo-
 cat ne possint nauigia transire: Bellisarius apud Portum Iohannem
 expectauit. Ille interim cum Gothis confligit: et Brundisium
 recuperauit Romamque iter direxit. Sed audiens Gothos in
 itinere se expectare: in Brucios Lucanosque se conuertit: easque
 praesidias in praesentem redegit: quod Bellisario molestissimum fu-
 it: qui eum ad se festinare uolebat. Sed ea spe destitutus: pon-
 tem Totilae aggredi statuit: eumque cepit ducem uiris in eo cre-
 maris. Interim fama uenit Portuensem urbem in qua erat uxor
 Bellisarii a Gothis captam esse: qui Hostiam urbem tenebant. His-
 saaces enim qui custodiam portus habebat: audita uictoria po-
 tis Hostienses aggressus est: & ab illis captus: qui etiam in uin-
 calis occisus est. Bellisarius habito nuncio commotus: ex media
 uictoria retrocessit. Et deinde pro dolore correptus: febre in-

Græci uincunt.

Bellisarius Dyrachium.

Portuensis urbs capit.

Pons Tybris erigitur.

Brundisium recuperat.

Hissaaces occiditur.

Romanorum calamitas.

Urbis proditio.

Roma capit a Totila
Pontificis uerba.

Totilæ humiliatio

Fortunæ mutatio.

Rusticana absoluit

Oratores ad Imprem

Urbis ruinā minatur.

Vigilius iudicatur.

Roma uacua flinquit
Lucani Brucii capiunt

cidit quæ eū diu tenuit. **N**ō Romani desperatī magnas cala-
mitates incidere: cū nihil hērent quod comēderēt. **Q**uatuor
milites Isaurici de p̄dēda urbe consiliū iniere: et cū **T**otila
rem p̄fecere. **P**er muros. n. milites **T**otilæ acceperūt: q̄ por-
tam **A**linariā securibus p̄fregerūt: & exercitū intromiserūt
Facta est cædes ciuū. **T**otilas de Laterano ad sanctū **P**etrū
descendit. **U**bi obuius **P**elagius: **P**arce inquit rex supplici-
bus tuis. **E**t **T**otilas sup̄bo aspectu: **N**unc inquit **P**elagi mi-
hi supplicaturus aduenis: **Q**ui **P**elagius: nūc inquit: q̄n̄ deus
te mihi dñm esse uoluit: **M**iserere igitur dñe seruoꝝ tuorū.
Mortus his **T**otilas cædes p̄hibuit: bona tñ Romanorū mi-
litibus cōcessit: corpora libera esse iussit. **C**ū superbirēt **G**othi
arguebat eos: et fortunæ mutationē memorabat: qui ducen-
ta milia **G**othorū a septē milibus **G**ræcorū duce **B**ellisario:
pene tota Italia. pulsa fuisse referebat. **E**t rursus quāor milia
Gothorū uiginti milia **G**ræcorū uicisse. **A**bsoluit **T**otilas
Rusticianā mulierem nobile: quæ ob uindictā **B**oecii mari-
ti & **S**ymachi p̄ris **T**heoderici statuas cōfregisset: **I**ustā. n.
p̄trauit eius irā. **M**isit & oratores ad **I**ustinianū: inter quos
Pelagiū qui dicerent: aut pacē **G**othis daret. fidelia auxilia
præstaturis: aut **R**omā solō æquandā sciret. **I**nterim **B**ellisa-
rius apud **P**ortū quiescebat. **I**ustinianus nil aliud legatis re-
spondit: nisi **B**ellisariū esse in Italia: q̄ eius arbitriū haberet:
Agebat tūc **I**ustinianus **V**igilii causam qui **C**ōstantinopo-
lim uenerat: et per annū se excusauerat. **S**ed uicit pertinacia
Theodoræ: et **V**igilius in exiliū actus est. **P**elagius **R**omā
reuersus **T**otilæ exponit quæ a **I**ustiniano habuerat. **I**lle ira
percitus: urbē enertere statuit: tertiāq̄ muroꝝ partē diruit.
Capitoliū incendit: et magnā urbis partē: populū per oppi-
da **C**ampanie dispersit. **S**enatores ac **P**atricios obsidū loco
circa se retinuit: desolatāq̄ & uacuā urbem relinquens: con-
tra **I**ohannem in **C**alabriā perrexit. **L**ucanos & **B**rucios &

omnes Calabros recepit exceptis Idruntinis ad quos Iohānes cōfugerat. Interi Spoletana arx Bellisario dedita ē et: Taretū repatū a Calabris domo pullis qđ ātea desolatū erat et cū Totilas Rauēnā petere statuisset. Bellisarius febre liberatus urbē Romā desolatā ingressus ē. Itēq; illā munire statuit. breuiq; fossis et aliis mūmētis repauit multis Rōanorū redeuntibus. qđ intelligēs Totilas. flicis fliquis curis Romā rēpetere festinauit. nō dū portas urbi Bellisarius iponere potuerat. et tñ ipetū Totile magno animo rēpulit. cōgressusq; illi uictor euasit. Totilas obsidionē soluit. et Bellisarius fabricatis portis clauēs urbis ad Iustinianū misit. Gothici belli. āno. xii. Obsidebat interi Perusia ad quā magis astrigenda Totilas pfectus et Iohānes vitaliāi ex Calabria i Capāi uenit. multosq; Rōanorū obsides illic a Totila dimissos liberauit. qđ nō fuit ei difficile. nā oppidā Capāie a Gothis nudata menibus fuerant. Ea re cognita Totilas magna celeritate p Picētes Pelignos et Samnites i Apuliā ppauit. Trāuersisq; itineribus pfectus in Calabria rēptū Iohānem bello supatū castris exiit. Queres magnā ei laudē pepit. tū armis suis oneratus haud aliter q̄ ceteri milites equo iter fecerit. interī noue copie Bellisario aduenerūt cū Valeriāo Armeniorū et uero Erulorū ductoribus q; Cratone manēs Phasani genere hyberū et Barbationē ad custodiēdas fauces Calabriae misit q; obuios habentes Totile eqtes eos cōflixerūt. Ducēntis interfecit. Sed Totilas ex in pūiso eos aggressus magna strage pfligauit. Phasas cum suis omnibus interfecit. Barbationē. Trax cum paucis ad Bellisariū fugit. Rome dum hec agunt Conon urbi pfectus a militibus suis interfecit. quoniā carius uēderet annonā. Cuius facinoris a Iustiniano ueniā obtinuerūt. Russianū oppidū in Calabria a Totila diu obsessū tadē capit p deditiōnē Anthōina uxor Bellisarii Cōstātinopolim ē pfecta quo Theodorā Iu-

Bellisarius Urbē ipat

Totilas Urbē obsedit

Clauēs Urbis

Picētes peligni sānites

Valerianus Dux

Conon occiditur

Anthōina uxor Bellisarii

Bellifarius in Grecia

Totilas Gothorum rex

Paulus mole occupat

Totilas legem promittit

Vaticinium S. Benedicti

Justiniani uxorem pro Bellifario ab Italia reuocatoe rogaret. **Sed** illa paulo ante decesserat. Iustinianus rogatus facile reditum indulsit. cum belli Parthici in gens adesset metus. **Abiit** ergo in **Greciam** Bellifarius. **Quinquennio** fere exacto postquam secundo in Italiam uenerat. non eadem fortuna in hac ultima expeditione usus quam fuerat in prima. **Reliquit** autem **Rome** **Tria** milia militum sub **Diogene** legato uiro prudenti et bellorum gnaro. **Bellifario** o abeunte **Gothi** **Perusiam** longo tempore obsessam capiunt. **Et Totilas** expeditionis **Calabrie** atque **Apulie** rebus ad obsidionem urbis **Rome** reuertitur. **Primo** pro urbem **Portuensem** expugnavit. **Et** denique post longam obsidionem proditione militum **Isaurorum** qui ad portam **Hostiensem** excubias habebant **Romam** capit. **Diogenes** ad **Cerumcellas** se contulit. **Paulus** quodam ex **Calabria** profectus equitum ad molem **Adriani** se recepit: cum quadringentis suis equitibus. **Ibi**que magnam **Gothorum** occidionem fecit. **Sed** cum obsessus euadere non posset persuasit suis ut mortem appeterent uiriliter pugnantes. **Sensit** id **Totilas** et deditonem facientibus libertatem promissit uolentibus apud se militare recessuris arma tantum et equos pro danda dixit. omnes cum eo mansere excepto **Paulo** et **Mundo** **Isauro** qui domum redire pepit. **Totilas** **Romanis** ad sacras edes confugientibus **Reuocauit**que profugos **Ludos** et questres concessit reparare urbem anxius est **Causam** tante marationis. alii dicunt uotum fuisse **Petro** et **Paulo** factum alii responsum **Francie** **Regis** qui rogante **Totila** ut filiam suam sibi matrimonio copularet **Regem** esse **Italiam** negauit. qui **Romam** euerisset. alii sancti **Benedicti** uaticinium qui ait **Totilam** urbem potituram **Siciliam** intraturum. **Et de** **mem** **Nono** regni sui anno superatam occubiturum.

IX LIBRO SEPTIMO.

Iogenes urbe relicta Centumcellas petiit. Abiq̃
 pactus inducias nisi intra certum tempus au-
 xilia mitterentur Urbem tradere promissit. To-
 tilas in Siciliam transit atq̃ in itinere Regium
 obsedit. & Tarentum capit dimissis ad Regium militibus
 Qui paulo post urbem obtinuerunt. & in Siciliam transgres-
 sus Syracusas obsedit. & Gothi qui in Picentes missi erant
 Ariminum ceperunt. Nec procul a Rauena uerum Erulorū
 Ducem conferto prelio cum omnibus copiis interfecerunt.
 Quibus cladibus intellectis Iustinianus Germanum patru-
 elem suum Ytalie belloq̃ Gothico Ducem pronunciauit.
 Cui nupserat Matafuntha Theoderci neptis post mortem
 Victigis. Que res magnum sibi Gothorum fauorem conciliauit.
 & magna spes data est Ytalie tali Duce creato. Sed
 eo in Illirico comorante Sclauinorum gens transmissa Da-
 nubio Romanorū prouincias inuasit. ac Macedoniam Tra-
 ciamq̃ uexare cepit. Quibus Germanus obsistere annixus
 est. Interim Gothi Rapinas per Ytaliā multas fecere. Nō
 tamen Diogenes tradere Centumcellas uoluit. dicēs per ad-
 uentum Germani res mutatas esse Rauena Ancon Idruntū
 & Centumcelle cum paucis quibusdam oppidis dumtaxat
 pro Iustiniano in Ytalia tenebantur. Cetera Gothi posside-
 bant. Sed magna spes erat in aduentu Germani que frustra
 est. Illo in Illirico decedente Imperator filios eius qui se-
 cum ierant. paternum prosequi ceptum iussit. Illos Iohannē
 Vitaliam adiecit qui Germani gener erat. Sed dum hii Sa-
 lonis hiemant & Lybus quidam cum classe Syracusas intrat
 & deinde Panormum nauigauit Resq̃ Totile in Sicilia p-
 turbat. Iustinianus mutato consilio Narseterem Eunucum yta-
 licō bellō prefecit. Iohanniq̃ mandat ut Narseti pareat. ma-
 gnus hic uir fuit Imperialium pecuniarum receptor & dispē-
 sator atq̃ in consilio primus Rei bellice peritissimus. Religi

Inducie Diogenis cum
Totila

vi Erulorū ducis occisio

Germanus ytalici belli
Dux

Germanus moritur.

Huni. Narseti. p̄cludūt

Corcyra Etholia Acarnania Epirū Ancona

Gothi maritimo p̄lio superantur

Artauantes Iustiniani dux

Traces

Mediterrania

one ac pietate prestans & Barbarorum Regibus amicitia iunctus ingressus hic iter philippopolim in Tracia p̄uēit Ibi q̄ aliquādiu moratus est cum Huni magno exercitu Macedoniam Traciamq̄ ingressi uias preclusissent Sed cum ps Hunorum Thessalonicam. altera Constantinopolim diuersis itineribus petissent Narsetes iter suum p̄secutus ē Et Totilas relictis in Sicilia quatuor Ducibus in ytaliam rediit. Classe q̄ instructa in Grecia militi Corcyram diripuit. Epirum Etholiam Acarnaniamq̄ uexauit Et per alios Duces Anconam obsedit Quadraginta septem nauibus longis traditis ut etiam mari obsidio teneretur Sed Valerianus presidio erat Ancone accersito Iohanne Vitalia q̄ Salone morabatur cum Triginta nauibus longis prelium committens fugatis Gothis uictor euadit. nec plus q̄ decem naues Gothorum euaserunt. Qua clade percussus Totilas magnam copiarum partem e Sicilia reuocauit Et Artauantes qui liberio successerat Iustiniani Duci liberatis amicis Urbibus inimicorum obsedit oppida Reginaris quoq̄ uir inter Gothos clarus qui Tarento preerat. ad Iustiniani partes transiit. Et in Sardinea motus contra Gothos excitati sunt. Narsetes magnis copiis comparatis iter profectus batur. Erant cum eo Duodecim milia Longobardorum que miserat Alboinus Herulorum Tria milia Hunorum ingens multitudo. Cimiades Persa et Asuades Gepida non contempnas copias ei attulerant Greci quoq̄ & Traces permulti cum quibus ex Illirico mouens per Dalmatiam et Liburniam intrauit ytaliam atq̄ Agleiam constitit. Interim Totilas Papiam uenit Teiāq̄ cum parte copiarum Veronam misit ut Narseti transitum prohiberet. His cognis Narsetes Longobardos per Mediterraneam Iulio Mense ad Brixillum misit. Quod est oppidum in ripa Padis citeriore Et tunc erat in fide Rauennatum Transierunt Longobardi Athesim Tartarum et Mincium Taya minime audente occurrere. Et sic Padum transiit Narsetes Rauennam

cū ceteris copiis se transtulit. In Venetia prouincia Agleia
 & Verona cōtinentar. Sed Veneta urbs nomen ad se trax
 it. illic Narſes ediculam Sancti Theodori martiris edifica
 uit. Que poſtea in beati Marci templo cōprehēſa eſt San
 ctorum quoq; Menni & Geminiani Sacellum. Narſeris o
 pus eſt ex Gothorum manibus factum Instaurauit Narſes
Aquileiam ab Hunorum Rege deſtructam in Rauēna Ve
teranis militibus ſtipendia perſoluit. Moratusq; ibi nouem
 diebus Romam in itinere apud Vmbriū amnem Huf
drialem Gothum qui Arimino prefectus erat obuium ha
 buit Qui ab Frulorum equitatu interfectus eſt Interim Lon
gobardi apud Brixellum manentes Placentinis et Parmen
ſibus multa inferebant dampna In quos delatus Totilas a
 cre prelium cōmiſit Sed a uiribus fortioribus ſuperatus in
 terfectus eſt. Gothorum ingens multitudo necata. Alii qui
 ſuperfuerunt apud Papiam Regem ſuum Theyam creauer
 unt Longobardi muneribus honorati ad propria redie
 runt. Theias Buccellinum Amingum ac Lotarium Bur
gundionum & Francorum Duces belli ſocios aſciuit quos
Theobaldus Rex in Liguſtinis alpibus reliquerat qui cum
 magnis Copiis in agrum Papienſem uenere. Interim Nar
ſes Narniam capit ac Peruſiam & Romam proſectus ob
 ſedit. Vbi de ſocietate Burgundionum cum Theia intelle
 xit fuiſſetq; in magnis laboribus. Niſi Siſualdus Brento
rum Rex ad eum defeciſſet. Hic fuit de ſtirpe Frulorum
 quos Theodericus ad Auguſtam pretoriam miſerat Dato
Rege quem in filium adoptauerat. & generum fecerat Erant
 pauci in urbe ciues nec poterant eam tueri Gothi pre ma
 gnitudine. Ob quam rem locum delegerunt. iuxta pontem
Traiani Eumq; ſoſſa & uallo muniuerunt. Nec tamen reli
 quam partem negligebant: ſed quantum poterant tueban
 tur Obtinuit tamen Urbe Narſes Vi atq; armis Arcem

Narſes. ſ. Theodori e
 de Veneſiis edificauit

Hufdriales Gothus

Totilas occiditur

Theia Rex Gothorū.

Narſes Romā capit.

Siſualdus Brentorum
Rex ad Narſetē dicit

Romā Narſes ſcupat.

Gothi Romanos occi-
dunt

Reginaris pfidia

Macurius Idrunti p̄fec-
tus

Fruli Brenti uocabant
Eporidenses

Sisualdus Eporediam

uero paulo post per pactiōem recepit. Remanserant ex ordine Senatorio apud Gothos aliqui Romani qui suspecti erant Quos omnes cum filiis & agnatis Gothi interfecerunt Et Reginaris qui Tarenti ad Iustinianum defecerat. penitentia ductus petiitq; a Macurio Idrunti Prefecto auxilium contra Gothos. Ille fraudem non cogitans Quinquaginta milites ad eum misit. qui mox in carcerem coniecti sunt & obsoles repetiti Macurius contra Reginarim profectus est. Ille milites acceptos occidit & egressus prelio consetto superatus est Atq; in Acherusiam confugit Narses missis copiis portum recepit. & Centumcellas in potestate redegit quas occupauerunt Gothi. Theias Brixellum obsider. Sed Sisualdus Erulorum Rex Qui iam Brenti uocabantur Narses amiciciam nactus in Eporidenses Thaurinosq; nichil timentes maximam predam egit aduersus que Franci & Burgundiones missi sunt. Theias subuenire Arimino statuit. que a militibus Narses obsidebatur dissimulauitq; in Etruriam uelle transire per montem Bardonis qui ad pontem Tremulum ducit & tandem repente in Ariminiensem profectus est quo cognito obsessores sine dampno recessere Theias frustra per hiemem Cesenam obsedit & ad Cingulum in Picentes transiit. Interim Narses Campanie Ciuitates ad se recepit exceptis Cumis ubi magna pecunia erat. Totile sicut amita eius capta Narses indicauit. Interim Sisualdus Eporediam cepit & Thaurinum diu obsessum capere non potuit. Franci & Burgundiones nichil aliud egere nisi tam amicos quam hostes popnlari & cōcordantes cum Sisualdo uniuersam transPadone ytalie Regionem ad predam sibi partiti sunt. Illi Gothos prudentes Isti Narses atq; ita Buceillinus Patavium Teruissium Aquil-

leiam ac Liburniam sub amicitie nomine populatus est. & demum ad Caprariam Insulam delatus oppidum in ea conditum diripuit. Iustinus Senior cuius Nepos fuit Iustinianus Id Oppidum condidit & Iustinopolim appellauit. Amingus Vincentiam Veronam Mantuam Brixiam & Bergamum prope Hostiliter predatus est. & alia loca. Lotarius in predam traxit. Narses Cumas obsedit. per suos Milites. Quod intelligens Theias relicta obsidione Cingali Nuceriam deditibus oppidanis recepit in Apulia aduersus quem profectus est Narses Ille sibi occurrit Fluius in medio duorum exercituum erat Cuius pontem occupauerat. Theias. fuerunt ibi plurima particularia prelia in Quibus sepe Victor. Gothus euasit. Tandem totis uiribus pugnatum est. In quo prelio. Theias ipse: dum Militis potius quam Ducis munera intemperanter edit. & plurimos sua manu interfecit. confossus interiit. Nec tamen prelium usq; ad noctem intermissum est. Cum Gothi pugnando pacem sperarent. Deinde petentibus Gothis pax data est. Cuncta que habebant in potestate restituentibus Anno Secundo & Septuagesimo postquam Theodericus Ytaliam intrauerat. Euanitq; tunc Ostrogotharum nomen. Nam qui superfuerant huic prelio omnes in Ytalia nati erant. & Ytalos se uocabant. Narses Come summis honoribus exceptus est. Gothi Qui transpadum erant Quas cis alpine Gallie Ciuitates: Lucam & Forum Corneli instaurarunt & presidium imposuerunt. & Duce Theodebaldi in belli societatem traxerunt. Venit Narses ad Lucam celeriter & ad Fluium Auferim Castra posuit. Vbi dimissis aliquibus alios ad Forum Corneli ire iussit Et aba Ciuitates acriter obsedit. Luca Septimo mese cap

Populatio sub amicitie nomine

Narses Cumas obsedit

Theias Interiit

Ostrogotharum nomen deletur

Auferis Fluius

Guido scriptor

Dagistei Narsetis dux

Amingus interficitur.

Gothici belli finis

Pons anienis

Vigilius

Pelagius Poni.

Justinianus Imperator
moritur

ta est & Forum cornelii paulo post expugnata ad solum subuersa est. **Lotharius** **Amingus**q; de fuga **Blacentia** puen-
runt **Guido** **Rauenas** Centum milia hostium in hac pugna ceci-
disse affirmat Et totidem apud **Nuceriam** ubi cecidit **The-**
ias Quod non satis credideri **Dagisteus** **Narsetis** Dux hac
uictoria poritus est. fugientes **Franci** ac **Burgundiones** **Huni-**
dim quendam **Ostrogotham** sibi **Ducem** assumpserunt **Veronam** se
recipere noluerunt Sed **Hereus** **Ostrogotha** q; ei **Urbi** perat
Nec **Hunide** nec eius exercitum suscipere uoluit. **Hunidis** **Papi-**
am petere statuit. Et **Lotharius** eo relicto trans **alpes** ire cu-
rauit. Sed in itinere **Hunidis** apud **Murtium** a **Dagisteo** cap-
tus et ad **Narsetem** missus est **Amingus** interfectus **Lotharius**
dum pergit in **Gallias** apud **Tridentum** febre periit profectus
est **Dagisteus** contra **Sindualdum** rebellem eumq; captum de **alta**
trabe suspendit et cuncta cepit que **Merensium** **Rex** **Sindu-**
aldusq; in **ytalia** tenebant. Tuncq; belli **Gothici** uerus finis
fuit. **Octauo** & **decimo** anno postq; fuerat **Inchoatum**. Inter-
rim **Narsetes** **Arimino** recuperata et cunctis in **deditionem** recep-
tis que p **Gothos** in **Picentibus** tenebantur ad urbem con-
tendit. eiusq; reformationi & **restauracioni** intendit. **Quis**
opus **pons** est **anienis** in **uia** **Salaria** misitq; **Aniatum** **Patri-**
cium **ciuem** **Romanum** ad **prouinciam** **Narbonenses** **tutanda**
Vigilius **Papam** annuente **Iustiniano** ex **proconuulso** **Insula**
Giploq; cum pluribus clericis ad urbem reuocauit **Vigilius**
tamen in itinere apud **Siciliam** dolore **lateris** consumptus est
clerus hortatu **Iustiniani** **Pelagium** elegit. cui plures aduer-
sabantur propter suspicionem q; cum **Eudoxa** contra **uigili-**
um sensisset Sed ipse tactis **euangelis** iuramentando se expur-
gauit. et multa bona postea peregit **Iustinianus** q; **dragesimo**
Impii sui anno obiit cui successit **Iustus** **iuuor** apud **qne** **pdi-**
tissimi **Ciues** **Romani** **Narsetem** pluribus modis accusaue-
runt eius opibus inuidentes **Idemq;** **insufurrarunt**. **Sophie**

Iustini uxori **Q**ue illico comota est **S**uasitque uito ut Longi-
num quendam **P**atricium **M**arseti successorem mitteret ad-
ditis conuiciis quod **E**nucum ad dispartienda inter ancillas pe-
sa reuocaret. **N**arses audito successoris aduentu plurimumque
indignatus ex urbe **N**eapolim se concessit. **I**ndeque ad **A**lbo-
inum **R**egem in **P**annoniam misit. rogans ut gentem **L**on-
gobardam in ytaliam duceret omnium terrarum primariam
promittit **A**lboinus **S**ed dum moratur mortuo **P**elagio io-
hannes **P**apa successus est ex gente **P**atritia **R**omanus **Q**ui
Narses indigna passum intelligens. eum **N**eapoli conue-
nit & cuncta que uoluit impetrauit. reduxitque **R**omam. eumque
cum **B**asilio **C**onsulem creati obtinuit. **I**taque **N**arses **L**ongo-
bardos hortatus est ut in **P**annonia se continerent. **E**t eodem
anno **I**ohannes et **N**arses mortui sunt. cum **I**ohannes **D**uo-
decim annis sedisset & **N**arses diu **R**ome fuisset. **A**nnis fer-
me **D**ecem. **N**ec traduntur huius **D**ecennii opera: nisi quod **I**m-
petator **N**arses opera **G**othorum bona publicata ecclesiis **R**a-
uene donauit. quod tunc tempore **I**ustini factum putat. **I**nterea **V**e-
sogothae apud **H**ispaniam aucti sunt & per haec tempora **I**u-
stiniani uarios casus habuere. **A**lmarico successit **T**heuda-
qui **A**nnis decem & septem **R**egnauit. **T**heudegilaus qui an-
no **S**ecundo a suis interfectus fuit. et eius successores **A**gilantes
Nono anno in conuiuio obrucatus. **I**lli successit **A**thaulgidus
regnauitque annis. **x**xii. in **H**ispania quo tempore **O**strogothae in yta-
lia deleri sunt. **A**lani cum **V**esogothis ita coaluerunt ut sensim in
illoz nomen transierit. **A** quibus in **H**ispania citeriori retenti sunt
et **C**athelani uocati. quasi per corruptioem **G**othi **A**lani. **I**bi
que per mille annos manserunt. **L**ongobardi a longitudine barbe dicti
sunt ab insula **S**tadaia origine duxerunt. ex qua profecti **A**ionem &
Thatonem **D**uces habuerunt. **Q**uibus defunctis **R**ex cre-
atus est **A**gemundus: **Q**uo a **B**ulgaris interfecto **L**anusio
surogatus est: **Q**ui **B**ulgaros maximis afflixit cladibus.

Sophia Imperatrix

Pelagius moritur

Iohannes surrogatur

I. Pont. et. Narses obitus

Vesogothae in hispania

Agilantes obrucantur

Ostrogothae deleri sunt

Cathelani uocantur

Longobardorum origo

Longobardi in Pannonia

Huni in Pannonia

Hungarorum origo

Saxones sicut Longobardi in Italia uenere

Benedictus Pontifex

Longobardi intrant Italiam

Tertio Regi nomen fuit Lethii: Qui Annis Quadraginta Regnauit & Hildoochim filium successorem reliquit quem secutus est Godoocul que Rugilandā prouinciā cepisse dixit ius Däubio cōtiguā Godocho successit. **A**popho et illi filius eius Thato qui profligatis Erulis paulo post interfectus fuit Post hanc Vnachus Valtharthem filium habuit successorem post quem decimus non ut scripsit Sigibertus Andoinus Rex longobardorum fuit. qui primus in Pannonia Longobardos duxit Et Annis duo de Quadraginta Rugilandam prouinciā habitauerat. In Pannonia uero sub ipso Andoino primum et postea sub eius filio Albuino quod Undecimus Rex fuit. Quadraginta duobus Annis habitauere Longobardi. Hic est Alboinus qui Cunimundum Gepidarum Regem interfecit & in Italiam transiens Pannoniam Hunis concessit precario inhabitandam Qui fuerunt ex reliquiis exercitus Artile Et hii postea Pannoniam obtinuerunt Hungari pro Hunis appellati Quod minime uerum est Hungari enim adhuc in ulteriori Cythia sunt quorum filii in Pannoniam uenere & Hungariā a se appellauerunt Transiturus in Italiam Albinus Vigiū milia Saxonum sibi adiunxit Qui cum uxoribus et liberis & armentis sicut & Longobardi in Italiam uenere In quorum locum Sueui Circa Rhenum sedentes a Clotario & Sigiberto Francorum Regibus missi sunt.

EX LIBRO OCTAVO.

Inno Centesimo Sexto & Quinquagesimo post inclinationem Imperii Sedente Benedicto Qui Iohanni successerat Tertio decimo anno Imperii Iustini minoris. Intrauerunt autem per Forum Iulii Cui prouincię Sisulphum Nepotens Alboinus prefecit: Paulus autē Patriarcha Aquilegensis.

cum sacris Gradum cōfugit. **Felix** Ep̄ns **Taruīnus** Cives suos **Alboio** recōciliauit **Longinus** apud **Rauēnā** manēs **Cesareā** muniuit intra **Rauēnam** et **Classensē** oppidū. **It** **Vene** **tis** urbibus presidia imposuit. **Nō** erant tūc in ytalīa armatorum copie **Sed** urbes a suis m̄gratibus regebant. **Longinus** nouum in ytalīa adduxit magistratus nomē **Exarchatus** ytalīe quod interpretabat̄ sūmus ytalīe magistratus. & **Rauenne** se continēs nunc̄ **Romā** petiit. Postea inuentū est nomen **Ducum** ut **Dux** **Rōanus** **Spoletanus** uel **Narniensis** appellaret̄. nec post **Basiliū** q̄ cū **Narsere** **Cōsul** fuit **Roma** uel **Cōsules** habuīt uel **Senatum** legitime coactū **Sed** duce **Greco** hoīe quē **Exarchus** ex **Rauēna** mittebat. res **Romana** p̄ multa ip̄a administrata est **Albuinus** **Vicentiam** et **Veronā** in deditiōnem accepit **Mediolanū** quoq̄ suadente **Honorato** Ep̄o deditiōnem **Ciuis** intrauit. & tñ eam diripiuit **Sexto** **Mense** postq̄ ytalīam intrauit obseditq̄ **Papiam** cum ytalīa fame laboraret **Que** res facilius ytalīam aperuit. **Barbaris**. **Vexauerunt** **Etruriam** **Ariminū**q̄ ceperūt **Roma** sustentata est. misso per **Iustinum** ex **Africa** frumento. **Et** pariter oppida que in fide manserunt. eo frumēto adiuuata sunt. **Longinus** **Rauennam** retinuit & aliquas ciuitates. **Papia** **Triennio** obsessa capitur **Anno** tertio & dimidio postq̄ intrauerat **Alboinus** ytalīā. **Letus** itaq̄ uictoria **Alboinus** **Veronam** se cōtulit ubi sedem **Regni** cōstituerat **Ibiq̄** solemnī conuīuio **Rhosimundam** ex patera bibes cōpulit q̄ de p̄ris craneo facta fuit **Insedit** hec iniuria mulieris: atq̄ ulcisci statuit **Helmechildis** erat **Lōgobardus** forma prestans nobilis & in armis ferox qui ancillam adamauit **Rhosimū** de seruientē cū quo **Regina** p̄ ancilla cōcubuit. & inde hortata ē ut **Regē** occideret. nisi faceret peūdū esse hoī q̄ **Reginā** cōstupser uictus **Is** **Helmithildis** i cubiculū regiū ductus **Alboinū** obrūcāuit. uoluit regia mechū regē consti

Longinus Exarchus

Ducum appellatio

Narses Consul

Greus administravit

Longinus Exarchus

Verona regni sedes

Calliditas mulieris

Vidicta uxoris in Alboinum

Alboinus rex Gothorum

Regina Fugit

Iustinus moritur

Regina Venenū Bibit

Clephes Rex

Benedictus Moritur

XXV Lombardorum

Duces

Merensiu rex occidit.

tuere sed noluerē Lōgobardi statuerūtq; ipsam cum mecho
interficere Regia publica fide a Lōgino ipetrata cū adultero
et Alsiūda filia ex Albuio suscepta atq; oī pecūia Rauēnā p
uenit ubi honnricē suscepta aliq̄ diu q̄ete māsit. Postea Lō
ginus mulierē tēptauit ut Helmichilde sublato sibi nuberet.
interī mortuo Iustino Tyberius Impator creatus ē mulier. i
cōstās Helmechilde balneo exeūtē interficere cupiēs potio
nē illi uenēo medicatā tradidit. cuius cū ille medietatē haufif
set cōmotionēq; sensisset filiq; uxori tradidit r̄cusatēq; q̄li nō
egeret gladio cōpulis bibere atq; ambo eodē die pierūt Lō
ginus pecuniā et Alsiundā Tyberio Impatori misit. Lōgo
bardi Clephen in sua gēte nobilissimū Regē creauerūt. q; fuit
crudelissimus. nobiles quotcūq; potuit cape interficiēs. cui
us terrore multi in paludes et ciuitatē Venetā se cōtulerūt. et
tūc aucta ē Venetia. Hic Rex for̄ cornelii edificauit et ymō
lā appellauit. ut ide Rauēnates uexaret. cepit et opidū Clāf
senē misit et duces uersus Romā: q; omia ceperunt excepto
Tybure et portu cū ciuitate Rōana Tūc obiit Benedictus
exacto sui pōtificatus āno quarto. et Pelagius Sēcūdus abf
q; decreto Impatoris p̄ter cōsuetudinē substitutus ē Clephil
āno Sēcūdo regnī sui dolo suor̄ interfectus ē. cū ipse i suos
seuīret Nec uoluerunt Longobardi ultra Regem habere sed
Triginta sibi duces creauere Qui in Vinbros delati capta
regione Picentes Pelignos Marfos Samnitesq; puāserunt.
Ducē unum in Spoletō alter̄ in Beneuento dimiser. oīa au
tē quē a Neapoli in fretum Siculum et a Sipōto in Salētiol
a Beneuētōq; in Calabrōs sita sunt Cōstātinopolitano Im
pētatori ab illis Triginta Ducibus intacta mālere ad urbē
obsidendam perrexerunt. Sed Pelagio suadente inducias
acceptarūt Tyberius interēa uictis Parthis māla ualitudiē
corruptus Mauritiū generum suum Cēsare designauit. Dū
hāc aguntur: Theobaldus Merensiu rex dum bellū contra

Chilpericū patruū suū gerit: interfectus est. Cuius regnū al-
 ter patruus **Clotarius** accipiens: paulo post apud **Parisiōs**
 moritur: quatuor relictis filiis: qui cōcorditer regnū diuisere.
Arithpertus apud **Parisiōs**: **Gunthainius** **Auriolanenses**:
Chilpericus **Suessiones**: & **Sigiberrus** apud **Merenles** succe-
 deret. **His** ingrātū fuit **Longobardos** **Italiā** occupasse: suase-
 runtq; **Saxonibus** ut ab eis recederēt. **Quod** tūc demū ten-
 tauere: dum **Longobardi** bello **Campaniæ** occupabant. **Et**
 hęc causa fuit cur **Lōgobardi** inducias cū **Romanis** fecerūt:
Gregorius p id tēpīs **Gordiani** uiri **Senaroris** filius: religio-
 ni addictus: sex monasteria in **Sicilia** de p̄mis facultatibus
 ædificauit: domūq; suā **Romæ** religioni dicauit. **Hunc** **Pela-**
gius pōtifex **Cōstaninopolim** milit ad expurgandū se q; si-
 ne decreto **Cæsaris** pontificiū recepisset: & ad petendū aux-
 iliā cōtra **Lōgobardos**. **Interim** **Lōgobardi** relictis ducibus
Beneuētī **Spoleti** **Narniæ** & in **Vrbeuerenī**: in **Galliā** citeri-
 orem se retraxerūt. **Et** cōtra **Francilonē** p̄fecti: qui p̄ **Impa-**
tore **Thaurinū** **Eporediāq;** tenebat et alias urbes plures: eū
 pepulerunt: q; **Comi** se recepit. **Illi** alpes transgressi: p̄uinciā
Romanā ultra montes inuasērūt **Amato** cōmendatā: quem
 p̄fligatū interfecerūt: et magna ditari p̄dā reuersi sunt. **Inte-**
rea **Gunthainius** & **Sigibertus** **Francorū** reges: **Annū** **Hunu-**
lum: ciuē **Romanū** hortari sunt: ut p̄uinciā **Romanā** capesce-
 ret: eiq; milites dedere: ueriti ne **Lōgobardi** redirent: quorū
 uicinitatē suspectā habebāt. **Sed** **Lōgobardi** p̄ aliam uīā in-
 gressi: proprias **Francorū** sedes inuasere: **Hebredunēsem** p̄-
 pulati agrū. **In** quos delatus **Annus**: magnā eorū stragē edī-
 dit: atq; in **Italiā** repulit. **Interea** **Saxones** quos diximus a
Lōgobardis recessisse **Strablonēsi** rure se receperūt: **Ibiq;** ali-
 quādū quieti manserūt: donec **Amarū** cū multitudine **Bur-**
gundionū inrefectū acceperūt. nūc uero p̄dās agere cepere
In quos ruens ex improuiso **Ennius**: magna illos calamitate

Regni Frācorū diuisio

G. sex mōasteria fecit.

Gregorius ad Imprē.

Francilio superatur.

Ennius Hunulus.

Lōgobardi in Gallias

Saxones superant

Sueui cū Saxonibus.

Clephis rex morit̃.

Portrula gēte Sueuus

Feroaldus occidit̃.

Filius Clephis rex.

Brixellū solo æquat̃.

Grego. Legatus rediit̃

Tybris inundatio.

afflixit. Sed præliū instaurantes rex Francoꝝ Anthpertus Ennio recōciliauit: & in Italiā redire iussit. Illi reperiētes Lōgobardos solito magis elatos iterū emigrare cōstituunt. Et ad Sigibertū Metensiū regem ea lege transferūt: ut in pristinas sedes reducerent quos occupasse Sueuos diximus. Placebat Sueuis æquo iure cū Saxonibus habitare. Sed illi totam terrā petētes ad arma uenere: & magna occidione cæsi regionē Sueuis reliquerūt. Inter hæc Gregorius ab Impatore Maurício impetratis quæ uoluerat circa res ecclesiasticas etiā nouas copias in Italiā mitti obtinuit: & Smaragdū Patriciū alterum Exarchū Longino surrogari. qui mox Raennam uenit. Interim mortuo Clephi Longobardoꝝ rege: Ferroaldus unus ex Longobardis ducibus Classense oppidū tenens: Raennā magnope uexauit: Longinūq; multis modis molestauit. Portrula uero gente Sueuus: qui cū Longobardis intra triginta duces adnumeratus fuerat: ad Longinū defecerat. quē Smaragdus aduersus Ferroaldū armauit: qui nauali bello uictor euasit. Ferroaldus in oppidū fugit: Ibiq; captus est: & cū suis oibus occisus. Et multæ ciuitates ad Smaragdū defecere. Quo mōtu percussi Longobardi: decimo anno post mortē Clephis: Regē creauere filiū eius Antharim adolescentē: multis tñ fortiter editis laudatū. cui duces dimidiam pecuniarū suarū partē tradiderunt. Et Antharis mox Brixellū obsedit: in quo Portrula erar. qui cū amplius resistere nō posset: dedito oppido Raennā nauigauit. Brixellum solo æquatū est: et Exarchus cū Longobardis inducias pepigit. Fuerunt aut̃ induciæ uniuersales inter Lōgobardos & Romanos p totam Italiā. Et tunc Smaragdus germanū Prīcii ordinis Cōstantinopolitanū Romā misit: præfectūq; appellauit: cū quo & Gregorius Leuita domū rediit. Respiciauerat aliq̃tisper Romanus populus. Sed noua mox calamitas exorta est. Tybris mēse octobri urbis mœnia aliqui

bas in locis supauit. Italia fame opp̄ssa est: & pestilentia in
 gens innumerabile absumpsit populū: qua tactus **Pelagius**
 obiit. Ira dei uisa est: cuius placādi cura cōmissa est **Grego-**
rio: q tunc **Letaniā** instituit. Et a clero ac populo pōtifex ap
 pellatus: & p lras **Impatoris** cōfirmatus. **Finitis** induciis cū
Smaragdo factis **Antharis** exercitū in **Hystriā** misit **Libur-**
niā cōtinentem: magnoq̄ auro pacē illi patriā uēdidit. **Frā-**
cilionem **Como** & insula quæ in lacu erat: expulit: cū uigin
 ti ānis ea loca tenuisset. **Ditatus** magna p̄da **Antharis:** **Chil-**
depertū **Francoꝝ** regem p **Legatos** orauit: ut pacē perpetu
 am initurus: sororē sibi in matrimoniū traderet. **Respondit**
Frācus: eoq̄ sponso p̄cessit ut munuscula uicissim mitterent̄
Sed cū **Richardus** **Vesogotharū** **Rex** eandē puellā ex **Hy-**
spania poposcisset: sententiā mutauit: dicens: **Longobardū**
ydolatrā esse: **Vesogothā** nouiter catholicā fidē accepisse.
Nam cū **Helmengildis** **Hemu gildi** **Vesogotharū** regis filius
 ad **Leandri** **Hispalensis** ep̄i p̄dicationē **Arrianæ** heresi abre
 nūciasset et se catholicū declarasset: genitor iussit eū in carce
 re iugulari. **Leandrū** uero insectatus: maximis affecit incom
 modis. **Sed** paulopost ægritudine correptus: penitentia du
 ctus: **Leandrū** ad se uocauit: & impetrata peccatoꝝ uenia:
 rogauit: ut talē redderet **Ricardū:** qualē prius effecerat **Hel-**
mengildū: moriensq̄ **Ricardū** regē reliquit. **Qui** hortante
Leandro: septuagintaduobꝝ ep̄oꝝ synodū apud **Toletū** co
 egit: in qua **Ricardus** ip̄e cū gente sua abdicata **Arrianorū**
 heresi: catholicā fidem cōplexus est: & filiā **Frāci** regis acce
 pit uxorē. **Antharis** aliā sibi quæsiuit: **Theudelnidā** **Gari-**
baldi **Bauarorū** regis filiā. **Childepertus** aut̄ nō cōtentus so
 rorem **Lōgobardo** denegasse: in socrū quoq̄ eius furere ce
 pit: illūq̄ inopinate aggressus **Bauaria** expulit. qui cū fratre
Gondoaldo ac filia in Italiā fugit ad generū. **Childepertus**
Bauarorū regno potitus: in **Lōgobardos** ducēs: in **Triden**

Ingens fames et pestis

Greg. Letaniā instituit

Francilio Como eicit.

Ricardus Vesogotha

Leander ep̄s.

Ricardus catholicus fit

Garibaldus Bauarus.

Bauarus regno pellit

Francus in Italiam.

Francus domū rediit.

Romanus Exarchus

Gre. misit monachos
ad cōuertendū anglos

Exarchi nequicia.

tinis agris p̄das egit. **Q**uod audiens Mauricius: magnā pecuniā Franco pmisit: si pullis ex Gallia Cisalpina Lōgobardis: eā sibi p̄uinciā restitueret. **A**nnuit Francus. Et in Italiā ducens: Lōgobardos tentare aduersus regē cœpit: multa p̄mittens: si oppresso rege triginta uel plures duces efficerent ut antea. Cui aliqui cōsensere ut Minulphus insulæ sancti Iuliani dux: & Gandulphus Bergamēsis: & Vlpharis Taruisinus. **S**ed ueritus Francus ne debilitatis Lōgobardis: Impator nimis suā potentiā augeret: dimisso Anthari: postergata fide rediit in Franciā. Et paulo post Antharis defunctus ē anno postq̄ Theudelindā duxerat uxorē. Longobardi in futuri regis electiōe discordes: deniq; ita cōuenere: ut ille regno potiret ex Lōgobardis: quē Theudelinda sibi uirū eligeret. Illa Agilulphū Thaurinensiū ducem uirū bellicosum & adolecētia formaq; florentē: sibi maritū: et Lōgobardis regē declarauit. Agilulphus captiuos quos Frācus adduxerat ex Tridentinis et pacē ab eo missis legatis obtinuit. Interim Mauricius Smaragdō successorē dedit Romanū nōie attributis copiis qbus Lōgobardos ex Campania & Italia pelleret. Agilulphus Munulphū qui Anthari rebellasset: in sulæ sancti Iuliani ducē interfici curauit. Bergamēsi uero duci recōciliatus est: sed rebellauit ille: & multa damna intulit regi. Cui etiā itere dedit ueniā. Vlpharis Taruisinus dux q res nouas moliebat: p equites regis captus et ad eū ductus est. Interim Romanus munitis Mātua Patauo ac Cremona cū copiis Romā prexit: & unicā æstate Sutriū Polimarcū Ortā Tudertū Ameliā Perusiū Luceolū et alia multa oppida recupauit. Hoc tpe Gregorius Melitū Augustinū & Iohannē monachos in Angliā misit: gentēq; illā ad baptismi gratiā remisit. Romanus aut Exarchus gente Græcul parta uictoria: in omnia uicia plapsus est: occulte cū Longobardis sentiens: nec pmittens cū hoste Romanos inducias h̄re: nec

eos defendens. **Mauricius** quoq; Impator malus effectus legem talit: ut q militiæ Romanæ esset ascriptus: nisi finita militia aut debilis effectus: deo militare nō posset. **Arguit** Imperatorē **Gregorius** q lege alias inauditā cōdidisset dixitq; ei cauendū qui pmissio dei ex notario comes excubitor: de comite **Cæsar**: de cæsare Impator factus esset. **Tunc** quoq; **Iohānes** eps **Cōstantinopolitanus**: coacta **Græcorū** synodo **Icomenicū** id est uniuersale se appellauit. **Et** **Mauricius** **Gregoriū** monuit: ut pacē cum **Iohāne** hēret. **Qui** dare **Gregorius** respōdit: clauēs ligadiac soluendi **Petro** traditas fuisse dicēs. **Mortuo** tūc **Romaño** **Exarcho** apud **Rauennā** **Gallinicus** suffectus est: qui q̄rtus fuit **Exarchus** & uir bonus: & cōtra **Lōgobardos** animatus. **Sed** uidens res neglectas: sua su **Gregoriū** cū **Agilulpho** inducias fecit. **Gregorius** uero p **Theudelindā** reginā: cui **Dyialogo**ꝝ libros scripsit: furore **Lōgobardo**ꝝ mitigauit. **Quæ** mulier religiosa ab **Agilulpho** uiro suo obtinuit gentē **Lōgobardā** ydolatria & hereli dimissa: ad xpm trāsire: & bona ecclesiæ restitui. **Tūc** quoq; & **Childepertus** **Francorū** **Rex** **Brunichildis** uxoris: suæ monitis mores uitamq; cōposuit. **Sic** duæ foeminae unio: tpe multoꝝ bonoꝝ causæ fuere. **Childepertus** **Bauaria** reliq; etia: regē in illa constituit. **Taxillonē**: cū quo idiegit: ut **Sclauinos** gentē **Danubii** accolā et ydolis seruientē nunq; bello psequi desisteret: quousq; fidē acciperet xpianam. **Taxillo** magnā in **Sclauinis** prædā fecit. **Sed** paulo post cū duō milia **Bauarorū** in **Sclauinis** prædarent: ab illoꝝ rege **Cacano** circūuenti et ad internitionē cæsi sunt. **Mortuo** interim **Childeperto** rege **Francorū**: **Brunichildis** uxoris eius regnū accepit p **Theudeberto** & **Theoderico** uiri nepotibus gubernandū. **Obiit** & paulo post regū **Franciæ** tertius **Guntanus** partēq; eius quæ erat in **Aurelianēsi** pdictis nepotibus **Brunichildis** cōseruauit. **Hæc** intelligēs alter **Cacannus** rex. **Hu**

Lex cōtra religionem.

Impator arguitur.

Ep̄s Cōstantinopolitañ

Gregorii responsum

Ep̄s Cōstantinopolitañ

Liber Dyialogoꝝ

Lōgobardi cōuertunt

Brunichildis opus.

Taxillo Bauar. rex.

Cacanus Sclauin rex.

Rex Francorū morit.

Cacanus rex Hunoꝝ.

**Huni fugant qui cofu
gunt ad Sclauos.**

Monasteriu euertitur.

**Ariulphus in Roman
agru populatus.**

Parauu obsidetur.

Veterani milites mille

nope inuadere foeminā statuit: et ex Pannōnia in Tūringiā
transiit eaq̄ populat. Interim Brunichildis paratas copias
in eū misit: & pecunia placatū dimissa p̄da' domū ire suasilit.
Per hęc t̄pa Mauricius Impr. p̄ Theodosiū filiū ac Germa
num socerū Legatos Hunos ex Pānoniā pepulit: Cacanūq̄
multis cladibus affecit. Huni ad Sclauos cōfugere: & ab il
lis p̄tecti sunt. Sclāui nero cōsiderantes belli magnitudinē
quod acciperēt: Frācos Bauaros ac Lōgobardos in societa
tem accēpere: et in Hystriā duxere: eāq̄ populati sūt simul
cū Hunis. Interim Agilulphus tres ex suis ducibus interfici
cūrauit p̄pter rebellionē antea factā. Et Zoto dux Beneuen
tanus ruptis induciis Cassinēse monasteriū inuasit: atq̄ a fun
damentis euertit. Et paulo p̄ost mortuus ē. Cui surrogatus ē
Arisis. Ariulphus quoq̄ dux Etruriā: cuius maiore partē
obtinēbat: agrū Romanū populatus ē. uicinus rei uindictā
Gallinicus Parmā inuasit: in q̄ filiā Agilulphi regis cū gene
ro Gōdestallo interceptit. Hęc illi filia ex prima uxore fuit
Theudelinda uero secunda uxor Adoaldū illi filiū peperit
apud Modonā. Agilulphus Parauū obsedit q̄ tūc sine moe
nibus fuit: uallo t̄m & fossa munita. Per sexaginta. n. annos
a demolitiōe Totilæ usq̄ ad Theodericū Ostrogothā fre
quentia ciuiū caruit. Tūc uero munita frequētari cōepit: &
tūc p̄ annos centū usq̄ ad hanc obsidionē om̄ia aedificia ex
materia fuerūt. Ob quā rem uentū nacti Lōgobardi ignem
im miserunt: q̄ maximā urbis partē cremauit. Et facta ē dedi
tio: & urbs in toto incēdio uastata. Parē sortē tulit Mons si
licis nō igne sed ut destructo oppido. Vocauit deinde Agi
lulphus Sclauos in auxiliū et ad nouū uer nouas copias cō
parauit. Interea Gallinicus Rauēnæ obiit. et Mauricius itez
Smaragdū Exarchū Italiæ creauit. Erāt tūc mille milites ue
terani Romæ ex his q̄ cū Theodosio Mauricii filio & Ger
mano socero cū Hunis in Pānonia decertauerāt uiri fortes:

Sed p auaticia Mauricii stipendiis fraudabant: quibus Gregorius pōtīfex ecclesiastica frumēta diuisit. quorū cōsilio cōtradiciente **Exatho** q̄ etat **Rauēna** pacē cū **Agilulpho** **Etruria** duce cōstituit. Ob quā rē accusatus est apud **Impatorē** p̄ **Exarchū**: qui tñ & ip̄e paulopost cū **Agilulpho** pacē cōstituit: **Parma** reddita cū filia regis & genero. sed puella abortu facta in itinere e uita decessit. **Mauricius** **Impr** culpā suam de tebus **Italicis** oēm in **Gregoriū** cōuertit et milites ex **Roma** teuocauit: iussitq̄ **Atiulphū** inuadere: sperās **Atiulphum** **Romanos** molestaturū. Sed ille aliq̄ diu quieuit. qui bus cognitis **Agilulphus** **Romā** inuadere statuit. ad quem magna multitudo **Sclauorū** uenit a **Qacāno** missa: et **Longobardi** duces p̄sto affuerūt: & **Atiulpho** mādauit ut foedus cū papa ic̄tū rumperet. q̄ p̄fidia usus **Balneū** regiū et **Vtbe** ueterē mox occupauit. **Agilulphus** copias in **Etruriā** duxit **Gregorius** pōtīfex & magr̄ militū pratorē in urbe relicto: q̄ ciuitatis curā gereret **Nepesim** accesserūt cōfirmauerūtq̄ **oppidanorū** animos: parūq̄ obfuit quin cāperent in itinere **Obsedit** **Agilulphus** **Romā** et in maximā calamitatē adduxit. durauit annū obsidio. Interea **Saraceni** **Arabes** **Siciliā** ingressi: oēm **maritimā** otā: **prædan** incēdio uastauere. **Sclau** **u** **Alystria** et **Dalmatiā** occupauere: a quibus **Sclauonia** dicta est. **Venerūt** aut̄ illi ex regionibus trans **Danubiū** sitis. **Nec** tñ ea loca reliq̄runt: sed manserūt eorū reliquæ **Boemi** & **Poloni**. Sed **hystoria** **Boemica** cōtra hēt: quæ **Boemos** ac **Polonos** ex **Dalmatiā** oriū habet dicit. **Vandali** quoq̄ eiusdē linguæ cū **Sclauis** fuisse tradunt: q̄ sub **Genserico** fueret: quorū adhuc reliquæ in **Germaniā** sunt: & appellant̄ **Vindelici** **Saxōibus** cōtermini. Per hoc tps̄ **Seuetus** p̄f̄ar **cha** **Aquilēgiēsis** in heresim lapsus ē: cui hortatē **Gregorio** ac **Iohāne** **Rauēnate** tenūciauit: et tñ postea rediit ad uomitum. Quo defuncto **Aqlegiensis** ecclesia scissa ē. **Sisulphus**

Milites fraudant̄.

Impr culpā in pōtīficē

Greg. Nepesim cōfir̄t

Roma obsidet̄.

Boemorū diriuatio.

Vādali lingua sclauorū

P̄iatcha hereticus

Obsidio urbis soluit.
Mauricii Imperis uisio.

Somnia Imperatoris.

Prouerbiū Imperatoris.

Mauricius occidit.

Tremona diruit.

enim Forolulianus rex Iohannē apud **A**qlegiā cōstituit. Et pōtifex Romanus **C**laudianū apud **G**radū. Durāte obsidione urbis nō potuit **A**gilulphus efficere: q̄ **A**rri gis **B**eneuetanus dux aut in castra ueniret: aut uicinis bellū inferret. ob quā rē dissoluta obsidione **M**ediolanū rediit. **M**auricius interea cognito uirum quendā monachi uestimētis indutū & gladiū strictū tenentē in **C**ōstantinopolitanū forū uenisse ac exclamasse **I**mperatōrē gladio moriturū: penitētia ductus a psecutione **G**regoriū cessauit: & oratiōibus seruoꝝ dei se cōmendauit. **I**nterim p somniū uidit se **C**ōstantināq̄ uxore cū filiis & filiabus & omī cognatiōe tradi militis **F**ocæ gladio perimendū. **C**ui gilās **P**hilippicū generū uocauit & somniū exposuit: **I**nterrogauitq̄ an **F**ocā nosceret: q̄ respōdit nosse pcuratorem in exercitū iuuenem temerariū sed timidū. **C**ui **M**auricius si timidus inquit pfecto et homicida **I**nterim cū exercitus trās **P**acubiū hiemare iussus stipēdiis fraudaret: in seditionē excitatus: **F**ocā centurionē exaltatū: sup clipeū sibi **E**xarchū acclamauit: & paulopost **I**mperatorem creauit. **Q**uæ audies **M**auricius dissimulato habitu cū liberis & uxore nauē cōseendit: et apud **C**alcedonē captus ē: uno quoq̄

& uigesimo **I**mpii sui anno securi percussus.

EX LIBRO NONO.

Qcas apud **C**ōstantinopolim **I**mp̄ receptus: **R**omæ quoq̄ declaratus ē ac sua et uxoris suæ **L**eonciæ ymagines in oratorio sancti **C**esarii inter alios **A**ugustos locatæ sunt. **Q**uod audies **A**gilulphus cōtractis copiis **T**remonā obsedit: et ad trigessimū diē expugnatā ad solum usq̄ demolitus ē. **M**antuā quoq̄ pari dierū numero uī expugnauit: & moenibus immunitā reliquit. **F**ocas magnā de se spēm p̄buit. **P**ropter quā rē inter **A**gilulphū & **S**maragdū induciæ factæ sūt p aliquos mēses: & deinde pax in annū cōstituta. **I**nterim **A**gilulphus p̄sidia quæres: filio suo

Adoaldo uix dū quadriēno **T**heodeberti Francorū regis
 filiā despōdit. **B**eatus **G**regorius pōtificatus sui anno q̄rto
 decimo migravit ad coelū. **C**ui successus ē **S**abinianus: q̄ cū
 Longobardis in alreꝝ annū pacē fecit. **I**nterim fames ualida
 uexauit Italiā: et **A**gilolphus misso legato triennialē pacē a
 Foca impetrauit. **M**ortuo **S**abiniano **B**onifacius tertius suc
 cessit: qui p̄iarcham **C**ōstantinopolitanū compescuit: sese
 Icomenicū appellansem: iubente Foca: ut **R**omanæ ecclesie
 om̄es obedirent. **C**ui nono mēse defuncto: quartus **B**onifa
 cius successus est: ex **M**arlis. et urbe **V**aleria natus: qui **P**an
 theon a Foca impetrauit. **I**nterea & in oriente & in **A**frica
 magni motus excreuere et **C**ōsdroas **M**esopotaniā occupa
 uit: cū ciuilia bella insurgerent. **P**risus enim **P**ricius summo
 in honore apud **F**ocā in **C**ōstantinopoli habitus: cōiuratio
 ne inīta cū **H**eracliano socero suo & **A**fricæ prætore **H**era
 clio eius filio & suæ uxoris fratri **I**mperīū affectauit. **E**t re
 bellio in **A**frica facta est. **P**risus p̄ditor inter socerū et **I**m
 peratorē sequestrem se exhibuit. **E**t **H**eraclius **C**ōstantinō
 polim tanq̄ paterne fidei obses uenit. **H**eraclianus quasi al
 laturus **I**mperatori opem: magnas copias congregauit: & in
Traciam misit. **F**ocās a cōiuratis obtruncatus est: & **H**era
 clius **I**mperator cōstitutus. **D**um hæc agerent. **A**uāres **H**uni
 ex **N**oricō in Italiā transgressi: puincias **H**orōiuli **V**enetie
 inuaserūt. **S**isulphus eius puincie rex eos aggredit: & ma
 gnū præliū cōmittit: In quo uictor **A**uarius licet multos de
 suis amisit: puincias uastauit. **R**ex eius **C**acānus audiens
 uxore **S**isulphi **R**homildā cū filiis **R**odoaldo & **G**rimoal
 do maximisq; opibus in oppidū **F**orifuli se cōmūnisse: eo
 p̄fectus est. **E**t dū obsidens locū circūequitat: uisus a **R**ho
 milda emenibus flauo crispatisq; capillo mox ab ea adama
 tus ē: & oppidū p̄missa deditio si se uxore duceret p̄misit.
Cacānus opido potitus una t̄m nocte feminā ad se admisit

Brus Gregorius obiit
Sabinianus sufficit

Bonifacius. III. successit

Bonifacius IIII. successit

Bella ciuilia.

Focas Impr obtruncat
Heraclius surrogat.

Romilda hostē amat.

Regina p̄stituitur.
Foroluliu consumit̄.

Bonifacius morit̄.

Heraclius coronat̄

Crucis asportatio.

Deus dedit p̄t. eligit̄.

Io. tyrannus occiditur

Heraclii ignauia.

Incestuosū m̄rimoniū.

Deus dedit morit̄.

deinde uelut impudicā mulierē Bauaris militibus passim p̄
stituendā tradidit: et emissā om̄i plebe oppidū igne cōsum
psit: ita ut iā nec uestigia eius oppidi uideant̄: **A**dduxitq̄
Bauarus captiuos oēs in terrā suā: Ibiq̄ puberes interfecit:
pueros uenūdedit. Remanserūt tñ aliq̄ oppida in **F**orolulii
sub fide **L**ogobardoz. q̄ defuncto **G**ilulpho **G**rasulphū eī
fratrē substituerūt: adluuādūq̄ decreuerūt. **S**clauī inter hęc
magnā **M**ilirici p̄tem occuparūt: et **R**auēnates **I**ohannē **L**emi
sium **T**racē **S**maragdo in exarchatu **I**taliæ a **F**oca suffectū
cū superbe se hēret interfecerūt. **A**pod **R**omanos defuncto
Bonifacio q̄rto mensibus octo de successore eligēdo discor
datū est. **E**t apud **N**eapolim **I**ohānel **C**amilinus ex gēte **P**a
tricia **C**ōstātinopolitanus illi urbi p̄fectus tyrannidē inuasit
simulq̄ **L**ucaniā **B**rucios **C**ampaniā et **A**puliā sibi subiecit.
Heraclius anno ducētesimo ab inclinatione **I**mpii a **S**ergio
Cōstātinopolitano p̄iarcha coronatus: oriētale accepit **I**m
periu: & **E**leutheriū **P**riciæ gēns cubiculariū rei bellicæ sciē
tissimū in **I**taliā misit. **E**t aduersus **C**osdrā qui iā **M**esopota
niām **P**alestināq̄ cū **H**ierosolima occupauerat: & nonagin
ta milia xp̄ianoz interfecerat: partēq̄ crucis dñicæ asportā
uerat: copias q̄ numeroissimas misit. **E**t **R**omani p̄tificem
elegerūt **D**eus dedit: p̄re **S**tephano subdyacono natū: natio
nē **R**omanū. **E**leutherius e **R**auēna **R**omā uenit: ibiq̄ hōno
rificentissime receprus est: & deinde **N**eapolim prexit: ob
uiantēq̄ cū armis **I**ohannē superauit & interfecit: om̄ibusq̄
recupatis **R**auennā rediit: pacemq̄ cū **L**ogobardis p̄cussit
in decenniū. **H**eraclius uero res **I**mperii in suos duces reici
ens: apud **C**ōstātinopolim ocio luxuq̄ se immerisit. **M**or
tua enim **E**udoxia eius uxore in partu quo **C**ōstātinū pe
perit: **M**irrinam ex sorore neptem incestuoso sibi matrimo
nio copulauit: **H**eraclionemq̄ filium ex ea suscepit. **E**t **R**o
mæ mortuo **D**eus dedit pontifice: **B**onifacius quintus sarro
gatus est. **I**nterim **E**leutherius nouus **E**xarchus ab **H**eraclio

declaratus apud **Rauennā**: se se regē Italiae declarat. **Sed** cū
Romā peteret: a suis militibus interfectus est: & caput eius
Constantinopolim missum. **Qui** Exarchatu **Isarius** Patricius
Constantinopolitanus successit. **Agilolpho** aut **Lōgobardoꝝ**
 rege uita fūcto: **Adoaldus** filius puer cū genitrice **Theodo-**
linda regnū suscepit: quæ mulier sapiētissima pacē inter **Lon-**
gobardos et **Italicos** p̄ decē annos quierissime tenuit. multa
 donauit ecclesiis. **Inter** hęc **Theodobertus** rex **Francoꝝ** a
 fribus **Impio** superat̄ captus: & interfectus ē. **Et** **Clotarius**
 ut solus regnaret **Theodericū** p̄rem interfecit. **Interea** anno
Impii **Heraclii** sexto **Persi** in **Egyptū** arma uerterūt: **Alexā-**
driamq̄ occuparūt. **Et** audita morte **Heraclii** q̄ **Africā** tene-
 bāt: eo iter direxerunt: & **Karthagine** capta **Impio**: **Africæ**
 potiti sunt. **Petit** **Heraclius** pacē a **Cosdroa**: etiā cū dedeco-
 re **Impii** neq̄ obrinuit a supbiēte rege. **Ob** quā rē **Heracli-**
us declarato **Costantino** filio cæsare ac regni cōsorte **Sergio**
p̄narcha & **Bonoso** **Patricio** ei adiūctis: in cōsilio illū **Con-**
stantinopoli dimisit. **Spe** in **Syriā** p̄fectus ē: atq̄ **Azotū** pe-
 tit: in qua urbe **Cosdroa** se cōtinebat. **Sed** **Cosdroas** id in-
 telligēs in **Persidē** fugit: exustis oibus in itinere segetibus: q̄
 tūc flauēscēbant: **Sarabacō** & **Sarabasse** ducibus relictis: q̄
Heraclii imperū retinerēt. **Quod** intelligēs **Heraclius** flexit
 iter ad sinistra: & magnis itineribus supato **Thauro** mōte
Sarbaꝝ **Persam** **Cosdroæ** ducē ante uenisse reperit ad pon-
 tem: q̄ **Sarōn** amnē iūgebat: eūq̄ inde deturbatū in **Persidē**
 repulit. **Et** ultra p̄cedēs: **Saym** ducem cū maioribus copiis
 obuiū habuit. **Cū** quo plio cōmisso ab ortu solis usq̄ ad ue-
 sperā magna utriusq̄ ptis eadē cōtendit: **Postremo** inclinā-
 te iā uictoria ad **Persas**: diuinū auxiliū xp̄ianis affuit: exor-
 to nymbo ac tempestate ualidissima excitata: q̄ in faciē **Per-**
sarum cadēs: lumen eis abstulit: et xp̄ianos reddidit alacrio-
 res: quibus uictoria cessit cū magna clade **Persarū**. **Et** rursus

Exarchus regē se fecit.

Isarius Exarchus.

Theodelinda sapiens

Rex Francoꝝ occidit

Clotarius p̄rem necat.

Azorū urbs.

Thaurus mons.

Miraculosa uictoria.

defectus: & **A**rioaldus ei surrogatus. Per quæ tpa pax in Italia fuit: & **H**onorius basilicâ beati **P**etri tegulis en eis cooperuit: ex tēplo Romulî delatis. **H**æc **A**gnetis martiris uia **N**umentana extruxit: & sancti **P**âcracii uia **A**urelia: & in **A**quis **S**aluis sancti **A**nastasi: cuius corpus ex **P**erside delatū **H**eraclius Româ miserat: et plurimas alias ædes sacras ædificauit. Sed inœolix **H**eraclius post gloriosum de **P**ersis triumphū: ad incantatiōes & prælagia se cōuertit. **V**ates ei magnū imminere piculum a circūciso populo cecinerūt. ob quā rem Iudeos oēs **I**mpio subiectos baptisari curauit. **I**dē ut fieret p **G**allias atq; **H**ispanias a **D**agoberto **F**rancoꝝ q defuncto **C**lotario genitori suo successerat: & a **S**isebodo **V**esogotharū regibus obtinuit. **E**t dein a **P**yrro p̄iarcha **C**ōstantinopolitano ac **C**yro **A**lexadrino ep̄o deceptus: in heresim **M**anachelitarū incidit: unam tm̄ in xpo uolūtatem esse dicentiū. **H**ortatus tm̄ ab **H**onorio p̄tifice: **P**yrro p̄iarcham in **A**fricā relegari pmisit. **O**biit aut̄ **H**onorius anno sui p̄tificatus tertio decimo. **E**t **S**euertinus romanus eius noīs primus p̄re **L**abienō surrogatus ē: atq; secundū consuetudinē ab **E**xarcho **I**taliæ cōfirmatus: neq; n. tūc aliter coronari poterat. **M**arius tūc **E**xarchus erat q sacrarū **L**ateranēse expoliari: et donatis militibus reliquā prædā **R**auennā detulit: & **I**mpatorem p̄re donauit. **M**edio tpe **S**araceni q ex **A**rabia apud **C**ōstantinopolim **H**eraclio militabāt cū solita stipēdia nō reciperēt: in **S**yrīā secessere: & in magnū coacti exercitū **D**amascū ceperē. dein **F**enicē **S**yrīā et post **E**gyptū a suis **A**rabibus q domi remanserāt. cōmeatibus atq; armis adiuti. **S**usceperāt iā **A**rabes **M**auemeti legē: atq; ut p̄ se reciperēt annitebant: recusantesq; armis agitabāt. **S**uccessit **S**yrochi **P**ersarū regi q primo āno decesserat **A**dheser filius. et illo eodē anno defuncto **A**rmisda in regē electus fuerat: quē arabes p̄lio supatū interfecere ac p̄sis impauere: q **M**auemeti

Basilica. B. Petri regit

Heraclii peruersio.

Manacheoꝝ heresis.

Honorius morit
Seuertinus. l. surrogat

Exarchus papā cōfist.

Arabes Maumethei.

Crucis dñi translatio.

Ierosolima capite

Theodorus ep̄i filius.

legē accipientes: in Saracenicū nomen trāsire. Et hi ex Per
lis facti Saraceni: Antiochiā Impadori subiectā ui ceperūt.
Quod audiēs Heraclius crucē dñi ex Hierosolima Cōstan
tinopolim apportari curauit. Et paulopost ipsa Ierosolima
a Saracenis capta ē. Anterea **Seuerino** pōtificatus sui anno
secūdo uita excedenti: Iohānes quartus natiōe Dalmata: &
eidem etiā anno secūdo obeūti: suffectus ē **Theodorus** pri
mus p̄re **Theodoro** ep̄o Græcus ex Hierosolima oriūdu
Inter hæc **Mauricius** Carthularius græcus q̄ exercitui apud
urbē preerat: & **Isacio** ad diripiendū Lateranēse sacrariū ad
futor fuerat: **Isaciū** criminatus ē: qui regnū Italiæ affectaret:
Romanosq̄ ac milites iureiurādo sibi astrinxit tanq̄ Impa
toris causam ageret. Quod audiens **Isaciū** exercitū Romā
misit et magnis muneribus milites **Mauriciū** ad se traxit. A
perta est urbs præfecto **Isaciū**: et **Mauriciū** a suis destitutus
ad ecclesiā beatæ Mariæ maioris cōfugiens: ibi captus est: et
Rauennā missus: apud vicū Ficulas decollatus. **Isaciū** pau
lopost repentina morte subtractus est. **Heraclius** trigessimū
agens Imp̄ii sui annū: **Theodorū** Patriciū cognomine **Cali**
opam ad regendū Italiā Exarchū misit. Et quous omne pe
ne Asiā amisisset: deū tñ indies magis ac magis spernebar:
Nāq̄ uxore quā paruo habuerat tpe defuncta: illius ex pri
mo uiro filiā adoleſcētulam senex accepit uxore. Deindeq̄
primo anno incestarū nuptiarū obiit. sub quo aucta ē mag
nopere **Imp̄ii** inclinatio. Suffectus ei est **Constantinus** filius:
qui quarto assumpti Imperii mense ueneno extinctus est: a
Martmaholica et **Heraclione** fratre: quos **Pyrrhus** patriar
cha ad id flagiciū instigarat. Is enim audita **Heraclii** morte
ex **Africa** ubi relegatus erat Romā petiit: & a **Theodoro**
pontificē ueniam errati petens: formam fidei accepit: quam
teneret. Sed prius uitam amisit: qm tanto scelere quæsitum
patriarchatū potuerit obtinere: **Senatus** enim populusq̄

Heraclius priuignā du
xit uxorem.

Heraclius morit̄.

Cōstantinus surrogat̄

Constantinopolitanus in Martinā Heracleoneāq̄ surgens:
 lingua illū: hunc naso cautilatos relegauit. Quo in furore re
 tractus de fuga Pirhus: a populo est occisus. & Cōstancius
 q̄ fuerat filius Cōstantini Impator creatus. Pirhi aut locū a
 Senatu & populo obtinuit Paulus. Qui requisitus a Theo
 doro pōrifice Romano ut rectæ fidei normā acciperet: ob
 stinate recusans dignitate priuatus est. Sed huic Cōstantius
 adhesit: in eandem heresim p̄lapsus. Mortuo Theodoro
 post annū sextū sui pōtificatus: Martinus primus p̄ia Tu
 dertinus successit. Cuius legati Cōstantinopolim missi exhor
 taturi Paulū ut resipisceret Cōstancii iussu in diuersas relega
 ti sunt. Ob quā rem Martinus Romæ synodū habuit centū
 quinq̄ginta ep̄ox: in q̄ Cyri Alexādrini Sergii et Pirhi Cō
 stantinopolitanoꝝ p̄iarchaꝝ cōdemnationē innouauit: &
 Paulū p̄iarchatu priuauit. Inter hæc pax Italiæ quæ cū Lō
 gobardis ac Romanis p̄ triginta ānos durauerat: turbari ce
 pit. Arialdo. n. q̄ Theudelnide & Adoaldo successerat:
 luffectus est Rotaris Arriana labe inquinatus: in quā om̄s
 Longobardi p̄cipites corruerūt: ita ut nullā fuerit ciuitas ei
 subiecta quæ duos ep̄os nō habuerit: catholicū et Arrianū
 Nec mutatus ē Rotaris: a Theoderico Romano sapius re
 quisitus: neq̄ a Martino. Ob quā rē Theodorus Italiæ Ex
 archus bellū Longobardo indixit: nec ille recusauit p̄litiū.
 Pugnatū est apud Scultennā Mutinæ amnē. Victus ē The
 odorus: septēq̄ milia pugnatōꝝ amisit. qua uictoria elatus
 Rotaris: in Liguriā duxit: quā prouinciā Longobardi p̄ an
 nos octo & octuaginta q̄bus in Italia fuerant nunq̄ attige
 rant: leuiterq̄ Liguriā oēm in ptātem redēgit. Cōstancius in
 terea Olympiū cubiculariū suū Italiæ Exarchū fecit: datis
 mādatīs: ut sectā Monachelitarū p̄ oēm Italiā extenderet:
 Martinūq̄ pontificē aut captū ad se mitteret: aut iugularet.
 Olympius Romā ueniens inuenta synodo nullū suū errorē
 suadere potuit. Ob quā rem licitorē interposuit: q̄ Martinū

Cōstancius Impator

Pau. dignitate priuaf

Theodorus morit

Martinus. I. surrogat.

P̄iarcharū cōdēnatio

Rotaris rex.

Longobardi Arriani.

Septē milia amisit.

Liguriam occupant.

Olympius Exarchus.

Pictor excoecatur.

Rhodū expugnatur.

Sicilia uastatur.

Theodorus exarchus

Martinus pōt. capit

Martinus pōt. obiit.

Eugenius. I. eligitur.

Rotari Roaldus succe
dit apud Lōgobardos

Clodoneus in Italiam.

in ecclesia beatæ Mariæ maioris interficeret. Quod ille subita coecitate percussus nequiuit efficere. Saraceni p hoc tps anno quinq̄gesimo ab orientalis Impii declinatione: ab Alexandria nauigio soluentes: Rhodū peruenere. Eaꝫ capta Colossum fama celeberrimū: a quo ciuitas insulæ primaria nomen habuit: demoliti sūt. Ex cuius ære noningētos camelos onerauerunt. Dehinc multis in Egeo afflictis insulis: in Sicilia nauigarūt: multaꝫ loca uastauerūt. Olympius Martino reconciliatus: eos insula expulit: sed iacturā magnam nauū ac militū fecit: ibiqꝫ morbo decessit. Cōstancius nihil melior effectus: Theodorū Caliopā iterū in Italiā misit Exarchū: iubens: ut Martinū ad se uinctū mitteret: addito socio Paulo Pellario: qꝫ scelus sollicitaret. Exceptus Romæ Theodorus cū salutatū isset pontificē illi cathenas iniecit: misitqꝫ Cōstantinopolim: et inde ad Cersanā Ponti ciuitatē in exiliū actus est: in q̄ urbe beatus Clemēs Romanus p̄sul longe antea exulauerat. Obiit ibi Martinus. Quod cū ignoraret Romæ: q̄tuordecim mensibus uacauit Ep̄atus. Et deniqꝫ Eugenius primus Romanus p̄fe Ruphiniano electus est. Apud Constantinopolim uero Paulo p̄fido defuncto: suffectus est Petrus. qꝫ etsi melius de religionē sensit: nō tñ eandem fidei formam cū pontifice Romano tenuit. Apud Longobardos defuncto Rothari Rodwaldus successit. Qui dephensus in adulterio Longobardæ mulieris: a uiro illius interfectus ē. Qui successit Aripertus. qui moriēs duos filios reliquit successores: Pertheritē & Gundibertū. Quorū tpe & Longobardi cū Romanis pacē seruauere: multis inter se cladibus agitati Grimoaldus. n. dux Beneuetanus Romoaldo filio Beneueti duce instituto: cum magnis copiis Papiā uenit: Pertheritemqꝫ puerū inde fugauit: et Gundibertū Mediolano expulit. Quas res intelligēs Clodoneus rex Francoꝝ: qui Dagoberto p̄fi successerat: magnas copias in Italiā misit: quas in Transpadana regione p̄datas Grimoaldus Italia expulit.

Romæ interim mortuo **Eugenio** pōtīficatus sui āno primo **Vitalianus** suffectus ē ex oppido **Seginēsi** puinciaq; **Nol** scorū. **Per** quod tps **Cōstancius** **Constātinō** filio **Impiū** con sorte declarato: classem instructam **Athenas** p̄misit: & ip̄e ibi uentos nactus secūdos: classem ingressus **Tarentū** uenit ualidissimaq; copias secū adduxit: in **Beneuentanos** ductu rus. **Romoaldus** ad tolerandā obsidionē donec p̄ opem fe ret se p̄parauit. **Sed Cōstancius** ad **Luceriā** duxit: eāq; uī ca ptam ac direptā solo æquauit. **Acheronciā** aut̄ cum capere nō posset. **Beneuentū** duxit obseditq; urbē. **Sed intelligens** **Grimoaldū** magnis copiis op̄e filio ferre: soluit obsidionē: **Neapolim** q; prexit magnaq; incōmoda ab hoste in itinere perpeffus ē. **Deinde Romā** perit: relicto **Saburro** cū uigīn ti milibus militū ciue **Romano** apud **Formianū**: qui hostes reprimeret. **Vitalianus** pōtīfex cū clero et populo sexto ab urbe miliario **Impatori** obuiauit: **Introductusq;** est applau dente multitudine in ecclesia beati **Petri**: cui palliū auro in textum donauit. **Interim Romoaldus** accepto p̄ris auxilio **Saburrū** aggredit̄ eūq; cū multis **Græcis** interfecit. **Cōstan** cius q̄nta die sui aduētus ad direptiōes se cōuertit. **Nā** quæ cunq; uidit ex ære aut marmore ad ornatū posita: loco ab stracta aut ui discerpta nauibus imposuit: plusq; ip̄e armen torū in septē diebus **Romæ** detraxit q̄ **Barbari** antea in du centis & quinq; ginta octo ānis: **Duodecimoq;** die **Roma** p fectus **Neapolim** fdiit: er deinde **Siciliā** petiit. ubi aliq̄dū māsit: tributa undiq; exigens. **Vitaliano** interim defuncto: **Adeodatus** p̄re **Iouiniano** **Romanus** surrogatus ē. Interea **Iupus** **Horoluliano** dux **Longobardus**: cui **Grimoaldus** ad filiū p̄fecturus **Etruriā** & **Emiliæ** ciuitates cū **Trāspada** nis cōmendauerat: audiēs multa de **Cōstancio**: putāsq; **Gri** moaldū periturū regnū affectauit. **Quod intelligēs** **Grimo** aldus **Bauaros** aduersus eos excitauit. **Iupus** oīa inuoluens in **Forolulianos** reuersus est: **Pugnauitq;** cū **Bauaris**: & pri

Eugenius morit̄
Vitalianus surrogat̄

Impr Luceriā deleuit

Pōt. obuīa iuit Impri.

Saburrus interficit̄

Ornamenta auferunt̄.

Vitalianus morit̄.
Adeodatus surrogat̄

Forolulium diripitur.

Rauennæ excidium.

Carantani.

Pons Natiſonis.

Grimoaldus morit̃.

Impr in balneo occidit̃

Misseſſus occiditur

Cōſtancius Impr fit.

Saraceni in Sicilia.

Adeodatus morit̃

ma die uictoriã obtinuit. Sed alterꝝ cõmittens præliũ: in eo interfectus ẽ. Et Bauari Foroluliu diripuerũt. Sed reuerſus Grimoaldus: gr̃as Cacanno egit: q̃ ſibi auxilia miſiſſet. Sua ſitq̃ ut copias reuocaret. Deĩũ clam in Forꝝ pompiliũ duxit ulturus iniuriã quã a Rauēnariſibus ibi acceperat: dũ trãſiret in auxiliũ filii. Sabbatho ſancto ex inopinaro ciuitatem aggreſſus eſt: clerũq̃ cum om̃i populo inreſfecit: & urbẽ ſolo æquatã reliquit. Anterim Arneſri Lupi filius ad paternũ aſpirans ducatu: in Carantanos ſe cõtulit Dalmatiã regionem: Sclauorũq̃ a greſtiũ nõ contẽmnendã manũ ſecũ ducens: in Forolulianos irrupit. Sed ex improuiſo a Lõgobardis inuaſus: multis eorũ occiſis ip̃e quoq̃ interfectus ẽ. Caranrani in ultionẽ armari: ad Natiſonis pontẽ caſtra poſuere. Sed fugauit eos Veſtariſ: quẽ Grimoaldus Forolulieſem ducem creauerat: q̃ antea fuerat Vicẽciã comes. Grimoaldus uero Opiterginos ranq̃ Arneſritis ſtudioſos domo pepulit atq̃ ad Teneſes Taruſinoſq̃ migrare pmiſit. Ipſe paulo poſt arcũ tendens uenã rupit p̃ quã languinẽ dimiſerat nondũ ci carrice obducta: atq̃ ita interiit. Suffectus ei eſt Pertariſ ille: quem puerũ Grimoaldus Papiã pepulerat. Tũc quoq̃ Cōſtancius a Miſſeſſo quodã Armenio milite in balneo interfectus eſt. Latæq̃ om̃es puinciã eius necẽ audiuerẽ. Sed Miſſeſſus dũ Impium in Sicilia ſibi uendicat: nõ ſatis cõciliatis militũ animiſ: a ſupuenientibus ex Italia copiis atq̃ Africa interfectus eſt: & oẽs copię ad Conſtantinũ inclinãtæ ſunt Cōſtancii filiũ. hic initio Impii ſui fr̃es pueros ne ad Imperiũ aſpirarẽ: naribus mutilauit. Saraceni uero ab Alexãdria egreſſi in Sicilia nauigãtes: primo impetu Siraculas receperũt: cædeq̃ ciuũ facta: ornamento urbis Romæ q̃ Conſtantinus illuc trãſtulerat et ſimul Siraculanã gazã nauibus imponẽtes: celeriter abierũt. Septimo aut̃ Impii Cōſtantini anno Adeodatus Romanus põtifex obiit. Vacauitq̃ ſedẽs quatuor m̃ſibus: in q̃bus maximi imbres fuere: & plurimi

mortales fulminibus afflati interierunt: & frumenta in agris emarcuerunt. Exinde **Donus** p̄te **Mauricio Romano** genitus pontifex creatus est. q̄ amplā vestibuli aediū sancti **Petri** arēam marmoribus stravit. Huic successit **Agatho** primus ex **Sicilia** oriūdu. Per cuius t̄p̄a **Rauennas** ecclesie **Romanæ** a qua primū disciuerat est subiecta. **Theodorus** illi preerat archieps: & alter **Theodorus Caliopa Exarchus**. **Constantinus** decimo Imp̄ii sui anno cū **Saracenis** cōstixit: uictoriaq̄ potitus pacem cōcessit tributū pendere p̄mittentibus **Sed Bulgari Traciā** inuadentes: ex **Scythia** nouiter egressi occurrentē **Constantinū Pannoniā** inter & **Mesiam** magna clade affecerunt: fugientiq̄ pacē dederunt: p̄ quā **Pannoniā** et **Mesiā** cōsecuti sunt: ubi p̄ septingentos & sexaginta tres annos sedes obtinent: nō sine utilitate xp̄iani nōinis: aduersus **Turcos** assidua bella gerentes. Anno seq̄nti **Constantinus** sextam synodū apud **Constantinopolim** celebrari curauit: In qua Legati **Agathonis** papæ fuerunt: **Iohānes Portuēsis** eps et alter **Iohānes Romanæ** ecclesie dyaconus: et dūcētioctū aginta nouē epi. Acta ē causa **Monochelitarū**: unā dicentiū in xp̄o uoluntatē. Cuius p̄cipui defensores erāt: **Gregorius Constantinopolitanus** et **Macharius Anthiocenus** epi. **Gregorius** sententiā mutauit: **Macharius** p̄tinax dignitate priuatus est: & cū mortis eius sentēciæ **sathanæ** traditus et cū cōplicibus **Romā** relegatus. Secuta est ualidissima pestis q̄ inter alios **Agatonē** extinxit. Cui successit **Leo secundus** p̄te **Populo Siculus**: uir doctissimus et eloq̄ntissimus: cuius scripta extāt elegātissima: sed nō peregit primū sui pontificatus annū. Successorē habuit **Benedictū** secundū ciuē **Romanū**. Ad quē **Costancius** Imp̄ator sanctionē misit: ut quē clerus populus & exercitus **Romanus** delegerit in **Romanū** pontificem: nulla principis **Constantinopolitani** aut **Italiae Exarchi** expectata licentiā euestigio cōfirmetur: quod diu est obseruatū. **Benedictus** undecimo mēse decessit. **Petraris Longo**

Donus pontifex.
Agatho surrogat
Saraceni supantur.
Bulgari Impre supant,
Bulgarorū tempora.
Synodus.
Monochelita dānant
Agatho peste morit.
Leo pont. surrogat
Benedictus pontifex.
Benedictus. II. obiit.

Bauzanū oppidum.

Benedicto Iohannes
.V. surrogatur.

Africa occupatur.

Africa Impri reddi

Canon. I. pōt. creatur.

Io. Platin Exarchus.

Archipbrī nequicia.

bardoꝝ rex uir bonus et xp̄ianæ religioni deuotus fuit qui monasteriū sanctæ Agathæ Papixæ ædificauit. Cuius uxor Rhodelinda gloriose uirginis basilicam quæ ad Perticas dicta est extra eiusdē urbis mœnia extruxit. Pertharis Cuniperrū filiū regni cōsorrem accepit anno septimo. Quo t̄p̄e Alachis Lōgobardus dux Frideti cū Bauaris bellū gerēs: Gaurorē illoꝝ ducem prælio superatū occidit: Bauzanūq; oppidū eius accepit. Qua uictoria elatus aduersus reges suos Pertharim et Cunipertū rebellare ausus est. Pugnauerūt simul cruēns exitibus. Alachis in Fridenro clausus ē. Quo inde fugiēte facta ē oppidi deditio. Rediit m̄ postea in gratiam Alachis: & a Cuniperto dissuadere p̄e Brixixæ dux factus est. B̄n̄dicto aut̄ Romæ mortuo successit Iohānes quintus Anrhioceus. Et Impator Cōstantinus anno Impii decimo septimo obiit. cui successit filius Iustinianus secūdus. Quo t̄p̄e Saraceni Africā et Libiam inuaserūt om̄iaq; mari exposita illico occupauerūt: Iustinianus secūdus p̄ hūc modum Africā & Libiam recuperauit. Obiit Gizitas Saracenoꝝ admiratus eo t̄p̄e quo Cōstantinus. Cui successit Marthitan breuit̄ est defūctus. Et illi surrogatus Baldalam haud quāq; longiorem uitā habuit. Creatus igit̄ est Admiratus Habdimalech. Qui audies Iustinianū summo puinciarum cōsensu Impium adeptū: pacem illi ultro obtulit: & Africā restituit. Sūt qui scribūt pacē in decem annos statutā fuisse: ita ut singulis diebus numos mille aureos et seruū unum ex gente sua unūq; equum Romano Impri mittere tenerentur. Tūc quōq; Canon primus Romæ pōrifex factus est: p̄na origine Trax: cū Romāni Perrum Archipbr̄m: & exercitus Theodorū pbr̄m creati peterent. Theodorū Exarchus Canonē cōfirmauit: atq; inde obiit. Et Iohānes Platin Exarcharū accepit. Canon uir bonus fuit: & quicquid aurum cumulauit inr̄er monasteria et sacras ædes distibuedū Pascali archipbr̄o mādauit. Qui mittens ad Iohānem: aurum

ipm pollicitus est: si se mortuo Canone pōtificem creati curaret. **Annuit** Exarchus: auro p suos iudices ex pfidi manibus accepto. **Canon** ad undecimū mensem pontificatus defuncto: successit **Sergius Anthiocēus**. **Hoc tpe Cunipertus** Longobardorū rex obiit: **Lintpertum** q̄ nō dum puericiam egressum filiū sub **Absprādi** ducis strenui tutela reliquit successorem. **Pacem** oīs gentes tūc tenebant. **Sed Iustinianus** eam interrupit. **Qui** fœdera uiolans **Saracenos** apud Mesopotaniā et in **Perlide** maximis affecit incōmodis: nec minora ab eis deniq̄ repulsus accepit damna. **Reintegrata** tñ est pax: & nouo firmata fœdere. **Sed inconstans Impator** aliā pacem fregit: a patre suo cū **Bulgaris** initam. **Quos** ex impuiso aggressus: magna cæde pstrauit. **Sed illi** paulopost cōfirmati: saltus occupauere: p quos **Impatori** erat in **Traciam** reditus. **Quare** coactus cūcta restituit: & pacem iure iurando firmauit. **Per hoc tps Karoloz** nomen apud **Francos** gloriosum cœpit. Erant **Austrasioz** reguli duo fratres: **Martinus**: & **Pipinus**: cui **Breui** fuit cognomentū. **Hebroynus** ea tempestate **Theodericum** **Francoz** regem p suo libito gubernabat. **Qui** magna in **Austrasios** insolētia usus: **Theodericū** regem cum exercitu paratissimo a duersus eos duxit. **Commisso** q̄ p̄ludio apud uicum **Lucosogū** uictoria potitus est. **Martinus** cum aliquandiu latuisset: fide publica ab **Hebroino** euocatus fraude peremptus: **Nec** multo post **Hebroino** pariter ab **Harmenfredo** cui insidias tetēderat p fraudem occiso. **Pipinus** reintegrata cū **Francis** gratia: ipm **Harmenfredū** in **Hebroini** locum a **Frācis** cōstitui impetrauit. **Apud Longobardos** interim **Ragimbertus** **Taurinen** siū dux inuidia ductus q̄ **Absprandus** in tutela **Lintperti** si bi p̄positus esset: arma in regē suū mouit. **Absprandus** & **Roraris** **Bergomen** siū dux: apud **Nonariā** cū eo cōflicere: & fugati sunt. **Ragimbertus** tyrannidē apud **Papiā** inualit.

Canon pōt. moritur.
Sergius creatur.

Bellum cū Bulgaris.

Impator clauditur.

Karoloz nom. incepit.

Pipinus Breuis.

Ragimbertus dux.

Comacina desolatur

Clauennæ saltas.

Synodus Cōstātinop̄

Sergius capi iubetur.

Leoncius Impator.

Saraceni superant̄

Quo breui defuncto Aripertis filius eius tyrannidē retinere conatus est. Aduersus quē Absprandus & Rotharis cū aliis Longobardorū ducibus exercitū ducentes: apud Tucinium durū præliū cōmiserē. Vicit tñ adulterini regis exercitus. Et Lintpertus puer uiuus captus ē. Absprandus ad Comacinā insulā fugit. Rotharis Bergamensiu dux in Laudā ciuitatē se recepit. Ibiq; a militibus qui secū fugerāt rex declaratus est. Deinde Bergamū petiit. Aripertus his cognitis: exercitū educens Laudā cepit: & deinde Bergamo uī expugnato: Rotharim interceptit: detōsumq; post paucos dies cū Lintperto puero ī carcere iugulari iussit. Deīn in Comacinā insulā duxit: eāq; captā solo æquauit. Absprandus p saltū Clauennæ ad Bauarios cōfugit. Interea Iustinianus ex Bulgaria reuersus: apud Cōstantinopolim cōtemptui fuit: ea præsertim causa: q; Stephanū Satellariū: cui curā urbis reliquerat et Impatricem matrē Iustiniani uerberibus affecerāt multaq; mala cōmiserat: non puniuit. Sed nihil hæc aduertens: synodū Cōstantinopoli cōgregauit: In qua aliqua cōclusa sunt nō consonantia fidei: quibus Apocrifariū Sergiū papæ per inaduertentiā subscriplerūt: quæ postea Sergius ipse noluit approbare. Ob quā rem indignatus Iustinianus Zachariam Prothospatariū Romā misit qui captū Sergium ad se mitteret: Sed noluerūt id admittere milites Exarchatus Italici: qui Zachariā ipsum interfecissent: nisi a pontifice fuisset p̄tectus. Interim Leoncius Patricius annitēte Gallinico patiarca: plebem Cōstantinopolitanam ad arma cōciuit. Et carcere uī refracto multos educēs morti pedōriq; addictos Iustinianū Impio deiecit: nāresq; mutilatū Chersonā Pontici uītātē in exiliū misit. Leoncius Imperiū inuasit. Hæc intellegens Nabdimelec Saracenorū Admiratus in Africam duxit. Aduersus quē missus a Leoncio Iohānes Patricius omnes Saracenos ex Africa exterminauit. sed nō sperabat aduersus magnas Saracenorū copias Africā diu posse tueri.

luit i gite p supplemētis ad Impatorē. Interim exercitus eius
 in **Africa** tumultuās: **Tyberiu** quendā ciuē **Cōstantinopoli**
 litanū Impatorē sibi creauit. q mox cū exercitu **Cōstantino**
 polim nauigauit: captūq; ibi **Leonciū** naso sicut & ille **Iusti**
 niāuū mutilauit: & in carcere coniectū maiori infortunio re
 seruaūit. Antet hęc **Philippicus** **Nicephori** **Patricii** filius: q
Tyberio fauerat: inter coxq; les uidisse p quietē se ait caput
 suū aquila obumbrari: quod **Impii** p̄sagiū uidebat. Ad re
 sciens **Tyberius**: q alio nōie **Absimarū** uocabatur: adole
 scentē in **Pontū** exulare iussit. Nū hęc agunt: **Pipinus** **Au**
strię dñator gubernaculis regni **Francoꝝ** manus inicere ce
 pit. Nā cū audisset **Berthariū** quendā ignobilē: quo **Theo**
dericus rex plurimū utebat̄ **Frācis** omnibus exosum esse: co
 actis ingentibus copiis: in eū duxit. Quod rescies **Berthari**
us cū **Theoderico** rege illi occurrit: cōmissioq; p̄lio **Pipinus**
 uictor euasit. **Bertharius** fuga saluatus est. **Rex** domū redu
 ctus et **Pipinus** gubernator tegni et maior domus effectus
 In quo officio **Nodeberto** substituto: i **Austriā** rediit. **Pa**
lo post **Theoderico** mortuo. successor eius **Clodōeus** filius
 puer intra bienniū decessit. Et **Childepertus** **Theoderici** ff
 regnū accepit. Apud quē **Pipinus** p̄sumptā continuās pos
 sessionē: **Grimoaldū** filiū instituit domus regię directorē
 Ipse cū **Sueuis** ac **Germanis** plurima bella gessit. Antet hęc
Sergius p̄tiffex apud urbē p̄ce fruens: p̄tem dñicę crucis
 reperit i arcula q̄ in basilica apostolorū p̄ncipis occulte la
 tebat. Huius p̄tifficis t̄pe **Romani** p̄ **Syriā** relictī: cū a **Sar**
racenis multifarīā opprimerentur: cōgregati simul ducenta
Saracenoꝝ milia intetemere: anno salutis septingentesimo:
Tyberii nero **Absimari** anno **Impii** secundo. **Sergio** post
 quartūdecimū pontificatus sui annū defuncto: **Iohannes**
 sextus surrogatus est. Quo t̄pe **Theophilacius** a **Tyberio**
 p̄ **Exarcho** in **Italiā** destinatus: in **Siciliā** uenit. Quod intel
 ligētes milites **Exarchatus**: et suspectū eius hñtes aduentū:

Tyberius Impator.

Leōcius naso mutilat.

Pipinus **Austrię** dñs.

Pipinus maior domus

Grimoaldus director

Pars crucis reperit.

Romani ducēta milia
Saracenoꝝ interfecerūt

Justinianus ad Bauaros
Buari perfidia.
Justinianus in patriam
Cantabri Astures.
Africa Saracenis parui
annis. DCCXL.
Io. VI. pont. moris.
Io. VII. surrogatur
Patriarcha in exilium.

Romã Ingressum interfecissent: nisi Iohãnes papa sequestrẽ
se interpoluisset. Qui p̄suasus a papa Rauennã demi grauit
Quo cognito Gisulphus Lõgobardus Beneueti dux oppi
da Cãpaniã Romanis subiecta hostiliter inuasit: Sorã Ar
pinũq; occupauit. Sed recepta pecunia a p̄tifice cuncta re
stituens: domũ repetiit. Interea Lõgobardi Foro iuliani cum
Sclauis cõfinibus uario euentu decertarũt: Iustinianus secũ
dus ex Chersona fugiẽs: ad Lacannũ Bauarũ se recepit. qui
honeste eũ habuit: & filiã illi suã uxore spospõdit. Et tñ ab
Absimaro Impatore pecunia corruptus Iustinianũ hospite
& generũ pdere pactus est. Quod rescies Iustinianus: fugi
ens Trebello Bulgaroꝝ regi sese cõmisit: & ab eo p arma
in patriã reductus est. Interim Saraceni Africã & Libiã in
uadetes occuparũt. Et deinde ex Septa soluẽtes urbe: Ath
lantico freto trãsmisso: oẽs Hyspanias in prãtem redegerũt
Cantabris Asturibusq; exceptis. qui sicut ultimi fuerũt Hy
spanoꝝ quos Romanũ amisit Imperiũ: et postea se a Veso
gotharũ iugo liberos seruauerũt: ita nũc postremo accepta
xp̄i fide: a Saracenoꝝ spurcicia manserũt illesi. Sic Africa
postq; a Bellisario Iustiniani primĩ duce Vandalorũ mani
bus erepta. Interim sub Romano Impio annis uno & septu
agesimo supra centesimũ fuerat subdi coepit Saracenis: sub
quibus fuit usq; in hæc t̄pa: annis septingẽtis q̄draginta. Et
tanto t̄pe regnũ Granatã in Hyspania illis parẽt. Per hæc
tempora Iohanni sexto ex Græcis oriundo uita functo Ioh
hannes septimus & ip̄e pariter Græcus suffectus est. Iusti
nianus Cõstantinopolim reuersus: capto Lisimaro siue Ab
simaro: Leonciũ quoq; a quo fuerat Impio delectus i carce
re inuentũ eduxit: & utrũq; inspiciẽte populo occidi iussit. Gallinicũ
vo p̄riarchã obcecatũ Romã relegauit: magnãq; inimicoꝝ
multitudinẽ in carcerẽ cõiecit: quoꝝ sp̄ aliquẽ oc
cidi iussit: quociẽs trũcis naribus murcũ abstergeret. Eo t̄pe
Aripertus Lõgobardoꝝ rex zelo religiõis xp̄ianã ductus:

alpes Coccias in quibus Genua urbs est: & quicquid ab ea ad alpes usque Galliarum fines continebatur: beato Petro donauit Iohanni tertio pontificatus sui anno defuncto: Silinius ex Syria oriundus ad uigesimali die successit. Cui tam breuiter defuncto: Constantinus & ipse Syrus surrogatus est. Interim Iustinianus Mauriciū Patriciū et Meliā Sparariū Chersonā in qua exuluerat cum classe militum qui omnem pubertatem supgressos interfecerunt. **V**isus est Iustinianus in gratitudine erga Trebelliū: qui eum cum Tracibus de finibus contendente ex improviso aggressus est. Sed ab eo cum damno repulsus fuit: nihil mutatus de uita prioris: nisi quod Romanū pontificem ueneratus est. Namque cum Constantinus pontifex Romanus Felicē Rauennae archiepiscopum ordinasset: pecuniariam & subiectionis prestandae obligationem Romam ex more missurus: solito astrictiore militum nec pontificis Romani suasionem adduci potuit: ut predecessor in eo obligationum formulam sequeretur. elatusque Romanam spernebat ecclesiam. Quae cum Iustinianus a Constantino didicisset: Theodorū Patriciū ex Sicilia cum classe militum: qui Rauennates bello uictos maximis affecit cladibus: & Felici archiepiscopo catenas iniexit: eumque cum multis ciuibus Constantinopolim relegauit: quem Imperator cadens uas aeneum diu inspicere cogens lumine orbauit: damnatumque exilio relegauit in portum. Constantinus autem Romanus pontifex a Iustiniano uocatus Constantinopolim prexit: ibique honorifice exceptus est. Interea Abspradus auxilio Bauarorum in Italiam reuersus cum Arithperro conflictavit. Ille fugiens in rapido flumine submersus interiit. Abspradus rex Longobardorum communi consensu creatus est. Et breui decedens: Lintprandū regni successorē reliquit. Constantino papa ad octauū lapidē extra Constantinopolim Tyberius Iustiniani Imperatoris filius et ipse Imperator cum Praefectis et omni nobilitate Cyrusque patriarcha cum clero obuii processerunt: eumque camelanco papali amictu indutum solenni pompa in regiam perduxerunt. Deinde ab Imperatore Iustiniano Nicetumque constituto uocatus: Nicomediā

Donatio ecclesiae Ro.

Io. VII. moritur.

Silinius pōt. surrogat

Constantinus surrogat

Iustiniani ingratitude

Ro. pōt. archiep̄m Ra
uennatenē compescuit.

Archiep̄s relegatur.

Longobardorum mutatio

papa Constantinopolim

Pedum osculum.

Impr cū filio occidit
Philippicus substituit

Iohannes hereticus

Constantino Step-
hanus. II. surrogat.

Pipinus rex morit

Karolus Martellus.

Odiosa mulier.

Nouerca in filiū.

cōcessit. Quo delatus Impator pedes pōtificis osculatus est
Necq. n. aliud quærebat: q̄ ut ab illo bñ diceretur. Erat tūc
in exilio apud Chersonā Philippicus iussu Tyberii Abli-
mari constitutus: quē Iustinianus interficere satagebat. Nec
cessauit classem in eū mittere: quīs recedens papa id dissua-
deret. Duces classis ad Philippicū defecere: q̄ duodecimo a
Cōstantinopoli miliario cū Iustiniano et Tyberio eius filio
Impatoribus cōflixit: eosq̄ interfecit. Et Philippicus qui et
Bardanus Imperiū adeptus est. Qui mox a Romanorū pō-
tificum fide et traditōe discessit. Et Cyrū p̄iarcham Cōstan-
tinopolitanū relegans: & Iohannem monachū hereticū illi
suffecit. cuius dogmata ut clerus Romanus suscipere: impa-
uit. Sed Constantinus pōtifex illum scismaticū diuidicauit:
Iussitq̄ nullā de eo in rebus publicis mentionē fieri. Sed de-
functo Cōstantino: Stephanus secūdus origine Syrus pōti-
ficatum accepit. Et Athenius qui & Anastalius dictus est:
cuius Cōstantinopolitanus Philippicū Impio deiectū cepit
et oculis euulsis trussit in carcerē. Inter hęc Childeperto Frā-
corum rege defuncto Dagobertus filius successit. Quo t̄p̄e
Grimohaldus Pipini filius qui regnū Francia gubernabat:
a Rothagatio Leudicēsi dolo pemptus est: eiusq̄ filius The-
obaldus p̄ auctoritatē Pipini magistratū regie domus acce-
pit: Moxq̄ Pipinus senio confectus decessit. Et inter Ragin-
fredum ac Theobaldū de magistratu domus ciuile bellum
exortū est: pūgnatūq̄ apud Coliā siluam: & Theobaldus
superatus est. Et Raginfredus locū eius obtinuit. Pipino su-
perstes fuit Karolus unicus filius: cui Martello cognomē fu-
it: Calpiade prima uxore genitus. qui Plectrudim alteram
Pipini cōiūgem tanq̄ genitricem uenerabatūr. Nec tamen
odiosa mulier placari potuit quin ei excidiū pararet. Et Da-
gobertus rex puer Raginfredi suasu: in Pipini dominia du-
cere statuit. Karolus nullum adiumentum reperit: nouerca
dolos struente. Fecit uero uiam per Carbonariam siluam

Dagobertus: et omnem regionē quæ ad Mosam fluvium per-
 tinet rapinis incendiisque sedavit. **Paulo** post **Karolo Martel-**
 lo iam carcere liberato: obiit **Dagobertus**. Cui surrogatus est
 a Francis **Daniel** quidam ignota prosapia clericus: siue (ut
 alii uolunt) ex Francorum stirpe regia oriundus. Quem ma-
 ior domus **Raginfredus** **Dagobertum** appellans in **Karolum**
Martellum ducere coegit. Cui & **Rathodus** **Frisonum** dux asso-
 ciatus est. **Karolus** **Plectrudem** nouercam quæ capturæ suæ cau-
 sa fuerat nihilominus honorauit. **Franci** et **Frisones** occurren-
 tem **Karolum** maximis incommodis affecerunt: & usque ad **Co-**
loniam **Agrippinam** **Karoli** ciuitatem populati sunt: quos **Ple-**
ctrudis ut abiret magna pecunia imperrauit. **Anastasio** im-
 perante **Petronax** quidam ciuis **Brixianus** suauis **Romani** pō-
 tificis: monasterium **Cassinense** ædificiis & monachorum frequē-
 tia instaurauit: anno postquam a **Longobardis** destructum fue-
 rat ceterisimo duodecimo. **Anastasius** Imperator exhibita **Ro-**
mano pontifici reuerentia: & confirmatis conciliorum sanctio-
 nibus: ingentem classem in **Alexandriam** misit. Sed duces eius
 in itinere rebellantes: in **Constantinopolim** arma retulerunt.
 Et **Theodosium** quendam Imperatorem creauerunt ignobilem
 qui apud publicanos scriptum facere consueuerat. **Cōstitit** quoque
 apud **Niceiam**. Eructor factus **Anastasium** clericum ordina-
 uit. Interim apud **Longobardos** **Liuthprandus** rex **Rotha-**
ritem consanguineum suum: nouis rebus studentem interfecit
 Et donationem alpium **Cocciarum** ab **Arithperto** factam bea-
 to **Petro** & **Romanæ** ecclesiæ confirmauit. **Feroaldus** uero
Spoletanorum dux simulata ad regem suum pfectione: **Classen-**
se oppidum furto cepit: quod **Liuthprandus** mox restitui cu-
 rauit. **Pegino** quoque **Forlilianorum** dux **Longobardus** **Scla-**
uos suos fines ingressos cum magna eorum caede repulit. **Ka-**
rolus uero **Martellus** iniurias ante receptas ulcisci studens:
 in **Chilpericum** regem & **Raginfredum** gubernatorem duxit:

Daniel rex Francorum

Colonia Agrippina

Monasterium Cassinense

Imperatrix in Alexandria

Theodosius Imperator

Anastasius clericus fit

Confirmatio donatiois

Karolus Francos uicit

Hudo Vesogotha.

Pax cum Francis.

Bellam cū Saxonibus

Vasconia uastatur.

Hystorice dissensio

atq; in agro Cameracēsi praelio uictos fugauit: ingentemq; prædam duxit in Austriam. Et uolēs se nouercæ metu liberare: Coloniā duxit Agrippinam. Ibiq; Plestrudim cū thesauro Pipini cepit, nec aliud mali nouercæ fecit, nisi q; administrationem interdixit. Sed illa clam fugiens: magnis itinēribus peruenit ad Bulgaros. Chilpertus & Raginfredus reparato exercitu: Hudonem Vesogothā Aquitanix ac Vasconix ducem mercede conduxerunt. Sed a Karolo uicti fugatiq; sunt. Hudo transmissio Sequana: in Aurelianos se contulit. Chilpertusq; rex eum secutus est maxima trahens Gazæ regi impedimēta: cum quibus Hudo eū usq; in terrā suam perduxit. Quod ueritus Karolus pacis mentionē fecit. Qua recepra Chilpertus: in patriā reuersus morbo interiit. Et nepos eius ex fratre Theodericus regnū assumpsit. Cuius gubernator siue maior domus Karolus factus est. Qui Raginfredū apud Andeganiam obessum cepit atq; interfecit. Pugnauitq; deinde cū Saxonibus Alamanis ac Sueuis eosq; magnis affecit incōmodis. Et transmissio Danubio Plestrudim nouercam ex Bulgaris reduxit in Franciā. Interim Hudo Vesogotha rupto pacis fœdere: in subiectas Karolo regiones erupit. In quem delati Karoli duces: eum trans Iygerim fugauerunt & Vasconā regionem uastarunt. Petrus Guilelmus: Lateranensis ecclesix Bibliothecarius: inter eos qui de Romanis pontificibus scribunt senior: ira Gregorii secūdi & Gregorii tertii pontificū nomina ponit: ut eos appareat Stēphanū secundum præcessisse: qui tñ posteriores fuere. & aduentum Saracenoꝝ in Hyspaniam: & cōtra Cōstantinopolim confundit. Videturq; asserere gentem Saracenoꝝ quæ ex Africa in Hyspaniam traiecit: anno post undecimo cū uxoribus & liberis Vasconiam perisse. Quæ migratio sedente Gregorio secūdo facta est ad Galliā. Ad Hyspaniā uero sub Iohanne sexto circa finē: cū Iustinianus

secundus a Bulgaris restitutus est: **Stephano** secundo pontificatum: et **Theodosio** tertio Imperiū tenentibus: **Longobardi Beneuentani** Cumas furto occupauerūt. Et pontifex auxilio fretus **Constantinopolitanorum** militum qui **Neapoli** erant: iterum furto recuperauit. In quo trecenti **Longobardi** occisi sunt. **Theodosius** anno Impii primo: a **Leone** tertio deiectus: & sine lesione permissus abire: monasteriū est ingressus. Interea **Vesogothus Eudo** cū imparem se **Karolo** intelligeret: **Saracenorum** (qui iam decem annis **Hyspanias** occupauerant) auxilia poposcit. Cuius potentissimæ gentis rex **Abderanius Garumnani** amnem nauigio transuectus: **Burdegalam** ui captā diripuit: utriusq; sexus ætatem interfecit: ecclesias solo æquauit. **Parem** uastatiōem in **Pictauios** fecit. **Duxitq; Turoniū**: ut templum diui **Martini** celeberrimum demoliretur. Sed **Karolus Martellus** reconciliato sibi **Eudone**: iunctisq; **Cuiueo** castris prius ad **Saracenos** peruenit: q̄ illi **Turoniū** peterēt: ibiq; præliū commisit. In quo rex ipse **Abderanius** interfectus est: Et trecenta septuaginta quinq; milia de suo exercitu perire. Ex Francis mille tantū & quingēti desiderati sunt: sicut & ipsæ **Karoli** litteræ teste **Bibliothecario** ad **Stephanū** secundū missæ cōfirmauerunt. **Mouit** deinde **Karolus** in **Burgundiones**: quos breui domitos: sibi subiectos reddidit. **Eos** tamen p̄ sua modestia fœderatos appellauit. **Mox** defuncto **Eudone** **Burdegalam** cepit. **Exinde** in **Frisones** ydolatras duxit. eaq; gentē ad **Rheni** hostiū constitutam in insulas fugauit. **Amniā Strachiam** & **Astracham**: in quos nauigio ductus eas insulas diripuit magna cæde cōmissa. **Reuersus** domū reperit **Burgūdiones** a **Vesogothis** persuasos: nouas res intērare. Egre enim **Vesogothi** circa **Narbonā** habitantes ferebāt **Eudonis** principatum a **Karolo** captum esse. **Inuasit** igitur primū quæ **Burgundii** extra fines proprios possidebāt. **Et** **Lugdunū** **Arela**

Cumas furto occupāt

Theodosius Impr de iectus monachus sit.

Prouinciæ uastatio.

CCCLXXV. milia saracenorum perierunt.

Burgūdiones domuit

Vesogothæ Narbon

tum atq; **M**assiliā eis abstulit. Interea **V**esogothæ Regē **S**aracenoꝝ **A**thiniū in auxilium uocauere. qui per causa classe **R**hodanum in gressus **A**uinionem uī cepit: eaq; urbe p̄ arce belli est usus. **A**ccurrit eo **K**arolus cum ualido exercitu: & obsessam urbem expugnauit: multis **S**aracenoꝝ interfectis **R**ex **A**thinius **N**arbonā cōfugit. ubi a **K**arolo obsessus est **S**ed **A**morreo. altero **S**aracenoꝝ Rege suppetias obsessis ex **H**yspaniis afferēte: dimissa obsidione ad fluuiū **B**irram uallemq; **C**orbariā castra cōmuniuit. **A**biq; in planicie copiā pugnandi fecit. **C**ōmisso prælio **A**morreus omniū primus manū conferens interemptus est. **C**oeteri fuga dilapsi sunt. **Q**uos a tergo feriens **K**arolus. multis occisis: in p̄xima stagna paludesq; præcipites egit: in quibus maior pars perit. **A**thinius nauigio fugiens uicinas insulas incendio uastauit. **E**rat eo tempore corpus beati **A**ugustini in **S**ardinia: ante ducētos & quinquaginta annos ex **Y**ppone translātū: cum **V**andalī **A**fricam fedarent. **L**inthprandus **L**ongobardoꝝ rex id ad se ferri curauit: et **P**apiā cū honore collocauit. **S**araceni his cladibus ammoniti: intra **P**irrheneū se cōtinuere. **V**esogothæ qui ceteriorem **H**yspaniā & **G**alliæ partē obli debant cum **S**ueuis & **A**lanis præda **K**aroli remansere. **I**n quos debachatus eius exercitus: **N**arbonem **A**chatem **N**e māusum **B**icerrāsq; a fundamentis excidit: nomenq; **V**esogotharum deleuit: qui per trecentos annos sublimes fuerāt. **R**emālere pauci in **B**archinonensium p̄tectione. **I**nter hæc apud **C**ōstantinopolim **L**eo tertius **I**mpator: qui annis quatuor & uiginti regnauit: in **C**hristū & in eius uicarium impius fuit: multasq; calamitates incidit: **N**am quo tempore **A**thinius et **A**morreus **H**yspaniā ceteriorem inuaserunt: **S**araceni **A**liam incolentes **Z**ulemone **A**dmirato cum tribus milibus nauibus in **T**ratiam uecti **C**ōstantinopolim terra mariq; obsederunt: magnasq; copias prædandi causa in **B**ulga

Amorreus interficitur.

Corpus .s. Augustini
Papiā transfertur.

Nomen Vesogotharū
deletur a Karolo.

Cōstantinop. obsidet

ros misere. Sed illi fortiter se defendentes: triginta duos Sarcenorum milia interfecerunt. Ducta est obsessio annis duobus. Interim Zulemonē mortuo Amyrta Vmar suffectus est: & pestis crassata & apud hostes & apud ciues: ita ut in urbe trecentra milia funera numerata sunt. Hostes amissis re pestare nauibus & pestilentia uexati obsidionem soluerunt. Leo Imperator nihil hac re admonitus: Basilicas urbis Romæ spoliare decreuit: Pōtificemq; aduersantē ad se captum perducī iussit. Marinus dux urbis apoplexi prius percussus est: q̄ pontificem uel caperet uel occideret. Et Paulus Exarchus ad eam rem substitutus. Sed patefacta cōiuratione: interfectis aliquibus: populus Romanus pontificem defendit Interim Spoletanus Longobardor; dux Narniam cepit. Et Winthprandus rex Exarcho absente Rauennā obsedit. Sed spe poriundi perdita Clusium duxit. Idē oppidū captum: quod Romanorū erat: crudeliter spoliavit. Leo Imperator iterum ad interficiendum Stephanū pontificem misit. Sed Longobardi: pontifici assistentes: copias Imperatoris transire nō permiserunt. Tunc Leo papæ blandiri cōp̄it: eū exhortatus: ut si redire in gratiā uellet: sanctorū ymagines ubi in Italia: sicut ipse in suo fecerat: orientali Imperio aboleri incendi q̄ curarer. Sed Stephanus cōtra iussit: mandans: ut Imperatoris iussibus nemo obediret. Quod intelligentes Rauenates ac Venetix populi & milites pontifici suaserū: ut abrogato Cōstantinopolitano Imperio: aliter ex Italia Romanus Imperator eligeretur. Eaq; rebellio populorū p̄cessit: ut depositis Exarchi magistratibus: singulæ ciuitates singulos duces sibi creauerint. Non consensit huic rebellionī Stephanus: sperans Leonem saniori consilio usurum. Sed cum Marinus Spatarius dux urbis eiusq; filius Badrianus Campaniæ populos in perniciem pōtificis pertentarent: Romanus populus eos interfecit: ducemq; sibi Petrum quendam

XXXII. milia perieft.

Pestis ingens.

Pontifex capi iubet

Ro. Ro. pōti. defendit

Impr cōtra ymagines.

Mandatū pontificis.

Rebellio Italiæ.

Ro. grecos expellunt
Petrus dux Romā

Pöt. Imprem excōcat.

Linthprandus Romā.

Pedis osculam.

Impatoris persecutio.

Stephanus morit̃.

Gregorius substituit̃.
Cōstantinus. V. Impr

Conciliū de ymagiñ

creauit. Rauennates quoq; Paulum Exarchū Italię interfecerunt. Longobardi uero perfidia usi: Nam in Emilia Bononi am eiusq; oppida per Ficetū Boscū ubi postea Tencium est ædificatum: ac Montem Veliū in Flaminia: Fauēciam Forū Liuii Forumpompili Cesareā & Classem: a quibus Rauen na Pentapolis dicebatur: & in Piceno Auximiā occupauerunt. Leo uero Imperator Euthiciū Patriciū palaciū sui Eunuchum ad accipiēdum Italię Exarchatum misit. Qui cum Neapoli esset: cōciliatis aliquibus Longobardis nihil attentius quæsiuit: q̃ Romanū pontificem interficere. Sed pontifex eum excōmunicauit: Linthprandūq; Regem Longobar dorum ad pacem accersiuit: sine ulla restitutione ablatorū. Assensit ille: & paulo post uiolatā pacem in occupatiōe Sutrii a Spoletañis factā: custodiendi uoluit: oppido reddi iussit. Deinde in Spoletanos Beneuentanosq; duces: sua Imperiā cōtemnere solitos: exercitum duxit. Quibus recōciliatis: beati Petri limina uisitare statuit: et in campū Neronis descendit. Et pontifex illi in Vaticanū occurrit: nōdum moenibus cinctum. Populus in urbe se cōtinuit. Exosculatus est Rex pontificis pedes: & in Basilicā est ab eo deductus. Deinde nulli molestus Papiam se cōtulit. Papa Euthiciū ad cōmunionem exhortatus est. Imperator uero omnes qui Constanti nopoli edictum suū de ymaginibus suscipere noluerunt: iussit interfici: et Germanum patriarchā renitentem misit in exilium: Anastasiūq; pb̃m illi substituit. Qui cum Impe ratore insaniens: papam hortatus est: ut ymagines tolleret. Papa eū sacerdotio priuauit: & Leonem ut resipisceret gra uissimis cōminationibus ammonuit. Obiit deinde Stephā nus: & Romani Gregoriū Syrum eius nominis secundum sibi substituerūt. Et Leo Constantinū filium qui fuit eius nominis quintus Imperii cōsortem assumpsit. Gregorius conciliū ep̃sco porū Italię Romę congregauit in Basilica beati

Petri: Sanctoꝝq; conseruandas ymagines decreuit. muros
urbis & Centumcellenses instaurauit. Transemundus Spo
letanus regi suo Linthprando cui pauloante recõciliatus fu
erat: rebellauit. Aduersus quem rex pfectus: Spoletum &
eius oppida petiit. Transemundus ad Romanos sub fide
publica confugit. Quem Stephanus dux Romanus unacũ
papa defendendũ censuit. Rex iratus urbẽ diebus aliquot
obsedit. Deinde soluta obsidione Armeriã Ortam Palima
marium Bloramq; de Romanis cepit. Et instituto Hilderi
co apud Spoletũ duce: Beneuentũ petiit. Vbi duci Romo
haldo defuncto Gisulphus filius puer a Longobardis suffe
ctus erat. Quo deposito: Gregoriũ nepotem suum ducem
cõstituit. Et Papiam reuersus cum ægrotare coepisset Hilde
brandũ nepotem regni cõsortem successoremq; assumpsit.
Fuit deinde pax cum Romanis. Qui opibus ditati: Transe
mundum in patriã reducere cõstituerunt. Eisq; cõsensit Go
destallus Beneuentanoꝝ dux: qui mortuo duce Gregorio
se intruserat in ducatu. Et Stephanus Patricius iunctus Go
destalli copiis Maros Furconios q tunc Aquilam Valuen
les Pinnensesq; ducati Spoletani populos in Transemũdi
diuionem accepit: & ipse Transemũdus reliquã recuperauit
Sed Romanis ad sua recuperanda ingratus fuit. Audientes
tũ Romani Linthprandũ cum magnis copiis reuertĩ: Tran
semundo deficere noluerũt. Sed iunctis copiis: illi ad Fanũ
fortũnã occurrerunt: et in siluis cõmissum est prælium. Vbi
Rachisius dux ForoIulianus qui Linthprando militabat: p
uocantem alterum Longobardũ ex parte ducis Spoletani
sella deiectum in paludes præcipitẽ egit. reliqui fugam peti
ere: & Stephanus in urbem rediit. Linthprandus Spoletũ
obsedit: captisq; circũuicinis oppidis: Roman ducere statu
it. Interim mortuo Gregorio secundo: Zacharias Græcus
surrogatus est. Qui mittens ad Linthprandũ: anxilia cõtra

Gregorio Zacharias

Furcones Aquilam.

Furcones Aquilam.

Prælium in Siluis.

Gregorio Zacharias
surrogatur.

Pōt. ad regem pergit.

Donatio & restitutio
ciuitatū Ro. ecclesiæ.

Gallia Francis paret.
Childericus rex.

Karoli filii.

Karolus morit̃

Transemundum pmisit: si pacē Romanis et quæ prius ab
stulerat: redderet: Cunctaq; impetrauit. Transemūdus his
cognitis: regis clemētia se permisit. Quo in clericū detonso
Agrandus Linthprandi nepos successor datus est. Et Gode
stallus dum in Græciā fugere parat: a Bencuentanis interfe
ctus. Vxor et filii nauibus euaserunt. Differebat tamen rex
Romanis restituere quæ abstulerat. Ideo Zacharias Narni
am ad eum profectus est. Qui octauo miliario ei occurrit:
equoq; descēdens in urbem introduxit. Ibi oratiōem habu
it in ecclesia pontifex intra missarū solennia elegantissimam
docens regem ab humano sanguine abstinere: mulierūq; ui
olatione tempore. Mollitus rex nō solum quatuor ciuitates
ex fœdere restituere statuit: sed insuper Sabinense patrimo
nium quod annis triginta Longobardi tenuerant: & ipsam
Narniam: & in Picentibus Anconā: & Humanā ciuitates
Sutrinūq; agrī magnā uallem beato Petro & ipso pontifici
dono dedit: pacemq; in decem annos cū Romanis firmauit
multosq; captiuos reddidit. Redeuntem Romā pontificem
Agibrandus dux Clusinus regis nepos: & Ramingus Tu
scie Castaldio gentis Longobardæ supræmi duces deduxe
runt: atq; in itinere Orrā & alia oppida ei restituerūt. Dum
hæc geruntur: Cōstantinus Leonis tertii filius Hirenā Ca
liam Bauarorū ducis filiam accepit uxorem. Quæ cū catho
lica esset mulier: male cū heretico iūcta est. Karolus Martel
lus post exactos Saracenos: omnē Galliam Francoꝝ Regi
subiecit. Et paulo post mortuo Theoderico rege: Childeri
cum eius germanū ad regnum assumi curauit. Erant Karoli
filii duo: Karlomānus & Pipinus. Inter quos ægrotans do
minia diuisit. Karlomannus in Bauatia Merensibus & Ala
mania: Pipinus in Burgundia & Austria Francia & Aqui
tania dominaretur: atq; ita obiit. Interea Linthprandus Ra
uennam obsidione cingit in qua erat Euthicius Exarchus iā

reconciliatus. Qui mittens ad Zachariã rogauit ut aduentu suo hostem placaret. Ille Legatos misit: & quos rex non curauit. Sed Classense oppidũ cepit. Quo diruto Papiã eduxit exercitum. Ad quem pfectus Zacharias: omnia de Emilia Rauenatibus restitui obtinuit: quæ anno secũdo ceperat excepta tertiã parte oppidi Celenatis: quam p arce tetinuit. Post hæc Zacharia Romã reuerso: Linthprandus moritur. Et Hirprandus nepos successor cõstitutus regno deiicitur. Fama est qua die Hirprandũ a patruo cõsors regni assumptus est: in publicũ exeuntem lanceam manu gestantẽ cucurtille: cuculũq; in hastæ summĩtate infedisse: quærulamq; uocem dedisse. quo ignauix augurio deterritos pceres: illo de iecto Rachiliũ Forolulianũ ducem elegisse: cuius supra meminimus. qui pacem Romanis ad uiginti annos dedit. Interim Leo mortuus est. Et Zacharias ad Cõstantinum successorem more malorũ formulã catholicæ fidei per pbros misit. Ille medio tempe classe in Sarracenos parata uersus Egypti os soluerat. Sed Arthaustrus quidã concitata plebe Imperium sibi arrogauit. Rediit mox Cõstantinus. & expugnata uĩ ciuitate captum in pælio Arthaustrũ atq; orbarum lumine cum suis complicitibus in exilium misit. Deinde oratores pontificis exaudiuit. Apud Francos aut Katlomãnus uoto religionis accensus: cum paucis Comitibus Romam se cõtulit: & a Zacharia pontifice in clericũ ordinatur: et habitum monasticum indutus: in monasterio Cassinensi pfectionem fecit. Pipinus Childerici regis curam suscepit: magnaq; sub eius nomine gessit. Sunt qui dicunt Francorũ pceres Zachariam papam consuluisse: Ineptumne regem ultra tolerarent: an Pipinum regia dignitate dignũ assumerent: Cũq; respondisset pontifex: eum qui regia melius obiret muneta præferendum: Francos publico rotius gentis consilio Pipinum Regem declarasse: Childerico in clericũ tonsurato.

Augurium.

Formula fidei.

Cõiuratio in Imprem.

Katlomãnus mōachus

Pipinus rex Francoꝝ.

Zachariae Gregorius
.III. surrogatur.

Germani conuertuntur
Romani uexantur.

Pontifici minatur

Per hoc tempus Rachiſius Longobardorū rex pacē fregit:
& Peruſiā obſedit. Ad quem p̄fectus Zacharias: in caſtris
mentem eius mutauit: adeo ut Rex Papiā reuerſus: Haiſtul-
phum fratrem ſibi ſucceſſorem elegerit: Ipſe cū filiis & uxore
Romā petierit: atq; a Zacharia clericus & monachus ordi-
natus fuerit. Obiitq; deinde Zacharias: et Gregorius patre
Martello eius nominis tertius ſucceſſor datus eſt. Qui miſit
Bonifaciū ep̄m ad Germanos uerbū dei prædicaturū. Qui
maximā Germanorū partem ad xp̄i fidem cōuertit. Interea
Haiſtulphus agros Romanorū per Italiā uexare cōepit. quē
per munera placatū in annos quadraginta pontifex pacem
cōcedere ſuaſit. Sed quarto meſe eam rupit: petens: ut Ro-
mani & alii populi ſingulos aureos in capite collatos: ſibi
tributū penderent. Pontifex rurfus fruſtra placare annixus:
opem a Cōſtantino Impatore petiit. Interim Haiſtulphus
Rauennam cepit & alias ciuitates: quæ ſemper antea ſaluae
manſerant. Cōſtātinus Iohannem Silentiarū Imperialem
cum litteris ad Haiſtulphū miſit: & Gregorius Paulū ger-
manum ſuum. Sed nihil præter uerba (et quidem aſpera) re-
portarunt. Addidit tamen Haiſtulphus unū ex ſuis Romā
er deinde ad Cōſtantinopolim profecturū. Vocauit in con-
cilium pontifex Romanos: placuitq; mittere Cōſtantino-
polim Paulū qui diceret: niſi auxiliū daret: aliunde opē impe-
trandā. Inde Haiſtulphus his pōtifici minatus eſt: niſi ſe dē-
deret: futurū: Romani oēs iugularent. Recurrit Gregorius
ad orationes & p̄ceſſionē iuſſit fieri. Cōnatus eſt er Haiſtul-
phū placare. Quod cū fruſtra ageret: miſit germanū ad Im-
peratorem. Sed cū ille nec rediret nec ſpem p̄ſidii p̄ l̄ras fa-
ceret: miſſis ep̄iſtolis p̄ hōiem ignorū ad Pipinū: ab eo opē
petiit. Pipinus ſcripſit: ut pontifex ad ſe p̄geret: ſic enim res
poſtulare. Interim Paulus germanus papæ Iohannesq; Si-
lentiarius & Haiſtulphi regis nuncius e Græcia redierunt.

Fuitq; Imperatoris responsio: **Gregorio** papæ ad **Haistulphum** properandū esse. Ad quem dum se accingit: **Rothin** gauplus episcopus & **Antharius** dux pontificem ademit: eiusq; transitū in Franciam petiuit. Cum quibus ad **Haistulphum** pontifex pfectus: eius malefacta narrauit. Circa uio-
 lationem pacis petiit restitui ablata. Quæ cum negaret rex: rogatus est a **Francis**: ut **Gregoriū** papam in **Gallias** transire permitteret. Quod quous ille inuitus audiuit: nō tamen negare ausus est. **Gregorius** in Franciā. **Karolus** **Pipini** filius adolescens: qui magnus postea dictus est: regni fines ingressum: a centesimo lapide ad palaciū usq; perduxit. Et **Pipinus** rex ad tertium lapidem equo descendens: pontificis pedes exosculatus: illum terra incedens: & frenū papalis equi regens ad cubiculum usq; deduxit.

INITIVM SECVNDI DECADIS IN ORDINE LIBRORVM VNDECIMVS.

Refecto in Franciam **Gregorio** tertio: et **Pipino** ad res **Italicās** persuaso: **Haistulphus** **Rex** **Longobardorū** cum **Karolmano** monacho e-
 git: ut relicto **Cassinenſi** monasterio: **Pipinum** peteret: eiq; bellum in **Longobardos** dissuaderet. Quem **Pipinus** nō modo non exaudiuit: sed p̄fugū asp̄natus: in **Viennensi** monasterio relegauit. **Vbi** paulopost merens interiit. **Dilata** est aut̄ expeditio in **Italiam** usq; ad uer nouū. **Interim** oratores missi ad **Longobardum** qui eum restituere oblata suaderent. Quo negante: congregatis copiis alia **Legatio** pariter frustra missa est. **Præcesserunt** atq; leuis armaturæ milites: qui **Haistulphi** copias ab **alpium** claustris deturbarunt. **Secutus** est uniuersus exercitus: nec moratus: donec **Papiam** obsidione cingeret: & magnæ interea præde factæ sunt. **Quibus** malis commotus **Pōtifex**: offerendam

Greg: ad Haistulphū.

Gregorius in Franciā.
Karolus magnus obui-
am pontifici uenit.

Hallacia Haistulphi.

Roma obsideretur.

liberli in 280907

ludo magi in 201071

Pōti. opem implorat.

Turci Asiā inuaferūt.

Turcorū origo.

Pestis in Cōstantinop

Prothosecretariū.

Haistulpho pacem suavit: si modo ablata restituerent. Haistulphus adulationibus usus ac fallaciis plura promisit quā peterentur adiecta sacramenti religione. Ob quā rem Pipinus in Franciam reduxit exercitum: relicto Varnerio uiro præstanti qui conuentorū executionem procuraret. Gregorius & Varnerius Romā petiere: restitutionem ablatorū expectantes. Sed Haistulphus contractis tumultuatiē copiis Romam petrexit atq; obsedit: omēmq; suburbanū agrum detastauit: maiori detrimento quā antea per trecetos quadragintaquatuor annos postq; Imperiū declinauerat. Gregorius ad Pipinum Legatos misit per mare qui eius reditū impetrarent: cum quibus & Varnerius iuit. Audierat iam Pipinus Haistulphi motus: exercitūq; cōparauerat. Per hoc tempus Turci Asiā inuaferunt Alanos primo: post Colchos & Armenios: inde Asiæ minoris populos: ad extremum Persas Sarracenos. Fueruntq; Turci Scythæ: ex his quos Alexandrū Macedonem inter Hyperboreos mōtes ferreis clausisse repagulis beatus Hieronimus affirmat. Cōuenit autē inter Sarracenos & Turcos: ut restituto Persarū regnī nomine: quod Sarraceni Focæ & Heraclii temporibus in suū cōfunderant: Turci per se appellarentur. Inter hæc apud Cōstantinopolim pestis quantum unq; antea crassata est. Constantinus audito Iohānnē Silentiario de rebus Italicis: & intellecto quod Pipini auxiliū quæteretur: eūdem Silentiarium & Gregoriū Prothosecretariū Romam misit: qui ea inuertebant. Sed cum audissent Legatos in Franciam missos & ipsi secuti sunt. Gregoriusq; Prothosecretarius: cū Massiliam applicuisset: intelligens iam Pipinum in Italiam transiisse: eum in agro Rapiensi conuenit. Danisq; muneribus orauit: ut Rauennam ac eius Exarchatum Imperio: cuius esset de iure: non Pontifici aut Romanis: redderet. Pipinus non se commodi temporalis gratia iam secundo

Italiam petiuisse respondit: sed propter animæ salutem: ne
 Longobardi ecclesiam læscant. Rauennam aut̃ eiusq̃ Exar-
chatum & alia de Italia terra uelle ab illis auferre & pontifi-
 ci ac Romanæ ecclesiæ tradere. Sic expeditus Prothōsecre-
 tarius abiit. Et Haistulphus graui obsidiōe pressus: ex supe-
 rioris pacis fœdere: deditiōem fecit. Pipinus dimisso abba-
 te Fulcado cum parre copiarum: qui pacem exequeretur: in
 Franciam rediit. Abbas Fulcatus cū Legatis Haistulphi sin-
 gulas ingressus ciuitates: Pentapoleos: & Emiliæ obsides ea-
 rum: ac clauēs recipiens: Romā peruēnit: Pentapolis: Rauen-
nam cōtinet: Cæsaream: classe Horum Liuii & Forū pompī-
lii. Secunda Exarchatus pars potissimā est Emilia: quæ a fo-
 ro Cornelio nūc Ymola dicto: quicquid uia eiusdem nomi-
 nis omniū Italiæ celeberrima: per Boniā Mutinā Regi-
um Parmā & Placenciā ad Padum usq̃ habet: cōplete-
 batur. Et hæc ciuitates agrorum finis a summis Apennini iu-
 gis ad Padū sicut & nūc ptendebat. Et Rauennæ ager pa-
 riter ab ip̃o Apennini iugo per Fauentinos: eius agri parte
 ad Padum: & per Cesenas Cernensesq̃ sui item agri por-
 tionem a summo Apennino ad Adriaticū pertinebat. Idem
 etiā ager quicquid terræ uel paludis iacet intra Minciū Pa-
dumq̃ a Veronensis Vicentini & Paduani agrorū finibus
 in Venetorum Stagna atq̃ Adriaticū pelagus complecte-
 batur: ita ut nō minus Cerua Cesena Fauencia Comaclū &
Ferraria: q̃ aliquas sub Petapoli nominauimus: sub Rauen-
natibus censerentur. Ip̃e igitur Exarchatus appellatione cō-
 tinebatur: quicquid a Placentinis agri Papiensis finibus Pa-
dum inter Apenninū paludes Stagnaq̃ Venetorum ad A-
driaticū pertinet ad Ariminū: quam ciuitatē & quicquid
 intra Hisaurum fluiuium nūc Foliam uocatū Apennino &
Adriatico continetur. Hæc omnia Romano pōtifici donata
 sunt a Pipino. Et ultra hæc Ariminum & Concha postea:

Pentapolis.

Exarchatus Iota.

Donatio ecclesiæ Ro.
a Pipino facta.

Haistulphi mors.

Cōtentio de regno Lō.
gobardorum.

Desiderius rex creat

Exarchatus finis.

Gregorius morit.
Paulus. I. surrogat

Priarcha occidit.

Bulgaros superauit.

Ymagines delent.

mari: submersa: Pisaurum Fanum Vrbinum Calles Luceolis
Narnia: & in Picenibus His ac Seiea: er oppida Borbi nu
mero uiginti: a Bois olim dicta. Inter quæ Saxina Plauri pa
tria est caput: Mons Feretri & castella uiginti: Castellū san
cti Marini: tunc Arer mons dictus a terra: & Mons Lucati
Distulir tamen Haistulphus Fauenciā ac Ferrariam reddere
causas more nectens. Sed apoplexi correptus: in uenatiōe
interiit. Quo audito Pipinus quā ad radices alpiū se cōtinu
erat: fraude eius ueritus alpes transiuit: Desiderius dux Etru
riæ Longobardus copiarū præfectus his cognitis arma cor
ripuit: regnū inuasurus. Sed Ragilius Haistulphi: germa
nus: quem in monachū factum diximus: ea indignatione mo
tus & ipse regnū inuasit. quem omnes Longobardi præter
Etruscōs secuti sunt. Desiderius multa pollicitus Gregorio
papæ: si se adiuuaret. Rœdera cum eo percussit magnis iura
mentorū cautionibus roborata. Militq; pontifex legatōs
ad Rachisiū: & pariter Folcados abbas: monentes: ne Deli
derium molestaret. Consensere Longobardi. Et Desiderius
regno positus: Fauenciā Ferrariamq; ecclesiæ restituit. Cessa
uitq; Exarchatus in Italia: qui centum septuaginta quinque an
nos durauerat ab eiectione Narsetis usq; ad capturā Raue
næ per Haistulphum factam. Et Gregorius æuo plenus ad
annū pontificatus sextidecimū finē uita excessit. Qui successit
Paulus Romanus patre Constantino. Inter hæc Constanti
nus Imperator ad deponendas ymagines intētus: Cōstan
tinum regiæ urbis episcopū: impietati suæ resistentem: uer
beribus affectum capite trūcāuit: & Niceram Spadonem
ei substituit: Thelesum Bulgarorū Regem Traciam popu
latum prælio uictum repulit. illum ob rem male gestam sui
interfecerūt. Qui surrogatus Sabinus ut Impatorem sibi pla
caret: ymagines sanctorū delere cœpit: Sed inrefectus fuis
serā suis: nisi fuga: plapulus Constantinopolim se recepisset.

In cuius locū Paganus substitutus est. Interim Cōstantinus Leonem filiū eius nominis quartū Imperiū cōsortem fecit. Et Hirenem Atheniensem cūctis Græciæ puellis pulcritudine prælatā illi uxorem dedit: atq; in odiū christianorū cū Habdalla Saracenorū Admirato foedera percussit. puincias magnis tributis exhaustit. Inter hæc Pipinus Taxillonē Bauarorum ducē sibi subegit. Et Saxones amicitia sua domauit: trecentos equites in quasilibet expeditiones dare p̄mittentes. Cum Aquitanis octo æstatibus decertauit. Yaufredus dux primo prælio sese Pipino permisit. Sed eo in remotioribus agente rebellauit. Aduersus quem Pipinus iam senex Karolū adolescentem misit. Qui Barboniū Clarum mōtem & multa de Aluerriis cepit. Adeoq; foeliciter pugnauit: ut deniq; Aqtania Fræciæ regno fuerit subacta. Nec diu post Pipinus obiit: Karolo & Karlomanno filiis relicto. Et Paulus pontifex decimo anno sui pontificatus ad ecclesiam sancti Pauli decessit. Quod intelligens Desiderius iam Pipini mōtū liberatus: Toronem Nepesinū ducem Longobardis amicū impulsit: ut germanū suū Cōstantinum: etiam uilata pontificem fieri curaret. Is accersitis a Nepeso copiis: earumq; armis stipatus: Cōstantinum in pontificē prophatum: ad Lateranense patriarchiū perduxit: quem pars cleri uenerata est. Alii nō multi Philippicum profamauerunt qui breuī deiectus est. Cōstantinus pertinaciter egit: & pontificalia exercuit. Sed postremo in tribus foris ubi facti Adriani ecclesia est clero populorū cōgregato Stephanus Siculus canonice in pōtificem est electus. Qui uocatis ex Fræcia ep̄is: conciliū Laterani habuit. in quō Cōstantinus damnatus est. Erat tūc Romæ Paulus Affiartha Græcus Cōstantini Imperatoris cubicularius sub nōie ducatus. Sed pax poterat: nisi p̄ factiones malorū. Cui occulte Desiderius fauebat: studēs ne Franci apud Romanos p̄ualerent. Venitq;

Impr filiū consortē Imperiū fecit.

Saracenorū admiratus

Bauari superant.

Karolus Pipini filius.

Pipinus obiit.

Paulus pont. obiit.

Desiderii nequicia.

Cōstant pōt. sic p̄uim.

Stephanus pōt. creat

Conciliū Laterani.

Dux Roman Græcus

Desiderius romā uenit

Stephanus morit̃.
Adrianus. I. successit.

Rūdit pōt. Desiderio

Bertha ad Desideriū.

Desiderius i terras Ro-
manæ ecclesiæ.

Desiderius urbē se uel-
le obsidere dixit.

Romā Desiderius sub obtentu religionis. Et in Basilica bea-
ti Petri humilima uerba pontifici dedit pacēq; iurēiurando
firmavit. Sed oblocutus Aphiattham et Romanos p̃ceres
magnopere auctores scismatis accusauit: Aphiarthamq; re-
p̃hendit: q̃ in eos remissior fuisset: Impulitq; ut Christophe-
rum Primiceriū ac Sergium in populo gratiosos & Frācis
studentes interceptos priuarer oculis: aliosq; multos in car-
cerem aut exiliū mitteret: atq; ira cōfirmata grāci auctorita-
te recessit. Stephanus tertio et dimidiō sui pōtificatus anno
decessit. Successitq; ei Adrianus primus ex patre Theodo-
ro Romano summæ nobilitatis uiro. Cuius amicitiam quæ
rens Desiderius frustratus est: dicente pontifice: nō posse in
eo cōfidere: qui totiēns fidē fefellisset. Anterea mortuo apud
Francos Karlomāno: Berthā eius uxor Hildegardæ Karo-
li uxoris gloriæ inuidens: Andoariū cuiusdam Frāci cōsilio
usa: cū filiis ad Desideriū regem in Italiam p̃fugit. Qui be-
nigne receptam in magnā spem amplitudinis erexit: Spera-
uitq; conturbāri regnum Franciæ & se liberū in Italia esse: si
Karломanni filii reges inungerent. Sed ueritus Adrianum
id non nisi coactum efficere: arma in Rauennates mouit: ac
Fauenciam Ferrariā & Comaclū cepit. Gubernabant tūc
Rauennā pro Romana ecclesiā archiēpiscopus & tres Tri-
buni: qui auxiliū a pontifice petierunt. Ipse frustra regem
hortatus est p̃ oratores ut ablata restitueret. Neq; enim ali-
ud respondit Longobardus: nisi pontifici ad se transeundū
esse: si pacem uellet. Interim Montemferetū Vrbinum Seue-
galliam & Eugubiū cepit & in aliis partibus damna intulit.
Missa est alia Legatio: quæ pariter frustra laborauit. Nam
rex ad obsidionem urbis uenturum se dixit: duxitq; secum
Adalgisium filium & Karломanni uxorem & filios: Spo-
letumq; usq; petuenit. Quo ex loco significauit Adriano
Pontifici se uenturum. Sed Adrianus suspectam habens

eius significationem: munita urbe & reliquis beati Petri ac Pauli Basilicis in urbem reductis: illisque clausis: tres ep̄os ad Desideriū misit: mandans sub anathemate: ne fines Romanorū ingrederetur. **V**eritus eā denunciationem Desiderius: tacitus cōsulsusq; Papiā rediit. **I**nterim legati Karoli Romā uenientes: cū accepissent Desideriū nihil reddidisse: ad eum p̄fecti sunt: frustra q; ut redderet rogauerūt. & iussu Adriani ad Karolū rediere. **D**ū hæc aguntur: **C**ōstantinus sanctorum ymaginū inimicus: **S**tephanum fama sanctitatis in Cōstantinopoli fulgentē occidit. **E**t classis eius duorū miliū omnis generis nauiū in **B**ulgaros parata: p̄cellis afflictā est: & magna pars militū amissa. **K**arolus missis Legatis & pecunia oblata: **D**esiderium mollire statuit. **Q**uod ubi nō successit: partem copiarū per montē Iouis misit quæ claustra occuparent. Ipse p̄ montem **C**inisiū iter habuit. **D**esiderius ex omni Italia uocatis **L**ongobardis: retinere transitū sperauit. **S**ed ubi iam descendisse Karolū in Italiā: cognouit: misso **A**dalgisio filio & **K**arlomanni uxore cū filiis **V**eronā: remisitq; auxiliū in **P**apiā se recepit: ibiq; obsessus est. **Q**uod audientes **S**pōletani **R**eatiniq; sese beato **P**etro subdiderūt. **H**abita enim fide publica **L**ongobardi Romā ueniebant: et in beati **P**etri **B**asilica capillū barbāq; detonsi. **A**driano pontifici & beato **P**etro: iureiurandi religione adhibita: se suaq; subigebāt. **A**drianus autē **H**ildebrandū in gentē **L**ongobarda nobilissimū: in **S**poleto ducem cōstituit. cuius ducatus a **T**yberi **A**pēninoq; ubi **F**lammineā siue **E**xarchatū **R**auenatē & **P**icēnū disternat. **F**urconenses nūc **A**quilanos **V**aluenses **P**armensesq; **Q**ffreutanos nūc **A**pruinos **M**arfos **R**eatinos **I**nterraminensesq; cōplectebatur. **C**unq; **L**ongobardi cōplures **R**omæ habitare uellēt: sedem eis in **V**aticano concessit. quo & plures postea **L**ongobardi cōfluxerūt. **D**ederūt se beato **P**etro ex **P**icentibus **F**irmani **A**uxiniani

Mandatū pontificis.

Legati ad Desiderium

Cōstantinus sanctorum
ymaginū inimicus.
Classis duorū miliū.

Copiarū in Desiderium
Mōtes Iouis et Cinisi

Desid. Papiæ obsider

Lōngobardi se beato
Petro subigebant.

Spoletanus ducatus.

Lōngobardi Romæ in
Vaticano sederūt.

Kar. Veronā obtinet.

Trāspadanæ ciuitates

Karolus Romā petiit.

Fœdus int̄ Romāos
& Francos.

Donatio confirmat̄.

Donatiōis explicatio.

Desiderius relegat̄

& Anconitani capillū detonsi & iuramēto adacti: sicut de
Spoletanis diximus. Karolus Hildegardā uxorem et filios
ex Francia uocauit in castra. Et relicto in obsidione Papiæ
Bernardo patruale suo cum parte copiarū: ipse Veronam
pressurus p̄fectus est. Nec fuit in deditioe mora. Nā Ber-
tha Karlomanni uxor & filii eius ad Karolū inclinauere. Et
Adelgisius Desiderii filius ad Cōstantinum Imperatorē ab
iit. Transpadanæ ciuitates om̄es Karolo se promiserē. Ob-
sidebatur sexto mense Papiæ: et Karolus ad festū resurrecti
onis Romā petiit. Cui triginta milia iudicū occurrisse Bibli
othecarius scribit: iudices appellans omnes qui sordidiori
bus exercitiis nō essent addicti. Adrianus in scalis Basilicæ
sancti Petri expectauit. Cuius pedes ex osculatus Karolus:
cū eo ad altare perrexit: Ibiq̄ mutuo Karolus & pontifex:
Romani et Franci: sacramento se astrinxerunt amicitie per
petuo seruandæ. Deinde urbem ingressus Karolus: Lateranū
& alias Basilicas inuisit. Et nudius abinde quartus donatio
nem a genitore suo factā Gregorio tertio cōfirmauit. quæ
(ut Bibliothecarius attestatur) alma urbe pridē euerſa: quic
quid Liguria ad Italiae fines habet: continuit. In quo tractu
Corficā insulam ponit. Adiecit Surianū montē Bardonis:
Bercetum loca Lucā inter & Parmam: ad ponti Emiliū per
tinentia. Deinde Parmā atq̄ Regiū. Quæ licet Exarchatus
essent: diū tam̄ in Longobardoz durauerunt potestate. Ma-
tinam Bibliothecarius nō nominat: quia tūc destructa erat
Adiecit Mantuā & Montemilicis. Subiūgit Exarchatum.
Quo uerbo cœtera cōprehendit: quæ ad Rauennam perti
nent. Ponit Venetia atq̄ Histriam. Quarum appellatione
Foroluliensem ducatum cōprehendit. Spoletanū quoq̄ da
catum atq̄ Beneuentanū adiungit. Et hæc om̄ia in donatiō
ne Karoli asserit cōtineri. His gestis Karolus ad Papiam re
uersus: Desideriū in deditioem accepit: eumq̄ Leodiu rele

gauit. Et in Papiâ Mediolanoq; Francos præfecit: qui Longobardos earum regionū usq; ad alpes tendentiū fouerent & in pace retinerent. Beneuentanis quoq; & Forolulianis Longobardis ex sua gente duces reliquit. Vxorem aut Karolomanni et filios secū adduxit in Franciam. Adrianus pace positus: multa in urbe ædificia reparauit. Inter quæ Sabbatinum aqueductū qui ad Ianiculum ducitur: in quo centum foruices reparauit. Eius tempore Tybris magis qm̄ antea unq; inundauit. Et anno sequenti magna fames Romæ fuit: & Adrianus pauperes paut. Karolus interea domitis Saxonibus qui rebellauerant: Heresburgiū ad amnem Hippiā ædificauit: imposito præsidio ad nouas res impediendas. Interim Saraceni in Aquitaniæ finibus cōstituti legatos ad eum misere: opem rogantes aduersus regem suū: cui rebellare statuerant. Ipe coactis magnis exercitibus Pampilonam perrexit: eamq; urbem diu oppugnata cum uicississet solo æquauit. Inde Pyrrheneū transgressus: ad Cesaraugustā peruenit. Tres Saracenoꝝ reges tunc Hyspaniam obtinebant Ibualas: Denizis: & Alarium. Qui diffisi bello cōtendere: muneribus Karolum placauere: citeriori Hyspania sibi dimissa. Atq; ira Vastonia et Hyspania citerior suo Imperio adiecta est. Atq; in Saxones duxit: qui denuo rebellauerāt cū quibus decennio nario euentu decertauit. In quo tempore Britones Galliā habitātes lacessantes magis q; lacessitos prælio superatos sibi federatos reddidit. Aresilius dux Beneuentanus Campaniæ urbes Romanis subiectas a Karolo ammonitus quieuit. Quo Salerni mortuo: filii eius cū Græcis accolis bellum gessere. Quæcunq; enim a Neapoli Græcis tunc subiecta est: & a Siponto nunc Maufredonia quæ etiam Græcoꝝ fuit: utrinq; infero et supero mari ambiunt & ipam Siciliam Imperatores Cōstantinus et Leo de Italia tenebant. Cōstantinus in Bulgaros bellū innouauit. Sed illi

Ka. puinciā cōposuit.

Adrianus urbē reficit.

Tybris inundatio.

Ka. Saxones domauit

Herespurgū ædificat

Saracenoꝝ Legati.

Pampilonā expugnat

Reges Saracenoꝝ Ka
rolum placauere.

Britones Ka. subegit.

Græci in Italia:

Cōstanti. in Bulgaros

Constā lepra periit.
Leo Impr in Syriam.

Iaspidū amator periit

Constantinus VI. Impr

Conciliū Nicenū. II.

Constantini impietas.

Cōiuratio deregitur.

Adultera coronat

Bauarorū dux supatur

Bauarus monachus fit

pacē petierē: quibus facile cōcessit iam morbo implicatus. Intellexerunt illi cur tam benignū Imperatorem inuenissent bellūq; magnis conatibus resumpserūt. In quos ducens Cōstantinus quāuis male sanus ingentem stragem edidit: triumphansq; domū rediit. Exinde morbo elefantiæ periit. Successor eius ac filius Leo quartus expeditionem in Syriā duxit. Sed leuibus factis incursionibus: ubi hostes in se uenturos didicit: domū rediit. flagitiūq; se immerisit. Fuit amator Iaspidum: coronāq; preciosis ornatā lapidibus ex sacratio sanctæ Sophiæ suo capiti imposuit: quæ propter frigiditatem illum ad interitū perduxere. Quo uita functo Hirene uxor & filius Constantinus sextus: alias septimus: Imperiū acceperunt. Et mulier quidem prudentissima & religiosissima fuit. quæ cōcilium secundū in urbe Nicena trecentorū et quinquaginta epōrum congregari curauit. In quo execrantium ymaginū uenerationem perpetuo abdicata est heresis. Sed nō tulit diū Constantinus sanctū matris Imperiū. Hirenem enim ab administratione deiecit: & solus imperans: in paterna flagitiā lapsus est: habens in deliciis. quā plurimos excoecare. Aduersus quem cōiuratio facta est atq; detecta Et Nicephorus Constantini quinti filius: cui parabatur imperium: in carcerem coniectus: lingua & oculis mutilatus est. Constantinus Theodorā Mariæ uxoris cubiculariā ardens ut ea licentius potiretur: uxorem in monasteriū detrusit: & adulterā Imperiali corona decorauit. Interim Karolus Saxo nibus domitis: cum Taxillo Bauarorū dux reconciliatus ab Adriano rebellasset: in eum duxit. Et tripartito exercitu illum inuasit. Territus Taxillo deditiōem fecit: Eudonēq; filium dedit obsidem. Et paulopost cū sperneretur a Frācis cum ipso filio monachus effectus est. Constantinus interim sextus Græcos suos in Italia cōstitutos iussit arma sumere in uicinos. Qui Spoletanū agrum ac Beneuentanū populati

sunt. **Sed** Hildebrandus Spoletanus cū Beneuentanis duci-
 bus in eos delatus: magnā cladem illis inflixit. Et Karolus
 interea **Sclauos** Danubii ripas incolentes una æstate perdo-
 muit: atq; in **Hunos** duxit: melius **Hungaros** appellaueri-
 mus **Hanonias** incolentes. Et paratis in **Austria** nauibus de-
 scendit: eosq; magna cæde superatos in deditiōem accepit.
Hiscq; peractis **Franconiā** inuisit: genitale olim solum. Vbi
 biennio peracto **Theofilacius** & **Stephanus** epi ab **Adri-**
ano missi: **Germanorū** **Francorumq;** episcoporū synodum
 cōgregarunt. In qua heresim **Felicianā** et synodum de yma-
 ginibus deponendis: quā **Græci** falso appellabant **Septini-**
am damnauerunt. **Saxones** interim quibus accepta fide rebel-
 lant: **Ex** quibus **Karolus** triginta milia interfecit: obsidesq;
 duxit in **Franciā**. Per id tempus **Adriano** defuncto **Leo** ter-
 tius creatus est pontifex. Et **Hirone** **Constantini** mater flagi-
 cia filii nō ferens: a ciuibus impulsā **Constantinopolim** redi-
 ens: captum **Impatorem** oculisq; priuatum coniecit in carce-
 rem: qui illic mortuus est. **Turbulentæ** erant tunc res **Impe-**
rii. **Hunū** recēs & **Saxones** diu antea rotiensq; subacti a **Ka-**
rolo defecerāt. Et **Bauari** **Foroluliensibus** **Longobardis** bel-
 lum intulerant. Et **Saraceni** in **Hyspaniis**: hinc **Barchinone**
 inde **Olissiponæ** christianos accolas infestabāt. **Karolus** in
Saxones ducens: filium **Pipinum** misit in **Hungaros**: **Herri-**
chumq; **Francum** **Foroluliensem** ducem a **Banaris** **Italiā** cū
 stodire iussit. Et aduersus **Saracenos** **Aldephonso** **Asturiæ**
 et **Galaciæ** regi auxilia misit. **Pipinus** **Hūgaros** multis præ-
 liis superatos in deditiōem accepit. **Henricus** per **Legatum**
 suum **Rhīngum** gentis **Bauariæ** ducem prælio uictū inter-
 fecit. **Adelphonsus** superatis **Saracenis** **Olissiponem** cepit
Spoliorū partem **Karolo** misit. Et **Zatus** qui p̄ **Saracenis**
Barchinonem tenebat: ad **Karolum** defecit. atq; in hūc mo-
 dum res christianorum leuatae sunt. **Interea** **Leo** tertius dum

Karolus **Sclauos** uicit
Hungaros subegit

Franconiā

Synodus

XXX. milia occidunt
Adriano **Leo** sufficit.

M̄ filium **Impio** deiecit.

Karolus in **Saxones**
Pipinus in **Hungaros**

Bauariæ dux interficit

Leo mutilat & captus.

Miraculum.

Liberatio pontificis.

Leo ad Karolum.

Papae accusatores.

Leo Romam rediit.

Nuncius ex Ierosolimis.

Osceni christiani sunt.

Baleares insulae.

Britania pacatur.

cleri processionem a beato Gregorio institutam Romae peragere: excitato tumultu Pascalis Primicerii & Campuli presbiteri: machinationibus interceptus est: apud sancti Siluestri aedem adeoque male habitus: ut lingua ei praecisa et effossi oculi uiderentur. Nudatus pontificali amictu: multo madens cruore: apud sancti Erasmi monasterium in custodia est habitus. Bibliothecarius asserit eum hoc in loco sermonem uisumque diuino nutu recuperasse: cum linguam et oculos antea perdidisset. Albinus cubicularius nocte concubia custodes fallens: pontificem ad beati Petri Basilicam perduxit. Latuitque pontifex: donec Vinigisus Spolethanorum dux accersitus cum cohorte ad Spoletum eum deduxit: Leonis & Albini paternae domus ab inimicis direptae & destructae sunt. Leo mox ad Karolum properauit qui erat in Saxonia: & pariter Pascalis ac Campuli nuntii accusatores papae eo peruenere. Karolus cum honesto comitatu pontificem Romam remisit. Cui ad portum Milium clerus cum omni populo obuiauit. Ipse uero Karolus aduentu suo in Italiam promisso: conuenit in Aquisgranio. In quo ante omnes monachum audiuit qui a Hierosolymorum patriarcha munuscula quaedam attulerat. Deinde ad Zani Osenlis Hispaniarum urbis praefecti nuntium: qui ipsam dedens urbem: praefectum & Saracenos omnes illam inhabitantes Christianam fidem accepisse renunciauit. Tertio loco Danibelem Michaelis Siciliae praefecti legatum: qui amplissimas pollicitationes ab Irene Imperatrice attulit. Quarto loco Legatos Balearum insulae munera afferentes & gratias agentes pro auxiliis contra Saracenos habitis. Quorum dona cum laetiuulru Karolus accepisset: se & sua eidem dedidit. Ultimo loco Guido pacatam a se Britanniam retulit et spolia in foro collocauit. His actis Karolus per Maguntiacum Noricos atque Hystriam in Forolium uenit. Faruifanosque perna affecit: quorum fraude dux Hericus fuerat occisus. Et insti-

tato nouo duce Ratiennā et deinde Romam petiit. Vbi ex
 ceptus magnis honoribus octaua die populo cleroq; in ba
 silica beati Petri cōuocato: cōsidentibus episcopis Francis
 atq; Italīs de causa pontificis sententiā rogauit. Quorum si
 mul omniū responsio fuit. Sedem apostolicā quæ dei eccle
 siarū caput sit ac magistra a nemine iudicari Quo audito
 pontifex ambonem cōscendens dixit se prædecessorū suorū
 uestigiis insedentem: obiectis falso criminibus postriedie re
 sponfurum. Et mane cōuenientibus cum Karolo & omī po
 pulo prælatīs: pontifex ambone cōscenso: euangelia christi
 cernuus tenuit: & iureiurando affirmauit sese insonrem esse
 Erat is dies ydium decembris: anni salutis octingentesimi.
Inter hæc Pipinus Beneuentanos popularus agros: Romā
 rediit: relicto Vinigesio Spoleitano duce apud Luceriā qui
 Beneuentanos coerceret. Et pontifex leo celebratis solenni
 bus: apud beati Petri reliquias Romani populū scito ac pre
 cibus: Karolum Imperatorem Romanorū declaratum dyade
 mate decorauit: acclamāte ter populo: Karolo Augusto a
 deo coronato magno & pacifico Imperatori uita et uictoria
 Inunxitq; eum pōtifex unacum filio Pipino: quē regem Ita
 liæ declarauit. Et Karolus ad octauā diem Campulū & Pa
 scalem capitis reos damnauit Sed interuentu pontificis rele
 gauit in Franciā: Sunt qui dicūt Leonem Karolo ius dedisse
 pontificum Romanorū episcoporūq; per orbem christianū
 eligendorum: quod nec Bibliothecarius nec Alcuinus nec
Siccardus scriptores habent: Stephanūq; Leonis successo
 rem constat a populo Romano creatū fuisse: Ducentis iā et
 triginta duobusq; annis gens Longobardica maiori Italiæ
 portione potita fuerat. Nec iam aliquid externi præter no
 men retinebat. Et in Etruria quidē Spoleitino Beneuentano
Eporediensi ac Foro Iulienſi ducatibus qui uetusti essent Ita
 li aut Longobardi nō satis erat discernē: Soli apud Regiā

Karolus Romā uenit.

Sñia epōr de pōtific.

Anno salutis DCCC.

Leo Karolū coronauit
Acclamatio populi.

Impris & filii unctio.

Ius eligendi pōtificem
Karolo datū dicitur.

Longobardicū nomen

Ecclesia. s. Pauli. reficit

Pipinus cōtra græcos

Diuisio Imperii.

Dux Beneuentanus.

Veneti neutrales.

Venetoꝝ priuilegium

Papix Mediolaniqu & per Transpadanæ Italiae regiones nutriti: gentis suæ delectum superbe tuebantur Quare neq̃ tutum uidebatur: eicere gentem tam multis Italiae populis sanguine & affinitate cōiunctam: neq̃ humanū delere. **P**lacuit igitur & Imperatori & pontifici Longobardicū ibi nomen remanere: ubi ea gens præcipuā sedem habuisset: **E**xarchatūq̃ et **R**auennatē Romandiolā appellari. **G**ræcos aut̃ **K**arolus bello p̃sequi & Italia eicere cōstituit **R**elicto **P**ipino ad eam rem peragendā. **L**eo Romæ manens ecclesiā sancti **P**auli quæ terremoto corruerat: instaurauit. **P**ipinus frustra obsessa **B**eneuento: ad **T**heate se cōtulit: eamq̃ urbem uī cepit atq̃ incendit. **E**t deinde **O**rtonam atq̃ **L**uceriam in deditiōnem accepit. **H**irene Imperatrix Legatos ad **K**arolū pro pace misit: & **K**arolus ad eam. **I**n **L**uceria uero captus est **G**rimohaldus Beneuentanorū dux. qui ibi **V**inigiſium ualitudine correctum interceperat. **N**ec aliud **P**ipinus cum **G**rimohaldo pepigit: nisi ut relictis oppidis quæ tenebat: **P**apiā migraret: quæ cum **M**ediolano **L**ogobardis dimissa erat. **I**nter **K**arolum & **H**irenem facta est **I**mpii diuisio: **I**taliae partem quæ ad dexteram **N**eapoli: ad sinistra **M**aufredoniam incipiens: supero inferoq̃ mari clauditur: ac **S**iciliā **C**onstantinopolitana tenuit **I**mperatrix. **B**eneuentanus aut̃ gentis Longobardæ dux etſi **G**ræco magis fauebat: neutri **I**mperatorū subditus erat. **P**ariter altera in Italiae parte **V**eneti etſi **G**ræco magis cōsentiebant q̃ Romano: nō tamen in illius om̃imoda potestate erant. **K**arolus occidentale **I**mperiu instaurabat: & **H**irene orientale. **S**ed hanc **N**icephorus **P**atricius dolo captam in **L**esbum insulam relegauit: & occupato **I**mperio pacem cū **K**arolo constituit. **I**n cuius foederibus affirmāt scriptores cautum esse: ut **V**eneta urbs Italiae marittima utrunq̃ reuerita **I**mperatorem propriis uteretur legibus: et sine bello sine pace nullarum partiū censereſ

Inter hæc Karolus nouis præliis rebellantes Saxones domi-
 ros: eos qui **T**ransalbiã incolebant: cum mulieribus et in-
 fantibus in Franciam transtulit. Et **G**otfredus Danorũ Rex
 cum magna classe ad Saxõnum littora concessit. Et pace cũ
Karolo constituta: profugos Germanos quorum motus ti-
 mebantur: ex foedere reddidit. Karolus in Franciam rediit.
 Leo interim Romæ molestos Romanos habebat. Sed au-
 dito miraculo de Christi sanguine quod Mantuæ apparuit
 cuius certitudinem Impator petebat: sumpta occasione pō-
 tifex Mantuam petiit. Et comperta ueritate transiuit ad Ka-
 rolum. Inde q̄ rediens Fortunato patriarchæ Gradenſi: qui
 sibi accõmodissimus fuisset: pallium concessit. Inter hæc A-
 ron Admiratus Saracenorũ cum trecentis milibus in Asiã
 Nicepharõ subiectam duxit. Nicephorus ut pacẽ cõsequẽ-
 retur: trecenta milia aureorũ in annos singulos promissit: &
 Staracionẽ filiũ Imperii cõsortem declarauit. Quĩ rãptã ge-
 nitõris pace multa a Saracenis diuersis in locis accepit inco-
 moda. Karolus audito Fortunato Gradenſi patriarcha qui
 Venetos sibi infideles asseruit: Pipinũ in eos misit. Qui He-
 radiam & Aquilion inuasit: unde multæ nobilium familiæ
 Venetias migrarunt. Vocauit aut̄ ad se filios Karolus mag-
 nus. Et Karolũ ex cõcubina susceptũ natũ maiorem in Scla-
 uos: id est Bohemos ac Polonos ducere iussit: qui uicinos
 Saxones infestabãt: quorũ ille ducem interfecit: et agros po-
 pulatus est. Per hæc tempa Veneti & Palmatæ multis mu-
 neribus Karolo donatis: amicitia cum eo iunxerũt. Sed Ni-
 ceta Patricius a Nicepharo Impatore missus cũ ingenti clas-
 se: eos foedera rãpere: & ad ptes suas redire cõpulsit. Mauri
 inter hæc Corsicã inuasere. Sed dũce Ademaro Genuæ co-
 mite Franco: Pipinus eos plio fudit: in quo Ademarus pu-
 gnans occisus est. Et Karolus p̄ Legatos Nauarros ac Papi

Saxones in Franciã.
Danorũ rex in Saxõn

Miraculũ sanguinẽ xp̄i

Saraceni in Asiã

CCC. milia aureorũ

Karolus in Venetos

Karolus in Bohemos.

Venetoꝝ uarietas.

Nauarrenẽ se dedunt.

Sardiniā & Corsicam
Mauri uexant.

lionenses qui ad infideles defecerant: in deditiōem accepit
Vexarūt & Sardinia atq; Corsicā. Rursus Mauri qui Ter
raconensem puinciam obtinebant: quos Bucaredus Karo-
li legatus pepulit e Corsica. Sardi uero quinq; milia eorum
interiecerunt.

EX LIBRO DVODECIMO.

Anni Venetiarū. cccl.

Saraceni Corsicā.

Veneti subiugant.

Danoꝝ rex occiditur.
Pipinus morit.

Tres Legati.

Vm Karolus Danos per Karolum filiū Roma
no Imperio subiicit: et Saracenos Hispaniam
prementes per alium filium Iudouicum agit
et Saraceni Trafiā uastant: Nicephorus missa
classe Rapuloniā Etruriæ urbem uiribus ac fraude captā:
diripit. Et Niceta Patricius Comaclum inuadir: Venetis ac
Dalmatis adiutis militibus. Sed a Pipini præsidio reiectus
Venetias se recepit. Quæ urbs annis trecentis quinquagin
ta steterat: populo & opibus aucta: Cuius dūces pacem in
ter Græcum & Francum frustra remptauere. Inrerim Sara-
cenī Sardiniam & Corsicā insulas populati: mortales om
nes abegerūt: paucis admodum relictis senibus. Intetea Pi-
pinus cum se a Venetis deceptū intelligeret: bellum in eos
mouit: eosq; terra mariq; inualos sibi subiecit: ut scribit Dy-
aconus Aquilegiensis Paulus. Quidā hanc subiectionem fa
ctam dicunt priori bello: cum Pipinus Herocliam & Equi-
linium cepit. Hoc tempe Karolus Impator intelligens Got-
fridum Regem Danoꝝ Frisōnes inualisse: eisq; prælio supe
ratis centum argenti libras tributū imparasse: aduersus eum
mouens dum apud Halarim fluuiū quo Vigarā ingreditur
die dicta expectat: duos nūcios accepit. Alter Gotfridum
a suo satellite interfectū: alter Pipinum filiū Mediolani de
functū refert. Redeunt Aquilgraniū: tres legationes adiere
Nicephori Impatoris: Ambulathi Saraceni: Hispaniæ re
gis et Heumigi q; patruo Gotfrido successerat Danoꝝ regi

quibus pacem petentibus celeriter annuit: & p. pace Nicephori Legatos Constantinopolim misit. Interim Karolus filius qui Germaniæ limites obseruabat morte subtractus est. Et Nicephorus Impator implicitus bello Bulgarorum multis uictoriis usus: pacem Karoli. accipere differebat. Sed prælio cum eisdem Bulgaris in superiori Mestia commisso: superatus occubuit. Et Stauracius filius secundum aurem in eodem prælio uulneratus Constantinopolim reuersus Imperium assumpsit. Quem tertio Imperii. mense Michael fororius eius deposuit: atque illi successit. Et cum oratoribus Karoli pacem percussit ea conditione: ut Michael orientem cum Constantinopoli: & Karolus occidentem cum Roma haberet. Paulus etiam Hispanias Græco celsisse dicit: et Gotfridus Viterbiensis: Venetiam urbem ea conditioe in Græci partibus mansisse ait: ut immunitatibus pridem a Karolo habitis per Italiam uteretur. Misit autem Karolus Bernardum ex Pipino nepotem ad regendam Italiam: ualio sibi adiuncto alterius Bernardi patruelis: sui filio: qui cognoscentes Sarracenos ex Hispania bipartito exercitu Corsicam atque Sardiniam inuasisse: opem ferentes insularis classem hostilem in Sardinia deleuerunt: alteram fugauerunt. Et Ambulaz Sarracenus Hispaniæ rex: pacem cum Karolo renouauit. Ipse uero Karolus Grimoaldo Beneuentano duci: qui unicus ex Longobardorum reliquiis supererat: imperato tributo uiginti quinque miliu aureorum pacem dedit. Et deinde post legationes Constantinopolim frequenter missas: et deinde receptas in conuentu apud Aquilgraniu habitis: Ludouicum filium Aquitaniæ regem & Imperii Romani consortem assumpsit. Bernardum uero nepotem Italiæ regem appellauit. Inter hæc Sarraceni Karthaginē incolentes: Corsicam inuadentes: dum præda onusti uersus Hispanias nauigant: ab Hermengario comite: qui Maioricam pro Rege Italico gubernabat inuasi: prædam et octo naues cum quingentis captiuis.

Karolus karoli morie

Nicephorus occidit.

Stauracius deponitur

Michael successit.

Diuisio Imperii.

Venetoꝝ priuilegium

Karolus Beneuentano duci pacem dedit.

Ludouicus Imperii cōsors assumitur.

Centumcellas uastant.

Michael superatur
Imperio abdicauit
Leo Impr sufficitur.

Bulgarus superatur.

Karolus magnus obiit
Duo Admirati Sara.

Saracenoꝝ diuisio

Ludouicus Pius Impr

Ludouici filii

Expedicio in Danos.

Padburniū.

amiserunt. Et cum reliqua classe Italiā circumacti: Centūcel
las impetu captas uastauerunt. Er deinde Narbonensis pro
uincia littora populati sunt. Mox Sardinia ingressi: eamq̃
uastantes. Vbi ab Hermegario rursus inuasi multis amissis
nauibus: moesti abierunt. Michael uero Græcus Imperator
cum aliquandiu aduersus Bulgaros prælians superior fuisse:
Postremo apud Andrianopolim: uictus fugatusq̃: copias
atq̃ animū amisit: Constantinopolimq̃ reuersus: mox Impe
rio se abdicauit: Leoq̃ illi successus est Pardi Patricii filius.
qui Cruminū Bulgarorū regem Adrianopoli positū: & in
Constantinopoli arma uertentē eruptione facta circa urbis
moenia interfecit: quæ res orientale Imperiū pacauit. Sed a
pud occidentales Karolus magnus septuagesimo primo æta
tis suæ anno uita excessit. Inter hæc Mahabad Admiratus
Saracenoꝝ Haldelē fratri congressus cū se prælio inferiore
& prope uictū cerneret: in foedus consensit: ut ambo essent
Admirati. Quod primores gentis ægreferentes: in Admira
tus locū quatuor tyrānos creauerunt. Quorū unus Egyptū &
Aphricam occupauit. Duo Hispanias inter se partiti sunt
Quartus Palestinā ac Syriæ loca cepit. Ludouicus autē Im
perator cognomento Pius cognita patris morte Aquisgra
niū uenit: Leonisq̃ Græci Imperatoris Legatos audiuit: pa
cemq̃ cum eo pepigit. Ad quā confirmandam & ipse ora
tores ad Leonem misit: Bernardūq̃ Regem Italiæ ad se uo
cauit. Et Lotharium filiū natu maiorem Bauaris: Pipinū ue
ro alterum filiū Aquitānis gubernatorē dedit. Ipse uero co
mitate Bernardo rege: in Danos ducē statuit: eo q̃ Herol
dū & Tamfredū reges Impio parētes: a filiis Gothfredi re
gno pulsos reducere intēderet. Sed horrida hiems impedi
mēto fuit: pelāgo glācie cōcreto. Hiemauit igit. Padburniū
q̃ est Saxonie ciuitas. Interim Leo primores Romanoꝝq̃
suā in mortē cōspirauerāt supplicio affici curauit. Ideo Ber

nardus rex in Italiã missus: motum qui de ea re timebatut:
 sedauit. Suadentibusq; Sardis pacem cū Abulas Saraceno
Hispaniæ rege iam uita functo constitutã rumpere statuit.
 Quo tempore Leo pontifex apud Bleram ægrotare cœpit
 Et Romani om̃ia ædificia quæ ille pontifex uel cõstuxerat
 uel instaurauerat: inaudita rabiẽ demoliti sunt. Põtifex pau
 lopost obiit: & Stephanus quattus illi suffectus ẽ. Tercio
 mense in Franciã pergens: Ludouicum apud Autelianos in
 unxit & coronauit. Eoq; tempore cum Figuinis Vasconi
 am gubernãs magistratu fuisset amotus: Vascones ab Impe
 rio defecerunt: & pariter Solanus Abioditoz regulus Ger
 manici oceanĩ insulas colens: Gothfredi filiis aduersus He
 roldum regem Danoz Impetio fidelem adherens: Gualco
 nes facile domiti sunt. Maius negociũ cum Danis fuit: Sax
 onibus ægre cum illis pugnantibus. Qui tamẽ postea occa
 sione capta cum Solanio & Gothfredi filiis cõfixerunt. Il
 lisq; prælio fuis: Heroldum in paternũ Daniæ regnũ redu
 xerunt. Ipe uero Ludouicus Britones rebellantes prælio su
 perauit. Et Miormaniũ ducem qui regiũ sibi nomen usutpa
 uerat: in uinculis ad se perductum: capitali supplicio affecit
Habitoq; cõuentu apud Aquisgraniũ legatis Saracenorũ
Cesaraugustam incolentiũ pacem dedit. Oratoribus uero
Græcis qui de rebus Dalmatarum Romanorũq; egerat: cu
 raturum se dixit: ut magistratus urbis satisfacerent. Inretea
Stephanus quartus Romam reuersus obiit. Et Pascalis pri
 mus ei successit ciuis Romanus. qui q; a cetero populoq; Ro
 mano absq; Imperatoris auctoritatẽ præter obseruatam
 diu cõsuerudinẽ electus esset: ad illum scribens suam inno
 centiam: a ceteri populiq; uolentiã purgauit. Ludouicus cun
 cta bene accepit: et pacta prædecessorũ seruati iussit: atq;
 in conuentu apud Aquisgraniũ Lothariũ primo genitum
Imperii cõsortem declarauit: Pipinũq; secundum filium

Leo moritur.
Stephanus surrogat
Ludouicus coronat.

Gualcones uincuntur.
Dani superant.

Britones domant.

Cõuentus Aquisgrani

Stephano q̃rto: Pasca
lis. I. successit.

Purgatio pontificis.

Lotarius Impii cõsors

Aquitaniæ: & Ludouicū tertium Bauariæ reges appellauit
Bernardus interea rex Italiæ a nōnullis ep̄is & magnatibus
deceptus: Imp̄atori rebellans: claustra Italiæ muniuit: & ci
uitatū populos in suū nomen iurare cōpulsit. Sed nihil ualu
ere fatū conarū. Ludouicū enim magnis exercitibus Italiā
perens: mox admissus est. Nobiles Itali p̄ditionis rei iugu
lari sunt. Bernardus uero quīs ad misericordiā cōfugisset:
in Franciā cum ep̄is ductus est: Ibiq; iudicio in Aquisgrani
habiro gladio percussus: et ep̄i synodali decreto depositi per
monasteria relegati sunt. Moxq; ad Britones rebellātes Lu
douicū duxit: Viomarchūq; tyrannū ad regnū aspiran
tem cōgredi ausum in p̄lio interfecit. Quo t̄p̄e Hermengar
da mortua est Imp̄atrix: quæ tres filios reges superstites re
liquit. Tūc quoq; Lyndenutus inferioris Pānoniæ tyrānus
qui superiorē uexabat: bello uictus facta deditiōe: ueniam
impetrauit. Et apud Constantinopolim Leo a Michaele dō
mesticoꝝ comite inrefectus est: Imperiūq; Michaeli per ar
ma cōmissum: anno inclinationis Imp̄ii q̄dringentesimode
cimo. Quo t̄p̄e Imp̄ator Romanus Lothariū filiū Italiæ re
gem cōstituit: Quē Pascalis in Basilica beati Petri punxit:
& Augustū appellauit. Non t̄n satis aliqui obediebāt Im
perio. Vnde Lotharius Papiā ad genitorē se cōtulit: a quo
maiores copias obtinuit. Inrerim Theodorus Prīmicerius
& Leo Nomenclator in patriarchio Hareranensi excoecati
& obruncati sunt. Quod facinus in pontificē relatum est:
& Imp̄atores p̄ uindicta aditi sunt. Illi Legatos misere. qui
triginta ep̄iscopoz coacta synodo per Pascalem: in qua il
le iureiurando purgauit & interfectos absoluit. Rem ur ge
sta erat ad Imp̄atores detulerūt: qui omnia in bonam par
tem acceperē. Bibliothecarius de pietate Ludouici multa di
cens: renunciāsse illum asserit priuilegio de eligendis ep̄is
pis: quod Adrianū Karolo concessisse scripsit. Idē Imp̄ator

Britones domant.

Pannoniæ tyrannus.

Leo Impr gre. occidit

Lotharius Italiæ Rex.

Romanoz cædes.

Synodus.

Renunciatio priuilegii
de eligendis ep̄is.

in lris suis enumerans Imperii terras: in **Tuscia Aretiu** Vo-
 literras **Cusium Florentia Pistoriam**. **Illoc Pisas & Lunam**
 ad Imperiu pertinere dicit. **Coetera** sibi ecclesia videt relin-
 quere. **Perusia et Urbem** veterē in **Etruria**. **Tudertu** in **Um-**
bria: & ultra **Apenninu** **Romandiolā** & **Rauenatem** **Exar-**
chatu **Romanæ** ecclesiæ iuribus ascribit. **Pascali** octauo an-
 no sui pontificatus defuncto: **Eugenius secundus** substitutus
 est: & **Lotharius** in **Italiā** venit: posuitq; **Romæ** magistratū
 qui ius populo dicerent. **Sub Karolo** enim & filiis ac nepo-
 tibus **Romani** uera libertate usi sunt: quā prius perulantissi-
 me usurpauerāt: et deinde ad genitorē rediit: qui p quadra-
 ginta dies ferro atq; igni **Britaniā** deuastauerat. **Et** acceptis
 obsidibus **Rothomagū** perierat. **Vbi Michaelis Græci** Im-
 peratoris oratores audiuit: de cultura ymaginū cōsulentes.
Quos ad Romanū pontificem remisit. **Bulgaros Pannoni-**
am inuadentes repulit: & petentibus pacem dedit. **Sed** uio-
 lantes eam: ac per **Danubiū** & **Tranum** **Sclauos** subigen-
 tes nō facile potuit auertere: cum **Haido** **Aquitaniæ** præfe-
 ctus rebellasset. **Abderamanni**q; **Saracenorū** regis auxilia
 recepisset. **Nec** missi ducēs aduersus eam multum pfererant
Hispaniæ citerioris urbibus ad **Sarracenos** deficientibus.
 et magna classis a **Cesaraugusta** **Haidoni** missa esset auxilio
 duce **Aburmauene** cōsanguineo **Abderamanni** regis. **Ber-**
nardus tamen **Barchilonis** Comes: genere **Gothus**: in fide
 Imperatoris mansit. **Aduersus** quem **Aburmauēnes** et **Ha-**
ido profecti: **Barchimonensem** **Gerundensem**q; agrū cru-
 deliter uastauerūt. **Interim** **Romæ** **Eugenio** papa defuncto:
Valentinus primus suffectus est. **Illiq;** rursus ad trigelimum
 seu quadrigelimum diem decedente: **Gregorius** quarrus ci-
 uis **Romanus** successit. **Et** **Sarraceni** per **Asiam** manentes:
 sacrosancta **Palestinæ** loca fedantes: aditum ad ea **Christi-**
anis præcluserunt. **Et** **Mauri** in **Siciliam** delati: magna

Impii ciuitates i tuscia

Vbris M. e. 8370

Pascalis moriē.

Eugenius. II. surrogat
Romani Magfatus.

Græci ad pō. mittunt

Rebellio multorū.

Eugenius moritur.

Valentinus surrogat.

Gregorius. III. eligit

Saraceni in xpianos.

Mandata Græcorum.

Corpus. s. Marci Venetias.

Imploratio auxiliū.

Corficæ comes.

Saraceni ex Sicilia

Filius p̄ri uincula.

Centūcellensis ciuitas.

Saraceni urbē uastant.

Basilica. s. Pa. cremat
Monasteriū uastatur.

incendia cōmiserunt. Michael Imperator Venetis inhibuit: ne mercimonia occidentis in Asiā perferrent: mādauitq; ut classem in auxilium Siculoꝝ mitterent. Iustinianus Patricia tus ducatum Venetum regebat. Quo regere corpus beati Marci ex Alexandria Venetias translātū est p̄ mercatores qui cōtra edictū illuc nauigauerant. Sed Sarracenis in Sicilia præualentibus: Veneta classis nō congregi ausā re infecta rediit. Abierūt tamen illi præda onusti. Quæ intelligēs Gregorius: ad Ludonicū & Lotharium legatos misit: christianis aduersus Barbaros suppetias petituros. Illi aliam Legationem ad Michaelem Græcū misere: ne cōmunibus iniuriis bellum gereretur. Interea Bonifacius Corficæ comes cū fratre Bertario et aliquibus ex Tuscia classe pata: inter Mticam & Karthaginem extensionē facta: quater cōgressus cū hostibus: maximam cōmisit mortaliū cædem: & prædā ingentem adduxit. Atq; hæc res fuit quæ Saracenos ex Sicilia propemodū subacta in patriam reduxit. Sunt qui dicūt dum hæc aguntur: Lothariū ægreferentem: q; pater Karolū natu minimū: cui postea Caluo fuit cognomentū: in gratia sibi præferret: ip̄i patri uincula indidisse: Interimq; Mauros classe ingenti in Italiā traiecisse: atq; in Centūcellensi portu: quī nūc Fiuitas uetus appellat̄ extensione facta: proximū ip̄m Centūcellēse oppidum uel captū demolitos. Romam duxisse: eaq; positos esse. Sed minime uerū est. Vaticanum suburbium ferro et igne uastauerūt: Basilicā sancti Petri fedauerunt: iniecto igni recta et materiam omnē absumpsere: conatq; sunt urbē expugnare obsessam. Sed Guidone Lōbardia Marchione op̄e ferente: obsidione soluta: inter Apiam Latinam atq; Hostiensem uiam frequentia ædificia & beati Pauli Basilicam igne cremarunt. Et ad saltū Cassinensem delati: sancti Germani oppidū ac celebre monasteriū excident. Et ad Lyrim fluiū descendentes: in mare Tarentum:

& Siciliã inuaserunt. Quo tpe Michael Imperator græcus & Ludouicus Latinus et Gregorius pontifex intra eundem ferme mensem obierunt. Osporci beati Petri sedem accepit. Qui ob deformitatẽ nominis mutare uocabulũ coactus est Sergius appellatus. Hinc mutandorũ nominũ consuetudo sumpta. Inter Frãcos uero propter regni successionẽ ingens odium exarsit. Et in Antiliadorẽsi agro apud Fontanicum fraternæ acies conflixerunt. Ludouico & Karolo fratribus aduersus Lothariũ fratrem cõtendentibus. In quo prælio tanta cædes facta est: quanta unq̃ antea inter Frãcos. Victus Lotharius Aquilgranũ fugit: Atq̃ inde disturbatus: p Lugdunum cum cõiuge & filiis Viennam se cõtulit. Quem etiã illuc fratres insecuti sunt. Ad quos pacandos multi proceres pfecti: Inter quos Gregorius Rauennas archiepiscopus cũ trecentis equitibus perrexit. Qui prius q̃ pax cõcluderet: in secundo prælio apud Lothariũ repertus: cuncta pdidit: et solus ex fuga p lapsus est. Pax postea cõstituta est in hũc modum. Karolo occidentalis pars regni a Britanico oceano usq̃ ad Mosam fluuiũ obuenit: in qua mãneret Francorum nomẽ. Ludouico Germaniã terra cederet usq̃ ad Rheni fluenta & trans Rhenũ quicquid genitor possedisset. Lotharius cum Imperii titulo Romã haberet & Italiã ac puiniciam Romanam: Gallia & Galliarũ ea particula quæ inter Schaldum & Rhenũ fluuios Lothoringiã nomen accepit. Interea Theodosius quẽ Michael cum classe aduersus Saracenos miserat nõ ausus illis congregi: a Venetis sexaginta triremiũ classem obtinuit. Cui cõiunctus: in Saracenos duxit. Alii uelã uentis dedere: Tarentina obsidione soluta. Sed apud Crotoniũ casu magis q̃ consilio Sabas Saracenorũ dux cum christianis cõfligit. Victorq̃ omnes Venetorũ naues cum militibus aut cepit aut merisit. Theodosius cũ paucis Constantinopolim fugit. Elatus uictoria Sabas: in Dal-

Impr Græcus: Ludouicus Latinus: Gregorius pontifex moriunt.

Mutat nom pōtificis.

Fratrum bella.

Lotharius uincitur.

Regni diuisio.

Karolo Francia. Ludouico Germania.

Lotario Imperiũ cessit

Lothoringia.

xpianorũ classis supat

Normani Aquitania
uastarunt.

Karolus Caluus Brito
nes superat.

Impr monachus fit.

Ludouicus obiit.

Karolus coronatur.

Karolus ueneno necat.

Contentio de Impio.

Pontifex capitur.

matiam ducens: Anserense oppidū uicaptū expoliavit. Erocto Veneroꝝ naues mercimoniis onustas a Syria redeuntes: in sinū Tergestino cepit: mortalesq; om̄s trucidauit. Anconam uicaptā spoliaramq; incendit. Interea Normāni quibus Emergis appellatio fuit: duce Mauro eorum rege classe per Ligerim ingressi: Aquitaniā omnē deuastarunt Heriam insulā & monasteria cremauerunt. Burdegalā Sanctonam Engolismam Lemonicos Parisios Turonū Belnacum Noutomagum Aurelianos Pictagosq; populati sunt Karolo Caluo Brironico bello implicito: quod quinque ānis gessit: nō audente illis occurrere. Vicirramē Karolus Britones: et Homeuio primo ac Crispoio deinde eius filio ducibus praelio superatis atq; occisis. Lemonico urbis se regē ungi curauit: & in Franciam rediit. Eoꝝ anno qui fuit a bello Fontanetico quintusdecimus: Lotharius Imperator Impio se abdicauit: & monasticū induit habitum. Ludouicus uero in suo Germanico regno diem obiit. Karolus igit̄ Imperatoris assumpto nomine Romam se cōtulit: & a Iohanne octauo pontifice coronatus illico in Franciā rediit. Vbi compositis rebus: rursus in Italiā rediit. Interea Karolomānus & Karolus Ludouici filii Calui nepotes contractis exercitiibus in Italiā properant. Caluus Veronam petere statuit: Tridentinos salus nepotibus clausurus. Sed apud Mantuam languore detentus: uenenata potione: quam Zedechias Hebreus quo medico utebatur: dedit: mortuus est. Ea re cognita Iohannes pontifex annexus est: ut Ludouicus Calui filius: cui Babbo cognomen fuit: rex Franciā: Impator declararetur. Quidā uero ex nobilitate Romana Karolum tertium Germaniā regem: qui cū fratre Karolomanno exercitū in Italiā ducebat: Imparorem fieri studuerunt: Captum q; pontificem in custodia habuerūt. Ille uero fuga prolapsus: ad Ludouicū Babbum regem in Franciā se cōtulit. Vbi per

annum moratus: et inuncto rege Ludouico a Karolo tertio Romā uocatus rediit. eumq; etiam inunctū Imperii dyademate ornauit. Karolus uero paulopost in Nortmannos duxit: Franciā et Lothoringiā uastantes. Quos a deo pressit ut Rotifredus eorū Rex pace petita: christianū se fieri pmiserit. Quem Impator de baptismatis fonte leuauit. Interim Romanus Iohanne octauo: & paulopost Martino secūdo & Adriano tertio uita functis: Stephanus quintus pontificiū accepit: anno salutis octingentesimo nonagesimo quinto. Huius pontificatus tempore Karolus a regni Franciæ primoribus tanq; inutilis deiectus est: Suffectusq; est illi a Frācis in Romanorū Imperatorem Arnulphus qui dā obscurissimo natus loco. Franciæ autē regno primū Karolus puer cognomine Simplex præfectus. Deinde eo deiecto Roberti quōdam Saxoniæ ducis filius Oddo surrogatus est. Desiit autē in Arnulpho gens Francorum Romanū Imperium possidere: quod annis circiter centū tenuerant. Inter hæc Nortmanni: quos diximus in Aquitania prædatos: trecentarū & sexaginta nauū parata classe Constantinopolim duxere: suburbanisq; illius spoliatis atq; incensis: in mare Britanicū rediere. Paulo ante hæc tempora Saraceni Creta insulam ingressi: ea potiti sunt. Et Anconī usq; Ydruntū loca in Adriaticum uergentia incenderūt. Et Bulgari cū prius scismatici fuissent: catholicā fidem acceperunt. Quorū rex relicto filiiis regno: monachus est effectus. Et Sueropilus Dalmatiæ rex christianā fidem accepit. Adriano secūdo sedente qui apud Cōstantinopolim synodum haberi cūrauit. In qua cū depositus esset Focas Constantinopolitanus patriarcha: nihil factum quod p salute christianorū papa quærebat. sed inueteratum iam Græcis cum catholicis discidiū recruduit. Et eodem tempore classis Veneta e Tarentino sinu Saracenos fudit. Et paulopost Iohannes nonus qui Adriano suc-

Nortmāni xpiani fiūt

Stephanus. V. Anno salutis. DCCCXCV.

Karolus Impio deicit Arnulphus sufficit.

K. Simplex rex Fracie Oddo Saxo rex.

Franci desierūt Ro. Imperium possidere.

Saraceni Cretā capiūt

Bulgari catholici fiūt.

Dalmatiæ xpiani fiunt

Synodus Cōstantiū.

Discidiū cum Græcis Veneti Saracenos.

Synodus.

Gradū oppugnatur.

lex ne Imperatores eligant papam.

Huni in Hungaros.

Longobardi in Rom.

Berengarius Impr.

Guido rex Italiæ.

Hunorum inundatio.

Arnulphus coronatur.

Arnulphus moritur.

Lambertus rex Italiæ.

cesserat: quintam synodū apud Constantinopolim fieri curavit. In qua trecenti & octuagintatres episcopi fuerunt. Sed nihil ibi aduersus Saracenos decretū est. Ob quam rem Saraceni ex Creta digressi: Dalmatiæ ora uastata: ad Gradū urbem usq; populati sunt: cepissentq; urbē: nisi Veneti obsessis opem tulissent. Post hæc Adrianus tertius sacra lege sanxit: ne Imperatoribus ultra liceret pontificū Romanorum electiōi aliquāter se ingerere. At interim Huni Scythica gens: magno numero sinibus egressa: ad con sanguineos Hungaros Pannonias incolentes peruenit. Quos cū mitiores factos reperisset: & primo Bauoros: deinde Hungaros appellatos: propriis expulit sedibus: atq; crudeliter ibi dominata est: crudis & aliquando humanis carnibus uesci solita. Post quorum aduentū paucis annis Arnulpho Imperante Longobardi ea loca incolentes: in quibus nunc Lombardia dicitur: Romanis aduersari cœperūt. Qui Romani nullum ab Arnulpho auxiliū habētes: Berengarium Foro Iulensem ducem Roma oriundū sibi Imperatorem creatūr. Nō tamen concordēs fuere: aliis Guidonem Spoletanū ducem regem Italiæ declarātibus. Huius interim siue Hungari Germaniā Galliamq; populati sunt. Et Guido cum Berengario in Italia confligens: apud Etruscos superatus: in Umbriam se recepit. Berengarius Arnulpho foederatus est: qui sibi auxiliā nō parua transmisit. Sed paruo usui fuerūt: cum ambas partes diuturnitate belli enetuari quærent. Arnulphus in Italiam uenit: & capta Bergamo ciuitate eiusq; Comite Ambrosio suspendio necato: Romam petiit. Et a Formoso papa coronatus rediit in Franciā. Vbi scatenē p omne corpus pediculoꝝ multitudine mortuus est. Et Guidone defuncto: Lambertus filius regnū accepit Italiæ. Bonifacius quintus Formoso successit: qui diebus tm̄ quindecim uixit. Et Stephanus sextus sutor gatus est. Et Ludouicus Arnul

phi filius: eius nom inis tertius a Francis ac Germanis patri
 iurrogatus. Et Lamberto pariter defuncto: **Spoletani** atq;
Etrusci Lothariū sibi filium in regno Italiæ substituerunt: Lu
 douicus dum **Hungaros** domū redeuntes in **Germania** co
 natur opprimere: magnā ab eis cladem accepit: & pacē au
 ro ab eis redemit. Illi in **Græcos** ducentes: multas ciuitates
 occupauere. Et **Bulgaris** prælio superatis: eos sibi tributari
 os fecere. **Transeuntes**q; in Italiā **Berengariū** cum quindecim
 milibus armatorum in **Forolulio** occurrentem bello uic
 tam fugauerūt. **Tarusum** expugnatū diripuerunt. **Er** in **Ve**
netos ducentes: **Ciuitatem** nouā incenderunt. **Equiliū** caput
 aggeris **Cluciam**q; populati sunt. Et in riuum altū irrumpe
 re conati: plures dies assumptere. Postremo uictoriam non
 sperantes: in agrum **Paduanū** duxere. Quo ex loco accep
 ta pecunia & obsidibus a **Berengario** Italia excesserūt. A
 pud **Græcos** aut **Constantino** puero qui fuit **Leonis** filius:
 orientalis Imperiū tenente: quidā nomine & origine **Roma**
nus: quem **Leo** classis præfectū instituerat: pueri tutelam pri
 mo deinde **Imperium** per arma dolumq; occupauit. **Qui** cū
Calabri & **Apuli** parere recusarent: **Sarracenos** ex **Africa**
 in eos uocauit. **Qui** nō solum **Calabros** & **Apulos**: sed **Lu**
canos **Salentinos** **Campanos**q; uastauere: & usq; ad uicina
 urbis **Romæ** loca populati sunt. **Iohānes** uero decimus pō
 tifex **Romanus** **Toxiguiano** **Romandiolæ** oppido natus
Romæ timens: **Alberigū** **Erruriæ** **Marchionem**: quē aliqui
 fratrem suū fuisse affirmāt: in auxilium accersiuit. **Qui** habi
 to **Romæ** delectu cum **Saracenis** conflixit: eosq; urbis fini
 bus pepulit: usq; ad **Lyrim** fluuium persecutus. **Qui** magna
 clade accepta: montis **Gargani** arcem munerūt: **Ibiq;** se re
 ceperunt: Italiā uexantes. **Sed** **Albericus** per ingritudi
 nem **Romæ** pellitur: et apud **Ortam** **Erruriæ** oppidū se reci
 piens: in ultionem **Romanorū** **Hungaros** inuitauit in Italiā

Ludouicus supatur.

Bulgarī superantur.

Berengarius fugatur.

Prouinciam uastatur.

Constantinus Impr græ.
Ro. Impium occupat.

Saracenoꝝ uastatio.

Io. X. pontifex.

Alberigus Marchio.

Arx montis Gargani

Hungari uocantur

Tuscia uastatur.

Infoelix Italia.

Italiae uastatio.

Ludouicus Bosonis.

Berengarius. II.

LV. anni inter Beregarium & Ottonem.

Sex Imperatores siue reges Italici

Corradus austriæ dux

Ludouicus excoecatur
Alamania uastatur.

Qui raptis cum Berengario foederibus habitis: non in Romanos quos offendere Albericus cupiebat: sed in Tuscos quos saluos esse uolebat: copias duxerunt: maribus ac foeminis asportatis. Et aliqñdũ per singulos postea annos reuersi: siquid reliquũ erat abraferunt. Itaq; infoelix Italia a Tyberis in Calabros & ab Aterno fluuio: qui nũc Piscaria dicitur: in Salentinos & Tarentinũ sinum a Saracenis uastabatur. & ab eisde fluminibus ad alpes Hungari diripiebant. Nã Berengarius eã solũ partẽ Italiae tuebat quã nunc Lombardia uocatur. Inter hæc Ludouicus Bosonis puincia Romanæ & Burgundia regis filius: per Taurinos saltus Italiam est ingressus. Quem Berengarius secundo praelio superato captum & ea conditione dimisit: ut nunq; ultra Italiam cum exercitu ingrederetur. Nominauimus secundũ Berengarium non tradita morte primi: quia nihil de ea apud scriptores inuenimus. Id aut̃ compertũ est: a Berengarii primi initio ad Ottonis primi ex Germanis legitimi Imperatoris coronationem: a Iohanne duodecimo pontifice factam annos quinquagintaquinque intercessisse. Qui Otto Beregarium tertium in Lombardia regnare permissum postea in exilium egit. Et sex siue Imperatores siue reges Italia oriundos Italici habuerunt: Tres Berengarios: Guidonem Lothariũ & Albertum. Inter quos Rodolphus Burgundus: et Ygo Arelatensis regnauerunt. Interea Ludouico apud Germanos Francoꝝ Imperatori defuncto: successor Corradus Austriae dux fuerat declaratus: Et Ludouicus Bosonis Burgundio contra iusiurandum Berengario secundo praestitũ: per Tridentinos Italiam ingressus Veronam cepit. Vbi a Berengario captus excoecatusq; abire permissus est. Berengarius cum Hungaris pacem firmauit. Qui Alamaniã denuo populati sunt. Et Romani Alberti Spoletani regis auxilio freti: Ortanum obsidentes oppidũ: Albericum illic Marchionẽ ce-

pere: suppliciuꝝ de eo sumplere. **S**araceni uero **G**arganũ tenentes: **B**eneuentum obsidione captum incenderũt: **R**omanorumq; fines inuaserunt. **Q**ui (**G**uidone quodã duce) eos represserũt. **A**deoq; **I**talis animi defecere: ut in pluribus oppidis. **S**araceni simul & **I**tali habitarent. **S**ed **G**uido pulsus Saracenis in urbem regressus: **I**ohãnem pontificem decimũ de se ac **R**omanis optime meritũ: interfecit. **Q**ui **L**eo sextus surrogatus est. **E**t illi ad sex menses defuncto: **S**tephanus sextus: siue (ut alii uolunt) septimus successit. **I**nterea **H**ungari **A**lamaniã **A**lsatiã **S**axoniãq; populantes: ab **H**enrico **G**ermaniã rege apud **M**orespurgam magna clade afflicti sunt. **E**t **R**udolphus **B**urgundionũ rex aduersus **B**erengarium secundũ in **I**taliã uenit: eumq; fanore proditorum regno pepulit: **I**n cuius locũ tribus annis regnauit. **D**einde **H**ungari ad quos **B**erengarius cõfugerat **S**alardo duce in **I**taliã ueniẽtes: **P**apiã uicã captã: ferro & igne magna ex parte uastarunt. **I**tali autẽ quos **R**odolphus nõ satis tueretur **V**gonẽ **A**relatensem comitẽ in **I**taliã uocauerunt. **Q**ui cedens absq; contentiõẽ **R**odolphus: in **B**urgundiã se recepit. **V**go uero suspectos habens qui se uocauerant: multos in exiliũ misit. **Q**ui ad **A**rnoldum **B**auarorũ ducem cõfugientes: illum in **I**taliã duxerunt. **E**t **V**eronenses eum intra moenia receptum: regem **I**taliã uocauerunt. **V**go copias aduersus eum duxit: & prælio cõmissio uictor euasit: **V**eronãq; recepit **B**erengario secundo apud **H**ungaros: siue (ut alii uolũt) **B**auaros defuncto. **B**erengarius tertius primi **B**erengarii ex filia nepos in **I**taliã uenit: **A**nno christi noningentesimo trigesimo quinto: temporibus **S**tephani: siue (ut alii uolũt) **I**ohannis undecimi papæ. **Q**uo tempore **S**araceni **A**fricã incolentes: omnẽ **E**truriã orãẽ maritimã populati sunt. **E**t **G**enuã circumacti urbem grauiq; obsidione pressam ceperunt: omnibus qui arma induerant trucidatis: **I**mpuberibus

Saraceni & Itali simul

Io. X. occiditur

Leo. VI. surrogat.

Stephanus. VII.

Hungari ceduntur

Berengarius pellitur

Hungari Papiã uastat

Vgo Arelatensis.

Arnoldus Bauarus.

Ab Vgone supatur.

Berengar. III. in Italiã.

Saraceni in Etruria

Leo. VII. pontifex.

Henricus rex obiit.

Otto successit.

Berengarius in Sueuiā.

Agapitus. II.

Ygo obiit.

Henricus Bauariæ dux.

Agrū populatus est.

Taxis in Italiā.

Albertus rex Italiæ.

Otto in Italiā.

ac mulieribus classe abductis: qui breui postea reducti sunt
Hoc tempore Stephano mortuo: & paulo post Iohāne un-
decimo: Leo septimus surrogatus est: & tertio eius pontifi-
catus anno: Henricus Germaniæ Rex obiit. Cui successit in
regno atq; Imperio Otto filius Mathildæ susceptus Theo-
derici Saxoniarum regis filia. Quo regnante Hungaros Sax-
ones inuadentes: Saxones ipsi uictos pepulere. Et Berenga-
rius Italiā ingressus: ut primū Ygonem aduersus se ueniē-
tem intellexit: retrocedēs abiit in Sueuiā. Interim magna
fames uexauit Italiā. Et Agapito secūdo post Martinum
tertium in papam assumpto: Berengarius cum maioribus co-
piis rediit in Italiā. Ad quem mitrens Ygo: pacem cū eo
pepigit: ea lege: ut se Italia excedente Lotharius filius et Be-
rengarius Italiæ Reges appellati: æquo iure omnia admini-
strarent. Viguitq; aliquot annis solo nomine consortium:
quod Berengarius acri uir ingenio: Lothariū spreuit: apud
Papiam cum uxore Alundā nobili ac famosissima muliere
se continentem. Ygo apud Arelatum paulo post obiit. Et
Henricus Bauariæ dux Aquileia capta: in alias urbes duce-
bat. cum Hūgari Italiā inuasuri Iustinopolim petiere. quos
Henricus progredi molientes duobus præliis superatos: in
Hungariam repulit. Ipse uero omnem agrum ab Aquileia
usq; Papiam populatus est. Ibiq; nauibus cōscensis in agrū
Paduanum rediit: Berengarium cōtra se uenientem timens:
& deinde in Austriam se recepit. Taxis uero Rex Hunga-
riæ in Italiā cum exercitū irrupit. Quem Berengarius pe-
cunia placatū remisit. Et Lotharius solo nomine Rex defun-
ctus est. Cuius uxorem Alundam: ne cui nuberet Papiæq;
dotalem traderet: in carcerem trudit. & se Imperatorem ap-
pellans: Albertum filium regem Italiæ nūcupauit. Interim
Agapitus pōtifex & multi Italiæ proceres: Ottonem in Ita-
liā uocauerūt. Qui per Forum Iulii cum quinquaginta ar-

matorum milibus ingressus: Berengariū & Albertum regno Italiæ deturbauit. Alundam Lotbarii relictam ex carcere eductam: uxorem duxit. Berengatio & Alberto superatis ueniam dedit: Lombardiamq; omnē. Aquileia & Veronā: excepta; gubernandam permisit. Et in Germaniā reuersus: ex Alunda uxore filiam suscepit: cui Ottoni postea secundo fuit appellatio. Rebellaerant interim Ludouico Regi Franciæ multi proceres: inter quos Vgo magnus Parisiensis comes Ottonis sororius. Aduersus quos Otto uiginti legiones duxit: Ludouicūq; regnū restituit: Albertus Berengarii filius apud Rauennam cōstitutus: Comaclesiam nauigio mercatores Veneros infestauit. Veneti classe parata: Comaclum captum incenderunt. Interim Agapito defuncto Romano pontifice: Albricus quidā ciuis Romanus potentissimus per uim & factionem Ostauianū filium suum: pontificem creati obtinuit. Qui Iohannes duodecimus est appellatus: uitæ parum laudabilis. Venationi enim & libidinibus erar deditus. Romæ tunc duo Cōsules erant: ex nobilitate animi: & præfectus unus pariter nobilis: qui populi ius dicebat. Ex plebe autē duodecim decuriones eligebantur: qui uicem Senatus renebant. Romanis autem obediabant uicinæ Etruriæ oppida: intra Urbeuetanum Tudertinumq; agrum: & quicquid a Neapoli Beneuentōq; & a Maris Rheatinisq; ad urbem spectant. Uteriora partim Græci: partim Sarraceni tenebant. Picenum & Spoletanum agrum incertum est quis tunc regeret. Berengarius cū filio Lombardiam & Romandiolam tenebat. Otto rebus Franciæ ordinatis: Boleslaum Bohemorum Regem domuit: & Vgonem Comitem Parisiensem cōpescuit. Aduersus Hungaros Germaniā uastantes pluribus diebus decertauit solis noctibus prælio intermisso: Eosq; tandem ad internicionem deleuit. Tres in eo prælio capri reguli: in potestatem

inueniuntur in eod. T. 1. p. 100. m. 10. 11.

Edictum.

Otto. II.

Incolunt in eod. T. 1. p. 100. m. 10. 11.

XX legiones. Et O.

Incolunt in eod. T. 1. p. 100. m. 10. 11.

Io. XII. p uim creatur: uitæ parū laudabilis.

XII. decuriones.

Incolunt in eod. T. 1. p. 100. m. 10. 11.

Boleslaus rex domat.

Hungari delentur.

Tres reguli necantur.

Cardinales mutilantur.

Otto Berengarium cum filio relegauit.

Otto Iohannem monet.

Io. XII. priuatur.

Leo. VIII. eligitur.

Ottonis uici sunt perducti. Quos Germani laqueo suspensos prohibente Imperatore necauerunt. Ad quem tot uictoriis gloriosum duo Cardinales litteras miserunt: orantes: ut Romanam ecclesiam a duersus Iohannem: & Italiam aduersus Berengarium liberaret. Moturus Germania Imperator: filium ex Alunda Ottonem apud Aquisgranum Germaniae regem coronauit. Iohanes duodecimus Cardinales qui Ottonem uocauerunt comprehendit: & alteri nasum: alteri manum amputauit. Otto Italiam ingressus: Berengarium et Albertum filium in potestatem accepit: & alterum Constantinopolim: alterum in Austriam relegauit. Ambo uitam in squalore finierunt.

EX LIBRO DECIMOTERTIO.

Ottonem Romam petentem: a Iohanne pontifice duodecimo honorificentissime susceptum: coronatumque quidam tradunt. Alii a Leone octauo. Quorum opinionem in decretis secutus est Gracianus. Priorem sententiam Sicardus & Cusentinus probant. Lateranensis autem bibliothecarius Iohannis tempore Ottonem uenisse Romam dicit. & quibus Imperatorem appellat: quisquis eum dyademate ornauerit: subicit. Insti- tit apud Iohannem Otto multis uerbis: ut a flagitiis temperans: uitam pontifici dignam duceret. Cunctus ille obandiret: archiepiscopos & episcopos Italiae conuocari curauit: coram quibus pontifex argueretur. Sed pertinax in turpitudine Iohanes: Romam fugiens: in montibus delituit. Populus ac clerus Leonem Romanum ciuem & Lateranensis ecclesiae Scriuarium: qui fuit eius nominis octauus: in pontificem elegit: & Otto confirmauit: atque ad Spoletum se transtulit. Sed populus Romanus a consanguineis Iohannis instigatus: electo Leone: Iohannem reuocauit. Leo ad Ottonem

Imperatorem cōfugit. **Quem** dum reducere etiā per armia
Otto p̄parat. **Iohannes** post paucos menses q̄ rediret Ro
 mæ obiit. **Quidam** in adulterio deprehensum fuisse confos
 sum tradunt. **Romani** **Benedictum** dyaconū surrogari ab
 Imperatore petierunt. **Er** cum ille recūlasset: nihilominus in
 beati **Petri** sede p̄ pontifice locauerūt. **Indignatus** ea re Im
 perator: arma in Romanos mouit. **Quos** magnis cladibus
 affectos **Benedictū** dedere: & **Leonem** p̄ p̄sule recipere
 coegit: atq; in Germaniam rediit. **Benedictus** apud **Haus**
 purgam relegatus: paucos post menses obiit. **Et Leo** ad rer
 tium mensem sup̄stes fuit. **Infra** quod tempus tradunt **Mar**
 tinus **Cusensis** & nōnulli alii: **Leonem** ip̄m, clero & populo
 Romano eligendi pontificis auctoritatem abrogasse: & in
 Imperatorem r̄astulisse. **Sed** **Leoni** defuncto: a clero popu
 loq; Romano **Iohānes** tertiusdecimus surrogatus est. **Hūc**
 Romani persecuti sunt: **Dederunt**q; operam: ut **Iofredus** in
 Campania comes armatis stipatus: eum in **Hareranēsi** patri
 archiō caperet: & in **Adriani** molē atq; inde in **Campaniā**
 perduceret. **Sed** cū **Iofredus** & unicus eius filius a **Iohanne**
 Capuano principe trucidati essent: **Iohānes** pontifex ad unū
 decimum mensem suæ calamitatis **Romam** rediit. **Et Otto**
 his cognitis cum filio paratissimū exercitum ex **Germania**
 ad urbē reduxit: **Consules**q; ac p̄fectū cum decurionibus
 in carcerem cōiecit: qui capturæ pontificis causa fuerāt. **Con**
 sules in **Germania** deportati sūt. **Decuriones** eleuatione sus
 pensis: laqueo necati. **Petrus** p̄fectus ludibrio p̄ urbis pla
 teas, compitaq; tractus ac flagellatus: & deinde in **Germa**
 niam deportatus est. **Inter** hæc **Sclauī** qui sub **Adriano** **Se**
 cundo et **Sueropilo** **Dalmatiæ** rege christiani facti sunt: **Sa**
 racenos magna occisione facta ex monte **Gargano** pepule
 runt: & magnā eorū partē Italiā eiecerunt. **Quorū** reliqui
 as **Hungari** postea cōfecerunt: & orā omnem a Saracenis

Io. pont. moritur.

Discidium.

Leo pont. recipitur.
 Benedictus relegatur.

Præs eligēdi pontificē
 transferr̄ in Impatorē.
 Io. XIII. pontifex.

Moles Adriani.

Io. pōti. Romā rediit.

Sclauī xp̄iani fiunt &
 Saracenos pellunt

Consencia incendit.

Otto iunior.

Otto. II. coronat.

Otto. I. in Viēna: et Io
XIII. Romæ obiit.

Benedictus. VI. pōti.

Bonifacius. VI.

Otto. II. in Banarōs.

Otto in Franciam.

libertatam Græcis redimentibus reliquerūt. Sed dum Iohānes tertiusdecimus in carcere agit: Saraceni ex Africa in Calabriam delati: Consenciam primariā urbem ui captā incendunt: sicut archiepiscopus eius urbis scribit. Candulphus aut Capuzæ princeps Iohannis frater: qui Iofridū interfecit: Impetatori suavit ut exercitū in Calabriam mitteret. Missus est Otto filius. Ad cuius aduentū Saraceni Italiam reliquerunt. Confluxit ergo cū Græcis pluribus in locis Otto iunior cum Saracenis cōfoederati: cōtra Impatorem fuissent: quos multifariam afflixit: atq; pene omni Galabria Apuliaq; eiecit. Sunt qui dicūt idcirco Ottonem Græcos persecutum: quia Nicephorus eorum Impator filiam suā sibi desponsatam tradere nōluerit: ac propterea græcos eū interfecisse: et Iohanni filio Impetiū demandasse. Nec dubiū est quin Otto secundus postea Theophaniā Iohannis Imperatoris Græci sororem in matrimonū acceperit: quā Iohannes tertiusdecimus simul cum uīro in Latēranensī patriarchio coronauit. Pater enim consortem Imperii filiū esse uoluit. In qua solennitate Campana ecclesia metropolitana effecta est. Et Imperatores in Germania rediere. Pauloq; post Otto primus in Vienna Austrasiotum obiit. Et Iohānes tertiusdecimus Romæ. Cui Bonum secundū nōnulli successisse tradūt. Bibliothecarius p̄ bono Benedictū ponit: eius nominis sextum: qui a Cincio ciue Romano in castellū sancti Angeli trusus: uitam ibi finiuit. Suffectum Bonifaciū septimum ciuem Romanū: tanq̄ minus canonicē electū Romani quartodecimō mense: Constantinopolim relegatunt. Successit Benedictus septimus. Quo tempore Otto secundus Henricum Bauatorum ducem sibi rebellem domuit. Interim Lotharius Rex Francorum Lothoringiā Romani Imperii p̄uinciā occupauit. Et Aquisgranensem agrum populatus est. Ob quā rem Otto Impetator Franciam ingressus

Laudunensium Suesionumq; uastatis agris: Parisiorum sub
urbia incendit. **R**ediens tamen apud **A**nxonam fluum
dum traicit: accepit incommo dum: pluribus ab insequenti
multitudine interfectis. **A**nterea **B**asilius **C**onstantinusq; **C**o
stantinopolitani Imperatores: **I**ohanni genitori defuncto
suffecti: **S**yriam primo populati: **C**retam pulsis **S**aracenis
receperant: **E**t in **I**taliam pfecti: cōductis mercede quos ex
Creta pepulebant **S**aracenis: **M**atherā urbem de **A**pulis de
struxerunt: puinciamq; illam cum **C**alabria facile in dediti
onem acceperūt. **Q**uibus cognitis **O**tto: cum cōiuge in **I**ta
liam uenit. et deinde classe delatus **D**almatia uastata **R**omā
petiit: coactisq; maximis copiis: apud **B**asentellum cū græ
cis **I**mperatoribus cōfligit: & pene ad internitiōem amisso
exercitu superatus: turpi fuga in scapham cōscendit: et a pir
ratis ignorantibus quis esset captus: et in **S**iciliā perductus
est. **U**biq; cognitus promissa pecunia liberatus est: & a **S**icu
lis **R**omā remissus: de piratis supplicium sumptū: **O**tto cū
in **R**omanos qui primi ex prælio fugerant ulcisci non aude
ret: in **B**eneuentanos paris culpæ reos excanduit: eamq; ur
bem incendit: asportatis exinde **B**artholomei apostoli reli
quiis: & i **I**nsula **R**omæ collocatis: quæ primo **I**ouis hostia
Lycæonia dicta est. **E**t ipse **R**omæ obiit: apud basilicam bea
ti **P**etri sepultus. **B**onifacius septimus quem **C**ōstantinopo
lim relegatum diximus: genitoris **F**errucii potētia in urbem
rediit: & **I**ohānem quartum decimū cepit: & in castelio san
cti **A**ngeli interfecit. **I**pse uero in sua sede repositus: undeci
mo intrusionis mēse apoplexi suffocatus est. **P**roceres **R**o
mani **O**ttone mortuo: q; **R**omæ frequētes erāt: alii **O**ttone
tertiū secūdi filiū **G**ermāniæ regē: alii **H**enicū **B**auariæ du
cem primi **O**ttonis ex frē nepotē **I**mpatorē poscebāt. **S**ed
cū **C**rescenciū **N**umentanū et alios quosdā **I**talos ad resumē
dum **I**mpium nitentes cernerent: oēs in **O**ttone consensere.

Syría populatur.

Mathera destruitur.

Otto a græcis supat.

Beneuentū incendit.

Otto **R**omæ obiit.

Pontifex suffocatur.

Dissentio in eligendo.

Otto. III. eligitur.

Bonifacio. VII. Iohan-
nes. XV. successit.

Iohannes. XV. morit'
Gregorius V. sufficit'
Crescencius Cōsul Ro.
Io. XVII. antipapa.

Castellū Crescencii.
Impr urbem recepit.

Gregorius. V. legem
de Impris electiōe san-
xiuit: anno xpi. MIL.

Qui prius q̄ Romam peteret: ad cōponendas res Germa-
nicas undecim assumpsit annos. Interim Bonifacio septimo
Iohannes quintusdecimus Romanus patre Leone presbyte
ro successit. Quis tempore Crescencius se Consulem prae-
rens: urbis dominiū cepit: patumq̄ obtemperantem ponti-
ficem male tractauit. Ille indignatus in Erruriam fugies: Ot-
tonem in auxilio accersiuit. Sed Crescencius missis ad eum
agnatis & amicis qui remanserant in urbe: multa pmittens
redire suasil. Venienti cum Senatu & magistratibus occur-
rit: pedesq̄ osculatus est. Sed uenit paulopost Otto: & a
Crescencio coeterisq̄ Romanis obediēter receptus est. Ob-
iit interim Iohānes quintusdecimus: & Gregorius quintus
Ottonis consanguineus ipso iubente Imperatore assumptus
est. Sed cum abiisset in Germaniā: ad Imperatorē transiit.
Romani Crescencium Consulem creauere: permitta sumina
potestate. Is Iohānem quendam Gracū episcopum Placen-
tinum litteris ornatissimū & pecuniis affluentem pōtificem
declarauit. Cuius nomen aliqui supprimunt: aliqui sextūde-
cimum seu septimumdecimū uocant. Crescencius muros ur-
bis portasq̄ muniuit: & molem Adriani magno pere forti-
ficauit. Vnde postea castellum Crescencii appellatū est. Sed
cum Imperator cum exercitu Romā uenisset: urbemq̄ obse-
disset: populus ad misericordiam cōfugit. Germanosq̄ pa-
tentibus portis admisit. Crescencius & Iohānes cōsilio ino-
pes in arce sancti Angeli se abdiderunt. Quos ui capi non
possent: dolo deprehensi sunt. Nam spe salutis data: cū am-
bo ad Imperatorem se cōferrent in itinere intercepti: Crescen-
cius cōfossus est: & Iohannes oculis orbatus. Tunc Gre-
gorius quintus post undecimū mēsem suae fugae restitutus:
sanctionē de Imperatoris electiōe fecit: anno xpi Millelimo-
secūdo: quā hucusq̄ per annos supra quadringentos serua-
tam uidemus: Solis licere Germanis principē deligere: qui

Cæsar & Romanorū rex appellatus: si a Romano pontifice confirmetur Imperator et Augustus nominetur. Electores sex cōstituti sunt omnibus notī. quibus additus est septimus rex Bohemiæ. Gregorio defuncto Tholomeus Sergium tertium suffectū tradit. Alii Iohānem decimumseptimū ponunt. Quo ad decimū mensem mortuo: Siluester secundus surrogatus est natione Aquitanus: qui tūc erat Rauennæ archiepiscopus. Eo defuncto Iohannes decimus octauus successit. Et huic decedēti suffectus est Sergius quartus Romanus. Quo tempore magna fames afflixit Irāliam. Et Michael Cathalaicus apud Cōstantinopolim imperabat: Calabriam & Apuliam de Italia tenens. Siciliā Saraceni p̄mebant Et Guilelmus Nortmannus: cognomen Herabac Etruriæ partem & omnē Romandiolam possidebat: quem a comitibus Romādiolæ originem duxisse tradit Consentinus archiepiscopus. Tā credo bis seni liberi fuerunt. Saruus Gotfredus Drogo Tancredus Vilelmus cognomine Ferrabac Gunfredus Malegerius Robertus cognomēro Guistardus Rogerus Alberedus Gottifredus & Humētinus Ferrabac cum Capuano et Salernitano principibus fœdere icto. Malochium quoq; Græcum p̄ Imperatōre Calabriā & Apuliam gubernantem in societatem traxit: expeditionemq; in Siciliam illi suasilit: pactione adhibita: ut quadrifariam omnia capta diuiderentur. Profecti duces pulsis Saracenis Sicilia potiti sunt. Sed Malochus prædam inæqualiter diuidens: Siciliam pro Imperatore retinuit. Dissimulauit iniuriam Ferrabac. Et longo itinere in Apuliam ducens: Melphiam circumfedit: & in deditiōnem accepit: Occurrentemq; Malochum prælio superatum fugauit: & magna Apuliæ parte potitus est. Obeunti Gregorio papa: Sergius qui et Benedictus Octauus Tusculanus successit. Rediitq; tunc in Irāliam Otto: & Romæ mortuus est. Cadauer eius

Electores sex: quibus additur rex Bohemiæ.

Io. XVII. pontifex. Siluester, II. pōtifex.

Iohannes, XVIII. Sergius, III. pōtifex.

Saraceni Siciliā p̄mūr Guilelmi origo.

Saraceni ex Sicilia

Gregorio Sergius octauus successit.

Otto, III. Rōæ morit̄

Prima electio Electorum
H. Bavarie dux Imperator

Saraceni Capuam.

Saraceni repelluntur.

Hierosolima capit.

Progo Apulie dominus.

Henricus coronatur.

Troia urbs erigitur.

Henrici sanctitas.

Stephanus Hungarie
rex christianus fit.

in Germaniam reportatum ferunt: nemeno a Romanis necatum. **G**ermani Electores tunc primū anno incarnationis tertio supra Milleſimū concessio iuri innitentes: **H**enicū Bavarie ducem **C**æsarem declararūt. **Q**ui annis duodecim suum in Italiam distulit aduentum: in **G**alliis occupatus. Interim **S**araceni **C**apuam ceperūt: & **B**arum obsederunt. **B**arenſibus fame laborātibz: **V**eneri annonā importauere. **N**ec tamē soluta obſidio est. **S**ed paulo post **G**ræci simul & **V**eneri classe cōiuncta **S**aracenos ip̄os multis occisibz repulerūt. **O**ctavo circiter et millēſimo anno post christi ortū. Sequēti anno **T**urci **H**ierosolima capta: a dominici sepulchri: ecclesiarum q̄: montis **S**yon: et **B**ethlehem uiolatione diuino munere temperarūt. **A**driēſis populus **V**eneroz fines uāstauit. **S**ed apud **L**auiretum cōſlictus: ad eam inopiā perductus est: de qua postea nunq̄ leuari potuit. **C**omiti **G**uilelmo **N**ormāno defuncto: **P**rogo frater in **A**pulia successit. **Q**uem missus ab **I**mpatore græco **M**el primō impetu penē expulit. **S**ed instaurato exercitu: superatis græcis amissa recuperauit. **H**enicus **R**omā ueniens: a **S**tephano octauo **I**mperator appellatus coronatusq̄ est. **E**t **C**apuā ducens: **S**aracenos inde expulit. **B**ubaganūq̄ **M**eli suffectum quia **S**aracenis fauerat: bello acerrimo est inſecutus. **B**rexerat per id tps **B**ubaganus in **A**pulie finibus **T**roia urbem a fundamētis in loco cui castra **H**anibal̄is prius appellatio fuit: eāq̄ **G**ræcis habitatoribus adimpleuit. **M**oxq̄ ad eā nouam urbem **H**enicus adiuuit castra: dedentesq̄ se ciues benigne excepit. **L**audat hic **H**enicus: q̄ cū **S**imegunda uxore sua castitate seruauerit & continentia. **C**uius suasionē **S**tephanus **H**ungarie rex cū populo sibi subiecto xpi fidē accepit. **F**erturq̄ & ip̄m **I**mpatorem & **S**imegundā miraculis clarere. **H**uius **H**enic̄i tpe **F**lorētini **F**esulas cepere: ex cuius populo ac ruinis aduēti sunt. **O**biit autē **H**enicus anno quarto &

uigesimo supra **M**illesimū nostræ salutis. **E**oq̃ anno Micha
 el cognomento **A**rtheuarcus: uel (ut alii uolūt) **C**athalaicus:
Græcoꝝ Imperio potitus est. Et **S**tephano octauo pontifi
 ci defuncto: successit frater suus **I**ohannes: eius nōis undeuī
 gesimus: quem alii ep̃m **P**ortuensem: alii laicū fuisse tradūt.
Et in **G**ermania **C**orradus **S**ueuus: qui apud **H**enicū ordi
 nes duxerat: **C**æsar electus est. **T**ūc multi in Italia uel popu
 li uel principes: in libertatē se erexere. **V**enit aut̃ **C**orradus
 cum ualido exercitu: **M**ediolanūq̃ obsedit. suburbia incen
 dit eo proposito: ut urbem quoq̃ rebellem igne cremaret.
Sed admonitus a **C**oloniensi antistite recessit: cum ille intra
 missarū solennia beatū **A**mbrosium urbem tuentē uidisset.
Romæ itaq̃ p̃fectus: a **I**ohāne decimonono coronatus est.
Et deinde in **S**clauos **H**ungarōsq̃ duxit: qui rebellantibus
Italicis auxilia p̃miserant: illosq̃ depressit. **T**unc defuncto
 apud **C**ōstantinopolim **M**ichaele **C**athalacto Imperatori:
Michael **E**theriachis successit: cui uxor fuit **Z**oi mulier præ
 stantissima. **G**ræci ac **N**orthmāni apud **A**ustidū amnem: in
 ter se decertarūt: succubuerūtq̃ **G**ræci. Et **R**odolphus **B**ur
 gundionum rex cum plurimas suorū seditiones cōpressisset
 nec tamē quietem nancisci posset: **C**orradi fidei se p̃mittens
 regnū illi **B**urgundionū submisit: quod Imperator in pro
 uinciam redegit. Et **B**urgundia postmodū longo tempore
 Imperialis dicta est. **I**ohāni undeuigesimo defuncto: **B**ene
 dictus nonus successit. **C**innitus rex **A**nglorū deuotiōe du
 ctus **R**omam uenit. & domū reperens: filiam suam **H**erico
Corradi filio in matrimōnium collocauit. **C**orrado uita fun
 cto: **H**enricus filius eius successit: eius nominis secūdus: qui
 aduersus **O**delricū **B**ohemorū regem dubiō Marte pugna
 uit. **S**ed altero anno reuersus: **O**delricum prælio superauit
 cepitq̃: et tributariū factum dimisit. **I**n **H**ungaria dissidētes
 de regno p̃ceres: **P**etrum regem pepulere: **A**lboino illi sub

Michael grecoꝝ Impr

Iohānes XIX. pōtifex

Corradus Sueuus.

Mediolanū obsedit.

B. Ambrosii p̃fectio.

Impr Cōstantiū. obiit

Rodolphus burgūdio

Burgundia Imp̃ialis.
B̃ndictus. IX. successit
Rex Angloꝝ Romā.

Henricus. II. Impator

Bohemoz̃ rex supat̃

Benedictus urbe deiecit
Silvester. III. antipapa

Gregorius. VI. pōti.

Henricus Romā petiit
Tres pōti. damnant.

Clemens. II. pōtifex.

Clemēs ueneno. necat
Damasus. II. Bauarus

Romani ad Impatorē
p pontifice dando.
Eps Tullenē pmouet

Papalia deposuit.

stituto: Petrus ad Henricū confugiens: illius auxilio restitutus est. Venit enim in Hungariā Henricus: & Alboinū deiecit. Romani interim Benedictū nonum urbe deiecerunt: et Iohannem Sabinensem ep̄m illi suffecerunt: Siluestrū ternū appellantes: qui nouem & quadraginta diebus apostolicā sedem occupauit. Et Benedictus nonus restitutus uno mense & diebus uno atq; uiginti cathedrā tenens: Iohāni archicanonico sancti Iohānis ad portā Latinam patrino suo uel uendidit uel permisit: qui sextus Gregorius est appellatus. Et anno uno & septē mensibus dimidioq; sedit. His cognitis Henricus magnas copias secum ducens Romā petiit. Et congregata synodo: Benedictū nonum: Siluestrum ternū: ac Gregoriū damnari obtinuit. Et Sindegerus Bambergensis episcopus: cui Clementi secūdo fuit appellatio: in eadem synodo assumptus est: qui Henricū secūdam coronauit: Romanosq; iureiurando adegit: ut a pontificū electione absternerent. Transiit Henricus usq; Capuam: & cōposita puincia per Romā in Germaniā rediit. Per quod tempus Saraceni Stuni oppidū de Galabris occuparunt. Et interim mense nono sui pōtificatus Clemēs ueneno extinctus est: quod illi parasse creditus est Stephanus: qui successit: Damasus secundus appellatus: natiōe Bauarus: cui Bagnario fuit cognomen: & dies tm̄ tres ac uiginti uixit. Romani ad Impatorem misere usq; in Saxoniam: qui pōtificem daret. Is Bauno nem ep̄m Tullensem uirū simplicem ad papatum pmouit. Cui per Vesuntium in pontificali habitu Romam petenti: abbas Cluniacensis & Ildebrandus monachus Suaua Etrusca urbe oriundus forte obuiarunt. Qui eum ueluti apostatam corripientes: suaserūt: ut papalia ornamenta deponeret: ab Imperatore nō habente potestātē concessa. Fumq; peregrini habitu indutū Romā duxere. Qui ad Cardinaliū clericq; & populi conspectū perductus: se uelut incautū accusauit:

qui paruerit Imperatori: rogauitque ne sedem Petri diutius uacare sinerent. **C**lerus suadente Ildebrando Baunonem ipsum in pontificem elegit: Leonem nonum uocatum, qui Ildebrandum diaconum Cardinalem creauit. **I**nterim **D**rogone Northmannorum comite in **A**pulia defuncto: Hunfredus frater successit Cui mortuo alter frater **G**othfredus substitutus est. **E**t **G**uaimaro Salerni principi etiam Northmanno a suis interfecto **G**isulphus surrogatus est. **H**æc gens ambitiosissima Beneuentum urbem Romano pontifici subiectam occupauit. **A**d uersus quos Leo pontifex cum auxiliis Imperatoris profectus: in praelio superatus & captus est. **Q**uem Northmanni honore maximo affectum Romam remisere. **Q**ui paulopost obiit: Ildebrando Romanam ecclesiam commendauit. **I**nterim apud Constantinopolim **C**onstantino Monomacho uita defuncto: **T**heodora uirgo **Z**oi Imperatricis soror: duobus annis Imperium prudentissime administrauit. **R**egem obeunre **M**ichael cognomento **N**ouicius per arma Imperator est factus, qui eodem anno ab **I**facio **C**omiano deiectus **I**mpio: monachus est effectus. **I**facio item post quatuor annos per arma pulso: **C**onstanrinus cognomine **D**ioclezium accepit Imperium. **E**t in Italia **L**eonis nono successit **V**ictor secundus ex **B**auaria oriundus. **Q**ui Ildebrandum ad **H**enicum Imperatorem misit: cum ille in extremis ageret. **H**enicus **H**enicum tertium filium suum **O**ttonem Ildebrandi auctoritate fretus **C**æsaræ dixit. **E**t **V**ictori mortuo post annos duos & menses tres: **F**edericus natione **L**othoringus abbas **C**assinensis successus est: **S**tephanus nonus appellatus. **P**er cuius tempora **M**ediolanensis ecclesia: quæ per ducentos ferme annos a subiectione sanctæ Romanæ ecclesiæ se subtraxerat: prima inter alias eam maiorem superiorèque recognouit. **S**tephano ad octauum mensem **F**lorentiæ defuncto: quidam **R**omani dissentiente clero: episcopum **V**elletrensem in pontificem assumpserunt: **B**enedictumque

Leo. IX. eligitur.

Beneuentum occupat.

Pontifex capitur.

Leo. IX. moritur.

Mi. Nouicius Impr. Monachus fit.

Victor. II. pontifex.

Otto. III. Impator.

Stephanus. IX. poti.

Benedictus pontifex.

Gibertus clericus reg-
ni Italici admistrator.

Mathildis clarissima.

Nicolaus .II. formam
pontificū eligendorū a
Cardinalibus instituit.

Cōcilium apud Sutriū

Guistardus dux Apu-
liæ & Calabriae.

uocauerunt. Et Agnes Henrici tertii mater Gibertum Par-
mensem nobilem clericum regni Italici admistratorem in-
stituit. Gothfredus Mathildis comitissæ maritus in Italia po-
tentissimus erat. Mathildis mater fuit Beatrix Henrici secū-
di Imperatoris soror: quæ Bonifacio cuidam nupsit nobili
& ditissimo pceri: Luca urbe Etrusca uel potius agro illius
oriundo. Incertū tamen est an ex hoc marito an ex alio Be-
atrix Mathildim genuerit. Mathildis uero Gothfredum et
alterum uirum habuit: uiduamq; remansit mulierū clarissima.
hæc cum uiro Gothfredo. dum hæc agitur: Lucā in Etruria
Parmam Regiū & Mantuam in Lombardia possidebat: &
terram quæ nūc sancti Petri patrimonium appellatur. Per
quod tempus Mintio Velletrēsi episcopo in Romanū pon-
tificem intruso: cū Cardinales et episcopi liberā electionem
facere nō possent: Senas se contulerūt: Ibiq; Gerardus Flo-
rentinus episcopus canonicè electus est: Nicolaus secundus
appellatus. Qui uir prudens formam pontificū Romanorū
a Cardinalibus eligendorū instituit: quæ tertia & uigesima
distinctione inter decreta cōtinetur. Et cōcilium generale a-
pud Sutriū cōuocauit: in quo Mathildis & magnus dux
Gothfredus fuit eius uir: et Guibertus admistrator Italiae
seu cancellarius: & episcopi Lombardiae Etruriae ac Roman-
diolae: ut puniretur intrusus: cōcurrentes. Ille deposito pon-
tificali amictu: Melitras remeauit. Et Nicolaus Romam pe-
tens: sūmis honoribus exceptus est. Et Gothfredus North-
mannus: qui Drogoni fratri in Apuliae Calabriaeq; comita-
tu successerat moriens: Bagelardum filiū successorem institu-
it. Quod frater eius Robertus cognomento Guistardus in-
telligens ægretulit. & nepote per arma pulso: ducatu Apu-
liae Calabriaeq; accepit: adiecta Troia Romanis pontifici-
bus parere solita. Et cū Aberadā uxorem amisisset (ex qua
filium susceperat Boemundum) alterā duxit Sighelgardā:

Sisulphi principis Tarentini ex Guaimaro fratre neptem.
 Vocavitq; ad se **Nicolaū** papā ad res Apuliæ Calabriæq;
 componendas. **Q**ui eo pfectus Robertū **Guistardum**: ab
 excōmunicatiōe absolutū: restituitis quæ de ecclesia detine
 bat: ducem Calabriæ et Apuliæ declaravit ligium ecclesiæ
 Romanæ seu vasallum faciēs. **Q**ui magnū exercitū North-
 manorum papæ cōcessit: per quem Penestrini Tusculani
Numentani rebellēs domiti sunt. **E**t **Galera** ac **Geradi** comi
 tis castella usq; ad **Sutrium** uastata iubente papā. **C**ui ad se
 cundum & dimidium annū mortuo: **Anselmus** Lucēsis epi
 scopus absens sutrogatus est: & **Alexander** secūdus appel
 latus. **R**obertus Tarentinōs sibi subegit: **E**t **Matera** eius du
 catui adiecta est. **A**lexander Romam perrexit. **S**ed **Longo**
bardi episcopi **Guiberto** Parmense adnitente cōgregati: in
 dignū esse dicentes: aliū de q̄ ex paradiso Italiæ id est Lom
 bardia pōtificem eligendū esse: ab **Henrico** Imperatore ob
 tinuerunt: dissentiente **Agnete**: ut papā eligerent. **A**lli coacto
 concilio **Cadolum** Parmensem in antipapam elegerūt. **C**ui
 Longobardi omēs obediuere: præter **Mathildim** & uirum
 eius. **V**ocatus **Cadulus** a capitaneis circa **Romam** manenti
 bus: in prata **Neronis** descendit. **R**omanis nutantibus **A**le
 xander cum **Gothfrido** **Mathildis** uiro: apud lateranum se
 cōtinebat. **C**ōmissum est præliū: & **Cadulus** superatus: re
 pulsus est. **P**einde post annū corruptis pluribus Romanis
 rediit. **E**t urbe **Leonina** occupata: ecclesiā sancti Petri obti
 nuit. **S**ed irruptione facta per populam Romanū: ibi a suis
 relictus est. **Q**uem **Cincius** Romanus præfecti filius p me
 dia ciuiū agmina in arcem sancti **Angeli** perduxit. **I**biq; a
 populo obsessus est per annōs fermē duos. **I**nterim **Guistar**
dus mortuo **Cōstantino** **Diodizi** **Græco** Imperatore: & il
 li suffecto Romano cognomine **Dio gene**: **C**iriacūm ab illo
 missum apud **Vestiā** **Apuliæ** ciuitatem immunitā degentē

Pōtifex in Apuliam.

Tusculani domantur.

Nicolaus pōt. morit.
 Alexander II. pōtifex

Dissensio in eligendo.
 Cadolus antipapa.

Cadolus in plio superat

In arce sancti Angeli
 obsidetur.

Diogenes Impator.

Montepilosus obsidet

Michael Græc. Iupr.

Antipapa aufugit
Otto Colon archieps

Concilium Mantuæ.

Sedes apostolica ma-
gistra recognoscit.

Rogerus decipitur.

ex improviso intercepti: & Montepilosum obsedit: Mbi dimisso **G**otfrido fratre Barulum duxit ægregie munitum quod per tres annos obsedit: **R**ogero fratre Brundusiu ob sidente: **G**otfridoq; illi opitulante: qui iam Montepilosum obtinuerat. **R**ortus est tandem **B**arulo **G**uistardus: et **G**ot fredum classe in **S**iciliam misit quem mox secutus est. **E**t **P**a normum primã de Siculis urbem obsedit. **I**nterim obiens **D**io genes: **M**ichaelem **C**ostantini **D**iodizi filiu habuit suc cessorem. **E**t apud **R**omanos **C**incius cū **C**adolo in arce clau sus: territum antipapã coegit: ut recentis argenti libris sibi in uice redemptionem datis: **S**trigofissimo aduectus equo: aufugeret. **I**n **G**ermania **O**tto **C**olonienlis archiepiscopus apud **H**enicu adolescentem artibus usus ut **A**gnel admini stratione pelleretur: sibiq; gubernatio committeretur. **Q**ui ueniens in **I**talia: ordinatis in **L**ombardia rebus: **R**omã per rexit: cõuocatoq; clero: multis uerbis **A**lexãdram increpa uit: qui pontificium **R**omanu iniussa **C**æsaris præter consue tudinem accepisset. **R**espondit sibi **H**idëbrendus archidiacono: cõsuetudinemq; illam malã esse ostendit: & iuste reuo caram. **Q**uo audito: **O**tto: sibi satisfactum duxit: **P**etuit ta men ut pro pace populor; concilium **M**antuæ fieret. **A**nnu it pontifex: & cum **C**ardinalibus eo se transtulit: ubi omes eum uenerari sunt: et apostolicã sedem magistrã recogno uere. **R**euerlus **R**omã: pacificã urbem reperit: sed **C**ampa niam perturbatã. **R**iccardus enim **N**orthmannus cum filio suo **G**uilelmo **C**apua subacta **B**eneuenroq; inuasa: **C**epeta num obsidebat. **R**ogerus qui **B**rundusiu aliquandiu cinxe rat obsidione: a ciuibus deceptus est. **Q**ui pditionem simu lantes: quarta uigilia **N**orthmãnos proceres ad quadragin ta cum rotidem militibus **I**ntromittetes: interfecerunt. **E**orũ capitã ad **I**mperatorem **C**õstantinopolim miserunt. **E**t **G**ui stardus apud **P**anormũ **G**otfrido relicto: in **A**puliã rediit

Tranamq; obsessam decem mēſibus cepit. **E**t Panormū eo dem tēpore captū est. **A**nno salutis tertio & septuagesimo supra Milleſimū **I**ldebrandus archidiaconus **M**athildis comitiſſæ auxilio fretus: **R**iccardū & **G**uilelmū obſidione pepulit: & quæ acceperāt restituere coegit. **E**t **A**lexander pōtifex inſtare **A**gnete Imperatrice: **G**uibertū **P**armenſem: cuius mentionem fecimus: archiep̄m **R**auennatis eccleſiæ ordinauit: præfatus quod in prophetiā ceſſit: **I**llam eccleſiā **R**omanæ & animæ ſuæ maximo incendio talem eccleſiā accepiſſe. **E**t **C**adulus impetratā delictorū uenia ab **A**lexandro diem obiit. **N**ec multo poſt ip̄e **A**lexander undecimo pontificatus anno & mēſe ſexto uitā finiuit. **C**ui acclamāte populo ac clero **I**ldebrandus ſubſtitutus eſt: et **G**regorius ſeptimus appellatus: anno decimo octauo **H**enrici tertii Imperatoris. **Q**uo tempe **H**ungari: **S**alomone rege ſuo quem dice rent **G**ermanis reſiſtere neſcire: in carcerem cōiecto: bellum **C**æſari indixerūt. in quos ille maximal copias duxit. **O**rtæ ſunt diſcordiæ inter **G**regoriū & Imperatorem: qui p̄ ſymonias uendebat eccleſias: nec pontificis monitiōes audiebat. **A**gnes Impātrix adminiſtratione deiectā: **R**omæ uitā duxit. **M**ultæ legationes hinc atq; inde factæ ſunt. **E**t tandē Imperator in **G**regorii cōfirmatione cōſenſit. **P**ontifex ſtatim de ſymonia Imperatorem coarguit: ſed nihil profecit. **U**nde plures excōicati ſunt ep̄i: qui apud Imperatorem manentes eius inſaniæ ſtudēbant. **D**einde apud **L**ateranū pontifex cōcilium habuit: in quo interſuit **R**auennas archiep̄s **G**uibertus: & multi de **L**ōbardia ep̄i: & **M**athildis comitiſſa & **S**iſulphus **S**alerni princeps. **T**uncq; **R**obertus **G**uiſtardus q nouiter **A**nconſitanā **M**archiam occupare coeperat: et ceteri **N**orthmani excōicati ſunt. **G**uibertus **R**auennas **R**omæ remanſit ſoluto cōcilio: ad dolum pontifici parandū. **N**am dum nocte natalis dñi p̄ſul in eccleſia beatæ **M**ariæ maioris

Panormū capitur. **A**nno .MLXXIII.

Archiep̄s **R**auēnateſi

Alexander obiit. **G**regorius VII. eli git

Salomō rex **H**ūgarix

Diſcordiæ.

Impatrix deiicitur.

Impator conſenſit. **P**ōt. **I**mprem coarguit

Conciliū **L**ateranenſe.

Plures excōicantur.

Pōt capitar a Cincio.

Populus pōti. liberat.

Cincius in Germaniā.

Cōiuratō aduersus pō
tificem.

Synodus Laterani.

Hericus Saxōes uicit.

Conuentus apud Vor
maciam.

Archieps Maguntin.
& alii priuant ecclesiis

Impator excōicatur.

missam celebrat & iam hōstiā frangit: a Cincio Stephani p̄
fecti filio ab altario deturbatus & ad domū eius deductus
in Iperione in quadam turri clausus est. Ad quā post die
currens populus: pōtificem liberauit. **E**des Cincii subuertit.
Turrim solo equauit. **V**iris ac mulieribus de familia Cincii
nares truncauit. **C**incius in Germaniā ad Henricum cōfugit
Guibertus qui se pōtificem futurum sperabat: si insidiæ suc
cessissent: simulata beniuolentia: a pontifice dimissus: Rauē
nam se cōtulit. **P**ontifex auxilio Mathildis **G**uistardum &
Northmannos inuadere statuit. **I**nterim Guibertus: Rauē
nas & **T**heobaldus Mediolanensis archiepiscopi: et nō nul
li episcopi hōbardi aduersus **G**regoriū coniurant. **Q**uibus
additur **V**go **C**andidus Cardinalis. qui etsi antea rebellaue
rat reconciliatusq̄ fuerat: postea tamen ad uomitum rediit:
Inter **N**orthmannos & **H**enicū tertium fœdera contra pa
pam iungere annisus. **Q**uod resciscens **G**regorius synodo La
rerani congregata: **G**uibertū & **V**gonem dignitatibus pri
uatos excōmunicauit. **P**um hæc agūtur **H**enicus cū Saxo
nibus cōflictus: uictorq̄ euasit: quinq̄ milibus e suis amissis
Qua uictoria elatus Romano pōtifici obedientiā detrahe
re studuit: **S**igifredo archiepo **M**aguntino negocium com
mittens: qui apud **V**ormaciā conuentum habuit prælatorū
In quo mandatū est: nequis **G**regorio obediret. **E**x eo con
uentu **R**onandus clericus **P**armensis **R**omā ueniens: **H**enri
ci uerbis pontificalia **G**regorio interdixit: iussitq̄ **C**ardina
libus: ut aliū habituri pontificē: ad **I**mpatorem se cōferrent.
Habebat tunc **G**regorius Laterani conciliū: in quo **S**igifre
dum & sibi cōsentientes episcopos atq̄ abbes: commissis
priuauit ecclesiis. **I**mpatori aut̄ regni & **I**mpērii guberna
tionem inrerdixit eūq̄ excōmunicauit: absolutis a iuramen
to subditis. **M**ultas litteras in excusatiōem suam **H**enicus
per **G**ermaniā misit: et pariter pontifex in suam. **I**nterim

pars regni ab Henrico deficit: & Saxones acius bellum in
 struunt. Fit cōuentus principum Alamanorū In quo decer
 nitur. Si Gregorius in Alamaniam pergat: Henricus ab eo
supplex ueniam petat. Iurauit Henricus se cuncta facturū.
Et pontifex audito oratore Treuerensi archiepiscopo: Au
gustam pratoriam petiturus: Vercellas usq; pfectus: a loci
episcopo regni Italiae cācellario clam rescit: Henricū hosti
li in se animo cum exercitu uenire. Retrocessit pontifex: Ca
nostrumq; se recepit: oppidum comitissae Mathildis in agro
Regiensi. Venit illuc Imperator cum copiis: & omni depoli
to regali ornamento: nudatis pedibus ad oppidi portā de
latus: in trodaci petiit. Denegatam introitū æquo animo rir
lit: quia aspera esset hiemps: & gelu cuncta rigescerēt. Tri
duo in eius oppidi suburbio mansit: ueniā petens. Quē tan
dem pontifex Mathildis & Adelai Sabaudiensis comitis
& abbatis Clunacensis precibus motus introductum absol
uit: & ecclesiae recōcilauit: in re iurando pace firmata et obe
dientia pmissa. Exinde rex Papiam se contulit. Tuncq; ibi
mortuus est. Cincius praefecti filius. Interea Alamani princi
pes ægreferentes Henricum nō satisfecisse promissis: Rudul
phum Saxoniae ducem regem Alamaniae creauerunt. Hen
ricus illum a pontifice excommunicari petiit: sed nō obtinuit
Reuersus in Alamaniam: congressus Rodolpho est: & cla
des utrinq; recepta. Missi oratores utrinq; ad papā: respon
sum habuerunt: ut ab armis cessarent. Illi iterum pari mar
te pugnauerūt. Et tertio praelio commisso: superior aliquan
to Henricus: auditis Legatis ad pacem missis: nullam cum
hoste tractatum habere uoluit. Sed illum excommunicari
petiit. Legati re infecta redierunt. Robertus interea Gui
stardus sanctam Severinam & Consenciam in Calabria ce
perat. Bisulphum Salerni principem (cuius sororem
duxerat uxorem) bello domuit. Salernumq; cum arce

Cōuentus principū.

Impr ueniam petiit & obedientiam pmissit.

Rudolphus Saxoniae dux rex Alamaniae.

Tertiū praelium inter Henricū et Rodolphū

Salernum capitur.

per deditiōem accepit. **Beneuentum** oppugnatam breui ce-
pisset: nisi **Gregorio** pontifice exhortate recessisset. Et anno
Millesimo octuagesimo **Michael** **Constantini** filius: cum **Mi-
chaele** **Andronico** & **Constantini** filiis a **Nicephoro** cogno-
minē **Bucamor**: per uim & armā ab Imperio deiecti sunt.
Guistardus uero **Spinacobra** **Idranto** & **Tarento** græcos
expulit. Ad quē **Michael** **Dioclyzi** **Constantinopoli** pulsus:
in castra uenit incognitus: opem petens. Et **Robertus** eū ad
Gregorium milit. Cuius opera factū est: ut apud **Ceperanū**
papa & **Rogerus** cōuenirent. Et **Rogerus** homoligijs ec-
clesiæ factus: & uexillo beati **Petri** donatus: **Michaelem** re-
stituere promisit aduersus **Nicephorū** quem papa excōmu-
nicauit. Paratāq; classe **Rogero** minori natu in Italia dimis-
so: **Boemundum** alterū filium secū duxit. atq; ad **Auelonā**
nauigans: prima ad **Dyrachiū** castra posuit. Sed **Domini-
cus** **Siliuius** dux **Venetus**: iubente **Nicephoro** Imperatore
eos ab obsidione repulit: cōflictu cum multo sanguine per-
acto in mari. In terra tamē **Boemundus** obsidionē continu-
auit. Et **Guistardus** cum **Michaele** ad reparandā classē in
Italia se contulit. **Nicephorus** uero **Bucamor** Impator his
cognitis: **Alexium** **Mega** siue **Conunoum** in **Tratiā** militē:
qui militē congregaret. Is perfida usus milites nouos sibi in-
rare astrinxit: grandi pecunia largita. **Veteranos** uero frau-
dabat stipendio: tanq; Imperatoris culpa esset. Deinde suū
argentum eis largiebatur. Sicq; animis militū sibi cōsiliatis:
ex **Andrinopoli** ad Impatorem accessit: sualiteq; ut milites
in expeditiōem mitteret. Deinde reuersus ad exercitū tanq;
nihil de pecunia impasset p qua se iuisse dixerat: ab exerci-
tu irritato Impator factus est: quē **Constantinopolim** duxit
promisso triduo spolio urbis. **Artion** **Alamanus** magr un-
us cohortis: ab **Alexio** corruptus: portā **Bulgarorū** ei ape-
ruit: noctū in cœnā domini. **Triduo** urbs direptiōi patuit.

Idruntum Tarentū.

Homoligijs ecclesiæ.

Dñicus dux Venetus

Guistardus in Italiā.

Alexii perfidia.

Veterani fraudant.

Alexius Impr fit.

Tridua direptio.

Nicephorus in sancta Sophia captus: tonsuratus & in monachum ordinatus uita donatus est. Et Alexius in die paschalis coronatus est. Et Michaelis Michaelis Dioclyzii filii Imperii consortem accepit. quem exercitui praefectum in Dalmatiam transmisiit: & ipse cum eo perrexit: cum septuaginta milibus armatorum. Boemundus interea & Robertus: qui dimisso in Italia Michaeli Dioclyzii redierant: Dyrachium urgebant. In quos delati graeci Imperatores praelio commisso: Michael occisus est. Et Alexius in fugam conuersus: lacerum reduxit exercitum. Dyrachini Roberto se dederunt: & pariter multa Dalmatiae oppida. Romae interim a Gregorio synodus tractata est. In qua error Berengarii de sacramento damnatus est. Et Henricus Imperator iterum excommunicatus: & Rodolphus in regem Alamaniae atque Italiae confirmatus. Ipse uero Henricus conuocatis praelatis apud Brixiam Alamaniae urbem: Guibertum Rauennatem archiepiscopum in pontificem erexit. Clementemque appellauit. Qui mox acceptis ornamentis papalibus: in Italiam rediit. Henricus in Saxoniam profectus: quarto cum Rodolpho conflixit. Victor Rodolphus casu a suis uulneratus: Longuistadae secessit: & uulnerati plures eum secuti sunt. Inter quos pariter mortuos expirasse repertus est. Henricus uero fugiens: abditis latuit: & septimo demum die repertus est. Cuius filius Henricus: qui quartus postea fuit eius nominis Imperator: in Italiam missus Mathildem apud Parmam praelio superauit. Quae mulier mortuo primo uiro: Azonem Marchionem Estensem: qui prioris uiri consanguineus fuerat: & sibi quarto gradu coniunctus erat: ignorantans accepit maritum. Et cum per aliquos menses illi concubisset: re cognita: Gregorium consuluit: quid agere deberet. Ille mulieri imperauit: ut a consortio noui uiri abstineret. Henricus Senior per Bauaros in Italiam

Alexius coronatus.

Dyrachium deditur.

Error de sacramento. Henricus excommunicatur.

Henricus Clementem in pontificem erexit.
Henricus cum Rodolpho conflixit.

Henricus Impr. III.

Gregorius Mathildem a consortio uiri sepauit.

Basilica pphanatur.

Romanus ager uastat.

Henricus ad dolos.

Romanos corrumpit.

Pöt. in arcē. s. Angeli
Henricus antipapā co
ronari fecit: & se.

Impr cū antipā Senas
Guistardus in urbem.

Regio Laterani uastat.

Castrū Crescenci.

rediit: Clementem q̄ suum in prata Neronis duxit. Matthi
dis copias suas p̄ntifici misit. Pugnatum est aliq̄ndiu apud
urbem Leoninam: & uicinā ædificia demolita. Desperata q̄
uictoria Henricus: cum suo antipapa Rauennā rediit. Et an
no sequenti rursus ad obsidendā urbem transiuit: cepitq̄ ci
uitatem Leoninam. Et Basilicā beati Petri cum suo Clemēte
prophanauit. Idem fecit de basilicā beati Pauli: porticus de
struens quæ ad eas ducebant. In æstatē uero dimisso antipa
pa in Tybure & p̄ alia castella uicinā exercitu: in Lombar
dia recessit. Vastatus est om̄is ager circa Romā: & ciues sa
me coarctati sunt. Vocauit pontifex Guistardum in auxili
um. Qui dimisso in Dalmatia: Boemundo: copias cōgrega
bat. Sed Henricus ad dolos cōuersus: Cunacensem episco
pum ad Gregorium misit dicens: Si Laterani coronaretur:
fore: ut in Alamanniā cum om̄ibus copiis abiret. Rogabat
om̄nis populus. nec pontifex aduertebatur: si modo Imper
ator errata corrigeret. Henricus Romanos plerosq̄ corru
pit: qui coronandum Imperatorem etiam nō satisfaciētem
dixerunt. Pontifex p̄pulo diffusus in arcem sancti Angeli
se recepit. Et Henricus antipapam a tribus ep̄is coronari in
Laterano fecit: Bononiensi: Ceruiensi: & Mutinensi. Et ipse
ab eo coronatus est. Obsessum est castrū sancti Angeli. Et
Rusticus papæ nepos ex fratre ad Septem solia se recepit:
Vbi expugnatus deditiōem fecit. Interim uenit Guistardus
cum exercitu. Nō expectauit Imperator: Senas q̄ cum
antipapa petiit. Et Guistardus porta Flaminia intrauit.
Et cum ciues resisterent: usq̄ ad archum Domiciam urbem
combussit. Ciues arma tenebant in Capitolio. Guistardus
ad Lateranum se contulit: Famq̄ regionem urbis uastauit:
quæ est inter Capitolium & Lateranum. Et deniq̄ Capi
tolium uī cepit. Transiuitq̄ ad Castrum Crescenci: &

muros disiecit: qui pontificem claudebant: Liberavitq; illū:
 & **Salernum** perduxit: ubi & mortuus est. **Guistardus** ad
 Imperium **Constantinopolitanū** aspirās: classem ingentem
 parauit: cum filius **Boemundus** terrestrem exercitū latis ha-
 beret. **In Dalmatiam** **Alexius** classem parauit: & **Venetos**
 in auxilium accersiuit: duce **Domínico Siluio**. **Pugnatū** est
 apud **Dyrachium**: & superati sunt **Dominicus** & **Alexius**
Dominicus ducatu priuatus est ob rem male gestā: et **Vita**
lis suffectus est. qui aliam classem in auxiliū **Alexii** duxit.
Desiderius Cassinensis abbas **Gregorio** surrogatus est: **Vi**
ctor tertius appellatus. **Et iterū** **Guistardus** cum **Alexio** et
Venetis apud **Saxium** cōfligit: eosq; superatos fudit: &
 in **Cassiopā** insulam delatus: mense **Iulio** obiit. **Qui** absente
Boemundo **Rogeriū** natu minor in ducatu **Apuliæ** succes-
 sit. & præter **Siculos** Itali om̄s patri subditi paruerunt. **Fu**
it tunc toto orbe fames. Per cuius occasionem **Anful** **Gala**
ciæ rex: qui cum **Saracenis** perpetua bella gerebat: **Toletū**
 urbem multis annis obsessam cepit: et christianæ religionis
 instituit. **Henricus** in **Alamania** cum **Saxonibus** prælians:
 quatuor milia militum amisit. **Et** interim prælio cōmissio: in
 ferior euasit. **Victori** defuncto ad quintū mēsem: **Vrbanus**
 secundus suffectus est. **Boemundo** in Italiā reuerso: **Dalma**
tiæ ad **Alexium** defecere. **Rogeriū** **Capuā** urbem cepit: &
 om̄ia usq; ad **Tybur** Romanis et papæ abstulit. **Vrbanus**
Romanorū animos parū quietos intelligēs: **Melphim** se cō-
 tulit: primūq; ibi synodum cōuocauit. **Rediitq;** iterū in Ita-
 liam **Henricus**: et a **Mathildi** reiectus est: cū iam rebellione
 filii præmeretur. **Boemundus** ut primū equos nauigatione
 quassatos satis quieuisse cognouit: in **Rogeriū** fratrem duxit:
 et apud **Feruetū** Beneuenti oppidum confligit: haud cruen-
 to plio: cum p̄ceres **Rogeriō** imperauerint: ut permissa **Bo**
emundo **Apuliæ** parte ducatus: ipse titulū & cœtera retine

Gregorius morit̄.

Dñicus et Al. supant̄

Victor. III. pontifex.

Rogeriū successit.

Galaciæ rex Toletū cepit.

Vrbanus. II. pōtifex.

Capua urbs capitur.

Pōt. synodū cōuocat.

Rogerus Ligius fit.

Synodus apud Troiã

Cõc. apud clarũmontẽ

Expeditiõ in saracẽos.
anno. MLXXXIII.

Trecenta milia crucel-
gnantur.

Ecclesia Toletana me-
tropolitica declarat.

Henricus expeditõem
impedire conatur.

Petrus Heremita dux
crucelignatorum.

ret: quæ pater habuisset in Italia. Quo factõ Melphim ad
Vrbanum se cõtulit. Cuius Ligius factus ducatu & successi
onis paternæ cõfirmationem obrinuit. Et in Siciliam traici
ens: Syracusas cepit. Halancq; Roberti Frisonis Frandenliũ
comitis filiam duxit uxorem: ex qua genitus est Vilelmus.
Vrbanus alteram synodũ apud Troiam cõgregauit. Et ter
tiam Placetiã. Postremo de salute fidei cogitans: trãmissis
alpibus ad Francos se cõferens: cõcilium apud Montemcla
rum Aluerniã conuocauit. Boemũdus indignatus pro his
quæ frater fecerat Melphim furto surripit. Rogerus Siciliã
rediens: uiginti Saracenorũ milia stipendio conduxit: mul
taq; alia auxilia ex omni sua ditione aduersus fratrem dux
it: qui cũ decem milibus Veteranis Melphim defendere sta
tuerat. Vrbanus secundus apud Clarũmontem conciliũ ha
bens: expeditionem in Saracenos pro Hierosolima recupe
randa persuasit: Anno quarto & octuagesimo supra mille
simum. & trecenta hominũ milia crucelignauit. Reuersus in
Italiã: apud Placentiam substitit. Vbi Corradi instantia:
qui patri Henrico tertio rebellauerat: episcopos reconcilia
uit: qui agenti apud Beneuentũ Guiberto antipapæ cõsen
serant. Romã reuersus: & magno fauore exceptus: Bernar
dũm Toletanum episcopũ ad se uenientem pallio archiepi
scopali donatum totius Hispaniã metropolitanum declara
uit. Henricus tertius aduersus Henricũ Bambergensẽ Co
mitem bellum gessit: eũq; domuit. Interim filius eius Corra
dus in Italia mortuus est. Duxit etiã Henricus aduersus Ro
bertum Frandiã comitẽ ut expeditõem impediret Vrbani
Interim diuersis itineribus crucelignati ad Cõstãtinopolim
puenere. Primusq; omninũ Petrus quidã heremita obstiner
tia fama celebris: ducem se multis exhibens: per Alamaniã
Hungariãq; p̄terrexit. Cui Gothfredus Eustachius & Bal
duinus fratres cognomine Boloniũ: Bononiã Galliciã

Comites potentissimi: se socios addiderunt. **M**aiores uero
 præstantiū ducum & nobiliū manus. **H**inc Podiensis epus
 belli dux: & **R**aymundus sancti Egidii Comes. **I**nde **V**go
 magnus **P**hilippi Francorū regis frater: & **R**obertus **N**orr
 mandix: ac alter **R**obertus **F**rancia: et **S**tephanus **C**ornoti
 comites: transmissis alpibus per Italiā iuerunt. **E**t quando il
 li **C**ōstantinopolim peruenerunt: in Romā ingressi sunt. **E**t
 benedictiōe recepta pontificis: pars **B**rundusiam: pars **B**a
 rum: & alia pars **I**druntū petiit. **E**t **B**oemundus generosita
 te animi ductus his se comitem cū duodecim milibus dele
 ctæ iuuetutis **I**talicæ: relicta fratri potestate: cum quo bello
 contenderat: & **M**elphim & alia loca sua occupandi. **S**ed
Rogerus fratris uirtutem admiratus **M**elphis obsidionem
 soluit: & **T**ancredū filium cū fratre ire permisit. **P**etrus **H**e
 remita in suburbis **C**ōstantinopolitanis: copias suas retine
 re nesciuit: quin hostilia cuncta in **G**ræcos agerent. **A**lexi
 us **I**mpator: cui hæc expeditio suspectissima erat: cōmotus
 suorum calamitate: cōmeatum negar cepit. **E**t qui ante **B**os
 forum **T**ratium clauerat: ne christiani transeūtes opprime
 rentur a **T**urcis: illud aperuit: & **P**etrum heremitā inuitum
 transportari curauit. **B**olionis qui nōdum **C**onstantinopo
 lim applicuerant: in **E**uropa remanentibus: duodecim milia
 cum **P**etro transiere. **Q**ui mox **R**eynaldu quēdam **A**lamā
 num ducem sibi creauere: celeriterq; p̄cidentes **N**icomediā
 & inde **N**iceiā petiuerūt. **T**urci **N**iceiā cōmunita ex oppi
 dis cuncta asportarūt. **E**t audientes transitum xp̄ianoꝝ: cō
 cauīs in montiū uallibus insidias struxere. **P**etrus **C**iaitū op
 pidum offendens: in agro **N**iceno hōinibus uacuū: frumen
 to uinoq; plenū: illud occupauit. **E**t **R**ainaldus pariter aliud
 oppidū: **E**xeregorgon appellatum: & ambo obfessi sunt a
 turcis. **R**aynaldus cū aliquot milibus abnegata xp̄i fide de
 ditōem fecit. **P**etrus sub specie legatiōis **C**ōstantinopolim

Podien ep̄s belli dux.
Vgo magnus fr̄ regis.

Pars Brundusiu: pars
Baru: ps Idruntū petit

Bosforum.

Europa.

Nicomedia.

Niceia.

Exeregorgon capit.

Xpiani trucidati sunt.

Vgo Dyrachiū.

Boemundus in Bulgariā
Castoriā petiit.

Exercitus Nicomediā

LX. milia Turcorū.

Lembi.

abiit. Reliqui omnes a **T**urcis trucidati sunt: cum siti laborarent. **Q**uæ res **A**lexio gratissima fuit: sperati christianos retrocedere. Interea **V**go magnus cum suis copiis & **B**arulo **D**yrachiū peruenit: & deinde **C**onstantinopolim petiit. **E**t pauloante **B**aldwinus cum fratribus illic applicuit: quos prima nocte in suburbis hospitatos græci hostiliter inuaserunt nec potuere aduersus excubantes proficere. **E**xierunt in campos christiani: ibique rursus pugnatum est: & clades utriusque parua recepta. **S**ed intellecto **V**gonis aduentu: pacem **A**lexius cum **G**otfrido constituit. **V**enerunt & aliæ copię cū **B**o diensi episcopo. **B**oemundus per **P**oloponessum in Bulgariam transiit: **C**astoriāque urbem petiit. **S**ed **A**lexius insidias illi per itinera parauit. **Q**uod cū non successisset: culpam in milites transtulit prædæ cupidos. **T**ransiit **B**oemundus ad **I**mpatorem: & nomine totius exercitus foedera cū eo pepigit: ut tutum iter per urbem regiā & alia loca præstaret: comectum et copiarum supplementa præberet: sibi omnia de **S**aracenis capta cederent: excepta **H**ierosolima. **S**ic rebus paratis: exercitus christianorum ad **N**icomediā mari transmissus coactus est: & inde **N**iceiam ventum: quæ a **T**urcis defensa: obsessa est: lacui una in parte adiacens: nec poterant urbem expugnare. **T**riginta diebus oppugnatione ducta: cum placum noua dietim auxilia submitteret: sexaginta milia **T**urcorum in propinquo monte cõsederunt: qui oppidanis ad irruptionem comonitis christianorum castra inuaserunt. sed nihil profuere: magno damno repulsi. **I**nterim **L**embi a **C**onstantinopoli aduecti sunt: & in lacum missi. **Q**uibus uisus oppidani: post duos & quinquaginta dies ab obsidione deditioem fecere: **T**urcis cum rebus & armis abire permissis. **P**rofecti ultra duces: cum per loca deserta iter habendum esset: bifariam diuisi sunt. **B**oemundus cum ad ripum quendam peruenisset: & **H**erbidum solum repperisset:

Castra posuit ut militē reficeret: inuasusq; est a saracenis: & Solimanno principe qui cum maxima multitudine aduenit: periissetq; cū omnibus: nisi Vgo & Gotfridus cū quadraginta milibus equitū opem tulissent. Comissa est magna cedes in turcos et saracenos: nec tamen praeliū nisi nocte dirimi potuit. decuplo maiores Saracenoꝝ cadauerū: q̄ christianoꝝ fuerūt strues. Fuit numerus hostiū supra. xl. milia. Inerant enim Medi Sīri Caldei Turci saraceni & Arabes: qui fuga arrepta maxima spolia christianis reliquerūt. Menſe Iulio hæc acta sunt. Solimannus uia quæ ducit i Lycaoniam est ingressus: & Atabū decem milia obuiā habuit: quæ secum duxit prædicans ubiq; se uictorem fuisse. et nihilo minus cōsumptis igne cōmeatibus & abductis obsidibus: itet impedire christianis conatus est: quibus recentes in agris segetes auxilio fuerūt. Venerūt christiani Iconiū primam Lycaoniæ ciuitatem: eaq; deditibus ciuibus obtinuerūt. cum Solimannus alio diuertisset: pari modo & Heracleā Tarsumq; cepit. Balduinus a ducibus expeditionis primus omniū in Asia dominiū obtinuit: Tarsus donatus & quicquid in ea regione caperet. qui paulopost Edissa & Manuſtra urbibus est potitus. Flexit ad sinistrā maior exercitus: & Ciliciā quæ nūc minor Armenia dicitur primò aduentu captam Palimito Armenio cū nostris militate solito regendam tradiderūt. Deinde Cefateā urbem in Cappodociam obtinuerunt: & intelligentes apud Anthiochiā turcos conuenisse illuc ducturi apud Cosor urbem christianoꝝ qui inerant opera dedita: ad quintā diem quiesuerunt: commeatus parātes. Deinde publicanoꝝ castra & urbē Rufam cū multis castellis obtinuerunt. ex in montes altissimos: qui intecedunt una die trāsmiſſis ad Muralim urbem uenere. Qua capta: campos in cōspectu habuere in quibus Antiochia cernitur: et hostes ad amnem uisi sunt qui uallē intersecat: loco

Vgo et Gotfridus Boemundo opem tulerūt Cedes in Turcos.

Medi Sīri Caldei turci Saraceni Atabes Solimanni astucia.

Iconium prima ciuitas Lycaoniæ. Heraclea: Tarsum capiuntur.

Edissa Manuſtra Cilicia nunc minor Armenia Cefarea urbs in Cappodocia. Cosor urbs xpianoz.

Urbs Rufa capitur Mutalis urbs capitur

Pōs ferreus nomē loci

Antiochia duplici mu-
ro cingitur.

Quadringenta. lx. tur-
res: quatuor colles

Arx munitissima. Re-
gio Celosiria dicta.

Mare Cilicum.

Farfar fluuius.

Locus natalis Teophi-
li ad quē Lucas scribit

Hic primam xpiani se-
appellauerunt.

Sarraceni pro horreis
puteis utuntur.

Armenii et Suriani

cui pons ferreus nomen est. Ibi præda facta est rusticorum qui cōmeatus in urbem deportabant. **Antiochiā** tunc rex **Cassianus** habebat: duobus filiis peditus: **Biachina** et **Senfadolo** **Babilonie** **Soldano** tribura pēdens: a quo multa & magna auxilia acciuerat. Ea urbs prius **Reblata** dicta ē. de inde ab **Antiochio** **Asie** dominatore. **Antiochia** duplici muro circundabat. **Interiori** lateritio: exteriori quadrati lapidis quadringenta & sexaginta turrei iuerāt. Colles quatuor includebant. **In** quorū celsioris cacumine ad orientem uergentis: arx natura loci adeo munita: ut om̄s cōnatus & omina oppugnantium ingenia facile frustrarent: regio **Celosiria** dicebatur: fluminibus fontibusq; irrigua: & agro ferili uicinoq; lacu diues. recedit a mari **Cilico** urbs passuum duodecim milibus. **Farfar** fluuius portū efficit nauium cœterarū capacem: quem xpiani sancti **Simeonis** appellauerūt. **Ad** septentrionē mons est excelsus **Nero** significatōe græca: q; aquis fontium sit irriguus. a n̄ris **Montana** nigra uocat̄. **Ad** orientalem plagā campestris latissima regio: quā **Farfar** irrigat: propinquus mœnibus. **Hic** **Petrus** patriarchalē tenuit sedē. **Theophilus** hinc oriūsus extitit: ad quē **Lucas** euāgelista scribit actus apostolorū. septimus ille a **Petro** hic fuit antistes. & **Theophiliā** suo de nomine appellauit. **Hic** primū baptismatis fonte renati: xpianos sese appellauerunt. **Hæc** urbs mille annis sub xpiano imperio maxime floruit. **Cen-** tum quinquaginta tres ep̄i sub **Antiocheno** patriarchia fuerunt. & in urbe illa trecenta sexaginta sex ecclesie. **Duodeci-** mo igitur kalendarū **Nouembriū** xpiani ad **Antiochiā** castra posuerunt: necdū uindemia facta erat: et frumenti magna uis in puteo repta est: quibus **Anthiocheni** pro horreis utunt̄. & uicinæ gentes cōmeatus importabant preciū accepturæ: nisi quatenus phibebant̄ a **Turcis** **Armenii** & **Su-** riani xpianis magno erant adiuuēto: secreta hostium nunci

antes. **Sunt** aut **Suriani** gens antiq̄ in **Asia** originem hēns: quæ acceptā ab initio xpi fidem post captā sub **Heraclio** a **Saracenis** **Hierosolimā** nunq̄ dimisit: sed aliq̄ diu suspecta **Saracenis**: incertis habuit sedes. **Sub** **Carpharat** aut̄ principi **gyptio**: quia **Laodicia** **Syriæ** usq̄ ad **Alexandriā** **Egypti** possedit: quartā **Hierosolimæ** urbis ptem in q̄ est sepulcrū dñi obtinuit sub annui p̄sione tributū: cū suo p̄iarcha possidendā. Sed huius expeditōis t̄pe **pulsa** **Hierosolimis**: mōtes q̄ ad **Antiochiā** p̄tinent incoluere.

Quagesimus septimus sup̄ millesimū n̄re salutis annū currebat: cū **Antiochiensis** obsidio cepta ē. **Urbanus. II.** nō lais tutus **Romæ** biennio in domo **Petri Leonis** potētissimi ciuis se cōtinuit: apud ecclesiā sancti **Nicolai** in carcerē. **Guilelmus** antip̄p̄ ex **Briūeto** suadete **Ricardo** principe **Capuano** qui **Briuentū** tenebat **Albā** uenit: ut fautori bus suis p̄ximior esset. **Veneri** classem ducetay nauū om̄i genū armare: eaq̄ cruce signatis militibus impleuere: au ctāq̄ **Dalmatis** **Rhodū** misere. **Pisani** quinq̄ ginta trirēmiū classe instructa: eos apud **Rhodū** inuasere: cōflictiq̄ decem & octo trirēmes amisere. & quatuor milia **Pisanoꝝ** capta sunt. Sed **Veneri** ob reuerentiam crucis primoribus retētis obsidū loco: reliquos restituens trirēmibus abire pmiserunt. **Adierūt** **Veneri** **Smyrnā** sex milibus passuū a mari distātē recens a **Turcis** dirutā. indeq̄ sancti **Nicolai** corpus **Venetias** detulerūt. **Militres** apud **Antiochiā** omni genere machinay urbē oppugnauere. Sed crassitudo et altitudo muroꝝ ois eorū conatus frustrata est. **Firmata** est obsidio & castra ita munita: ut recedēte media pte militū egregie t̄ defendi possent. Sed cū frumētatores insidias incidissent: multiq̄ capri essent: fame in castris laborare cōeperūt. **Castellum** erat **Ater** alias **Aret**: castris ad quinq̄ milia passuū propinquū: ex quo hęc damnā inferebant. **Cuius** p̄sidiū **Boemundi**

Surdani qual' gens

Carpharat princeps
Egyptioꝝ.

Urbanus. II. persecutio.

Antipapa

Classis Venetoz ducē
tarum nauium.

Pisanoꝝ classis.

Quatuor milia pisano
rum capiuntur.

Ex Smirma corpus. s.
Nicolai Venetias fert

Castellū Aret.

Boemudus in agris Damascenū cū. xxx. M.

Saraceni superantur

Antiocheni castra xpianorum fregerunt.

Petrus heremita fugā dedit.

Guilelmus Xpianorū defertor.

Turci uincuntur.

Armeni & Suriani.

Aret a Turcis incēdit

astu longius tractū interceptū est. Et capti in cōspectu Antiocheniū gladio percussi: quorū capita in urbē proiecta sūt. Interim natalis dñi occurrit festiuitas. q̄ solenniter celebrata annona deficiente: & murmurāte populo: obsidionēq; soluere cupiēte: Boemudus oratōe sua exercitū placauit. Qui cū triginta milibus in agrū Damascenū profectus: magnā uim frumenti apportauit. copiasq; Saracenoꝝ ad q̄draginta milia quæ ex Aleph Damasco & Hierusalē: obsessis in Antiochia opē ferebant: casu incurres cōmisso plio disturbauit. & occisa maiori pte in fugā uertit: cœpitq; camelos: mulos & asinos q̄ plurimos: cū quibus facile ad exercitum portauit annonā. Frandenlis comes cū eo fuit. Interea Antiocheni milites eruptōe facta: castra xpianoꝝ in ea pte p̄regerunt: quæ remotior erat a ciuitate: & cuius curā Podensis hēbat ep̄us: magnāq; occidionem fecerūt ita ut necessarius fuerit Boemūdi reditus. Qui euit exercitus p aliquot dies. Sed iterū deficiente annona: in castris murmuratū est. et Petrus heremita cū Guilermo carpētario regis Franciæ cō sanguineo fugā arripuit. Sed ambo intercepti sunt a Tācre do Boemūdi nepote: & in castra reducti. Guilelmus uero q̄uis Vgoni magno eius cōsobrino nouo iuramento additus fuerat: paulo tñ post p aliā occasionem cū sua cohorte e castris emissus primus omnium Xpianoꝝ defertor est factus. Petebant et alii dimissionē: nec retineri multitudo poterat. Sed allato nuncio ingentes Turcoꝝ copias ad Aret oppidū cōsedisse: uelleq; cū xpianis dimicare: oblatā occasionem arripit ducēs: et cōfortatis militibus copiā pugnæ faciunt. Pugnatū est diu acriter. Postremo uicti Turci celsa plus media suorū pte in fugā uersi sunt. Et xpiani p̄da aucti non tñ fame liberati sunt: donec Armeni & Suriani motu Turcoꝝ liberati: ad castra cōmeatus ferre potuerūt: Aret oppido a Turcis incēso. Sed Saraceni a Soldano Babilo

nia Antiochiā missi noctu urbe dilapsi: omnia itinera infesta
 uerunt: ita ut fames breui reditura uideret. Placuit igitur ca-
 stella duo portis opposita excitare: q̄ exeundi redeūdiq̄ fa-
 cultatem hostibus adimeret. Sed cū necessaria ad id deessēt
 Boemūdu & sancti Egidii comes: cū quicq̄ milibus militū
 ad sancti Symeonis portū missi sunt: qui fabros & necessa-
 ria adducerēt. Quibus redeūtibus quindecim milia ex urbe
 occurrerūt. Boemundus cū expeditioribus in monticulū se
 recepit. Mille ex xp̄ianis cecidere: fuissentq̄ om̄s trucidati:
 nisi Gotfridus raptim auxiliū attulisset. Qui fortissimo aio
 pugnant: multos hostiū interfecit. Inter quos Barthas Cassiani
 filius natu maior cecidit. Interim ex Antiochia maior
 egressa multitudo praeliū reintegrauit. Pugnatū est diu nu-
 tante uictoria. Demū uero ex hostibus quinq̄ milia cesa et
 septē milia capta. Inter quos duodecim Adomati fuere. Ex
 xp̄ianis ultra mille primos quingenti desiderati sunt. Deiū
 castella uti ordinauerāt xp̄iani duces: erexerūt. Et Cassianus
 petiit idurias q̄ libēter cōcessæ sūt. & xp̄iani in ciuitatē: et sa-
 raceni libere in castra ueniebāt: durauerūtq̄ induciæ donec
Volo Gallicus egregius miles dū suoz uirtutem extollit: a
Turcis interfectus est. Per has inducias Pirrhus Antioche-
 nus ciuis adeo potēs: cū multa de Boemūdo accepisset: eiuf
 colloquiū petiit. Et admiratus uiri uirtutē: ciuitatē se illi tra-
 diturū spondit: si sibi dominiū retineret. Obtinuit Boe-
mundus urbē sibi cōcedi cōmuni cōsilio proceꝝ: & cōstitu-
 ta nocte p̄ apertā a Pirrho portā ingressus: ciuitatē obtinu-
 it. Nec seuitū est nisi in p̄sidia Saracenoz. Cassianus rex dū
 in montes cōfugit: ab Armeniis trucidatus ē. Turci & Sa-
raceni q̄ plures in Aret saluati sunt. In cuius oppugnatione
 ip̄a die facta multi uulnerati sunt. Inter quos Boemūdu se
 mur saucius pluribus diebus ægrotauit. Interea magna mul-
 tudo equitū uisa ē: a longe ueniens. Creditū est Alexium

M. xp̄ianoz ceciderūt

Ex hostibus. v. milia
cesa: &. vii. capta.

Induciæ cōcessæ sunt

Volo Gallicus miles.

Antiochia tradit̄ Bo-
emundo.

Cassianus rex trucidat-
us est.

Boemūdu ægrotauit

Corbonas Persarū re-
gis militiæ princeps.

Alexius Imperator

Philomena oppidū.

Lancea xp̄i reperitur.

Xp̄iani lanceā deferen-
tes cū Corbona p̄lian-
do. centū. M. hostium
cesa sunt.

Arx Boemū. tradit̄.
Admiratus xp̄ianus
fit.

Impatorem esse: q̄ sæpe in castra se uenturū p̄miserat. Sed referentibus Armeniis Corbanā esse cōstitit Persatū Regis militiæ principē: qui Antiochiæ opē ferebat cū Sensadolo Cassiani filio: qui p̄ indutias ad id missus fuerat. Is ad pontē ferreū castra fecit: & iubente Sensadolo p̄ suos arcem accepit atq; cōmuniuit p̄ quā urbem cape admissus est. Pugnatū est in urbe et magna cedes hostiū facta. multi quoq; ex xp̄ianis piclitate sunt. Ob quā rem placuit arcē in unioibus excludere: nec pugnare prius q̄ Boemūdu & alii liberarent. Interim Armeni & Suriani. phibiti sunt frumēta ad Antiochiā deferre. Iterūq; fame laboratū est. Promiserat Alexius Impator annōnā mittere: & iā naues eius cū frumēto ad Philmenā oppidū applicuerant: cū desertor signoꝝ Stefanus Carnoto comes illis obuius: xp̄ianoꝝ exercitū perisse nūciauit. Hic enim adueniētē Corbona cū pluribus auſugit. Mercatores his cognitis a porta in altū se recepere. Interim lancea quæ xp̄i latus aperuit in ecclesia sancti Andreæ reperta ē. Cuius fiducia statuerunt xp̄iani cū Corbona cōfligere: cuius exercitus uicinos mōtes occupabat. Missiq; sunt Eclinus & Petrus heremita fide publica a Corbona habita qui plium in tertiu diem denūciarent: detrectatiq; suaderēt. Quo nō satis annuente: statuerūt nihilominus xp̄iani cōfligere: quibus alioquin fame pereundū erat. Et ieiunio instituto oratiōibusq; pactis: sacrā lanceā deferentes: ad præliū egressi sunt: quod maximo ardore cōmissum est et centū milia hostiū cesa sunt. quindecim milia cameloz; capta: spolia ditissima recepta: & annonæ maximā uis. Corbonas in fugam actus. Et eadē die Admiratus arcis p̄fectus: illā Boemundo tradidit xp̄ianus effectus: ea lege adhibita: ut q̄ baptisari uellent: cū suis rebus abire pmitterent. Obrēta ciuitate cū arce: missus est Vgo magnus. Cōstantino polim: qui Antiochiā Impatori offerret: sed ille suæ culpæ cōsciū &

dolū timens recusauit. **V**go interim morbo correptus: Cō
 stātinopoli decessit. **Q**uæ res magno merore xpianos effe
 cit. **D**ecreuerūt tñ: duces exercitus Hierosolimā petere: sed
 Iulius erat mēsis: et aquarū penuriā p arrida loca uerebant
 Ad kalēdas octobris pfectionē statuerūt. Interim ep̄s Po
 denlis mortē obiit. & Raymūdus comes sancti Fgidii cum
 oppugnatā Albariā capere nō posset: multos mortales in
 agris captos: interfici iussit. Boemundus Antiochiā sibi ex
 foedere pmissam assignari petiit. **O**pposuit se Raymūdus
 comes: eāq; Cōstantinopolitano Impatori seruandā dixit.
Sacerdotibus arbitriū eius rei cōmissum est: qui Antiochiā
 Boemūdo tradendā decreuerūt. **N**ō acquieuit Raymūdus
 sed palaciū Cassiani quod ip̄e inhabitabat armatis cōpleuit
 Et nihilominus cū suo comitatu ad kalēdas Nouēbris exer
 citū proficiscentē secutus est. **V**enerūt Rugiā duces quā pri
 us obtinuerāt. & binis inde castris in Albariā duxere. quā
 egregie munitā turribus & arietibus magnoq; labore cepe
 runt: eāq; diripuerūt. & in oēs seuitū est pter paucos: quos
 Boemūdus seruauit. **Q**ui cū Raymundū orasset: ut Antio
 chiā sibi liberā dimitteret: neq; illi cōsentirer: Antiochiā
 cū copiis rediit: et reliquus exercitus i Albaria māsit: Ibiq;
 obiit ep̄s Auriensis: & magna fames xpianos inuasit: ita q;
 etiā cadaueribus hostiū uescerent. **O**b quā rem medio Iā
 nuario Rugiū rediere: indeq; Boemundū uocauere ut expe
 ditioni adesset. **Q**ui motus indignatōe Raymundi: noluit.
Ad quē Godfredus Bolionius & Frādenlis comes se cōtu
 lerunt. Raymūdus uero et Normānus comes: fame cōpul
 si cū magnis copiis Cesareā Cappodociæ urbē petiere. **T**u
 ius rex amicitia & cōmeatū illis acceptatibus obtulit. Inde
 in uallē fertilissimā pgressi: aialium & annonæ magnā uim
 exportarūt. **C**aphaliā urbem desertā inuenerūt: & pariter
 multa loca derelicta. **A**pparebat iā uer cū ad urbē Cameli

Vgo magnus obiit.

Ep̄s Podensis obiit

Albaria.

Antiochia Bo. tradit

Rugia

Ep̄i Auriensis mors.
Fames xpianorū.

Cesarea urbs.

Caphalia urbs.

Camelia urbs.

Ray. pacē obtulit xp̄i
baptismū accepturo.
Arcas obsiderur.
Tortosa.

Tortosa frustra obsi
detur.
Tripolis.

Bethelon.

Carphas oppidū.
Cesarea Palestina.

Hierosolima flumini
bus caret: p̄ter Siloe
Mons syon. Vallis Io
sophat.

am appulerūt. Cuius regulus pace p̄ oratores ipetrata: xp̄ia
nos ueste & pecūia iuuit. Cuius exēplū secutus Tripolis re
gulus: & ip̄e pacē petiit. Sed Raimūdu eius urbis dñiū cu
piens: pacē obtulit xp̄i baptismū accepturo. Quā cū ille ne
gasset cōditōem. xv. diebus ibi frustra cōsumptis p̄gressi:
Arcas oppidū obsidefr̄ optie defensū. Vbi dimisso Norm
māno Raimūdu Tortosā duxit. Interi Gotfrīdu Boemū
dus et Frādenſis comes Hierosolimā petere statuefr̄: et i Li
cia simul cōuenere. ubi audiēfr̄ Boemūdu Raimūdū i castra
uētū: discordiā timēs. Antiochiā rediit. Ceteri duces Tor
rosā se cōtulere: prius Gibelli regulo in deditiōē accepto.
Normānus quoq; obsidiōē suā dimisit: ut laborātū Raimū
do subueniret. quē Tortosā magnis coactis copiis: aliōqn
opp̄ssuri erāt. Obsessa ē Tortosa tribus mēsi būs et uno die
nec capi potuit. ibiq; pasca resurrectōis in castris celebratū
est. et soluta obsidiōe: ad Tripolim ductū. Cuius regulus
pecunia et cōmeatu atq; armis p̄missis pacē obtinuit: ea le
ge ut post captā Hierosolimā xp̄ianus fieret. Dein postera
die nonarū Maii q̄rta p̄ montes uersus Hierosolimā iter ca
ptum ē p̄ Bethelon oppidū urbē zebarim flumē Braim/Ba
rutū urbē atq; Sagittā & Surrū atq; Acriū singulis ad sin
gula loca puentū est castris. Et nona die oppidū Carphas:
decia Cesareā inclitā Palestinæ applicuerūt: ubi diebus du
obus immorātū est. Et tertio Ramola ē adita a Turcis Sara
cenisq; deserta. Exiñ motis castris sex p̄gressi passuū milia
xp̄iani magna læticiā et magnis exortis clamoribus Hiero
solimæ menia cōspicati sunt: in arduo mōte sita. Ea urbs ar
dais mōtibūs circumdat̄: fluminibus caret & fōtibūs: p̄ter
unicū Siloē amnē: tenui: & qñq; p̄ estatē nulla fluere aqua
q̄ montē syon radēs: uallē Iosophat mediā intersecat. Sed
multæ insūt cisternæ & i urbe & i agro. Hinc Arabes Mo
abitidæ & Amonitæ oriētales sūt: ydumei Egyptiū & Phi
lestei. Meridionales & maritimæ ciuitates Ptolomaida: q̄

& **Accon**. **Tyrus** & **Tripolis** occidentales **Iberia** & **Ce**
sarea **Philippi**: regio **Decapoleos** & **Damascus** **Septentrio**
nales. **Xpiani** duces re frumtaria optune puifa: qtuor locis
oppugnare urbē statuerūt. patifq; machinis magna ui urbē
inuafere. **Gotfridus** cū fribus prem muri sibi assignatā pri
mus ascēdit: & **Balduinū** in urbē descēdere iussit: q etfi ma
gna hostiū rutma citcūuentus est: maiori tñ cede facta por
tam pfregit: & xpianos admisit. **Raymūdus** administratū
turre **Dauidis** q amplā arcis munimēta hebat blāde pelle
xit: ut arcē cū **Gaza** a ciuibus iportata sibi dedens: saluus
cū suis oibus demigraret. **Gotfridus** **Normānus** & **Frā**
denfis comites urbe capta: occurrētibz qbusq; interfectis:
ad **Salomonis** templū quo multi cōfugerant itāsiere: **Ibiq;**
acriter pugnatū est. eaq; cedes in templo cōmissa: ut interfe
ctoꝝ cruor pugnantū talos altitudine superaret: nocteq; sup
ueniente: supiora repli expugnare nō potuerit. **Sed** sequēti
die eo reditū ē. **Verō** ciuibz miserabili uoce pacē petētibz
uita cōcessa ē: atq; ita urbs **Hierosolimāia** xpianis capta est
Idibus **Iulii** nono et nonagesimo supmillesimū salutis āno
xxxix. die postq; obsideri cepat. **Qui** annus qdringentesi
mus nonagesimusq; currebat: postq; sub **Heraclio** a sarace
nis capta fuerat. **Mā**serē octo dies xpiani sacꝝ sepulchꝝ dñi
et cetera sacta loca uisitātes. **Deiñ** sumo oim cōsensu elatū
humeris **Gotfridū** **Hierosolimoz** regē acclamaueit. q dñi
um qdē urbis acceptauit: regni uero titulū & coronā respu
it: **Indignū** ducēs illis aureo diademate hōiem uti: i quo rex
regū spineā coronā suo sāguine manantē gestasset. **Rursus**
post octo dies **Arnulphus** pbf patriarcha creatus est: &
ab episcopis qui aderāt cōsecratus. **Moxq;** **Neapolitani** ur
bis **Assiriæ** legati ad **Gotfredū** missi: se et sua illi dederūt
Interea nunciatū est **Solimanni** **Babiloniæ** regis ingentē ex
ercitum **Ascalonē** peruenisse urbem uiginti quinq; milibus
passuū a **Hierosolima** distantē: populoq; **Hierosolomitāo**

Oppugnatio Ierusalē

Urbs Ierosolia a xpianis inuaditur.

Balduinus portā pfre git et xpianos admisit

Ierosolima capta est a xpianis. āno. Mxcix.

Prius a saracēis capta

Gotfredi regis Ieroso limoz humilitas.

Arnulphus pñiarcha creatur.

Solimāni Babiloniæ regis exercitus.

Clemens princeps mi-
litia.

Gotfridus uictor eua-
lit celis. C. milibus

Ioppes expugnat &
Ramula.

Caphas profina dicta

Accon.
Gotfridus obiit. Bal-
duinus fr. creatur.

Vrbanus. II. moritur
Pascalis. II. surrogat.

Antipapa moritur.

semper infensa. Statuit Gotfredus hosti occurrere: & Petro heremita ad urbis custodiã relicto reuocato Eustachio atq; Tãcredo: quos cū duabus legionibus Neapolim miserat: cū p̄iarcha egressus est: captisq; nõnullis ex hostiũ castris: didicit Clementẽ esse regis Babilonioꝝ Solimanni militiã principẽ: cui quingenta hominũ milia militaret: & classem h̄re paratã frumẽto & machinis onustã. Nec tñ aio defuit Gotfridus: sed pugna cõmissa uictor euasit: celis sup̄ centũ milibus hostiũ. Clemens nauĩ pfugit: & Ascalonẽses Gotfrido se dediderũt. Multũ auri multũ opũ hęc uictoriã xp̄i anis attulit: Hierosolimãq; tutã in circuitũ fecit. Principes uoto potiti plures domũ repetere statuerũt. Inter quos pri mi fuerũt Normannus & s. Hgidiũ Frandensiq; comites. Gotfridus cū fratribus illic remansit: Ioppẽq; maritimã expugnauit: & Ramulã campestrẽ urbẽ: quã iter ab Ascalo niẽ Hierosolimã impediẽbat obsedit. & Cayphã quã alio nõie Profina dicit: ad Carmeli radices sitã: q̄tuor milibus passuũ ab Accon semota durãte obsidione Tiberias Gali leã ciuitas sese dedit: & Caiphã recepta ẽ. Gotfridus uero ãno uno post captã Hierosolimã: febre correptus obiit. et Balduinus frater rex Hierosolimã creatus ẽ Anno. MCI. n̄rã salutis. quo anno & Vrbanus. III. Romã obiit. Cui Re merius Bleda oriũdus substitutus ẽ: Pascalis. II. appellãtus Et Rogerius Siciliã comes Camisio lõga obsidione capto uita excessit. Cui alter Rogerius ex fr̄e nepos successit. Pa scalis magno uir aio aduersus Guibertũ antipapã in Albã Marsoꝝ agentẽ exercitũ misit: Rogerio Siciliã comite mil le auri untias & militũ auxilia p̄bente. Guibertus auxilio: quod Ricardus Capuã comẽs dederat diffusus: in Furconẽ siũ montana: nũc Aquilõꝝ se recepit: ibiq; grãdeuus obiit Sed apud Auerlã: q̄ ciuitas Ricardo federãta erat albertus qdã p̄ seditionẽ illi substitutus ẽ. z eadẽ die depositus atq; flegatus: alterq; Teodericus nõie apud Cauã p̄phanatus ẽ

Quē Cauenses quinto & ceterisimo die abinde penitētia du-
 citi: depoliturū: & Anachorite habitū indutū custodiri cura-
 runt. Tertius itē Magnulphus nōie ciuis Romanus apud
Rauennā papatus titulū usurpauit: quē Romani exilio dā-
 nauerunt. & Rauennates quoq; omī ope destitutū prepū-
 lerūt. Sic pacata ecclesia in spūalibus: Pascalis ad t̄palia se
 cōuertit: ciuitatēq; Castellanā & Beneuentū Rogero auxi-
 liante p̄ legatos recepit: eoq; se cōtulit. Petrus Colūpna in-
 terea ciuis Ro. Ricardo federatus: Capue comitis Cauas a-
 gri Penestrini oppidum: quod erat beati Petri occupauit.
Pontifex in eū ducens Cauas expugnatas recepit & zaga-
 roz Columpnāq; de p̄na h̄ereditate illi abstulit. Familiā
Corsoz Romæ potentissimā: quæ Gregorio. VII. fidelissi-
 ma fuit aduersus Henricū. III. ita ut eius domus Capitolio
 p̄pinquæ ab Impatore destruerentē: cū mutato cōsilio Hē-
rico et antipap̄is fauere cœpissent Romā expulit. Stepha-
nus ex ea familia absente papa: ecclesiā sancti Pauli: & ca-
 stellū ibi ædificatū furto occupauit: magnaq; inde Romāis
 intulit damna. Quē reuersus p̄otifex inde deiecit. Conciliū
Florentie habuit: in quo ep̄m eius urbis asserentē antix̄p̄m
 natū esse redarguit. Tenuit et conciliū apud Trecas: i quo
Gallicanas reformauit eccias. Reuersus in Italiā: oīa cōtur-
 bata reperit. Stefanus Corfus motū altū et Ponticlū in p̄i-
 monio sancti Petri cœperat: oēm̄q; illā orā uexabat. Prolo-
meus Sullacēsis tyrānus: Petrus Colūpna: et abbas Farsen-
sis cū Ananinis Prenestinis Tiburtinis Tusculanis & Sa-
binis rebellauerāt: Albamq; Latinā inuaserant. Sed Pasca-
lis expugnato per uim Tiburto: & Corfis ad obedientiā
 reductis: pacem reformauit. Boemundus in Asia Gotfridi
 cognita morte Hierosolimā se cōtulit: ueritus nequid mali
 accideret Idē fecerūt Blesensis et Stefanus Burgūdie comi-
 tes: regnū Balduino cōfirmantes. Saraceni turciq; magnas
 copias hac morte audita: Hierosolias duxerant. i quos dū

Tres antipapæ depo-
nuntur.

Columpnenses Cauas
occupant.

Colūpnenses uincunt

Corsoz familiā ponti-
fex abstulit.

Stephanus Corfus ec-
clesiā. s. Pauli et castel-
lum furto occupauit
Conciliū Florentiæ.

Conciliū apud Trecas

Rebelles.

Tiburti expugnatio.

Saraceni Turci Hiero-
solimas duxerunt.

Xpiani occiduntur.

Laudicia expugnatur.

Naues rostratae & triremes. lxxx.

Henricus Imperator a filio obsidetur.

Mathildis comitissa Parmā et Mantuā subiecit

Ferrariā obtinuit.
Robertus Frandiae Comes in carcere obiit.

Matamaucū consumit.

Boemūdu Francorū regis filiā uxore duxit

Balduinus pace cōsulte fert cōflictus est: & **B**oemūdu in eo p̄lio captus: **B**lesensis et **B**urgūdiā comites occisi. Rex turpi uēga **H**ierosolimā repetiit. **N**ec tñ ausi sunt **T**urci ciuitatē obsidere. **T**ancredus **B**oemūdi nepos **A**ntiochiam cōseruauit: & audiens **A**lexiū de damno xpianorū lætari: transitūq̄ militibus ex **E**uropa ueniētibus phibere: **L**audiciā eius urbē bello p̄ssam expugnauit. **B**oemūdu triennio in carcere maceratū multo auro redemit: **A**ntiochiāq̄ illi summa fide restituit. **Q**uod audiēs **B**alduinus i **A**ccon ducere statuit: uocauitq̄ **G**enuēses & **V**enetos in auxiliū: qui rostratas naues et triremes octuaginta duxerūt in **A**ccon uigēsimā die: terra mariq̄ obsessa capta ē. **E**t multi **S**aracenorū qui auxilio uenerāt occisi: aut fugati sunt. **B**oemūdu **A**ntiochiā principatu nepoti cōmendato in **I**taliā nauigauit ad quintū annū regnāte **B**alduino. **I**nterea **H**enicū terciū filius **H**enicus bello apud **L**eodiū supat: multisq̄ hostium occisis: **C**oloniā petit patri fauentē: eāq̄ occupat puo tpe obsessam. **R**euersusq̄ **L**eodiū: patrē obsidione claudit. **Q**uo ad annū regni sui undequinq̄ gesimo uita fūcto: filius ipe regna eius obtinet. **P**er hoc tps **M**atildis comitissa **P**armā et **M**antuā ab **H**erico sibi cōsobrino: in rebellionē aduersus genitorē pretemptatas sibi subiecit. & **V**enetorū auxilio **F**errariā obtinuit. **A**nno. **M**C*I*. **R**obertus **F**rādiā comes ex **A**sia reuersus: cū rege **A**ngliā: subiecta oppida et si uicina p̄tēptasset: ab illo in p̄lio supatus captusq̄: & luminibus orbarus i carcerē obiit. **R**aymūdu sancti **E**gidiī comes quo anno capta ē **A**ccon in p̄lia obiit. **E**t **V**enetia eodē anno intra sexaginta octo dies: duplici incēdio pene absumpti sunt **M**atamaucū incēdio consumptū: & inundatiōe submersum ē. **B**oemūdu cōpositis domi rebus i **F**ranciā p̄fectus: **C**onstantiam **P**hilippi **F**rancorū regis filiā inde uxore duxit. **E**t cognitis **A**lexii conatibus: qui **A**ntiochiā maritimas urbes

infestabat: pata classe in Dalmatiā nauigauit: **D**irachiūq; obsedit. **V**eneti in auxiliū ab **A**lexio uocati nō Boemundū sed **A**puliæ maritimas urbes nauigio uexauere. **N**ec tū Boemundus ab obsidione discessit. **O**b quā rem **A**lexio pacē petēri: benignus annuit: ea lege: ut milites francos in **A**siam trāsire pmitteret. neq; **A**ntiochiā infestaret: quo paulo post & ipse nauigauit. **A**d cuius aduentū **B**alduinus rex **B**eritū urbē maritimā **F**enicis regionis: inter **S**ydonē & **B**iblū sitā q̄ sub **T**yrī metropoli esset duobus obsessam mēsis: xpi anoz; sanguine uī coepit. **S**euitūq; est in omni plebe. **E**t qm̄ ager ille feracissimus & amenissimus erat: urbs ea tanq̄ **C**olonia xpianis cōcessa est. **E**odē anno & **S**ydon obsidiōe capta est. **E**t **B**oemūdus princeps mortuus est: **B**oemundū filiū ex **C**ōstantiā uxore susceptū: sub **T**ancredi nepotis cura successorē relinquens **A**ntiocheni principatus. **H**enricus uero q̄rtus rebus in **G**ermania ordinatis: in **I**taliā uenit. **E**t qm̄ esset **P**ascali pontifici parū gratul propter inuestituram ep̄orum: quā iniussu p̄tificis faciebat: apud **S**utriū cōstitit: missa legatōe q̄ pontifici inuestiturā ep̄oz; dimittendā & securitatē om̄imodam p̄standā polliceret iureiurādo adhibito: si **I**mpator coronaret. **M**issi sunt ad **S**utriū q̄ p̄missionē et iusiurandū acceperūt. **E**t **I**mpr p̄ montē gaudii: q̄ & mōs malus d̄r: ad ciuitatē **L**eoninā uenit. & in gradibus. s. **P**etri p̄tificis pedes exosculatus ē. **D**ein in ecclesiā ambo igressi sunt. **R**equisitus est **I**mpr: ut inuestiturā renūciaret. **Q**ui ad p̄tem se retrahēs: post tres horas respōdit nō esse faciendū quod peteret: ip̄m q; pontificē intromissis armatis capi iussit: et totus clerus spoliatus est. **C**ardinales cum papa capti sunt: & in castra deducti. **P**opulus **R**omanus in **T**eutonicos seuit: & tandem eos ex urbe **L**eonina deiecit. **I**mpator ad montem **S**oracte puēnit: iubensq; **C**ardinales & papā certis in locis custodiri: ad pontē **M**ammeū: qui **M**ammex

Dirachiū obsidet Bo.

Alexio pacem annuit

Beritū urbs Fenicis regionis.

Sydon capitur.

Henricus. III. in Italiā

Mons Gaudii

Pontificē et cardinales
Henricus cepit.

Mons Soracte.
Pons Mammeus.

Pons Lucanus.

Pōtifex Imperatori in
uestituras concessit.
Impator coronatur.

Expeditio in Saracēos
Anno. Mcxvii.

Baleares insulæ Floren
tinis donantur.
Conciliū Laterani

Mathildis Comitissa
obiit: & donū dedit
Ro. ecclesiæ.
Conciliū in Lōbardia.

Alexandri Impatoris genitricis opus est. Et ad pontē Luca
num rediēs: oīa in circuitu urbis ædificia incendio corrupte
Nec tñ Romanos sibi allicere potuit: nisi papā & Cardina
les restitueret. Henricus p minas extorq̄re a pōtifice inuesti
turas conatus: nihil perfecit: cū ille mortē potius oppeteret
Sed uictus ē misericordia ciuiū ne destruerēt. & ductus ad
pontē Salariū accitis ex urbe notariis Henrico regi penitas
in regnis suis ecclesiarū inuestituras cōcessit. Et deinde in ba
silica sancti Petri Impatorē coronauit: clausis urbis portis:
ne populus erūperet: et basilica statiōibus firmata. Deinde
ab Italia recessit Impator. Pisani p hęc t̄pā a pōtifice roga
ti: expeditionem in Saracenos decreuerūt: Baleares insulas
obrīnētes Anno. MCXVII. oēm q̄ iuuentutē in classem po
suerunt. Quæ dū apud uada Voliterrana uentū expectat:
Lucenses destitutā defensoribus urbē inuasere. Quā Florēti
ni a Pisani rogati tutari sūt: Lucanis repulsis. Ob quā rem
Pisani uictoria cōtra saracenos in Balearibus insulis potin
domū reuersi: Florētini illis donauerūt: duabus ex Porphi
rico marmore columnis: q̄ ad portā sacelli beati Iohānis ui
suntur. Dein conciliū Laterani congregatū est: in quo reuo
catū est quicq̄d Henrico de inuestituris cōcessum erat: q̄uis
papa p liberatiōe Cardinaliū id iurasset nō reuocare. Quo
t̄pē Mathildis comitissa senio cōfecta obiit. quæ a Pissia &
sancto Quirico agri Senēsis usq̄ ad Seperanū quicquid in
medio iacet inter alpes & mare Romanæ ecclesiæ dono de
dit. Celebrauit & aliud conciliū Pascalis in Lōbardia apud
Guardastallū: in quo urbes Emiliæ Placentiā Parmā: Regi
um: Mutinā: & Bononiā Rauennati metropoli: q̄ diu Ro.
ecclesiæ rebellis fuerat: nō subesse cōstituit. Reuersus Romā
pontifex: cū obiisset Petrus urbis præfectus: agnati eius &
amici filiū eius decennem in officiū surrogatum a papa con
firmari perierunt. Cum ille negasset: magnis eum contūme
liis affecerunt: ita ut opportuerit urbe excedere. Quamuis

Petrus leonis eius ptes tueter: qui magno in discrimine positus est: cū eius domus oppugnarent. An cuius auxiliū misit pontifex ab Alba Prolomeū Aricia uocatū. Pugnatum est in urbe: & puer pfectus cū cōplicibus transtiberim pulsus. Ubi tandē captus est. Placuit seditiosos hoies p munici pia Campanie custodiri. ad quæcū ducerent: puetū & cōmites interceptos Ariciā duxit. Et Satmetū: Nynphas: Tiberiū & maritimā oēm oram ab obedientia pontificis auertit. Et Rome Petrus Leonis sæpe plicitatus est. qui tñ accersitis ex agro auxiliis uictor euasit. Et pontifex in Apuliā pfectus: ibi conciliū celebrauit. Henricus qrtus cognitis quæ Romæ fiebant: iteꝛ eo rediit: ubi susceptus est maximis honoribus. Sed cū uellet iteꝛ coronati eo q̄ existimaret in cōcilio Lateranensi sicut inuestiturā: ita & coronatōem suā reuocatā esse: nullus uicinus ep̄s id muneris assumeꝛ uoluit. Inuentus est archiep̄s Bracharēsis patria exul: a quo Impator coronatus ē: & mox in Germaniā rediit. Pascalis absoluto cōcilio cū copiis Nortmannoꝝ ducū teuersus: multa oppida recupauit. Et in p̄neste Calo Iohānis Impatoris græci: q̄ Alexio genitori successerat oratores absoluit: & Romā ad ecclesiā sancti Petri se cōtulit. Cuius aduentu territi Abbas Farfensis & Prolomeus latebras quæsierūt. et deniq̄ p amicos pape recōciliati sunt. Qui paucos post dies obiens: in Laterano sepultus est. Successor eius fuit secūdus Gelasius: patre Ctescencio Caietanus. Interea Balduinus in Arabia: quā Syriam appellant Sobal castellū edito in loco ædificauit: ut esset christianis præsidium. Et Boemundus puer Antiochiæ princeps uita excessit. Cuius locū tutor Tancredus obtinuit. Quē Balduinus ad se uocans: cū Saracenis Tuticisq̄ et Arabibus magnasq̄ copias hññibus cōfligete uoluit. Sed supatus magnā cladē accepit multis suoꝝ celis. Tutici ea uictoria elati monasteriū in mōte Tabor celeberrimū

Pugnatum est in urbe.

Auersio ab obedientia pontificis.

Conciliū in Apulia.

Henricus Romā rediit uolens iteꝛu cotonari.

Archiep̄s Bracharēsis Henricū cotonauit.

Pascalis. II. obiit.

Gelasius. II. successit

Balduinus in Arabia Sobal ædificauit.

Tancredus Antiochie dominus.

Christiani a Tuticis superantur.

Balduinus obiit.
Balduinus, II, rex.
Familia Fraiepanū.

Violētia in Conclauū

Pōti. calcibus cōcutit

Populus ponti: liberat
Hēricus iterū Romam

Pōtifex per Tyberim
fugit.

Ponti. Caietā peruenit
Capuæ princeps: Dux
Apuleæ: et dux Aqui
lei pontifici iurant
Antipapam erexit Im
perator.

Imperator in Almani
am abiit.

destruxerunt: monachis ad unū trucidatis. Reuersus Hiero
solimā Balduinus intra Ptolomeidā et Tyrum castellū edi
ficauit nomine Scandalū: ac uita decessit. Cui Balduinus se
cundus de Burgo Francus: cōcordi xpianorum uoto suffe
ctus est. Sed Romæ in electiōe Gelasii secundī: familia Fra
iepanum: tum potens: cū non obrinisset unū ex suis quem
cupiebat eligi ad locū Conclauis pergēs ualuis refractis: pō
tificem et Cardinales uariis affecit cōtumeliis: & Cincius ex
eadē familia proiectū in terram pontificē calcibus cōcussit:
uinctumq; domū duxit. Tulerūt id grauiter alii Romani:
& impetu facto restitui pontificē obtinuerē, quem ad Late
ranum solenni pompa duxerūt. Interim Henricus Impera
tor in Italiā reuersus: apud Sanctū Petrū ex improuiso de
sedit. Pontifex ad Bulgamini potentis in urbe ciuis domū
cōfugit: indeq; mari fugiendū statuit: duasq; trirēmes turba
impleuit pontificem sequentiū. Et papā per Tyberim fugi
entē Teutōnici ex ripa telis ac sagittis cōfodere intentarūt
sicut nōstra: ætate Romani Eugeniū quartū. Cardinales Ar
deam noctu papā perduxerē terrestri uia cum mare tempe
stuosum nauigari non posset. Et deinde reductus pontifex
Hostiā tertia die Terracinā nauigauit: & deinde Caietam
peruenit. Ad quem Guilelmus Apuleæ dux: Robertus Ca
puæ princeps: & Ricardus de Aquila uenerūt: nouiq; fide
litatis iuramentū ei præstitere. et pontifex ibi cōsecratus est
Imperator Mauriciū Bracharensē archiep̄m in antipapā
erexit: Gregoriūq; uocauit: et castellū Turriculum in agro
Ananino obsedit. in quē pontifex Apuleæ procēres mittē
dos duxit. Quibus nō expectatis Henricus in Almaniam
abiit: & antipapa Romæ mansit auxilio Fraiepanū fretus.
Uenit Romam Gelasius: & apud amicos delituit. Deinde
Grēscencii Caietā nepotis sui uiribus & Corfoꝝ Norman
norumq; familiis fretus: in ecclesia sanctæ Braxedis diuina

celebrans inuasus est a Fraiepanibus. Sed resistentibus amici fuga subtractus est. Et inter Romanos diuersarū partiū non ante praeliū diremptum est: q̄ Fraiepanes intellexerūt uia Hostiensis pontificē effugisse. Sequenti die repertus a suis pontifex nō longe a Sancto Paulo: in urbē reductus: habito consilio Cardinalium rursus migrare statuit. Et relicto Portuensi ep̄o in spiritualibus uicario: in Franciā nauigauit. Et in Cumacensi monasterio honorificentissime receptus: illic obiit. Cui Guido Viennensis archiep̄s natione Burgundus substitutus est a Cardinalibus qui aderant: Calistus appellatus: prosapia oriundus Franciæ Angliæ & Almaniæ regū. Qui non prius pontificatum acceperat: q̄ Cardinalium Romæ manentiū cleriq; & populi cōsensum obtinuit. Quo habito: Romā uenit: & magno honore desiderioq; receptus Beneuentū se transtulit: sacramentoq; nouo illarū prouinciarum principibus adactis: & maxime Guillelmo Rogerio genito Roberti Guiscardi filio Apuliæ ducē: Romam rediit: missisq; legatis: pacem cum Henrico quarto firmavit. et rursus Beneuentū petiit. Causa iūris fuit: q̄ Guillelmus dux Apuliæ atq; Calabriæ Alexii Imperatoris Græci filiā ducturus uxorem: cū Constantinopolim nauigasset curam terrarū suarū pontifici reliquit. Sed Rogerius Siciliae comes cōsobrinus suus: q̄ primū illius recessum intellexit: prius Calabriam occupauit: q̄ Pontifex opem ferre posset. Hinc motus pontifex Beneuentū petiit. Sed multis suorū amissis: ipseq; ægrotus Romā relatus ē. Rogerius etiam Apuliā sibi subegit. Et Guillelmus uxore frustratus: ac dñō deiectus: apud Salernitanū principem sine filiis obiit. Ex quo t̄p̄e Rogerius se regē Italiæ appellauit. Calistus ualitudine reintegrata: apud Lateranū noningentorū patrū concilium celebrauit. In quo de subuentioe xp̄ianis danda deliberatum est apud Hierosolimā laborantibus.

Gelasius iterum urbe pellitur.

Iterum in urbē reducitur

Gelasius obiit.

Calistus surrogat̄.

Calistus Romā uenit.

Pontifex pacē cum Henrico firmavit

Rogerus se regem Italiæ appellauit.

Conciliū Laterani.

Ex libro decimosexto.

Turci supantur.

Damasci rex fugat.

Balduinus a rege Parthorum capitur.

Veneti classem ducetorum nauium armarunt.

Tyrus capitur.

Balduinus redimitur.

Hemanuel Imperator.

Balduinus secundus prioris Balduini consobrinus apud Hierosolimam regno potitus: secundo anno Gazin Turcoꝝ minoris Asiae ducem: cum magnis copiis Hierosolimam petentem: bello superato coniecit in carcerem. Sequenti anno Damasci regem ex improviso ad portas usque Hierosolimitanas cum quindecim milibus pugnatoreꝝ delatum: commisso proelio in fugam uertit. Duo milia cecidit: mille captiuauit, triginta tantum de suis amisit. Cum Venetis ut tantis sibi in oppressionibus opem ferrent foedera pepigit. Sed prius quam illi aduentaret: Balac Parthorum rege: Hierosolimam magnis exercitibus petente congressus supatus & captus est: & apud Carras in carcerem cum multis christianis proceribus coniectus est. Calistus pontifex ex concilio Lateranensi ad opem ferendam Venetos excitauit. et Ferramandus per id tempus Hierosolimitanorum patriarcha doctrina & religione conspicuus idem suadebat: promittens Venetis quae prior Balduinus promiserat rata futura. Veneti anno Millesimo ceteresimo ouicesimo secundo duce domino Michaeli ducentarum nauium classem armauerunt. Et ad Ioppem delati: quam Saraceni Babilonici cum septingentarum nauium classe praemebant: disiectis fugatisque Barbaris: multis eorum captis, obsidionem soluerunt. Patriarcha per terram pariter adiuuante. Deinde communiter in Tyrum ductum est: quam prius saepe temptata nunquam christiani obtinere potuerant. Sed tunc multo Venetorum sanguine capta & Hierosolimae regno addita est: tertiaque pars Tyri et Ascalonis si caperetur: cum multis priuilegiis Venetis assignata est. Balduinus precio redemptus Hierosolimam rediit. Per quod tempus Hemanuel graecorum Imperator Calo Iohanni successus: christianis tantam uictoriam inuidens Venetis imperauit: ut Dominicum Michaelē ducem suum reuocarent. Is reuocatus: Rhodum

dum: & post **Chium** græci Impatoris insulas spoliavit. Et in **Chio** beati **Theodori** martiris corpus inuentum rapuit quod **Venerias** delatū est. **Sanū Mytilenas** **Andrum**q; diripuit: & **Morumū** spoliatum cōmuniuit. **Spalatum** et **Tragurium** ab **Hungaris** eripiens: **Venetoꝝ** dominio subiecit. **Romū**q; reuersus intra trigesimū mensem: lapidem secū attulit sup quo christus apud **Tyrum** sedisse fertur. Per hæc tempa **Gregorius** ille antipapa: qui alio nomine **Burdinus** appellatus est: apud **Sutriū** se cōtinuit: **Ceccani** tyranni auxilio fretus: euntibusq; **Romā** ad concilium magna impedi-
 menta præstitit. **Calistus** oppidū obsedit: & oppidani **Burdinum** dederūt. **Qui** camelo conuersa in bestię caudam: facie impositus: **Romā** perductus cum magno plebis ridiculo in **Cauenli** monasterio detrusus est. Et **Calistus** quinto anno sui pontificatus obiit: **Suffectus**q; illi est **Honorius** secundus ex agro **ymolēli** genitus. **Cuius** tempore liberatus **Balduinus**: **Boemundo** alterius magni **Boemundi** filio uita functo (ut aliqui uolunt) principatū **Antiochiæ** **Hierosolimitano** regno cōiunxit. Et **Raymundo** **Guilelmi** ducis **Austriæ** filio: cui superioris **Boemūdi** filia nupserat: tenendam cōcessit. **Regem** **Ascalonitarū** **Egyptiorum** copiis fretū unico prælio repulit. Et paulo post **Baldequinū** **Damasci** regulum maioribus copiis **Hierosolimitanū** infestantem agrum tribus præliis superatū: multis caelis captisq; fudit. Interim **Romæ** **Anno** millesimocētesimotricesimo **Honorio** defuncto: **Innocētius**. **II.** surrogatus est: de regione **Trāstyberim** oriundus. **Hic** **Rogerū** apud sanctū **Germanum** castra habentē ex improviso aggressus: magno impetu repulit. **Fog** oppido capto: tyrannum in castro **Galucio** obsedit. **Sed** **Guilelmus** **Calabriæ** dux **Rogerii** filius cū exercitu superueniens cōmissō prælio & papā cum **Cardinalibus** cepit: & patrem liberauit. **Vsus** tñ modestia **Rogerus**: pontificem

Beati Theodori corpus Venetias deferretur.

Lapis xp̄i.

Calistus moritur.

Honorius. II. sufficitur.

Raymūsus ducis Austriæ filius.

Honorius moritur.

Innocen. II. surrogatur.

Calabriæ dux papam cū Cardinalibus cepit.

Anacletus antipapa

Inno. pont. in Franciã

Antip̃p̃ Rogeriũ utri-
usq; Sic. regẽ appellat
Conciliũ apud clarum
montem.

Lotharius Germano-
rum Rex.

Conciliũ Remense.

Concilium Placentiũ.

Genuẽsis metropolis.

Pisanis archiep̃s dat.

Potis Mammeus.

Concilium Pisas.

Pisanorum classis aux-
ilio papæ.

& Cardinales liberavit: & quicquid uoluit præter regni ti-
tulum ab eo obtinuit. Interim Petri leonis filius Petrus: Ro-
mæ in antipapam assumptus est: & Anacletus appellatus.
Qui recepto ecclesiarũ argento conflata pecunia: multis in
urbe corruptis: potentiã Innocentiũ in urbe obruit. Innocẽ-
cius sibi timens: cũ Romã rediisset: fugiens per Pisas & Ge-
nuam migravit in Franciam. Et interim antipapa Rogeriũ
in partes suas traxit: regem utriusq; Siciliæ appellatum. In-
nocencius celebrato apud Clarũ montem concilio: In quo
Petrum antipapã damnauit cum sectatoribus: Aurelianũ
se contulit. Et salutato rege Philippo: Carnotũ petiit. Nbi
Henricũ Angliæ regem obuium habens: pro salute fidelium
eum est allocutus. & in Lothoringiam flectens: Lotharium
Leodii repertũ: a Germanis regem electum: sacramento ad-
egit expeditionis parandæ: quatenus Romæ duceretur. &
altera synodo Remis habita: in Italiã rediit. Cõcilioq; Pla-
centiæ celebrato: Pisas se contulit. Quã ciuitatem cum Ge-
nuensi diu dissidentem cõposuit. Genuensem ep̃m: qui Me-
diolanensi suberat: archiep̃m fecit: Tribus Corsicæ ep̃is illi
cum Bobiensi subiectis. Pisanis quoq; archiep̃m dedit: tri-
bus aliis Corsicæ ep̃is & Popalonensi sibi submissis. Lo-
tharius in Italiã uenit: & itinere continuato per Ianiculũ in-
trauit urbẽ: & Pontifex per pontem Mammeũ in Lateranũ
deductus est: antipapa delitescente. Rebus compositis: Im-
perator in Germaniã rediit. et pontifex Pisas conciliũ cele-
brauit: in quo antipapã iterum damnauit. Sed Romæ anti-
papæ fautores cum auxiliis quæ Rogerius suggerebat: ca-
put attollere cõeperunt. Quare iterũ accersitus Lotharius:
Italiã repetiit. et Pisani classẽ auxilio papæ paratissimam
eduxerũt: quæ Malphim Reuellũq; & multa oppida ui ca-
pta diripuit. Et pontifex cum Impatore Barulũ duxit. Ro-
gerius impetũ ueritus: in Siciliã nauigauit: & omnia pdidit

quæ in Italia obtinebat. Quibus pontifex Rayonné Lotharii Impatoris comitem: attributo ducatu Apuliæ titulo: cū aliquot Germanorū cohortibus præfecit: Romāq; rediit: et inde Lotharius in Germaniā. Obiit tūc antipapa occulteq; sepultus est. & alter ei surrogatus: ad misericordiā Pontificis confugit. Pontifex Laterani conciliū habuit: constitutio nemq; edidit: nequis laicus manū uiolentam mitteret in clericum. Et fame Italiā uexante Romani Senatores creauerunt: qui urbem administrarent. Quibus dū pontifex resistit Anno Millesimocentesimoquadragesimo tertio: defunctus est & Celestinus secundus ei successit. In Asia uero Balduino rege defuncto: Andegauenſiū comes Falco illius gener tertio loco Hierosolimæ regnū accepit. In quem duobus filiis militaris scientiæ peritissimis tanq; legatis utentē: raro Barbari ausi sunt incurrete. Turci tñ sinum Persicū incolentes: multa uirorū milia in agrum Antiochenū duxere. In quos ruens Falco: tria milia interfecit: & tandem captis Hierosolimam duxit. Excitatus ad eā cladem rex Alaph gēte Turcus Babiloniis auxiliis fretus: Edissam Mesopotaniæ ciuitatem inuasit: quā Balduinū a fratre Godfrido obtinuisse diximus. Capta est urbs a barbaris crudeliterq; dītepta: omnibus occisis: qui xpm abnegare noluerunt. nobilibus mulieribus super altari sancti Iohannis Baptistæ: quod scirēt nostris religiosissimū: uiolatis. Et Falco in uenatione dū leporem sectatur: equo in caput euerso: occubuit: Balduinusq; filius eius tertius eius nominis regnum accepit. Et Celestino defuncto: Lucius tertius Bononiensis successit. Quo tempe Edissæ urbis euersio nūciata est. Edissa ea urbs est: ad quam Tobiam filium suum misisse Gabelo: sacræ litteræ tradunt quamq; Theus apostolus ad fidem Xpi conuertit: & in qua beati Thomæ ossibus decorata Abagarus regnū obtinuit. q. datis ad Iesum epistolis: scripta manu dei responsa

Antipapa moritur.

Conciliū Lateran.

Innocentio Celestinus
ſurrogat: MCXLIII.

Turci in agrum Anti
ochenum.

Edissa a Turcis capta

Prophanatio altaris
s. Iohannis Baptistæ
Rex i uenatōe morit.
Celestinus pon. morit
Lucius. III. ſurrogatur

Edissa urbs describit.

B. Bernardus abbas.

Coradus Lothario successit in regno.

Hemanuelis Græcorū Imperatoris seductio.

Farina gipso inficit.

Bald. Acalonā cepit.

Turcorū quinq; milia interfecit.

Lucius pont. moritur Eugenius, III. eligitur.

percipere meruit: quæ tpe euerſionis quatuor et quadraginta annis christianis paruerat. **Clarus** erat hoc tempore **Bernardus Claraualleſis** abbas: qui principes adiens: hortatus est crucem aduersus Saracenos assumere. **Anter** quos **Corradus Sueuus** nomen ſuū dedit: qui Lothario in Romanorū regno ſucceſſerat. Sed medio tpe **Rogerial** per negligentia pontificum in Italiā reuerſus: cūcta quæ amiſerat recuperauit. Et claſſe in **Aphricā** ducta: regem **Tunili** ad tributum cōpaliſ: quod annis plus q̄ triginta perſoluit. **Corradus** uero magno cruceſignatorū exercitū cōparato: **Constantino** poliſ peruenit: ubi ab **Hemanuele** ſecundo græcorū Imperatore ſeductus Iconiū ducere perſuaſus eſt: pmiſſis ex **Constantinopoli** cōmeanibus: q̄ aliunde haberi nō poſſent. **Obſeſſa** eſt urbs admodū munita. Sed cū ſceleſtus Imperator græcus farina quā mittebat giplum immiſcuiffet: exercitus morbo afflictuſ eſt: ita ut **Corradū** re infecta in **Tratiam** retrocedere oportuerit. **Præſtitit** tñ ea **Corradi** expeditio id emolimentū: q̄ **Balduinus** rex q̄rtus animo auctuſ: **Aſcalonam** diū obſeſſam cepit: cū paulo prius **Gazam** urbem antiquiſſimā: ſed penitus derelictā reædificaflet et fratribus templariis inhabitandā conceſſiſſet. **Auſus** eſt etiā **Balduinus** **Turcorū** **Satrapas** **Hiericontinos** opprimentes aggredi. Ex quibus prælio ſupatis: quinq; milia interfecit. Et dein de **Moradinū** **Damaſcenorū** militiæ principē **Hierosolimo** rum agrū infeſtantem: magna clade affectū: in **Damaſci** menia perſecutuſ eſt. **Anter** hæc **Lucio** **Romæ** defuncto: **Eugenius** tertiuſ electuſ eſt **Piſa** oriūduſ: ſancti **Auaſtū** abbas: quem beatus **Bernardus** monachū fecerat. **Hic** intelligens **Romanorū** conatuſ qui **Senatores** cōfirmari ſuoſ cupiebāt **Ad** **Farfenſe** monaſteriū noctu in **Sabinos** abiit: ibiq; cōſecratuſ eſt. **Cœp**itq; moleſtanteſ **Romanos** moleſtare: q̄ pace petita: magiſtratu ſe abdicarūt: & pōtifex **Romā** rediit.

Sed, intelligens dolose agere Romanos: Tyberi elapsus ē. Quem Romani haud secus q̄ Gelasium olim: & nra' aetate Eugenium quartū iniectis telis p̄secuti sunt. Ille Pisas: & de inde in Franciā nauigauit. Vbi reperto Bernardo: ad regē Franciæ Ludouicū se contulit eūq̄ cruce signauit. Quē Constantinopolim p̄fectum: Hemanuel haud aliter q̄ Corradū decepit: per deserta Syriæ ducere p̄suasum: adeo ut lacerū exercitum Antiochia in Hiberna ducere sit cōpulsus. Sed Rogerius rex Siciliæ Hemanueli infensus: classe p̄ata Corciram insulā Corinthumq̄ ac Thebas & Euboyā de Imperio græco accepit: duxissetq̄ Constantinopolim: nisi Venetorū classē timuisset: quæ in sinu Adriatico Sexaginta triremium erat. Flexit igitur ad Asiæ littora magna xp̄ianorū felicitate. Ludouicū enim Franciæ regē qui ad sancti Simonis portū soluens Palestinā perebat: saracena classis forte obuia intercepterat: cū Rogerius casu obuius Saracenos ipsos cōfluxit: xp̄ianumq̄ regē gaudens liberauit. Interim Veneta clāssis ea recupauit: quæ Rogerius occupauerat: & imunita reliquerat. Rogerius Francoꝝ rege apud Ioppē dimisso: Constantinopolim delatus: suburbia eius præsentē Hemanuele incendit. Et palacium aliq̄diu oppugnatū cum capē nequiuisset usq̄ adeo pugnando p̄gressus est: ut poma Imperialis ortū ad ostentationē sua manu legerit. Rediens autem a Veneta classe inuasus: unde uiginti triremes amisit Corradus Ludouicus & Balduinus simul iuncti: Damascū obsidere p̄gunt. Hanc urbē Habraæ serui fundauerūt: quæ campestem habet agrū: natura solis sterilem et arridū: nisi quatenus aquæ fistulis tunicul' isq̄ subductæ irrigant. quarū humor reddit terram omnīū feracem & cōsitionibus p̄stantissimam. Paruus amnis in regione unicus pximē menibus delabens: parua ab illis dirimit̄ terræ lingula: cōsitiōibus omnīū in orbe p̄ciosissimis cōrecta: In q̄ reges castrametāū

Pont. Tyberi elapsus uexatur a Romanis.

Eugenius in Franciam.

Rex Fraciæ decipitur.

Rogerius rex Siciliæ.

Venetorū classis. lx. triremium.

Rogerius regem xp̄ianum liberauit.

Suburbia Cōstantinopolitana incendit.

Damascū Habraæ serui fundauerunt.

Amnis i regione unus Terræ lingula p̄ciosa.

sunt: fuissentq; breui potius urbe: aquam phibentes: nisi do-
lus cuiusdā Assirii iā dudū Balduino fidi: sed nunc pecunia
corrupti ad aliā urbis ptem castra mouissent: tanq̄ ibi moe-
nia facilius rūpi possent. Quo facto Damasceni fluuio pō-
titi munitōibus adiectis: xpianos aquatione phibuerunt:
& annonæ transitū impediuerunt. Ob quā rem sibi fameq; la-
borantes: xpiani obsidionem soluerūt: Ludouicus et Coria-
dus cōmīnutos & male habitos exercitus: in Europā redū-
centes: ad propriā sunt reuersi Anno. MCLII. Quo tpe Eu-
genius Romā reuersus: honeste receptus est. q̄ Terracinam
Siciāq; & Norbānū ac Fumonīs arcē: quæ loca tyranni oc-
cupauerant: in deditōnē recepit. et Tiburæ obiens Romā
delatus: in basilica beati Petri sepultus est: Anastasio q̄rro
illi suffecto: ciue Romano. Cui breui defūcto Adrianus q̄r-
rus successit: gente Anglicus: q̄ ab Eugenio. III. in Noruegi-
am missus Cardinalis puīnciam illā xpianam effecerat. Hic
pontifex requisitus ut administratōem urbis cōsulibus liberā
pmitteret: renuit: neq; Lateranū ad consecratōem: de more
faciendā pficisci uoluit: nisi prius Arnaldus Brixianus he-
reticus ab Eugenio damnatus: ab urbe pelleret. Quod cū
illi differrēt: Cardinalis sanctæ Potētianæ dū ad pontificē
pergit: uia sacra graūter uulneratus ē a populo. Adrianus
interdictū posuit: Quod dū sacra ebdomada graūter susti-
neret: uicit pontifex ut Arnaldo pulso & cōsulibus depo-
sitis: sublato interdicto cū honore Lateranū deduceret. In-
terim Guilelmus Siciliæ rex: q̄ defūcto Rogero successer-
at: Beneuenti suburbia & Caperanū Babucūq; oppida oc-
cupauit. Quē Adrianus excōicatum: regni titulo priuauit
subiectosq; a iuramēto absoluit. Federicus primus gente
Sueuia p hoc ipm̄ tps Impr destinatus: Lombardiā ingres-
sus: Terdonā obsessam uī cepit: magnaq; celeritate Romā
cōtendit. Pōtifex Viterbii agens: Urbē ueterem: deinde ad

Exercitus in Europam
Anno. MCLII.

Arx Fumonīs.
Eugenius. III. moritur.
Anastasi. III. sufficit
Adria. III. surrogat.

Noruegia xpiana fit.

Populus Cardinalem
uulnerat.

Caperanū: Babucum.
Rex Sic. itulo priuat
Federic. Sueuus Impr

Ciuitatē castellanā se cōtulit: cōciliationeq; p internūcios fa-
 cta: in agris Sutrinis Impri occurrit: debitā reuerentiā exhi-
 benti. Quē paulopost i basilica. s. Petri coronauit Anterim
 portæ urbis clause fuerit: cū consules parē cū papa cōcordes
 Imprem suspectarent. Sed plebs Romana incōsultis cōsuli-
bus p pontē Traiani eruptōe facta: Teutonicos i Vatica
nō obseruatos: multis interfectis spoliarūt. In quos mox ul-
 tiō facta ē: ab exercitu q in p̄ris Neronis hēbat castra. Sed
 lenitus Impr a papa captiuos dimisit. Ob quā rem p̄pa &
Impr nō uolētes p mediū urbis trāsire: ad Mallianū se cōtu-
lere: ubi trāsmissio fluuiio p pontē Lucanū ad Lateranū uene-
runt: ubi solennia pacta sunt. Tiburtini suā spē se se dede-
runt. Sed cognito q ad pontificē ptinerent: urbē restituit:
atq; i Germaniā rediit Impr. Pōtifex uero rogatus a p̄peri-
bus regni: Beneuentū se cōtulit: maiorēq; regni partē Guil-
lelmo abstulit. Interea Paleologus nobilis qdā græcus: He-
māuelis secūdi Impr̄is græci nūcius Anconā uenit: et deīn
Beneuentū: obtulitq; papæ quinq; milia librarū auri & Guil-
lelmi expulsionē de Italia: si sibi tres urbes Apuliæ mariti-
mas pmittēret. Quæ cū Guilelmus rescisset: ad misericordi-
am pōtificis recurrens: restituere om̄ia pmisit: quæ de eccle-
sia abstulerat: & ultra nōnulla oppida tradere: Romanos
rebelle subigerē: et spacio t̄pis accepto: aurū quod græcus
pmiserat p̄soluere: si absolutus in utroq; regno cōfirmaret
Quod cū pontifici placuisset: Cardinales aliqui auaricia du-
cti impediuerunt. Guilelmus mox cū paratissimo exercitu
Apuliā ingressus: oīa uastare cœpit: copiis græcorū & A-
puloꝝ apud Brundusiū p̄līo supatis. Et Apuli Salēiniq;
deditionē ei fecere. Pōtifex Cardinalibus indignatus: q ma-
lum consiliū dedissent: Guilelmū ad se uocatū apud B̄n uen-
tum in gr̄am recepit. Eūq; nouo sacramento adauctū: de u-
troq; r̄gno iuestiuit: & p Cassinatas Marfos Reatinos Nar-
nienfes ac Tuderrinos ad Urbem ueterē se cōtulit: primus

Romæ coronat.

Pons Traiani.

Teutonici spoliante.

Papa et Imperator ad
Mallianū.

Pontifex Beneuentū.

V. milia librarū auri.

Cardinaliū auaricia.

Græci & Apuli apud
Brundusiū superantur.

Papa ad urbē ueterē.

Adrianus. III. morit

Alexāder. III. eligitur

Victor antipapa.

Alexāder & Victor
ab Impatore citant.

Victor ab Imperator
approbatur.

Alexander Imperato
rem. ex cōicauit. V

Alexāder in Franciā.

Anathēma Imperato
ris publicatur.

Rex hiērosolimitanus
in Egyptios.

Alexandria Soldano
redditur.

pontificū Romanorū: a quo ea urbs et inhabitata et cultior
reddita est. ubi aliqñ moratus Romā reuersus est. Sed ma
lignam consulū conuersatiōem odio hēns: **A**grianū petiit:
Ubiq; mortuus est. **A**lexāder tertius papā **S**enenlis a uigin
tiduobus **C**ardinalibus mortuo **A**driano electus est. **O**ctā
uianus **R**omanus tituli sancti **C**lemētis pbr **C**ardinalis a tri
bus tm̄ prophānatus: **V**ictor appellatus: **O**rauit **A**lexan
der p̄ legatos **F**edericū **I**mpatorem tunc **C**remā obsidentē:
ut sibi assisteret. Ille r̄ndit: utrunq; pontificē ad se **P**apiā ire
oportere: iura partiū auditurū. **Q**ua re cognita **A**lexander
Ananiā se cōtulit. **O**ctauianus **S**egniā occupauit. **I**mpator
duos ep̄os ad **A**lexandriā misit: q̄ eum **C**ardinalē appella
tum: ad conciliū **P**apiæ uocauerūt. qui a pontificē cōfutati:
Segniæ **O**ctauianū uisitarūt: eūq; **P**apiā deduxerūt. **Q**uē
Impator in cōcilio papam declaratū: adorauit: et equū eius
de more p̄ urbem deduxit. **A**lexander monitione p̄missa:
Octauianū & **I**mpatorem excōicauit: destinans lris et tun
ciis p̄ orbem: q̄ suā iusticiā oñderent: **R**omāq; rediit sui pō
tificatus anno secūdo: ubi multos aduersantes inuenit: max
ime cū **F**ederici exercitus p̄rer urbem ueterē & **A**naniā oēs
ecclesiæ terras occupasset. **H**ortare igit̄ **P**hilippo **F**rancoꝝ
rege: in **C**ampaniā reuersus: **T**erracinā petiit: & dein nauī
gio quod **G**uilelmus rex **S**iciliæ cōcessit: i **F**raciā p̄fectus
est: & in **M**ōte pessulano atq; in **C**laromonte anathēma **I**m
patoris publicauit. **D**ū hac agunt: mortuo apud **H**ieroso
limā **B**alduino tertio: **A**lmericus fr̄ in regno succedit. q̄ in
Egyptios ducēs: **D**rogmon regis **E**gyptii copiarū p̄fecto cō
gressus: magnā in barbaris cedē edidit **A**lexandriāq; obse
dit. **Q**uā **T**iracunus **S**alādinī turcoꝝ regis p̄fectus **S**olda
no **E**gyptiæ frau de subtraxerat. **A**lexādrini cū nullo pacto
xp̄ianis subici uellēt: eatenus tm̄ **A**lmerico se pmiserūt: ut in
Soldani ptātem p̄ suas manus reducerēt: **A**lmericus ingenti

pecunia recepta: Soldano urbē restituit. Sed cū frandē usū
 Soldanū intellexisset: in eum ducens: Carras: nūc Carrini ur-
 bem potentissimā obsedit. Federicus interea tyrānica usus
 potestate: Terdonā spoliata: Mediolanū solo equit: eiusq;
 populū in sex portarū tribus diuisum: i sex loca decimo ab
 inde miliario habitare coegit. Cremā maximis affecit incō-
modis. Ob quā rem Veronēses Patavinū Vicentiniq; Ve-
netoz; consilio usi: fedus inter se pcessere: ut soluto Impera-
 tori tributo: nihil ei ulterius obedirent. Federicus in Vero-
nam ducens: cū auxilia aliarum ciuitatū eo puenissent: retro
 cessit: Papiāq; se recepit: Misissq; oratoribus regem Frāciā
 rogauit: ut Alexandrū ad conciliū duceret: cum Victorem
ipē ducturus esset. Dictus est conuentus locus apud Puno-
nem: ubi Frauo fluius Gallos diuidit a Germanis. rebulq;
Italiae ut potuit ordinatis: Federicus ad conciliū pfectus
est: Scociā ac Bohemiā regibus: magnisq; armatorum ac
 praelatorum stipatus copiis: Octavianūq; duxit. Deinde
processit ad Fauonis pontem Philippus rex: Anglorū Re-
ge Henrico sociatus. Alexander apud Dolense monasteri-
um Aquitanīā relicto: conciliū adire negante quod ipē nō
 instituisset. Retrocessit igitur in Germaniam Federicus: &
Alexander conciliū apud Turonū indixit: in quo mul-
 ta decreta sunt: & Senonis pontificalis sedes data Inrerim
Octavianus Lucā mortuus est. & Guido Tremensis in an-
tipapam surrogatus. Et ciuitatum in Italia societas aucta:
Cremonenlibus: Brixianis: Burgonienlibus: Mediolanenli-
bus dispersis: & Placentinis eis se adiungētibus. Et Romā
ni creatis cōsulibus Alexandri amicis: eū ex Frācia reuoca-
 runt. Qui primo Siciliā petiit mare directus Anno Millefi-
mo cētesimo sexagesimo qno. Postq; Romā Alexander fuit
ciuitates Lombardiā erectā sunt: & Impri munitas nōnullas
arces abstulerūt. Qui magnis copiis comparatis iterum in

Carras urbs potens.

Federicus Mediolanū
solo equauit.

Federicus in Veronā.

Puno locus cōciliū
Frauo fluius.

Conc. apud Turonū

Antipapa moritur: et
alter surrogatur.

Anno. MCLXV.

Venetorum hostes.

Quingenta triremium
classis in Hystros.
Gradensis ecclesia pri
matus fit.

Septingenti nobiles
capiuntur.
Tributum foroiulienlium

Regis Hungariae simu
lata amicitia cum Vene.

Anconitanorum dux
suspenditur.
Anno. MCLXVI.

Italiarum reuerenti statuit. Hemanuel uero Imperator paulo ante hoc tempus Venetis aperte hostis declaratus: et Stephanum Hungariae regem sibi amicitia coniunxit: illis inimicum. Ob quam rem Veneti qui tutari Imperium graecorum consueuerant eius sibi prouincias subiicere coeperunt: duos simul hostes percipi. Et Dalmatae Hystri atque Liburni ut nulli subiicerentur: simulatam eorum amicitiam per uices ludificabant. Facta est classis quingenta triremium: quae in Hystros missa: Pola Rubinum Parencium Hemoniam & Humagum Venetis subegit: sub Adriano quarto: qui Gradensem ecclesiam primatum super omnes ducatus Venetiarum Hystriae & Liburnorum ecclesias obtinere declarauit. Quod cum Henricus ueteris Aquileiae patriarcha aegre ferret: fauore Stephani Hungariae regis usus: Gradam capere intentauit. Sed classis Venetorum auxilio missa: patriarcham & septingentos nobiles ex foro Iulii et Hungaria cepit. Qui ea lege dimissi sunt ut singulis annis Foroiulienles tributum penderent duodecim porcorum: et duodecim panum: qui singuli ducentarum librarum essent: quosque ad hoc tempus exhibiti sunt in uenatione quae postremo carnis praesentis die Venetiis habetur. Et deinde sequenti anno Arabes Liburniae populus subacti sunt. Stephanus rex Hungariae simulata cum Venetis amicitia: duas ex nobilitate Ungariae uirgines: duobus filiis ducis Veneti matrimonio copulauit. Eorum post breui in Dalmatos ducente: Spalatrum: Praetorium: Sibinicumque Venetis rebellare suauit. Iadrenses quoque in rebellionem adduxit. Anconitani quoque Hemanueli graeco subiecti Venetos infestabant. Sed dux eorum Guistardus captus a Venetis suspensus est: qui triremes quinque ducebat Anno Millesimo centesimo sexagesimo sexto classis Veneta Hungaros Iadera deturbanit: murosque aperuit ad mare respicientes: ducem obsidibus ex nobilitate acceptis. Dalmatae territi: eiectionis Hungarorum praesidiis: Hemanueli se

dediderunt. **Q**ui sub fide publica una die omnes Venetos & omnia eorū naviā sub Impio suo existentia cum maximis mercemoniis interceptit. **St**udebant Veneti eū placare quoquo possent modo. **I**nterim uiginti eorū naues fuga elapsæ redierunt. **O**b quā rem animo erecti: classem centū trimium & uiginti nauū armare: quibus Hystri decē trimes addidere. **H**æc classis **T**raguriū diripuit: **R**agusium coepit: **N**igropontū obsedit. **S**ed spe potiūda urbis amissa **C**hyum duxit: insulāq; uicē cepit. **A**tq; peste ibi suborta: **M**ichael Vitalii dux rediit domū: et in tumultu uulneratus obiit. **S**ebastianus ditissimus ei succectus est. **I**nter hæc **F**edericus **B**arbarussus in Italiā. cū magno exercitu reuersus: blande ciuitates allocutus: nulli noxius: in Bononiensem agrum descendit. & parte copiarū missa in Etruriam: quæ antipapam **L**ucæ manentem aliq̄tulum erexit: ipse **A**nconā profectus: eā urbem obsedit. & p̄ Barones & amicos: res urbis **A**lexādro infestas reddidit. Interea sociæ in Lombardia ciuitates: **M**ediolanum reædificarūt: & solito munitiorem urbem fecerunt. **L**audenses societati accesserunt. **P**er hoc tempus **G**uilelmo **N**ormanno **R**ege **S**iciliæ apud **P**annoniū defuncto: alter **G**uilelmus filius successit. **E**t **H**emanuel græcus Imperator: missis legatis **R**omam: obtulit se cum omni ecclesia orientali uelle pontificem **R**omanū orbis christiani caput recognoscere: easq; copias in Italiam mittere per quas facile **F**edericus expelli posset Italia: pecuniasq; ingentes promisit: si ad Imperium occidentis reintegraretur: uniuersalemq; monarchiam. **A**d quam rem exploratius intelligendam: **P**ontifex anno sui regiminis **S**eptimo: legatos **C**onstantinopolim misit. **P**er quod tempus **R**omani **T**usculanos **A**lbanosq; odio persequentes: qui tributa immoderatus imparata pendere noluisissent: reclamante **P**ontifice: populariter mense **M**aio in **T**usculanos duxere.

Greci pfidia Venetos uincūt

Federicus Barbarussus in Italiam.

Sociæ ciuitates Mediolanum reædificant. Rex Siciliæ moritur

Græcorū Impator: Pontificem recognoscit.

Romani in Tusculanos

Romanorū clades.

Federicus Romā uenit

Papa in Fraiepanenū.

Rex Siciliæ papæ sub
uenit.

Ponr. conciliū petit.

Federi. pestis expulit.

Sociæ ciuitates Alex
andriam cōdiderunt.

XV. mille cultores.

Rayno comes: quem ducatu Apuliæ Innocentius secundus et Lotharius Imperator ornauerant. Inde deiectus a Roge rio Tusculanū regebat. Qui accersitis Germanis apud Ne pesum Sutrinumq; sedentibus: in Romanos delatus: tantā ex eis cladem intulit: quantam apud Cannos ab Annibale olim acceptas ferūt. Illud constat: q; nunq; postea Romani caput extulerūt. Germani usq; ad urbis portas crassati sunt Et Federicus Ancona dimissa celeriter Romam uenit: & in pratis Neronis castra posuit. Nec potuit suburbium Vatica num defendentibus Alexandri familiaribus expugnare. q; re iratus: basilicam sancti Petri incendisset: nisi editui eū fu rentem amississent. Papa Laterano dimisso in Fraiepanensiū domos sese recepit: quæ apud Paladium erant. Guilelmus rex Siciliæ duas triremes & magnā uim pecuniæ papæ mi sit: ut sibi consulere. Pontifex remissis tremibus: cum duo bus Cardinalibus consiliū petit a rege de rebus agendis. Federicus uero missis in urbem archiepiscopis populo pa cem promittebat: si inter duos Pontifices Romani ipsi: cau sam cognoscere uellēt: & unū qui esset dignior accipere ex ipsis duobus uel alium: uelleq; omnia reddere ecclesiæ: quæ occupasset. In quas condiciones cum populus inclinasset: Alexander noctu abiit ad Cyrceum: & deinde Caietā Be neuentumq; accessit. Federicum uero pestis expulit: in exer citu suo magna damna efficiens. Abiit ergo in Lombardi am. ubi cum ciuitates aduersus se cōiuratas bello intentare coepisset: territus eorum apparatibus: in Germaniam reces sit: hostibus abeuntem usq; ad alpes insequentibus. Moxq; sociæ ciuitates Alexandriam condiderunt: apud Rouore tum: locum Taro amni adiacentem. quæ ipso anno aggere fossaq; & plancato munita: quindecim milia uirorum cul tores habuit. Et Romani in Albanos ducentes: eam urbem suorū progenitorū olim patriā: funditus euerterūt. Idem in

Tusculanis egissent: nisi pontifex eos deterruisset. **Hemanu-**
el alios oratores misit: priora promissa & maiora cōgemī-
 nanis: si occidētis Imperiū sibi cōmitteretur. **Alexander** cū
 cta respuit. **Interim Guido** Cremenlis in basilica sancti **Pe-**
tri: quā **Federici** p̄sidio obtinebat mortuus est. **Et Iohānes**
Siriniensis abbas ex **Pannonia** (uir quidē furto infamis) il-
 li luffectus ē. **Rayno** sibi timens ei **Tusculū** tradidit: ea cō-
 ditione: ut oppidum **Montis Flascōnis** a **Germanis** obtine-
 ret. **Antipapa** ea die qua fuerat admissus a **Tusculanis:** eie-
 ctus est: **Et Rayno** a **Flascōnensibus** minime admissus: cum
 frustra **Tusculū** repereret: ad pontificem (qui **Verūlas** uene-
 rat) se contulit: & ius quod in **Tusculano** habebat ei dona-
 uit. **Tusculani** quoq; publico cōsilio: **Alexādro** ad se uoca-
 to: deditiōne fecere. **Ibi** oratores regis **Angliæ** **Henrici:** au-
 diti sunt: purgantes infamiā: quam de nece beati **Thomæ**
 rex incurerat. **Pontifex** duos **Cardinales** ad rem inspicien-
 dam misit in **Angliā.** **Quibus** rex dimisso **Hibernico** bello
 quo erat intētus: apud **Nortmandiā** occurrit: req; discussa
 ad hoc uentum est: ut **Henricus** iuramento sese purgauerit
 p̄miseritq; penitentiā agere pro nece sancti uiri. Cuius etsi
 fuisset insons atq; inscius: occasiōem tñ prāstīisse sit n̄sus:
 qa illū uiuentē minus debito honorauerit. **Ducentos** insup
 milites **Hierosolimā** missurū: qui annū ibi pseuerarent: et se
 se intra trienniū aduersus barbaros cū exercitu: quē cogere
 posset p̄fecturū: libertatēq; ecclesiæ in suo regno redditūq;
 appellationēsq; ad **Romanā** curiā libere p̄missurū. **Hiscq;** re-
 bus iureiurando sua sponte addidit: sese ac filiū regni cōsor-
 tem **Angliæ:** regnum ab **Alexādro** p̄ntifice p̄missum ita
 obtinere: ut neminem post hoc **Angliæ** Regem fore decla-
 rauerit: qui a **Romano** **Pontifice** nō esset appellatus. **Ale-**
xander **Romanis** oratis: ut se intromitterent: negocia so-
 lum ecclesiastica curaturum. **Cum** reuiceretur: **Segniam** se

Guido antip̄p̄ morit̄
Io. infamis illi sufficit

Antipapa eiicitur.

Tusculani **Alexādro**
 se dederunt.

Excusatio regis **anglie**
 de nece beati **Thome**

P̄ntia regis **Angliæ**

Canonisatio beati
Thomæ.

Bellū inter regem Frā-
ciæ & filium.

Federicus in Italiā:
Mons Cinisius

Ager Terdonensis.

Legatus Venetorū ex-
ceatur.

Balduinus Hierosoli-
mæ rex leprosus.
Federicus iterū in Italiā

cōtulit: Ibiq; Cardinalibus ex Anglia reuersis: auditis mira-
culis beati Thomæ: ipm canonisauit. Et paulo post inter
Henricū regem & filiū suū. Viraniū nomine: cui rex Fran-
ciæ Philippus filiā uxorem dederat: bellū exortum est. Cu-
ius causa Aquitania magnis flagrauit incēdiis: secūdo post
necem beati Thomæ anno. Sedātū est tñ hoc bellum lega-
ti papæ interuentu. Et Federicus quinto in Italiā rediit per
montem Cinisiū. Seculam dolo captā diruit. Astenses terti-
tos in deditiōne accepit. Alexandria per quatuor menses:
mediāq; hiemem durissima pressit obsidione. Deinde p in-
ducias suffossa cuniculis ciuitate: milites intromisit: qui no-
ctu portas appetitēt. Sed illis trucidatis: ab erumpente po-
pulo magnū accepit incommodū: & in die pascatis obsidi-
onem soluit: Papiāq; pergens: occurrētibus hostibus in a-
gro Terdonensi per legatos inducias cū eis pepigit: desig-
natis prælatis ac proceribus q de pacē tractarent. Atq; ita
ipse Papiam: & ciuitatem exercitus: suā quiq; domum peti-
ere. Placuitq; om̄ibus nihil inconsulto Alexandro de pace
agere. Cremonenses quorū consules copias tardius eduxe-
rant illos amouerūt & eorū palacia destruxerunt: ne uiderē-
tur per amicitia Papiensium colluisse. Veneti dutū existi-
mātes Hemanuelis bellū: legatum ad eū miserūt: Henricū
Dandalū quem libete locutum cōtra ius gentiū Hemanuel
(cādentia inspicerē coactū enea) excēcauit. Itaq; res fecit: ut
cum Federico pacē: & cū Guilelmo rege Siciliæ fedus in
ānos uiginti Veneti pcusserint. Interea Almericus rex Hie-
rosolōmitanus Cayrum obsidens q̄uis spe potiūdi nō ca-
reret: pecuniā tñ placatus abscessit. Et Ascalonē paulo post
ducens: male prouisis cōmeatibus: infecta re domū rediit.
Cui nō diū postea defuncto: Balduinus filius: sextus Hiero-
solimæ rex suffectus est. qui etli leprā percussus fuit: regnū
tñ fortiter & prudenter administrauit. Federicus cū nouas

ex **Almania** copias aduocasset: pacem ab **Alexandro** ciui-
 ratibusq; petita concedere recusauit. Ob qua rem **Mediola-**
 nenses **Papiensem Comensemq;** agrum hostiliter populati
 sunt. Et **Alexander** nona urbi **Alexandriae** epm dedit. An-
 no **Millesimocentesimo septuagesimo quinto**: & sui pontifi-
 catus decimo septimo. Copia **Federici** per saltu **Domusule**
Comu peruenere: & **Brixiani Veronensesq;** **Novarienses** &
Vercellenses p̄sida **Mediolanensibus** misere. Qui exeutes
 cum **Carocio** in rus **Barilianu** ad horam diei tertia perueni-
 entes: uia **Comensi**: septingentos equites pramiserunt. Quos
Germani usq; ad **Carociu** repulere: ibiq; atrocissimu p̄liu
 comissum est: & signifer **Imperatoris** occisus: & **Aquila** ca-
 pta. Sub **Federico** quoq; dum acriter pugnat: multosq; sua
 manu occidit: equus cofossus est: & ipe cadens: creditus est
 interfectus. Magna in **Germanos**: maior in **Papienses** atq;
Comanos occidio comissa e. **Victor** **Mediolanensis** doctu
 rediit: praeda ingenti militi concessa. **Imperatrix** **Comi** relicta
 murara ueste uiru luxur: missisq; oratoribus: cadauer a **Medi-**
olanensibus petiit sepultura decorandu. Sed ille quinto die
 prius apud **Papia** **Imperatorio** habitu per urbem incedere
 uisus est q̄ uiuere eum populus rescisset. **Proceres** id sibi ac-
 cidisse propter ecclesiae persecutōem palam dixere: et archi-
 epi protestari sunt se defecturos nisi pontifici reconciliare
Imparor. Ob qua rem missi sunt oratores ad **Ananiam** qui
 pacem ab **Alexandro** peterent.

Ex libro decimosexto.

Conuentu est: **Ananiae** ut pontifex **Bononia**: **Im-**
perator **Mutinā** se conferret: q̄ eo modo facile
 posset ad colloquiū perueniri. Pro qua re com-
 plenda: pontifex ad **Garganu** monrem se con-
 sulit: ubi t̄renes a **Guilermo** **Siculo** tredecim missas repe-
 rit: hisq; **Venerias** delatus: magnō honore exceptus est. Et

Anno, MCLXXV.

Salus Domusule.

Atrocissimu p̄lium

Signifer Impr̄is occi-
sus & Aquila capta

Victor Mediolanensis.

Impr̄ mortuus creditus
uisus est.

Cogitur Impr̄ ad recō-
iliationem.

Mons Garganus.

Alexāder Venerias.

Rex turcorum Noradi.

**Egyptus & Siria per
Turcum capiunt.**

**Balduinus Saladinū
superat.**

Soldani simulatio: mi

**Græcus cum exercitu
capitur a Soldano.**

Anno. MCLXXVII.

Ferraria p conuentō:

**Dux Venetus: aurea
rosa donatur.**

**Impator Alexandro
pacem concessit.**

itinere terrestri sex Cardinales Bononiam misit. Federicus Mutinā uenit. Ad quem Cremonenses Terdonensesq; relictis sociis defecerant. Dum hæc geruntur: Noradinus Rex Turcorum obiit: & Saladinus illi successus est: omnium in illa gente fortissimus et prudentissimus: qui rege Egypti per arma capto atq; occiso: Egyptū sibi Siriamq; subegit. Attriuissetq; christianos in Asia: nisi Balduinus quartus eodem anno quo ille regnū accepisset. Hic enim ad tertium regni annum Saladini copias apud Ascalonem fudit: et alio prælio apud Tyberiadem uiginti milia Saracenorum Turcorū & Arabum præfente Saladino pfligauit. Præfecerat Saladinus Asiæ Armeniæ & Ciliciæ Soldanū quendam genere turcum cum paucis copiis. Interim Hemanuel secundus Ciliciam ingressus: eā sibi subegit. Et in Asia minori apud Cimeum primariā urbem castra posuit. Soldanus qui ad regnū aspiraret cū decem milibus in propinquo cōsedit: petēs ab Hemanuele: ut parte ciuitatum quas ceperat reuenta: quod erat reliquū sibi relinqueret: & foedera secum iniret. Quod cum ille recusaret: simulata fuga in artificiosas fauces secessit: positis custodiis: quæ sequentē Hemanuelem includerent. Hemanuel insecutus cum omni exercitu captus est: eaq; lege dimissus: ut restituitis quæ occupauerat: pacē constanter seruaret. Interim Anno. MCLXXVII. oratores Federici Venetias ad pontificem pfecti Bononiā suspectam dicunt. Et Ferraria p conuentu eligitur. Erat quadragesimale tempus et pontifex ducem Venetū aurea rosa donauit: petiitq; Ferrariam: ubi rursus mutatis conditionibus Venetiis cōuenire placuit: ea lege: ne prius Imperator admitteretur: q̄ pacem iureiurando firmaret. Cōcessit igitur Federicus pacem Alexandro in ea formula quā semper optauerat: & Guilelmo regi Siciliæ. Quindecim sociis uerō ciuitatibus in sex annos pacē dedit. Veniensq; Venetias in hostio sancti Marci ad

pontificis pedes prostratus: illos exosculatus est. Et dein-
 de ad altare maius ambo principes sese amplexati & oscu-
 lati sunt. **Paulo** post **Federicus** **Rauennam** & **Bretenorū** se
 contulit. **Quod** oppidū cum sibi retinere uellet: a pontifice
 rogatus: restituit ecclesiæ. **Alexander** cum trēremibus **Gui-**
lelmi Sicali tredecim: & quatuor **Venetis** **Sipontū** rediit.
 ac per **Troiam** & **Beneuentū** **Cassinensemq;** saltū: **Ananiā**
 se contulit. **Iohannes** antipapa in castelli montis **Albani** la-
 tebras se abscondit. **Romani** missis ad papā legatīs de pace
 egerunt. **Quæ** ut facilius cōponeretur: pontifex **Tūsculū**
 periiit. **Nec** ramen euincere potuit ut annis iam quinquagin-
 ta cōtinuatīs: tolleretur abusus cōsulum. **Illud** tamen actum
 est: ut creati a populo cōsules: nō prius ad magistratum cu-
 stodiendæ urbis admitterentur: q̄ si dei seruandæ pontifici
 & ecclesiæ sacramēto ad eius pedes adacti essent. **Quibus**
 cōstitutis pontifex **Romā** tertium reuersus: magnoq; hono-
 re exceptus: cōciliū **Laterani** celebrauit: **In** quo prohibitū
 est: ne ferrū ligna armaue **Barbaris** infidelibus importaren-
 tur. **Quo** anno **Hemāuel** secūsus **Græcus** Imperator mo-
 riens: **Alexiū** puerum: cui **Philippus** rex **Franciæ** **Agnētē**
 filiam despōsauerat: Imperiū successorem reliquit: **Androni-**
cō græco regia p̄sapia oriundo tutore datō qui aliquot an-
 nis p̄ puero administraret: Imperiū. **Et** **Balduinus** q̄ritus
 cum morbo deterrēte uxorem ducere nolūisset: sororē su-
 am **Sibillam** **Guilelmo** **Montisferrati** marchioni: cognomi-
 ne **Longaspata** uxorem dedit. **Quæ** primo anno filiū pepe-
 rit: nomine **Balduinū**: anno **Millesimocentesimo octuagesi-**
moprimo. **Quo** t̄pe **Alexander** tertius **Romæ** obiit: et **Lu-**
cius tertius ei successit: **Luca** urbe gente nobili oriūsus. **An-**
dronicus uero ad Imperiū aspirans: omnes **Latinos**: qui fre-
 quentes **Cōstantinopoli** habitabār & pupillo fauebāt: pu-
 blico edicto expulit: nauigantēq; deinde laxādī animi grā

Pedes pōti. exosculat

Pontifex Ananiam se contulit.

Cōsules Romani iurāt pontifici.

Pont. Romā reuertit. Conciliū Laterani.

Alexiū puer græcorū Imperator.

Anno. MCLXXXI. Alexander obiit. Lucius. III. successit.

Andronicus Alexiū necauit:

Dongaspata.

Conciliū Veronæ.

Balduinus puer rex.

Regnum Hierosolimitanum populatur.

Rex Franciæ auxilia pontifici misit.

Andronicus capis & interficitur.

Imperatorem **Alexiū** in mare præcipitatū necauit, et assumpta purpura Imperiū usurpauit: primariosq; i urbe ciues interfecit. Et **Lōgaspeta Hierosolimæ** defunctus est. **Ob** quā rem **Balduinus** quartus nepoti cōsulturus: **Sibillæ** nouū uirum dedit: **Guidonem** de **Lusignano Pictanorū** gente oriū dum: ea lege adiecta: ut se mortuo **Guido** p nepote **Balduino**, quoad puericiā supergrediretur: regnum gubernandū acciperet: cui regina mox permissa est. **Lucius** autē pontifex dum fauentibus quibusdā ciuib; **Romanos** deponere **Cōsules** adnititur: ex urbe deturbat: & fautoribus suis qui nō effugerant: effossi sunt oculi. **Pontifex Veronæ** conciliū cō uocauit: ut rebus orientalibus subueniretur. **Nā** **Guido Lusignanus Hierosolimitani regni** administratione suscepta: cum nimis superbe ageret: a **Balduino** rege deiectus est: **A** quo et **Balduinus** puer rex inunctus est: **Bertrando** comite **Tripolitano** tutore designato: & administratore regni cō stituto. **Per** quod tempus **Saladinus** regnū **Hierosolimitanum** populatus est: multis mortalibus interfectis: & præcipue templariis. **Ob** quā rem **Heraclius** p̄archa **Hierosolimitanus** **Veronam** ad **Luciū** pontificem uenit: et deinde ad regem **Franciæ** abiit **Philippum**: auxilia petens. **Philippus** multos milites **Hierosolimā** ituros ad pontificem misit. **In** terim **Guilelmus** rex **Siciliæ** ulturus iniuriā **Latinorū** aduersus **Andronicū** expeditione parata **Thessalonicā** **Macedoniæ** urbē accepit. **Et** multas **Graciæ** **Tratiæ**q; ciuitates partim afflixit: partim subegit. nō audente **Andronico** occurrere: q; suis ciuib; esset infestus quos uel occideret uel dānaret exilio. **Qua** necessitate impulsus **Constantinopolitani**: **ysac**, quēdam **Imperiali** p̄apia genitum: ex **Pelopomesso** uocatum: ad Imperiū sublimarunt. **Qui** **Andronicū** prælio superatū captūmq; singulis mutilatum membris: in acerbis cruciatibus uitā finire cōegit. **Lucius** uero **Pontifex** **Guilel-**

mum **S**icilie regem: qui pacē cum ysac composuerat Hiero-
 solimam mittere cum Francoꝝ militia stauit. sed dū nunciū
 irer peragunt: uita defunctus est Veronī. Cui **V**rbanus ter-
 tius de gente Cribella Mediolanensi successit. Er Federicus
 primus Imperator. Henricū filiū suum puinciis quas in Ita-
 lia obinēbar præfecit. Et Iadrenses dū per **V**eneros eorum
 archiepiscopus ad **G**radēsis patriarchæ obedientiā reuoca-
 tur: ab eis deficiunt: **B**elæq; tertio regi **H**ūgariæ se subiiciū
Tunc quoq; quartus **B**alduinus Hierosolimæ uitā finiuit.
 Nec potuit **T**ripolitanus comes: tutor designatus: quinti
Balduini curā eius suscipere: **S**ibilla pueri mife **G**uidoneq;
Lulimiano prohibentibus. Et **B**alduinus ipse puer septimus
 rex ad octauū postea mēsem defunctus est. Cuius mortem
 genitrix tam diu occultauit: donec largitōibus ac blandiciis
 patriarcha & proceribus in suā uoluntarem adductis: **G**ui-
 donem creati regem obtinuit. **T**ulit eam iniuriā grauiter
Raymundus comes **T**ripolitanus: atq; in ulionem Regis
 inducias cū **S**aladino cōstituit. Per quos **T**ripolitanus co-
 mitatus a fauore christianorū separatus est: simulq; **T**yberi-
 adis & **G**alileæ principatus: qui **R**aymundo per uxore no-
 uiter acceptam parebat. Erant eo tempore induciæ cum **S**a-
 ladino christianis omībus: quos per hanc discordiā rumpe-
 re saragebat. occasio dara est. Princeps enim **M**ōtisregalis
 christianus: ultra **I**ordanum dominiū tenens undiq; **S**arace-
 nis circumdatū: qui annonam perpetuo āni tempore Hiero-
 solimam importabāt: incio rege inducias temere uolauit.
Ob quā rem **S**aladinus rempus esse ratus perficiēdi quod
 optabat: quinquaginta milia equitū: peditum uerō innume-
 rabilem multitudinem cōgregauit: atq; ad **P**rolomaidā ca-
 stra metatus est: quā templarij possidebant. Qui educentes
 pugnam cōmisere: ac prælio superiores cruentā obtinuerunt
 uictoriā. Nam uir fortissimus magister hospitalis & melio

Vrban. III. surrogat.

Bela. III. rex Hūgariæ

Balduinus. VII. puer
rex Hierosolimitanus.

Guido rex creatur.

Tyberiadis et Galilee
principatus.

Princeps mōtisregalis

L. milia equitū & pedi-
tum innumerabilia.

Prolomada replarioꝝ

Magf hospita. cecidit

XXX. milia equitum.

XL. peditum.

Xpiani fugantur.

Religiosi pcutiuntur.

Ras salutiferæ crucis
amittitur.

Beritum capitur.

Marchio Montifferta
ti ad Tyrum.

Comes Tripolitanus

res quicq; de suis ceciderunt. Raymundus interim Tripolita-
nus Tyberiadem comuniuerat: parū Saladino fidens. atq;
uxore ibi relicta Tripolim reuersus: ueritus ne xpiani dele-
rentur: Guidoni regi recōciliatus: a Barbarorum recessit in-
duciis. Saladinus Ptolomaida obmissa: Tyberiadem obse-
dit. Magister templi Hierosolimā confugerat. Quo cōpul-
sore Tripolitano comite instante Guido rex copias edux-
it: equitum triginta miliū peditum quadraginta miliū. Qui
facto itinere cum loco aquarū irriguo castra ponere statuis-
sent: p̄uenti sunt a Saladini copiis: & in loco arido per
noctare coacti. Saladinus id intelligens: relicta obsidiōe
Tyberiadis: in castra uenit xpianis opposita. Et in aurora
cōmisso p̄ælio: xpianos siti laborantes et prorsus deficien-
tes in fugam uertit: cedemq; magnā edidit: Tripolitānū co-
mitem ab amico seruātū Barbaro Tyrum fuisse dēductum
fama increbruit: Guidonē regem & templi magistrū cum
notionibus xpianorū militibus seruatis: Saladinus uinctos
adduxit: Religiosos e p̄ælio seruatos: securi percussit. In
hoc p̄ælio magna ps crucis salutiferæ ligni amissa est. Hac
uictoria potitus Saladinus Acconem duxit: quam xpiani
cum singulis uestimētis abire permīssi euestigio dederūt.
Captum est deinde Beritū & Bibliū & omnis maritima
usq; ad Ascalonem. Ascalonitæ uero munitionibus sibi nō
nisi post captam Hierosolimā deditiōem facturos se respō-
derunt. Oberat multis christianis Saladini humanitas: qui
nullū populū urbe eiecit: tributa p̄dere uolentem: nec ul-
li fidem fregit. Per hoc tempus Conradus marchio Monrif-
ferrati Tyrum applicuit nauigio uectus Imperatoris ysac:
cuius sororem in matrimoniū accepetat: propter opem illi
datā aduersus græcū nobilem ad Imperiū aspirantem. Et
eodem die comes Tripolitanus de fuga ab infausto p̄ælio
eodem se cōtulit: qui uir perfidus Corradi suspectā uirtutē

ducens: relicta Tyro Tripolim accessit: ubi morte subitanea defunctus est. & cadaver eius circūcisum repertū: Saraenus enim fuerat effectus. Tripolisq; Antioceno principi est cōmissa. Et per id tps classis Guilelmi Siciliae regis quā draginta trirēmiū apud Tyrum apparuit: quā Margaritus Siculus praesidio xpianorū ducebat. Saladinus Aſcalonā reuerſus decem diebus oppugnata: urbē ea conditione recepit: ut Guidonem Luſignanū regem: & templi magistrū liberatos Tyrum deduceret. Interim Turcorū alia manus Latidiciam (dedentibus xpianis) accepit. Quā Arabum aucta turmis dum in Antiochenis agris debaccatur: ab erumpente xpiana militia tantā cedem perpeſſa est: quantā uix ſuperioribus annis xpiani pertulerāt. Saladinus Aſcalonā munita auctus copiis quā ab Antiochena popularē diffugerat in Hieroſolimam duxit: frustra q; decē diebus ad occidentalem plagam urbē oppugnauit. Sed cōtinuatis rursus uiginti diebus p̄ uaria loca oppugnationibus obſeſſa: ingens multitudo desperatiōe magis suppetiarū adducti: q̄ oppugnationum metu: ea conditione deditiōnem fecerunt: ut cū suppellectili: quā ſinguli humeris ferre possent: abire permitterentur. Facta est deditiō secunda Octobris die: anno nono & octuagesimo post q̄ christianoꝝ fuerat. Migrantes xpiani Heracliu patriarcham & clerū facto agmine sunt secuti. Et pars Antiochiā: pars Tyrum aut Alexandriam petiit. Classis Margariti eos in Sicilia uexit. Saladinus Hieroſolimam ingressus: campanas primū turribus eiecit. In sanctis basilicis stabulatus est. Templum Salomonis cōseruauit: quod prius q̄ ingrederetur: aqua rosacea lotus est. Manserunt Hieroſolimis xpiani Asia oriundi non parua multitudo: Syriani: Armenii: Iacobitæ: Georgiani: et Græci. Saladinus in Tyrum duxit: quā Guilelmus publico cōcilio defendendam & perpetua ditione tenendam acceperat. Qui

Subitaneae moritur.

Classis. XL. trirēmiū.
Margaritus Siculus.

Turci superantur a christianis.

Hieroſolima deditiō cōditione.

Saladi. cāpanas eiecit.
Templū Salomonis cōseruatur.

Saladinus in Tyrum.

In Antiochiam.

Urbanus. III. moritur
Gregori. viii. sufficit.

Clemēs. III. surrogat.
Saladinus. XXV. ciui
tates cepit.

Principes p̄ religione
arma sumunt.

Frisones & Dani.

Saraceni affliguntur.
Siluiā diripitur.

Veneti spem xp̄ianis
dederunt.

Sicula classe adiutus: Saladinū damno affectū repulit. Ille
in Antiochiā duxit. His cognitis Urbanus tertius: qui pro
ferenda christianis ope generale promulgauerat edictum:
Venetiaq; petere statuerat: in itinere apud Ferrariā obiit.
Et Gregorius octauus origine Beneuentanus illi suffectus:
pari ardore incensus: Pisas p̄fectus: Genuenses ac Pisanos
dum cōposuisset: lege adiecta: ut in Asiam p̄ tuenda religi
one ducerent: octauo & quinquagesimo die Pisis obiit. Et
tertius Clemens Romanus pontificatū accepit. Saladinus
cursum uictoriæ p̄secutus: ciuitates qnq; & uiginti de prin
cipatu Antiocheno intra tres menses cepit: Ipamq; Antio
chiam: corrupto multo auro patriarcha eius: obtinuit. Ad
edictū aut̄ Clementis multi principes excitati sunt: ut arma
pro religione sumerent. Præcipui fuere Federicus Impator
Philippus rex Franciæ. Riccardus rex Angliæ: & Oddo
Burgundiæ dux: cū multis archiep̄is & ep̄iscopis. Veneti
quoq; & Pisani paratissimas eduxere classes. Venetæ præ
fuit archiep̄iscopus Rauennas: & Pisanæ præsul̄ Pisanus.
Guilhelmus rex Siciliæ pacato a piratis mari: annonā om̄i
fariam & ex Sicilia & Apulia p̄fecturis ministrauit. Friso
nes quoq; & Dani triremes qnquaginta: & duodecim Frā
denles armauere: Qui transeuntes in Mauritiā & Aphri
cæ littora flectentes: Saracenos magnis incōmodis afflixerunt.
Et Siluinā urbem quadraginta diebus obsessam: ui ca
ptam diripuere: mortalibus crudeliter occisis. Propter quā
rem tardius in Asiā peruenere. Bela rex Hungarus p̄ salu
te christianorū pacem dedit Venetis: Appulerū Veneti ac
Pisani Tyrum spemq; christianis dederūt. Guido Lusigni
aneus: regio tūmens nomine: per id tempus Tyrum se cōtu
lerat: ut eius urbis dominio potiretur. Sed ciues Corrado
Mōteserratenli fidem seruātes: eum bonis uerbis eduxerūt
Ipe uero coacto exercitu: ex reliquiis christianorum Tyri

congregatorū **A**nconam duxit. **A**n cuius castra **V**eneti & **P**isani copias exposuere. **G**anfredo **L**usigniano fr̄i suo rex montis dorsum quod urbi imminer: cōmuniendum attribuit. **A**pe coetera belli munera obiuit. **E**t superueniente **I**acobo **A**ruennio **B**arbantini ducis præfecto cū **F**randensibus **F**ri sonibus ac **D**aniis copiis auctus: bina fossa comminura. sta dio inuicem distāria urbē cinxit. **S**aladinus uero multis un diq; cōtractis copiis: castra sua xp̄ianoꝝ castris cōtulit: ira ut assidue & ab eo & ab oppidanis: xp̄iani sagittarū iacti bus uexarent. **R**agnarū est una die toris uiribus: & cū xp̄i ani propemodū uictores essent: casu ob fugientem equū & ip̄i fugere ceperū: fuissentq; ad inremissionē celi nisi **G**anfre dus ad custodiam castrorū relictus: eruprōe facta hostes re pressisset. **D**uo milia ex xp̄ianis celi sunt. **I**nter quos templa riorū magister & **A**ndreas **B**remēsis comes uulnerati in ca stra delari perierūt. **A**nno ac dimidio durauerat tūc apud **P**tolomaidam obsidio. et fames ac dissinertia castra inuasit xp̄ianoꝝ. **I**n cuius remediū placuit ab hostiū castris anno nā petere. **E**t triginta milia ex oī natōe sublaris clamoribus ad hostium castra p̄fecti sunt. **S**aladinus fuga simulata ca stra sine custode dimisit: annona et oī suppellectili plena **A**d quā rapiendam dum xp̄iani absq; timore incumbunt: ip̄e ad eam ptem sua castra repetiit: unde erat ad suos chri stianis reditus: oneratosq; inuadēs strauit & occidione ma xima confecit. **I**ntr̄im **S**ibilla uxor **G**uidonis regis & filii quatuor quos ex ea susceperat: ex dissinertia in castris peri ere. **I**sabellis **S**ibillæ soror & ip̄a quarti **B**alduini **H**ieroso limæ sexti regis filia uirgo. **H**erfrando **T**oronio nobili ad olescenti despōsara erat: **C**ui **H**ierosolimæ regnum sublata **S**ibilla iure debebat: atq; in eam spem **H**erfrandus adole scens gr̄osus a xp̄ianis p̄ceribus attolli ceperat. **S**ed **C**orra dus **F**erratensis **M**archio **I**sabellem **T**yri agentem rapuit:

Barbantin dux.

**Duo milia xp̄ianorū
celi.**

Saladin. fugā simulat.

Xp̄ianorum occidio.

**Vxor Guidonis & fi
lii perierunt.**

Herfrandus.

Raptus Isabellis.

Rex Sicilie obiit absq̄
herede.

Adulterinus instituit

Federicus Impator Cō
stantinopolim.

Vrbs Philomena.
Armenia minor.

Federicus submergit.

Ricardus rex i Cyprū

Clemens pont. obiit.
Celestinus surrogat.

& cōsummato cum ea matrimonio Hierosolimæ regni titu-
los usurpauit. quod malo exemplo factū principes agre tu-
lerunt. Sed necessitas annonæ quæ aliunde q̄ ex Tyro hñi
nō poterat: adulandū illi suavit. Ipe uero largitōibus & mu-
nificentiā potētiores quosq̄ sibi obligabat. Interim Guilel-
mus rex Siciliæ Pannormii obiit sine legitimo successore:
ita ut regnum ad ecclesiā deuolueretur. Sed magnates adul-
terinū sibi regem instituerūt: Tācredū Rogerio regi Norr-
manno ex concubina genitū iūrum secordē: quē Guilelmus
nec fratrem spūriū appellare uoluit. Misit Clemens. III. in Ca-
labriam & Apuliā copias ad regni recuperationem. quibus dū
Tācredus resistit: oia citra Farū rapinis & cedibus uexata
sunt. Durāte obsidione Acconis: Federicus Impator ex Al-
mania cū amplissimo exercitu pfectus: p Hungariā Trati-
amq̄ Cōstantinopolim petiit. Quē ysac Impator q̄primū
potuit: Bofforū transire hortatus est: eius potentiā reformi-
dans. Federicus Philomenā urbem cepit de Turcis. & Ico-
niūm delatus: adiacentē regionē populatus ē. Armeniā mi-
norem ingressus: oia in ptātem suam redegit. Sed dū lauani-
di causa rapidū amnem inexplorato ingreditur: submersus
est. Eius copix in agrum Antiochenū delatæ: p̄tim morbo
partim fuga dissipatæ sunt. Dum aut Federicus Bofforum
trāscit. Philippus ac Ricardus reges Gallico Tyrrenoq̄
mari Messinā delati sunt. Vbi uentis oblati Philippus fœ-
lici nauigatōe Ptolomaide portā attingit: et castra xpianorū
auxit. Ricardus tempestate in Cyprū delatus: cū a Græcis
portu phiberet: excādens: insulā uī expugnata spoliataq̄
firmo suorū p̄sidio communitā reliquit: atq̄ i castra ad Pto-
lomaidam se recepit. Oppugnabat̄ urbs acriter: sed inerat
ualidū præsidū Saladini: a quo saepe eruptōe facta: christi-
ani incōmoda recipiebāt. Interim mortuo Romæ Clemēti:
Celestinus. III. & ipse Romanus surrogatus est: q̄ agreferes

Tancredū regno Sicilie potiri: **C**onstanciā Rogerio Nort
 manno rege natā uirginem in monasterio **P**anormi agentē
 occulte educi curauit: eamq; natu grandiozem: cumq; filios
 pcreatura uideretur: **H**enrico sexto Federici Barbarussi fi-
 lio dispensatiōe apostolica in matrimoniū copulauit: **H**ūq;
 in regem a Germanis electum: Imperatorem cōstituit: reg-
 numq; **S**iciliæ citra & ultra Farū sibi concessit: reseruato cē-
 su cum terris ecclesiastici iuris. **H**enricus mox **T**usculū Ce-
 lestino reddidit: **I**pe uero **R**omanis incōsulte illud tradidit.
Qui oppido mox diruto: saxa ad memoriā cōseruandam
 destructæ urbis in cliuo capitolino posuerūt. **H**enricus &
Constancia **N**eapolim obsederunt: sed peste exercitū inua-
 dente: re infecta ad **A**lmaniam abierūt. **C**ōtinuata est op-
 pugnatō **P**tolomaidæ annis duobus: & deniq; ea conditi-
 one deditio factā ē: ut pars crucis dominicæ: quā supra per-
 ditam diximus: restitueretur: & **B**arbari cū uestimentis in-
 tuta perducerent. **P**ars **Philippo**: pars **Ricardo** deducēda
 commissā est. **S**ed cū dominica crux minime reperiret **Ri-**
cardus commissos sibi crudeliter trucidauit. **Philippus** cū
 christianis captiuis cōmutauit. **Saladinus** his damnis affe-
 ctus: multas ciuitates aperuit: quas diffisus est tueri posse.
Inter quas **P**orphiriā **C**esariā **A**scalonem **G**azam & **D**an
Et **Ricardus** **I**oppem instaurauit: christianisq; repleuit. **C**o-
 gitaueratq; **B**alduinus **H**ierosolimam reddere christianis:
 quod cōsiliū discordia inter **Philippum** & **Ricardū** orta
 cōmutauit: cum alter alterū in agēdis pturbaret. **Philippus**
 simulato morbo ut creditū ē ex **A**sia recessit. **O**ddoni **B**ur-
 gundo relicto exercitu. **Ricardus** maiori aīo ad res agēdas
 incubuit. p quod tps **C**onradū **M**onteferratēsem **T**yrī i fo-
 ro agentē sicarii duo: arfacidas saraceni uocāt: gladiis cōfo-
 derūt. q se mortū deuouēt: ut hostes suæ supstitōis occidāt:
 æternā iū salutē sperātes. **H**i de fuga retracti: exq̄lissimis

Cōstancia ex monaste-
 rio **H**enrico copulat.

Henricus **T**usculū red-
 didit pontifici.

Henricus **N**eapolim
 obsedit.

Ioppes instauratur.

Oddo **B**urgundus.

Arfacidæ **S**araceni.

Hen. Capaniæ comes.

Regnum Cypri.

Bletemilis.

Ascalona & Gazare
Instaurantur.

Veneta & Pifa. classis

Pola Hystriæ urbs.

Classis Pisan. incēdit
Tanay.

Ricardus Angliæ rex

Pax turpi cōditione.

cruciatibus perierunt. Henricus autē Campaniæ comes Isabela regina in uxore traducta: Tyri dominiū accepit: Sed regni titulos recusauit: quia regem Franciæ subsequi festinabat. Ricardus Guidonem Lusinianū Blaude appellatum in eam sententiā duxit: ut pecunia nō grandi: rebus christianis auxilio. sibi dissoluta relicto regno Hierosolimitano ac Tyri & Ptolomaidæ dominio ad quæ aspirabat: regnum Cypri perpetuo possidendū acciperet: quod ille ab Anglicis traditū sibi et posteris suis in hæc usq; tpa cōtinuauit. Ricardus & Oddo Burgundus Hierosolimā obsidendā petere statuerunt. Sed in itinere a Saladino uexati confligere coacti: in quo prælio quis superiores essent: Iacobus tamen Auennius interfectus est: & ipsi apud Bletemilem castra fecerunt: cōmeatumq; interceperūt qui ab Egypto Hierosolimā portabat. Quod si tunc Hierosolimā obsidissent: erat opinio Saladinū minime in ea urbe mansurū: neq; inuenturum q; remanere uellent. Sed Ricardus hiemē ueritus Ascalonam cōcessit: quam pariter & Gazam instaurauit. Templarii tñ Gazam muniuerūt. Oddo apud Tyrum hiberna egit. Veneta & Pifana classis tertio iā anno defessæ: domū repetere statuerūt. Sed odiis inter se cōcertantes: magni mali causa fuere. Pifanæ classis pars Polā perit Hystriæ urbē: Venetis tributa pendente: & apud eam captā hibernauit. Veneti exarmata priori: nouā non magnā armauerūt: q; Pola uic capta: classem Pisanorū incēdit. et Motonū pfecta onerarias Pisanorū naues a Tanay redeūtes interceptit: muros Polæ subuertit. Dein pax inter utrāq; ciuitatē magno Pisanorū damno facta ē. Ricardus Angliæ rex cū parata essent omnia ad obsidendā Hierosolimā: accepto nūcio q; rex Franciæ Normandiā uexaret: domū reuerti statuit. & maxime cū frater suus Iohānes: ad regnū Angliæ aspiraret. Quod cum rescitū esset: turpi cōditione cum Saladino. pacē fecit.

Nam ciuitates omnes restituit præter Tyrū et Ptolomaidā
 cū castellis aliquibus & agro usq; ad Ioppem. Rediens autē
 in Austrinis captus est & magno auro redemptus: de quo
 Nouaciuitas murata est. Liberatus multa cum Franco rege
 cōtentione certauit. **O**ddo Burgūdiæ dux cum copiis suis
 apud Ptolomaidā Tyrumq; se recepit: saepe rogatus Hen-
 ricum Campanum: ut Hierosolimæ regni titulos acciperet:
 quod ille p̄sus renuit: deliciis potius q̄ bello natus. Cūpi-
 ens domū reuerti: sed dum aulam suā apud Ptolomaidam
 incaute circuit delapsus fracta ceruice interiit. Eisdem ferme
 diebus **G**uidone Lusignatio Cypri defuncto: **R**eginā Ay-
 mericus frater accepit: qui Isabelle Henrici relicta in uxore
 sibi copulata: regni Hierosolimæ titulos ad illā spectantes
 simul & Tyri Ptolomaidæq; principatum accepit. **S**aladi-
 nus quoq; eodem tempore mortuus est: qui ultimo elogio
 interulam qua solo cadauer suum cōdiendum statuerat: lan-
 ceam sublimem per cōpita uicōsq; ferri iussit: clamariq; **S**a-
 ladinum **A**siaē dominatōrē. **N**ihil aliud ex tanta opum af-
 fluentia secū ferre. **H**uius obitus spem nō parūam xp̄ianis
 dedit. **S**aladini enim frater filiq; grauissimis iter se odiis de-
 certarunt. **E**t christiani **B**ibliū pecunia redemptum cōtra
 foedera receperunt. **A**pud Siciliā uero **T**ancrēdus & filius
 infans **R**ogeriū mortui sunt. **E**t **H**ericus Romanorum Im-
 perator a **C**elestino uocatus: in Italiā uenit: & **C**ōstancia
 uxor eum secuta est: filium afferens quadrimum: quem præ-
 ter opīonem nimis annosa peperit. **I**s secūdus **F**edericus
 persecutor ecclesiæ postea fuit. **H**ericus paruo negotio ca-
 pta **N**eapoli cītra & ultra **F**arum regnum accepit. **E**t a pen-
 tifice nōcatus: cū per se **H**ierosolimam petere nō posset:
 ad quod erat requisitus: archiepiscopū **M**agūtinum & **S**a-
 xoniæ ducem: cū magnis copiis destinauit. **S**araceni ue-
 ro maritimam incolentes: ulteriorem **H**yspaniā ingressi:

Nouaciuitas murat.
Oddo Burgūdie dux

Deliciis potius q̄ bel-
 lo natus.
Fracta ceruice interiit.

Saladinus obiit.
Saladini proclamatio
 ante obitum.

Dissensio infidelium.

Henicus Romanorū
 Imperator in Italiā.

Cōstancia p̄ter opinio-
 nem peperit.

Saraceni in **H**yspaniā

Henricus Belæ filius:
rex Hungariæ.

Henricus a fratre occidit.
Germani in Asiam.

Christiani Beritum muniunt

Turci Beritum recuperant
Celestinus pontifex moritur
Innocentius III. surrogatur

Imperator uxorem & filium
Innocentio commendauit

Henricus Imperator obiit.

Christiani in Ioppone omnes
a Turcis interficiunt:

Dissensio in eligendo
Imperatorem.

regem Castellæ p̄lio superatum ceperunt: qui usq; hodie in Granata manent. In Hungaria Bela mortuo: Henricus filius eius natus maior regnum accepit: Andreasq; minor cōspiratiōne magnatū fratrem ellicere conabat̄. Ventū erat ad arma & acies utriusq; p̄dierant. Cum Henricus armis depositis: omni destitutus comitatu: regale sceptrū manu gestans: per fraternas acies est delatus. quærens quis tandē ille foret: qui regio sanguini manū iniicere auderet: frater deniq; inuentus: a uiro fortū imbecillior obruncatus est. Germanorū copiarū per Hungariā Traciamq; in Asiam transiere: & Ptolomaidam peruenere: iusseruntq; inducias rumpi cū Saracenis ad eā diem seruatas. Beritū a Turcis derelictum christiani impleuerunt: muniuntq;. Petierunt Germani Turonū Tyrensis agrū: illudq; obsederūt: sed ab hostibus repulsi sunt. et tunc Beritum a christianis desertū Turci recuperarūt. solamq; Ioppem Germani ab impetu Turcorū conseruauerūt. Romæ mortuo Celestino: Innocentius tertius Ananinus: papatum accepit. Quo impellente: Symon de Monteforti Gallicus: fama clarus: cum aliquot Francorū cohortibus Tyrū classe delatus est. Interim Henricus Imperator Messanæ ægrotās uxorem & filiū ad Innocentiū pontificem Romā mittens: eos sibi commendauit. Philippum uero Germanū Erruriæ ducem: quantum in se fuit Romani Imperii & gubernationis regni Siciliæ quousq; filius adoleuisset: administratiōem retinere q̄siuit: et deinde obiit. Quibus rebus in Asia: auditis exercitus Germanorū inde recessit cū magno christianorū damno: maxime Ioppiensium. In quos delati Turci saraceniq; furentes: nec deditiōem eorum accipere uoluerunt: sed uicinos: ad unū omnes interfecere: & urbē a fundamentis euerterunt. In Germania pars Electorum: Ottonem ducis Saxoniarū (qui fuerat in Asia) germanum elegit. pars Philippum ab Henrico institutum. censuit cōseruandum. Rex Franciæ

Philippo: Rex Angliæ **Ottoni** fauebat. **Innocencius** autē **Ottonem** confirmauit: nec tamen destitit **Philippus**: **Sed** **Etruriam** in Italia: **Sueuiā** in Germania præsidio muniuit: **Constantia** uero **Federici** secundi filii sui adhuc pueri **Siciliæ** regnum utrobique administrauit. **In** **Asia** **Barbari** inter se diuisi: christianis apud **Tyrum** **Prolomaidæ** manentibus: inducias concessere. **Et** **Symon** de **Monteforti** cū copiis in **Europam** se recepit. **Apud** **Cōstantinopolim** **Imperatori** **Isaac** quo latini amicissimo usi sunt: frater erat **Alexius** ætate minor cum quo indulgentissime agebat: ut præter nomen Imperii nihil ei deesset. **Quem** a **Turcis** sua temeritate captum **Imperator** magna uis pecuniæ redemit. **Sed** is pessimo uir ingenio fratrem dolo captū excoecatūq; milit in carcerem. **Idemq;** in **Alexiū** nepotem **Isaac** genitum annos duodecim agentem fecisset: nisi fuga elapsus fuisset. **Hoc** anno **Bonifacius** **Montisferrati** marchio: **Balduinus** **Flandiæ** **Henricus** **Sancti Pauli**: & **Ludouicus** **Subaudiæ** comites: **Venetias** accesserunt cum quatuor milibus & quingentis equitibus: peditibus octo milibus: nauigiū in **Asiam** petentes. **Rebellauerat** per hoc tempus **Quintū** a **Venetis** **laderā** **Hungaricq;** parebat. **Cuius** recuperandæ audi **Veneti**: ea lege cum proceribus cōuenere: ut præter **Dalmatiā** quicquid caperetur: equis portionibus diuideretur. **Dato** nauigio: armata est classis sexaginta trirēmium **Viseriorum** centum & uiginti: quibus equi portarentur: & septuaginta nauium onerariarum duce **Dādalo**: primi **Tergestini**: & **Muglenses** mare latrociniis infestantes domiti sunt: & **Venetis** tributarii facti. **Ad** **laderā** diutius opinione sessum est: quā multo effuso sanguine receperūt: et muros in mare uersos aperuerūt. **Ibiq;** p̄ **hymē** iam seuientē manere placuit. **primores** eius nr̄bis exiliū elegerūt. **Interim** **Alexius** puer **Isaac** filius: fuga ī castra uenit: opēq; ad liberandū p̄rem petiit

Pōt. Ottonē cōfirmat

Barbari inter se diuisi

Isaac Impr Cōstantiū.

Alexiū fratrem a Turcis redemit.
Alexius Imperatorē excoecauit.

Quatuor mille equites octo mille pedites.

Cōuentio Venetorum cum proceribus.
Classis. LX. trirēmium Viseriorum. CXX. et lxx. nauū onerariarū.

Alexius puer p̄ liberatione p̄ris opem petiit

Alia classis Venetorum
Iadrenses perdomuit.

Tributum.

Creta Alexio puero
deditur.

Constantinopoli capta.
Fratricida fugit cum the
sauro.

Isaac coecus liberatur.

Murtulphus tyrannus
traditor.

Quam proceres ea lege promiserunt: ut ecclesiam Grecanicam Romanam subiceret pro damnis quae Hemanuel olim Imperator Venetis ac Francis intulerat: triginta milia marcas auri dissolueret: pro nautico Venetis satisfaceret: atque ita proceres profecti sunt. Interim alia classis Venetorum Iadrenses exules qui mare infestabant perdomuit: & acceptis obsidibus in patriam reduxit: ea lege: ut comitem qui urbi praesesset & archiepiscopum qui Gradeni patriarchae deferret: a Venetis acciperent: et tres mille cuniculorum pelliculas tributum penderent. Classis procerum Constantinopolim petens: ad Maganae regione Galataram constitit: cathenam impediens ne ultra pergerent: quam fraticida pauperat. Interim Cretenses publico consilio Cretam Alexio puero dederunt. Quam ille Bonifacio Montisferrati paterna affinitate coniuncto: donavit. Medio tempore cathenam perrupta est: et civitas mari terraque oppugnata Theodorus Lascaris Adulterini Imperatoris generi: eruptione facta impetum fecit: cruentoque praelio superatus: intra moenia repulsus est. Biduo sine intermissione oppugnata est civitas: & postremo vi capta. Alexius fraticida nocte concubina fugiens: in gentem thesaurum (quod postea rescinum est) apud Hirenem: filiam virginem: in monasterio defossum reliquit. Isaac coecus e carcere eductus est: et cum filio Imperator acclamatus: qui cum satisfacere vellet proceribus: morbo obiit. Volebat et filius uti gratitudine: sed populus tumultuans magnis eum conviciis affecit: qui latinis graecum aurum dare vellet. Puer pro tempore cauto usus consilio: ait se de coetero facturum: quae civis suaderent: clamque misit ad Bonifacium ut noctu cum parte exercitus ad se veniret: cuius consilio cuncta esset peracturus. Fuit huius consilii conscius Alexius quidam Murtulus seu Murtulphus: quem Isaac Imperator ex infima plebe patricium fecerat: qui ad tyrannidem aspirans: de prima vigilia tumultum priori similem excitari curavit: Alexiumque puerum

titubantem delitescere admonuit a suis satellitibus custodi-
 tum. Ipse uero populum allocutus; pericula magna ostendit
 Rem publicā uiro nō puero indigere. Populus pars guber-
 natorem: pars ducē: pars Imperatorem eum acclamauit. Qui
 magna stipatus caterua: in palaciū se proripuit; puerum q̄
 bis ueneno tentatum: cum non periisset: eliso gutture manu
 proptia necauit: et sedato tumultu: copias quas ex urbe cō-
 trahere potuit: in Francos eduxit: qui prope castra hēbant
 Sed repulsus est magna ui: ita ut coner caperetur: quam sa-
 cerdotes in pompa detulerāt. Oppugnata est urbs summa
 ui: sexaginta octo diebus: & tandē capta est: cum nauū ca-
 ueæ altiores muris e propugnaculis ciues deturbarent. Ty-
 rannus cū uxore & liberis aufugit. Procures quīdecim ui-
 ros ex omni exercitū delegerūt: qui urbis Imperatorem &
 patriarchā assumerent: Eo pacto: ut si Imperator Venetus
 nō esset: ipi Veneti patriarchā eligerent: a Romano pontifi-
 ce confirmandū. Balduinus Frādensis summa cōcordia Im-
 perator declaratus est: & Thomas Maurecenus: in sacris
 agens in patriarchā assumptus. Qui nouū Imperatorem in-
 unctum coronauit. Procures ad occupāda dominia egressi
 intra annū omnia recepēre quæ fuerant Imperatoris ysaac:
 Andrianopoli exceptā: in qua plures græci odio Latini no-
 minis se receperant. Quarta pars captorū oppidorū Vene-
 tis assignata est: quæ insulas continūt Egei maris: Cretā: Eu-
 boyam & alias minores. Sed quia Creta nomine Bonifacii
 tenebatur: Balduinus Impr Bonifaciū regem Thessaliæ de-
 claratū hortatus est: ut accepta pecuniā quā Veneti darent
 Cretā eis dimitteret: q̄ tūc castra aduersus Andrianopolim
 tenebat: una cū Imperatoris germano Hérico. Annuit Bo-
 nifacius & Veneti Cretā obtinuerunt. Thomas Maurecenus
 Romæ ab Innocentio tertio cōfirmatus: dum ad ecclesiā su-
 am rediit: cū quatuor trirēmibus Venetorū Ragusium urbē

Imperium occupat neca-
to puero.

Balduinus Imperator
Constantinopolitanus.
Patriarcha Imperatorem
coronat.

Mare Egeum: Creta: Eu-
boya Venetis dedit.

Ragusium capit.

Dyrachiū instauratur

Balduinus obiit.

Rex Tunisi in hispaniam.

Hilmimolinus utraq;
Hispaniam fedauit.

Quatuor Hispani re-
ges Saracenos uincunt.

Liunia conuertitur.
Beatus Dominicus.

Romanorū Impator a
Philippo superat.

quæ a Venetis desierat; recepit. et Dyrachiū a græcis Imperatoribus desertū instaurauit. muniuitq; denuoq; **Balduinum** (ut Innocēcius iusserat) auctoritate apostolica coronauit. Sed Balduinus ipse breui mortuus est. Et **Henricus** frater eius loco successus. Obiit etiā Henricus Dandalus dux Venetus apud Cōstantinopolim. et Valachi gens olim Romana ultra Danubiū ripā sita Bulgarisq; uicina: cū magnis copiis a **Græcis** accersiti: **Andrianopolim** duxerē: simul cū **Bulgaris.** Ob quā rem Henricus & Bonifacius: obsidione soluta Cōstantinopolim petierē. Per quod tempus **Soladinus Iconii Saracenus:** ad **Sareliā** delatus: **Græcām Europæ urbem:** ex qua christiani sæpe in Asiā traiecerant: eā uicāptam diripuit: interfectis omnibus qui reperti sunt. In Hispaniam uero ad antiū Innocēcii tertii Hilmimolinus Tunisi rex maxima classe traiecit primaq; ad **Toletū** castra fixit. Innocēcius publico edicto xpianos ad **Hispanorū** tutelam inuitauit: multiq; **Gallici** eo cōuenere cum **Saracenis** pugnaturi: sed ab **Hispanis** minime recepti sunt. Ob quā rem Hilmimolinus inaudito ulus est uictoriæ cursu: utraq; Hispaniā peruagatus: usq; ad **Arelatū** et **Auinionem:** omnia populationibus incendiisq; fedauit. Postremo quatuor **Hispani** reges **Castellæ** **Aragonæ** **Portugalix** atq; **Nauaræ:** copiis simul iunctis cū **Saraceno** congressi: maxima uictoria potiti sunt: nihilq; præter **Granatā** Hilmimolino remansit. Per hoc tempus Liunia amplissima prouincia ad fidem xpi conuersa est. **Innocēcio** curate. Et **beatus Dominicus** heresim apud **Tolosam** populantē: extirpauit: adiuuante **Symone de monteforti:** cum armis opus esset. **Otto Romanorū Impator** ubiq; a **Philippo** superatus: in **Agripina Colonia** sese cluserat: **Ibiq; obsessus:** cū ad cōgressum erupisset: superatusq; esset: a **Colonienlibus** expulsus est: q; **Philippo** se dederūt. Sed comes **Palatinus** appetitū nisi

dūs Philippum interfecit. Electusq; a Germanis Otto eius
 nominis quintus: Saxonū dux: sequenti anno ab Innocen-
 tīo Romæ coronatus est. Vattaricomino Græcus quidam
 apud Andrianopolim Græcorū Imperiū usurpauit. Vene-
 ti liberum fecerunt: ut in Græcia priuati ciues quæ caperēt:
 retinerent: reseruatīs maioribus rei publicæ. Marcus Dāda-
 lus et Iacobus Viadrus Gallipolim occupauit. Marcus Sā-
 nutus cum cōfoederatis Naxum: Parū: Melum: Frinam ob-
 tinuit: Andrum & cyclades plurimas: idem Dādalus inua-
 sit. Rabanus Veronensis Euripū. Andreas et Henricus Gi-
 llii Tynas Micolas Schiron Scopolū Sciatan. Philocolus
 Namgiolus Scaligmenū. & classis Veneta nouiter armata
 Corciram cepit: Mothonum Coronumq; rebelles subegit.
 Dñs della roza Campanus ex Gallia reliquis Athenarum
 & Achaia positus est. Henricus cognomēto piscator: Mal-
 lex comes Græcus Genuentiū auxilio fretus: cum Cretā ue-
 xaret: a Venetis cū magno dāmino repulsus est. Per hoc tē-
 pus cū Aymericus rex Cypri & Hierusalem: frigide rē ad-
 ministraret: proceres in Asia agentes: eo deposito a regno
 Hierosolimitano: Iohannē de Bregna celebris famæ militē
 ex Galliis uocauere. Qui cum multis copiis Cōstantinopo-
 lim delatus: & Impatoris Henrici nauigio fretus: nonis Se-
 ptembris anno Millesimo ducētesimonono Ptolomaidam
 peruenit: filiāq; Corradī olim Montisferran Marchionis et
 Hierosolimæ regis: in id reseruatā uxorem duxit: cum qua
 Tyri de regno Hierosolimitano coronatus est: & nuptiæ
 pompa regia celebratæ. Interea Otto Impator iuramenti
 sui desertor Montemflaconis Radicofanū: & in Romandi-
 ola multas de ecclesia terras occupat. Conuersusq; ad regni
 Neapolitani regiones: eas capere annixus est. Federico se-
 cundo cuius curā pontifex gereret: nihil tale suspicante: In-
 nocencius monitum Imperatorem ut desisteret: excōicauit

Otto. V. coronatur.

Naxū Parū Melum.

Gilii Tynas Micolas

Veneti Corcirā capiūt

Aymericus rex Cypri
& Hierusalem.

Io. celebris famæ miles

Anno. MCCIX.

Rex Hiero. coronat.

Otto Impr terras ec-
clesiæ occupat.

Impr excōicatur.

Eligitur Federicus Sici-
liae rex in Ro. regem.

Nigropont Venetis
subigitur.

Anno. MCCXIII.

Federicus. II. Romā.

A Magutino regni di-
adema suscepit.

Bononia maritima.

Franciae rex in Frandia.

Rex Angliae ad ponti-
ficem confugit.

perseueratēq; Imperio & Almaniā regno priuauit. **Q**uam rem Bohemiā rex cum Maguntino et Treuerensi archiepiscopis. Lantgrauio Turingiā atq; Austriā duce: sua dente Philippo Franciā rege: Federicum secundū Siciliē regem: uigesimalū agentem annum in Romanoꝝ regem elegerunt. **O**tto in Almaniā rediit: & papa omnia recuperauit quae amiserat. **R**abanus Veronēsis: qui Nigropontis insulam tenebat feudatariū Venetis se subegit. **I**dem fecit Godfredus Gallicus: qui in Achaia principatu dño della roza successerat. **E**t Michael Cominos graecus nobilis cum parte Peloponnesi: sed cū Creta rebellis animo esset: in Venetos: **I**psi ad annū Millesimūducentēsimūdecimū quartū: missis ex urbe ciuibus: eam in Coloniae formā redigerunt: Iacobo Teupulo primo ibi duce cōstituto. **P**er quod tps Imperator Constantinopolitanus & Veneti cum Vattari Comino Andriano polim obrinente: in quinque: & cum Soldano Turcorum in duos annos inducias fecere. **I**nterim Federicus secundus Romam uenit: & cum penitā a pontifice coronam non obtinuisset: in Almaniā reuersus: a Maguntino archiepo regni Almaniā dyadema suscepit. **E**t in Lothoringiā pfectus cum Ludouico regis Franciā primogenito societatem belli pacisq; pepigit. **O**tto Imperio priuatus: Iohānis regis Angliā auūculi sui: & Reginaldi Bononiā urbis maritimae comitis societate quaesiuit. **R**eginaldus a rege Franciā suo comitatu deturbatus est. **A**d quem recuperandū: rex Angliā cum Ferrando comite Franciā foedus iniit. **S**ed Philippus Franciā rex Frandiā ingressus: Bruggin & Gandauū inuasit. **C**uius classem apud Dan oppidū relictam comes Bononiā incendit: & rex Franciā in Parisios rediit: maiores copias terra mariq; paraturus. **Q**uarū metu inductus Iohannes rex Angliā: ad Innocenciū tertium pontificis Romani precationem confugit: Angliam Hiberniamq; Romanæ ecclesiæ

feudatarias cōstituenſ: centum auri marchas quotannis ſol
 vere pollicitus: quod poſtea aliq̄ diu ſeruatū eſt. Poſt hæc
 Otto: cum magnis copiis in Frandiã descendit: & rex An
 gliæ Andegauos in ſuas partes traduxit: oppidūq; mona
 chi trans Ligerim obſedit. Ex quo loco a Ludouico: Regis
 Frãciæ filio reiectus eſt. Otto uero & Philippus ad pontē
 Bouinarum in agro Tornaceniſi cōgreſſi: non paruū præli
 um iniere. In quo Philippus: equo deiectus: ſuorū hoſtiūq;
 cōcurſu oppreſſus pene interiit. Sed ſubleuatus uictor enā:
 ſit. Otto: duo milia de ſuis: Philippus uix trecentos deſide
 rauit. Otto perditis Aquilis in Saxoniã reuerſus breui ob
 iit. Et apud Coſtantinopolim Hærico Imperatori defuncto
 Petrus comes Antiochoreniſis Gallicus: ſuffectus eſt. Fedē
 ricus uero ſecūduſ Aquilgraniū obſidione preſſam recepit
 Ibiq; auctoritate Innocenciū papæ regiam iterū de more co
 ronam accepit. Et ut grātū ſe oſtenderet ſignum crucis acce
 pit: tanq̄ chriſtianiſ in Aſia opem daturus: Fundanūq; co
 mitatum: Rōmanæ eccleſiæ perpetuo poſſidendū tradidit.
 Pontifex conciliū apud Lateranum maximū celebrauit: cui
 Hieroſolimitanus & Coſtantinopolitanus patriarchæ in
 terſuerunt. Metropolitanū ſeptuaginta: epiſcopi quadringē
 ti: & duodecim abbates: & priores cōuentuales octingēti.
 Græcorū et Germanorū Imperatorum legati: Regū Hie
 ruſalem: Frãciæ: Hyſpaniæ: Angliæ: & Cypri: oratores: In
 quo de ſubueniēdo terræ ſanctæ actū eſt. Sed cum Piſani
 Gennēſeſq; mari cōtenderent: & Longobardi terra ſe af
 flicta rent: pōtifex: ad eōs pacandos iter faciēs: Peruſi mor
 tuus eſt. In hoſpitale ſancti ſpiritus in Saxia et turrim quæ
 de cōmīte appellatur: ad principiū ueteris ſuburræ ædifica
 uit: quod turriſ opus uelut inſanū repteheſum eſt.

Ex libro decimoſeptimo.

Monachi oppidum.

Rex Frãciæ Ottonem
 ſuperat.

Henricus Impr obiit.

Fē. II. Aquilgraniū re
 cepit: ibiq; coronat.

Fundanū comitatū.

Cōc. Laterani maximū

De ſubueniēdo terræ
 ſanctæ.

Inno. pont. moriſ qui
 inſtituit hoſpitale ſan
 cti ſpūs in Saxia.

Honorius pontifex.

Impr coronatur.
Cardinalis de Colum
na legatus in Asia.

He. Impr dolo capit.
Xpiani apud Acconē
Hūgariz rex cessit iuri

Damiata Egypti obli-
detur āno. Mccxviii.
Descriptio Damiatæ.

Nilus xpianis damnū
intulit.

Honorius Americo ciue Romano genitus: Innocencio successit. Ad quem Romæ reuersum Petrus Imperator Constantinopolitanus: & Iohannes uxor eius uenientes: in basilica sancti Laurencii extra muros coronati sunt. Et Iohannes cardinalis de Columna legatus declaratus est. Qui ad res Asiæ reformandas cum copiis ab Innocencio excitatis trāsierat. Promiserat Petrus Venetis Dyrachium eis recuperare: quod Theodorus Epirotarum dux dolo captū ueteri Græcorum iuri retinere an nitebatur: Misit ergo Iohannem & Cardinalem Constantinopolim: ipse Dyrachium petiit: pluribusq; diebus oppugnauit. Sed cū bene defensam munitamq; urbem capere nō posset soluta obsidione sub fide publica Theodori: terra iter facere cōstituit. & in densis nemoribus per insidias interceptus ab eodem Theodoro in teterrimū carcerem est coniectus. Interea christiani p̄ceteres Acconē cōuenere. Andreas Hungariæ rex Venetorum nauigio fretus: quibus omne ius cessit: quod in Dalmatia prætebatur: Dux Austria: Henricus comes Niuernensis: ac Galterius regis Franciæ camerarius secuti sunt. Cōsilioq; cū Iohanne Hierosolimæ rege iūto: Damiatam Egypti urbem obsidere statuerūt. Annoq; Millesimo ducentesimo decimo octauo eo puenerunt mense Maio. Cuius ciuitas Neapolis olim dicta est: Pertinace Hebræo cōditore triplici muroq; densissimoz munimento cincta: quam Nilus particula ad Romani Tyberis magnitudinē ambit ut insulam oblongā arctamq; faciat. Turris pharæa suburbia a prædonibus custodiebat: & Soldanus munitōes addiderat: & in suburbia ipsa ānona & mercimoniis plenā capta & militi cōcessa sunt. Cum uero Nilus flante occidentali uento plus solito excreuisset: magnū xpianis damnū intulit annona corrupta: sed paulopost tranquillitas secuta est. Et Soldanus qui castra prope aduenerat: terrore compulsus

relictis castris aufugit: & xp̄iaui magnā prādā multāq; an
 nonā lucrati sunt. Corradinus Saladini olim filius Ierosolie
 ultra retinēdā spē abiicit: et muro undiq; diruto turrim Da
 uid & templum dño cōseruauit. Nec sepulcrum xp̄i uiola
 uit: precibus ut credibile est xp̄ianorum ibi manentiū. Sed
 dū oppugatur Damiatā: Soldanus reuersus est. Et medio
 spacio inter Cayrū & Damiatam castra posuit: nec ut copi
 am pugnandi faceret: induci poterat. Sed Gallici non mag
 na manu eū irritantes: tandem erumpere coegerūt: & mag
 num accepere damnū. Gualterus enim regis Frāciæ camera
 rius & Nilo Nantoliensis et uicecomes sanctæ Susannæ in
 tercepti sunt: & Iohannes rex manus faciemq; cōbustus est
 Et nihilominus obsidionē cōtinuata ad annū cum dimidio:
 Damiatā tandem capta est: cum præsidiū et magna pars ci
 uium pestilenciā interisler. Neq; enim plus q̄ tria milia ui
 rorum reperta sunt: cū ab obsidionis principio septua ginta
 milia fuissent. Noluerūt principes prius habitare urbem: q̄
 cadaueribus purgaret: quod opus Saracenis cōmissum est
 Vrbs ditissima exercitū locūpletauit. Interea dū Petrus bi
 ennio apud Theodorū carcere detinetur: Ioles uxor Impe
 rium prudēter administrauit. Qua mortua: proceres apud
 Cōstantinopolim agentes Robertū Petri filium: ex Galliis
 accersitū Impatorem elegerūt. Et Honorius Romæ ordinē
 beati Dñici ipso instāte cōfirmauit. Federicus uero secūsus
 mortuā Cōstancia matre quæ ipm prolabi non sinebat: Ro
 mam uenit: immemorq; iuramenti pontificē persequi cepit
 propterea excōicatus est & Impio priuatus. Apud Dami
 atam uero Iohānes rex Hierosolimæ plus q̄ sibi deberetur
 arrogans: cū a Cardinali de Colūpna modeste reprehende
 retur: Hierosolimā abiit: nec rediit nisi ter quaterq; rogatus
 Statuerūt xp̄iani ad Cayrū Babiloniāq; ducere: pontēq;
 occuparūt: quem Soldanus Nilo imposuerat. Et postridie

Xp̄ianoz prosperitas,
Muros Hierosolimæ
diruit Corradinus.

Xp̄iani dāno afficiūt.

Damiata capitur.
Pestilencia.

Vrbs ditissima.
Ioles Imperatrix.

Honorius ordinem be
ati Dñici cōfirmauit.

Federicus. II. excōicaf.
& priuatur.

Castra xpianorū apud
Cayras.

Nilus castra xpianorū
inundauit.

Pax inter xpianos &
Soldanum.

Damiatā redditur.

Scythæ Georgianiam
& Armeniā occupar.

Xpiani in Europam
Lo. rex Romā uenit.

Titulus fgni Hieroso
limitani dotis nōie.

Westm regis Franciæ.

Mors beati Dñici.

apostolorū Petri et Pauli natiuitate celebri: castra sunt posi-
ta: passus tria milia a Babilonie Cayroq; semota: anona in
duos mēses suffectū Cayris aduecta: nec minore classe auer-
so Nilo ducta: Soldanus simulās timorem nullo pacto ad
preliū egrediebatur. Sed expectarō tpe quo Nilus inunda-
re cōsueuit: crescentibus plus solito aquis: cataractas & ag-
geres pluribus i locis interrūpens: xpianorū castra adeo in-
undauit: ut supra cubitū omnia regerentur aquis. Quo malo
terrītī xpiani: pacē petiere. quæ hoc mō data est: ut Damia-
ta cū rebus oībus in ea repertis Soldano dimissa: prem lig-
ni crucis quā ille haberet: redderet: & captiuis uicissim libe-
ratis: xpiani Acconem Tyrūq; redirent: pace octo annos
cū Saraceno Turcoq; cōstituta. Damiara igit quæ in festo
Purificatiōis bearae uirginis a xpianis habitari cepta est: in
eius nauitate Barbaris est restituta: ano. MCCXXI. Quo
anno Tarrari gēs Scyticha Georgianiā Armeniāq; malo-
rem direpras: suo Impio subiecerūt. Inde Ripheis mōtibus
trāmissis: latissimasq; regiones: quæ transiluanā Poloniāq;
cōtingunt: late populati sunt. Ex xpiani duces cū Cardinali
de Columpnā in Europā rediere. Iohannes uerō rex Hiero-
solimæ Romā uenit: et acceptis muneribus ab Honorio Pi-
sa se contulit: Hedericoq; excōicāro: filiā quā ex Iole defun-
cta susceperat: in matrimoniu despoñit: ius quod in regno
Hierosolimitano sibi cōpetebat dotis nōie donās. Hinc re-
ges Neapolitani Hierosolimæ quoq; se reges appellār. De
latus in Franciā Iohannes bona fortuna usus est. Philippus
enim rex Fraciæ moriens testamento suo sexaginta milia li-
brarum argenti Parisiensiu sibi reliquit: & rotidē militiæ re-
pli: rancundēq; magro hospitalis Hierosolimæ. Perrexitq;
deinde Iohannes uotū exoluturus beato Iacobo ad Capo-
stellam: et Beringariā regis Hispaniæ sororē accepit: uxorē
Quo anno beatus Dñicus mortuus est: ano. MCCXXIII.

Federicus uero **Henricū** filiū decennē **Almaniæ** regē dedit
Mortuo deinde triennio. post **Honorio**: **Gregorius** nonus
 suffectus ē: **Ananinus** de **psapia** **Innocēciū** tertii: q̄ ex **Late-**
rano p̄opter **Caumata** **Ananiā** petēs: **Federicū** monuit: nī
 si terræ sancte succurreret: p̄decessoris sui anathemata expe-
 ctaret. **Promisit** **Federicus** primo uere se iturū: & omnibus
 crucesignatis mandatū est: ad diem dictā **Brundusii** cōnen-
 rent. **Magna** multitudo in t̄pe adfuit. **Inter** quos ex **Germa-**
nia p̄cipuus fuit **Lanchrauius** **Axiæ**. **Sed** cū nauigare cruce-
 signati uellent **Federicus** in **Sicilia** ægrorū se finxit. **Interim**
 apud **Brundusii** multi **Germani** propter insolita caumata
 mortui sunt. **Inter** quos **Lächtauus** **Axiæ** decessit. **Quo** au-
 dito: **Federicus** ex inspirato aduolās: omnē ditissimi. princi-
 pis suppellectilē ditipuit: singensq̄ uelle in **Asiā** nauigare:
 mare ingressus est: iussis oibus subsequi. **Sed** eadē nocte tri-
 reme delapsus **Brundusii** rediit. **Ad** eā famā **Iohannes** rex
Hierosolimitanus cū **Berengaria** uxore **Bononiā** uenit: na-
 uigio **Veneroꝝ** in **Asiā** traiecturus: quē audita **Federici** p̄fi-
 dia: **Gregorius** p̄t̄ifex. **Ex** archatus **Rauennatis** gubernato-
 rem instituit. **Crucesignati** prius **Acconē** petiere: q̄ fraudē
Federici nouissent. expectassentq̄ magnū aliquod malū: nī-
 si: **Corradini** mors **Saladini** quondā filii intercessisset. **Cuius**
 filioꝝ tutor petitus: in duos annos inducias cōcessit. **Ponti-**
fex aut̄ sententias p̄decessoris sui in **Federicū** latus confir-
 mauit: & uxor **Federici** filia **Iohānis** **Hierosolimitani** regis
 mox obiit: cui **Corradus** filius puer superstes fuit. **Hoc** t̄pe
Aragōnū rex **Ferdinandus** **Maioricā** insula & **Valentia** ur-
 be potitus: **Saracenis** pulsis: xp̄ianū in illis ritū introduxit
Nauigauit t̄n̄ postea **Federicus** usq̄ in **Cyprū**: ut spē daret
 xp̄ianis i **Asia** quos sæpe deceperat: et maḡo militiæ **Pro-**
tomaidā missō **Soldani** **Babilōiæ** apparatus cognosceꝝ cu-
 rauit: **Raynaldo** i **Sicilia** dimisso q̄ ecclesiasticos et p̄t̄ificē

Gregorius nonus Ho-
norio surrogat̄.

Pōt. monuit **Imprem.**

Crucesignati deludūt̄

Lanchrauius moritur.

Federici rapacitas.

Io. rex **Hierusalem.**

Induciæ cū **Saracenis.**

Impr rursus excōicat̄

Ferdinandus rex **Ara-**
gonū **Saracenos.**

Impr **Cyprū** nauigat̄.

Beati Fr̄ncisci mors &
canonizatio.

Pontifex absolutiōem
negat Imperatori.

Federicus Brundisiū.

CXX. mille untiæ pro
absolutione.

Romanorū rebellio.

Anibal de Anibaldis

Tybris inundatio.

opprimeret: q̄ Marchiā Anconitanā ingressus: plerāq; op-
pida occupauit. Obierat p̄ id t̄ps beatus Franciscus miracu-
lis choruscās. Ad q̄ cognoscēda Gregorius Perusiū et Asi-
sium petiit gloriosumq; uirū in sanctorū xp̄i numerum retu-
lit. Interim alter Federici satelles Cortadus Fulgineū per fa-
ctionem occupauit: qui t̄n paulopost eiectus est. Federicus
ubi p̄ magistrū militiæ satis cū Soldano res suas ordinauit
Acconē adnauigauit: & missis oratoribus Romā a pontifi-
ce absolutiōem petiit. Sed pontifex nequiciæ illius nō igna-
rus repulsam dedit. Iussitq; ut cruce signati ab eo tanq̄m ab
hoste cauerent. Et Iohannē Hierosolimæ regē cū parato ex-
ercitu aduersus Raynaldū in Marchiā misit cū Iohanne car-
dinali de Colūpna: & alias copias in Campaniā. Reiectoq;
de sancto Germano Federici p̄fecto: qui cū Saracenis mer-
cede cōductis: eum saltū obtinebat: omnia usq; Capuā: cum
ip̄a urbe in pt̄atem suā recepit: lætatusq; inde: a Perusia Ro-
mam rediit. Et p̄fecti Federici relictis quæ occupauerāt: de
Piceo et Umbria recesserūt. Federicus interim Brundisiū
applicuit: & p̄ magr̄m militiæ Teutonicæ Brutenorū pacē
a Gregorio impetrauit: centū uiginti milibus untiis i erariū
ecclesiæ relatis: ut Impr appellaret: et nouā de r̄gno Siciliæ
Infeudatiōem consequeret. Venitq; Ananiā: ubi a pōnificē
benigne acceptus: cū eo in mensa discubuit. Interim Perusi-
ni Extorres post tr̄entiū reuersi: multa in aduersam factiō-
nem crudelit̄ate sunt usi. Ad quos sedādos motus: papa eo
se contulit: & uiginti duobus mensibus cū curia ibi desedit.
Interim Romani in rebellione pendentēs: expulso cōsulum
magistratu: Senatores q̄nq; unū: quandoq; binos creati so-
liti: in heresim quandā lapsi sunt. Cui Annibal: ex gente
Annibalda: nobilis Senator cū quibusdā sacerdotibus sen-
tiebat. Quo auctore: populū in apertā rebellionem decli-
nauit. Sed sequuta est mox Tyberis inundatio: qualem:

nō uisam antea ferunt. **Et** mox pestilentia quæ multos mor-
 tales abstulit. **V**enit tamen Romā pontifex: & præter **An-**
 nibalem: quem deposuit & clericos de heresi cōictos: om-
 nibus pepercit. Cloacasq; urbis mundari: & nouas substrui
 curauit. **P**auloq; post **I**ohānes de **P**oli Senator substitutus
 reclamāte pontifice: copias in **V**iterbiensem agrū deduxit:
 in quo magnā uastitatem dedit. **R**ebus autē compolitis: pō-
 nifex **R**eatem se cōtulit: & ea in urbe beatum **D**ominicū ca-
 nonisauit. **E**t **S**poletū postea petens: beatum **A**nthonium:
Portugalia oriundū sanctorū christi confessorum collegio
 aggregauit. **E**t post **A**naniā rediens oppida plæraq; muni-
 uit. **I**nter quæ **P**allianū quæ **R**omani inuadere statuerāt. re-
 bellauerant enim iam aperti **R**omani: quorū Senator more
 antiquo legē rogauerat: populūq; sciuerat: ut omnia circum-
 adiacentia uectigal **R**omanis penderent: et montem altum
 turri addita cōmuniuerat. **N**ec tamē Romam petere papa
 ueritus est: dissuadentibus **C**ardinalibus. **S**ed cum nihil ibi
 proficeret: **R**eatem reperiit: quo & **F**edericus auxilia in **R**o-
 manos pollicitus: ex improuiso se cōtulit. **H**enciumq; filiū
 ex cōcubina susceptum: quē regem **S**ardinia declarauerat:
 oblidem obrulit adstantē. **I**ussus est **I**mperator legatū pete-
 re apud **M**ōtem **f**alconē: illiq; adesse. **S**ed cum apud **R**ispā-
 panum agri **V**iterbiēlis copix **R**omanoꝝ aduersus militiā
 ecclesiæ paratæ essent: **F**edericus illis adiūctus est et foedere
 facto **P**isās: atq; inde **G**ermaniā reperiit. **A**nterim **T**eutonī-
 cī milites cruce signati a pontifice qui nouiter uenerāt cōdu-
 cti sunt: qui **R**omanis apud **V**iterbiū magnū damnū intule-
 runt: **C**ū quibus & **S**abinus ager recuperatus est. **A**gentē
Perulii pontificem **V**attari **A**ndrianopolitani: & **S**oldani
Saracenoꝝ & **I**conii oratores adierūt: quorū preces a pōnifice
 spretæ sunt. **E**t noui de religione **D**ñici ac **F**rancisci p̄dicato-
 res p̄ orbem missi sunt: auxiliū contra **S**aracenos petentes:

Pestilentia subsecuta

B. Dñici canonisatio.

Antonii Portugalēsis
canonisatio.

Romani legē sanxerūt
antiquo more.

Hēcius Federici filius.

Cruce signati p̄ ponti-
fice pugnāt.

Sanctæ Elisabeth Hūgaræ canonisatio.

Senex uirginem duxit alteri desponsatā.

Virgo naso detrūcat.

Balduinūs Impr. mo.

Io. Brennus Hierusalē rex euocatur.

Impr Exagonarū filiā suā Theodoro Vattari despondit.

Eccelinus Albericus nobiles.

qui multorum animos commouerunt. Et tunc sancta Elisabeth regis Hungariæ filia miraculis choruscans: in cetum sanctarum: uirginum redacta est. Quæ quæuis Lanchrauius Germano desponsata fuisset: intacta tamen obierat. Inter hæc Robertus Antiodorensis Imperator in Constantinopoli Latinus quævis senex: uirginem insignis formæ Græcā nobilem sibi despondit uxorem: non ignatus eam a Burgundioni pereri a genitrice matrona diuite prius fuisse desponsatā. Burgundio furore accensus: noctu cum comilitonibus palacium puellæ ingressus: refractis cubiculi foribus: eā naso detruncato deformauit: genitricemque proximo mari demersit. Nec Imperator iniuriam ulcisci ausus est: Latinis iniusticiā eius: & Burgundionis audaciam damnantibus. Sed Robertus ipse paulo post obiit. Et Balduinus eius successus est frater. Cui Exagonarum ad mare Ponticum Imperator procurantibus Venetis filiam in matrimonium obtulit: multa contra Vattarum promittens. Sed Latini hoc matrimonium impediuerunt: ueriti: ne Balduinus soceri uiribus auctus: fraternam iniuriam ulcisceretur. Dicentes itaque Balduinum Imperio gubernando nimis esse iuuenem: Iohannem Brennū solo titulo Hierosolimæ regem ex Romandiola euocauerunt. Cuius filia nomine Martha Balduino desponsata est: eiq; post mortem promissum Imperium. Quæ socer ad auxilia cōquirenda in Gallias misit. Impr Exagonarū: eā repulsa indignatus filiā suā Theodoro Vattari filio: quod antea negauerat: despondit. Qua iuncti affinitate Græci Impres arma intulerunt: & multa de Impio Latino: etiam Venetorum acquisiuerunt. Erant hoc tpe in Marchia Farusina nobiles ceteris præstantiores. Eccelinus Albertusque de Romano: apud Bassianū Carratienses: et marchiones Estenses in agro Paduano: Veronæ Moticuli: & eius agro sancti Bonifacii comites: & Eccelini autus Teutonici milites. Gregorius cum Ortone. Illi uenerat in Italiā. Hic uero p.

amiciciam Federici secūdi adeo magnas opes cumulauit: ut tyrannidem maximū conflauerit. Cum adhuc duraret societas ciuitatū Italiæ: quæ tempe Federici primi facta fuerat. **S**tantibus in Federici partibus **C**remonenſibus **B**ergomenſibus **P**armenſibus **R**eginis **M**utinenſibus **P**apienſibus: & in alpiſibus **T**ridentinis. **C**unq; rediſſet in Italiam Federicus **V**erona ad illius partes **E**ccelini opera eſt deducta. Ipſe in **M**antuanō duo incēdit oppida: & apud **C**remonā deſedit **M**antuanis obſidionem minatus. **I**n quos dū pergere ſimulat: in **V**icentinos duxit: eāq; urbē ex improuiſo aggreſſus cepit: diſtipuit: incēdit. **P**aduanū agtum populatus eſt: **T**aruiſinos obſidione cinxit: cepiſſetq; niſi **P**aduani opem tuſiſſent. **H**enticum filiū (q; aduerſum ſe ſaperet ſociiſq; ciuitatibus iunctus eſſet) ad ſe accerſitū uinculis coniecit. et in **A**pulia relegatū: in publico carcere necari iuſſit. **S**ororē regis **A**ngliæ uxorem duxit diſpenſatiōe apoſtolica propter pinguitatem obtenta anno **MCCXXXVII**. **Q**uo tempore **T**heobaldus rex **N**auarra: **A**ymericus comes mōtiſfortis: **H**enricus comes **B**ari & **C**ampaniæ comes per **G**ermaniam **H**ungariāq; & **C**ōſtantinopolim cum magnis copiis **P**tolomaidā peruenetū: populatiq; late hoſtiū agros magnam predā exportauerunt. **A**ymericus **H**ericusq; comites ad **G**azam uſq; p̄dando urendoq; dilapſi ſunt. **S**ed in itinere ab hoſtibus circumuenti: dum ſe in duorum dierū fuga pugnando defendūt: cum ſuis quibuſq; melioribus cecidere. **G**regotius pontifex cum de **P**erugia **A**naniā petiſſet: uel letq; **R**omā rogatus a populo reuerti: a **P**etro Fraiepano (qui Federico fauebat) prohibitus: **V**iterbiū ſe cōuertit. **F**edericus compoſitis **A**lmaniæ rebus: in Italiam rediit: **P**aduamq; ab **E**ccelino deceptā: ad ſe traxit: quæ mox ſeruitute oppreſſa eſt: **S**atracenis portas **A**lamanisq; palacium obſeruantibus: **M**archione **E**ſtenſi **A**zone **C**atrarieſium

Societas ciuitatū facta
tpe Federici primi.

Federicus in Italiam.

Vincencia incendit.

Filius iuſſu p̄ris necat.

Anno. Mccxxxvii.

Xpiani Ptolomaidam
uenerunt.

Occidunt duo princi
pes in Aſia.

Federicus in Italiā ueni
ens Paduam cepit.

Federici uictoria cōtra
Socias ciuitates.
Petrus Theupulus.

Iohannes Cincii.
Ma. Capoccio. Romani

Cōpositio inter Vene-
tos & Genuenses.

Federicus excōicatur:
& Impio priuatur.
Balduinus Impr cōtra
Gracos Impatores.

Smirna Saculia urbes

Marcus Gannurus.

Ragusei.

odio in Eccelini fauorem adducto. Rogatus a papa Federicus: ut aui foedera ciuitatibus Italiae conseruaret: minime au diuit. Sed in Brixianos ducent. Clarumontem direptum in cendit. Et in Mediolanenses pfectus apud Nouamcurte ci uitatum sociarū exercitū conflixit atq; in fugam uertit: mul tosq; interfecit. Mediolanenses quoq; praeside Petru Theu pulum Veneriarū ducis filium interceptit missumq; in Apu liam in uinculis trucidari iussit. Et uictoria potitus: Cremo nam rediit. Eccelinus interea Azonem Estensem pditionis insinulatū: Estensi oppido per arma eiecit: et oppidū Sara cenis attribuit conseruandū. Gregotius cum Romā reuerti uellet: iterum a Iohāne Cincii Senatore impeditus est. Sed Iacobo Capoccio tumultū excitāte: accersitus & magnifice receptus est. Qui uentus ne Veneti & Genuenses propter simultatem in bellū prolaberētur: eos p oratores accersitos hoc modo cōposuit: ut alter sine altero cū graeco Imperato re Vattari foedus nullū iniret: bella cōmunia essent: & alter alterius uexilla portaret: idq; in nouem ānos statutū. Quae pars cōtra faceret: interdictum sibi a sacris intelligeret. His cōstitutis: Federicus iterum excōicatus et Imperio priuatus est. Obierat per hoc tempus Imperator Cōstantinopolita nus Iohānes Brennius: & Balduinus ex decreto acceperat Imperium. Et Iohannes Vattari apud Andrianopolim: & alter Iohannes Exaganarū Imperatores latinos Graecia pel lere annitebātur. Et Vattari quidē ab Andronopoli Smyr nam usq; & Saculiam maritimas urbes obtinebat. Marcus Gannutus Egei pelagi possessor insularū. et Leogaualla Rho dum tenens: ei suberant. Sed cum Vattari Cretā inualisset: & aliqua oppida obtinuisset. Marcus Gannutus a Venetis mercede conductus: eius classem repulit. Et insula ex inte gro recuperata est. Per quod tempus cū rebellassent Ragusei: a Venetis in amicitiam & foederationem recepti sunt.

Anterea Balduinus multo belloꝝ onere grauatus: cum aliter pecuniam a mercatoribus cōsequi nequiret: filiū suū **Philippum** infantē illis loco pignoris tradidit. **Venetia** custodiendum: detractūq; publicarum sacrarūq; ædiū culminibus plumbū uendidit. Cūq; nec sic satis puilsum esset: lanceam spongiāq; quibus dñs & saluator noster: hinc potatus: inde uulneratus fuit. Et crucis ligni in quo ea p̄tulit partē **Venetis** tradidit: opē ab eis perens: cū ab Imperatoribus græcis obfessus esset. **Classis Veneta** uiginti quinque triremiū obfisionem soluit. Et **Leogathalla** se ac **Rhodū** insulam **Venetis** per foedera subiecit. **Gregorius** cū **Venetis**, aduersus **Federicum** foedera percussit. Qui cū in festo paschæ **Paduæ** agēs: de anathemate certior factus esset: **Perrum** de **Viueis** suarū epistolārū magistrum: sermonē habere iussit. In quo de suis laudibus & de **Ro:** ecclesia multa dicta sunt. **Duxit** deinde in palustrem **Venetorū** terram prædāq; abegit: & in **Venetos** cōiūcia iactauit. Cū ultra ire nō posset: aqua impediēte: et sagittis a **Venetis** de **Cymbis** iactis impeditis reuersus **Paduā** obsides accepit. & **Veronā** pergens: iterū **Mantua** uelle obsidere simulauit. **Eductisq;** copiis: **Parmā** petiit: atq; inde **Lucā**: & postremo **Pisas**. **Eccelino** interim **Ternisuram** **Marchiā** occupante. **Interea** anno. **MCCXL**. **Gregorius** **Montelongus**: legatus apostolicus **Bononiæ** agens: **classis Veneta** & **Mantuanus** populus: cum **Albrico** **Eccelini** fratre & **Azone** **Estensi** **Ferrariā** inuaserunt: quam **Salinguerra** **Ferrariensis** honesto loco natus: qui **Eccelini** sororem duxerat uxorem: pro Imperatore gubernabar. **Oppugnata** est aliquādiu urbs: fuisseq; diūtius defensa: nisi egressum ad colloquū **Salinguerra** legatus interceptisset. **Urbis** recepta **Azoni** **Marchioni** **Estensi** attributa est p̄ **Romana** ecclesia gubernādā. **Salinguerra** **Venetias** ductus: in pace obiit. **Classis Veneta** magno pōtificis sumptu amata

Impr loco pignoris filium suum dedit.

lancea spongia ps crucis Venetis datur.

Classis Veneta. xxv. triremium.

Federicus excōicatur.

F. in Venetos cōiūcia iactat.

Anno. MCCXL.

Albricus Eccelini fr.

Ferraria capitur.

Classis Veneta F. supat

Portus Sypontinus.

Origo Guelforum: &
Gibellinorum.

Pisanorum classis, c. triremium
aduersus Genuensium

Pola evertitur.

Theodorus Imperator
Lancea spongia p̄s crucis
redimitur.

Viterbiensis ep̄atus.

Ciuitatū ecclesiæ rebel-
lio.

Pontificis opa ad reti-
nendum Romanos.

Crucesignati cōtra Im-
peratorem.

duodecim triremes Federici intercepti: et unā nauim cū mil-
le armatis in portu Sypontino. Federicus ciuitates Erruriæ
diuisit: uolens scire qui secū: et qui cum ecclesia sentirent. Pi-
sanosq; magnopere extulit. Et hoc tpe nomen Guelforū Ge-
bellinorumq; ortū est: ut qui ecclesiæ fauerent Guelfi: et qui
Imperio Gibellini dicerent: quod nomen apud Pistorien-
ses primo auditū est: cum Cancellarii Panzaticos eiecissent
Florentini quoq; nobiles suos in exiliū misere: qui Pisanis
fauebant. Senenses Florentinorū odio: & Aretini Perusino-
rum p̄ fœdera se submiserunt. Pisani tanti Imperatoris præ-
sentia tumentes: centum triremiū classem aduersus Genuen-
ses armare: quæ apud Corsicā fugata: in portū se recepit.
Veneti qui classem in auxiliū Genuensium parauerant: Po-
lamq; muris in aliqua parte aperuerant: cū apud Dirachiū
uictoriā Genuensium intellexissent: reuersi Polā igni ferroq;
uastarunt. Interea mortuo apud Andrianopolim Iohanne
Vattari: Theodorus filius suffectus est. Et Ludouicus rex
Franciæ permittente Balduino: lanceā spongiā & crucis
partē a Venetis redemit. Fulginates & Viterbienses a pon-
tifice rebellarūt. Cum tñ Gregorius ip̄e Viterbienses ad ci-
uitatis honorem erexisset: ep̄o dato: Et Henricus rex Sardi-
niæ Tofernates: Eugubinos: & Nucerinōs ad defectiōem
compulit. Quos secuti sunt Spellani Meuamates & Bitro-
nienses. Et i Tuscia Ortani Tuscaneenses Cornetani ac Mō-
tefalconenses. Defecissent & Romani: nisi pontifex p̄cessi-
one facta: apostolorū capita p̄ urbem derulisset: & in basilica
eā sancti Petri commiserationū plenā oratiōem habuisset
populūq; cruce signasset: tanq; aduersus infideles pugna-
turū. Quare factū est: ut ducentem magnas cōpias Federi-
cum ad urbis mœniā cū armis exceperint: eūq; repulerint
Qui indignatus miro modo crucē cōtra se deferrit: captiuo-
rum capita qui sic signati essent: quatriariā scindi iussit. De

spētauit tñ urbem capere: & Beneuentū pergens: urbem uicaptam moenibus immunitā reliquit. In Picēncēs dūcens: Alculanū uastauit agrum. Et Hēcicus filius: Romandiola maximis calamitatibus affectit. Quo tpe prælati ecclesiarū admodū tribulati sunt. Pontifex Cardinales in Franciā & Angliam misit: auxilia petiturus. Interim Federicus monasterium Cassinense spoliavit: eiectis monachis: Sorāq; Sannitum quondā ciuitatem: ad Liris fluii fontem sitam incendio ferroq; uastauit. Templarioꝝ bona ubiq; diripuit. Saracenos adeo dilexit: ut eis præ cœteris in bello uterēt: magistratūq; eis cōmiserit: & propriā ciuitatem dedit: quæ usq; nunc Luceria Saracenoꝝ appellatur: multis priuilegiis in eā gentem collaris. Fratrem regis Tunisi, Saracenu Pannoni baptisari uolentem phibuit. Rauennā repentino incursu petitā obtinuit. Cū Petrus Trauersariū: quī eam pro ecclesia tenerat nobilis ciuis: cuius filia Andree regi Hungarie nupserat: mortem obiisset. Fauenciā ne obtineret Bulgarelli ciues impediuerūt. Per quæ tpa Ricardus regis Angliæ frater: cum exercitū non paruū Prothomaidam trāspertasset: inuenissetq; res admodū debiles: inducias cū Corradini filiis factas: in aliquot annos prorogari curauit. Pontifex cōsulentibus regibus cōcilium apud Lateranū conuocauit: sed Federicus terra mariq; uia preclusit. Et Henricus rex Sardinæ ac Pisani Cardinales prælatosq; nōnullos capiūt & in Amalphitano carcere Federicus eos custodiri iubet. Morit̄ interim Gregorius & Celestinus quartus: gente Castellionea Mediolanensi suffectus est. q post decē & octo dies uita decessit: Vacauitq; sedes unō & uiginti mensibus: cum p capturam Cardinaliū electio differretur. Interim Federicus Fauenciā fame oppressam cepit. Et in Bononiā dūcens: eam studio priuauit: quod Paduam transtulit. Interea Balduinus Imperator Costantinopolitanus: cum spe nulla

Beneuentū capit. Impr

Romandiola uastatur

Legati in Franciam

Cassinense monasteriū

Sora capit Sannitū

Fe. Saracenos dilexit.

Luceria Saracenoꝝ.

Volētē bapt. phibuit

Angli in orientem.

Fe. conciliū impediuit.

Gregorio Celestinus

III. sufficitur.

Sedes uacauit.

Bononia studio priuatur.

Paduanū erigitur.

Parmā capit.

Anno. Mccxliiii.

Innocen. III. eligitur.

Federici responsū.

Tractatus pacis.

Insidia Imperatoris.

Concilium Lugdunē.
Anno. MCCXLVI.

Excōicat & priuat.

Impr Lugdunum.

Taurinum.

auxilii teneretur: cū Raymundo comite Tolosano in Italiā
uenit: & ad Federicum: qui tūc Parmā cōperat ab una par
tium introductus accessum habens: Cardinaliū prælato & q̄
Amalphi detento & liberationem obtinuit: Romāq̄ petēs.
cū magno honore exceptus est. Et deinde Ananiā petiit.
vbi redeūtibus ex carcere cardinalibus: ano. MCCXLIII.
Symbaldus gente Fischea comitum Lauiānæ Genuensis: in
pontificē electus est: quartus Innocencius appellatus: cuius
electionem Federico ingratam fuisse tradunt: q̄uis amicissi
mus electus fuisset: cōgratulantibus tñ respondit: Bonū se
amicū Cardinalem in acerrimū hostem Romanum pontifi
cem permutasse. Reuersus Romā Innocencius per Balduinū
quatuor mensibus de pace tractauit: cū Federico habenda
Cōuenitq̄ ut Ciuitatem castellanā petens: ibi Federicū expe
ctaret. Sed intelligens insidias in itinere sibi paratas: Genu
ensem nauigio quod ad Centūcellas uocauerat: in Franciā
trauigauit: Exceptusq̄ summa ueneratōe Lugdunum petiit:
ibiq̄ conciliū celebravit: Anno. MCCXLVI. In quo saepe
Impātorem citari iussit: et ip̄e concionabundus citauit. Ta
deus Suesanus Iurēcōsultus Federici legatus cōparuit: tem
pus petens: ut Federicus uenire posset. Erant Parmæ cōsan
guinei pōtificis: quōs ille migrare Placenciā iussit: certiorq̄
factus de migratione Federicum excōicauit: regnūq̄ & Im
perio priuauit. Federicus uero domus illoꝝ ac uillas fundi
tus euerit. & foedere cum duce Burgundiæ inito: Lugdunū
accedere proposuit: mouitq̄ Parma comitatū ducens: non
armatorū magis q̄ togatorum: quālem quantūq̄ post stan
tis Romani Imperii t̄p̄a: nullus aut domi habuerit: aut in iti
nere duxit Imperator. Sed cum Taurinū peruenisset: acce
pto q̄ Hecius quem rebus Italiæ præfecerat: iusseratq̄ Par
mæ manere: in Brixianos (suadentibus Cremionensibus) du
xerat: et per eius absentia Extores patria Parmenses supe

peratis plio conciuibus suis: apud **Tarum** fluiū urbem in
 uaserāt: magnāq; occidionem cōmiserant: retro cessit. Et uo
 cato **Eccelino** ex marchia **Taruifana**: multūq; copiis ex **A**
pulia Siciliaq; accersitis cū sexaginta milibus armatorū **Par**
mam obsedit: in qua magna ciuitatū cum Legato apostoli
 co auxilia cōuenerant. **Statuit**q; **Federicus** urbem delere &
 aliā condere in loco castrorū. ideoq; castra ipa fossa ualloq;
 munita: in modū ciuitatis ordinauit: **Victoriā**q; uocauit: et
 numos quos ibi percussit **Victorinos**: **Victore** matre xpi
 ano electo: sub cuius nomine cathedralis Basilica edificare
 tur. **Continuatū**q; est duobus ferme annis bellū atrox uari
 umq;. **Quo** partes **Guelfæ** et **Gibellinæ** tota Italia se lacera
 runt. **Ad Federicū** **Victoria** manentem: ex **Aphrica** **Asia**
 & **Egypto** legati uenerūt: elephantes: dromedarios: pāthe
 ras: pardos: ursos albos: leones: lincef: bubonesq; barbatos
 adducentes: **Fecit**q; sibi ortos et uiridaria: in quibus specio
 sissimas mulieres cū spadonibus conclusit. **Pontifex** autē di
 missio cōcilio: legatū misit per **Franciam** qui populis suade
 ret: crucem accipere: **Ludouicū** regem sequi in **Asiā** traicere
 properantē qui propter morbū id uouerat. **Anno** enim an
 tea tertio **Tartari** in exercitu coacti: bipartito agmine **Asi**
am Europāq; inuaserant. **Et** qui **Asiam** petiere **Georgianā**
Tomitanorū olim regionem: & post superiorem **Armeni**
am peruagati: ad **Iconiū** usq; **Turcorum** regiam puenere.
Alia uero manus **Batone** duce **Poloniā** & **Hungariam** po
 pulati: ad mare **Ponticū** defluerant: ubi **Russiam** siue **Ru**
thenicam & **Gazam** amplissimas regiones uastauerant. **Et**
 per idem tps **Grossonii** gens **Arabica**: **Soldano** **Babilonis**
 impellente diuersis egitarūt in locis: cōgressosq; templarios
 & hospitalarios saepenumero male mulctato: represserūt:
Hierosolimāq; tunc immunitā perentes: xpianos antea ser
 uatos: maxima occidione cōfecerunt: **Sepulcrum**q; domini

Reuertitur Impator.

Parmam obsidet.

Victoria urbs.

Numi Victorini.

Guelfi & Gibellini.

Legati ad Impatorem.

Viridariū Imprīs cum
speciosis mulieribus.

Crucesignati in Asiā.

Tartarorū inundatio.

Polonia & Hūgaria.
Russia Gaza uastant

Xplani a Grossoniis.
Sepulcrum dñi fedat

Lāchrauius Turingia
Romanorū Impr.

Olādie comes sufficit
Rex Franciæ in Asiā.

Crudelis obsidio Fe.

Federicus superatur.

Federicus i Placentinos

Impr in Etruriam.

Etruria Fede. parebat.

Guelſi eiiciunt Florentia.

Vrsaria.

ignominioſe ſedarunt. Et electores Imperii Lanchrauiū Tu-
ringiæ Romanorū Germanorūq; regem deſignarunt. Quē
Corradus adoleſcēs Almaniæ rex a Federico genitore pri-
dem inſtitutus: regni poſſeſſione armis ꝓhibebar. Multi tñ
cruceſignati Lanchrauiū iuuabant. Qui breuī mortuo ſuffe-
ctus eſt Guilelmus Olandiæ comes. Anno uero. MCCXL
VIII. Ludouicus rex Franciæ: accepta Lugduni benediçtōe
a pōtifice: iter ſuum in Asiā ingreſſus eſt: Cyprumq; petēs:
ibi hiemauit. Et uere proximo. Damiatā magna claſſe petiit
Clasſem Soldani repulit. Et hoſtes de litore pugnantes ſu-
peratos eiecit: rētoriāq; fixit in litore. Federicus interim ob-
ſidionem Parmæ cōtinuans: plures ex hoſtibus captos ma-
ioribus balisſtis in urbe ꝓiecit: crudelitāte nō ſolū in uiros:
ſed etiā in foeminas uſus. Poſtremo cū ipſe in deliciis eſſet:
Germaniq; ſagittariū nō paruus numerus Parmā inua derēt.
egreſſi ciues cū legato apoſtolico: ſtragem in eos magnā fe-
cere: ſugiētesq; ſecuti: cū illis Victoriā urbem ſunt ingreſſi
Et crudeliſſima occidione facta: ea cum om̄ibus opibus po-
tiri ſunt. Nam et coronā regiam maximi ꝓciū: & aurea mul-
ta uafa interceperunt. Federicus ſugiens in agrū Cremonen-
ſem ſe cōtulit: neq; auſus eſt intrare urbem: cuius ciues mag-
no numero apud Victoriā interfecti fuerāt. Reparato tam̄
breui exercitu: in Placentinos ducens: dñio oppido & mo-
naſterio ſanctæ Columbæ deſtructo: miſſoq; Hencio rege.
Fauenciā: tranſiit in Etruriā. Horſuienſes enim: Ariminēſes
et Vrbinates cū tota Marchia ſibi fauebant. Peruſini: Aſiſi-
nates: Tudertiniq; pontificē ſequebantur. Et ꝓter Florenti-
nos: tota Etruria Federico parebat. Accedens igitur Floren-
tiam nō eſt intro miſſus: ſed poſtulātī cōceſſum eſt: ut Guel-
ſi eiectis: Gibellina factio: rerū in Florentia potiretur. Ab-
ierat Guelū in exiliū: et pars manus incidit Federici quæ ma-
le habita eſt. Rodulphus de Vrsaria: & Raynerius Bōdel

111
montus i **V**rsaria capti: alter aqua euectus: alter excoecatus
scilicet **R**aynerius: in **A**puliā relegatus est. Interim **H**ēcius
a Bononienſibus prælio ſuperatus: cū maiori exercitus par
te captus eſt. **F**edericus uero ut quidā tradunt: in **S**iciliā tra
iciens: **P**anormi deceſſit. **A**lii affirmant eū in **A**pulia apud
Ferenſulam graui morbo laboraſſe: conualeſcentēq; a **M**an
fredo adoleſcente filio ſuo: ex nobili cōcubina ſuſcepto cō
preſſo ore in ſtraro ſuffocari. **I**llud cōſtat **F**edericum paulo
ante obitum **M**anfredo **T**arentino principi inſtituto: mul
ta oppida ultra principatū tradidiſſe. **C**oradum uero ex lo
le **I**ohānis **H**ierosolimitani regis filia ſuſceptū hærædem in
ſtituiſſe. **I**s a **G**uilelmo rege **A**lamanix diu bello agiratus: i
Sueuia ſe cōtinuir. **I**n terea **M**anfredus **N**eapolitanos uexa
re cepit: eius **I**mperium detrectātes. **V**enit poſtea **C**orradus
in **I**taliā: & **E**cceſini fauore per mare magnū exercitum in
Apulia transportauit: ſultoq; cōſilio oratores **N**eapolita
nos audire noluit: qui **M**anfredo recuſauerant obedire: eo
rumq; urbem obſedit: & tandem octauo menſe fame com
puliſam in deditōem accepit: muro in circuitu euerſo. **I**dem
Capuæ fecit: & **A**quinū nobile oppidū incendiit. **B**iēnioq;
utraq; **S**icilia poſitus: **M**anfredi (ut creditū eſt) opera uene
no (quod medici pecunia corrupti p̄pinauerant) extinctus
eſt: **C**orradino ex fratre **H**enrico nepore hæræde inſtituto
datis ex **G**ermania turoribus: cuius pater ex ſorore **R**egis
Caſtellæ genitus: a **F**ederico fuerat inreſectus. **I**n terea ob
ſelli apud **D**amiarā **S**araceni igne ſuppoſito in urbe fugam
arripuerunt. **S**ed **L**udouicus rex re anim aduerſa: mox urbē
ingreſſus: flammas extrinxit: & ciuitatē potitus eam purgā
uit. **Q**u deinde ad ydus octobris: cū **R**obertus comes **P**icta
uenſis: nouas ex **G**alliis copias trāſportaret: menſe nouem
br̄io **D**amiarā mouēs: ad **P**harannaam urbem duxit: apud
quā **S**oldanus magnas cōegerat copias. **D**irempti duo ex

Feder. mors uario mō

Manfredus Federici fili
us ex cōcubina.

Corradus Federici fili
us hærēs in Sueuia.

Corradus in Italiā.

Neapolim cœpit &
Capuam.

Aquinū incendiit.

Veneno extinctus eſt

Saraceni fugant.

Damiara recuperatur.

Robertus Pictauenſis
Pharannaam duxit.

Robertus capitur.

Innocencius in Italiam.

Hedimundi canonisatio
Cardiales rubeo capello
donantur.

Stanislaus canonisatio.

Rot. Neapolim petit

Innocencio Alexander
quartus surrogat.

Ecclasiastici supantur.

Patriarcha capitur.

Xpiani capiuntur.
Soldanus obruncat.

exercitus paruo fluuio in altera hiemem consistere: nunquam totis
copiis in rerum discrimen depugnantes. **R**obertus tamen ma-
tora ausus quam sine toto exercitu posset perficere: in prelio cap-
tus est. **M**anfredus mortuo **C**orrado: testamentum eius sup-
pressit: consociis quibusque ueneno sublati: populosque ad **C**or-
radini nepotis sui fidem seruanda in **A**lamania agentis hor-
tatus est. **E**t **I**nnocencius pontifex clarus: qui multa scripsit:
in **I**taliam rediens: apud **P**erusiū constitit. **P**rius tamen sanctum
Hedimundū **C**antuaniensem canonisauit: **L**ugdunice statuit
ut **C**ardinales in publicū equitantes: rubente galero uteren-
tur. **R**omā noluit intrare: cum **R**omani **S**enatoriā potesta-
tem sibi arrogatā moderari nollēt. **B**eatum **P**etrū **V**erone-
sem ordinis prædicatorū: inter **M**ediolanū & **C**omum ab
hereticis interfectū: inter martires christi retulit. **I**n **A**lisio
uero sanctum **S**tanislaū **C**racouiensem episcopum: **X**pī con-
fessorem ueneratū dignū declarauit. **V**ocatus a p̄ceribus re-
gni **S**iciliæ **N**eapolim petit: muro instaurato munitissimā
ubi benigne exceptus: aliquod diu immoratus est. **E**t dū spera-
tur toto regno breui potiturus: illic obiit. **E**t **A**lexander qu-
tus natione **C**ampanus substitutus est. **I**nterim **M**anfredus
accescit sibi **S**aracenis **L**uceniæ manētibus: copias ecclesiæ
apud **R**osiam incautas aggressus partim occidit: partim coe-
pit: **T**utoremque se **C**orradini agens: regnū inuadere nitēba-
tur. **I**nterea christiani apud **P**harannā castra tenentes: peste
& fame laborare coeperūt. **P**arte **N**ili per quam cōmeatus
uehebantur: classe ab hostibus occupata: patriarcha **H**iero-
solimitanus cum multis nauigiis in eam delatus: captus est.
Et **L**udouicus rex **F**rāciæ: cum **A**lphonso **P**ictauiensi: & **k**a-
rolo **A**ndegauensi comitibus fratribus suis germanis: terra
iter faciens ut **D**amiatā peteret: maximas incidit hostiū co-
pias: belloque superatus: cum omni exercitu interceptus est.
Sed **S**oldano post uictoriā a suis interfecto: alter qui sub-

stitutus est: ut pacem firmā obrīnē posset: recepta pecunia
 er **D**amiata recuperata: christianos omnes liberos. **P**toloma
 idam perducī curauit. **R**ex Ludouicus remissis in Franciam
 fratribus: tam diu in **A**sia moratus est: quoad **C**esarea Iop-
 pes & **S**ydon: quæ nouiter a xpianis receptæ erant: instau-
 rata præsiidiis firmarentur: Sextoq; anno suæ peregrinatio-
 nis domū rediit. **A**lexander pontifex interea: excōmunica-
 to **M**anfredo **A**naniā ueniens: **O**ctauianū **V**baldina gente
Cardinalē **N**eapolim dimisit: qui **T**ancredo resisteret. **M**ā-
 fredo autē ultra ea quæ de regno tenebat: **E**truria: **L**ombar-
 dia: & **T**ranspadana uel subiecta erat: uel amica. **C**um ob-
 iisset **F**edericus: **F**lorentini in libertatem se uendicauerant:
 plebsq; nobilitate exclusa regebat. **S**ed cū soli **G**ibellini no-
 biles adessent: placuit **G**uelfos sub **F**ederico eiectos reduce-
 re: qui **G**ibellinoꝝ conatibus resisterent. **T**umq; primū an-
 no **M**illesimo ducentesimo quinquagesimo secūdo magistra-
 tus ex plebe creati sunt **A**ntiani appellati: qui mox partem
Guelfam per **E**truriā extollere curauerunt. **A**gram propte-
 rea **P**istoriensem uastauere: quia **G**uelfos sub **F**ederico ei-
 ctos noluerit **P**istoriensis populus reducere. **H**iecerāt & **F**lo-
 rentini suos **G**ibellinos nobiles: qui aduersus **P**istorienses
 noluerant arma ferre. **I**lli ad **S**enenses **P**isanosq; confugerūt
Mouerunt & arma contra **A**retinos **F**lorentini ex castello
Roudina: eo q; **G**uelfos sub **F**ederico eiectos reducere nol-
 lent. **D**ederuntq; operā uti **L**ucenses: **M**iniatēses: **A**lcinates
 & **V**rbeuetani suos **G**ibellinos eiicerent. et **M**iniatenses cō-
 tra **P**isanos: **A**lcinates cōtra **S**enenses adiuerunt. **V**baldi-
 nosq; in agro **M**ugellano & castello **M**ontaria domuerunt
Cunq; in **P**istorienses denuo duxissent: accepto q; **P**isani a-
 pud **M**onroporium **L**ucenses p̄siliassent: dimisso **P**istorio
Pisanos cū præda recedentes **A**deram fluuiū consecuti: ma-
 gno prælio eos attriue. **M**ultis enim illorū cecis: tria milia

Cesarea Ioppes & Sydon instaurantur.

Gens Vbaldina.

Plebs Florentiæ regit.

Anno, Mcclii. magistra-
 tus ex plebe creat.

Gibellini eiiciantur.

Florentini in Aretinos.

Vbaldini domant.

Adera fluuius.

Quelli in Pistorium re-
ducuntur.

Volaterra capitur.
Gibellini in exiliū.

Pisani hostes māserūt

Aretiū Gibellini sub
lege recepti.

Coedus cum Senen.

Pisani cōtra Lucenses.

Pisani supantur a Flof

Matronam.

Boniciū oppidum.

captiuorū Florentiā perduxere: Lucensibus quæ amiserant restituitis. Liberarūt & Alcinates ab oppressione Senensiu
Et tertio in Pistoriū ducentes: Guelfos reduci obiuuerūt.
& quæ uoluerunt foedera belli pacisq;. In Senenses quoq;
pfecti: Alcinatibus perpetuā pacem obtinere. Et foedere
percullo: suos exules Senis manentes excludi impetrarunt.
Duxerunt deinde Volaterras. Cūq; iuentus urbis ad ra-
lices montis descēdisset: impetū faciens: Florentini cōmisso
prælio hostes in fugam uerterūt: simulq; cum eis portas in-
gressi: arbe potiti sunt. Potentioribusq; Gibellinis in exiliū
actis: Guelfisq; reductis qui exulabant: pacem populo de-
dere: qui prius Pisanos magis q̄ Florētinos respicere uide-
batur. Soli Pisani remanserūt Florentinis hostes. Qui tam
paulopost petitam pacem iniquis cōditionibus impetraue-
runt. Carauerūt etiam Florentini: ut Gibellini Aretiō pelle-
rentur. Sed cum id aliarum ciuitatū Gibellini ægreferrent:
exemplumq; timerent: reducti sunt Aretiū Gibellini: ea le-
ge: ut prætorem Florentinū acciperent: Aretini concordia
inter partes nutrituram. Cū Senensibus uero ita foedus in-
noūatum est ut belli pacisq; societas esset: neq; alter alterius
exules reciperet. Hæc post obitū Federici ad tempora usq;
Māfredi gesta sunt: Qui clausum Neapoli legatum aposto-
licum: Gibellinos in Etruria erigere curauit. Primiq; Pisani
spreto Florentinorum foedere: cōtra Lucenses duxere. Cūq;
uastato agro redirent: a Florentinis inuali sunt: in Anseris
flauii ripa: ibiq; superati: tria hominum milia perdidere: &
eorum castella magna ex parte incensa sunt. Qua clāde ac-
cepta pacem petiere. Matronum enim in littore maris cum
portorio uectigalibusq; Florētinis tradiderūt. Tūc quoq;
Boniciū oppidum quod nutare uideretur alicubi aperto
muro immunitam Florentini reddiderunt. Aretini uero in

Cortonienſes tanq̄ Manfredo fauentes duxerunt: Captaq̄ urbe: & mœnibus alicubi diruptis: arcem ualidã in ſummo uertice ædificauerunt. Florentini Hubertos gentem nobilem: cum multis Gibellinis nobilibus ac plebeis urbe eiecerunt: qui a Senenſibus recepti ſunt. Quos cum Florentini ex fœdere repellere peterent: reſponſum acceperunt Florentinos eſſe: & qui ſeruari uelint: & qui expulſionem poſtulent: Senenſes uero cum Florentinis fœdera percuffiſſe. Ob quam rem Florentini bellum Senenſi populo indixere. Senenſes legatos ad Manfredum miſere: ut opem ferret. Inter quos fuit Farinata equeſtris ordinis gente Hubertus. Manfredus q̄ multis implicatus eſſet: & iam uulgata falſo Corradini morte: regem ſeſe adorari curafſet: cohortem unam Germanorum equitum auxilio miſit. Florentini ad urbem uſq̄ mœnia Senenſis omnia populati: caſtra locauerunt. facta eſt eruptio in Florentinos. Sed cum magna cædes a Germanis edita eſſet: poſtremo ipſi Germani ad unum omnes cæſi ſunt: & uexillum Manfredi captum: per ignominiam ſordidatum eſt. Reuocati in urbem Senenſes Extorresq̄ Florentini: intra mœnia ſe continuere. Et Florentini re bene geſta: uaſtando urendoq̄ omnia: domum reuertere. Interim Manfredus Panorum rex declaratus: regiam pecuniam prædeceſſorũ conſecutus: magnas Saracenorum copias conduxit: cū quibus legatum apoſtolicũ admodum oppreſſit. et Iordanem cum mille quingentis equitibus in Etruriã miſit. Qui Senenſibus tribus menſibus opera nauata in Apuliã ſe reciperet. Angebat Senenſes breuitas temporis Iordani aſſignata. Nec aliquid egregiũ fieri poſſe uidebatur: niſi per prædã ac rapinam. Sed Prouincianus Saluanus ciuis Senenſis: gratia & nobilitate potens: ſuaſit eam uia eſſe tenendã: p̄ quã Florentini ad præliũ allicerent. Id aut̄ fieri poſſe: ſi Alcinatibus

Atreni in Cortonien

Huberti eiciuntur.

Fœdus allegatur.

Farinata Hubertus.

Manfredus auxiliũ miſit Senenſibus.

Manfredi cohors cedit & uexillũ ſordidat.

Manfredus Panorũ rex declaratur.

Prouinciani aſtutia.

Guelfi uocantur.

Arbia fluitas.

Anno. MCCLX. tria
milia Florētinoꝝ.

Florentia capitur.

Mantua obsidetur.

XII. milia Paduani.

bellum indiceret: quos Florētini nullatenus deserturi essent
edicto bello. **C**ū Florentini Guelfis omnibus ex Etruria ad
subueniendum Alcinatibus cōuocassent: uiros mercatores
Prouincianus noctu Florentiā misit: qui Anianis dicerent
multos esse Senis pacis & ocii amatores: qui Prouincianū
intentorem belli inrerficere cōiurassent: si modo occasio da-
retur: per quā populus arma sumeret. Suaserūq; prope Se-
nas ducendum exercitū: litterasq; et sigilla ostenderunt: qui-
bus coniuratio pbaretur. **C**onuenere ad diem dictā Lucen-
sis Minias Pistoriensis & Aretinus: & cum Florentinis ad
Arbiam fluiū quarto miliario a Sena distātem castra po-
suerunt: in quibus armatorū quadraginta milia fuisse tradū-
tur. **C**ōmissum est praelium atrox: cuius randem Senēses ui-
ctores fuere: sextadecima die Septembris: anni. **MCCLX.**
Tria milia Florentinoꝝ cesa sunt: & quatuor milia cū Car-
roccio uexillisq; omibus capta. reliqui in suas urbes dilapsi
sunt. Florentini Guelfarum partiū sectatores: pars Lucam:
pars Bononiā migrare. Florentia a paucis habitata mox
capta est. Exules patente porta ingressi sunt. Guido Nouel-
lus comes pro Manfredo portarū custodiam recepit. Et Ior-
danes praelidio prefectus: omnia ex arbitrio administrauit.

¶ Ex libro decimo octauo.

Hecelinus Transpadanarū urbium plene domi-
nus: cum Tridēinos iugū excutientes: magna
clade afflictos ad obedientiā redegisset: **G**uel-
fosq; studentes ecclesiæ Brixia expulisset: **M**ā-
ntuam obsidione arctissima cinxit: habens in castris præter
Germanos equites et multarum urbium auxilia duodecim
milia Paduanos: quos nō solum militū: sed obsidū loco du-
xerat. **T**otidem Veronenses Vicentiniq; & Brixiani mise-
rant. **N**ec pauciora de Cremonēsis Placentinisq; auxilia
Obertus Palanicinus adduxerat. Sed **P**hilippus ex nobili

Fontanensiū familia Ferrariensi archiepiscopus Rauēne creatus: **V**enetas p̄fectus: p̄dicata aduersus **Eccelinū** cruce congregato exercitu in Paduā duxit: quam **Ansedinus** **Eccelinū** ex sorore nepos p̄tor: cū cohortibus custodiebat: **C**apnis aliquibus oppidis postremo suburbū & ciuitatem obtinuit. **A**nsedinus fuga saluatus est. **S**oluerat obsidionē **Mantuanam** **Eccelinus** desperata potiundi facultate: **V**eronamq; petebat: cum perditæ **Paduæ** nuncium accepit: dissimulatoq; dolore **Veronam** ingressus: inaudita crudelitate: **P**aduanos omnes quos penes se habuit duodecim milia diuersis cruciatibus interfecit. **P**rofectusq; in **Paduanos** re infecta inde recessit: cum p̄sidiū inesset ecclesiæ ualidum: quod legatus apostolicus & **Gregorius Montelongus** patriarcha induxerat. **A**lle **Veronam** rediit. **I**nterea **Electores** in **Alamania** discordes: **A**li **Alphonsum** **Castellæ** regem. **A**li **Riccardū** **Cornubiæ** comitem: regis **Angliæ** fratrem: **I**mperatore designarūt. **T**heologi minoristæ a legato apostolico **Brixiam** missi: ita p̄dicando effecerunt: ut **Guesi** **Extortes** reducerentur: & ciuitas ipsa ecclesiæ sequeretur. **O**bertus uero **Palanitinus** **Cremonæ** & **Placēciæ** obmisso capitaneatus titulo: dominatū accepit. **Q**uē **Gibellini** **Lombardi** ut dominū sectati sunt. **D**esciuerūt tamen paulopost **Papienses** & **Placentini** libertatem p̄tendentes. **E**t **Azo** **Estensis** **Montemilicis** & **Calcio** mū **Paduani** agri pro **Romana** ecclesia recepit. **E**t **Albericus** frater **Eccelinū** qui se hostem eius simulauerat: in **Taruisio** dimissus: **P**aduanos inuadere coepit. **E**ccelinus uero & **O**bertus magnas copias habentes: **Gibellinorum** p̄tes eleuabant. **B**rixienſes **Gibellinos** eiecerunt. **E**t **O**bertus **Cremanam** in potestatem suam recepit: cum pluribus **Brixianorum** oppidis. **E**ccelinus uero **Pischeriam** pctens: exercitū **O**berti se coniungere uoluit. **L**egatus autem apostolicus: copias **Brixianas**

Fontanensiū familia.
Cruce p̄dicatur.

Ansedin. fuga saluat.

Paduanos interficiuntur. XII. milia.

Montelōgus p̄tarcha

Discordia in eligendo
Impatorem.

Obertus Cremona do
minatū accepit.

Eccelinus & Obertus;
gibellinos defensores.
Obertus Cremā capit

Gambara iuxta Olliū.

Legatus apost. capit.

Eccelin. Brixia potif.

Anno. MCCLIX.

Bosus Cremonensis.

Martinus Turrianus.

Eccelinus ad pontem
Cassiam.

Marti. apud Soncinū.

Estensis Pelanicinus.

secum ducens: ad Gambarā se recepit: iuxta Olliū flouium. Quo in loco ab Eccelino & Oberto ex improviso inuasus & cōflictus est: ita ut paucissimi fuga saluari potuerint. Captus est archiep̄s Rauennas legatus cum ep̄o Brixiano: & omnibus p̄cipuis Guelfarum p̄tium ciuibus: quos Eccelinus ad portā Brixiensem ducens: mox intrōmissus est: & urbe potitus omnibus p̄ter naturam suā ueniā dedit. Obertus cū parte prædæ & captiuis Mantuanis: Cremonā se contulit. Acta sunt hæc anno. MCCLIX. Māfredus his cognitis: Eccelinum ad uictoriā p̄sequendam hortatus est. Pelanitinū uero neglexit: quē Eccelinus p̄sequi cœpisset: nōnullis ei de Brixiano oppidis ablatis. Erat Cremonæ Bosus Donarius ciuis nobilis & industrius: q̄ Eccelini rapacitatē odio hēns: Pelanitino persuasit: ut in amicitia cum Mediolanensi Mantuanoq̄ rediret: i Eccelini p̄niciem foederibus acceptis: quæ Martinus Turrianus præpotēs in Mediolano ciuis: cupide amplexus est. Gregorius Montelongus interea Paduā in fidē retinuerat: et copias undiq̄ cōquisitas Mantuā transmittendas collēgerat: Azoniq̄ ducendas cōmiserat. Eccelinus uero intelligēs capitāneos & ualuassores quos Federicus in Mediolano cōstituerat: Turriani potentiam habere suspectam: sibiq̄ introitum polliceri: si cum exercitu appropinquasset: relicta obsidiōe Vrciolū: cum quinq̄ milibus equitum ad pontem Cassiam peruenit. Cūq̄ nullum ibi reperisset: qui se uocaret Mediolanum: in Modocia suburbia est delatus. Martinus Turrianus apud Soncinū exercitum habebat Mediolanēsium: Azoni Estēsi: & Ludouico Bonifaciēsi: Cremonēsibusq̄ coniunctū: q̄ certior factus de trāsitu Eccelini & de proditiōe Valuassorū: cū omnibus copiis ad pontem Cassianū puenit: copiasq̄ Mediolanū duxit. Estēsis uero Pelanicinus & Bonifaciensis duces Eccelini uestigia secuti: ad pontē Cassiani substiterūt. Eccelinus cū oppugnatā

Medoeciā capere nō posset: **T**riciū duxit: suburbiaq; ui cā
 pta incendit. **D**uxitq; **V**icummercātū nulli noxius: q; anno
 nam preberet. **S**ed cū uideret se interclusum: aperiendū iter
 ui cogitauit. **E**t ad pontem **C**assianū pergens: plio cōgressus
 est. **V**bi dum pugnanter ut geret: sagitra in incertū missa ad
 crūs infimū: saucius homo octogenarius laxari cepit. et nī
 timore uires addente: obmissa pontis pūgna: paulo supius
 amnē uado trāiecit: cōmissioq; leui praelio captus: **S**oncinū
 perductus interiit. **H**icq; **f**inis tyranno fuit: qui quatuor &
 triginta ānis **T**ridentū **F**elstrum **C**iuitatū **T**aruissium **P**adu
 am **V**incenciā **V**eronam et demū **B**rixiam oppressas tenu
 it. **Q**uāe urbes eo mortuo sese in libertatem **R**omanæ eccle
 siæ obnoxia uendicarunt: **T**aruissina excepta: quam **A**lbrī
 cus frater obtinebat **I**s cum se ciuibus odiosum cerneret: in
 sidiasq; legati timeret: uxore & liberos cum omni suppelle
 ctile ad sancti zenonis castrū munitissimū misit: ipseq; sub
 secutus est. **Q**uo in loco quatuor mensibus oppugnatus: rā
 dem a cōmilitonibus cum uxore & liberis in manus hostiū
 traditus est: a quibus crudelissime excarnificatus est. **P**rop
 terea quæ frater fecerat: nec uxori: nec liberis supplicia di
 missa sunt. **D**um hæc aguntur: **P**tolomaidi **T**yrusq; urbes
 admodum ditatae erant: & populorū fræquentia adauctæ:
 utpote: apud quas **V**eneri: **G**enuenses: et **P**isani per annos
 iam quatuor & sexaginta: quibus sub christianiis fuerat:
 omnesq; orientis occidentisq; contactauerant mercaturas.
Qui tres de Italia populi separatas áreas separatosq; uicos
 habebant: & prætoria propria. **N**ec quicqm̄ commune in
 ter **V**enetas & **G**enuenses erat apud **P**tolomaidam: nisi ec
 clēsia. **S**ed orta est dissēnsio propter monasterium **S**anctæ
Sabæ: quod utraq; pars sibi retinere quarebat. **P**ontifex
Alexānder utriq; iussit esse commune: danis utriq; literis.
Sed **G**enuensis proueniens litteras **P**hilippo Monteforti:

Medoecia. Triciū.
Vicummercātū.
Cassianū.
Soncinū.
Eccelinus sagitta.
Finis tyranno.
**Albricus frater Ecceli
 ni Taruissinā tenebat.**
Traditur hostibus.
**Ptolomaida Tyrus
 opulentæ.**
**Dissensio Venetorū et
 Genuensium.**

Monasteriū retinet ex
clasis Venetis.

Venetus Tyrū.

Fœdus cū rege Siciliæ

Venetis Ptolomaidā

Monasteriū. s. Sabe.

Venera classis Mesem
briam diripuit.

Naues Ceteæ.

Anno. MCCLX.

Genuenses superant.

Gallico urbis præfecto ostendit: & eius amicitia fretus: ex-
cluso Veneto: monasteriū in arcem munitum retinuit. Quæ
res duos potentes populos abalienauit. Nec curauit Philip-
pus eos componere: sed Venetos populariter Ptolomaida
iussit abire. Venetis Tyrū se conferens Pisanū ad se tractū
spræto fœdere cōtra Genuensem irritauit: & cū Manfredo
Siciliæ rege aduersus Genuenses fœdus iniit. Nec munitus
est Philippus Montefortis: quæuis Placencia Cypri Regina:
duxq; Antioçensis: et templi Hierosolimæ magister: ac Io-
hannes Ibelini comes reducendos Venetos suaderent. Ob
quam rem Venetus Tyrū agens: cum trîremibus tredecim.
Ptolomaidā aduolauit: cathenam qua portus claudebatur
refrinxit. Naues Genuensium tres ac uiginti et trîremes duas
exarmatas incendio absumpsit: monasteriūq; sanctæ Sabe
destruxit. Genuensis & ipse apud Tyrum duas ac uiginti
trîremes armauit: auctaq; Venetorū classi sæpe concurrît.
Sed classis Veneta in pontum delata Mesembriā urbem de
Saraceno expugnatā diripuit. Quibus rebus Genua renū-
ciatis: trîremes quadraginta & naues Ceteæ decem armatæ
sunt: Tyrumq; misse. Venetî quoq; suā classem auxere: ita
ut pares uires esse uiderentur: nisi q; Tyrū uterq; cōmunem
habebat: & quantū muri extendebatur par erat. Ptoloma-
ida uero Genuensis cū suo Philippo exclusus erat. Quæ cū
accepisset Alexander: legatos utriusq; populi et simul Pisa-
nis ad se uocauit: pacēq; inter eos propemodū concluserat.
Cum ad annū Millesimū ducētesimum sexagesimū ex Asia
nunciū allatum est: inter Tyrū & Ptolomaidam: Pisanos
ac Venetos Genuensium classem cōflixisse: uiginti quinque na-
uibus eorum uel captis uel submersis: Ptolomaidāq; uictō-
res rediisse: uictos Tyrū et in Ptolomaida omnia Genuensium
ædificiā demolita esse: bona eorū direpta: & om̄s illius
gētes expulsos. Pōntifex ab oratoribus Venetis impetrat:

ut capti in eo praelio Genuenses dimitteretur. Per hoc tem-
 pus Balduinus Impator Cōstantinopolitanus in magnā su-
 arum rerum desperatōem adductus est. Nam cum obiisset
 Theodorus Nattari: Græcorū (ut appellabant) Imperator
 duobus filiis supstitibus: qbus pueris Michaelē Paleolo-
 gum affinitate coniunctū testamento tutōrem dedit: q mul-
 ta in Latinos aggressus est. Primoq; Guilelmo Francigenæ
 Achaia et proximas Græciæ regiones obtinenti: plio con-
 gressus: eum supavit: captiuūq; Andrianopolim pduxit: et
 Versam in Pontū regionem ut reciperet milit exercitū. Bal-
 duinus uero copias q̄s habuit nauibus imposuit: ad ipsius
 Ponticæ oræ defensionē. Interim Cōstantinopolitani ciues
 uetusta origine Græci cōiurationē inita: refracta porta no-
 cte cōcubia Paleologū amiserunt. Balduinus uero Impr &
 Panthaleo: Iustinianus p̄iarcha repente cū suis om̄ibus ca-
 pta suppellectile: ad Euripiū profugerūt. Paleologus urbe
 potitus: ad Imperiū aspirans: pueros fidei suæ cōmissos in-
 terfecit: imperiūq; assumpsit: finisq; fuit Latinorum Imperii
 apud Cōstantinopolim: p annos quinquaginta & octo cō-
 tinuati. Interea Octavianus Cardinalis Mbalduinus re Nea-
 politana parū foeliciter administrata: ad Alexandrū rediit
 Qui cū Ananiæ Clarā uirginem Anno pontificatus sui ter-
 tio: in sanctarū collegio retulisset: Viterbium se contulerat
 Inter Venetos et Genuenses pacem tractaturus. Vbi anno
 MCLXI. diem obiit. Cui successus est Vrbanus quartus:
 ex Trecenti: Gallicā urbe oriūdus. Quo sedente Gibellini
 qui Florenciam intrauerāt Guelforumq; bona diripuerāt:
 ad Manfredum legatos: uiuo Alexandro misere orantes: ut
 Iordanem diutius apud se dimitteret. Guelfi Arhetini ex
 clade Arbiensi domum reuersi: Gibellinos eiecerunt: Mini-
 atensium Pistoriensiumq; secuti exemplum. Manfredus pro
 paruo tempore Iordanem cōcessit: anxius pro paramētis:

Genuenses liberantur

Verfa: *ibid.*

Bal. ad Euripiū p̄fugit

Finis Imperii Latinorū
apud Cōstantinopolim

Clara uirgo canonisat

Alexandro Vrbano
iiii. surrogat: Mclxi.

Consilium de delenda
Florentia.

Guido Nouellus dux
Gibellinorum.

Signia capitur.

Guelfi per Etruriam
pelluntur.

Etruria Manfredum se-
quitur.

Archieps Rauennas.

quæ urbanus aduersus se faciebat: milites ex Gallia conuo-
cans: qui cruce signati in Siciliam proficiscerentur. Cõuenien-
tes igitur apud Egnoriũ oppidum Guelfi Etrusci: de re sua
cõsulerunt. Vbi cum Pisani Senensesq; facile in eã sententi-
am deuenissent: ut nihil salua urbe Florẽtina deceini p̄uide-
riq; posset: quod Gibellinis solidũ esset. Assurgens Vber-
tus Farinata toto aspectu cõmotior: Florẽtiam inquit urbẽ
quam ip̄e non ædificauit me uiuo dirui nõ patiar. atq; ex cõ-
silio se proripuit: quod mox dissolutũ est. Recessurus dein-
de Iordanis ciuitatibus Gibellinis suasilit: ut Guidoni nouel-
lo mille equites attribuerent: atq; ita factũ est. Nouellus cõ-
tractis copiis: in Lucenses duxit: apud quos exules Florenti-
ni frequentiores erant: pluraq; de Lucensibus castella expu-
gnauit. Cũ interim Florentini exules Signiam furto occupa-
uerunt: ex quo loco Florẽtinus et Pisanus ager maxime po-
terat infestari. Duxit igitur in eos Nouellus: sed illi nocte ex-
cesserunt: audacesq; facti: cũ Lucensibus coniuncti: nouello
congrèdi præsumpserunt: a quo multa cede cõfecti sunt: &
ager eorũ receptus. Aretini uero Guelfi a Senensibus suisq;
exulibus Gibellinis agitati: cũ Nouellum in se ducturũ ac-
cepissent: sponte patriã migrauerũt: & Gibellini urbe recu-
perata: Manfredo parauerũt. Idem fecere Pistorienses. Guel-
fis eiectis: Lucenses quoq; Nouello clandestine recõciliati:
exulãtes apud se Florentinos cũ liberis & uxoribus & uni-
co p̄ quolibet indumento repulerũt: qui om̄es Bononiam
petiuerunt. atq; ita om̄is Etruria Manfredũ secuta est. Ad quã-
tum Urbani annũ hæc gesta sunt. Interea apud Lombardiã
Vbertus Pelanicinus suadens Brixianis ne Guelfos reducere-
rent: ac ea de re copias urbi admouens ueluti cõseruatorus
clam: Guelfos sibi cõciliauit: & ab utraq; parte administra-
tor urbis factus: dominiũ usurpauit. Erat adhuc in carcere
Rauennas archieps: nec litteris papæ liberatiõem obtinere

poterat. Sed corruptis pecunia custodibus fugiens Mantua uenit. Quae urbs cum Verona Vincencia & Padua pacem tenebat. Ludouicū sancti Bonifacii comitem ciuem suū non ut dñm: sed tanq̃ publicorū directorem. executorē q̃ cōsiliū uenerabatur. Mantua igitur ab archiep̃o tutor reddita est. Et Gregorius Mōrelongus Paduam Vincenciā Taruisium Feltrum et Cenedā tutebatur. Pelanitinus uero praeter Brixiam Cremonāq̃ subditas Placenciā Parmam Papiam Mediolanūq̃ suis partibus infecerat. Mutinenses Regniq̃ Ferratiensiu & Bononiensium cōsilio usi: partes ecclesiae tenebant: Gibellinosq̃ eiecerant. Florentinoꝝ exulū auxilio: quibus Gibellinoꝝ opes tradidere. qui inde dirati: arma & equos parantes: in magnā cohortē creuerunt. Apud Constantinopolim uero Veneti Paleologū armis deturbassent: nisi Genuenses illi cōfoederati opem rulsissent: qui magnam classem armauerant. Guilelmus ille Gallicus Achaiae & Bithyniae princeps: quē Paleologus tutor coeperat: praelio superatum: castrum Malualiae munitissimum obtinebat. Quod cū Paleologo pmisisset: carcere liberatus est. Isq̃ Venenis foederatus: bellū acre contra Paleologū gerebat. & in Ptolomaïda Veneti poriores erant: In Tyro Genuenses. Manfredus aut̃ nurantem Marchiam Anconitanā ad se traxit: & nouas Saracenoꝝ copias: mercede cōduxit. Cū pontifex missis Cardinali crucelignaros ex Gallia conuocasset: Guidonem ep̃m Antisiodorensē: Robertū comitis Flandensis filiū: & Riccardū comitem Vindonēsem. Qui super aris alpibus: per Lombardiā & Brixianos iter fecere: ubi Pelanitini exercitū cōflixerē. Et deinde p̃ Mantuā Bononiāq̃ ac Romādiolam Perusiu peruere. Vocatiq̃ Viterbium ad pontificem: benedictō ē ab eo accepta: p̃ Sabinos Marfosq̃ in Campaniā delati: Saracenos facile ultra Lyrim pepulerūt. Romani p̃ id tempus quibus ecclesiae oppida non

Parres ecclesiae.

Guilelmus Achaiae et Bithyniae princeps.

Eps Antisiodorensis.

Saraceni pelluntur.

Romani papā fculant
Primus Sen. externus

Banderesioꝝ initium.

Thomas de Aquino
Bonauentura minorū.

Alexādro Clemēs q̄r-
tus sufficitur.

Vxorē & liberos.

karolus Romā uenit.

karolus rex Siciliæ de-
claratur cū ceusu ānuo

molestarent. Papam tamē dñm accipere recusabant: omise-
runtq; tunc Senatorē ex seip̄is creare: et externum primum
assumpserunt: Branchaleonē Bononiensem uirū magnanīmū
quem postea in carcerem cōiecerunt: et cū ciues aliqui a Bo-
noniensibus capti essent: eum liberatū iterum Senatoria di-
gnitate donarūt. Tuncq; primū nouos magistratus ex om-
ni regione delegerunt: quos Banderesios uocauerunt. Ponti-
fex autē ut rebus suis solidius consuleret: remissis cruce signa-
tis: Ludouico Franciæ regi persuasit ut karolū prouinciæ et
Andegauici comitem: cōsobrinum ac generū suum: in Itali-
am mitteret regno Siciliæ potiturū. Quæ res dum parantē
morte pontificis dilata sunt. Florebant hoc tempore Tho-
mas Aquinas prædicatorū: & Bonauentura minorū: pro-
fessores. Thomas cū rex Corradus Aquinū destrueret: pu-
er a parentibus nobilibus: patria profugis Cassinensis ceno-
biti monachis cōmendatus fuerat: ibiq; primū literis operā
dedit. Alexandro quarto successit Clemens quartus: q-
Guido Fulcodii prius appellatus erat. Is iureconsultus toti-
us Galliæ primarius fuit: & aduocatus causarū in curia re-
gia. liberos & uxore habuit. Qua defuncta Podiensem ep̄a-
tum: ac deinde Narbonensem ecclesiā obtinuerat: Cardina-
lisq; creatus: ad cōponendas inter Henricū Angliæ regem
& Symonem Montiffortis comitē lites transierat. Qui pō-
tificatum adeptus (ut quidā tradunt) mendicantis religiosi
cuiusdā habitū prius Perusiū applicuit: q̄ de aduentū eius
cognitio haberetur. Cardinales ad eum p̄fecti: ip̄m Miter-
bium deduxerunt. Et paulo post karolus Massilia soluēs: cum
triginta triremibus in Tyberim delatus: Romā uenit. Vbi
expectans exercitū decreto pontificis Senatorem gessit. Et
p̄ Cardinales a papa missos: in Lateranensi ecclesia: Hierusa-
lem & Siciliæ rex declaratus: cum Beatrice regina corona-
tus est. karolus uero iuramento adactus: quadraginta milia

annuos aureos Romanæ ecclesiæ spōndit: p̄m̄isitq; Ro-
 manum Imperiū etiā ultro oblatū nō acceptare. **A**lphon-
 sus rex Castellæ Imperium armis & largitione annitebatur
 accipere. Comubiæ comitem regis Angliæ fratrem Electro-
 res Germani contemnebant. Itaq; facile potuisset fors Im-
 perii ad karolum deferri. Et Alphonſus in Italiā duxisset:
 nisi eum distinuisset Henrici & Federici fratrum suspitio mo-
 tuum: quos regno pepulerat. Hēricus in Gallias: Federicus
 in Aphricā accesserant: ut Saracenos hic: Gallos ille ad Ca-
 stellæ regni incommoda cōcītaret. Et erat Hēricus pecuniis
 ditissimus: Hispania asportatis. Interim karoli copiæ supe-
 ratis alpibus in Lombardiam descendere: & adiunctis sibi
 Guelfis qui per Romandiolā militabant: Romam uenere:
 cum quibus karolus Māfredi præsidia Ceperano imposita
 repulit. Et oppido potitus: Cassinensem saltum occupauit.
 quem Manfredus per seipsum custodiendū acceperat. Sed
 mutato consilio: Beneuentū se contulit: planis in campis ho-
 stiles copias expectaturus. Ad quem locū cum karolus ad-
 uentasset: durissimū prælium cōmissum est. Primūsq; karo-
 lus cum laboranti suorum turmæ subueniret: prostratus: oc-
 cubuisse creditus est. Quæ uox ubiq; audita: Manfredū im-
 pulit: ut extra ordines audentiū pugnans: ip̄e karolo iam
 comparente fuerit interfectus. Cecidere in ea pugna multi:
 & meliores de utroq; exercitu. Iordanes cuius supra memi-
 nimus: et Petrus Vbertus capti fuere. Karolus uictoria po-
 titus: Beneuentū ingressus est. progressusq; Luceriam oppu-
 gnare cœpit: In qua se noui ueteresq; receperant Saraceni.
 Magistrumq; militiæ Mareſcallum uocāt: quem cum quin-
 gentis equitibus in Etruriā misit: qui Guelfos ex torres redu-
 ceret. Senas Pisasq; laceſſeret. Ad cuius aduentus famā Gi-
 bellini oēs ē Florentia populariter Pisas demigrarunt. Qui-
 dam hoc factū dicūt in aduentu Mareſcalli: cū quo ingressi

Henricus ditissimus.

Ceperanū ka. occupat.

Præliū apud B̄neuentū

Manfredus occidit.

karoli uictoria.

Magr militiæ mareſcal-
 lus dicitur.

Gibellini Pisas.

Clemens ponti. curam
Imperii assumpsit.

Guelfi & Gibellini a-
pud Boniciam.

Vires totius Etruriæ.

Henricus pecunias mu-
tuo dedit pontifici.

Henricus Senator urbis.

Guelfi Florentiam omnia diripuere: quæ Gibellinorum fue-
rant. Pro quorū bonis inter se partiēdis usq; ad arma certa-
rum est. Marescallus seditionem sustulit. Anterea cū rescisset
Clemens Corradinū adolescentem Corrado Sueuo genitū:
magnas in Germania copias in Italiā traducendas parasse
quod alias Leo tertius magnum Karolum primū Imperato-
rem creatum facere ausus fuerat) uacātis Imperii curā assum-
psit. Et karolum Sicilia regem: suū in Etruria uicarium insti-
tuit. Florētini per hoc tempus suadente Marescallo duode-
cim ciues elegere: cum potestate maxima sine puocatione:
qui capitanei partis Guelfæ uocati sunt: & usq; in hunc di-
em durant. Marescallus destinātā in Senenses expeditiōem
prosecutus: omnem agrū Senensem populatus est. Sed Pi-
sani cū Gibellinis Florentia Exorribus: exercitum apud
Boniciam cōgregauere. Quod oppidū inter Senas Floren-
tiam q; medium: Gibellinis erat amicissimū. Veritas Mare-
scallus ne in agro Senensi concluderetur: eo copias duxit:
ibiq; totius Etruriæ aggregatæ sūt uires: Guelfis oppugnā-
tibus: Gibellinis defendentibus. Karolus utroq; Sicilia reg-
no in potestatem accepto: excepta Luceria: audiens Corra-
dum Italiā perere: data Saracenis pace: pmissosq; ut graui-
ore tributo imperato: suis moribus uiuerent: Viterbiū se cō-
tulit. Anterea Henricus quem diximus a rege Castellæ repul-
sum in Franciā deuenisse: cum nihil opis a Ludouico impe-
trasset: & in Angliam pfectus: frustra Cornubiæ comitem
aduersus fratrem armare conatus esset: ad Corradinū uenit
cum quo rebus cōpositis e Genua Pisas petiit: Ibiq; machi-
natione ordinata: Viterbiū uenit. Rōrificiq; pecuniis mu-
tuo datis: gratiosum se exhibuit. et uisitata Roma ciuibsq;
nōnullis auro corruptis: Viterbiū eo tempore rediit: quo
Karolus eo applicuerat: a quo pontifici plurimū commen-
datus: Senator urbis cōstitutus est. Et Karolus in castra Bo-

niciāna se contulit. Sed cū oppidū egregie defensum ac nātura munitum uī expugnare nō posset: fame domare consti-
tuit. Inrerim Henricus machinariōibus Romæ paratis: Corradinum properare admonet. Et Pisana classis in portu Romano Capi-
ciū quendam Neapolitanū in regno Siciliæ gratiosum accepit. Qui iussu Hērici in Africæ littora uectus Federicū alrerum regis Castellæ germanū: cum magna Saracenorū manu nauibus imposuit: et ad Siciliæ littora reuersus (Corradinū breuī affuturū affirmans) plurima loca obtinuit. Corradinus autē Veronā applicuerat: ibiq; tribus mensibus desederat: a quo Tyrolī comes cū pluribus itrocessit. Et Karolus Bonicio per deditiōnem oppidanorū accepto: in Pisanos ducens: Mutronū oppidum eis abstulit: deditq; Lucensibus. Federicus Hyspanus omni pene Sicilia Panormo Siraculis & Messana exceptis: pro Corradino potitus erat. Er Saraceni rupto fœdere: uicina loca infestabāt. Capi-
cius uero dum regina Neapolī sepelit: uxor Karolī: in portu Neapolitano classe aduectus: nomē Corradini inclamat. Quæ res Karolū ex Etruria ad regnū deuocauit: ubi rursus Luceriā obsedit: Quam cū expugnare non posset: castellis in exitu uiarū exciratis: Barbarā gentem cōclufit: ne se Corradino occurrentē impedire posset. Senenses ac Pisani Corradinum accelerare iusserūt. Qui Papiā perductus: per Carretensium oppidā ad mare Ligusticum peruenit. Et Pisana classe perductus: magnā in agro Lucensi uastitatem edidit. Marecallumq; apud Aretū magno præliō superatū interfecit. Guido Ferētranus magnas copias ad eū duxit. Et multi ex Lombardia Romandiolaq; Gibellini ad eum cōfluxerant. Potitus breuī omī Etruria fuisse: nisi uocatus ab Hērico properasset. Profectus Senas in agrum Viterbensiū descendit. Quem cū pontifex transeuntē uidisset: prophetica uocē usus: adoleſcentē dixit tanq; uictimā ad cedē deduci.

Bonicii obſidio.

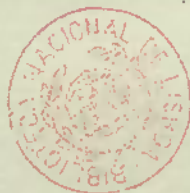
Bonicium capitur:

Mutronum oppidum.

Karolus in regnum.

Marecallus occidit.

Pontificis prophetia de Corradino.

Pons Miluius.

Marsoꝝ campeſtria.

Alba oppidum.

Sago militari.

Karoli uictoria.

Corradinus & austriae
dux. ano. Mcdxviii.

Ka. Senenses subegit.

Clemens obiit.

Sedis uacatio.

Romā cum peteret ad pōtem Miluiū: Senatorem cū popu-
lo obuiū habuit. Et tanq̄ Imperator exceptus: in Capitoliū
ductus est. Vbi dimisso Guidone Feretrano: cū omni exer-
citu: in Regiū properauit. Et audiens Karolū saltus Campa-
niæ obtinere: ex Tyburtino: in olim equi colorū: nunc Ta-
gliacozi montes: et inde Marsoꝝ campeſtria peruenit: dex-
terā lacu Fucino ad ueteres aqueductus: aqua olim Marcia
Romā perducenda excitatos. Sinistrā montibus claudenti-
bus: ab oppido Alba decē stadiis cōsedit. Karolus ex alte-
ra pre decimo inde stadio: ad Cōcauellis fauces exercitū du-
xit. Et cōsilio Alardi Heapolitani: qui cum Germanis diu
militauerat: partem exercitus præmisit cū Mareſcallo regia
ueste induto. Ipse circa collem sago uestitus militari: fortissi-
mo quoq̄ sibi reſeruato: in insidiis mansit. Pugnatū est tri-
bus horis dubio Marte. Postremo interfecto Mareſcallo tā-
q̄m rex occidiſſet Gallici fugā coepere. Germani ad diripi-
enda spolia sine ordine dilapſi sunt. In quos irruēs Karolus
magnā stragem edens: uictoria potitus est. Henricus Sena-
tor Reate incolumis puenit. Sed ibi captus ad Karolūq̄ de-
ductus in carcere obiit. Corradinus & Austriae dux: Aga-
sonis cuculione cōtecti per deuiā lanitarūt. Et octaua demū
die apud Austurā cum piscatore quendā orassent: ut se ad
littora Senensiuū deduceret annulūq̄ pignori obligassent: et
ille Seniores cōsulassent cogniti sunt: captiq̄ ad Karolū per-
ducti: et deinde securi perculli. Bellū hoc anno. Mcdxviii.
gestū est. Quia uictoria potitus Karolus: regnū totum recu-
perauit. Et Romā reuersus: Senatoriū munus administrauit
Missosq̄ Mareſcallo Senenses sibi subegit. Et inter Florenti-
nos ipsosq̄ Seneses æquis foederibus pacem cōstituit. Inter-
rim Clemens obiit. Et Cardinales in electione discordes: di-
utius sedē uacare permisērūt. Interea Ludouicus Fraciæ rex
tūhil territus eorū laborū memoria: quos in Egipto ptulerat

aliam expeditiōem aduersus Saracenos in Africā moran-
 tes instituit. Karolum generū hortatus est: ut & ipse concur-
 reret. Qui pfectus in Tusciam Bonicienses novos motus
 parantes cōpescuit: eosq; Florētinis uendidit. Qui oppido
 destructo: nouū in pede montis cōstruxerunt: longe priori
 minūs. Pisānis autē Inuitis Florentinis pacem dedit: ut eorū
 classe in Africā uti posset. Senenses dū Colle oppidū ad
 Elle uallis supramū caput obsident: a Florentinis incommo-
 dum acceperū. Ludouicū autē regem Massilia soluentē: tres
 filii adolescentes: rex quoq; Nauarræ Theobaldus: & co-
 mes Campaniæ cū legato apostolico secuti sunt. Qui descē-
 sione in Tunisiū portu ui fracta: ciuitatem obsiderunt: cre-
 brasq; usq; ad Iopponē excursiones fecerūt. Sed orta in ca-
 stris pestilentia: primus inter principes Iohānes Ludouici re-
 gis filius Niuernensis comes interiit. & paulopost legatus
 Cardinalis: & circa finem Augusti Ludouicus ipse rex. Cui
 Philippus filius est successus. Interea Karolus cōpositis re-
 bus Etruscis: eisq; præpositō Ruffo Anguillariæ comite: in
 castra ad Tunisium peruenit: eoq; cōsulente pax Barbaris
 data est: ea lege: ut captiuis utriusq; liberatis: rex gētis Karo-
 lo tributū penderet: liberamq; per Africā xpī prædicati-
 onem pmitteret. Reductis in Siciliā copiis: rex Nauarre et
 Campaniæ comes apud Drepanū interiire. Ob quam rem
 Philippus & Karolus ad Centūcellensem portū nauigātes:
 Inde Viterbiū petiere. Cardinalesq; adhuc cōtendentes ad
 electionem maturandā hortati sunt. Qui Theobaldū Pla-
 centinum Leodiensem archidiaconū: in Asia tunc agentem
 elegerūt. Nam quo tpe Ludouicus in Africam nauigauit
 Herdardus Henrici regis Angliæ filius: ex Anglia cum in-
 genti classe in Asiā nauigauit: expectaturus: ut Ludouicus
 uictorem exercitū eo transportaret. Qui dum Ptolomaide
 morat: ab Arscida quē sibi familiarem fecerat in cubiculo

Expeditio in saracēos

Bonicienses uendit.

Colle oppidū.

Portus Tunisi.

Niuernensis comes.

Anguillariæ comes.

Pax cum Barbaris.

Electio Ro. pontificis.

Herdardus regis An-
gliæ filius.

Arsacida.

Filius Cornubiæ comi-
tis Viterbii necatur.

Pax Saracenis datur.

Gregor. X. coronatur.

Tumultus Venetiis.

Fames Venetiis.

Noua uectigalia.

solus tribus uulneribus appetitus est: Fuissetq; interfectus:
nisi iuuenis manu ualida siccarii dexteram tamdiu ab ictu co-
tinuisset: quousq; accurrerent (strepitu exaudito) famuli: Ar-
sacidam fede laceratum cubiculo extraxerunt. Conualuit tam
Herdardus: & Theobaldum apud se manentem ad pontifi-
catus obeunda munera uenturum: dato nauigio & additis in
societate prelati abunde iniuit. Per quod tempus Henricus ad
olefcens: Riccardi regis Cornubiæ olim comitis tunc defun-
cti filius: ad pontificem iam defunctum profectus: Viterbii cum
ageret: ecclesiamq; cathedralem inuiferet: Guidoq; Montefor-
tis adolescens: cum Philippo Francoz rege eodem pergeret:
ad rem diuinam audiendam: ignarus q; Anglicus ibi esset: Vbi
eum uidit: interrogans quisnam esset: Et Riccardi filium esse
intelligens: a quo Symon pater in Anglia per dolum fuerat
interfectus: nulli loci tentus reuerentia: incaurum aggressus: in-
terfecit. & ad Ruphum Etruriæ prefectum incolumis euasit.
Philippus in Franciam abiit: & Karolus in Apuliam. Qui
continuata obsidione Luceriæ: cum expugnare non posset: pa-
cem Saracenis dedit: maiori imposito tributo: & transiugis
sibi traditis: Theobaldumq; Manfredonia appulsum usq;
Ceperanum deduxit. Qui exinde per Marfos et Sabinos Vi-
terbium petiit. Vbi a Cardinalibus coronatus: Gregorius
decimus appellatus est. Continuauerat interim bellum inter
Genueses & Venetos: multisq; inter se cladibus duo popu-
li decertabant. Et Paleologus sprete Genuensium societate:
inducias quinquennales cum Venetis fecit. Et Venetiis tu-
multu exorto: Raynerius dux ictu lapidis uulneratus est et
aliquot ædes nobilium direpta. Sed in reores mox penas de-
dere: laqueo suspensi. Fuitq; fames Venetiis. rogatiq; Lar-
uisini Patauini & Ferrarienses: ut annona iuuarent: cum nullo
pacto impetrare possent: noua in Adriatico mari uectigalia
sunt imposita: ut intra Polam ac Venetas merces et onera

Venetiis deponerentur: quacunq; mari afferrentur: ordina-
 tis custodibus: nequid cōtra legem transirer. Philippus autē
 rex Franciam repetēs: **Cremona** substitit. **Vocatilq; Vene-**
tis & Genuensibus: pacem inter eos in quinquenniū consti-
 tuit: anno **Millesimo ducentesimo septuagesimo primo.** **Bon-**
onienses uero qui magnam **Romandiola** partem obtine-
 bant: ægreferētes mari legem impositā: triennio fere cū **Ve-**
netis uaria fortuna decertarūt. Ita ut **quadraginta** milia pu-
 gnatorum aliquando in castris haberent. **Sed** superati de-
 mum **Bononiēses** ea lege pacem acceperūt: ut diruto castel-
 lo quod in hostio **prima Riopadi** cōstruxerant: quarundā
 rerum liberam educationem haberent: hostiorū **Padi** custo-
 dia **Veneto** dimissa. **Anconitani** uero quærelā de lege **Ve-**
neta apud pontificem detulerūt. **Qui** iubens **Venetis** ut le-
 gem tollerent: minime exauditus est: dicentibus papā non
 esse bene informatum. **Procedens** deinde pontifex cum **Re-**
ge Sicilia **Florētiam** peruenit. **Admiratusq;** pulcritudinem
 urbis: **Gibellinos** reduci curauit. **Et** tandem **Lugdunum** ad
 generale conciliū se cōtulit. **Ad** quod profectus **Paleolo-**
gus Imperator: tertiadecima uice cum **Romanā** ecclesia uni-
 onem fecit. **Et** quidam proceres **Tartari** eum secuti: sacrum
 baptisma receperunt. **Rudolphus** quoq; **Assani** comes: ab
Electo **Germanis** electus in Imperatorem: illic ueni-
 ens: ea conditione approbatus: ut anno sequenti **Romā** pe-
 teret pro corona. **Florentini** interea **Gibellinos** rot contu-
 meliis affecere: ut sua sponre migrauerint: & obsides acce-
 ptos: attritioni custodia **Guelfi** clauserunt. **Propter** quam
 rem sacris a **Pontifice** inreducti sunt. **Pisani** quoq; **Gallu-**
ram cauldicum cum sectatoribus expulerunt. **Qui** paulo-
 post mortē subtractus est. **Et** deinde **Ngolinus** comes cum
 amicis **Pisa** electus: ad **Florentinos** **Lucensesq;** confugit.
Quorum auxilio multa patriæ damna intulit. **Bononiēses**

Anno. MCCLXXI.

Bononienses supantur

Quærela de lege.

Conciliū Lugduni.

Unio tertiadecia inter
Latinos & Græcos.

Comes Assani.

Vgolinus Pisa pellit.

Henricus rex Sardinie
in carcere obiit.

Bononiensium Romandio-
læ dñium pdiderunt.

Gregorius morit̃.

Innocentius surrogatur
Anno MCCLXXV.

Innocencio: Adrianus
quintus surrogatus.

Adrianus morit̃.

Io. XXI. surrogatur.

etiã Lambertazios Alinelloſq; cū quatuordecim aliis famili-
is Gibellinis urbe pepulerūt. Quo t̃p̃e apud eos senio cōfe-
ctus Henricus rex Sardinie: Henrici ſecūdi filius: in carcere
obiit. Exules uero a Forliuēſibus benigne excepti ſunt cū li-
beris & uxoribus. Quæ ciuitas & Ariminū ſimul: ſolæ ex
Romandiolis Bononiēſes odio hēbant. Bononiēſes ducto
in Forliuēſes exercitu: eruptione ab illis facta: octo milia
amiſerūt: quorū ps maior trucidatā eſt. Tuncq; Bononien-
ſes dñium Romandiole pdiderunt. primaq; omniū Ceruia
maximū Bononiēſi ueſtigal ex ſale ſolita p̃bere Venetis ſe
pmiſit. Acta eſt in cōcilio Anconitanorū cauſa. Qui cū nō
ſatis p̃baſſent: apud abbatē Heruoſiæ cōmiſſarium quæ p̃
poſuerant: ſuccubere: & Venetis ſua lex p̃miſſa eſt. Rede-
untem ex cōcilio Gregoriū: Alphonſus rex Caſtellæ apud
Bellocadorū cōuenit: cōqueſtus de Impio Radulpho tradi-
to. Sed a pōtifice placatus: ius ſuū Rudulpho ceſſit. Trāſi-
ens iuxta moenia Florētiæ pōtifex: rogatus interdicitū tolle-
re: renuit: & apud Aretiuū diē obiit: cuius corpus clarere in
raculis affirmat̃. Succellit ei Petrus Tarantaſienſis: q; in bea-
ti Petri baſilica cōſecratus: Innocēcius q̃ntus appellatus eſt
Quo t̃p̃e anno MCCLXXV. rursus inter Venetos et Ianu-
enſes bellū reinteegratū eſt. Et Florētiā ab excōicatiōe abſo-
luti ſunt. Mortuoq; Innocēcio: Adrianus. V. ſuffectus ē: ex
Fiſchea gēte Genuēſis: q; mox Viterbiū acceſſit: ut potentiā
Karoli qui tunc Romæ erat: cōminueret. Vocauitq; Rodul-
phum Imp̃atorem. Sed ille Boemico implicitus bello ueni-
re non potuit. Karolus q; dñium aliquod in Achaiā hēbat:
ad Impium Græcū aſpirans: Paleologū agitāre bello ſtatu
erat: Adriano uerō ad quadageſimū pōtificatus ſui diem
defuncto: Petrus Portugalenſis ſubſtitutus eſt: Iohānes ui-
geſimus primus appellatus. Qui Michaelem Paleologū ad-
monuit: niſi p̃miſſam ſeruāret unionē: Karolo regi Imperiū

datū iri. **V**eneti uero **A**ncōnitanos quia legē suā nō curā
 res in **S**clauoniā mercimonia uexissent: bello agitauerūt: ur
 bemq; oppugnare conati cladem acceperūt. **E**t pontifex **I**o
 hannes ad octauū mensem **V**iterbiū mortuus est. **C**ardina
 les **R**omā reuersi: dum in cōclauū agunt: instante **K**arolo: q
 custodiam tanq; **S**enator habebat: ut **G**allicus eligeret sex
 mensibus electio protracta: et tandē **G**aieranus electus est
Nicolaus tertius appellatus: gente **V**rsina oriūsus. **Q**ui ut
 potentiā **K**aroli cōminueret: uicariatū ei auferēs **E**truriā:
 quāsito colore q; **R**odolphus promissum auxiliū terræ san
 ctæ alioquin præstare noller: & a **R**odolpho nihilominus
Romandiolā & **R**auennarem exarchatus: ipamq; **B**ononi
 am obtinuit. **Q**uæ tunc ciuitates modico tributo sub **I**mp
 ratore libere degebant. **P**ostq; **B**ononienſium potentia sue
 rat imminuta: ad easq; ciuitates **N**icolaus **B**ertholdū nepo
 rem misit: **R**omandiolæ comitem declaratū: & alterū nepo
 rem **L**atinū **C**ardinalem in **E**truriā legatum misit. **Q**ui testi
 tutis ubiq; **G**ibellinis **P**otentia & cœteris urbibus ecclēsiæ
 magistratus imposuit. **I**pse uero pontifex **S**enatus officium
 per seipm exercuit. **L**egatos **V**enerorū ad conspectum suū
 admittere noluit: propter damna **A**ncōnitanis illata. **S**ed
 recedenres reuocauit: & multis uerbis rephensos responde
 re prohibitos reiecit. **N**ec tamē **V**eneti ab obsidione cessā
 runt. **S**ed paulopost damnis utrinq; illatis: pax æquis con
 ditionibus statuta est. **P**roposuerat hic pōtifex duos reges
 alterum in **E**truria: alterū in **L**ombardia creare: utrinq; **V**r
 sinum: qui inde **T**eutonicos: hinc **G**allos **S**iciliā tenentes:
 cohiberent. **P**ersuaserat regi **A**ragonū **P**etro: ut iure hæræ
 ditario: **C**ōstantiæ uxoris suæ regnū **S**iciliæ recipere adnirere
 tur. **S**tatuitq; nequis deinceps **S**enarotio munere fungeret
 regia dignitate præditus. **E**t deniq; appoplexi correptus:
 tertio sui pontificatus anno intetiit. **C**onuenere **C**ardinales

Io. pōtifex moritur.

Vacat sedes.

Nicolaus. III. eligit.

Ka. uicariatus adimit

Lat. in Etruria legatus.

Gibellini restituuntur.

Pōti. Senatus officium.

Pōti. duos reges ex Vr
sinis create statuit.

Statutum.

Nicolaus. III. obiit.

Viterbii ad electiōem faciendā: & custodiæ cura Riccardo Annibalesi Romano proceri apud Viterbienses gratiose demandata est. Qui Vrsum defuncti pontificis neporē Viterbiēsi prætura eiecit. Quod Marheus & Larinus Cardinales Vrfini ægreferentes: electiōem fieri impediēbāt: nisi Vrsum restitueretur. Furentes igit Viterbienses cōclauē ingressi. Vrfini factionis Cardinales in custodia habuerūt. Et Annibaleses facto tumultu Romæ Vrfinos eiecerunt. Qui cum omni factione sua Preneste secesserunt. Cardinales uero ad quintum & dimidiū menses inclusi: Italicis Vrfinorū absentia superatis: Gallicū pontificem creauerunt: qui Martinus quartus est appellatus. Is Viterbii noluit coronari: propter uiolentiā in Cardinales factā: q̄ eam urbem interdictā cenlebat. Sed Urbem ueterē petiit: ibiq̄ solennitārē peregit. Et uenientem ad se Karolū regem: Senatoriā ei dignitatem cōcessit: quod nō satis p̄babile uidetur. Cum Romæ Iohānes Cincius Latini Cardinalis Hostiensis illius qui Viterbii tentus fuerat: germanus frater: in Romani populi capitaneum sit creatus. & ptes Annibalesiū artenuatæ multis in urbe cedibus: multis incendiis factis. Petierat Martinus Mōtem flaconem: ibiq̄ p̄ æstatem moratus est. Et nihilominus Iohannes Cincii capitaneus Romanorū exercitū in Viterbienses duxit: iniuriā ultrurus Latino fratri illatā: agrūq̄ late populatus est. Pōtifex Marheū Vrfinum Cardinalem Romā misit: qui res cōponeret. Riccardo Annibalesis ur ab excoicatione quam cōtraxerat propter uiolatiōem Conclauis absolueret: ad Cardinalis pedes p̄cidens: laqueū a ceruice pendente deferens: ueniā petiit. Absolutus est: et papa Romanis cōcessit: ut duos Senatores eligerent: qui urbē gubernarent. Electiq̄ sunt Annibal Petri Annibaldi filius: et Pādolphus Sauellus. Quo tempore Martinus Paleologum: nō seruantem unionis pacta: instante Karolo Sicilia Rege

Impedimētū Cōclauis

Vrfini urbe eiciunt.

Martinus. IIII. pōtifex

Io. Cincius Romanorū capitaneus.

In Viterbienses.

Annibalesis absoluit

Duo senatores eligunt

excōmunicauit. **P**aleologus cū **P**etro Aragoniæ rege belli pacifq̄ societarem iniit. **E**t **P**etrus cōmuni impensa classem armauit. **C**uius causam cum pontifex per legatū quæreret: **R**espondit **P**etrus in terrorem: tunicam se laceraturū: si cordis sui cogitationū consciam esse suspicaret. **E**t paulo post in **A**phricā duxit: usq̄ ad Iopponem littora populatus. **E**t in **S**ardineam rediens expectauit: ut machinatio per Iohānem **P**rochiciū constituta: locum haberet. **Q**uo tempe **L**uchinus **M**affeus & Iohānes uicecomites **G**ermani: genrem nobilissimam **T**urrianos **M**ediolano expulerunt. **E**t in **E**truria missus a **R**udolpho Imperatore uicarius: apud **M**iniate oppidum se cōtinuit. **I**ndeq̄ **F**lorentinos et **L**ucenses Imperatori rebelles uexauit. **P**issiamq̄ ui captā diruit: anno **M**illesimo ducesimo octuagesimo primo. **E**t **P**erūsini **F**ulginaenses inuaserunt: urbemq̄ ui captā muro alicubi immunitā reddiderunt. **P**ropter quod excōmunicari a pontifice magna pecunia absoluti sunt. **E**t pontifex **P**erusium se contulit. **G**uido uero de **A**ppia **G**allicus: cum octingētis equis ad recuperandā **R**omandiolam pro ecclesia missus: **F**orumliuū obsedit: suburbiumq̄ magnū cremauit. **I**nterim **S**iculi superbiam ac libidinem **G**allorū amplius ferre nequeunt: suadente **I**ohanne **P**rochicio aduersus **K**arolum cōiurauere. **E**t accepta hora uesperoꝝ consentientibus omnibus **I**nsulæ populis: q̄ primum campanæ ritū christiano audiræ sunt: facto tumultu omnes **G**allicos qui in **S**icilia ubiq̄ erant: cuiuslibet ætatis interfecerūt. **A**deoque seuitum est: ut clausi ueromaterno: qui **G**allico semine concepti crederentur: extincti sunt. **R**et quos dies **G**uido **B**onartus astrologoꝝ sui tēporis primarius: cōciues suos **F**orliuenses obsessos horratu est: ut aliquibus diebus quiescētes: hora a se recepta: in hostes erumperent. **P**arū est. & irruptōe facta secundo kalendas **M**aii: **G**uido de **A**ppia cū **G**allis ppe oibus interfectus ē:

Responſio.

Turriani pelluntur.

Impatoris uicarius.

Anno. Mccclxxxi.

Perusini excōcantur.

De Appia Gallicus.

Galli trucidantur.

Magna crudelitas.

Guido astrologus.

Urbs Messana.

Karolus Sicilia pellit.

Responsio Petri.

Duellum inter karolū
& Petrum.

Legatus ad Neapolim

Karoli filius supator &
capitur.

Petrus regno priuat.

& urbs liberata. Karolus audito Siculotū motu: cū magnis copiis in Siciliam traiecit: Messanamq; urbem obsidēs per ditionem coepisset: nisi Gallici ultionis cupidī: urbem de lere minati essent. Ex altera parte Petrus Arrago ex Sardi nea uocatus: Panormū petēs: ibi se regem appellari corona riq; passus est. Et confluentibus ad eum Siculis: in karolum ducere coepit. Qui dimissa Messana: in Calabriā se recepit. Ad quem karolus filius Salerni princeps aliquot ex puin cia Narbonēsi cohortes raptim attulerat. Redargutus a ka rolo Petrus Arrago: q; affinis. cōsanguineiq; regnum iua dere præsumpsisset: respondit: se misericordem principē ca lamitoso populo & indigna ferentū rogatum: opem nō po tuisse negare: regnūq; sibi propter uxorem Cōstanciam de beri: quæ Māfredi filia & Corradini neptis fuisset. Multipli catis hinc atq; itū iurgiis: placuit rē duello terminari: In quo reges quisq; centū militibus associati decertarēt: loco apud Burdegalā electo: sub rege Angliæ qui utriusq; consangui neus esset. Karolus in Vastoniam pfectus: Iohannem Gril lum puinciæ Mareſcallum adiens: sese cū aduenisset: Petrus: statuta exequi paratū obtulit. Petrū quidam scribūt noctu accessisse incognitū: & Grillo regis Franciæ propinquantē ad iustum sibi metū prætedisse: duelliq; mentio obmissā est. Martinus pontifex Gerardū Parmensem Cardinalem lega tū Neapolim misit: regni & karoli adolescentis guberna torem. Et Petrus Rogeriū de Loria classis suæ Admiratum cōstituit. aduersus quē karolus princeps sprete legati missi one: nō longe a Neapoli classe congressus supatus captusq; est: & in Sicilia primo: deinde in Aragoniā ductus. Cuius rei nouitatem karolus pater rediens cū magna classe in ma re certior factus est: nō longe a Corsica. Martinus Petrū ex cōicatum regnis priuauit: & in illis secundū Karolum insti tuit. Interdictū posuit: & æterna præmia pollicitus his qui

crucelignati in Arragonensem arma ferrēt: & Guidoni Fe-
 retrano comiti pace data: Romandiolæ magnā partem: re-
 cuperauit: Forliuūq; in ultionem Guidonis Appii per capi-
 taneum suū moenibus expoliavit. Vrbīnū quoq; obsidi-
 one cinxit: quam Guido Feretranus occulte sustentauit. In-
 terim mortuus est Rubeus Anguillarius: in Etruria comes:
 socer Guidonis Mōtūffortis: qui castra ad Vrbīnū tenebat.
As Guido cū parte copiarū ad retinenda oppida uersus So-
 amiam uergentiā pfectus est. Et comes Iuuenazii obsidio-
 nem cōtinuauit. Interim propter Corlicā inter Genuēses ac
Pisanos nouū bellum exortū est. Et karolus ex Neapoli in
 Apuliam pfectus: febre correptus interiit. Regnū per lega-
 tum apostolicū cōseruatū est. Philippi uero regis Frāciæ
 filium: comitem Atrabatensem ad eius regni custodiam ire
 iussū: pūæ copix secutæ sunt. Philippus enim in Arago-
 niam bellū parabat regnum illud filio primogenito acqui-
 turus: a Martino pontifice concessam. Qui Martinus paulo
 post obiit. et Guido Feretranus Iuuenacii comitem ab obsi-
 dione Vrbīni praelio superatū repulit: urbemq; illā sibi sub-
 egit. Et Cardinales Iacobū Sabellū elegerunt: Honorium
 quartū appellantes. Qui Romam mox reuersus est: Pādul-
 pho fratre suo Senatore: anno Millesimoducētesimo octua-
 gesimo qnto. Habitauitq; apud sanctā Sabinā: ubi æregi-
 as ædes ædificauit: & ptes Gallicorū iuuit. Excōicationem
 & pcessus in Arragonenses a pdecessore fulminatos cōtinu-
 ans. Rudolphus autē Impator principalem de fisco Genuēsi-
 um cancellariū suū in Etruriā mittens: omnes q pecuniā tri-
 buerunt in libertate dimissos: Imperii fideles pnūciauit. Lu-
 censes duodecim milia auri dederūt. Et Florentini sex magi-
 stratus bimestres creauere: qbus arcū prioribus fuit appel-
 latio: Septimusq; breui additus ē: uexillifer iusticiæ. Philip-
 pus autē Frāciæ rex urbem Gerundensem obsedit: tribusq;

Forliuū expoliatur.

karolus rex moritur.

Legatus gubernat.

Martinus papa morit

Honorius .III. eligit.

Anno. Mclxxxv.

Sedes apud .s. Sabinā

Pecuniā dantes.

Priores arcū Florētiæ

Pe. Arrago interiit.

P. rex Franciæ morit̃.

Pisani superantur.

Cathina urbs.

Rogerijs de Loria.

Honorius. IIII. morit̃.

Nicolaus. IIII. eligitur
ordinis minor̃.

mensibus cōtinuauit. Et Petrus Arrago dum commeatus a Narbona in castra ferēdos in eo spacio quod a mari ad Gerundam terræ pater: surripere nititur: acri commissio prælio uulneratus paulopost male curatus interiit. Et Gerunda pacatione ciuū in potestate regis Franciæ facta est. Duo erant Petro filii: Ferdinandus natus maior: regnū Aragoniæ: et Iacobus Siciliæ: testamento acceperunt. Philippus aut rex febre in castris accepta: paulopost apud Perpinianū decessit. Et nauigia eius in portu Narbonensiū a Rogerio de Loria: capta sunt. Et duæ potētissimæ classes Genuensiū et Pisano- rum apud Lamellū insulam Pisano portui uiciū cōcurrerunt: magnoq; prælio cōmissio: Pisani quadragintanouē triremes: duodecim milibus hominū aut cesis aut captis. Quæ res Pisanoꝝ uires eneruauit. Odoardus rex Angliæ in Vastoniam se cōtulit: ut inter duos reges adolēscētes sibiq; affines pacem cōponeret. Quæ idcirco impedita est: quia legatus apostolicus & comes Atrebatēsis per Reginaldū Auelini comitē medio tpe Cathinā urbē classe a Venetis accepta occupauerant. & maiores copias eo mittere parabant in Etruria congregatas. Sed Rogerius de Loria: classē Gallicā ex Sicilia redeuntē: uacūā interceptit. Et Cathina urbs obfessa diū: a puincialibus rādem recepta est. Quartus aut Honorius sui pontificatus anno secundo: in Auentino monte decessit. Et Cardinales æstiuū aerem fugientes: Februariomense reuersi: Hieronimū Astalanum: ordinis minorum professorem apud sanctā Sabinam elegerunt: Nicolaum quartum appellatū. Qui Reatē se contulit: & ibi anno peracto reuersus: apud sanctā Mariā maiore habitauit. Urbs Roma ciuilibus dissidijs agitata: incendia cōdesq; pertulit. Reges Aragoniæ & Siciliæ conciliati sunt: ea lege: ut karolus rex suis impensis Iacobū Aragonem a pontifice Romano feudatariam Trinacriæ regem institui coronatq; curaret.

Quod nisi trienio impetrasset: in carcerem unde dimittebatur rediret: datis obsidibus filiis: Karolo: cui postea Martello regi Hungariæ fuit cognomento: & Loigio: q post actã in beati Francisci religione uitam: in sanctorum numero est relatus. Tripolis hoc tempe urbs Asiæ insignis: in potestate Soldani Babiloniæ facta: post cedem hominũ igni ferroq diruta est. Paremq fortunã Sydon et Barutũ pertulere. Sedente Nicolao quarto Ptolomaïda in duos años inducias consecuta. Pontifex aut crucem prædicari iussit pro auxilio Ptolomaïdæ: mille & quingentis militibus suo ære conductis. Quos multi sine Impatore secuti sunt. Qui Ptolomaïdam uenientes: nullo regimine usi: multa intulere damna & xpianis & Saracenis. Soldanus sæpe questus est: & p nuncios prædã repetiit. denegataq exitum cõminatus est. Erat de Ptolomaïdæ regimine magna cõcertatio. Nam patriarcha Hierosolimitanus illud: & Templarii: & Hospitalarii & Teutonici: & rex Cypri: & rex Siciliæ Karolus: & Pisani quærebant. Circa quod tẽpus pax interrupta est: inter Aragonensem et Karolũ. Pisani pauloante Vgolĩnũ comitem cũ duobus filiis totidemq nepotibus in carcere tentũ: inedia necauerũt. Propter quã rem omnes Etruriæ Gibellini in Guelfos exarserunt. & in Aretinos arma uerterũt: exulibus id perentibus. Guilelmus Petramala ep̃s eo tpe Aretio dñabatur. Cui Feretranus comes & Morẽtini exules auxilio aduenerant. Secundus Karolus pontificem accessurus Florentiã uenit: cum duobus cohortibus equitũ. quem Florentini contra Petrãmalam ep̃um irritarunt: additis copiis quibus ep̃m superare posset. Venitq rex in agrũ Ciuitatis-castelli: copiis Florentinorũ associatus. Et Guilelmus ep̃s cũ noningentis equitibus et octo milibus peditibus occurrit. Cõmisso prælio cedes Florentinorũ magna est facta. Et paulo post mutata fortuna Guilelmus ep̃s cum Feretrano co

Filii Karoli.

Tripolis diruitur.

Sydon Barutum.

Auxiliũ pontificis.

Contentio xpianorũ.

Vgolinus necat.

Petramala ep̃s.

Ep̃s et Aretini cedunt.

Karolus. II. rex Sicilie
Caieta obsidetur.

Ptolomaida obsidet.

Soldanus moritur.

Xpiani desertores.

Perfidia regis Cypri.

Ptolomaida euerit.

mite interfectus est. Tria milia cecidere et duo milia capta
sunt de Aretinis. Locū praelii Campaldinū dixerunt. Karolus
ad pontificem profectus: regnum utriusq; Siciliæ accepit.
Quod audiens Iacobus Arrago Caietā obsedit: & pax in
terim sub prioribus sponsonibus cōstituta est. Et inter Phi
lippum Franciæ: & Odoardū Angliæ reges nouū bellum
exortum est. Quæ res in Asia xpianos perturbauit. Solda
nanus enim Babiloniæ centū quinquaginta milia pugnatorū
aduersus Ptolomaidā milit. filio duce copiarū instituto: cū
ip̄e ægrotaret. Ducta est obsidio duobus mēlibus. Interim
mortuo Soldano filius suffectus est. qui acrioribus animis
urbem oppugnās pmissa militibus præda fossisq; cōpletis
materia ac uirgultis: ad mœnia usq; pugnando puenit. Sed
erumpentibus xpianis magna occisione in castra repullus ē
Deinde discordantibus in urbe xpianis: placuit imbellem
multitudinē per noctem emittere cum qua multi desertores
effecti sunt. Deinde duodecim milibus ad defensionem di
missis: inter quos rex Cypri & patriarcha fuerūt Hierosoli
mis & hospitalis templariorū magistri. reliquī oēs abierūt.
Sed rex Cypri perfidia usus: desertores secutus est. multiq;
eū secuti sunt. Postremo omnīū Hierosolimæ p̄iarcha ma
gistrisq; cognita oppugnatōe Soldani quæ maior solita pa
rabatur: Dromone ad id seruato portu delapsi secūda nau
gatione: paulopost tempestate uexati sub ip̄a Cypri plaga
in naufragio periere. Soldanus desertā urbem capiens igne
succendit: & a fundamētis diruit. Anno. MCCXC.

EX LIBRO DECIMONONO.

Quod uictoriā Gotfrēdi annis centūnonaginta
sex: perdita est Ptolomaida. Cyprus insula: et
Armenia minor Cilicia prius dicta: in xpiano
rum fide manserūt. Apud Alamanos mortuo
Rodulpho: comes Adulphus de Nasloy electus est succes

for: quem Rudulphi filius **Albertus** in agro **Spirensi**: in p̄lio interiecit. **Nicolaus** quartus apud **Sanctā Mariam** maiorem interit. **Cardinales** ut liberius electiōem facerent: **Perusiam** mīgrauerunt. Nec duobus annis tribusq; mensibus in electione concordarunt. **Michael Paleologus** interim mortuus est: quem **Callogeri** sacerdotes & monachi sepultura sacra phibuerunt: eo q̄ occidentali ecclesiā in **Lugdunensi** cōcilio consensisset. **Andronicus** filius & successor suus liber **Latinæ** ecclesiæ ob eam cōtumeliā fuisset unitus: si auxilium habuisset: quod postea semp recusauit. Bellū inter reges **Franciæ** et **Angliæ** acerrimū exarsit. **Karolus** secundus rex **Neapolitanus** e **Narbonensi** puincia rediēs: **Perusiam** uenit: hortatusq; pluriēs ad electionem pontificis **Cardinales**: a **Benedicto Caietano** patria **Ananino** reprehēsus est: qui totiens rogando uim afferre uideretur. **Recessit** rex **Neapolim** petens. **Paulopost** **Cardinales** **Petrū Moroneū** **Exermensem** **Anachoritā** secūdo a **Sulmone** miliario ad **Malle** montis radices cenobiū incolentem elegetunt: uitæ sanctitatis fama celebrem. Qui hortante **Karolo** rege electiōi consentiens: **Celestinus** tertius est appellatus. Et **Cardinales** ad se ad **Aquilam** uocauit. **Ibiq;** cōsecratus: duodecim nouos creauit. **Vltimus** ad eū uenit **Benedictus Caietanus**: & primū apud pontificem locum tenuit. **Nec** austeritatē uitæ **Celestinus** mutauit. **Sed** cum experientia rerū careret: parū utilis reipublicæ iudicatus est: ceptumq; est de cessione tractare. **Quod** cum **Karolus** audisset: pontificem amicū **Neapolim** duxit: multisq; modis conatus est animū eius a cessione auertere: adeo ut solenni pompa per archiepiscopū **duca**: **clerus** & **populus** benedictiōem a pontifice petierit: **Il**lq; se cōmendaret: rogando: ne bene gubernatā ecclesiam: suo regimine destitueret. **Quibus** pontifex benedictiōe data: responderi iussit futurum: quod deus pro salute populū

Adulphus occidit.
Nicolaus. IIII. morit.

Sedis uacatio.

Michael obiit.

Andronicus Impr.

Bellum inter reges.

Vim attulit rogando.

Celestinus. III. eligitur
In Aquila cōsecratur.

Tractatus de cessione

Benedicti Car. astutia.

Celestinus abdicauit.

Bonifacius eligitur.

Celest. in carcere obiit

Crucesignati in Cardi-
nales de Columpna.

Cardinales Reate

Sarra a pirratis capie

Verbū pontificis.

disponere dignaret. Benedictus autē Cardinalis Cajetanus iuris scientia pericissimus: multis canonibus ostendit pontifici: quod grauiter peccaret: si se insufficientem cernēs: ad obeū dum pontificatū nō alteri cederet: constitutionēque promulgari obtinuit: per quā declaratū est: licere pōtifici Romano dignitatē dimittere. Et paulo post sexto mēse sui pontificatus Celestinus papatu se abdicauit: Cardinalibusque alterius surrogandi arbitriū permisit. Electus est autem Benedictus ipse Cajetanus: Bonifacius octauus appellatus. Qui accipiēs Petrum Morroneū ad heremum anhelantem Neapoli clandestine recessisse: illum ex uia retractū in custodia iussit haberi: ueritus ne populi eum sequerent. Et Romam petens: in arce Campaniæ Fanonis deductū arcta custodia conclusit: in qua ille mortem accelerauit: nō sine infamia. Bonifacii fuerunt apud Bonifaciū odiosi Iacobus & Petrus Cardinales de Columpna: qui Gibellinorū factionem non solum in suis oppidis: sed etiā in Anania confouebant: unde ipse oriundus Guelfarum partiū habebatur. Vocauit eos ad se Bonifacius. Qui timentes & Nepesum secedentes: grauiori odio insecutus: crucesignatos in eos misit. Illi Preneste se receperunt. Quā urbem Sarra Columpnensis eorū patrius retinebat. Sed ibi quoque pressi a crucesignatis: manere nō poterunt: zagarolum petiere. Preneste dirutū est: & zagarolū. & deinde Columpna oppidū uel captum pari modo dirutū Cardinales fuga dilapsi Reate petierunt. Sarra apud Ancium diu in nemoribus obuersatus est: & pastorū pane nutritus. Deinde a pirratis Cathelanis captus: ad remigiū est admotus. Timebat enim irā pontificis: qui nullis esset Gibellinis placabilis. Non illud est quod Rocheto Genuesi archiepiscopo ad pedes eius procedenti in die cinerum dixit (nā prouerbiis dici solitis) Memento inquit homo quia Gibellinus es: & cum Gibellinis in cinerem reuerteris. Iniecitque in:

oculos eius cineres: & eum archiepiscopatu priuauit. Resti-
 tuit tamen postea cum Cardinales de Columpna non iuisse
 Genuam intellexit. Eodemq; anno Millesimo ducentesimo
 nonagesimo octauo: beatum Ludouicū Franciæ regum stir-
 pis: ex secundo Karolo natum: beati Francisci ordinem p-
 fessum: in sanctorū numerum retulit. Sextumq; edidit pon-
 tificii iuris codicem. Et Eugubinā urbem quæ Gibellinorū
 ductu ab ecclesia desciuera recuperauit. Alberto duci Au-
 striæ confirmatiōem Imperii petenti bis terq; negauit. Ka-
 rolo secundo regi Siciliæ post mortem sancti Ludouici su-
 perstitēs ex Maria uxore regis Hungariæ filia: mares sex:
 foemellæ quinq; fuerūt. Maior natu Karolus Martellus Hū-
 gariæ regnū materna. Secundus Robertus Calabriæ dux
 Neapolitanū hereditate paterna expectabat. Tertius Phi-
 lippus Tarentinum obtinuit principatum. Nata ex prima
 Clemencia nomine Karolo Philippi regis Fraciæ primoge-
 nito nupta erat. Blancam secundā Siciliæ rex Iacobus uxo-
 rem acceperat. Et tertiam Leonariā Federicus Arrago Iaco-
 bi frater: qui & ipse rex Siciliæ appellabatur. Mortuo Iaco-
 bo Aragonensi: Robertus Calabriæ dux iussu patris in Si-
 ciliam traiciens: Cathina urbe potitus ē. Et Philippus dux
 Tarentinus cum classe subsecutus. Verum Siculi pro Ara-
 gonensi se tenentes: naues plurimas armauere. Et primo clas-
 sem quam Robertus remisera: occuparūt. Deinde aliā Phi-
 lippi classem cum ipso interceperūt: et Philippum apud Pa-
 normū in carcerem cōiecerunt. Robertus relicta Cathina
 in Italiā rediit. Et Federicus Arago ex Hyspaniā euocatus:
 Siciliam totam obtinuit. Nec moratus in Calabriā ducens:
 ea quoq; potitus est. In Etruria uero sociæ Guelfarum parti-
 um ciuitates: reuocato cum Genuensibus foedere: Pisas ter-
 ra mariq; inuasērunt: Liburnūq; portū uel captum incende-
 runt. Et ne aditus esset in mari: in hostio fluminis onerarias

Anno. Mccxcviii.

Sextus decretalium.

Martellus Hungariæ.
Robertus Calabriæ.

Blanca uxor regis Si.

Robertus in Siciliā.

Federicus Siciliā recu-
pat: Calabriā occupat.

Liburnū capitur.

Gentilis Vrſinus.

Pax inter Floſ. & Piſ.

Anno. MCCC.

Annus Iubileus.

Saraceni in Luceria.

Karolus Valeſius.

Cancellarii in Piſtorio.

Florentini inrerdicunt

Nigri pelluntur.

naues dimerſerant. Guido autē Feretranus caſtella Aderā
fluuium de Piſanis a Florentino occupata recepit: ipſumq̃
ponrem munitum obtinuit. Nec uenientem Gentilem Vrſi
num Florentinoꝝ ducem bello excipere auſus eſt. Sed ram
diu intra mœnia ſe cōtinuit: donec illē receſſit. Quæ res di
ſcidiū apud Florentinos fecit: & nobilitatem depſit: paxq̃
poſtea inrer Florentinos & Piſanos conſtituta eſt. Er anno
Milleſimo trecentefimo palacium quod dominoꝝ appellāt
Florentiæ ædificatū eſt. Pomeriū urbis prōductum: & mœ
nia ſuperducta: et carcer ampliffimus ædificarus. Et Romæ
Iubileus annus celebrarus. Et Karolus ſecundus Saracenos
in Luceria diu roleratos qui chriſtiani fieri nollent (quæ parſ
maxima fuit) inrerfici iuſſit. Karolus autem Valeſii comes:
Philippi Francorum regis germanus: Catherinā Balduini
ultimi Conſtantinopolitani Imperatoris filiam accepit uxo
rem. Et anno Iubileo Romā perens: fauores ſocero impetra
uit a pontifice ꝑ Imperio recuperando. Quod pontifex id
circo annuit: quia expeditionem in Hieroſolimā deſtinaue
rat. Iuſſit itaq̃ Karolum Valeſiū in agrum Romanū copias
adducere: eumq̃ defenſorem patrimoniū ſancti Petri in Tu
ſcia cōſtituit. Per hoc tempus in Piſtorio: Cancellarii gens
ditiffima numero multiplicata: in duas partes diuiſa eſt. &
altera Albi uocati ſunt: altera Nigri: magnis inter ſe cōten
tionibus agitantes. Quos cum Florentini componere ſtude
rēt: ipi quoq̃ inrer ſe diuiſi ſunt: & eadem nomina recepe
runt. Legarus apoſtolicus eo directus cum nihil proficeret:
ſacris inrerdixit. Miſſus ē eo Karolus Valeſius. Inrerim Al
bi Nigros e Piſtoria pepulerunt: Andrea Girradino equi
re Florentino inſtigante. Idem morbus Lucā inuaſit. Minel
lo enim primario Obitorioꝝ familiæ ciue inrerfecto: Nigros
pellere ſtatuērunt. Sed ab illis pulſi ſunt. Valeſius Florenti
am ueniens: accerſito legato: multa conatus nō potuit effice

re: quin **Albi** ex **Florentia** pelletent: & crudelissima in agro fierent **Florentino**. **Pontifex** aut expeditionem in **Hierololimam** cupiens parate: **Apamiarū** ep̄m ad **Franciæ** regē **Philippum** misit. **Qui** cū nihil proficeret: anathema in eū & regni priuatiōem minatus est. **Propter** quā tem. **Philippus** eū in carcerem cōiecit. **Narbonensis** deinde archidiaconus: ad eius liberatiōem missus: cū nō impetraret: regnū **Franciæ** ad **Romanā** ecclesiā pertinere dixit. Iussitq; a regalibus muneribus **Philippū** abstinete. **Astātes** a iuramento regi p̄stito absoluit. **Et omnes** gr̄as in regno **Franciæ** a pontificibus **Romanis** cōcessas tam diu suspendit: donec p̄t̄ifex placaretur. **Liberatus** est **Apannensis** ep̄s. **Sed** phibiti sunt tēgnicolæ **Romā** ire aut pecunias eō mittere. **Secūdo** post Iubileū anno **Karolus** **Valesius** ad cōsobrinum suū **Katolum** secundū se cōtulit: multaq; de **Calabria** recupauit. **Federicus** **Arago** pacem petiit: redditisq; oppidīs de **Italia** captis: ea lege obtinuit: ut quoad uiuēter: **Trinactiā** obtineret. **Albi** ex **Florentia** pulsī: inter quos **Dātes** poeta fuit: **Rotamliuū** se cōtulere: quo & **Gibellini** **Florentia** Extorres cōfluxerunt. **Et** in unū corpus cōeuntel: **Scarpettā** **Ordelaphū** **Gibellinoꝝ** in ea urbe principē sibi ducem assumpsere: quibus **Vgucio** **Fagiolanus** cū plarisq; castellis in **Apennino** propinquis adiunctus ē: rei militaris peritissimus. **Bononienses** quoq; tūc parti fauentes **Gibellinæ**: auxiliū misere. **Idē** fecit **Canisgrandus** **Scaliger** **Veronæ** tum p̄timū dñiō potitus. **Per** **Dantē** oratus exercitū cōgregato: p̄ uallē **Anomonis** fluii iter fecerē in **Mūgellanū** transituri. **Sed** audiētes **Florentinos** **Lacenses**q; eo cōcurrisse: & **Vbaldinæ** gentis meliora quæq; occupasse: transmissio **Apennino** ad **Policianū** castra firmā uere. **Vbi** superueniente hoste fame agitati in fugā conuersi sunt. **Et** multi ipsorū capti: de quibus **Florentiæ** suppliciu captum est. **Reliqui** in **Romandiola** reuersi sunt. **Philippus**

Negatus ap: incatcetaf

Regnū **Frāciæ** ad **Ro.**
ecclesiā pertinere.

Dantes poeta.

Scarpetta.

Vgucio.

Albi fugantur.

Regis Frāciæ appellō.

Sarra in Italiā mittit̄.

Albertus dux austriae
Impr & rex Franciæ.

Pōtifex a Sarra capt̄.

Bonifacius occidit̄.
Bñdictus. XI. eligit̄.

Cardi. de Colūpna &
rex Frāciæ restituunt̄.

Benedictus morit̄.
Sedes uacat.

rex Franciæ apud Parisios concilio ecclesiasticoꝝ ac nobili
um cōuocato: ad sedem apostolicā appellauit. Per idem tē
pus Sarra Columpnensis in portu Massiliæ cū se clam quis
esset nōnullis Gallicis intīmasset: ope regis a pirratis libera
tus est: & odio pontificis honoratus. Qui ad perniciē pon
tificis in Italiā missus est. Quo tpe pontifex in Anania mo
ram trahens: p̄iuato Philippo: Albertū Austriæ ducē &
Imperatorem & regem Franciæ declarauit. Philippus Gui
lelmum quendā Nogaretū equitem sibi fidū suadente Sar
ra Romā misit: sub obtentu publicandæ appellatiōis apud
Parisios factæ. Qui ducentos equites Romæ accepit: quos
karolus Valeſius ibi dimiserat. Sarra interīm seruilī habitu
in Latiū redierat: qui Nogaretū Ferentinum petere iussit: et
cū eo ex improuiso Ananiā noctū ingressus est: ueribus
amicis operā nauantibus: Bonifaciūq; pontificem in pater
na domo & in quo genitus fuerat cubiculo: ualuis ui tefra
ctis obstupētem p̄ propria manu cepit: Romāq; p̄duxit: ubi
intra quartū & uigelimū diem uiolenta morte decessit. Car
dinales territi Perusiā accessere: ibiq; Benedictū undecimū
natione Caruſinū ordinis prædicatoꝝ p̄fessorem: pontifi
cem creauere. Qui Nogaretio Sarraq; cum quinque ciuibus
Ananitis anathemate p̄cussis: Iohannem & Iacobū Cardi
nales tanq; iniuste damnatos: capello ad breue tps abſtine
re iussos: regemq; Franciæ ad pristinā dignitatem restituit.
Missosq; Florentiā Nicolao Pratenſi Cardinali: urbē pacate
nisus est. Legatus uiginti uexilliferos ibi cōstituit: nec tamē
restituere exules potuit: quos in agrum Mugellanū aduoca
uerat. Sed posito interdīcto Prati se contulit. Pontifex no
no pontificatus sui mense obiit. Vacante sede Florentini ex
torres Albi Gibelliniq; clandestino itinere noctū ad portā
quæ Bononiā ducit uenientes: mœnia nondū perfecta: cum
magno amīcoꝝ comitatu supgressi: ad templū usq; sanctæ

Reparatae pfecti sunt. Sed dū uel prādam quærūt uel ami-
 cos alloquunt: conglobati ciues eos expulerūt: uictoriāq̃
 prope hostiū factam recuperauerūt. Florentini exinde om-
 nia timentes: Robertū Calabriae suorū & Guelforū omniū
 ductorē ea lege acceperūt: ut ex illius arbitrio bellū paxq̃
 penderet. In cuius aduentu cū Lucensibus ad opprimendā
 obsidione Pistoriā pfecti sunt. Sed Florentini & coeterarū
 urbium exules Pistoriā egregie defendentes: Robertū usq̃
 ad prati moenia repulerūt. Interim Perusii Bernardus Bur-
 degalensis ep̃s in Galliis agēs: in pontificē electus est. Qui
 electioni cōsentiens: Lugdunum se cōtulit ex Burdegala: et
Clemens quintus appellatus est. Ad quem uocati Cardina-
les: sine mora pfecti sunt: mēse Augusto anno. MCCCV.
 & septuagintaquatuor annis in Galliis Romana curia tēta
 est: magno xp̃ianorum malo. Interfuerūt coronationi pon-
 tificis Philippus rex Franciae karolusq̃ frater suus ex Italia
 reuersus. Iohannes dux Britaniā: qui ruina muri oppressus
 est cū multis aliis dū pompa p urbem duceret. Philippus
 rex debilitatus: & pontifex in turbā pressus laspidem pre-
 ciosissimum ex mitra amisit. Creauit autē Clemens plurimos
 ex Gallia Cardinales: ex Italia nullū: nisi q̃ Iohānem & La-
cobum Columpnēses ad capellū restituit. Tres Cardinales
Romā cum Senatoria potestate misit. Sardineam a Sarace-
nis occupatā dum Genueses Pisaniq̃ cōtendunt Federico
Siciliā regi ea cōditione cōcessit: ut illico recipiende manū
 apponeret. Veneti uero cū Karolo secundo aduersus Impe-
rātorem Constantinopolitanū fedus inferre. Propter quam
Kassianus rex āno. MCCCVII. Romano pōtifici unio-
 nem p̃misit. Sed cū Veneti Karolusq̃ refrixissent: p̃positū
 mutauit. Apud Novatiā Dulcinus quidā & Margarita ux-
 or: nouā heresim inuenerūt aduersus sacerdotes: p quā ma-
 res foeminaeq̃ simul habitātes in oēm libidinē plabebant.

Albi & Gibellini Flo-
rentia pellunt.

Pōt. eligit ex Galliis.

Clemens. V.

Anno MCCCV. Ro-
cu. in Galliis.

Cardinales Galli.

Senatoria ptas Romā

Sardinea Federico.

Venetoꝝ et Ka. fedus
Anno. MCCCVII.

Heresis Dulcini.

Templarioꝝ defectio

Judei ex Francia.

Turci rhodū occupāt

Albērtus Impator occiditur a nepote.

Azo a filio necatur.

Parricida dominaſ.

Pelagurā Legatus.

Venetū excōicantur.

Missi aduersus eos per papā nūcīi: in excellsum montē alpi
būs cōtinentem coactos: fame & frigore suffectos: ad unū
sustulerunt. Rescitū quoq; est Templarios qui pro christo
olim pugnare soliti erant: xp̄o rebelles: Saracenis cōsensisse
Propter quā rem supplicio affecti sunt: & bona eorū prim
Rhodiēsis: prim nouis religionibus attributa sunt. Iude
os quoq; cū singulis uestimentis ex Frācia Philippus eiecit
bonis eorū occupatis. Rhodus a Saracenis Turcisq; occu
pata est: quā hōspiralarū nouis aucti opibus receperūt. Al
bertum Impatorem Iohānes ex fratre nepos interfecit. Lon
gobardiā ciuitates quos habebant capiraneos: dños pertu
lere. Verona Scaligeros: Mantua Passermos: Padua Carra
riensēs: Ferraria Estenses iamptidē acceperat. Qui Mutinā
Regiaq; post annū Iubileum frena imposuerāt: a deoq; cre
uerant: ut Karolus secūdus rex Neapolitanus: Beatricem fi
liam ex Maria uxore susceptā Azoni tunc Marchioni uxore
rem dederit. Ipse autē Azo āno post Iubileū quinto: et eius
marrimonū primo: a filio suo adolescēre: Frisco nomine: ex
aliena uxore suscepto: dolo captus et in carcere necatus est
Frisco paternū dominiū obtinuit: auxilio Venetorū: ad ex
pugnandū Thedaldum castellū pontū impositū impetratū
Cardinalis cognomine Pelagura Bononiā a Clemēte missus
Venetis impauit: ut a re Ferrariensi abstinerent. Sed illi ob
audiētes: cū iam populus mutato proposito: ecclesiā domi
nium: acclamarent: castellū expugnauere: Friscus in ultriōem
populi rebellātis: Ferrariā petē mediā prem incēdit. Ciues
excluso Frisco Venetis se pmiserē: Pelagura legatus cruceli
gnandos aduersus Venetos Ferrariēsesq; Bononiā cōuoca
uit. Et Clemēs Venetis apud Auinionē publice excōicatis:
sacris interdixit: & p seruis haberi iussit: ubicūq; reperiten
tur. Propter quā rē et in Angliā et Galliis multa detrimen
ta perpessi sunt. Missi pontifex alios Cardinales in Ferrariā:

Qui Roberto duci Calabriae: & Florentinis: Lucensibus ac
 caeteris Pistoriam obsidentibus imperarunt: ut Pistorienses
 dimitterent. Paruerunt omnes praeter Florentini ac Lucenses
 Propter quam rem sacris eis interdictum est. Robertus ad
 pontificem salutandum Auinionem petiit. Et Pistorienses bel
 lo fatigati deditioem fecere. Potiti urbe Florentini ac Lucen
 ses: a ciuium sanguine temperarunt. Moenia uero deiecerunt:
 & fossas impleuerunt: agro urbis inter se diuiso. Pistoria in
 rus redacta utriusque populo subiecta mansit. Florentini Acci
 anicum oppidum gentis Ualdinae in agro Mugellano: in ar
duo monte situm: pecunia receptum diruerunt: & in plano pro
 pinquo Scarpariam aliud oppidum aedificauerunt: ubi prius
 erant tabernae. Missus est Neapolio Cardinalis Vrsinus in
Etruriam qui res componeret. Sed a Florentinis ac Lucensibus
 spretus: anathema & interdictum in eos continuauit. Floren
 tini clerum grauissimis exactioibus vexauerunt. Cursu Do
natam ciuem benemeritum: quia Ugucionis Fagiolam filiam
duxisset uxorem: multis cedibus hinc atque inde agitatis inter
fecerunt. Aretini Tarlatos de re publica optime meritos:
Guelfis exulibus in patriam reductis per arma eiecerunt. Flo
 rentini erga Lucenses ingrati: reparatis Pistoriae fossis: por
 tisque & uallo excitatis: urbem sibi retinuerunt. Ugucio Fagi
olanus ob iniuriam generis: Tarlatos in Aretium redire ad
iuuit. Pelagura Legatus Ferrariam per crucesignatos et Flo
 rentinorum auxilia recuperauit: multa in Venetos occisione
 commissa. qui Ferraria & Castello Thealdo coacti excessere
Pontifex Florentinis Venetisque pacem dedit. Anno Millefi
 motrecentesimo octauo: Karolus secundus Neapolitanus
rex obiit. Robertus filius habita confirmatione pontificis:
 in Italiam rediit. Interim Lambertus Bernardinusque fratres
de Polenta Rauennae ciues: Ferrariensium opera: castrum
Marchomama: quod in Padi ripa Veneti tenebant: in scio

Floren excōicantur.

Pistoria capitur.

Accianicum diruit.

Scarparia construit.

Anathema in Florenti
nos & Lucenses.

Floren. Pisto. occupat

Ferraria recuperatur.

Anno. MCCCVIII.
Karolus. II. morit.

Degus dela Ratha.

Henricus Impator.

Minæ Imperatoris.

Florentinorū rñ sum.

Florentini cœci cur.

Hēricus Impr in Italiā

Turriani Guelforum.
Vicecomes Gibellin.

Pelagura ceperunt. Qua de causa Pelagura Roberto regi Bononiam appulso: Ferrariam comisit pro ecclesia gubernandam. Is Degum dela Ratha Cathalanum cum cohorte equitum Ferrariæ reliquit. Tumultum fecit populus: reductionem nobilitum Estensium acclamans. Degus dimisso Castello Thealdo praesidio: uigintiocto ciues suspendio interiecit: & multos in carcerem coniecit: pecunia multandos. Per hoc tempus Henricus Lucenburgenſis a Germanis Impator electus est: & a pontifice acceptatus: ea lege: ut intra biennium Italiam peteret coronam accepturus. Qui missis oratoribus Florentiam: magnum se Germanorum exercitum ducturum ait: petiitque in urbe recipi: et Aretinos ab inuasionem Florentina liberari. Respondere Florentini: imprudenter agere sapientem principem: qui Barbaros in Italiam duceret: quam deberet a Barbaris tueri. De receptione sua cum aduenit Imperator: consultandum esse Aretinis: non bene consulere Imperatorem: quos sciret Guelfos expulisse. Exules enim consueuissent Imperatorum ope restitui. Propter quam rem dantes Florentinos coecos: cum primum appellare coepit: qui tam insulse responderent. Oratores Aretium praefecti: ciuitatem confirmarunt. Et Florentini ex agro Aretino excesserunt. Timebant Henricum Florentini: sed aduentu Roberti regis recreati sunt: qui se Guelfarum partium tutorem constituit. Henricus transgressus alpes: Taurinenses ad quos primum descendurus erat: in ditionem accepit. Et deinde Estenses: uicariosque eis dedit. Philippus Papiæ Comes: Symon Collubianus Vercellensis: Anthonius Laudensis tyranni: Henrico occurrentes: datos uicarios acceperunt. Et Alboynus Canisq; Grandis Scaligeri per oratores se dedidere. Duæ factiones Mediolanum tenebant: Turriani: & Vicecomites. Guido Turriano Guelforum. Matheus Vicecomes Gibellinorum: principes erant. Guido Capitaneus

atus populi magistratum gerens: quibus aduentum **H**enrici cupide expectaret: **G**uelphis amicū Imperatorem ratus. **V**eritus tamen ne **M**atheus gratiā occuparet: contracto exercitu: in agro **M**ediolanēsi se cōtinuit. **M**atheus uero **L**eopoldum **A**ustriæ ducem sibi notum mittēs: suasilit: ut copias urbi admoueret: futurū: ut ea potiretur. **Q**ua re cognita **G**uido: ad arma cōcurrit: et tumultus in urbe excitatus est. **S**ed adueniens **H**enricus: utranq; partem terruit. & intromissus urbe potius est. **P**ro cuius pace seruanda: **G**uidoni **V**ercellas dono dedit. **E**t **G**aleazio **M**atheo filio: quem secum **R**omam ducere cōstituit: equitū præfecturam p̄misit. **L**eopoldusq; dux **A**ustriæ cum **G**ermanorū cohortibus urbe præfectus est. **Q**ua re audita **L**ombardi omnes præter **A**lexandrinus Imperatori se dederunt: tyranniq; & populi uicarios amiserunt. **P**aduani a **F**errariensibus & **R**oberto admoniti: nō satis facturi uidebātur. **H**enricus coronam ferream quam **M**edocciæ recipere debuit: **M**ediolani recepit: magna impensa ciuium: ita ut grauatā onere plebs tumultū fecerit. **Q**uæ cum liberalitatem speraret: maiorem seruitutē inuenerat. **S**editiosisq; populū incitantibus: ad arma cōcursum est. **G**ermani principio deterriti: cum cædes in suis & uulnera ederentur: **I**ntrōductis quæ in suburbis erant copiis: in utranq; factionem præliō decertare cœperunt. **G**aleazius uicecomes **M**atheo genitore domi relicto: tanq̄m ad arcem suorum seruandam duce **L**eopoldo: et **G**ermanis ad eum conglobatis adegit: culpā plebis in **T**urrianos referēs tyrannidē affectantes. **G**ermani facile credentes: cū **G**ibellinis magno furōre **T**urrianos aggressi sunt. **I**lli apud plateā beatæ **M**ariæ nouæ aliq̄ntulum immorati: tandē **G**uidone sua dente: cū filiis & uxoribus in fugā uerſi: **V**ercellas petiere. **E**x quorū factiōe triginta interfecti sunt. quorū quatuor **T**urriani fuerē. **Q**ua re cognita **C**remōneses atq; **C**remeses

Leopoldus Austriae.

Mediolanum capit.

Lombardi Imperatori se dederunt.

Corona ferrea.

Tumultus Mediolani

Turriani fugant.

Vercellas petunt.

Gibellini pelluntur.

Rubei in exilium.

Cremonæ moenia.

Brixia maris spoliat.

Hericus Genuā petit.

Marescallus in Romā
diolam.

Anno. MCCXI. liber
Clementinarū editur.
Templarii extinguunt.

uicarium impositū et Gibellinos armis nō sine cædibus ex-
pulerunt. Brixiani quoq; Thebaldum Gibellinū eiecerūt.
Et apud Parmā Rubei pauloante Henrici iussu a Giberto
Corrigia in patriā recepti: exulare iussi sunt. Henricus exer-
citus dispersum congregauit: atq; in Cremonenses duxit.
Guelfi non expectare ausi: Brixiam cū pueris & uxoribus
migrare. Cremoneses deditioe facta minorem principē
experti sunt. Cremonæ moenia euerſa sunt: et Crema immu-
nita. Parmenses electis Guelfis: uicariū Imperatoris accepe-
runt. Duxit paulo post Henricus in Brixiam: quæ diu defen-
sa est a suis & alienis Guelfis. Postremo machinis oppug-
nata: fugientibus in montana Guelfis: dedita est: & muris
spoliata: Placētini Alberto Scoto Guelfomm duce eiecto
uicarium Imperatoris acceperunt. Veneti requisitū Imperato-
ri nauigium obtulere. Veronenses Vincentini Paduani &
Taruisini: missos uicarios acceperunt. Varnierius Auspul-
gensis comes Lombardiæ præfectus est cum paucis copiis.
Henricus Imperator Amedeo Subaudiæ comite & Pisano-
rum Genuensiuq; oratoribus sequentibus: per Placentinos
Genuam petiit. Vbi oratores Roberti regis Neapolitani:
& Federici Siculi eum adierūt. Illi simulatam: istū uerā am-
icitiam offerentes. Quibus Henricus secundū postulata re-
spondit. Miserat Robertus Marescallum cū duobus mili-
bus equitum in Romandiolā: qui etiam Florentinis auxilio
esset & Lucensibus. Impator classe Genuensiu Pisas uenit:
misso terrestri itinere exercitu: qui Lucenses miris modis af-
flictauit. Per hoc tps Anno Millesimo trecentesimo undeci-
mo Clemens quintus in cōcilio Viennensi Clementinarū li-
brum edidit. Templarioꝝ religionē funditus extinxit. De
subuentione p̄ terra sancta irritam prouisionem fecit. Hen-
ricus Ludouicum Subaudiensem: Amedei filium cum quin-
gentis equitibus Romam permisit. Qui apud Stephanum

Columpnam prope Lateranense palacium recepit: **V**rminos in suspicionem adduxere. **H**enricus **V**iterbiū se contulit: & inde summo cū honore **R**omā deductus est: et per tres cardinales a **C**lemente missos coronatus. **C**ōgiuio celebrato in quo primores urbis prāter **V**rminos interfuere: iuramēta fidelitatis a **R**omanis exegit: & loca quaedam in theatris terrisq; munita: in quibus suos collocauit. **S**ed cum pecuniā a multitudine exigere ueller: commota est ciuitas: & omnis utriusq; factionis populus ad **V**rminos cōfluxit: qui se in suis domibus prope **T**yberim & **A**driani pontem cōmunierant. **H**enricus sagittarios a **P**isanis missos a nauibus uocari iussit. **V**enerat **R**omā **I**ohannes **R**oberti regis frater. qui turmas nauales quas secum adduxerat: & sub **A**uētino collocauerat: in sagittarios **P**isanorū irrumperere iussit. **Q**uibus dolo opprēssis: equitatū intromisit urbi propinquum: et in urbem **I**mperatorē rebellem duxit. **H**enricus hac de causa in **L**aterano coronatus: cum cōmeatibus careret **T**ybur migravit. **E**t **I**ohānes **R**oberti frater iussu **C**ardinaliū recedens pacificā urbem reliquit: tertio decimo die postq̄ ceptum fuerat tumultuari. **E**t expeditis oratoribus **F**ederici **S**iculi Regis: **P**erusium: & deinde **A**retiū uenit. **C**omitantibusq; **G**ibellinis expulsis: occupatisq; **A**rni castellis: obsidionem ad moenia **F**lorēna locauit. **L**ucēses **M**iniatenses **S**enenses **B**ononienses & **F**errarienses auxilia miserant: et inerat **R**oberti equitatus. **A**taq; nō est intentata oppugnatio: sed uastatus est ager. **E**t deinde ad **B**oniciū **I**mperator cū exercitu uenit: oppidum q̄ restituit antea destructū: ibiq; hiemauit: sperās **F**lorentinos fame laborantes deditiōē facturos. uastauitq; **G**eminiorēsium **C**ollensiumq; & **S**enensium agros. **F**lorētini nullā aliam spem habētes: **R**oberto regi ea lege se dederūt: ut exules nullo unq̄ tempe nullaue rōne reduceret. **N**ec tñ **R**obertus: alia misit auxilia q̄m prius: **F**ederici **S**iculi bellō

Impra card. coronat

Juramentū fidelitatis.

Rebellio tributi.

Tumultus in urbe.

Impra Tybur migrat.

Florentiā obsedit.

Auxilia Florentinoꝝ.

Impra Boniciū.

Classis Pisana.

Robertus priuat' regno

Henricus Impr. morit'

Pisanorum dñs.

Ager Lucensis uastat'

Gueli Luca effugerūt.

Luca capitur.

Grauiux comes.

agitatus. Qui regnū ex Calabria occupauerat. Et classis Pisana Genuensiscq; parata erat ad damna Roberti. Henricus Pisas se cōtulit: ibiq; Robertum citauit tanq; reum maiestatis. Lucenses & Miniatenenses magnis affectis cladibus. Profectus Aretiu: ibi Robertum regno priuauit: quis papa citationem ad locum nō tutum factā damnauerit. Duxit & cōtra Senenses. Et cum ægrotare cepisset: ad balnea Macereti se transtulit. Rediitq; male sanus ad Bonum conuentū: ibiq; mortuus est. Quem ferunt Florentinorū dolis a monacho p̄dicatore in eukaristia intoxicatū. Mors eius Florentinorū et Roberti Siculi salus fuit. Pisani cū Florentinorū Lucensiuq; odia timerēt: Ugucionem Fagiolanū quasi dñm accipere. Qui ad equitatū suū quingentos equites addidit: Hærico militare solitos: Lucensiumq; agros miro modo uastauit: et oppida multa abstulit: pacemq; petentibus ea conditōe dedit: ut dimissa agrī sui parte: Gibellinos exules in patriā reducerent. Duxit quoq; in Florēnos: magnasq; illis attulit clades. Sed contententibus inter se Lucanis Guelis & Gibellinis propter bona direpta: reuocatus est: ut tumultū Lucensem tolleret. Ingressus urbem utraq; partē reprehendit. Sed Gueli nihil tutū a Gibellino duce sperantes effugerūt. Gibellini bona eorū diripere. Ad quam rapinā accurrentes Germani: etiā Gibellinos aliquos spoliare. Sic Luca Pisanorū uel potius Fagiolani dominio subdita est. Florēni bellum aduersus Aretinos mouerant: qui Tartaris adnitentibus Fagiolano fauebāt. Rex Robertus Petrū Grauiū comitem germanū suū. natū minorem in Etruriā misit: cū equitatu nō paruo. Inter hæc Philippus rex Franciæ p̄ Cardinalem ad se missum a Clemēte suatus: cōuentum apud Parisios habuit. In quo & ipse cū filiis duobus: Ludouico Nauiaræ rege: & Karolo Valensii comite: Eduardusq; rex Angliæ: uoto subueniendū Hierosolimæ rebus emissio: crucelig

nati sunt: quæ uota in irritū cecidere. **Clemens** autē cum **Petrus** Morroneū: qui **Celestinus** fuerat: in numerum beatorū retulisset: uita decessit: et sedis uacatio diuturnā fuit. Interea **Electores** imperii in discordia duos nominauerunt **Ludouicū** **Bauariæ**: & **Federicū** **Austriæ** dūces. Quibus inter se prælio cōcurrentibus: **Federicus** superatus captusq; est. **Ludouicus** superbīa elatus: absq; **Romani** pōnificis auctoritate Imperatorem se appellauit. **Matheū** uicecomitē patrem **Galezium**: **Marcū**: **Luchinum**: **Iohannem**: & **Stephanū** filios irafouit: ut ad tyrannidē aspirauerint. **Petrus** **Grāuinæ** comes **Guidonem** **Petramalā** ep̄m **Arerinum** in sententiā traxit: ut cum **Florētinis** cōcordaret. **Tarlato** **Fagiolani** amicitia potentes deprimi posse: & urbis tyrannidem ad eū peruenire. **Foedus** ita ictum est: ut licet dñi nomen **Roberto** regi sit pmissum: ep̄o ramen **Petramalæ** urbis administrandæ creādorūq; magistratū potestas manserit: & omnia **Florentinis** restituta sunt: quæ sub **Henrico** amiserant. **Fagiolanus** autē ad portas usq; **Florentinas** excurrēbat. **Pistorienses** **Miniatenses** & **Volaterranos** infestabat. **Castra** ad montē **Catinum** posuit: excitatis in circuitū castellis. Et mane oppugnabat oppidū: sero in **Pistoriēsi** agro prædas agebat: & in aliorū terroris. Interea **Philippus** princeps **Tarētinus** fratrum octo **Robertī** regis ordine quartus: aliū equitatū **Florentiam** duxit. Et **Cardinales** apud **Lugdunū** post duorū annorum sedis uacatiōem **Iacobū** **Caturcensem**: ep̄m **Portuensem** in pontificem elegerūt: **Iohannem** uicesimūsecundū appellatum. Qui **Ludouicum** petentē noluit confirmare in Imperio. **Florentini** aduentu **Philippi** elatiōres facti: cū **Senensibus** **Miniatensibus** et **Volaterranis**: obsidionē montis **Catini** soluere cupiētes: **Philippo** & **Petro** fratribus exercitū duxere: castraq; **Fagiolani** castris propinqua posuere. Ille relictis castellis munitis: q̄drato agmine **Lucā** petere statuit

Clemens morit̄.

Sedis uacatio.

Ludouicus Bauarus Federicum capit.

Petramala ep̄s Aretin̄

Potestas ep̄i.

Mons. Catinus.

Sedes uacat biennio.

Jo. XXII. eligitur.

Victoria de Floren.

Mons Carinus capit.

Tumultus Ferrariae.

De dela Ratha pellit.

Estenses dominant.

Anno. Mcccxviii.

Herius.

Castrucius incarcerat.

Recedentem ueluti fugientem rati hostes eum insecuti sunt. Commissum est praelium atrox & uarium: in quo Petrus regis: & Franciscus Fagiolani filius: dum acerrime pugnant: cecidere. Uictoria potitus est. Quatuor milia caesa sunt: multo plures capti. et mons Carinus deditus est. Terruit ea clades admodum Florentinos: Libenterque Roberti regis excussio iugo: alium dominum in Florentia recepisset: si quem illo fortunatiorem inuenisset. Per hoc tempus nobilis quidam adolescens de familia Bochimpanum Ferrariensis: interfectus est a comitione Degi della Ratha Cathalani. In quem non uindicantibus magistratibus: Raynaldus eiusdem familiae accersitis Herodigio. Obizione & Azone Estensibus: tumultum excitauit: partemque ciuitatis aggressus est: quam Cathalani prope pontem muniterant. Cathalani eruperunt: et ciues qui munitam tenebant urbem eam praeduxerunt. Estenses cum globo suo Cathalanos aggressi sunt: eosque in fugam uerterunt. Qui cum non possent ad munitam redire in scaphas se coniecerunt: quae pondere grauata Cathalanos immergere. Degus relicto castello. Tealdo: Bononiam migravit. Atque hoc pacto Estenses pleno Ferrariae domino potiti sunt. Anno. MCCCXVIII. Per quod tempus Pisani fortunam suam non ferentes: Fagiolanum interficere coniurarunt. Nec consilium mutauerunt: quibus aliqui publica animi aduersione puniti sunt. Idem quoque animus Lucenses tenuit quibus Herius Fagiolani filius cum praesidio equitum praerat. Castrucius adolescens familiae Castracanum nobili hatus: conitatorum caput erat apud Lucenses: quem Herius propter praedam in Lunensibus factam coniecit in carcerem atque ad supplicium educere parabat: cum subito tumultus exortus est. Ad quem compescendum cum Fagiolanus Pisa egressus pergeret: obitum filium habuit: qui Luca pulsus: ad patrem confugiebat. Quo narrante Lucensium rebellionem: nuntii e Pisa uenientes rebellasse Pisanos referunt: & clausis portis in libertate se erexerunt.

ille. **Fagiolanus** eadem die duarū urbium dñio priuatus: ad
Malaspinas Marchiones amicos cōfugiens: p Lunensem re
 gionem longo circuitu ad sua **Romandiolæ** oppida rediēs
 cōsenuit. **Fili** oq̄ moriens & nepotes reliquit: qui nra arate
 paternis **Saxinatenis** Boiorū olim agrī castellis a Florenti
 nō populo sunt pulsi. **Castrucius** e carcere eductus: tyranni
 dem apud **Lucanos** inuasit. **Et Pisani** petita per legatos pa
 cem a **Roberro** rege impetrauerē. **Iohānes** pontifex per Le
 gatam **Vicecomites** **Mediolanū** relinquere nolentes: excōi
 cāuit: **Ludouicūq̄** **Bauarum** apostolica monira refugiētem
 extra ecclesiā fecit. **In Lombardia** **Guelfi** & in **Genua** a **Gi**
bellinis male tractati sunt. **Sed Genuēses** **Roberti** regis ac
 cepto dñio er auxilio impetrato: **Gibellinis** uicē reddidēre
Qui Saonā popularitē migrauerūt: cū multæ prius cædēs
 in circumstantibus montibus et incendia facta fuissent. **Ob**
sederant **Gibellini** **Genuā** **Anno. MCCCXX.** & cuniculis
 subfoderant urbem. **Guelfi** pari modo in castra hostilia cu
 niculos agebāt. **Qui** sub terra sibi inuicē occurrentes: durū
 cōmiserē prælium. **Superati** **Guelfi** aquā in cuniculū dedux
 erunt: quæ hostiū opera inūdauit: incassum cessura: nisi sup
 positus repente ignis pontes cōbussisset: quibus ad quadra
 ginta mitorū urbis cubitis aliq̄diu fuerunt sustentati. **Ceci**
dit murus: & **Gibellini** in urbem irrūpere tentauerunt. **Sed**
 cum multo sanguine repulsi sunt. **Robertus** rex uictoria po
 titus: **Saonam** quo **Gibellini** cōfugerant: nō sine sanguine
 eiectis **Gibellinis** obrinuit: & in **Gallias** se contulit. **Indeq̄**
 suadēte pontifice **Karolū** **Valesii** comitē: regis **Franciæ** **Phi**
lippi filiū in **Italiam** misit: qui **Guelfis** p̄sidio esset: **Vercellis**
 apud **Guidonē** de turre congregatis: qui **Vercellarū** domi
 nio potitus est. **Sed** breui expulsus est. et a **Galeazio** **Vice**
 comite: qui iussu **Bauari** eā ciuitatem occupauit. **Castrucius**
Lucensis tyrannus: & **Guido** **Perramala** p̄sul **Aretinus**:

Vicecōites excōicant
Ludouicus excōicatur

Anno. MCCCXX.
Bellū inrer Genuenses

Guelfi superantur.

Robertus Saonam.

Karo. Valesii in Italiā

Vercelle occupant.

Pistorienses deficiunt.

Ductor Florentinoꝝ
Miniatenses uastantur

Ciuitascastelle subigit

Accius opem tulit.

Florentini interficiunt

Gibellinarū duces partium Florentinos agitabant: hisq; Castrucius Florentinoꝝ copias fudit: apud Victolinū: & apud Fucecium. Et Pistoriēses suasioe Philippi Tidici ciuis sui Castrucio foederati sunt: Florentinoꝝ amicitia reiecta. Petramala quoq; Vocoianū oppidum obsidione cepit: Florentinoꝝ copiis repullis. Cūq; Florentini aduersus Castrucium ducere cogitassent: Genuensibus Lucencia littora classe uexantibus: ductor Florentinoꝝ externus pecunia corruptus: ad Castruciū defecit. Et magna uastitas in Miniatēlibus edita est. Et Monoponianus & Castrucius Pratenses inualit. Florentini exules rogauere ut auxiliū ferrent: reditum promittentes: si egregie operā nauarent. Quibus ad duo milia ferme cōuenientibus exercitus eductus est. Cūq; Castrucius nō inueniretur reuersi in urbem noluerūt exules intromittere. Illi furto p noctem ingredi tentauerūt: sed re pdita in diuersa dissipati sunt. Guido petramala multa oppida recuperauit: quæ de Aretnis Florentini possederūt: & Ciuitatecastellæ Guelfis electis subegit. Propter quā rē Perusini epō Aretno bellū intulerunt. Et Philippus Tidicius cū tyrannidem Pistorii retinere nō posset: Castruciū admisit: qui arcem cōmunire curauit. Orati Senenses Bononienses Perusini Miniatenses Volaterrani: auxilia Florentinis misere. Raymundo Cardonio Hyspano bellī ducē mercede conducto Fueruntq; equites tria milia: pedites uiginti milia. Galeazi us uero Nicecomes Acciū filiū natū maiorem Castrucio opem ferre iussit. Processerūt Florentini: & aliquot oppida de Castruciū potestate ceperūt. Qui egressus prius q̄ Accius aduenisset. ad quas Sextianas cū hostibus cōgressus: multos ac meliores de Florentinis interfecit: cepitq;. Sed lucius ipse de praelio excessit. Manserunt tñ Florentini in agro Lucensi: & deinde ad Fuceciū recessere. Castrucius intelligens appropinquare Acciū: cum mille & quingētis equitibus

bus Florentinos astu ad præliū irritauit: in quo **Raymū** & filius eius intercepti sunt: et om̄is Florentinorū exercitus turpiter fufus fugatusq; est. **Castrucius** & **Accius** uictoria potin: sex diebus quieti datis: ad mœnia usq; Florentina p̄spicienda exercitum deduxere: secundoq; ab urbe miliario aliquot diebus confedere: omniaq; festorum gaudia ostenderunt. Deinde cum undiq; urbem lustrassent: ut nemo extret abierunt. **Prima** hæc **Vicecomitum** in Florentinos expeditio fuit. **Iohannes** interim pontifex: multis **Cardinalibus** creatis. In quib; duo tantū Itali fuere: **Iohannes Columpna**: & alter **Iohānes Vrsinus**: duos in collegiū sanctorū retulit: **Thomā Merfordensem** ep̄m: & **Thomā Aquinatā** ordinis p̄dicatorū. **Et anno. MCCCXXVIII.** **Ludouicū** **Ba**uarum ecclesiæ rebellem ac scismaticū declarauit. **Guidonē** **Petramalā** post occupatā **Ciuitatem** castelli sacerdotio exauctorauit. **Cortonā** de diocesi **Arētina** sepauit: et in ciuitatem erexit: **Iohāne** **Biordii Vbertino** in **Cortonensem** ep̄m declarato. **Guido** uero **Vbertinorū** castella **Laterinū** **Sabinum**q; euertit. **Raynaldus** **Obizio** & **Nicolaus** **Hstēses** **Ferrariæ** tyranni **Argentā** **Rauennatis** ecclesiæ oppidū & alia multa loca occupauerunt: **Aymerici** archiep̄i **odici**: qui **Rōmandiolam** p̄ ecclesia gubernabat. **Passerinus** etiā **Bonacosa**: qui fauore **Bauari** ad tyrannidē **Mantuæ** aspirauerat: sorore **Estensiū** in matrimoniū accepta cum copiis ad eos accessit. q; simul iuncti **Bononiā** aggredi p̄sumpserunt. **Vbi** ab **Heltrando** **Imolensi** ecclesiæ copiarū duce: maximū acceperunt incommodū: **Excōicani**q; sunt: & **Ferraria** interdicta. **Castrucius** **Florentinos** ex oppido **Signia** multis cladibus affecit. **Illi** **Karolū** **Roberti** filiū per oratores in dñm uocauerunt. **Et** **Castrucius** **Mōtimialo** multo labore expugnato **Signiam** diruit. **Iohānes** p̄tifex **Iohānem** **Vrsinū** **Cardinalē** in Italiā misit. **Qui** **Florentiam** p̄fectus: **Guelfos** in sp̄m

Florentini fugantur.

Multi Cardin. creant̄.

Duo canonisant̄.

Anno. Mcccxxviii.

Cortona cathedralis.

Argenta oppidū.

Passerinus Bonacosa.

Ferraria interdicta.

Bauarus Tridentū.

Ferrea corona.

Administratores.

Karolus in Castruciū.

Bauarus Lucam.

Saccon fr Guidonis.

Bauarus coronatur.

Duo uicarii gubernāt.

Petrus antipapa.

erexit. **B**auarus cū magnis copiis p̄fectus: **T**ridentū uenit: et magnis **G**ibellinoꝝ p̄cibus **M**ediolanū petiit: ibiq; corona ferrea a **G**uidone **P**etramala p̄sulatus auctoritate p̄sumpta coronatus est. Pecunia egens cū a populo eā exigeret: & **G**aleazius id suaderet: illū & filios in carcerem cōiecit: **M**ediolanēsi busq; grandi accepta pecunia cōcessit: ut uigintiquatuor eligerent rei publicæ administratores: q;bus ipse p̄fectū addidit: ea gesturū **I**mpiali auctoritate: quæ magistratus externi in liberis ciuitatibus exercent. Et cū in **B**rixianos duxisset: apud **V**rcios aliq̄tulum immoratus: in **E**truriam uenit. **K**arolus interim in **C**astruciū duxit: et aliqua castella de **P**istoriensibus expugnauit ablenre **C**astrucio: q; **B**auaro obuiā iuerat. Receptus est **B**auarus summo cū honore a **L**ucanis: **P**isani discordes fuere: & tandem **C**astruccio **G**uidoneq; diuerso itinere adiretibus eū admiserunt. **N**bi duobus moratus mensibus: **C**astrucio intercedēte **G**aleazium **V**icecomitē **A**cciuq; & **M**arcū filios liberauit. **G**uido dum domū rediit: apud **N**igrum montem febre correptus interiit. **F**r eius **S**accon **A**reniū obtinuit. **B**auarus **C**astruccio cū mille quingentis equitibus comitante: **R**omā petiit. **N**bi **L**aterani a **S**tephano **C**olūpna **S**ciatre p̄re: iussu cleri & populi coronatus est. **D**uo tūc **B**arones: uicarii **R**omanoꝝ regis appellati: urbē gubernabāt: qui a **R**omano **S**enatu creati: annuū magistratū gerebant. Et aliq̄d diu unicus fuit: qui p̄ absentia alium substituit. **S**tephanus tunc hunc magistratū gessit: & **N**icolaū de **C**omire aliq̄n sibi substituit. **O**rnatus **I**mpērii corona **B**auarus: **P**etrū **C**orbariesem ordinis minorum p̄fessorem **R**eatini agri: in antipapā erexit: rusticū hominem: qui uxorē habens uiuentē renitentēq; pseudo religiosus erat: illiq; reuerentiā pontifici debitā p̄æbuit: qui **C**ardinales et ep̄os adulterinos creauit. **I**nterea **K**arolus qui ad p̄fem in regnum redierat: **P**hilippū **C**arnotēsem cum mille

equitibus Florentiæ dimiserat: qui p̄ hiemem cōgelatis fossa-
rum aquis furto Pistoriā ingressus est: eamq̄ arce occupata
nō sine multo sanguine diripuit atq̄ obtinuit. Quæ res con-
ceptam in Roberrū a Bauaro expeditionem turbauit. Ca-
strucius enim ea re cognita repere cū Vicecomitibus Pisas
Lucāq̄ uenit: & obsessam Pistoriā fame ad deditiōem cōpu-
lit. Bauarus Tudertū & deinde Niterbium petiit. Vbi di-
missio anripapa: Pisas repetiit: in Florentiā ducturus. Nec
potuit a Genuensibus psuaderi: ut regnū peteret: quorum
classis cōtra Robertū tardiuscule parata fuerat: simul cū Si-
cula. Frat enim magna spe fretus Florentiæ capiundæ: neq̄
deceptus fuisset: nisi Castrucius morbo cōtracto ex labore
migrasset. Filii eius Arrigus et Galeracius cum psidia Pisis
imponerent: a Bauaro p̄ ingratitudinem exclusi sunt. Idēq̄
Lucæ factū est: quas urbes Bauarus p̄ Impio retinuit. Per
quod t̄pus Karolus quōq̄ Roberti filius Florentinorū dñs:
in regno uita decessit. Et multi Germani defectu pecuniæ a
Bauaro defecerūt. Milites Castrucci apud Pislam se cōtinu-
ere: ibiq̄ Galeazius Vicecomes obiit. Accius uero et Mar-
cus filii ad Bauarū confugientes: pecuniā ei magnā p̄mise-
runt: si se Mediolanum remitteret. Ille indignus cōmisit eos
quatuor nobilibus Germanis: qui unū eorū Acciū intro-
ducerent Mediolanum: alio: p̄ obside rerento: & pecuniā
acciperent. Factū est ita. Sed Germani pecuniā recepta: in
Almaniā abierunt. Bauarus indignatus: in Lombardiam se
cōtulit: antip̄pa Pisis relicto. Frat̄er Accii obses apud Ger-
manos in Etruria p̄ fratre remanserat. Cum redisset in Lom-
bardiā Bauarus: ab Accio phibitus est: ne Mediolanū in-
traret: p̄fnæ iniuriæ memoi. Germani uerō milites in Etru-
ria Marco Vicecomiti fidem habere cōeperūt: eūq̄ ex obli-
de ducē sibi assumpserūt: qui p̄ Castrucianorū gratiā: arce
Lucensi obtenta: urbis dñio potitus est. Pistoriensēs eiecto

Karolus Pistoriā capir

Pistoria recuperatur.

Castrucci obitus.

Florentiæ dñs morit̄.

Accius ad Bauarū.

Bauarus in Lōhardiā.

Accius Bauarū phibet

Tarlatus praefectus.

Luca uendit Spinolæ.

Bauarus confusus abiit.

Antipapa morit.

Expediitio p terra sca.

Tractatus de recõcili
atione Imperatoris.

Floren Lucã obtinent.

Bergamum capitur.

Italiae diuisio.

Bauari praesidio pacem cum Florentinis fecere. & reductis ex
ulibus uniti sunt. Pisani emissio **Tarlato** quem Bauarus relin-
quebat praefecto in libertatem se uendicarunt. Et Castrucciani
milites **Cathinum** & **Victolinum** oppida a Florentinis occu-
pata receperunt. Germani uero milites **Lucam** p **Vicecomi**
te obtinentes: eam **Spinolæ** Genuensi: Extorruum Genuensi-
um classis ductori uendi derunt. Inter Spinolam & Florentinum
bellum exarsit: quod **Spinola** conductis mercede **Castrucci**
militibus egregie repulit. Florentini tamen **Cathinum** obtinue-
re. Bauarus in Germaniam confusus abiit. Et antipapa a **Boni-
facio** comite Pisano captus **Auinionem** perductus: et pon-
tifici dono datus: uita in carcere sine ui finiuit. Pontifex autem
Philippo rege **Franciae** instante: generalem p terra sancta ex-
peditionem edixit: ecclesiasticis decimis regni **Francie** ei de
Philippo pmissis: sibi reliquis reseruatis. Quae dum agunt:
Iohannes **Boemiae** rex **Henrici** **Lacenburgensis** filius: ad po-
ntificem mittens: sequestrem se obtulit: ut Bauarus ecclesiae re-
conciliatus: ius suum dimitteret: et **Henricus** alter ex **Bauaria**
Imperator crearetur. Quod licet pontifex parum exaudiuerit
Roberti tamen **Neapolitani** regis animum offendit: qui nullum Im-
peratorem creati uoluisset: in **Italiam** transitarum. Florentini
Lucam possederunt. Sed ab equitibus **Iohannis** **Boemiae** Re-
gis repulsi sunt. Qui cum a **Brixianis** accersitus: **Bergamum**
ceperat: & **Spinolæ** duo milia equitum miserat: qui agrum **Flo-**
rentinum populati sunt. Cepit quoque rex **Boemiae** **Lacinam**
Regium & **Mutinam**: non agreferente legato papae: qui eas
capere nitentur. Is enim amicitia cum rege inita: Florentinos
contra consuetudinem **Bononiensibus** inferos reddidit. Idque
uolente papa factum creditur. Mutata est **Italiae** conditio: ut
quibus papa et rex **Boemiae** amici essent: iis **Robertus** rex
Florentinique aduersarentur: nullo **Guelforum** aut **Gibellinorum**
discrimine. **Regi** **Roberto** **Mastinus** **Scaliger** **Veronae**: **Phi-**

lippinus Gonzaga Matua: Carrarienses Padua: Estensesq;
Ferraria tyranni cōiuncti sunt. In quos pontifex anathema
promulgauit. Pistorienses uero libertate postergata: pleno
no dominio Florentinis se permiserūt. Boemus karolo filio
in Italiam relicto p̄ maioribus copiis: in Germaniam pro-
fectus est.

Boemus in Germaniā

EX LIBRO VICESIMO.

Archiones Estenses propter Argentā ecclesia
Rauēnati oblatam excōmunicati: nō prius op-
pidum reddiderūt: q̄ precibus Ferrariensium
interdictorū fatigati sunt. Ipsi tñ Estenses Sca-
ligerorum auxilio. & sancti Feliceis Mutinensis obsidere
perrexerūt. Quod oppidū Manfredus prius cū Carpo &
castellis uiginti: Karolo Boemi regis filio commendauerat.
Karolus Manfredusq; obsessores aggressi conflixerunt. O-
ctingenti ex hostibus interfecti sunt. Captorū magnus nu-
merus. Inter quos Nicolaus Estensis Raynaldi Marchionis
frater: & plures nobiles fūere. Secundū hanc uictoria Legā-
tus Bononiensis per cubiculariū suū: & Romandiolæ Co-
mitem copias cōgregauit: apud Rauennam. In quibus Ga-
leottus Malatesta Ariminensis fuit. Frāsciscus Ordolphus
Forliuensis. Riccardus Manfredus Faentinus. Hostalius
Palentensis Rauennas. qui quatuor prius contra ecclesiam
senferant: & sub Capitaneatus titulo suarum quiq; urbium
tyrannidem inuaserant. Cū his copiis Ferraria duobus men-
sibus obsessa est: & suburbū sancti Anthonii captum. Sæ-
peq; urbs oppugnata: atq; ægregie defensa. Tandē Philip-
pinus Gonzaga Matuanus: Mastinus Scaliger Veronensis
Vbertinus Carraria Patavinus: auxiliares copias misere:
cum quibus Raynaldus Marchio eruptōe facta exercitum
ecclesie dissipauit: Captusq; est Comes Romandiolæ: &
Cubicularius: qui cum Nicolao Estense: & aliis captiuis

Estenses Argentā.

Estenses p̄ligantur.

Malatesta Ariminensis

Ferraria obsidetur.

Exercitus ecclesie.

Brixia & Bergamū.

Mediolañ ager uastat.

Boemus in Germaniā

Legatus pellitur.

Io. XXII. moritur.

Benedictus surrogat.

Bauarus excōicatur.

permutati sunt. **M**alatestam aut **H**ordelaphū Manfredū & **P**olentensem honeste habitos libiq; obligatos cōtra ecclesiam in suas ciuitates remisit. **E**t inde **B**ononiā ducēs: hostiliter cuncta populatus est. & **B**ononiā ipam urgere cōepit. **R**ex **B**oemiæ dū opem ferre legato cupit: reuocato filio **k**arolo qui **L**ucā petierat: **B**rixia & **B**ergami rebellionem accepit: **Q**uas urbes **M**astinus **S**caliger deditioe ciuiū occupauerat. **E**t **A**ccius **V**icecomes **P**apiā in gressus: arcē oppugnabat. **Q**uā ob causam relicto **P**armæ filio **P**apiā profectus: cum munitiones **V**icecomitis supare nō posset: **M**ediolanensem agrū uastauit: uixq; **P**armā redierat: cū relatum est **A**ymericū **C**astrucciū filium **L**ucā amicoꝝ ope recepisse. sed arcem teneri. **P**ropter quā causam petentibus ueniā **L**ucensibus: & culpā in paucos transferētib;: accepta nō parua pecunia ignouit. **T**edioq; affectus **I**talicōꝝ mutationū in **G**ermaniā ad quietem rediit: **M**utinæ & **R**egio urbibus **G**ermanoꝝ præsidio relicto. **E**t **P**armā **P**etro & **M**arsilio **R**ubeis fratrib; cōmendata: reditu cū maiorib; copiis pmissio. **I**nterea **L**egatus **B**ononienses in rebellionem a **F**lorentinis psuasos cognoscens: in arcem se cōtulit: & copiarū suarū tam in urbe q̄ in agro male habitæ sūt. & arx obsessa **M**archionis & **F**lorentinoꝝ auxiliis. **D**edit arcem legatus: et in **A**uinionē reuersus est. **A**nno **M**illesimo trecentesimo tricésimo quarto. **Q**uo tempore **I**ohannes uigésimus secundus in **A**uinionē obiit. **E**t **I**acobus ex agro **T**olosatum oriundus assumptus est: **B**enedictus duodécimus appellatus: qui cēsuras in **B**auarū fulminatas iterauit: & cōfirmauit. **T**uncq; **S**caliger **P**armam: **R**egium **G**onzagæ: **M**utinam **E**stenlis. **L**ucam **F**lorentini inter se partiti sunt: **G**ermanos **B**ohemio militare solitos: mercede conducentes. **Q**uorū magnam partem **M**astinus aduersus **P**armam ducere: reliquam **F**lorentinus contra **L**ucenses trahere statuit. **G**ermani id

ægretulerūt: & ad Rubeos fratres defecere: Scaligerū inter
 ficete polliciti. Quod cum nō successisset: Parmā transfu-
 gere. Scaliger obsidione Parmæ intermissa: in Vicēntinos re-
 duxit exercitū. Nec Florētini ausi sunt propter hāc defecti-
 onem Lucā obsidere. Quibus cognitis rex Boemiæ Iohan-
 nes: Philippo regi Francoꝝ Lucā dono dedit. Qui Florēti-
 nis interminatus est: mercatores qui p̄ Franciā agerent luitu-
 ros quicquid ab eis detrimenti Lucēses acciperent. Rediit tan-
 dem Mastinus Parmā a Gonzaga Histensiq; adiutus. Et Flo-
 rentini spreto Frāciæ rege Lucā obsidere. Nicolaus Estensis
 Beatrice Guidonis Gonzagæ filia in matrimoniū accepta
 loceri copiarū auxilio: et Raynaldi fr̄is modico equitatu in-
 iussus Mutinā cepit. Raynaldus Marchio Argentā combu-
 sto ponte: in quo plurimi perierunt: ui occupauit. Et Rubei
 fr̄es ea conditiōe Parmā Scaligero pmiserunt: ut Lucā quoq;
 a Tertio eoz; fr̄e sibi dedendā retineret. Philippinus Gon-
 zaga Regiensem urbē ciuibus ultro deditibus accepit. Et
 paulopost Raynaldus Marchio: & deinde Nicolaus mor-
 tui sunt. Obicius frater minor Marchionatū accepit. Masti-
 nus Scaliger accepta Luca: Parmā quoq; Vbertino Carra-
 ria: ob ciuiū discidiā: pmittente: accepit. Veltrenses etiā Be-
 lunensesq; & Genetēses a Boemo ad eum defecere. Crescen-
 tem tantopere Mastini potentiā: Florentini (quibus contra
 foedera Luca esset erepta) suspectā habuere. Veneti quoq;
 qui unicā incontinenti ciuitatē possidebant: Tarusiū. Gon-
 zaga et Vicecomes illū timebant. Foedere igitur inter se cō-
 iuncti sunt. Ad quod Bononienses et Marchio Estensis ac-
 cessit. Veneti quatuor milia equitum externoz; condūxerunt
 Et sagittarios urbanos totidē in agro Vicēntino congrega-
 uerunt: Petrusq; Rubeū sui exercitus ducē creauere. quē Ma-
 stinus interficere q̄siuerat: & in ponte Tremulo obsederat.
 Castrametati in Paduano Veneti: urbē illā male ab Alber

Germani ad Rubeos.

Luca donat regi Frā.

Luca obsidet a Floren.

Mutina capitur.

Regiū capitur.

Obicius Estensis.

Veneti Tarusiū tm.

Quatuor milia equitū

Pons Tremulus.

Luchinus Vicecomes.

Mastinus Rubeus.

Germani equites.

Herba Gualdi.

Brixia obsidetur.

Scaligeri terræ.

Magistrus Romæ.

Anno. Mcccxxxix.

to Scaligero Mastini fratre gubernatâ obtinere sperabant: Vbernio de Scaligero male contento: a quo ciuitas pende-
bat. Karolus quoq; Boemus reuersurus in Italiã sperabat.
Et Luchinus Vicecomes qui nup defuncto nepoti Accio in
Mediolani dño suffectus erat. Cũ Gonzaga uero Veronã
obsidere parabat: & hi primo castrametati sũt: et Boemus
suas urbes recuperat. Mastinus eruptione facta in Vicecomi-
rum castra: in quibus & Mastinus Rubeus fuit: exercitũ fu-
dit: multosq; cepit. Et ea uictoria fretus: ad supperias fratri
ferendas pfectus est. Sed iã Germani equites ad Venetos
defecerant: iter tñ suũ peregit: copiis ex Vicentinis auctis.
Et ad inferiorẽ partem urbis se collocauit: ut Petro Rubeo
intercluderet cõmeatum: Vbi herba Gualdi cõtrita infecta
aqua: plurimũ detrimentũ passus est. Marsilius in castra ad
ffrem nenit: et febre correptus Venetiis apud medicos obiit
Luchinus Vicecomes Brixia obsedit: & Vbernius Carra-
ria: initis cũ Petro Rubeo foederibus: eũ in urbe recepit. Al-
bertus Scaliger Venetiã ductus ẽ captiuus. Petrus rubeus
dũ montem Silicẽ oppugnat sauciatus: Paduã relatus: illic
obiit. Et Luchinus Brixia et paulopost Bergamo positus ẽ
Venerus Vicenciã obsedit. sed liberatus metu: Scaligero
pacẽ petenti dedit: ea lege: ut karolo dimissis quæ recupera-
uerat: & Vicecomiti quæ obtinuerat: ac Carrario Padua:
Veronã Vicenciã Parmã Lucamq; retineret. Molesta hæc
pax Florentinis fuit Lucã cupientibus. Sed cũ missis orato-
ribus nihil mutari obtinuisent: quieuerũt. Benedictus pon-
tifex misso legato ecclesiã partes in Italiã reintegrare anni-
xus est: Romanisq; persuasit: ut Senatus magistratũ: quem
regis nomine diu gesserant: ecclesiã nomine reciperent. Et
Stephanus Colũpna in quinquenniũ confirmatus: collegas
a populo Romano accepit: annis singulis uariatos. Iorda-
nusq; Vrsi filius aũo. MCCCXXXIX. Stephanĩ absentis:

quem pōtifex Auinione accersierat: et proprio nomine Senator fuit. Et tertio deinde āno: cū Stephanus iterū in Auinione esset: **Vrsus Anguillarix** comes collega eius: **Franciscus Petarcha** poësis laurea in Capitolio insigniuit. **Benedictus** pōtifex **Luchino Vicecomiti** & **Iohāni** eius germano quē **Mediolanensem** archiepūm instituit: **Mediolani** & **aliarū urbium** quæ possidebāt: uicariatū auctoritate apostolica retinendū concessit: **Mastino Veronæ** & **Vincēciæ**: **Guillelmino Gonzagæ Mātūæ** & **Regii**: **Albertino Carrariæ**: **Paduæ** **Obizoni**: **Estensi Ferrariæ**: **Murinæ** & **Argētæ** similem uicariatū attribuit. sed huic ultimo decē milia auri numū quotānis soluēda imposuit. **Benedicto** defuncto **Clemens VI.** **suffectus**: **Luchino** et **Iohāni** uicariatū cōfirmauit a ceteris abstinuit: cum **Bauarus Tridentū** petēs **Italiam** intraturus uideret. qui parī modo in multis ecclesiæ terris uicarios **Impiali** auctoritate cōstituit. **Iohānes de Vico** urbis **præfectus** in **Viterbio**: **Galeottus Malatesta** et **fres Arimini**: in **Romādiola** **Pisani**: in **marchia Antonitana** **Antonius Feretranus**. **Urbini** **Nolsus** et **Galassus** **fres**: **Calli** **Alegretus** **Clauellus**: **Fabriani** **Bulgarutius** **Matelice** **Is Meducius** **fācti** **Seuerini**: **Gētilis** **Varaneus** **Camerini**: **Michael** **mōtis** **Milonis**: **Pangonius** **Cingoli**: **Nicolaus** **Bostarettus** **Elii**: **Guido** **Polentēsis** **Rauennæ**: **Frāciscus** & **Sinibaldus** **Hordelesi** **Foriliuii** & **Cesenæ**: **Iohannes** **Manfredus** **Fauenciæ** auctoritate **Impiali** uicariatū accepere. **Post** hęc **Baldi** & **Frestobaldi** **Florentiæ** nobiles ex urbe deiecti sunt: & eorū **supbia** **palacia** solo æquata: qui cū magna clientū manu **Pisas** migrauerunt. **Et** **Guido** **Corrigiēsis** **Philippini** **Gonzagæ** **fauoribus** **Parmæ** dñatum consecutus: ab **Accio** fratre suo **Marchionis** **Estensis** **auxilio** **ieiectus** est. **Et** **Scaliger** **Estensi** **cōfœderatus**: **Mantuano** **bellū** **intulit**: qui **amissa** **Parma**: **Lucam** **uendere** **statuit**: quam **Florentini** **Pisani**q; **cupiebant**.

Franciscus Petarcha.

Mediolanū Vicecomi
tibus cōceditur.

Bñ dicto Clemens sex
tus sufficitur.

Bauarus in terris eccle
siæ uicarios cōstituit.

Baldi & Frestobaldi.

Lucā Floren̄ uendit̄.

Pisani Lucā obsident.

Bauiarus dñs Floren̄.

Malatesta belli dux.

Robertus rex.

Pisani Lucā obtinent.
Gualterus dñs Floren̄

Parma Opizoni dat̄

anno. MCCCXLVI.

Sed Florentini plus offerentes obtinuerunt: quingentū ducato-
rum militū summā polliciti: pro quibus mercatorū filios Fer-
rariam missos obsides dederunt. Pisani Lucā obsederunt. Sed
Florentini cum auxilio Mastini intromissi sunt. Nec tñ ob-
sidio dissoluta est. Instaurauere Florentini copias. Et praelio
comisso: maiorem q̄ antea unq̄ stragem acceperunt. Qua-
re fracti animo: cum Robertus rex nullū auxiliū mitteret
Ludouicū Bauarum sibi dñm petere. Sed ille Tridenti ma-
nens ulterius transire nō est ausus: quous etiam Luchinus Vi-
cecomes papæ ingratus accersiret. Necessitate igitur cōpul-
si quingentis equitibus a Scaligero & Bononiensibus acce-
ptis: ipsi mille quingentos cōduxere: belliq̄ ducem Malate-
stam Arminensem: cognomento Hungarū accepere. Quē
cum magno peditatu ad castra hostiū mittentes: cū pugnā-
di copiam nō inueniret: in agrum Pisanū necessitas diuerte-
re cōpulit: ut sic Pisani obsidionē soluerent. Interea Rober-
tus Rex Gualterū quendam e Gallis Athenarū ducem ap-
pellatum cū paruo equitatu ad Florentinos misit. Qui arti-
bus exquisiti populi gratiā aucupatus: Malatestam tanq̄m
imperitū belli ducem criminatus est: Effecitq̄ ut ipse copiis
præiceret. Lucæ interim qui inerāt Florentini fame laborā-
tes: suā salutem pacti: urbem Pisano dedit. Gualterus p-
diuisionem ciuitū equitatu atq̄ urbi præfectus: plenariū do-
miniū occupauit. Et palacium ingressus: priores inde coete-
rosq̄ magistratus eiecit. Aretini quoq̄ Pistorienses et Vo-
laterrani Gualtero se dederūt. Et Accius Corrigiēsis Par-
mam urbem Opizoni Estensi possidendā tradidit. Et Phi-
lippinus Gonzaga bello (ut diximus) ab Estēsi Marchione
inuasus: eū in agro Regiensi praelio superatū fugatūq̄ Pa-
duam usq̄ persecutus est. Opizo uero desperans Parmam
posse retinere: eam Luchino Vicecomiti permisit. Anno
MCCCXLVI. Florentiæ uero cum multæ coniurationes in

Gualterū fieret: cōiuratiq; defecti panirent. Postremo An-
 gelus Acciaiolus urbis ep̄s: cōuocatis ciuibus ad ep̄um: ar-
 ma lumere iussit. Tyrannus fœdera cum populo: sequestre
 ep̄o iniit: ut cū rebus suis & copiis securus abiret: decimo
 tyrannid̄is mense: Moxq; ingrata plebs pacē consecuta: no-
 bilitatem administratōe: quæ cōmunis erat: priuauit. et mūl-
 tæ in ciuitate ædes direptæ et igne absumptæ sunt. Per hæc
 t̄p̄a anni. **MCCCXLVII.** regnū Neapolitanū turbatum est
Roberto regi duæ fuerūt neptes ex Karolo filio Florentiæ
 dño uiuente: patre defuncto: & Karolo Martello Roberti
 germano Hungariæ regi pauloante mortuo: filius Karolus
 fuerat. cui uiuente: patre defuncto: superstites manserant Lu-
 douicus & Andreas. Moriens igitur hoc t̄p̄e Robertus: te-
 stamento ordinauit: ut Iohāna filia: Andrea consobrinum
 ex Hungaria uenientē uirum acciperet. Atq; ita factū est.
Sed Iohāna secordē exosā uirū: in Aduersana urbe uecari
 curauit: & alteri cōsobrino nupsit: Ludouico Tarenti prin-
 cipi: olim Philippi filio: quē Roberti fratrē fuisse docuimus
Conata est. Iohāna scelus suū ab ignoratione & perditorū
 flagicio purgare. Cui Ludouicus ep̄istolā in hæc uerba trās-
 misit. Iohāna: inordinata uita p̄cedens: retentio potestatis
 in regno: neglecta uindicta: et excusatiō subsequens: necis
 uiri tui p̄bant te fuisse participem. & cōsortem. Ludouicus
 rex. Hungariæ multoꝝ precibus agitatus: cū paratissimo ex-
 ercitu Italiā petiit: primosq; Sulmonenses resistētes inuenit
Quos tamē in potestatem redegit. Per hæc temporā anno
MCCCXLVII. Romæ mutatus ē modus regiminis: q; sub
Clemēte sexto ceperat cū auctoritate apostolica. Senatores
 cōstituerent. Tūc uero ad Iunii mensis finē: Nicolaus qdā
 Iurēcii ciuis Romanus & scriba i Capitolio publicus: cello-
 ut uisum est animo pūllis Senatoribus: Capitoliū per arma
 cepit: **Frantusq;** illi cōaffuit populi fauor: ut rem quo uellet

... ianda
 ... A

Ingrata plebs.

Regnū Neap. turbat.

...
 ...

Iohā uirū necari curat

Epistola Ludouici.

...
 ...

Anno. Mcccxlvi. 289
Nicolaus scriba tyran-
nidem Rome occupat

... A

Tribuni titulus.

Admiratio potestatis

admiratio

Karolus Boemiae rex
Impr eligitur.

Tribunus dono dat.

Comes Grauinæ.

obvoban. Islofliq

Pestis in Italia.

Pot. curam regni Nea
politani suscepit.

nicolaus adriani
in quibus anno. 1258

Annus Iubileus.

Romanā flecteret. Is titulum hūc accepit: Nicolaus seuerus
et clemens: libertatis pacis iusticiæq; tribunus: ac sacra Ro
manæ reipublicæ liberator illustris. Admirati sunt om̄s Ita
lici: Nec quisquā fuit potens qui non eū miserit salutarū: fœ
deraq; cum eo multū quæsiuerūt. Externæ quoq; prouinciæ
Romanā rempublicam reuiuiscere putauerunt. Sed parū
eius gloria durauit. qui mox ptem populi secutus: partem
alterā offendit. Ipsē autē ad septimū mensem sponte sua &
om̄ibus suis ignaris mutata ueste. Romā per obscurā noctē
abiens: in Boemiā profectus est: ad Karolū Iohannis filiu:
quem multarū linguarū literarūq; peritia ornatum Clemēs
pontifex in cōtumeliam Bauari ab Electoribus in Cæsarem
fecerat declārari. Qui Karolus tribunū ad se uenientem: &
fœdera (ut creditur) petentem in uinculis cōiecit: Missam q̄
Auinionē pontifici dono dedit. Ludouicus autē Hungariæ
rex Sulmone recepto: Apenniū transgressus: om̄i regno fa
cile est poritū. Iohannā enim: & adulter suus fuga sibi con
suluerat. Prouinciā perentel: relicto ad regni custodiā ducē
Dirachino comitis Grauinēsis regis Roberti germani filio
Quem Ludouicū repugnare ausum prælio superatum cap
tumq; supplicio affecit. Sed cū Italia ubiq; & potissime in
regno: seuillima peste infecta esset: Ludouicus relicto præli
dio in Hungariā tertio mense reuersus est. Per quod tēpus
mortuo Luchino uicecomite: Iohannes archiep̄s: frater eius
uir prudentissimus: accepto a pōntifice Mediolani uicariatu
dominiū suscepit. Clemens tribuno in carcerem cōiecto: re
gni Neapolitani curam suscepit: misso affine suo ex Lemoni
co Guidone Portuense Cardinali: qui pacem inter Hunga
rūm regem Iohannāq; hoc modo cōstituit: ut Iohannā regi
nālī ufa titulo: ad regnū restitueretur. Ludouicus Tarentini
principarūs titulo siue maritus siue adulter: apud Iohannā
utēretur. Et Clemens pontifex Iubileū annū Romanis pe

tentibus concessit. **Q**ui consensere Cardinales a pontifice de
 putari ad reformandū urbīs statū: **A**d quos scribēs Petriar
 cha cōsulit; ut **S**enatores p̄miscue sicut dederit casus ex ple
 be & nobilibus: uel potius ex ip̄a plebe summi cōstituant:
Asserens ex his qui nobiles dicerētur nōnullos alienigenas
 esse. **S**enatores tñ declarati sunt auctoritate apostolica: **P**e
 trus **S**arra **C**olumpnēsis: et **I**ohānes de filiis **V**r̄si. **P**estis p̄
 tres annos in Italia debaccata est: ita ut uix decem ex centū
 hominibus manserint: & pl̄eraq; loca p̄sus derelicta sunt
Valdini per id tempus alicubi a Florentinis oppressi sunt
Tuncq; **C**olles & **G**emimanū oppida in Florentinorū po
 testatem uenere. **E**t **I**ohānes archieps̄ Mediolanensis nulla
 motus iubilēi reuerentiā: oblatū a Bononiensibus dominiū
 occupauit. **C**ōmotus **C**lemens pontifex: Legato in Italiam
 misso: **M**astinū **S**caligerū Florentinosq; in **V**icecomitē armaf
 curauit. **S**ed mortuo **M**astino: archieps̄ Mediolanensis **C**a
 nem grandē **M**astini filiū: cunctosq; **R**omādiolā & **E**truriā
Gibellinos in sua foedera traxit: **M**issoq; **B**arnabone nepo
 te **B**ononiā: unicā ecclesiā ciuitatē: **I**molā expugnari iussit.
Interim Florentini **P**istorienses ac **P**ratenſes aggressi armis
 subegerūt. **A**rchieps̄ **I**ohannem **A**ulegiū **V**icecomitem cū
Barbutis quinq; milibus (sic enim benē armatos uocabāt)
 equites in **E**truriā misit: q; ad moenia usq; **F**lorentina uastato
 agro: cū nemo occurreret: in **M**ugellanū se cōtulit. **C**uius fa
 uore **S**accon **T**arlatus **V**icecomiti studens **A**nglarū de **P**e
 rusinis sibi subegit. **E**t **B**urgū sancti sepulchri ecclesiā oppi
 dum ad **V**icecomitē defecit. **V**eneri uero bello marittimo
 classem **G**enuensiu cōfregere: decē trirēmis acceptis. **A**d
 uersus quos missus cū noua classe **Philippus** **A**uria **N**igro
 pontem afflixit. **C**hyum in sulā **V**eneto parentē & oppidū
 uicep̄it. **C**lemens uero **L**udouicū **T**arenti principem regni
Neapolitani corona donauit et pacē cū **H**ūgaro renouauit

Urbis reformatio.

Senatores aucte apo.
Pestis in gens.

Colles & Gemimanū

Bononia occupatur.

Barbuti bene armati.

Genuenses superant.

Philippus Auria.

Avinio. dat' ecclesie.

Scarparia obsidetur.

Foedus contra Vicecomitem.

Karolus i Italiã uocat'

Bononia sub censu archiepo permittitur.

Clementi. VI. Innocentius. VI. surrogatur.

Foedera cõtra Genueñ

Pugnæ locus.

Veneti superant'.

Et a Iohãna regina urbẽ Avinionensem quæ sui patrimonii erat: in uenditiõem accepit: præciq; dissolutio pmutata est in pecuniã feudi: quã Iohanna pridem coronata p regno p miserat. **Augelianus Vicecomes Scarpariã** in **Mugello** obsedit. **Seneses Aretini Perusiniq;** noua cũ **Florentinis** aduersus **Vicecomitẽ** foedera inierũt: **Pisani** cũ **Vicecomiti** cuperent: nihil tñ egere impediẽtibus. **Gambacurtis** familia primaria & **Florentinoz** amica: **Saccon** **Tarlatus** multa **Perusinis Aretinisq;** damna intulit. **Cortonãq;** illis amicã ad **Vicecomitẽ** traxit. **Florentini** & **Socii** cũ frustra pontificis auxilia petiuisent: **Karolum** Imperatorem in **Italiam** uocauere. Quod ueritus pontifex: **Mediolanensi** archiepo a censuris absoluto: **Bononiã** sub censu duodecim miliũ aureoz pmissit. Et is moetu **Karoli** pacẽ **Florẽtinis** dedit: ea lege: ut **Pisani Lucaniq;** neq; ipi neq; **Florentini** aut **Socii** inuaderẽt. **Aretini** pna castella **Sacconi** redderent. **Cortona** in **Mediolanensis** ptectione: **Burgũ** sancti sepulchri liberũ remaneret. Et apud **Avinionẽ** anno **MCCCLII.** mortuo **Clementi** sexto: **Innocentius** sextus surrogatus est: ex eadẽ **Remouicensi** familia. qui p̄atos ad suas ecclesias migrare iussit: & **Legatum** in **Italiam** misit: **Egidiũ** de gente **Karilla** **Hyspanũ** **Sabiniensem** **Cardinalẽ**: uirum uirtute præstantẽ. Per hæc tpa **Imperator** **Cõstantinopolitanus**: rex **Aragonũ**: & **Veneti** cõtra **Genuenes** foedera inierũt. **Impator** quatuordecim: **Veneti** quadraginta: **Cathelani** triginta triremes armauere. **Genuenes** p̄fecto **Pagano** **Auria** sexaginta. Pugnatum est inter **Cõstantinopolim** & **Calcedonẽ**: flante uiolentissimo auro a uespera usq; ad sequentẽ diem hiemali tpe. **Veneti** a **Gallipoli** soluentibus uento adnutis: alias admicis. **Genuenes** cõtra uentum: cõtra mare: cõtra hostes potentissimos uictoria potiti sunt. **Græci** fugerũt. **Veneti** et **Cathelani** magnam eadẽ perpelli sunt: p̄fecto **Cathelanoz** occiso. **Rursus**

anno sequenti Veneti Carbelanig Genueses apud Corsicā
 aggressi: unam ex quadraginta captas hostiū rremes: uiris
 ur erant armatis plenas dimerferūt: Nicolao Pisano Vene-
 tæ classis præfecto. Quā clade accepta Genueses: Iohanni
 archiepo Mediolanensi se suaq̃ pmiserunt: qui bellū aduer-
 sus Venetos suscepit. Ad quos Patauini Veronenses Man-
 tuani Ferrarienses & Florentini facta societate: auxilia mise-
 runt anno MCCCLIII. Quo anno Nicolaus Pisanus Ve-
 neræ classis præfectus: apud Sapiennā Pelopōnessi p̃mon-
 toriū a Pagano Aurio supatus captusq̃ cū milibus quinq̃
 Genuā in carcerem est perductus. Et Karolus Imperor Pa-
 duam uenit copias expectans. Er anno sequenti Iohānes ar-
 chiepus diem obiit: Neponibusq̃ ex Luchino fratre Berna-
 boni et Galeazio dominatus ubiq̃ saluus præterq̃ Genuæ
 māsit. Qui prius q̃ Genua rebellaret: inter Venetos et Ge-
 nueses pacem cōposuerant. Per quod ip̃us Calo Iohannes
 Cōstantinopolitanus Imperor in patriā rediit: pulso per ar-
 mā Cataculino Imperii occupatore. Estq̃ id actum Frācisci
 Gathelufii Genuesis t̃remiū auxilio. Quā ob rem Impe-
 raror Lesbo insula: quæ & Mytilene dicta est: illū donauit.
 In cuius nepotū potestate: nunc etiā durat. Karolus Impera-
 tor ducete Guidone Gonzaga: Mantuā se contulit. Romæ
 Iohannes Ursinus & Petrus Colūpiensis Senatores a Frā-
 cisco Baroncello p̃ arma deturbati sunt. Qui tribunatū in-
 uadens: hunc titulū usurpauit. Frāciscus Baroncellus scriba
 Senatus: dei gratia almæ urbis tribunus secūdus: ac Romā-
 nus cōsul. Ad cuius furorem repercutiendū: pontifex Innō-
 cencius Nicolaum Laurentii: carcere Auinonensi liberatū:
 ad suū restituit tribunatū. Cui Romā cum ampla cōmissi-
 a pontifice magistratus auctoritate uenienti: fauores a nobi-
 litate: et eā secuta plebis parte impensi sunt. Et deicctus Ca-
 pitolio per arma Baroncellus: in carcerēq̃ coniectus: post

Anno MCCCLIII.

Archieps obiit.

Titulus Tribuni.

Barocellus incarcerat

Nicolai infania.

Tribunus lacerat.

Senatores creantur.

Impr ferream coronā.

Karolus coronat a duobus Cardinalibus.

Rebelles ecclesie.

uariate inter utrosque populi favore ductus ac confusus est. **Nicolaus** immemor se illum fuisse qui primo tribunatu in tantam de se orbem olim Romanum adduxisset expectationem: mira incepit infania debaccari. nobilitate namque edicto pelere exorsus: **Columpnenses** primo ad portam **Aquilinam**: nunc sancti **Laurentii**: cum clientibus exeuntes: & in **Campaniam** migraturos plebeiorum stipatus turma impetuit. **Cosertorum** prolo **Iohannem Stephani senioris** filium duosque nepotes confodit. Sed tumultu exorto multis concurrentibus in favore **Columpnenium** repulsus: cum in **Capitolium** se saluum recepisset: obli deri timens: mutata veste fuga lapsus: ad infimas diui **Capitolini** radices ab occurrentibus ciuibus cognitus: laceratus est: potius quam confusus. Hic finis tribuni fuit. Deinde **Guido Iordanis** aucte apostolica solus Senator fuit. Et deinde duo creati sunt. **Karolus** Impator **Mediolanum** ueniens: ferream coronam accepit: a **Vicetominibus** benigne acceptus. **Pisas** delatus utriusque partis factiosos a quibus introductus fuerat pari ingratitude depressit. **Senenses** **Volaterrani** et **Miniatenses** absque ullo foedere sese illi pmiserunt. **Nec Florentini** Imperium detrectassent: nisi pecunia illi carior quam imperium fuisset. **Coronatus est Romae Karolus** a duobus Cardinalibus ea de causa in **Italiam** missis: conditione adiecta: ut nec **Romae** nec in **Italia** moraretur. Quo in **Germaniam** reuerso: **Egidius** Legatus omnia de **Romandiola** **Picenoque** seu **Marchia** **Anconitana** & primonio sancti **Petri**: quae tyrannos **Bauaro** instigante diximus inuasisse: paucis admodum exceptis: paulo ante receperat. Quorum uicariatum facientibus imperata possessoribus concessit: sicut **Galeottus Malatesta**: & **Guido Polentis** in **Romandiola**: & **Varanensis** in **Marchia**. **Franciscus** & **Sinibaldus** fratres **Ordelaphi** rebelles fuere: quos duorum annorum obsidione **Horliuio** **Horoz** **Pompilio** ac **Cesena** urbibus castellisque omnibus deturbauit: potuissentque conseruari.

pte dimissa domini favore Iacobi Cardinalis Colupnensis
 Sed totu potius perdere: q̄ partem dimirere uoluerut. Di
 lexit postea Cardinalis Egidius Foruliuu: ibiq̄ pecunias de
 posuit: ex Auinione missas: ex q̄bus arces ecclesie ædifica
 uit. Hic etiã constitutiões edidit quibus puincia hodie utu
 tur. Ad annu quintum successorẽ habuit Egidius Arduinu
 Burgundionẽ abbatem Cisterciensem minime parẽ Egidio
 Italia egresso. Vicecomites caput extulerut. Iohãnes Aule
 gianus qui cū milibus quinq̄ Barbutis Etruriã intraerar:
 pace ab archiepo Etruscis data: Bononiã acceperat guber
 nandam. Quẽ Barnabos et Galeazius fratres passi fuerant
 Impatoris & Egidii moeru armis instructã urbem cõserua
 re. Ut uero moetus recessit: Barnabos ab Aulegiano peti
 tam Bononiã prius q̄ ille potuerit respondere armis in gres
 sus est. Aulegianus etli primo restitit insultu: suas tam meti
 tus uires & imparẽ se cognoscens: cū abbate Clunacensi pa
 ctus est: ut Bononiã tradita: Firmanã ipse urbem Piceni ac
 ciperet: uicariatu perpetuo possidendã. Propter quam rem
 inrer abbatẽ & Barnabouem magno nixu bellatũ est. Per
 hoc tps propter portoria nouũ inter Florẽtinos Pisanosq̄
 bellum ortũ est. Qui quatuor milibus Anglicis mercede cõ
 ductis: additis pediribus: usq̄ ad portas Florentiã popula
 ti sunt. Et cū nemo pdiret: in supiorem arui uallẽ Figinõ ex
 pugnatõ: multa castella supra et infra Florentiã occupauere
 Mugellanos etiã uexanres. Nec Pãdulphus Malatesta Ari
 minensis Florẽtini ductor exercitus occurrere ausus est: quẽ
 paucitas copiarũ contempribilem fecerat. Pisani ad autum
 num præda ditãrũ exercitũ cum læticia reduxere. Sequenti
 æstate Pisani tribus milibus Germanis equitibus aucti: ma
 iora Florentinis damna intulerut: inter Felulas & Florentiã
 omnia cõburentes. & piter quicquid ad Aretiu uergit ac Pi
 storium uastatũ est. Quibus cū Pãdulphus impar esset: nec

Constitutões puinciarũ

Burgundiã abbas.

Aulegianus in Etruriã

Barnabos Bononiã.

Bononia Legato dat.

Bellũ inter Floẽt et Pis.

Figinũ expugnatur.

Tribus. M. Germanis

Vastitas Pisanorũ.

Florentia oppugnata.

Regia obsidetur.

Barnabos superatur.

Iohannes Haucut.

Malatesta Florentin dux.

Pisani vincuntur.

Innocentius pacem composuit inter Florentin & Pisanos.

Romani unum Senatorem eligunt.

cōgrederetur hosti: et a populo Florentino maledicta pare-
retur: impetrato recessu domū abiit. Et Florentia a Pisanis
nō tam spe capiundæ urbis: q̄ inferendæ cōtumeliæ oppug-
nata est. & deniq̄ uictor exercitus p̄da diratus: in patriā re-
ductus est. Anterea Vicecomes Barnabos Bononiā bello
agitatā pluribus oppidis spoliavit: Regiāq̄ magna pressit
obsidione. Sed Gonzaga & Legatus apostolicus et Canis
Veronēsis & Nicolaus Estēsis exercitu cōgregato in Brixia
am duxere: a quibus Barnabos: Regia & Bononia dimissa
dū subuenire Brixianis cōrendit: apud Clarūcampum mag-
no p̄sidio superatus est: et cū paucis Brixia se cōtulit: eāq̄ de-
fendit. Tertia æstate Anglorū ac Italicorū mercede a Pisanis
conductorū: magnā partem Florentini pecunia auerterāt
Vnicusq̄ Pisanis Iohannes Haucut: cū equitibus mille An-
glicis & paucis Italis remansit. Nec tñ p̄fuge Florentino sti-
pendia fecere: sed alias regiones petiere. Florentini autē Gale-
ottum Malatestā ætate grandiusculū: sed rei militaris scien-
tissimum mercede conduxere. Sub cuius ductu Pisani p̄lio
uicti sunt: quorū mille ad ostentationem Florentiā curribus
importati sunt. Pisani defectionem militū in Gambacurtas
retulerūt: qui pecunias reipublicæ subtractas militibus non
psoluissent. Atq̄ idcirco Iohannes Aguellus partium Gam-
bacurtis aduersantiū princeps: ab exilio reductus: in dñm
ē assumptus: Barnaboui amicus: sub quo militauerat. Inno-
cencius sextus p̄ legatos pacē inter Florentinos & Pisanos
cōposuit. Iohannes Haucut Pisanorū stipendio dimissus An-
glicos p̄ ecclesiæ terras dispersos collegit. Et in Tudertinis
Urbeueranisq̄ & Arerinis non paruū coegit exercitū. Ro-
mani uero q̄ Senatores ex nobilitate selectos a pontifice cō-
firma: i petere solebant: cū concordare nō possent in duos:
unū elegerunt: Iohannē de Comite. Per quam discordiā ob-
tinuit Innocencius: ut Senatorē ip̄e externū mitteret. Et año

MCCCLIX. Raymundus de gente Prolomea Senensis pri-
 mus externorū Senatorū Romæ munus gessit per annū. &
 post eū Ludouicus de Rotha Pisanus. Et Hungarus Saxo-
 ferratensis: semestrē uterq; Senatū habuit. Et postea Tho-
 mas Spoleranus annū gessit. Ad cuius anni finē exorto tu
 multū: creati sunt septē reipublicæ reformatores: q; Senatus
 prātem gesserūt. Ad quos deponendos Innocencius V go-
 nem Lusignaneū Cypri regē ab expeditione in Turcos du-
 cta reuersum: & maiora a xpianis p̄sidia expectantē Sena-
 torem misit. & post eū Paulus Argenti comes capelli Spo-
 leranus Senatorē gessit. Quo t̄p̄e Innocencius mortuus est:
 Cardinalesq; Guilelmū Crisani Lemonicensem sancti Vi-
 ctoris Massiliensis abbatē: tunc apud Vicecomites in Italia
 Legatū in pontificē elegerunt: Urbanū. V. appellatū. q; Car-
 dinalem Egidiū illico in Italiā Legatū remisit. Egidius in Ita-
 liam ueniens: Canēgrandem: Ludouicū Gonzagā: Nicolauū
 Estēsem: & Franciscū Carrariū ad ecclesiæ foedera cōtra Vi-
 cecomites traxit. Qui om̄es aduersus Barnabouē Regiū de
 Mantuano: et Murinā de Ferrariense agitantē bellū gerebāt
 Acciditq; tūc Barnabouē superari: multosq; suorū capi. In-
 quis fuerūt Ludouicus Vicecomes: Barnabouis ip̄ius ex Pe-
 lice filius: Andreas Pepulus Bononia exul: Sinibaldus Or-
 delaphus: Paulus Mirandulanus. Guido Folianus: Azo
 Corrigiēsis: Guilelmus Caualcabos Cremonēsis: et ip̄e Bar-
 nabos manū sauciū aufugit. Ad Egidiū uero Cesenæ manē
 tem: Francoꝝ Angliæ et Cypri regū oratores uenerunt: pa-
 cem Vicecomitibus perentes. quæ uocatis bello sociis cōsti-
 tutā est. Cū Iohannes Haucur Vicecomitibus militans Flo-
 rentinoꝝ copias apud Miniare oppidū p̄fligasset: aduersus
 quē Egidius quod ex pacis federe poterat: Obicionē Tho-
 mam peritū belli ducē: cum tribus equitū milibus misit. Pu-
 gnatū est in finibus agroꝝ Aretii et Cortonæ dubio Marte

Anno. MCCCLIX.

Septē reformatores.

Innocencius morit̄.

Urbanus. V. sufficit.

Fœdus cōtra Viceco.

Oratores ad Egidiū

Haucut superatur.

Vrbanus in Italiã.

Egidii Cardina. mors.

Septē reformatores.

ãno. MCCCLXVIII.

Karolus Romã uenit.

Capita apostolor.

Palacia cõstruantur.

Haucut Anglis p̄ficiť

Vrbanus morit̄.

Gregorius. XI. eligit̄.

Senator semestris.

Banderisii.

quatuor horis: uicitq; Thomas peditatu aduēte: ita ut ex
sex milibus equitū Anglico militantiū pauci euaserint: et ip
se Iohannes p̄ deditiōem in potestate uenerit. Cuius rei fa
ma om̄es qui rebellauerant: ad ecclesiæ obedientiã rediere.
Et Vrbanus p̄t̄ifex ad quartū sui pontificatus annū in Ita
liam uenit. Ad quem Corneti de itinere agentē Egidius ad
iit. Et assignatis om̄ibus quæ petierat: legatiōe liberatus est
Qui cū pontificem in Lateranū usq; deduxisset: Viterbiū
reuersus: tertio mense obiit. Et Alisii sepultus est in ecclesia
beati Francisci: sepulchro quod sibi ipsi uiuens extruxerat.
Post aliquos Senatores externos: iterū septem reformato
res creati Romæ: ad aduentū usq; Vrbanū magistratū gesse
rant. Venit aut̄ ad Vrbanū Romæ agentē anno Millesimo
trecentesimo sexagesimo octauo Karolus Impator cū uxore
& filiis p̄ Paduam et Bononiã. Et dum Pisis ageret: Lucam
Pisanis: & Niniatē Florentinis rebelles in deditiōem p̄
Imperio accepit: pecuniãq; a Florentinis extorsit: & tertio
mense Italia excessit. Vrbanus perquisita apostolor̄ capita
inuenit: & in Lateranēsi ecclesia Locello cõdidit: argento &
auro ornata. Palacia in Vrbeueteri: & in Montefalisco ma
gnifica cõstrui curauit: in quibus p̄ æstatem habitaret. Iohā
nem Haucut ex carcere dimissam Anglicis copiis præfecit
q̄s Egidius cõseruarat: Bononiãq; reliquit sub legato Ro
mandiolæ: & in Galliã reuersus: apud Massiliã interiit. Car
dinales aut̄ continuato more pridē inchoato: Petrū Belfor
tis Lemonicensē: in Gregoriū pontificem undecimū crea
runt. Romæ uero Senator: singulo semestri a p̄t̄ifice datus
ius dicebat. Hic urbis custodiæ totiusq; administratiōis curā
Banderisii gerebant: a uexillis Germano uerbo sic nūcupa
ti. Singulæ enim decuriæ eo suo internoscebantur signo. In
Lombardia uero irerū bello socii cõtra Vicecomites q̄ Re
gium obtinebant: bellū innouauere. Regiūq; per p̄ditiōē

Lucius Theutonicus eorū ductor accepit arce excepta. Sed
 a Barnaboue expulsus est: pecunia (ut creditur) corruptus.
 Perinus rex Cypri Petro patri suffectus: dū coronatiōis so-
 lennia celebrat: apud Famagustam Genuēsifq; Venetufq;
 Baiolus: ad dexterā locari contendit: in pompaq; ducitur
 Veneris fauet. Et Genuēses deturbati: cōiūtiō: uerberibus
 ac cædibus afflicti sunt. Sed anno Millesimo trecentesimo
septuagesimo tertio Petrus Fregosus Domīnici Fregosis du-
 cis Genuæ frater: quadragintatriū trirēmium educta classe:
 Cypri inuasit: cū quatuordecim milibus hominū. Rex ad
 misericordiā confugit: & dedita Famagusta: quadraginta
 auri milia tributum p̄misit. Legatus autē in Italiam ueniens:
 cum Barnaboue biennales induciās fecit. Ad quorū finem
cum Perusini tamuluaissent: cōpositi sunt. Et Vbaldini to-
to Apennino in Etruriā uerso deturbati. Et Pratenfes Florē-
tinorum excutere iugum cū Legato Bononiæ quæsiuerunt:
 cuius copias in Etruriā per aliam simulatiōem missas: Florē-
 tini pecunia corruerunt. Et cōiuratione detecta Pratenfes
aliqui supplicio affecti sunt. Nec cōtenta Florentinorum su-
perbia: uexilla permulta in quis libertatis uocabulum aure-
is litteris p̄ictum erat: pluribus cohortibus distributa in ter-
ras ecclesiæ transmiserunt: populis ac tyrannis suadentes: ut
in libertatem se uendicarent: ecclesiæ iugum abiicientes. Pri-
 mi Tifernatas ab ecclesia expulso p̄sidio descuerūt. Secuti
sunt Perusini Tudertini Spoletini Eugubini et Viterbiēses.
Picētesq; quorū primū Astulani: & in Romādiola Horliuē-
ses. Astorgius Māfredus (cuius genitor sub Bauaro tyrāni-
dem gustauerat) Granaridū p̄ditione cepit. Ad quē oppri-
mendū Legatus e Bononia Iohannē Haucut misit. Sed Flo-
rentini Astorgiū tutati sūt. Et Bononiēses excluso Haucut
in libertatē se erexerūt. Haucut uero Fauēnciā in rebellionē

Perinus rex Cypri.

āno. MCCCLXXIII.

Cypriam inuaditur.

Vbaldini deturbant.

Florētinoꝝ uocabulū.

Libertatē suadent.

Bononiēsi in libertatē.

Fauencia emitur.

Legatus cū sex milibus
equitū Britanorū.

Cesenates sexcentos Bri
tones interfecere.

Gregorius pontifex:

Verba ep̄i ad ponti.

āno. MCCCLXXVI.
pontifex Romā uenit.

Florētini pacē respueſt

Io. Haucut corrupitur

Florētinoꝝ cōtumacia

ꝑclūem ingressus crudeliter diripuit: ita ut soli fugientes ui
tam cōseruauerint. Nicolaus & Albertus Estenses ꝑ uigin
ti milibus aureis Fauenciā coemerant ab Haucut: q̄ libi Bā
gnacauallū retinuit: in quo sua impedimēta collocauit. Gre
gorius pontifex his cognitis: Cardinalem Gebbenēsem Le
gatum cū sex milibus equitum Britanorū in Italiā misit. qui
per Taurinos ingressi: ad Bononiā portas cōsederant: nō
tū agrum uastantes: nihil ꝑficiētes: cum Florentini Rodul
phum Varaneū cum copiis ad Bononiēses misissent. Lega
tus Cesenā in hiberna concessit: An qua urbe Cesenates in tu
multum excitati: sexcentos Britones interfecere: coeteros ur
be eiecerūt. Sed Legatus ꝑ arcem eos introduxit ad iniuriā
uindicandam. Qui cædibus ac rapinis om̄ia sedanres: solis
speciosis foem̄inis ad libidinē retentis: reliquā multitudinem
cōuicio affectam deturbauere. Foroliuēses ad prima osten
sa per Florentinos libertatis signa: Sinibaldū Ceccum Pinū
Iohannem Thebaldūq; Ordelaphos in dñm accersuerāt.
Gregorius pontifex (qui Baldi Iurecōsulti Perusie cōsultor
fuerat) suum in Italiā reditum pernecessariū iudicauit. Ad
quā rem multū ea traxere uerba cuiusdam ep̄i: qui monitus
ad ecclesiā suam redire familiaritatis cōfidentia. Et tu inquit
pater sancte: cur non tuā ecclesiā penis: Paratis igit̄ in Rho
dano una & uiginti trēmibus: aliā rem simulans: ꝑfectio
nem aggressus: Genuā primo: et deinde Cornetū: ac postre
mo Romā terrestri itinere Ianuatio puenit anno Millesimo
trecentesimo septuagesimo sexto: pōtificatus sui septimo: et
relegatiōis in Gallias Romanæ curiæ septuagesimo. Obtulit
pontifex Florentinis pacē: sed illi eā respuerūt. & ad Bar
nabouem antiquū hostē: qui potentiā pontificis suspectam
hēbat: se cōuertentes: Iohannē Haucut pecuniā corruptū in
suas ptes traxerūt Bagnacaualli manentē. Quo successu elati
anathema et interdictū contēpsere: sacerdotibus ui adactis

celebraſ. Pontifex uero **V**ataneo patri arte ad ſe tracto: du
 os mille Britones ducēdos attribuit: & Bononiēſes urbem
 in ſua et eccleſiæ obedientia adminiſtrate pmiſſos: ſibi coci
 liauit. Per hoc tps maximū inter **G**enuēſes & **V**enetos bel
 lum exortū eſt. **C**alolohannē **C**onſtātinopolitanū Impato
 rem **A**ndronicus filius **G**enuenſiū auxilio: qbus **T**enedon
 inſulā pmiſerat: **A**mpio deturbauit. **V**eneti p̄rem p arma in
 patriā reduxerant: a quo **T**enedon inſulā acceperunt: nō ſi
 ne magna **G**enuenſiū indignatōe. **N**on tñ ſtatim arma ſum
 pſerunt: cum excōicati a pontifice propter cōionem **F**loren
 tinorū ubiq̄ a ſacris pelletent: et **G**enua interdicta eſſet. In
 terea **G**regotio mortuo: cū **C**ardinales in cōclau de ſucceſ
 ſore agerent: clamantibus **R**omanis: **R**omanū aut **I**talicū eli
 gendū eſſe pontificē: diſſenſio orta ē. **G**allici enim numero
 tredecim: unū ex corpe ſuo capiebāt. et unus ex q̄tuor **I**tali
 cis gente **V**riſinus papatū ambiebat. **T**ulit uero caſus **G**alli
 corū p̄rem ob **L**emonicenſiū ex ip̄is inuidiā: qui papatū diu
 cōtinuerant: ita **I**talicis cōſentite: ut **B**artolomeū **B**arēſem
 archiepm̄ p̄ria **N**eapolitanū creari pontificē ſint aſſenſi: **V**r
 banum ſextrū appellatū. **P**rius tñ q̄ cōclauē exirent: **G**alli
 ci electōem canillari cōperūt: tanq̄ metu a **R**omanis extor
 tam: & ps in molem **A**driani: ps in montes extra urbē con
 cluſerūt. **E**t **C**ardinalis **V**riſinus in diſcidio ſpem hñs: **V**icū
 uarum ſe cōtulit. **S**ed paulo poſt oēs **R**omani tenerſi: p tres
 meſes **V**rbanū adoratate. **S**upuenientibus aut̄ aſtatis cau
 matibus: **G**allici tanq̄ aerem mutaturi cōſentiente p̄tifice
Ananiā petierunt: **I**nde q̄ breui **F**ondos tranſſugerūt: **I**bi q̄
Iohānæ reginæ ſecuritate conſiſi: octo **C**ardinales aliū pon
 tificem elegerūt: **C**ardinalē **G**ebennenſem: q̄ antea **L**egatus
 in **I**talia fuerat: ei q̄ ſeptimo **C**lementi indita eſt appellatio.
Per quod tps **G**enuēſes in bellū quod mēte gerebāt ſocios
 quæſiute: **L**udouicū **H**ūgariz regem: **F**ranciſcū **C**atrariē-

Filius p̄rem deturbat.

Genuenſes excōicati.

Gregotius motit.

Diſſenſio in electione.

Vrbanus. VI. eligitur

Moles Adriani.

Vriſini ſpes.

Sciſmæ inicitū.

Clemēſ. VII. antipapa

Venetorū socii.

Castum francum.

Dñicus Fregosius Ge
nuensiu dux capitur.

Famagusta obsidetur.

Iadera regis Hūgarie.

Mare inferū infestatur.

anno. MCCCLXXIX

Lucianus occidit.

sem Paduæ dñm: Austriæ ducē: et p̄iarcham Aquilegien
sem. Perinus aut Lusignaneus Cypri rex: & Bernabos Vi
cecomes: in Venetorū parte fuere. Prima congressio cū pau
cis triremibus in Romano littore ad Antii portū facta est:
Succubuitq; Genuensis: uictore Pisano dūce: ex decem tri
remibus quinque amissis. Et Marchiones Carrateses a Barna
boue adiuti: Albignā Naulum: & Castrum francū de Ge
nuensibus occuparūt. Ap̄li uero Genuenses Luciano Auria
in admiratū declarato: cui uigintiduas triremes attribuere:
Dñicum Fregosiu: q̄ diu ducatu gloriose p̄fuerat: fraude et
armis deiectū: captumq; cū Petro fr̄e in carcerē coniecerūt:
Nicolaō Gualcho in ducē assumpto. Bernabos Perino Cyp
prio regi desponsatā filiam cū duodecim triremibus Catha
lanis & totidē Venetis in Cypriū misit: cū q̄bus Pirinus ter
ra mariq; Famagustā obsedit: sed nihil p̄fecit. Classe dissipa
ta: sex triremes Venetas domū redeuntel: Victor Pisaneis
suis quatuordecim cū quibus apud Antii uicerat: addidit.
Et Iadera delatus: Auria ibi manentē: & multa damna Ve
netis inferentē (Etat enim regis Hūgarie Iadera) ad p̄ræliū
p̄uocare conatus est. Quod cum nō successisset: Carratū re
gis Hūgarie urbem: & Sibinichū incendit. Arbenles cū in
sula in deditōem accepit. Karolus uero zenus cū triremibus
nouē mare inferū infestabat. Interea Cathelani obmissa Ve
netorum societate: pacē cum Genuensibus cōstituerunt. Et
Galeazius Barnabouis frater dominiore p̄ medietate parti
ceps obiit: relicto filio Iohanne Galeazio hærede. Et anno
subsequēti. MCCCLXXIX. Carratenses in gr̄am cū Genu
ensibus reuersi: om̄ia quæ abstulerant: reddiderūt. Et Lucia
nus Auria Venetā classem in Polēti portū sedentē impetiit
In qua erant una & uiginti triremes. Ipse duas plures dūce
bat. Pugnatū est summo nixu. Victus Venetus: duo de ui
ginti triremes amisit. Sed Lucianus dū uictoria p̄p̄modū

cōsumata: plenis (ut alunt) oculis p̄frui capit: uultūq; aperit
 casside reducta: lancea ictus cecidit: utraq; classe uictrici &
 uicta laderā perducta p̄ter remigēs. Captiui duo milia sunt
 inuenti: & mare nō paucos absorbit. Suffectus est Petrus
 & ip̄e **Auria** Luciano: triremibus nouē & barchis triginta
 classi additis: qui ad laderā uenit. **Frāciscus Carraria** Roma
 num oppidū in **Traruſinis**: obsidione cinxerat. **In cuius ca**
stra patriarchæ Aquilegiensis copiæ cōfluxerant. **Et Karo**
lus regis Hūgarix nepos: quibus **Venetī Albricū Cuniū** co
 mitem rei bellicæ peritissimū opposuerant. **Petrus Auria** cū
 sexaginta triremibus & totidē aliis nauigiis in portū **Vene**
tum ducēs: **Gradū Comagum Ruinū** et **Crapulas** uī captas
 incendit. **Venetī** portui suo cathenas addiderunt p̄sidiis
 hinc inde ex materia firmatis. **Et trecēti equites** in litore mul
 tiq; peditēs collocati sunt: et in fossa proxima **Iohānes Bar**
badicus nauigiōꝝ om̄is generis multitudinē habuit. **Genu**
enses Clugiā se contulerūt: cuius portu & suburbis **Clugiā**
 paruā appellāt: euestigio sunt potiti: & uersus **Venetias**: ad
 insulā **Filistinem** fossæ subſtiterūt: **Abiq; Carrarienses** ex **Pa**
duano cōmeatum abunde susceperunt. **Barnabas** societate
Stellæ cum quatuor milibus equitū in **Genuenses** misit: quæ
 in **Pulcepheram** usq; uallem delata: magna præda recepta:
 bellum cōponens: cū nemo obuiam exiret: acceptis decē &
 nouem auri milibus: retrocessit. **Karolus** uero **Zenus** orien
 talem **Genuæ** riperiam in portu **Venetis** extensione facta:
 ferro & igne uastauit. **Auria** uero aucta quātum potuit un
 diq; classe: **Cluggiā** maiorem ægrēgie munitam ac defen
 sam uī cōepit. **Sex milia** in eā pugna cecidere: quorum pars
 maior **Cluggienses** & **Venetī** fuerunt. **Mulierum** pudiciā
 seruata est. **Noningenti** & **quingenta** ex hostibus cap
 ti: **Laderam** missi sunt. **Venetī** animo consternati: eductis
 e carcere captiuis: a **Genuensibus**: eisq; **Cluggiā** missis:

Petrus Auria sufficit.

Albricus comes.

Gradū Comagū Rui
num Crapulas incēdit

Clugia capitur.

Stellæ Societas.

Karolus Zenus.

Sex milia cecidere.

Genuenses petirā pa-
cem negant Venetis.

Victor Pisaneus.

Classis præfectus.

Barbadicus.

Böbarde nouiter.

Certhæ naues.

Genuen. Metamaucū.

Stellæ societas delet.

pacem petiere: eas accepturi leges: quas victor daret. Recu-
sarunt Genuenses superbia elati. Veneri ad defensionē con-
uerſi: mutū a portu ad ædem sancti Nicolai excitarūt. Cūq;
de duce agerēt cui tantū bellum cōmitterent: nec facile repe-
rītur: qui tantæ rei idoneus putaretur: clamores incerto au-
ctore auditi sūt. In Aria unicū fore Pisaneū Victorem: qui
hostem uincere nosset. Dux Senatu deducēte ad infimum
descēdens palaciū: Victorem: quē re ad Polam male gesta:
in carcerem cōiecerant: eductum manuq; cōprehensum bel-
lo maritimo præfecit. Interea Genuensis Bebas: caput Ag-
geris: uicum sancti Lazari: Methamaucū delata igni crema-
uit. Laurentiq; multis oppugnatiōibus est potitus: & inde
Pupiliam petiit Vicū tribus ab urbe milibus distantem: ut
Venetias inuaderet. Iohānes illic Barbadicus centū nauigi-
orum classi præfectus: sese obuiū dedit: pugnatumq; est dispa-
ri cōditione: cum triremes & barcæ Genuensium nō nisi al-
to canali agi possent: Barbadicus uero lembis scaphisq; o-
mnī campo per estum uolitare multasq; bombardas habe-
ret: tunc nouiter inuentas: quarū singulæ binos ternosq; ar-
matos uno ictu conficerent. Tres quoq; certhæ naues: ad
ædem sanctæ Marthæ iussu patrū submersæ sunt: fossaq; ca-
thēna clausa. p̄sidiis undiq; custodia: simili modo & fossa
sancti Spiritus obstructa est: ita ut Genuēses ad Methama-
uchum postea se continuerint. Quorum loco per litus usq;
ad urbem pedestri itinere equitatū Venetū fugauere. Pisa-
neus autem cum classi maiori intra portus fauces se contine-
bat. Sed Dominicus Cōtarenus dux urbis summū belli Im-
perium sibi assumpsit. sub quo Victor Pisaneus et Dñicus
Michael tanq̄ maḡi militū rem gessere: quatuor et triginta
triremes hñtes. Barnabos aut Stellanos equites sub Astor-
gio Faueninno iterū cōtra Genuēses misit. q̄ urbi appropin-
quātes: ab erūpente populo oēs pene capti sūt. Astorgius

agricolæ cuculione cōtectus enasit. Galo Iohannes aūr græ
 corū Impator: uicinā Cōstantinopoli Perā Genuensiu urbē
 oppugnatōibus agitauit. Sed Andronicus eius filius patri
 æque ac Veneto hostis Turcorū Bulgarorūq; opibus et so
 cietate fretus eā defendit. Cuius timore adductus Impator:
 ad Genuenses defecit. Ceperāt interea Veneti cōmeatus in
 opia laborare. Quod si Genuēses Catraria ut ille suadebat
 Cloggia dimissa mare clausisset a cōmeatibus: actū de Ve
 neris fuisset. Karolus uero Zenus interea: nauē Genuensem
 ab Alexandria redeuntē: in Egeo pelago aggressus fugien
 tem in portu Cretensi cepit. Cuius mercimonīa trecenta mi
 lia aureorū ualebant. Qua re audita Veneti eū magno fauo
 re reuocauerūt. Interea Florentini Urbano sexto recōciliati
 ab interdicto liberati sunt. Urbanus uero Iohannā reginā
 domare cupiens: Ludouicū Hungariæ regē impulit: ut An
 driasū fratris mortem se adiutore ulcisceretur. Ille Karolo fi
 lio in Taruisinis aduersus Venetos agenti mandauit: ut in
 de discedens: Iohannā impeteret. Karolus uocatis ad se Ve
 netorum oratoribus p simulatiōem cōponendæ pacis cum
 Genuense: nulla pacis facta mentione: aperro quod animo
 moliretur: magna celeritate in Hungariā rediit: ita ut octua
 ginta eius comites Planis fluius absorberit: Relicto Ian
 notto Salerni principe sui exercitus duce: quē in Erruriam
 properare iussit. Er Veneti Albricū Cunii comitem dimise
 runt: qui altero Venetis militate ferebat quodā Germano
 cum equitibus quadringentis Barbianū secum duxit. Ian
 nottus utrinq; in societatem accepit: et in agrum Senensem
 descēdit: Florētinos Extorres secū ducēs. Florētini aūt Iohā
 nem Haucut: quē patuā pecuniā p pacem in Bagnacuallo
 sustenauerāt: addito maiori stipēdio: in Erruriā uocauerūt
 quatuor milia equitū et totidē peditū secum ducentē. Zeno
 aūt in Histriā applicate Veneti Cloggiā inuadere statuerūt

Io. Græcorū Impator.

Filius in patrem.

Genuēsiū imprudētia.

Nauis Gennē capis

Florentini absolunt.

Ludouicus Hungariæ
rex cōtra Iohannam.

Salerni princeps.

Io. Haucut in Erruriā.

Zeno in Histriam.
Veneti Cloggiā.

Portus Lupa.

Portus Brandulinus.

Patauini ad Genueses
comeatus deferunt.

Lauretū ui capitur.

Quatuor mille milites

Noua Clugia.

duodecimo kalēdas Ianuarii: noctuq; duas naues in portū Clugiæ collocarūt: quæ ab hoste inuasæ ignibus & a Venetis pforatæ dimerſæ sunt. Et Contarenius dux Palificatione sup illis præſidiū cōmuniuit: pluraq; ibi prælia cōmiſſa sunt. Et portui quem Lupā uocant Veneti præſidiū munitiſſimū pōſuerūt. Genuenſis ad portū Brandulinū exire cupiēs bellum acerrimū a Lupæ præſidiū intētauit: ut iterū naues educerentur. Sed Piſaneus portū Brandulinū cuſtodiebat: nec pmiſit hoſtes exire: proximū portui fuit monaſteriū ſancti Michaelis: quod Genuenſis aggere plancatoq; cōmunierat. Ex quo loco tādītū hoſti repugnare conatus eſt: quouſq; triremes attraherentur. Et Patauini p Athelinū fluuiū qui portum effecit Branduleniſem. cōmeatus afferebāt: nec poterāt a Veneto p̄hiberi. Zeno aut in caſtra Venetorū ueniente: q̄ tuor ad portū Brandulinū præſidia excitata ſunt: & nauis in portu depreſſa: relicto ſpacio per quod triremis tranſire poſſet. Inde q; quatuor triremes Lauretū delatæ: oppidū tri duo oppugnātū ui ceperūt: Claſſo Genuenſi in Ferrariēſes effuſio. Genuēſes iterū ad Lupā impetum fecere: cepiſſentq; præſidiū: niſi Zenus præfecto affuiſſet: qui multis cōfoſſus uulneribus eos repulit. Adducto in cā difficultatem Genuenſi: Franciſcus Carraria p̄ter cōmeatus copiā: caſtris admi niſtratam: quadringentos lectiſſimos milites Clugiā immiſit. Veneti uero quatuor milibus mercede cōductis: toti dē ex ſuis extra nāues pugnare ſolitis: Karolū zenū præfecerūt ſimul cū claſſe q̄tuordecim triremiū: qui eo ornatis mūnere monaſterii munitiōnē inuadit: magnoq; cōmiſſo plio: Petrus Auria accurrens: dū ſuos iuuare nititur: bombaſta ictus interiit. Quo caſu cōſternati Genuenſes: ignem in ſuas naues immiſerūt. Et relicto monaſterii caſtello: ad exercitiū in par uam Clugiā pedem referre ceperūt. Tredecim milia Genuenſium: ſedecim milia Venetorū in plio decertabant. Noua

Clugia ponte longiusculo ex materia ueteri iungebat. q. dū
 pōdere fugientiū rumpit multos dimerit. Inrecepti sūr eo
 die sexcenti Genuenses: cū pene rotidē Petrus Auria habu
 isset cedis socios. Barbadius triremes Genuensiu quinq; et
 milites octuaginta cepit: & nouē naues cōmeatū ex Padua
 deferentes. Post hęc vere nouo crescēre fame: Genuēses im
 bellē multitudinē emisere: quæ intercepta a Veneto redire
 cōpulsā est. Laborabāt & ipsi fame Veneti: atq; propterea
Thadeū Iustinianū cū sex triremibus p̄ annona in Apuliā
 miserūt: quæ Matheus Ruphus Auria suffectus cū nouem
 triremibus Clugiam petēs apud Maufredoniā inrecepit: et
 ducētos cū eo captiuos Itaq; Venetiā simul et Clugia fame
 laborabāt. Agabitus vō Cardinalis Colūna Genuā missus
 frustra de pace tractauit. Maruphus apud Iaderam aucta
 classe: ad Clugiæ litora utrisq; Venetoꝝ castris interiacētia
 se cōtulit. Et cū nihil moueri cerneret: ad Fossionenses est de
 latus. Veneti ne incōmodū a nouo hoste paterentur: portū
 urbis addita densissimī muri turre cōmunire coeperūt. Et Ia-
cobus Caballus nobilis Veronēsis cū equitatu in litore Sta-
tionē habuit. Maruphus cū triremibus uiginti duabus ad ip
 sa portus hostia Nonis Iuniis se cōtulit. Et cum nemo p̄di
 rer: Mathematicū rediit: & deinde ad orā Piceni nauigauit
 naues intercepturus quæ frumentū aduehebār. Subsecutæ
 sunt triremes uiginti quinq; Venetæ: quæ Marupho nusq;
 reperro cum annona redierunt. Franciscus Carraria ut bellū
 diuerreret Tarnisium obsedit: Sylūq; amnem clausura sep
 sit: excitatis undiq; munitiōibus ne Venetis subueniret ob
 sessis Anirim Genuenses Clugiam captiuis uiris & mulieri
 bus penē ducentis exonerarūt: qui famem obsessorum pate
 fecere. Carraria sibi timens Plebis sacci oppidum in stagna
 uergens arce ualidissimā cōmunire coepit. Et Maruphus se
 ptem triremibus aucta classe: ad ueteris nauæq; Clugis lit
 tus duxit: ut Venetis in prælium prodeuntibus: clausi

Fames utriusq;
Veneti p̄ annona.

Legatus frustra tractat

Fossionenses.

Ia. Caballus Veroneñ

Sylus amnis.

Fames p̄refacta.

Bombardis rñ detur.

et ampe possent. Sed Veneti bombardis tm̄ responderunt
Postremo Maruphus signo clausos admonuit q̄ centū bar-
chas ex abiete domoꝝ Clugiensiu fabricauerant: ut ad clau-
sutā portus se cōferrent: ferrilq̄ trabes quetcinas fecent. Ip-
se interim Lupæ p̄sidiū aggredit̄. Qua re animaduersa Ve-
neti: aduersus Maruphū bombardis pugnauerūt: & septu-
aginta barchas inclusas miserūt: factōq̄ impetu septua ginta
lembes interceperūt. In quo plio multi Genuēses capti sunt
& Maruphus ab oculis inspicientiū euanuit. Petita ē a Ge-
nuensibus æquis cōditionibus deditio. Veneti deditiōē si
fieret nullis foederibus se accepturos rñ derūt: quæ kalēn Iu-
lii decimo anno. MCCCLXXX. facta ē. Et nullo foedere ac-
cepto capti sūt q̄tuor milia trecēti q̄draginta hostes: in qui-
bus ducēti sexaginta octo Patauini fuerūt. Andreas Conta-
renus dimisso Victore belli duce ad res p̄sequendas cōscen-
sa buccinatoria naue Venetias rediit: summo honore exce-
ptus. Decē et nouē trirēmes repertæ sunt. Captiui oēs in car-
cere cōiecti. Nec tñ quievere Genuenses: qui cū trirēmibus
octo et trīginta Tergestinos Venetis rebellaire cōegerunt:
qui se p̄iarchæ Aquilegensi dediderūt. Iustinopolis a Ge-
nuensibus ui capta & incensa ē: cuius arx Venetis salua mā-
sit. Aucta eorū classis decē trirēmibus nonis Iulii in portū
Venetū se cōtulerunt. Et cū nemo p̄dideret: in Histriā reuersa
Polā urbem ui captā incendit. A Parencio uero multis uul-
netibus acceptis repulsa est. Pisaneus uero cū nauibus q̄dra-
ginta septem Bebis expugnatione receptis Pyranū ad nauis
gans Iustinopoli p̄ arcem recepta atq̄ cōmunita in Apuliā
transmisit. Interim classis Genuensis Arbeni oppido ciuiū
deditiōe recepto: Signiā ui captā incenderūt. Pisaneus ue-
ro cū Legatus eius decē Genuensiu trirēmes in portū Sypō-
tino repertas p̄ ignauiā fugere pm̄ississet: ab iracundiā in lan-
guorē incidēs: medio augusto obiit: Zenusq̄ Karolus ei sus-
fectus ē. Interea dū Cartarius Taruisiū fame obtineri putar:

Gen. deditiōē petūt.

anno. MCCCLXXX.

Buccinatoria nauis.

Tergestini se dedunt.

Iustinopolis incendit̄

Rola capit̄ et incendit̄

Arba oppidū capit̄

Signiā incendit̄.

Veneri multū armatis lembis: clausurā **S**ili fluminis expugnant: & in urbē com meatū importabāt: **I**acobūq; **C**aballū cū equitatu ad **M**estrū cōuenire iubent: q; terrestrē **C**arrariū exercitū pellat. **B**ritones plurimū sub eo militabāt: q; p̄fidia uli ad **C**arrariū transferūt: quoz ope **C**astrū francū de **T**aruilino a **C**arraria expugnatū est. et uere nouo **N**auale oppidum etiā de **T**aruilinis deditiōe ciuiū accepit. **Q**uā ob causam **V**eneri **T**aruilinā urbem quā se amissuros intelligebāt misso ex **S**enatu **P**āthaleone **B**arbo ducibus **A**ustriæ quorum primo fuerat p̄miserūt **I**dq; **C**arrarius audiēs: mœstus obsidionē soluit. **C**unq; classes hinc atq; inde ab utraq; p̄discurrerēt: dux **S**ubaudiæ diu tractatā pacē inter cōtendētes: tandē uigēsimāq; **A**ugusti die: āno. **MCCCLXXXI.** in hanc formulā cōclulit. **R**egi **H**ūgarix si nullū pirratam in suis **D**almatiæ locis tutū esse p̄mitteret: neq; sal fieri sineret. **V**enerus singulo quoq; decennio septē milia aureos p̄solueret. **P**riarchæ **A**q; legiensis eadē maneret: quæ ante bellū esse cōsueuerat: pacis amicitiaq; cōditio. **G**enuensis **V**enerusq; res undiq; ablatas: quæ loco moueri possent: retineret: captosq; ante om̄ia liberaret. **C**ōuenitq; ut insula **T**enedos duci **S**ubaudiæ assignaret: castellūq; ea cōditione excideret: ut a neutra p̄tium ædificari aliqñ pōsset. **O**ratiq; **F**lorentini ducētis milibus utrinq; uadati sūt. **P**aduanius arces turresq; ad fluuiorū hostia stagnorūq; exciratas demoliretur: terminosq; inter **P**aduā & **V**enerū missi a **S**ubaudiēsi designarēt **S**eruata sunt om̄ia p̄ter unū castelli **T**enedon: quod **Z**anatus **M**udacius **V**enerus iussu ducis ut redderet: adduci nō potuit: ueritus ne græci dirutū reædificarent. **B**arnabouem **V**iccomitē pacē exclusum fuisse tradūt **I**nterea **S**enēses & **P**isani **I**annoctū **S**alernitanū regis **H**ūgarix **K**aroli eius nepotis copiarū ducem pecunia placatū a populatiōe auerterunt **I**dē & **F**loretini facere uoluerūt. **S**ed **I**annoctus exules

Mestrum.

Britanorū perfidia.

Taruiliū duci austriæ.

āno. MCCCLXXXI.
pax conclusa est.

Septē milia aurei.

Tenedos insula.

Seruant oia p̄ter unū

Ager Floren̄ uastat̄.

Karolus Aretiū capit.

Florētini pacem emūt

Kar. Iohannā obsidēt

Gibellini cum Guelfis
retineri nō poterant.

Turbo in Italia.

Triginta milia equitū

añ om̄ia reduci petebat. Propter quā tem dū ager Florenti
nus p̄mitur: & Iohānes Haucut repellere Iannottū enitur
Reuersus ex Hūgaria Karolus: octo milia equitū secum tra
hens in Aretinos puenit: eāq̄ urbem Guelforū & Gibelli
norū discidiō agitātā: in deditōem accepit. nec moratus uia
Spensis: apertū Florētinis bellū intulit. Et Iohānes Haucut
ex Stagia illū repellebat. Sed Florētini datis q̄draginta mi
libus auri pacē tedemerunt: Haucutūq̄ dimiserūt: qui Bag
nacauallū Nicolao et Alberto Estensibus uendidit: quibus
Astorgius Māstedus Fauenciā paulo ante furto & ciuium
p̄ditione abstulit. Karolus uero mirabili felicitate uisita
to Romæ Urbano: regnū Neapolitanū ingressus: dissipato
uariis p̄liis Iohānæ exercitu: Neapolī potius deditōe ciuiū
Reginā in Castronouo obsedit: Albricūq̄ Cunii comitē &
Ferebac Getmanū tēgnū exoneraturus dimisit: ut p̄da et ni
ribus copias cōseruarent. Reliquerat Karolus in Aretio p̄si
dem ep̄m Virdunēsem: q̄ diuisiones exosus: Gibellinos cū
Guelfis pari iure retinere conabat̄. Cui ab utraq̄ pte parū
dilecto successor datus Iacobus Carazolus Neapolitanus:
q̄ dum eandē uia sequit̄ aequitatis ac iusticiā: a plebe Guel
fa in atcē repulsus est: cū quo et Gibellini cōfugerunt. Cara
zulus Albricū in Tudertinoꝝ finibus cōmorantem accersi
tum noctu in urbē immisit. qui dū Guelfos coercere studet:
Gibellinoꝝ quoq̄ bona diripuit. A mulierū tñ uiolentia tē
petatum ē. Ferrebac quoq̄ paulo post securus: quod ab Al
brico fuerat reliquū in Aretio abrasit. De Florētinis quoq̄
ptadā adegit. Hæc ad annum. MCCCLXXXI. acta sunt.
Quo tpe nouus in Italiā turbo descendit. Ludouicus enim
Andegauensis a Francoꝝ rege & Clemēre antipapa impul
sus: nō tam ut Iohannā reginā liberaret: ut aiebat: q̄ ut Vr
banum p̄ arma deiceret: cū triginta milibus equitū in agro
Bononiēsi desedit. Propter quā tem Karolus relicto nobi-

liran **Aretio**: **Albricū** & **Fertabac** ad se reuocauit. Et **Florētini** **Iohannē Haucut** ab **Urbano** rogati in cōpensatione pecuniarum p̄ absolute p̄missatū: ad **Katolū** transmiserunt. **Ludouicus** aut̄ p̄ **Marfos** ad **Caslinefem** saltum puenit. Interea **Genueses** propter castellū **Tenedon** **Sabaudiensi** nō datū: **Florētinos** oēs qui uadimonium fecerāt: in suis dñiis detinuerunt. Sed **Veneri** missis oratoribus **Genuā**: imprudentiam **Zanachi** p̄tenderunt: & oppidū omnino restituendum affirmauerūt: quod et factū est. **Dux Sabaudia** oppidū nobile demolitus est: et pax firmata. **Interim** año secūdo post aduentū **Andegauēsis**: duodecim milia equitū ex **Gallia** ei transmissa sunt. q̄ per **Placentinū Lucēsem Florentiuū** et **Senensem agrū** in **Aretinū Andegrauiō** duce peruenere. et introducti a **Guelfis** resistentiā intus & extra **Gibellinorū** fastidio: urbē tertio post **Albrici** cladē anno: diripuerūt. **Tenebatur** atx **Guelforū** p̄sidio: quā diebus quādraginta oppugnata: in **Gallorum** p̄tate fututa erat: nisi mors interuenisset **Andegauēsis**. **Andegrauius**. n. illa intellecta **Aretinis** in arce obsessis hortatibus: eā urbē **Florētinis** uendidit: et in **Gallias** reuersus ē. **Exercitus** **Ludouici** defuncti dissipatus: ita ut mendicātes bini triniue in **Gallia** redierūt **Andegauēses** milites. **Urbanus** aut̄ p̄t̄ifex cū curia **Neapolim** se cōtulit: hō sub specie iusti & honesti: rusticus ac nulli amabilis. q̄ dum nepotē suū **Capuanū** principē a tege creati nō obrinet: ad minas se cōuertit: ita ut rex adhibitis custodiis: eū exire palaciū p̄hibuerit. Sed p̄t̄ifex dissimulata iniuriā impetrauit **Nuceria** urbem p̄ estatis caumata sibi habitandā cōcedi. in qua p̄sidiis cōmunita: **Cardinales** nouos ingentē turbā creauit: & septē ex ueteribus cōiecit in carcerē: quos aiebat contra se cū tege cōiutasse. Et antip̄p̄a deinde p̄cessum cōtra regem p̄riuatōis inchoauit: missa de more citatōe. Cui rex q̄ dixerat responsurus: **Nuceria** circumfedit. Sed **Raymūdus**.

Florētini detinent.

Tenedon demolit.
XII. milia equitū.

Aretiu diripitur.

Aretiu uenditur.
Exercitus dissipatur.

Urbani rusticitas.

Pontifex Nuceriam.
Cardina. multos creat

Comes Nolanus.

Cardinales submergit

āno MCCCLXXXV
Karolus rex interficit

Vicecomitū terræ.

Pontifex Lucam.

Pontifex Perusiam.

Pontifex Romā.

XXIX. Cardi. creantur

Balcianis gente Ursinus comitis Nolani filius: q postea fu-
it princeps Tarentinus: copiis fretus q̄s sub rege ductaue-
rat: Urbanū cum curia ad pximū litus deductū Genuensiu
triremibus imposuit. & pontifex ad Genuā delatus: ex sep-
tem Cardinalibus Nuceria captis: quinque saccis inuolutos:
in mare demersit. Interea Ludouicus rex Hungaria eo tpe
quo Andegauensis obiit. & p̄ceres Hūgari Karolū in regē
suū per Legatos accersiuere. Qui p̄fectus in regnū Hunga-
riae dum conuentū celebrat curate regina quae odiū dissimu-
lauerat: interfectus ē: anno circiter. MCCCLXXXV. Quo
tpe Barnabouē Vicecomitē Iohānes Galeacius ex fr̄e Ga-
leacio nepos captū: in Medoeciae arce usq̄ ad mortē custo-
diri curauit: eiusq̄ dominioꝝ partē obtinuit: Cū quo prius
hæc p̄titio facta erat: ut Galeacius Papiā Vercellas Noua-
riam Terdonā & cœtera in Apenninū alp̄esq̄ uersa. Bar-
nabos Placenciā Cremonā Parmā Laudā Brixia & Berga-
mum obtineret: Mediolanū uterq̄ possideret. Urbanus at
anno Genuæ pacto Lucā se cōtulit. Vbi rescies Florētinos
ecclesiasticū statū pessundare niti: Bononienlesq̄: aliosq̄ re-
belles adiutabāt: & Perusinos ad nouas res inuitabant: Pe-
rusiam se cōtulit: p̄ Pisanos & Senenses. Vbi p̄ paucos mo-
ratus menses: desiderio Neapolim repetēdi: Ferentinū usq̄
descendit: sperans Ladislāū admodū puerū & Iohannē Ka-
roli filios p̄na hæreditate deturbare. Muln. n. proceres Lu-
douico Andegauensi studere soliti: ei spem potiundi regni
p̄stabāt. Sed magna usi fide Caietani: pueris seruatis regnū
quoq̄ seruauerūt. P̄ntifex cū nullū intelligenet in regno mo-
tum: Romā rediit: Ibiq̄ magno honore exceptus est. Nec
diu postea ab Anderesioꝝ audacia insidias p̄tulit: a quoꝝ
p̄iculo et molestiis eū liberauit uigintinouē Cardinaliū crea-
tio: in q̄bus maiori ex pte Neapolitanis: tres Romani fuerūt
Inter hæc Antonius Scaliger Veronēsis et Frānciscus senior

Patauinus bello inuicem acerrimo cōfliccati sunt Iohannes
 Accio Vbalдино Carrario & Iohāne Ordelapho Scalige
 ro militanibus: utroq; rei bellicæ peritissimō. Fuitq; diu an
 ceptus nictoria. Sed Galeacio Vicecomite Patauinū adiutan
te: Scaliger pulsus est. Et Verona Vicēciaq; in Galeacii po
testatem puenit: Pauloq; post Frāciscus ipse Cattarius pau
coꝝ mensiū obsidiōe a Galeacio captus: et in MODOECIANŪ
carcerem cōiectus est. Frāciscus autē filius fuga sibi cōsuluit.
 Florentini uero Politianū Lucinianūq; oppida de ueteri Se
 nensiū dñatu & Cortonā urbem liberā suis ptibus ingenio
 magis & arte q̄ uiribus adiunxerūt: Veritiq; potentiā Vi
cecomitis: copias in ecclesiæ puinciis pōtifici rebellibus co
egerūt. In quis Barnabouis filius & Antonius Scaliger cō
uenere: quos cū quinq; milibus equitū peditūq; in agrū Se
nensem miserūt: quos Vicecomiti adhesisse opinabant. Ga
 leacius uero Legatos ad Florētinos mittens: conquestus est
 hostes suos Katolū et Antoniū ab eis cōductos esse: et ami
 cos Senenses uexatos: cūctosq; Florentinos e suo dñio pe
pulit. Dilatū est bellū: cū Petrus gambacutta Pisanorū dñs
pmittente Florētino tractare pacem coepisset. Interea Urba
nus. VI. mortuus est. Cardinales maiori ex pte Neapolita
ni unū ex suis elegerunt: Petrū Tomacellū Bonifaciū nonū
appellatū Anno. MCCCXC. Et Galeacius Florētinis bellū
indixit: atq; ex Senis primo intulit: Iohāne Accio Vbaldi
no: et Iantodesco Petramala ducibus: q uallem Arin supio
tem populati sunt. Et Iacobus Vermes alter Galeacii dux
Bononiēses Florentinorū amicos sublati aliquot oppidis:
bello agitauit. Florētini uocatū ex regno Iohannē Maucutū
Karolo Bernabouis filio & Antonio Scaligero sociatū: cū
quatuor milibus equitū peditūq; duobus milibus Bononiā
miseret. Et de trāsalpinis Stephanū Bauariæ ducē: ad quem
Frāciscus iūniot Carrarius cōfugerat: et Iacobū Atmeniaci

Carrarius capitur.

Cortona urbs.

Vicecomes indignat.

Urbanus. VI. morit.
Bonifacius. IX. eligit.

Bellū indicitur.

Cōtra Bononienses.

Stephanus cōducitur.

Battifolle oppidū.

comitem magna mercede cōductum expectabant. Interim Iohanne Accii defuncto; Ian Todefcus Battifolle oppidū cepit: tertio ab Aretio militario distans. Indeque magnā Aretinis intulit uastitatem. Franciscus autē Carraria mutata ueste Italiam ingressus: secreto Venerorū fauore padua est intro-

Scaliger acclamatur.

missus. Cui dux Bauariæ cū copiis subsecutus: recipiēda arce affatim cōmunita fauori astitit. Veronenses autem nō ignorantēs: Anthonium Scaligerum in Etruria decessisse; relicto unico filio in prima puericia superstite: audita Patauii rebellione arma corripientes: Scaligerū nomine acclamato in Vicecomitis præsidia seuerunt: & forte tūc copix Vice-

Verona diripitur.

comitis in Cremonensibus paratæ erant: ad recipiendā partem Paduæ immittendæ. Veronenses itaque primates præcipitato consilio Vgoloctū Blancardum copiarū Vicecomitis ducem: nulla impetrata publici errati uenia accersitū: patentibus portis intromisere. A quo urbs opulenta triduo est direpta: quousque uxor Galeacii clade audita: urbē ultra affligi prohibuit. Dum arcis Paduanæ durat obsidio: dux Bauariæ defectum pecuniæ a Florentino nō missæ causatus in Germaniam rediit. Et Florentini Iohannem Haucut ex

Estensis Bononiensibus
& Florentinis adhesit.

Bononia immisere: fauoribus freti Alberti Estensis: qui a Galeacii societate pridem inita discedens: Bononiensi Paduanoque ex ipis Florentinis adheferat. Haucut accessu Patuina arx recepta est: & copix Galeacii in Vicetinos recessere. Jam comes Armeniaci cum uiginti milibus equitum per Thaurinos descenderat. Castellaciumque in Alexandrinis uicinis captum diripuerat. Et Galeacius reuocatas e Vicentino copias: in suburbio Alexandrino collocauerat. Cum Iohānes Haucutus ad Abduam usque profectus ut Armeniacō coniungeretur transire phibitus est. Armeniacus autem furens Alexandriam petens impetu delatus: castra p portis metari parat: excidium cōminatus. Vicecomitis pars militiæ in

Castellaciū diripitur.

arcem prodiens impetū: cœteri omnes aduersus exeuntes:
 portis ad extremam hostiū aciem occultis itinibus circū
 cti sunt. Galli interea dum eorū cohortes leui prælio cū ho
 ste ante portas armato decertant: nō magis arma q̄ uestes
 exuunt: dum quieti se dedunt: cum a tergo & a lateribus in
 uasi prius cæsi capti q̄ sunt: q̄m se inuasos intelligerent. Co-
mes Armeniaci captus uulneratusq̄ eadem die interit. Re-
naldus Ian Figliaci & Iohannes Riccius equites Florētini
 qui Armeniacum duxerant: capti sunt. Fretus tāta uictoria
Galeacius: partem copiarum ad cōprehendendum Haucu-
tum misit. Sed ille iam certior factus: transmissis Mincio &
Athesi: in insidias pene incidit: aquis per agros deriuatis:
 & in propinquo copiis Vicecomitis latentibus. Quod cū
 ip̄e didicisset a captiuis: signis sub arbore dimissis ut perma
 nere uideretur celeri cursu nō paucis suorum amissis: noctu
 abiēs: ad Montagnanā per medias aquas puenit. Quē Flo-
rentini in Etruria reuocarunt: cū Iacobus Vernes duodecim
 milibus equitū & quatuor milibus peditū sociatas: & Senen-
ses cū tribus milibus equitū eos uexarent. Quorū conatus
Haucutus multis modis ludificatus est. Interim horrāte/Bo-
nisfacio nono: & Antomotto Adumo Genuēsiū duce pax
 æquis cōditionibus Genuæ cōstituta est. Interea Franciscus
de Mico urbis præfectus: Viterbiū Bonifacio pontifici p
 ditione abstulit. Et Petrus Gambacarta Pisanorū dominus
 a Iacobo Appiano omniū consilioꝝ suoꝝ principē: quem
 ditauerat & plus æquo extulerat: cum filiis interfectus est.
Appianus dominiū inuasit. & Albericus Estensis mortuus
 est. Accius: & ip̄e familia Estēsi genitus: priā pridē pulsus:
 ad Cunii comites cōfugerat. Quem cum illi uia Argentēsi
 reducerent: tumultus in Ferrariā exortus est. Tutores enim
Nicolai Marchionis pueri: Corrado Comite Theutonico
 duce: arma sumentes: Accium pepulere. Victores Nicolai

Galli delentur.

Comes interit.

Galeacii uictoria.

Montagnana.

Pax æquis cōditōibus

Albertus Estēsis obiit

Cunii comites.

Tumultus Ferrariæ.

Cunii comitis fraus.

Clemēs antipp̄ morit̄
Bñdict. XIII. sufficit̄.
Ladislāus Impr.
Galeacius primus dux

Italia liberat̄ ab armis

Britones Angli Teu-
rones Italia pellunt̄.

Galeacius bellū intulit

tutores Lucū & Consilice oppida Iohāni comiti Cunii pro-
miserant: si ille Acciū interficeret, Iohānes cōposita fallacia
uirū Accio similē interfecit: et acceptis oppidis Acciū pdu-
xit in publicū. Bonifacius uero nonus multa ab Andereliis
perpessus est. Qui suo in cubiculo latitantes: canonicos Late-
ranenses propter uenditionem quā facere enormē recusaue-
rant: p̄ uim refractis ualuis eduxerūt. Eodem anno septimo
Clemēti mortuo: Petrus de Luna successus est: Benedictus
tertius decimus appellatus. Et Karolo Imperatori Romano
defuncto: substitutus est Ladislāus filius. A quo Galeacius
multa pecunia ducatū Mediolani primus accepit: misso ora-
tore Petro Filiarghi Mediolanensi archiep̄o: q̄ postea Ale-
xander quintus pōtifex Romanus fuit. Duo tūc erant in fa-
milia comitū Cunii præcellentes in armis duces Iohānes de
quo ante diximus: & Albricus: cuius causa factū est: ut ab
externis armis Italia sit liberata. Albricus enim post captū
a nepote Barnabouem: cui militauerat Italos multis i locis
arma tractantes: in societate unam coegit: sancti Georii uo-
catam: cum qua Britones: qui sexaginta ferme castella in a-
gro ecclesie uastauerant: cū Cardinali Gebbenensi: ad sex
milia: Italiā (ut diximus) ingressi: & deinde Theutonicos:
ac postremo Anglicos: Iohāne Haucut mortuo ac Floren-
tiæ sepulto Italia pepulit: et a Galeacio in primariū ducem
assumptus est. Sed cū intellexisset Iohannē sibi propinquū
a Florētinis lacesitū esse: dimitti curauit: & simul cum Iohā-
ne opem ferre Appiano statuit: quem Florentini bello pre-
mebāt: atq; in Etruriam transiit. Galeacius uero sub eadem
occasione Florētinis bellum intulit. Paulū Ursinum: Octo-
borium Parmensem: Ceccolinū Michelottū: Brolia & Brā-
dolinum Foroluienses cū magnis copiis in agrū Pisanū mi-
sit. Quo tpe Albricus Paulo Sabello et Luca Camali subse-
cutis copiarum ductoribus: ad Senenses se cōtulit: bellum.

cōtra Florētinos optantes: Florētinis post Haucut primari
 us ductor erat Bernardon Aquanus: in re militari Italica nu
 tritus. Vocatis igit̃ Albricus aliis ex agro Pisano ad urbē
Senensem cum decē milibus equitū paulominus peditū ad
Florētia moenia ē delatus: anno. MCCCXCVII. Quo t̃p̃e
Bonifacius pōtifex Perusiā se cōtulit: nobilitatē plebeis Ra
 spantibus cōcilians. q̃ t̃ñ p̃nte pōtifice falsa fide insurgētes:
 ad octuaginta illorū interfecit. Biordusq̃ Michelottus ple
 beiarū princeps partiū: urbis dñatum accepit. Pōtifex indi
 gnatus Alisiū petiit. Et dux Mediolani Mantuā terra & aq̃
 obsedit. Albricus ad Carthusiense monasteriū castra posuit
 discurrens ad urbis portas: & ædificia dietim incēdens. Et
 paulopost Arui trāsiuit: missa copiarū pte: quæ Politianē
ses Cortonensesq̃ opprimeret. Interea Paulus Ursinus ad
 hostes defecit: Seccolinusq̃ a fr̃e Biordo Florētino opera
 in patriā reuocatus est. Ob quā rem Albricus in Pisanū re
 uersus: Paulo Sabello: Nicolao Pelanicino: et Nicolao Di
uerso p̃ defensione Appiani relicto. Ipse a Galeacio uoca
 tus: in Mantuanū cōcessit. Nā Veneti missis nauigiis: oppu
 gnationem Galeacii p̃ aquam irritā fecerūt. Et Karolus Ma
latesta Mantuani sororius cū copiis Florentinorū Galeacii
 exercitū primo repulerat: Post ita fregerat: ut impedimēta
 apparatusq̃ bellicos et copiarū partē illi abstulerit. Et Pisa
nus populus copias ab Albrico dimissas insolētius agētes:
 maiorī ex pte diripuit. Florētini inde occasionē nacti: Pisa
nos ad se trahere tentauerūt. Quod cū nō succederet: bello
 agitarēt: quod mox intermisere cū Puppīi Balneiq̃ comi
 tes & Ubertini rebelles Viccomitis freti copiis: nouo eos
 bello agitarēt. Sed Veneti missis oratoribus ad Mediolanē
sem: aut se hostes expectaret: petierunt: aut pacē Florētinis
Gōzagæq̃ redderet: p̃ quā Italia alñ a Viccomitū motibus
 q̃scesceret liceret Sed cū de pace nō cōueniret: induciæ cōstitutæ

Bernardon.

Pontifex Perusiū.

Pontifex Alisiū.

Ursinus defecit.

Veneti Mā. subueniūt

Veneti a Mediolanēsi
pacē Florentinis perūt

Induciæ cōstitutæ.

Anno. MCCCXCIX
Biordus occidit.

Perusia Galeacio dat

Florē. Vene. implorat

Pōt. Romanos accusat

Castellū. s. Angeli.

Annus Iubileus.

Bētioliūs Bono. dñs
Paulus Guinifius.

sunt. Eoq̄ anno Iacobus Appianus & Vannes filius natu maior uita excesserūt. Gerardus iunior filius Pisis dñatus ē q̄ altero deinde anno insidiis a Florētino appetitus: retinen dī urbē spe destitutus: eā accepta pecunia uēdidit Galeacio Plumbino oppido sibi retēto: āno. MCCCXCIX. Et Biordus a domestico insidiator occisus est. Perusini libertatē resumere quæsiuerūt. et pontifex p̄ Vgulinū Trinciū Fulgina tem uicariū suū eam recupare intentauit. Sed Perusini sedu cti p̄cibus Galeacio se dederunt: q̄ post duos menses Bononia Lucac̄ p̄iter pollicitationū magnitudine pōitus est. Florētini suæ rei timentes p̄ Patauinū Ferrariensem q̄ dñm: Venetoꝝ opem quæsiuerūt. Appropinq̄nte v̄o anno Iubileo legati Romanor̄ pontificē in Alisio rogauerūt ut Romā rediret. Ille quī cupet: dissimulauit. Romanos q̄ accusauit: q̄ Senatores secundū consuetudinē ex nobilitate externa recipere noluisent: sed temere cōseruatores elegerunt parū idoneos: q̄ Banderesiis omnia p̄misissent. nec iturū se p̄misit: donec Romani Senatorē Malatestā Pandulphi filiū Risauriensem uirū doctū ad se reciperēt: Banderesiis q̄ abrogandam auctoritatē (popōderint: a quibus etiā pecunia adiutus est. Et urbem in gressus plenario sensim dñio potitus: molemq̄ Adriani: quæ diu añ corrosa & undiq̄ duuis obsita: in caprarū p̄lcaua fuerat destinata. additis circa moenibus et turri in medio excitata: in eā quæ nūc extat arcē restituit. Annus interim aduenit. MCCC. et Iubileus frēq̄ntannibus urbem populis celebratus ē. Quo āno Albricus Cuniū comes cū Bononiēsis iūctus Astorgiū Manfredū Fauentinū bello agitauit. Et Iohānes Bētioliūs ciuis Bononiēsis in ea urbe dñatū accepit. Idē Lucæ fecit Paulus Guinifius ciuis in ea urbe ditissimus: Et pestis maxia Italiā populata ē. p̄pter q̄ Bētioliūs cū Fauētino pacē fecit. Albricus v̄o indignatus Bononiēses et Fauētinos bellō agitauit submisstrate pecūiaf.

Galeacio: quibus Astorgio Karolus Malatesta Florentinorum & Bentiuolius subueniret. Florētini insup Galeaciū oppellu-
 ri: Roberrū Bauariæ ducē: quē Electores Imperiū abrogato
 Ladislao Boemo Impatorem elegerāt: ea conditōe in Italiā
 uocauere: ut nō prius pmissam pecuniā acciperet: q̄ Viceco-
 mitis terrā attigisset. Ille ingressus Brixianū ad Benacū La-
 cum pecuniarū parte recepta: Galeacii copiis cōgressus fra-
 ctusq̄: Tridentū rediit. Et uocatibus Venetis Paduā uenit
 Ad quē oratores Florentini pfecti: eū resumere bellū roga-
 uerunt. Cui tūc Fortia Attendolus Cotimola Romandiolæ
 oppido oriūdu: iam primū nosci ceptus: et Baldasar Muti-
 nensis copiarū duces militabāt. Sed cū paucae sibi pecuniæ
 pmitterent: re infecta: in Germaniā rediit. Tūcq̄ Bonifa-
 cius p bñficiis ecclesiasticis accipiendis annatarū usum inue-
 nit. Quā legem in solis ep̄atibus Anglici receperūt: reliqui
 oēs admiserē. Anno. MCCCCI. Bonifacius p̄tiffex nonus
 Ladislau adolescentē Karoli Neapolitani regis filiū: ad reg-
 num paternū restituit: a tyrānis & populis occupatū: q̄ Lu-
 douici Andegauēsis ptes secuti fuerāt: abrogata priuatiōe
 Karoli: a sexto Urbano Nuceriæ facta. Cardinalis Florēti-
 nus iussu pape Ladislau coronauit apud Caieta: quæ sola in
 fide māserat. Vicecomes at reuerso i Germania Impre Ro-
 berto: copias suas ad opprimendū Benciuoliū Albricū mi-
 lit. q̄ ductores Mātuanus recōciliatus et Rādolphus Mala-
 testa Karoli fr̄ Otto Bonusq̄ Parmēsis fuere. Florētini Ber-
 nardonē auxilio Bononiensiu p̄miserāt. & Frācisus iunior
 Carrarius duos filios cū pedestribus scuto armatis calibeo
 copiis. Albricus aucto exercitu ad Casaleclū duxit: rus flu-
 mini Rheno imminens: eā amnis p̄tem succisurus: q̄ in urbē
 ducta fossa manu facta: magno opificis auxilio est. Meriti
 hoc malū Bononiēses in pugna tuūt: & apud pontē lapide-
 um cōfecto plio supant. Bēniuolius cū paucis in urbē fugit

Robertus Impator.

Robertus fugatur.

Annatæ inuentæ.

Anno. MCCCCI.

Ladisslaus coronat.

Bononiēses superant.

Bononia obsidetur.

Bononia capitur.

Galeacius morit̃.

Albricus magnus Co
mestabuli Ladislai.

Fauores pontificis.

Perusia recuperatur.

Iadera obsidetur.

Bernardus cū omī equitatu captus: paulopost interfectus ē
Et Garrarii f̃res cū armato insigniter peditatu uenerūt in Vi
cecomitis pt̃atem: a quo liberaliter habiti: in carcere t̃n ser-
uati sunt. Albricus Bononiā ad muros obsedit: & aliq̃bus
locis oppugnauit. Bentiuolius dū noctu rē suā armis tuta-
nimia uisus confidentia in globū præcipitatus pene solus: a
quo p̃ter repugnantū intentionē uulneratus occubuit: Bo-
noniaq̃ pat̃ribus porris Albricū introduxit. Trepidatū
est plus solito Florētix: ad quā capiendā dum Albricus se
accingit: potentiores æquo sui exercitus duces: eū subsequi
recusarūt. Et paulopost quærentes pacē Venetos dū libēter
Galeacius audit: febre correptus: apud Mediolanū interiit.
Cuius mortē Cometes cruitor f̃siorq̃ cœteris ñræ atatis
apparēs indicauit. Pinus Ordelaphus tunc Forliuū obtine-
bat. Et Albricus Fauentinū agitabat: breuiq̃ cōfecisset: nisi
a Ladislao rege in magnū creatus comitē regni sui stabilem
& multis ab eo donatis pecuniis: q̃s pontificem Bonifaciū
inopi adolescentē dedisse creditū est: Caietā se cū copiis con-
tulisset. p̃otifex enim fr̃em suū Neapolim miserat in regis fa-
uores: quē a Neapolitanis repulsum: Perusiā cū exercitu ire
iusserat: a quo Perusia illico recuperata est. Per quod t̃ps Bal-
dasar Cossa Neapolitanus sancti Eustachii Cardinalis crea-
tus est. Qui legatus ad Bononiā missus: eā urbem post suū
ctum uita Galeaciū libertati studentē obsidiōe cepit. Quo
in bello primū nullo subditus ductori: militare cœpit. Brac-
cius Montinēsis ab Albrico in Romadiola dimissus: a quo
fuerat familiariter educatus. Albricus Neapolim obsidiōe
recepit: & om̃es regni principes urbesq̃ ad Ladislai obedi-
entiā confluerūt. Sed is rex priusq̃ satis regnū cōfirmasset
ad regnū Hungariæ suscipiendū a principibus accersitus: iu-
uenili impetu est p̃uectus. Sed dū Iaderam urbē obsidione
præmit: recep̃tq̃: certior factus Neapolitanos & aliquor

principes inita cōiuratione in rebellionē pendere. Albricus enim iā in Romādiolā se cōtulerat. Anxius igit̄ Iadera Venetis uēdita quoꝝ pluries fuerat: Neapolim rediit. Et renouato Albrico seueriori usus disciplina: neminē in regno esse pmisit: qui uel regni uel oppidi retinuerit dñatum. Multos p̄ria eiecit. Et in Seuerinatū familia crudeliter animaduertit primoribus eius capitali supplicio affectis. Anterim nono Bonifacio uita functo: Innocēcius septimus suffectus ē: Cosmas Sulmonēsis antea dictus: q̄ iureiurādo collegio pmisit q̄primū esset p̄ unione requisitus pōtificatui renūciare. Cui defuncto suffectus Gregorius. XII. exigente Carraria. Venetus eodē iuramēto astrictus est. Sed cū Innocencius renūciare requisitus nolūisset: Gregorius uero expectāda Bñdicti renūciatione rem ducere uideret̄: cōgregatū apud Pisas Etruriæ ciuitatē nationū quæ Bonifacio paruerāt conciliū: Gregorio & Bñdicto priuatis pontificē creauit Petrū Philargi Cretensem ex ordine minoristarū summū philosophū atq̄ theologū Romanæ ecclesiæ Cardinalē Alexandrū quintum appellatū. Cui breui defuncto: Baldazar Cossa Bononiæ potius dñs q̄ legatus successit: Iohannes. XXIII. appellatus rerū gerendarū expientia magis q̄ uitæ sanctimonia præditus.

Iadera uendit̄.

Bonifacio nono: Innocencius. VII. surrogat̄

Gregorius. XII.

Conciliū Pisas.

Alexander. V.

Iohannes. XXIII.

XX. LIBER FINIT FOELICITER.

D. D. L. D. S. P. V. Anno. MCCCCLXXXI.

est factus in anno 1381 per Jo. de S. Maria
pag. 105

REGISTRVM HVIVS OPERIS.

Abbreuiatio tem fogothæ Vefogothæ	Cōstañtanus Romæ mortales	Castra antes nice dolum	Poterat. annos. nicians. aliam.
Appellatus Romanis occurrere tila	Dagobertus Secundus ros Petri	Celebrans dum quæ sed	Quod for oculos re quin
Rio restitutionē appellauit Sub	Eius gauit lunt tuto	Ex Alamania pontificis mum ducens	Nati isse bus Flof equitibus.
Tilas omnes Diogenes cum coeteris	Et Sicilia annum phi pere	Tribātem diis feudatarios relictis	Tentibus. anno Parthe MCCCLIX
Bus in eos Sed	Vigesimo peruertit Sifulphi Tratiatmꝰ	Sperauit peratis indutus stitutus	Clugia. Veneti. litati Patauinus.

Inc

1439

